

ΕΡΜΗΣ Ο ΚΕΡΔΩΣ

Η Τ Ο Ι

ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΕΓΚΥΚΛΟΠΑΙΔΕΙΑ

ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΑ ΠΑΡΑ

ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ

ΔΙΑ ΠΡΟΤΡΟΠΗΣ ΚΑΙ ΔΑΠΑΝΗΣ

ΤΟΥ ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ ΤΙΜΙΟΥ ΚΑΙ ΦΙΛΟΓΕΝΟΥΣ
ΕΜΠΟΡΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ

ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ΜΕΓΑΛΕΜΠΟΡΩΝ

ΠΡΟΣ ΧΡΗΣΙΝ ΚΑΙ ΩΦΕΛΕΙΑΝ ΑΥΤΩΝ

ΚΑΙ ΤΩΝ ΑΠΑΝΤΑΧΟΥ ΟΜΟΓΕΝΩΝ.

ΕΠΙΣΤΑΣΙΑ ΚΑΙ ΔΙΟΡΘΩΣΕΙ Σ. Β.

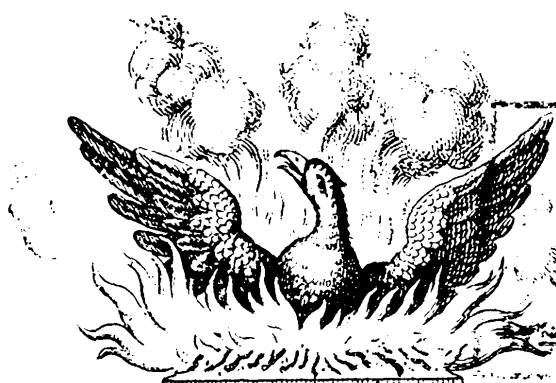
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
Ν. Γ. ΕΥΛΟΓΙΟΥ ΚΟΥΡΙΛΑ
ΛΑΥΡΙΩΤΟΥ
ΑΥΣΩΝ ΑΡΙΘ.

Ε Ν Β Ε Ν Ε Τ Ι Α .

ΠΑΡΑ ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΓΑΥΚΕΙ ΤΩ ΕΞ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ.

1815.

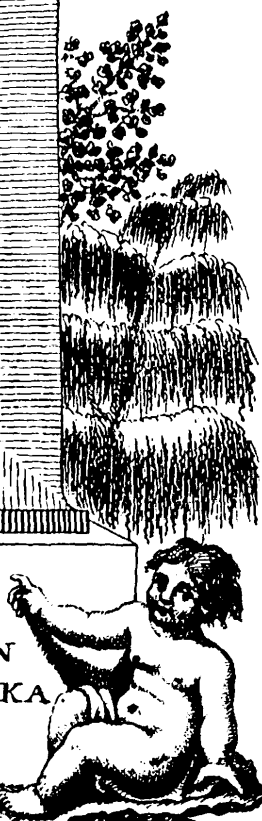

ΕΛΛΗΝΙΚΗ
ΕΜΠΟΡΙΟΥ ΚΟΥΡΙΑ
ΑΔΥΡΙΩΤΟΥ
ΕΝ ΑΡΙΩ.

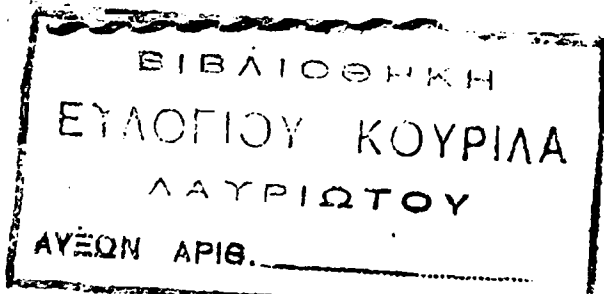
Μετα το
πεπρωμένον ανίσταται
και εκ τῶ ολισηματος ισχυροτέρα.

ΑΓΑΘΗ ΤΥΧΗ
ΤΗ ΓΕΝΝΑΙΑ ΟΜΗΓΤΡΕΙ
ΤΟΥ ΕΜΠΟΡΙΚΟΥ
ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ
ΣΤΕΤΗΜΑΤΟΣ
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ
Η ΑΝΟΡΘΟΤΜΕΝΗ
ΕΛΛΑΣ.

ΔΙΑ ΨΗΦΙΣΜΑΤΟΣ
ΣΤΝΕΛΕΤΣΕΩΣ ΓΕΝΙΚΗΣ
ΠΡΟΕΔΡΕΤΟΝΤΩΝ ΤΩΝ ΚΤΡΙΩΝ
ΙΩ. ΡΕΣΣΟΥ, ΚΑΙ ΕΜ. ΣΚΑΡΑ ΜΑΓΚΑ
'Εν Μηνί 'Ιαλίω. αωιγ'.

76
ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΑ ΠΡΟΛΕΓΟΜΕΝΑ.

Τί ἄρα εἶναι ἐκεῖνο, ὃ φίλτατόν μοι Πανελλήνιον, τὸ Θεόδοτον αἴτιον, τὸ ὁποῖον κατὰ τὲς ἐσχάτας τέττες χρόνας, με θαυμασίαν δραστηριότητα ἀνεψύχωσε τὲς ἀπανταχῶς Ἑλληνας, καὶ ἀνεζωπύρησε τὸν φύσει ἐναποκείμενον εἰς τὰς Ἑλληνικὰς τρώντι καρδίας σπινθῆρα, καὶ διήγειρε τὴν πρὸς τὰ καλὰ, καὶ ἔνδοξα τῶν ὁμογενῶν ὀρμὴν; Ποῖον εἶναι τὸ μέσον, τὸ ὁποῖον ἡ θεία Πρόνοια μετεχειρίσθη διὰ νὰ ἀνεγείρῃ τὸ Γένος, προσκαλῶσα τὰς Μύσας εἰς τὸν πάτριον αὐτῶν Ἑλικῶνα, καὶ ἀποδεικνύουσα τὴν Ἑλλάδα ἀξίαν διὰ νὰ ἀναλάβῃ, καὶ ὡπῶσεν, τὴν ἀρχαίαν δόξαν μεταξὺ τῶν ἐπαγγελιομένων τῆν Φιλοσοφίαν καὶ τὰς ἐλευθέρας Τέχνας Ἑθνῶν, ἐν ᾧ ἐλεεινῶς αὕτη κατάκειται δεδουλωμένη, ἀπροστάτετος ἀπὸ ἀρχοντας, καὶ ἡγεμόνας, καὶ χηρεύουσα ἀπὸ προνόμια, καὶ εἰσοδήματα Στοῶν, Ἀκαδημιῶν, Λυκείων, Περιπάτων, καὶ ὅσα τοιαῦτα κοινωφελῆ διδακτήρια ἐφώτιζον, καὶ ἐδόξαζον πάλαι ποτὲ τὴν φίλτατὴν μας ταύτην Πατρίδα; Αὐτὰ τὰ πράγματα μᾶς πληροφοροῦσιν, ὅτι εἶναι τὸ ΕΜΠΟΡΙΟΝ.

**

Τοῦ

δ'. ΠΡΟΛΕΓΟΜΕΝΑ.

Τούτο τὸ τίμιον, καὶ ἐλεύθερον ἐπάγγελμα ἐπιχειρισθέντες ἀπλῶς διὰ νὰ κερδήσωμεν, νὰ ἀπαντήσωμεν τὰς χρείας μας, καὶ πληθήσαντες νὰ καλοζήσωμεν, μᾶς ἠνάγκασε νὰ λάβωμεν κοινωνίαν μετὰ διὰ τῶν Προγόνων μας φωτισθέντα Εὐρωπαϊκὰ Ἐΐθη, νὰ μάθωμεν τὰς γλώσσας, καὶ διαλέκτους αὐτῶν, νὰ πλησιάσωμεν, καὶ κατὰ τὸ δυνατόν νὰ ἐμφολοχωρήσωμεν εἰς τὰς ἰδίας των Ἀκαδημίας, ἢ Σχολεῖα, ἢ ἡμεῖς, ἢ ὑπότροφοι νέοι ὁμογενεῖς, νὰ τοὺς μιμηθῶμεν, καὶ νὰ ἐνθυμηθῶμεν, ὅτι ὡς ἀληθεῖς Ἕλληνες, καὶ γνήσιοι ἀπόγονοι τῶν εὐκλεῶν ἐκείνων Προπατόρων μας, εἶναι ἀπρεπέστατον νὰ μείνωμεν ἀμαθεῖς εἰς τὰ καλὰ καὶ ἀνάγωγοι.

"Ὅθεν μετὰ τὸ ἡμισυ τῆς παρελθούσης Ἐκατονταετηρίδος (ὅτε μὲ δίκαιον λόγον πρέπει νὰ καταμετρηθῇ ἢ Ἐποχὴ τῆς Ἑλλαδικῆς Ἀναγεννήσεως) πλήθη νέων Ἑλλήνων προσδραμόντες εἰς Ἰταλικὰς, Γερμανικὰς, καὶ Γαλλικὰς Ἀκαδημίας, καὶ διδασκόμενοι οἱ μὲν ἐπέστρεψαν εἰς τὴν ἰδίαν πατρίδα διδάσκοντες τὰ τέκνα τῆς, οἱ δὲ καὶ μακρὰν ἀποδημῶντες ἐφρόντισαν, καὶ φροντίζουν διὰ τὴν ἀνόρθωσιν τοῦ Γένους, συγγράφοντες ὅσα χρήσιμα, καὶ συντείνοντα εἰς τῆτον τὸν ἀξιώπαινον σκοπόν των, καὶ διὰ τῶν εὐδοκιμησάντων εἰς πλεόντων ἐμπόρων συμβουθούμενοι, ἐκδίδουσιν εἰς τὸ κοινὸν τοῦ Γένους τὰ ἐπωφελέστατα συγγράμματά των.

"Ἄλλοι δὲ ἐκ τῶν εὐδοκιμησάντων εἰς τὸ ἐμπόριον, μεταχειριζόμενοι ὡς καλοὶ οἰκονόμοι τὸ παρά τῃ πλεσιοδότη Θεῷ ἐμπιστευθὲν αὐτοῖς τάλαντον εἰς ἀνεργεσιν, καὶ προικισμὸν Σχολείων τῆς πατρίδος, καὶ τροφοδοσίας ἐνδεῶν μαθητῶν, ἀναγράφονται δικαίως εἰς τὸν χρυσῆν Κατάλογον τῶν Εὐεργετῶν τῆς

Ἑλ-

ΠΡΟΛΕΓΟΜΕΝΑ. ε:

Ἑλλάδος. Οἱ Καραϊωάνναι, οἱ Μαρουτζαί, οἱ Ζωσιμάδαι, οἱ Καπλάναι, οἱ Κυδωνιεῖς, οἱ Χῆοι, οἱ Σμυρναῖοι, καὶ τόσοι ἄλλοι, ὅσοι συνέδραμον, ἢ συντρέχουσιν εἰς τὸν φωτισμὸν τῆς Ἑλλάδος, ὅλοι ἦσαν, καὶ εἶναι Ἐμποροί.

Ἐκτοτε, ἢ διὰ τῶν τοιούτων καὶ ἡ ἀρμονικωτάτη μας γλῶσσα ἐκαλλωπίσθη, καὶ μὲ παντοῖα βιβλία ἐπλητίσθη, καὶ οἱ νέοι Ἕλληνες εὐγενῶς καὶ εὐαγῶγως εἰς ἐπισήμας, καὶ ξένας γλώσσας μαθητεύονται, καὶ ἄπειρα καλὰ ἀπεκτήσαμεν. Ἐκτοτε τὸ Γένος μας διακρίνεται παρὰ τῶν φωτισμένων Ἑθνῶν (ἂν δὲν τυφλώτῃ, ἢ ἐθελοκακῇ γλωσσαλγῶν ἀνάξιός τις περιγηγητῆς ἐξ αὐτῶν) ἀπὸ τῆς συνδέλφους μας. Ἐκτοτε ἔχομεν ἀξίους ὁμογενεῖς μας δεφένσορας, καὶ ὑπερασπιστάς κατὰ τῶν θελόντων ἡμᾶς ἐξουθενῆσαι ἢ εἰς τὸ πανσέβαστον καὶ ὀρθοδοξότατον Δόγμα, ἢ εἰς τὴν κομψότητα τῆς Γλώσσης, ἢ εἰς τὰ ἥθη, καὶ ἔθιμά μας. Ἐκτοτε καὶ ἡ θαυμασιοσύνη τῆς ὀρθοδόξης Ἐκκλησίας μας Ἱεραρχία συναριθμεῖ εἰς τὴν σεβασμιωτάτην αὐτῆς Σύνοδον, μέλη πολλὰ παντομαθῶς πεπαιδευμένα, καὶ ἡ ἀρχοντικὴ ὁμήγυρις εὐμαθῆ καὶ πολύγλωσσα· καὶ διὰ τὰ ἐῖπω συντόμως ἔκτοτε, ἀφ' ἧς δηλαδὴ τὸ Ἐμπόριον ἔγινεν ἔργον τῶν ὁμογενῶν μας, ὅλον τὸ Γένος ἀνατρέχει μὲ γηγαντιαῖα βήματα εἰς τὴν προκοπὴν καὶ πολυμάθειαν, καὶ γίνεται ἄξιον νὰ συναριθμηθῇ μὲ τὰ λοιπὰ ἐξευγενισμένα Ἔθνη, ἀπολαμβάνοντες ἀπὸ μόνον τὸ Ἐμπόριον ἐκεῖνα τὰ μέσα, καὶ τρόπους, τῆς ὁποίας τὰ ῥηθέντα εὐπόρῃσι κατὰ παντοῖα αἴτια.

Ἄδικον λοιπὸν εἶναι, ἀφ' ἧς διὰ τῆς Ἐμπορίας οἱ Γραμματικοί, οἱ Ἱστορικοί, οἱ Φιλολόγοι, οἱ Λογικευόμενοι, οἱ Μαθηματικοί, οἱ Φυσικοί, οἱ Μεταφυσικοί, οἱ Χυ-

μι-

μικοί, καὶ οἱ Ἀστρονόμοι, ἀπήλαυσαν, ἢ ἔχον εἰς τὴν γλῶσσάν μας παντοειδῆ βιβλία πρὸς φωτισμὸν καὶ ὀδηγίαν τῶν Ἐμπόριον αὐτὸ, τὸ αἴτιον δηλαδὴ τῶν τοσέτων καὶ τοιῶτων μας καλῶν νὰ ὑστερῆται μεθοδικῶς βιβλίου πρὸς ὀδηγίαν τῶν ἐμπόρων, καὶ νὰ προστρέχη εἰς τὰ ἀλλόγλωσσα, διὰ νὰ διευθετήσῃ τὰς ἐπιχειρήσεις, καὶ λογαριασμούς τε.

Μὴ ὑποφέρων τὴν τοιαύτην ἀδικίαν, καὶ γνωρίζων ἀπ' ἐμαυτοῦ τὴν ἀνάγκην τῶν ὁμογενῶν μου ἐμπόρων εἰς τὸ νὰ ἔχουν εἰς τὴν γλῶσσάν μας μεθοδικὸν βιβλίον, ἐμπεριέχον καὶ διδάσκον ὅσα πρέπει νὰ ἰξεύρῃ ὅποιος ἐμπορεύεται· μάλιστα δὲ παρακινούμενος καὶ ἐμψυχόμενος ἀπὸ πολλοὺς ἐγκρίτους, καὶ φιλογενεῖς συναδελφούς τέως τῆ ἐμπορικῆς τῶν ὁμογενῶν Συστήματος, οἱ ὁποῖοι μὲ εὐγενῆ, καὶ γενναίαν προαίρεσιν σχεδὸν μὲ ἐβίασαν, ἀπεφάσισα νὰ δοκιμάσω ἂν ἠμπορῶ νὰ συγγράψω τοιοῦτο βιβλίον, κλέπτων ἐμαυτὸν ἀπὸ τὰς καθημερινάς μου ἐμπορικὰς ἐνασχολήσεις, καὶ ἀφιερώνωντας τὰς ὀλίγας στιγμὰς τῆς ἀναπαύσεώς μου εἰς ὠφέλειαν τῶν ὁμογενῶν μου συνεμπόρων.

Σὰς βεβαιῶν, ὡς Ὁμόγενεῖς, ὅτι τὸ ἐπιχείρημά μου τοιοῦτο εἶναι τολμηρότατον, παραβαλλόμενον μὲ τὰς ὀλίγας μου δυνάμεις, τὰς ἀναγκαίας μου πολλὰς ἐνασχολήσεις· τὴν ἔλθειν πολλῶν βιβλίων, τὰ ὁποῖα εἰς τὰς πλεσίας τῆς Εὐρώπης Βιβλιοθήκας εὐρισκόμενα, μόνον ἂν συμπαρέζων ἐκεῖ, ἠθέλον μοι εὐκολύνη τὸ ἔργον, καὶ κάμψοσα ἄλλα ἐμπόδια, καὶ δυσκολίας, μάλιστα ἀφ' ἧς ἐφιλοτιμήθην νὰ μὴ μεταφράσω καὶ νὲν ἐφ' ὅσα Ἰταλικά, καὶ Γαλλικά τοιαῦτα βιβλία εἶδον ἕως τώρα, ἐπειδὴ τὰ στοχάζομαι ὡς ἑλλιπῆ καὶ ἑαυτὰ, ἀλλὰ χρήσιμα μόνον εἰς τὸ νὰ συνερα-

ΠΡΟΛΕΓΟΜΕΝΑ. ζ'.

νισθῶ τὴν ἀναγκαίαν ὕλην, καὶ νὰ ἀπαρτίσω τὸ, σὺν Θεῷ, ἐπιχειρούμενον τῆτο βιβλίου.

Ἡ τόλμημα, τὸ ὁμολογῶ, εἶναι μεγάλη· ἀλλὰ καλῆ τύχῃ εἶμαι καὶ Ἕλλην, καὶ ἐμπορικῶς ἀνατετραμμένος, ἥτοι καὶ φύσει, καὶ ἐπιτηδεύματι μεγαλόκαρδος, καὶ ἐπιχειρηματίας, καὶ ἐλπίζω νὰ δυναθῶ νὰ ὑπερπηδήσω ὅλας τὰς δυσκολίας, καὶ νὰ ὠφελήσω, καὶ εὐχαριστήσω τὰς εἰρημένους παρακινητάς, καὶ φιλοτίμους Συνδρομητάς μου, ἐργαζόμενός ὑπὸ τὰμμάτια των, καὶ ἀκούων τὰς ἐπικρίσεις τῶν εἰδημονεστέρων των, πρὸ τοῦ νὰ τυπωθῇ τὸ βιβλίου. Διὰ δὲ τὴν ἐπίκρισιν τῶν λοιπῶν ἀνθρώπων, οὔτε φροντίζω, προσκαλῶν αὐτὰς νὰ συγγράψω εἰς τοιαύτην ὕλην καλλίτερα, ἂν ἤμπορῶν· εἰδὲ μὴ, ἄς σιωπῶν, καὶ αὐτὴ ἄς ἦναι πρὸς τέττες ἢ μόνημα ἀπολογία.

Ἐπειδὴ δὲ διὰ νὰ γένη πλήρες καὶ ἀνελλιπὲς τὸ Σύγγραμμα κατὰ τὸν προτεθέντα σκοπόνμα, πρέπει νὰ ἐμπεριέχη ὅσα ἀνήκον εἰς τὸ ἐμπόριον τῆς ὕδρογείουμας ὅλης Σφαίρας· ἥτοι ἐμπορικὰς πόλεις, λιμένας, προϊόντα φυσικά, καὶ τεχνητά, μέτρα, ζυγία, νομίσματα, τὰ κεφαλαιωδέστερα τῶν συναλλαγματικῶν ἐδύμων, καὶ νόμων, ναυπηγίαν, ἢ ναυπλοΐαν ἐκάστης Ἐπικρατείας, τρόπους ἀριθμητικὰς, καὶ κατάστρωσιν ἐντελῶν διπλῶν καταστίχων, καὶ ὅσα τοιαῦτα ἀποκαθιστῶσι τὸν ἀληθῶς ἐμπορον, ὀδηγούμενον ὄχι μόνον ἀπὸ τὴν τυφλὴν τύχην, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τὸν Ἑρμῆν τὸν μετὰ λόγου Κερδῶν, ἐνέκρῳα τὴν ἀκόλαστον μέθοδον.

ΜΕ

ἢ. ΠΡΟΛΕΓΟΜΕΝΑ.

ΜΕΘΟΔΟΣ ΤΟΥ ΣΥΓΓΡΑΜΜΑΤΟΣ.

Διὰ τὴν προϋμνασθῆ ὁ ἀναγνώστης εἰς τὴν θεωρίαν τῆς Ἐμπορίας, τὴν πληροφορηθῆ ὅτι εἶναι ἐπιτηδεύματα ἀναγκαῖον εἰς τὸν ἀνθρώπινον βίον, καὶ ἀρμόζον εἰς ἀνθρώπους ἐλευθέρους, καὶ εὐγενῶς ἀνατετραμμένους, καὶ τὴν καταλάβῃ τὴν ἀρχὴν καὶ πρόοδον αὐτῆς ἀπὸ τῆς γνώσεως ἀρχαιότητος ἕως τῆς σήμερον συνοπτικῶς, καὶ κατὰ Ἔθνος, ἐξετέθη κατ' ἀρχὰς εἰς εἶδος Προδιατριβῶν ἢ ἐμπορικῆς σπεδῆς, εἰς τὴν ὁποίαν διαγράφονται ὅλα τὰ ἀνωτέρω, διηρημένα εἰς Κεφάλαια, καὶ θέλων χρησιμεύσει εἰς μελέτην ἐκείνων ἀπὸ τοῦ ἐμπόρου, οἱ ὁποῖοι ἀγαπῶσι τὴν ἀποκτήσασθαι καὶ μεθοδικὴν θεωρίαν τῆς ἐπαγγέλματός των. Ἐπομένως ἀκολουθεῖ τὸ κατ' αὐτὸ Σύγγραμμα, διαιρούμενον κατὰ τὴν ὕλην εἰς τρία ταῦτα τὰ Λεξικά.

Α'. Λεξικὸν τῆς ὕλης τῆς Ἐμπορίας, δηλαδή ἐμπεριέχον κατὰ λέξιν ὅλα τὰ προϊόντα ἀπὸ τὰ τρία Βασίλεια τῆς Φύσεως ἢ Ἀπλᾶ, ὡς βαμβάκι, καννάβι, λινάρι, καπνὸς, πιπέρι, κιννάμωμον (κανέλλα) ἀδάμαντας, καὶ λοιπὰ πετράδια, χρυσὸν, ἄργυρον, σίδηρον, μαλλία, δέρματα, ἄλειμμα, βέτυρον, κ. τ. λ. ἢ Τεχνητὰ, ὡς πανία, νῆμα, ρῆχα, συρίτια, βαναυσργήματα, καὶ τὰ παρόμοια.

Εἰς αὐτὸ ὁ ἔμπορος εὐρίσκει ὅλον τὸ ὑποκείμενον τῆς ἐπιτηδεύματός του, ποῦ γίνεται, ἢ καίτασχευάζεται, καὶ ποῖον εἶναι τὸ καλὸν εἰς τὸ εἶδος του, διὰ τὴν μὴ ἀπατᾶται ἀπὸ τὸν πωλητὴν, καὶ τὴν μὴ λαμβάνῃ ἄλλο ἀντ' ἄλλου μὲ ζηνίαντα, καὶ διὰ τὴν μὴ ἰξεύρη ἀπὸ πᾶς κατ' ἀρχὰς πηγάζει, διὰ τὴν μὴ ἠμπορῆ αὐτῆς.

ἦναι δυνατόν νὰ τὸ ἀγοράζῃ ἀπὸ τὰ πρῶτα χέρια, καὶ νὰ τὸ ἔχῃ εὐθυνώτερον.

Β'. Τὸ Γεωγραφικὸν ἔμπορικὸν Λεξικὸν, ἢτοι τοῦ τόπου, καὶ τῶν μερῶν· διὰ τῆς ὁποίου διδάσκεται ὁ ἔμπορος τὰς πόλεις, μὲ τὴν γεωγραφικὴν αὐτῶν θέσιν, καὶ ἀριθμὸν, καὶ ἐπιτηδειότητα τῶν κατοίκων αὐτῶν, τὰς λιμένας, τὰς θαλάσσας, τὰς ὁδούς, τὰ ζυγία, τὰ μέτρα, τὰ νομίσματα, καὶ τὰ ἔθιμα εἰς τὰς συναλλαγὰς ἐκάστου τόπου.

"Ὅτι δὲ τῆτο εἶναι ἀναγκασιότατον, εἰς ὅλους εἶναι φανερώτατον· διότι μὲ τὴν ὁδηγίαν αὐτῆς θέλει γνωρίζῃ πόσον ἀπέχει ἢ μία ἀπὸ τὴν ἄλλην πόλιν, ἢ ὁ ἓνας ἀπὸ τὸν ἄλλον λιμένα· ποίας συνηθείας εἰς τὰς πωλήσεις, ἀγορὰς, καὶ πληρωμὰς ἔχει ἕκαστος τόπος, καὶ ἀπὸ ποῖου δρόμου ἢμπορεῖ νὰ φέρῃ, ἢ νὰ στείλῃ εὐκολώτερα, καὶ εὐθυνώτερα τὰς πραγματείας τε, καὶ τόσα ἄλλα, διὰ τὰ ὁποῖα πολλάκις ἀπορεῖ, ἢ τὰ μανθάνει κατὰ λάθος, μὲ ζημίαντες.

Γ'. Λεξικὸν τῶν ἔμπορικῶν τρόπων καὶ κανόνων· ὅπως θέλει διδαχθῆ τὰ περὶ λογαριασμῶν, καταστάσεων, συμφωνητικῶν, ὁμολογιῶν, ἀβαριῶν, παραιτήσεων, ἀσφαλειῶν, συναλλαγμάτων, κ. τ. λ. καὶ τὰς νόμους, συνηθείας, καὶ κανόνας, οἱ ὁποῖοι ἔχουσιν κῦρος καὶ ἰσχὺν εἰς τὴν διεύθυνσιν καὶ ἀπόφασιν εἰς αὐτά.

"Ὅτι δὲ τῆτο εἶναι χρησιμώτατον, τὸ γνωρίζει καὶ ὁ παραμικρὸς ἔμπορος, ὅταν συλλογισθῆ, ὅτι ὅταν συμπέσῃ νὰ λάβῃ πραγματείας μὲ καράβι, τὸ ὁποῖον ἔκαμεν ἀβαρίαν, καὶ ἔχῃ, ἢ δὲν ἔχῃ κινδυνασφαλισμένον τὸ πρᾶγμα τε· ὅταν συμφωνῇ συσταίνων συντροφίαν, ὅταν διαφέρηται διὰ καταμαρτυρικὸν συναλλαγματικῆ γραμματίου (καμβιάλας) καὶ

ι. ΠΡΟΛΕΓΟΜΕΝΑ.

καὶ τόσα ἄλλα τοιαῦτα, εἰς τὰ ὅποια πρέπει νὰ τὸν ὀδηγήσῃ ὁ νόμος, (τὸν ὅποιον θέλει εὐρῆ ἐνταῦθα) διὰ νὰ μὴ σφάλῃ προσωρινὰ δι' ἀμάθειαν, ἢ λάθος, καὶ χάσῃ παντοτεινὰ τὸ ἐδικόντες, καθὼς πολλοὶ τὸ παθαίνουσι διὰ αὐτὰ τὰ αἷτια.

Ἐδῶ ἀναγινώσκων τὴν Λέξιν Καταμαρτυρία (Προτέστον) θέλει μάθῃ πότε, καὶ πῶς πρέπει νὰ τὴν κάμνῃ. Καὶ τὴν, Ἀβαρία, θέλει διδαχθῆ τί πρέπει νὰ πράξῃ· καθὼς καὶ εἰς τὴν Ἀσφάλεια, παραίτησιν, ἄφεςιν (Cessione) καὶ τὰς λοιπὰς. Ἐδῶ μανθάνει τὰ χρέη τῆς ἐπιστολικῆς ἀνταποκρίσεως, καὶ τῶν παραγγελιῶν (κομμισιόνων) καὶ τῶν ἐπιτροπιῶν· καὶ ἐνεργῶν κατὰ τὰ γεγραμμένα, δὲν σφάλει, τὸ ὅποιον θέλει νὰ εἴπῃ, δὲν ζημιούται· καὶ τῆτο εἶναι ὁ σκοπὸς τῆ Βιβλίου.

“Οἱ ὅσοι συνέγραψαν περὶ τῆς ἐμπορικῆς ταύτης ὕλης, καὶ ὑποθέσεως εἰς τὰ Εὐρωπαϊκὰ Ἔθνη, ἐπροτίμησαν τὴν ἀναλυτικὴν ταύτην μέθοδον Λεξικογραφικῶς, διὰ τὸ ὠφελιμώτερον, καὶ προχειρότερον εἰς καθ' εἷνα, ὅποταν θελήσῃ ἢ ἄρθρον πραγματείας, ἢ πόλιν τινὰ, ἢ νόμον, ἢ συνήθειαν νὰ ζητήσῃ· διὰ τῆτο καὶ ἐγὼ ἠκολούθησα, τὸ αὐτὸ παράδειγμα, τὸ ὅποιον μοὶ ἔφερε πολλὰς δυσκολίας, ἐπειδὴ πρῶτος ἐχρειάσθην νὰ κατατάξω εἰς τὸ ἐδικόν μας Ἀλφάβητον τοσαύτας λέξεις. Ἀλλὰ πόσους κόπους δὲν πρέπει νὰ θυσιάσῃ τις διὰ νὰ ὠφελήσῃ τὸ Γένος τῆ;

Ἡ διδακτικὴ μέθοδος ἠθέλην εἶναι εὐκολωτέρα, καὶ τερπνοτέρα, μάλιστα δείχνει καὶ πολυμαθεῖαν εἰς τὸν Συγγραφέα, ὅταν προχωρῇ ἀπὸ τὰ γένη εἰς τὰ εἶδη, καὶ ἐκ τῆτων εἰς τὰ άτομα· ἀλλὰ τότε λείπει παντελῶς τὸ πρόχειρον εἰς τὸ νὰ εὐρῆ ὁ ἔμ-

ΠΡΟΛΕΓΟΜΕΝΑ. 1α.

πορός τὸ ζητούμενον· καὶ τὸ βιβλίον ἤθελεν ἦναι ἐπιδεικτικὸν διὰ τὸν συγγραφεῖα, ἀλλ' ὀλίγον ὠφέλιμον διὰ τὸν ἀναγνώστην, πρὸς τὴν μαθήτευσιν τῶν ὁποίων εἶναι χρέος καὶ ἀποβλέπει ὁ συγγραφεὺς. Ἀλλὰ ταῦτα μὲν περὶ τῆς μεθόδου, τὴν ὁποίαν ἀκολοθήσας δὲν ἐλπίζω καὶ εὖρω τινὰ ἀντιλέγοντα, ἢ κατήγορον.

ΥΦΟΣ ΤΗΣ ΓΛΩΣΣΗΣ.

Περὶ δὲ τῆς λέξεως, καὶ τῶν φράσεων εἰς ταύτησ μας τὴν καθομιλουμένην γλῶσσαν, ὑποπτεύω ὅτι θέλει εὐρεθῆναι τινὲς καὶ δυσαρεστηθῆναι. Ἀλλὰ τὰς παρακαλῶ, πρὸ τῶν καὶ μὲ κατακρίνεν, καὶ στοχασθῶν ὅτι εἶμαι, καθὼς προεῖπον, ὄχι ἀπλῶς συγγραφεὺς ἀφροντίς, καὶ ἔργον μόνον ἔχων τὸ βιβλίον τοῦτο· ἀλλὰ περικυκλωμένος ἀπὸ πολλὰς ἄλλας ἀναγκαίας ἐνασχολήσεις τοῦ ἐπαγγέλματός μου, καὶ βυθισμένος εἰς μυρίας φροντίδας, αἱ ὁποῖαι δὲν μοι δίδουν τὸν ἀρκετὸν καιρὸν διὰ καὶ ζητήσω, καὶ καὶ εὖρω προσφευγέστεραν λέξιν ἀπὸ αὐτῆν, τὴν ὁποίαν μετεχειρίσθην εἰς τὰ πράγματα. Ἀλλ' ἔτε ἔχω ἐκεῖνα τὰ βιβλία, τὰ ὁποῖα ἤθελε πλητῆ ἄλλος, ἀν' συνέγραψεν εἰς μίαν τῶν Εὐρωπαϊκῶν Μεγαλοπόλεων. Ἡ Κωνσταντινούπολις πτωχεύει ἀκόμη ἀπὸ Βιβλιοθήκην κοινήν, πρᾶγμα ἀναγκαῖον διὰ τὰς συγγράφοντας· ἀλλὰ μ' ὅλον τοῦτο καὶ εἰς αὐτὴν πρέπει καὶ συγγράφου ὅσοι ἐπιθυμῶν τῶν Γένους τὴν ἀνόρθωσιν.

Εἰς τὴν δυσκολίαν ταύτην τῆς στενότητος τῆς καθομιλουμένης μας γλώσσης, διὰ τὴν ὁποίαν ὑσερέμεθα Λέξεων, μεταχειριζόμενοι ξένας καὶ βαρβάρους, προερχομένην εἰς μὲν τὰ ἀπλᾶ πράγματα ἀπὸ τὴν εὐρε-

σιν

ιβ'. ΠΡΟΛΕΓΟΜΕΝΑ.

σιν τῆς Ἀμερικῆς, καὶ τὴν ἀνακάλυψιν πολλῶν ἄλλων μερῶν τῆς κόσμου, βορειοτέρων, καὶ νοτιωτέρων, (τὰ ὅποια εἰς τὴν λαμπρὴν αἰῶνα τῶν Προγόνων μας ἦσαν ἄγνωστα, καὶ ἐνομιζόντο ἀκατόκητα)· εἰς δὲ τὰ τεχνητὰ ὁμοίως, ἀπὸ τὴν τελειοποίησιν καὶ πολλαπλασιασμὸν τῶν τεχνῶν· διὰ τὴν προσαρμόσω τὰς ὀνομασίας τῶν πραγματειῶν μετὰ τὴν ἐναρμόνιον φύσιν τῆς γλώσσης μας, ἐφύλαξα κατὰ τὸ δυνατόν τὴν ἐξῆς Κανόνας.

α'. Τὸ νὰ πολιτογραφήσω τὰ νεόγνωστα χόρτα, καὶ φυτὰ, καὶ ζῶα, μετὰ τὰ ὀνόματα, τὰ ὅποια ἔτυχεν νὰ λάβω ἀπὸ τὴν γνωρίσαντας αὐτὰ, καθὼς ἔκαμαν καὶ οἱ Πρόγονοί μας εἰς τὸ πέπερι, σίνηπι, καὶ ὅσα τοιαῦτα γνωρίζονται βαρβαρικὰ ὀνόματα.

β'. Ὅσαι τέχναι καὶ ἐμπορικαὶ χρήσεις ἐφευρέθησαν μετὰ ταῦτα, καὶ ὀνομάσθησαν εἰς τὴν γλῶσσαν τῶν ἐφευρετῶν, νὰ τὰς μεταγλωττίσω κατὰ τὴν σημασίαν τῆς Λέξεως, ὡς Ἐκκαθαρτὴν, τὸν Raffinatore, Κατασταλάκτην, τὸν Distillatore, καὶ τὰ παρόμοια, προσθέτων διὰ τὸ εὐληπτον καὶ τὴν Ἰταλογαλλικὴν ὀνομασίαν.

γ'. Ὅσοι τρόποι ἐμπορικοὶ κατὰ τὸ παρὸν ἐφευρεθέντες ἐμβῆκαν εἰς τὴν κοινὴν χρῆσιν, ἢ καὶ τὴν νομοθεσίαν, ὁμοίως· οἷον Κινδυνασφάλεια, ἢ ἀπλῶς, Ἀσφάλεια, Sicurtà. Παραίτησις, Abbandono, Ἀφεσις, Cessione. Συναλλαγματικὸν γραμματίον, Cambiale, κατὰ τὸ, Lettre de change, κ. τ. λ.

Εἰς δὲ τὴν φράσιν παρετήρησα πάντοτε τὰ δύο ταῦτα, καὶ ξέναις νὰ μὴ μεταχειρισθῶ, μεταφράζων ἀπὸ τὰ συναραινόμενα βιβλία κατὰ λέξιν, καθὼς τὸ ἔπαθον μερικοὶ, καὶ νὰ ἦμαι ὅσον τὸ δυνατόν εὐληπτος.

Τε.

Τῆτο τὸ ὕστερον φαίνεται δύσκολον εἰς ὅσας συγγραφῆν, καθὼς καὶ τῶντι εἶναι, διὰ τῆτο καὶ πολλὰς κατηγορησάντινες διὰ τὶ τάχα δὲν ἔγραψαν μετὰς πεπατημένας φράσεις, καὶ συνηθείας τῆ κοινοῦ ὄχλου· ἀλλὰ μήπως καὶ μετὰ αὐτὰς τὰς φράσεις ἤθελε καταλάβῃ ὁ χαλκεὺς, καὶ ὁ ἀλλαντοπώλης περισσότερον; ἢ μήπως ἐδυνήθη τινὰς εἰς ὁποίαν διάλεκτον καὶ ἂν ἦναι (ἐκτὸς κωμικῆ τινος διαλόγου) νὰ συγγράψῃ μετὰ τοιαύτην τῆ συρφετώδης ὄχλου ἔκφρασιν;

Διὰ νὰ καταλάβῃ τινὰς σύγγραμμα ὁποιοῦνδήποτε, πρέπει νὰ ἀποκτήσῃ τὰς ιδέας, καὶ αὗται συγεννῶνται μετὰ τὰς λέξεις· ὁ κοινὸς λαὸς ὑστερεῖται ἀπὸ ὅλας τὰς ἀφηρημένας ιδέας, καθὼς ὁ Φιλόσοφος δὲν ἰξεύρει τὰς ὀνομασίας τῶν ἐργαλείων τῆ χαλκῆς, τῆ ὑελεψῆ, καὶ τῶν ὁμοίων· μετὰ τοιαύτην διαφορὰν, ὅτι ἔτος ἐμβαίνωντας εἰς τὸ ἐργαστήριον ἐνὸς, ἢ καὶ πολλῶν ἀπὸ αὐτῆς, τὰ μανθάνει, διότι τὰ πιάνει, καὶ τὰ βλέπει, καὶ τὰ γράφει· ὁ δὲ κοινὸς λαὸς δὲν ἠμπορεῖ νὰ ἐμβῇ εἰς τὸ ἐργαστήριον τῆ Φιλοσόφου, ἢτοι τὸν νῦν τε, ὅπου αἱ ἀφηρημέναι ιδέαι, καὶ αἱ περὶ τέτων ἐκφράσεις γεννῶνται, καὶ συνυφαίνονται. Πῶς λοιπὸν ζητεῖς νὰ τὰς μάθῃ, καὶ πῶς νὰ γένη εὐληπτος ὁ συγγραφέων περὶ πραγμάτων εἰς αὐτὸν ἀγνώστων;

Φράσις ἀπλῆ, ἀλλ' ὄχι βάρβαρος, ζητεῖται ἀπὸ τὸν συγγραφέα· καὶ μελέτη μετὰ προσοχῆς ἀπὸ τὸν ἀναγνώστην διὰ ν' ἀποκτήσῃ ἐνταυτῷ καὶ τὰς ιδέας, μανθάνων ὅ,τι δὲν ἰξεύρει, καὶ νὰ διορθώσῃ τὴν γλῶσσάν τε, τὸ ὁποῖον δὲν πρέπει νὰ ἦναι πάρεργος σκοπὸς δι' ὅσας συγγραφῆν εἰς τὸν καιρὸν μας.

Ἐγὼ σοχάζομαι ὅτι καθὼς εἰς τὴν Γαλλικὴν καὶ

Α' γ.

Ἀγγλικὴν τὰς γλώσσας, αἱ ὁποῖαι καθ' ἡμερῶς πλετίζονται, πολιτογραφῶνται ξένας λέξεις, ἢ φράσεις, δὲν εἶναι συγχωρημένον εἰς τὴν Γλῶσσάν μας, ἢ ὁποῖα ἔχουσα τὴν ζηλωτὴν, καὶ εὐγενῆ, καὶ πλεσίαν μητέρα της, ἢμπορεῖ ἀπὸ αὐτὴν μόνην νὰ δανείζηται τὰ ἀναγκαῖα, καὶ νὰ μὴ παρεκτρέπεται ἀπὸ τῆς κανόνας τῶν φράσεών της χωρὶς ἀνάγκης, διὰ νὰ μὴ ἀπομακρυνθῇ πλεον νοθευομένη, καθὼς εἶχε κατάντησιν πρὸ τῆς παρελθούσης ἑκατονταετηρίδος.

Ἡ Γαλλικὴ καὶ Ἀγγλικὴ εἶναι διάλεκτοι ἐξ αὐτῆς ἀρχῆς σύμμικτοι ἀπὸ πολλὰς γλώσσας, ὅθεν ἂν καὶ τῶρα ἐπισωρεύουσι ἀκλίτως καὶ ἄλλας ξένας λέξεις, καὶ μιμῶνται φράσεις, δὲν εἶναι παράξενον. Ἡ γλῶσσα ὅμως, τὴν ὁποῖαν λαλοῦμεν, ἐφύλαξε τὸν χαρακτῆρα τῆς παλαιᾶς Ἑλληνικῆς, μὲ τὰ ἄρθρα, κλίσις, καὶ σχηματισμὸν· ποίαν χρεῖαν ἔχει λοιπὸν ἀπὸ ξένων ἰδιωτισμῶν, καὶ λέξεων;

Εἶναι βέβαιον ὅτι συμμιγέντες μὲ τὰ ξένα Ἐθνη συνειδίσαμεν λέξεις καὶ φράσεις αὐτῶν, καὶ κατήντησε διαφορετικὴ τῶν Νησιωτῶν ἢ γλῶσσα, ἀπὸ τῶν κατοικούντων εἰς τὴν Ἡπειρον, ἢ ἢ τῶν ἐμπόρων, ἀπὸ τὴν συνεδιζομένην παρὰ τῶν ἀρχόντων. Οὗτοι καταχρώμενοι τῆς Τυρκισμῶν, καὶ ἐκεῖνοι τῆς Ἰταλισμῶν, κατήντησαν νὰ μὴ καταλαμβάνονται μεταξύ των, ὡς νὰ ἐλαλοῦντο ξένας διαλέκτους· ἀλλὰ διὰ τῆτο πρέπει τὰ βιβλία νὰ συγγράφονται εἰς καθάραν ἀπλοελληνικὴν καὶ λέξιν, καὶ φράσιν, διὰ νὰ καθαρῶσθῃ ἢ γλῶσσα, καὶ νὰ γένῃ μία, καὶ καθαρὰ εἰς ὅλους. Ἀντὶ τῆ βακομανδάρω τῆ Νησιώτικῃ, καὶ τὸ, κάμνω ἰντισάπι, τῆ Κωνσταντινουπολίτικῃ, καλῆτερον εἶναι τὸ, συσταίνω, τῆ συγγράφοντος Ἑλληνοσ. Διὰ τί κάλσα, ἢ τζεράπι, καὶ ὅ-

Χι περισφύριον; ἀλλ' αὐτὴ, θέλεις μοι ἀποκριθῆ, εἶναι λέξεις ἐδικήσας, καὶ ἐγὼ δὲν τὴν ἐννοῶ. Σύμφημι· ἀλλ' ἐγὼ διὰ τοῦτο σοὶ τὴν ἐξηγῶ διὰ τὰ τὴν μάθης, τὰ τὴν συνεδίσης, τὰ τὴν λαλῆς, καὶ τὰ τὴν μάθην τὰ τέκνα σας, καὶ κατ' ὀλίγον ὄλοι, ἢ τὰ καθαρισθῆ ἢ γλῶσσα, τὸ ὁποῖον εἶναι ὁ σκοπός μας.

Ἀδελφοὶ Ἕλληνες, ὅσοι ἢ συγγράφετε, ἢ μεταφράζετε πρὸς ἀναγέννησιν τῆς Ἑλλάδος, ἐπιμεληθῆτε τὰ διορθώσωμεν μὲ τῆτον τὸν μόνον τρόπον τὴν γλῶσσάν μας, μάλιστα ὅσοι ἐκδίδετε Λεξικά, τὰ ὅποια εἶναι κανόνες τῆς γλώσσης· καὶ σεῖς γενικῶς, ὡ ἀπόγονοι τῶν γλαφυρῶν Ἑλλήνων, μὴ καταδέχεσθε τὰ βαρβαρίζητε μήτε εἰς αὐτὴν τὴν ἐπιστολογραφικὴν ἀνταπόκρισίν σας, μήτε εἰς τὴν συνομιλίαν σας ἰταλίζοντες, καὶ τουρκίζοντες, ὡς τάχα εὐγενῶς ἢ πολυμαθέστερα ἐκφραζόμενοι. Διότι δὲν εἶναι, ἔτε θέλει γένη εὐγενεστέρα, ἐμφαντικωτέρα, καὶ ἀρμονικωτέρα γλῶσσα ἀπὸ ταύτην, τὴν ὁποίαν ἐκληρονομήσαμεν ἀπὸ τῆς περιχλεῖς Προπάτοράς μας. Εἶθε τὰ καθαρισθῆ ποτε, καὶ τὰ πλουτισθῆ μὲ Λεξικά καὶ ἄλλα Συγγράμματα, καὶ θέλει ἀναφανῆ ζηλωτὴ εἰς ὅλα τὰ ἐξευγενισμένα Ἔθνη!

Εἰς τὸ ἐξῆς ὁ Ἐμπορος δὲν εἶναι βιασμένος τὰ γράψῃ κανέλλα, ἢ καλάγι, κ. τ. λ. διότι γράφων κιννάμωμον, καὶ κασσίτερον, δὲν φοβεῖται μήπως δὲν τὸν καταλάβῃ ὁ ἀναγνώστης τῆ γράμματός του, ὁ ὁποῖος ἔχωντας τὸ Λεξικὸν τῆτο, φθάνει τὰ τὸ ἀνοίξῃ, καὶ εὐρίσκει τὴν σημασίαν τῆ. Γράφων λοιπὸν καὶ ἀναγινώσκων ἔτω, ποῖος ἀμφιβάλλει, ὅτι ἢ γλῶσσα διορθοῦται, ἀποκτᾶ λέξεις καθ' ἑαυτὸ Ἑλληνικάς, καὶ ἀποπτύει τὴν ἐμφιλοχωρήσασαν μίξο-βαρβαρότητα;

Ἐ-

15'. ΠΡΟΛΕΓΟΜΕΝΑ.

Ἐπροτεστάρισα τὴν καρβιάλε, καὶ σὲ ρακομαν-
 δάρω τὸ ἰντερέσσον μου, εἶναι φράσις ξένη, ἄγνωστος
 εἰς ὅλον τὸ Γένος, ἐκτὸς τῶν ἐμπόρων· ἀλλὰ συνη-
 θίζεται, ἕως νὰ μάθωμεν ἀπὸ τὸ ἀνά χειρας Λε-
 ξικόν, ὅτι πρέπει νὰ γράφωμεν, Κατεμαρτύρησα τὸ
 συναλλαγματικὸν γραμματίον; καὶ Συσταίνω εἰς τὴν
 φροντίδα σου τὸ ὄφελός μου· καὶ πόσα τοιαῦτα εὐρί-
 σκονται εἰς τὰς ἐμπορικὰς ἀνταποκρίσεις; Ὅλα αὐτὰ
 διὰ νὰ ἐξοστρακισθοῦν ἀπὸ τὴν γλῶσσάν μου, ἐ-
 χρειάσθη νὰ μὴ φανῆ τόσο εὐληπτον τὸ βιβλίον
 τῆτο εἰς τὴν πρώτην ὀμματίαν· ἀλλὰ τὸ ὄφελος αὐ-
 τῆς τῆς δυσκολίας εἶναι τόσο πολὺ, ὥστε ἀμφι-
 βάλλω αὐτὸν εὐρεθῆ φρόνιμος, καὶ φιλότιμος φιλογενῆς
 καὶ ἕνας, ὃ ὁποῖος νὰ μὴ ἐπαινέσῃ τὸν τοιῶτόν μου
 σκοπὸν, καὶ ἐπιχείρημα. Ἀφήνω λοιπὸν τὴν ἐπίκρι-
 σιν εἰς τὸν καιρὸν περὶ τέττε τοῦ δυσκόλε πρᾶβλή-
 ματος, καὶ ἀκολουθῶ τὸν στοχασμόν μου.

ΕΡ.

ΕΡΜΑΘΗΝΗ

ΗΤΟΙ

ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΣΠΟΥΔΗ

ΠΕΡΙΕΧΟΤΣΑ ΣΤΝΟΠΤΙΚΩΣ

ΜΕΛΕΤΑΣ ΚΑΙ ΙΣΤΟΡΙΑΝ
ΤΗΣ ΑΡΧΗΣ ΚΑΙ ΠΡΟΟΔΟΥ ΤΟΥ ΕΜΠΟΡΙΟΥ

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ

ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ

Δι' ἐξαιτήσεως, καὶ δαπάνης τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει

ΦΙΛΟΓΕΝΟΥΣ ΚΑΙ ΓΕΝΝΑΙΟΥ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΟΡΡΩΜΑΙΩΝ,

ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ.

ΕΠΙΣΤΑΣΙΑ ΚΑΙ ΔΙΟΡΘΩΣΕΙ Σ. Β.

ΕΝ ΒΕΝΕΤΙΑ.

ΠΑΡΑ ΝΙΚΟΛΑΩ ΓΑΤΚΕΙ ΤΩ ΕΞ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ.

1815.

Πάντα ὑπέταξας ὑποκάτω τῶν ποδῶν αὐτοῦ πρόβα-
τά, καὶ βόας ἀπάσας, ἔτι δὲ καὶ τὰ κτήνη τῆ πε-
δίου, τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ τοὺς ἰχθύας τῆς
θαλάσσης.

Δαβὶδ Ψαλ. η.

Ἐν γὰρ τῷ ὑποτάξαι αὐτῷ πάντα, οὐδὲν ἀφῆκεν αὐτῷ
ἀνυπότακτον.

Παῦλος πρὸς Ἑβρ. Κεφ. β.

ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΣΠΟΥΔΗ.

Τ Μ Η Μ Α Α΄.

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Ν Δ΄.

Όρισμός, καὶ Διαίρεσις τῆς Ἐμπορίας καὶ τῆς περὶ αὐτό.

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
 ΕΥΛΟΓΙΟΥ ΚΟΥΡΙΛΑ
 ΛΑΥΡΙΩΤΟΥ
 ΑΥΞΩΝ ΑΡΙΘ.

ΕΜΠΟΡΙΟΝ ὀνομάζω ἐπιτήδευμα συναλλαγματικὸν ἀνθρώπων τιμίων εἰς ὅλα τὰ ὑλικά πράγματα, σκόπον ἔχοντων τίμιον κέρδος. Διαιρεῖται δὲ κυρίως εἰς ἐσωτερικὸν, τὸ ὁποῖον σημαίνει τὴν συναλλαγὴν τῶν πραγματειῶν, καὶ προϊόντων Ἐπικρατείας τινὸς εἰς τὴν περιοχὴν τῶν συνόρων τῆς καὶ ἐξωτερικὸν, τὸ ὁποῖον ἐκτείνεται διὰ ξηρᾶς, καὶ θαλάσσης, καὶ εἰς αὐτὰ τὰ ἀπώτατα μέρη τῆς ὑδρογείου σφαίρας. Οἱ τὸ πρῶτον ἐργαζόμενοι ὀνομάζονται Ἐμποροὶ, καὶ οἱ τὸ δεύτερον Μεγαλέμποροι ὀνομασθήτωσαν.

Οἱ ἄνθρωποι ὅσον περιστότερον πολιτεύονται, καὶ γνωρίζουν ξένα Ἔθνη, ἄλλο τόσον μανθάνοντες τὰ ἥθη, καὶ ἔθιμα, καὶ τρυφὰς τῶν ἀλλογενῶν ἀυξάνουν τὰς ὀρέξεις των, καὶ μεγαλύνει τὸ Ἐμπόριον, τὸ ὁποῖον εἰς τὴν νηπιότητα τῆς ἀνθρωπίνου γένους περιωρίζετο εἰς μικρὰ πράγματα· ἐπειδὴ ὁ ἄγριος, καὶ ἀπολίτευτος ἄνθρωπος μὴ γνωρίζων τὴν πολυτέλειαν, μήτε τὴν τρυφήν, καὶ εὐχαριστέμενος εἰς τὴν γεωργικὴν

τε ζωήν, ἢ τὴν θηρευτικὴν, ὀλίγην ἀνάγκην εἶχε, διὰ τὰ μὴ εἶπω κάμμίαν, ἀπὸ τὰ ἀρώματα, τὰ πολυτελεῖ δέρματα, τὰ χρυσᾶ, καὶ μεταξωτὰ ἐνδύματα, καὶ τὰ παρόμοια. Ὅλον λοιπὸν τὸ Ἐμπόριον συνίστατο τότε εἰς τὸ νὰ δώσῃ ὁ γεωργὸς τὸν καρπὸν τῆς γῆς, ἢ τῶ δένδρα τε, καὶ νὰ λάβῃ ἀπὸ τὸν κυνηγὸν κρέας, ἢ δέρμα τῶ ζῶα διὰ νὰ φάγῃ, ἢ νὰ ἐνδυθῇ.

Προϊόντος ὁμῶς τῶ χρόνου, πολλαπλασιασθέντες οἱ ἄνθρωποι, ἔλαβον μεγαλητέρας χρείας· καὶ ἐπειδὴ ἡ συναλλαγὴ πράγματος μὲ πρᾶγμα ἦτον δύσκολον νὰ γένη, ἢ διότι ὁ πωλῶν δὲν εἶχε χρείαν ἀπὸ τὸ πρᾶγμα, τὸ ὁποῖον ἔδιδεν ὁ ἀγοραστής, ἢ διότι ἐδυσκολεύετο εἰς τὴν συναλλαγὴν ἀπὸ τὴν ἄνισον ἀναλογίαν τῶ δεδομένου καὶ λαμβανομένου πράγματος· διὰ τῆτο ἐφευρέθη τὸ κοινὸν μέτρον τῶν πραγμάτων, τὸ Νόμισμα δηλαδή, ἀπὸ τὰ σπανιώτερα, ἢ χρησιμώτερα μέταλλα, εἰς ποσότητα προσδιωρισμένην, καὶ χαραγμένον μὲ νόμιμα σημεῖα, καὶ γράμματα, ὅθεν καὶ Νόμισμα ὠνομάσθη.

Διὰ τὴν ποικιλότητά λοιπὸν τῶν πραγμάτων, πολυειδῶς μεταχειρίζονται καὶ οἱ ἄνθρωποι τὸν τρόπον τῶ νὰ κερδίσωσιν, ἢτοι νὰ ἐμπορευθῶν κεφαλαιωδέσπρα ὁμῶς ἢμπορῶν νὰ διαιρεθῶν εἰς τὰ ἀκόλαθα, ὅσοι ἐνασχολῶνται εἰς ἀπόκτησιν νομίμου κέρδους, κατὰ τὴν ὕλην τῆς μεταχειρήσεώς των.

Α'. Εἰς Νομίσματα, τὰ ὁποῖα εἶναι τὰ κοινὰ μέτρα ὅλης τῆς ληψοδοσίας τῶν πολιτευομένων ἀνθρώπων· ὠνομάζονται δὲ Τραπεζίται οἱ τῆτο ἐργαζόμενοι, τῶσ ὁποῖος καὶ Ἀβακιέρης, ὡς παρὰ τῶν Εὐρωπαϊῶν Βαγκιέρης καλεσμένος, ἀπὸ τῶ Βάγκα (Banca) παραγομένους ἀπὸ τῶ Ἑλληνικῶ Ἀβακος, τῆς γραφικῆς τρα-
πέ-

πέζης, ἢ μπορῶ νὰ ὀνομάσω, καὶ εἶναι ὅσοι συναλλάττων νόμισμα πρὸς νόμισμα μεταξύ τῆς Ἐπικρατείας, εἰς τὴν ὁποίαν κατοικῶσιν· ἢ ἄλλης ἐξωτερικῆς, διὰ τῶν λεγομένων συναλλαγματικῶν Γραμματίων, τὰς ὁποίας Πόλιτζας οἱ Ἴταλοι, ἀπὸ τῆς πολιτείας γνωρίζουσιν· ἢ καὶ ὕλικῶς δίδοντες ἐν καὶ λαμβάνοντες ἄλλο νόμισμα κατὰ τὰς χρείας των (α). Εἰς τὴν τάξιν τῶν ἀνάγονται καὶ οἱ Τοκισταί, ὅσοι δηλαδὴ δανείζουσι ποσότητα ῥητὴν νομισμάτων, μὲ τόκον συμπεφωνημένον ξηρᾶς, ἢ θαλάσσης, ὁ ὁποῖος εἶναι τὸ κέρδος τῶν δανειστῶν.

Β. Εἰς Πραγματείας ἐτοίμας· καὶ εἶσι διαιρῶνται εἰς πολλὰς κλάσεις, ὡς αἱ μετὰ προνομίων Ἐταιρεῖαι· ὅσαι παρὰ τῆς Διοικήσεως λαβῶσαι προνόμιον, ἐμπορεύονται διὰ μονοπωλείας εἰς μέρος τι γῆς, ἢ καὶ εἰς εἶδος τι πραγματείας.

1. Οἱ Μεγαλέμποροι· ὅσοι ἐντὸς καὶ ἐκτὸς τῆς Ἐπικρατείας ἐμπορεύονται χονδρικῶς διὰ λογαριασμὸν αὐτῶν ἴδιον, ἢ καὶ ξένον κατὰ παραγγελίαν ἀνθέλωσι· καὶ αὕτη εἶναι ἡ πρώτη τάξις τῶν ἐμπόρων, ἢ ὁποία εἰς τὰ ἐμπορικὰ βασίλεια ἀπολαμβάνει καὶ προνόμια τιμῆς, καὶ ὑπολήψεως.

2. Ἐμποροὶ ἀπλῶς ὅσοι κατὰ δεύτερον λόγον ἀπὸ τῆς πρώτης εἰς μικροτέρας ποσότητας, καὶ σπανίως ἐκτὸς τῆς Ἐπικρατείας ἐμπορεύονται.

3. Παραγγελματῖαι (κομμισσιονάριοι) ὅσοι διὰ λογαριασμὸν καὶ μὲ παραγγελίαν ἄλλων ἐμπορεύονται,
λαμ-

(α) Οἱ πελοποννησιακοὶ εἶσι ὀρθότερον ἢ μπορῶν νὰ ὀνομαζῶν Κομμισσιονάριοι, καθὼς ἐξηγούμεθα εἰς τὸ ὑπερώτερον Κεφάλαιον τῶν ἐπιπέδικων Προγυμνασμάτων.

λαμβάνοντες διὰ κέρδος μίσθωμα εκατοστόντι, τὸ ὁποῖον Προβλεπτήριο, ἀπὸ τὸ παρά τοῖς Ἰταλοῖς *Provisione*, ὅχι ἀνάρμοστα ἠμπορεῖ νὰ ὀνομασθῇ.

4. Πράκτορες (*Fattori*, ἢ *Agenti*) ὅσοι ἀποκαταστηθέντες παρ' ἄλλων ἐμπόρων εἰς τόπον τινα, ἐμπορεύονται διὰ λογαριασμὸν ἐκείνων, λαμβάνοντες ἢ μισθὸν, ἢ μετοχὴν τινα εἰς τὰ κέρδη τῶν ἐπιχειρήσεών των.

5. Μεταπράται, ὅσοι ἀγοράζοντες χουδρικῶς πραγματείας, τὰς μεταπωλῶσιν ὁμοίως εἰς τὴν ἰδίαν πόλιν, οἱ ὁποῖοι καὶ Σπεκουλᾶτορι ἀκέσιν εἰς τὰς Εὐρωπαϊκὰς διαλέκτους.

6. Ἐργαστηριᾶριοι, ὅσοι καθήμενοι εἰς τὰ ἐργαστηριάτων λιανοπωλῶσι πραγματείας, ἢ ἀγορασμένας ἀπὸ ἐμπόρων ἀποθήκας, ἢ καὶ κατασκευαζόμενας παρὰ τῶν ἰδίων.

7. Πραγματευταὶ περιοδευταί, ὅσοι περιοδεύοντες εἰς τὰς ἀγοράς, καὶ δρόμους, πωλῶσι λιανικῶς πραγματείας.

Γ'. Εἰς Πραγματείας ἐτοιμαζόμενας παρ' αὐτῶν, καὶ ὀνομάζονται·

1. Τεχνῖται, ὅσοι ἐνασχολῶνται εἰς τὰς ὠραίας, καὶ τὰς ἐλευθέρους τέχνας, ὡς ζωγράφοι, λιθοξόοι, ὠρολογιοποιοὶ, καὶ ὅμοιοι· ἢ ἐργοχειρῶντες χειρῶνακτες (*Manifattori*) ὡς ὑφανταί, κατασταλακταί (*Distillatori*) ξυλουργοὶ, κτίσται, καὶ ἄλλοι· ἢ βάνουσοι, ὡς ὅλοι ὅσοι τὰ μέταλλα εἰς τὰς καμίνους ἐργάζονται.

2. Βοσκοὶ, καὶ Ποιμένες ἡμέρων ζώων, οἱ ὁποῖοι προσφέρου εἰς τὸ ἐμπόριον ζῶα, μαλλία, δέρματα, αἰλείμματα, κρέατα, βέτυρα, τυρία.

3. Κυνηγοὶ ἀγρίων ζώων, καὶ πτηνῶν, καὶ ἀλιεῖς, ὅσοι

ὅσοι κυνηγῶν εἰς τὰ νερά τὰ ἔνυδρα ζῶα, ἤτοι ὀψάρια, καὶ τὰ κοράλλια, καὶ μαργαριτάρια.

4. Γεωργοί, ὅσοι τὴν γῆν ἐργάζονται κατὰ τὴν ἐπιφάνειάν της· καὶ Μεταλλεργοί, ὅσοι ἀπὸ τὴν γῆν ἐξορύττουσιν τὰ μέταλλα, καὶ αὐτὰ τὰ μάρμαρα καὶ λίθους, οἱ ὅποιοι γενικώτερον Ὀρυκταὶ ὀνομασθῆναι τῶσαν.

Δ'. Εἰς τὰς περὶ τὰ πράγματα, ὅσοι δηλαδὴ κερδίζου μετακομίζοντες τὰςπραγματείας, ὅποιοι εἶναι οἱ ἀκόλουθοι.

1. Ναῦται, οἱ διὰ ποταμῶν καὶ θαλασσῶν, καὶ γενικῶς ὅσοι διὰ τῶν ὑδάτων μεταβιβάζουσιν τὰςπραγματείας ἀπὸ ἑνα εἰς ἄλλον τόπον κατὰ τὰς χρείας.

2. Ἀγωγιάται, καὶ Ἀμαξηλάται, ὅσοι διὰ ξηρᾶς ἐπάνω εἰς ζῶα ἢ ἀμάξια μετακομίζουσιν τὰςπραγματείας.

3. Βαστάζοι, ὅσοι ἐπὶ τῶν ὤμων αὐτῶν τὰς μετατοπίζουσιν, ἢ διορθῶσι τὰ σακκία, καὶ ὅλα τὰ περιέχοντα αὐτάς.

4. Ζυγισταὶ, καὶ Μετρηταὶ, ὅσοι μετρῶν, ἢ ζυγίζου αὐτάς.

Ε'. Εἰς τὰς διὰ τὰς πραγματείας, ἤτοι ὅσοι χρησιμεύουσιν εἰς τὰς ἐμπορίας, καὶ τραπεζίτας πρὸς ἐκτέλεσιν τῶν ὑποθέσεών των, ὅποιοι εἶναι·

1. Ἀσφαλισταὶ (Assicuratori) ὅσοι ἀναδέχονται ἐπὶ μισθώματι τῷ λεγομένῳ βραβείῳ (Premio) τὸν κίνδυνον τῶν ξένων πραγματειῶν εἰς τὰς δρόμους τῆς μετακομίσεως, καὶ διαπλεύσεώς των.

2. Μεσιῖται, ὅσοι παρευρισκόμενοι εἰς τὰς ἀγοράς καὶ πωλήσεις, καὶ γενικῶς εἰς τὰς τῶν ἐμπόρων συμφωνίας, λαμβάνουσιν ἑκατοστόν τι μισθῶμα, τὸ ὑποῖον καὶ Μεσιτικὸν ὀνομάζεται.

3. Ὑπηρεῖται τῶν εἰρημέων· ὅποιοι εἶναι οἱ Γραμματικοί, ἢτοι Γραφεῖς, ὑποδιαϊρέμενοι εἰς τοὺς καταστιχαρίεις, τὰς καταγράφοντας τὰ κατάστιχα, καὶ λογαριασμούς· τὰς ἐπιστολογράφους, καὶ τὰς ἀντιγραφεῖς. Οἱ Συνάκται, ὅσοι δηλαδὴ συνάζουσιν ἔξωθεν τὰ ἀργύρια· οἱ ἐπὶ τῆς Κάψης, τὴν ὁποίαν διὰ τὴν ἑλληνικὴν τῆ ψ, Cassa οἱ Εὐρωπαῖοι ὀνομάζουσι, περιλαμβάνοντες καὶ πληρώνοντες τὰ μετρητὰ τῶν ἐμπόρων, τραπεζιτῶν, καὶ λοιπῶν. Οἱ Ἀποθηκάριοι, ὅσοι δηλαδὴ ἐπιστατῶσιν εἰς τὰς ἀποθήκας, λαμβάνοντες καὶ δίδοντες τὰς πραγματείας, καὶ ἐπιμελόμενοι διὰ τὴν καλὴν κατάστασιν αὐτῶν· καὶ οἱ λοιποὶ ὑπηρεῖται χρήσιμοι εἰς τοὺς Μεγαλεμπόρους μὲ διαφόρους ὀνομασίας.

Οἱ ῥηθέντες ὅλοι θέλει εὐρεῖν εἰς τὸ παρὸν Σύγραμμα τοὺς πρέποντας κανόνας, καὶ μαθήσεις διὰ νὰ ἐνεργῶν καθὼς πρέπει τὸ ἔργον των· καὶ ἐκ τούτων ἢμπορεῖ νὰ συμπεράνη ἕκαστος, ὅτι τὸ Ἐμπόριον εἶναι τέχνη πάνδημος, ἐναγκαλιζομένη ὅλα τὰ πράγματα, καὶ ὠφελῆσα ὅλας τὰς τάξεις τῶν ἀνθρώπων· τέχνη ἐλευθέρα, διότι τὴν μεταχειρίζονται εἰς τὰ πεπολισμένα Ἔθνη καὶ αὐτοὶ οἱ εὐγενεῖς, καὶ τελευταῖον τέχνη ἀναγκαία, διότι χωρὶς αὐτῆς μήτε ὁ Στρατιώτης, μήτε ὁ Πολιτικὸς, μήτε ὁ Ἐκκλησιαστικὸς, δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ἀποπληρώσῃν τὰς χρεῖας των.

Κ Ε.

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Ν Β'.

Πότερον ὠφελεῖ τὸ Ἐμπόριον εἰς τὸν ἀνθρώπινον
βίον, ἢ βλάπτει;

Τὸ πρόβλημα τῆτο δὲν ἔπρεπε νὰ εὕρη ἀντίξασιν·
διότι ἡ ὠφέλεια ἢ προερχομένη ἀπὸ τὸ Ἐμπόριον εἰς
τὸν κοινωνικὸν βίον εἶναι τόσο μεγάλη, καὶ τόσο
φανερὰ, ὥστε παράδοξον εἶναι τὸ νὰ ἀμφιβάλληται
παντελῶς· ἀλλ' ἐκεῖνοι οἱ λεγόμενοι ἰσχυρογνώμονες,
ἢ δυνατοὶ νόες, ἔχοντες καύχημα καὶ προτέρημα τὸ
νὰ ἐπιχειρῶν νὰ ἀντιλέγῃν ἢ εἰς τὰς φανεράς ἀλη-
θείας, ἄλλοτε πολεμῶν αὐτὰ τὰ παναληθῆ τῆς Ἑρη-
σκείας Δόγματα, (α) ἄλλοτε τὰς ἀναντιρρήτους θείας
Γραφάς, (β) ἄλλοτε σπεύδάζον νὰ ἀποδείξῃν, ὅτι ἡ
εὐτυχεστέρα ζωὴ συνίσταται εἰς τὸ νὰ περιπατῶν οἱ
ἄνθρωποι κεκυφότες κατὰ γῆς, ὡς τὰ τετράποδα
ζῶα, (γ) ἄλλοτε τὸ νὰ συνδιάγῃν μὲ τὰ θηρία ἐ-
πιπνῶν καὶ ἐκθειάζον (δ), ὅτι τὰ γράμματα εἶναι
ἐπιβλαβῆ, ὅτι αἱ ἐπιστήμαι εἶναι κενόσπεδία, καὶ
ἐν ἐνὶ λόγῳ ὅλα ὅσα εἶναι εἰς τὸν κόσμον κοινῶς
ἐπαινετὰ, καὶ ὠφέλιμα, ὅλα εὕρηκαν ἀντιλέγοντες·
καὶ ποίους; ἀνθρώπους κοσμημένους μὲ τὸ σεπτὸν τῆς
Φιλοσοφίας ὄνομα, καὶ ἀνατετραμμένους εἰς Ἀκαδη-
μίας,

(α) Δυπηῆς ἢ Σπινόζας.

(β) Βολταῖρος.

(γ) Ρουσσώ.

(δ) Πλεῖστοι ἢ Νεωτέρων.

μίας, ὅπως ἡ Ὀρησκεία, ἡ καλὴ Ἠθική, καὶ ἡ Φιλοσοφία ἐκθειάζονται.

Πρῶτος τὸ ἠθέλε πιστεύσῃ ὅτι εἰς τὴν Μασσηλίαν πόλιν τῆς Γαλλίας μεγάλην, καὶ πολυάνθρωπον, ἀνέθεσαν εἰς τὸ Ἐμπόριον, καὶ εὐδοκίμησαν εἰς αὐτὸ, ὀλόκληρον σῶμα φιλολόγων καὶ φιλεπιστημόνων Ἀκαδημικῶν σπευδάζοντων εἰς τὸ νὰ διαδώσῃ τὸν φωτισμὸν τῆς Φιλοσοφίας εἰς ὅλην τὴν Γαλίαν, καὶ ἀνταποκρινομένων μετὰ τῶν ἐγκριτοτέρων τῆς σοφῆς Εὐρώπης φιλοσοφικῶν συστημάτων, κατὰ τὸ 1777 εἰς τὸ πρόβλημα περὶ τῆς, ὅποια ἐχρημάτισε πάντοτε ἡ ἐπίρροια τοῦ Ἐμπορίου εἰς τὸ πνεῦμα καὶ τὰ ἠθη τῶν Ἐθνῶν; ἐτίμησε μὲ στέφανον τὸν γνωμοδοτήσαντα, ὅτι τὸ Ἐμπόριον ἐμέθυσε πάντοτε τὸ πνεῦμα, καὶ διέφθειρε τὰ ἠθη, καὶ ὅτι, καὶ κατὰ τὴν φύσιν, καὶ κατὰ τὰ ἀποτελέσματά τε εἶναι ἀλλόκοτον, καὶ ἀσυμβίβαστον μὲ τὰς μεγάλας ἀρετάς;

Ἄλλ' αἰ τοιαῦτα φιλοσοφικὰ τερθρία ἐνικήθησαν, καὶ καταφρονῶνται πάντοτε ἀπὸ τὴν γενικὴν τῶν ἀνθρώπων φρόνησιν, καὶ μῆτε ἄθρησκοὶ ἔγιναν, μῆτε τετραποδικῶς ἐπεριπάτησαν, μῆτε ἀμφιβάλλουν εἰς τὰς ψαυστὰς ἀληθείας κατὰ τῶν Σκεπτικῶν τὰ δόγματα, μῆτε τὸ Ἐμπόριον περιεφρονήθη διὰ τὸ δόγμα τῆς Μασσηλιακῆς Ἀκαδημίας, ἀλλὰ μᾶλλον καὶ μᾶλλον ἐπηύξησεν, ὥστε ἠμπορῶμεν νὰ συλλογισθῶμεν, καὶ νὰ συμπεράνωμεν μὲ πιθανότητα, ὅτι ὅταν τὸ ἀνθρώπινον ἐπιτήδευμα καταπολεμῆται ἀπὸ τοιαῦτα προβλήματα, εἶναι ἄξιον ἐπαίνου· καὶ ὁ ἰδιογνώμων ἀντιλέγων φιλοτιμεῖται νὰ καταπολεμήσῃ τὸ ἀκαταπολέμητον, πρὸς ἔνδειξιν τάχα προκοπῆς.

Μ' ὅλον τῆτο ἐπειδὴ ὁ σκοπός μας ἀποβλέπει εἰς
τὸ

τὸ νὰ διδάξωμεν τὰς ὁμογενεῖς νέες τὸ Ἐμπόριον, ἐπάγγελμα τίμιον, καὶ εἰς ἀνθρώπους ἐλευθέρους πρέπον· ἐπιτήδευμα ὃχι μόνον σύμφωνον, κὶ συνᾶδον μετὰς ἀρετὰς, ἀλλὰ καὶ ἐπαυξητικὸν αὐτῶν, καὶ ὠρᾶϊσμα· τέχνην ἐναγκαλιζομένην καὶ ζωογονῆσαν ὅλας τὰς λοιπὰς τέχνας, καὶ χρησιμεύσαν εἰς ὅλας τὰς ἐπιστήμας· ἀναγκαῖόν μοι φαίνεται νὰ ἀποδείξω εἰς ταῦτά μὲ τὰ Προλεγόμενα, ὅτι τὸ Ἐμπόριον εἶναι ὠφελιμώτατον εἰς ὅλας τὰς τάξεις τῶν ἀνθρώπων, καὶ ἀναγκαῖον εἰς τὸν πολιτικὸν ἀνθρώπινον βίον· διότι ἂν τῆτο δὲν ἦναι ἀλήθεια φανερῶς ἀποδεδειγμένη, καὶ ἀναμφίβολος, περιττὴ ἦθελεν ἦναι ἡ Ἐμπορικὴ σπουδὴ, διὰ νὰ μὴ εἴπω καὶ ἐπιβλαβὴς, τὴν ὁποίαν πρὸς τὰς νέες προβάλλω, καὶ ματαιοπονία ὁ κόπος μὲ διὰ νὰ συγγράψω διδακτικὰ τῆς τέχνης ταύτης.

Πρὸ τῆς ὁμῶς νὰ ἐμβῶ εἰς τὴν ἀνάλυσιν, καὶ ἀπόδειξιν τῆς ἀληθείας ταύτης, ἄς ἐκθέσω τὴν περὶ τῆς Ἐμπορίας γλαφυρωτάτην, καὶ φιλοσοφικωτάτην ἔκφρασιν τῆς περιφήμου Συγγραφέως τῶν Τυχῶν τῆς Τηλεμάχου, ἐπαινεῦντος τὰς ἀρετὰς τῶν πατέρων τῆς ἐμπορίας Φοινίκων, καὶ διηγεμένους ἑτεροπροσώπως, διὰ τῆς Ναρβάλης πρὸς τὸν Τηλέμαχον.

„Θεώρησον, ὦ Τηλέμαχε, τὴν θέσιν τῆς Τύρου εὐτυχουῦσαν διὰ τὴν θαλασσοπορίαν της. Οἱ Τύριοι ἐτόλμησαν νὰ ἐμβῶν πρῶτοι εἰς ἀδύνατον πλοῖον εἰς τὴν διάκρισιν τῶν ἀνέμων, κατεπάτησαν τὴν ἔπαρσιν τῶν κυμάτων, ἐπαρατήρησαν τὰ ἄστρα μακρὰν ἀπὸ τὴν γῆν διὰ τῆς ἀστρονομικῆς ἐπιστήμης τῶν Αἰγυπτίων, καὶ Βαβυλωνίων, καὶ ἠνωσαν τόσαῦτα διὰ τῆς θαλάσσης διεστῶτα Ἔθνη.

Οἱ Τύριοι εἶναι ἐπιτήδαιοι, ὑπομονητικοί, φιλόπονοι,

νοι, ὀλιγαρχεῖς, οἰκονόμοι, ἔχου ἀκριβῆ εὐταξίαν, καὶ εὐνομίαν, καὶ διάγουσι μὲ ἐντελεφετάτην ὁμόνοιαν μεταξὺ των· πρὸς δὲ τῆς ἀλλοδαπεῖς ὑπερτερῶσιν ὅλα τὰ λοιπὰ· Ἐθνη εἰς τὴν σταθερότητα, τὴν εἰλικρίνειαν, τὴν ἐμπιστοσύνην, τὴν ἀσφάλειαν, καὶ τὴν περίθαλψιν. Αὐτὰ λοιπὸν εἶναι τὰ αἷτια, χωρὶς να ἐπιζητήσωμεν ἄλλα, τὰ ὁποῖα δίδου εἰς αὐτὲς τὴν θαλασσοκρατίαν, καὶ κάρυεν να ἀνθῆ· εἰς τῆς λιμένων των ἐπικερδέστατον ἐμπόριον. Ἐκ τῆ ἐναντίς δὲ, ἐὰν ἐνεφιλόχῳρει εἰς αὐτὲς ἡ διαφωνία, καὶ ζηλοτυπία· ἐὰν ἐχαυνῶντο ἀπὸ τὰς τρυφάς, καὶ τὴν ὀκνηρίαν· ἐὰν οἱ ἄρχοντές των κατεφρόνεν τὴν ἐργασίαν, καὶ τὴν οἰκονομίαν· ἐὰν αἱ τέχνηαι δὲν ἐτιμῶντο εἰς τὴν πόλιν των· ἐὰν ἦσαν δύσπιστοι, καὶ ἀπαιτιῶνες πρὸς τοὺς ἀλλογενεῖς· ἐὰν παραμικρὸν ἦθελον μεταβάλλη τὴν ἐλευθερίαν τῆ ἐμπορίς των, ἦθελες ἰδῆ να πέσῃ αὐτὴ ἡ δύναμις, τὴν ὁποῖαν θαυμάζεις". (Τηλ. Βιβ. γ' .)

"Ὡστε εἶναι ἀληθέστατον, ὅτι τὸ μέγα Ἐμπόριον δὲν εἶναι παντελῶς φθοροποιὸν τῶν ἠθῶν, καὶ τῆς πολιτικῆς δυνάμεως τῶν Ἐθνῶν· καὶ τὰ γενόμενα ἐλαττώματα ἀπὸ τὴν παρ' αὐτῆ πηγάζουσιν εὐτυχίαν, εἶναι ἀσυγκρίτως μικρότατα, ὡς πρὸς τὰ μέγιστα ἀγαθὰ, τὰ ὁποῖα ὁ φρόνιμος καὶ εὐτυχὴς ἔμπορος ἀπολαμβάνει· καὶ ἄς τὸ ἐξετάσωμεν ἀναλυτικώτερον.

Ὁ ἄνθρωπος διὰ τὴν φυσικὴν αὐτῆ σύγκρασιν εἶναι ἀδύνατον να εὐχαριστηθῆ εἰς τὴν ὁποιαδήποτε τατάσασίν τε· καὶ τὸν πτωχὸν στενοχωρεῖ ἡ καλύβη, καὶ τὸν πλέσιον τὸ παλάτιον· καὶ τὸν ἄρχοντα τὸ βῆρος τῆς διοικήσεως, καὶ τὸν ἀρχόμενον ἡ ὑποταγή· τυραννῶσι καὶ τὸν ἱερωμένον ὁ στενοχωρησμένος καὶ μονότροπος βίος, καὶ τὸν λαϊκὸν ἡ οἰκιακὴ οἰκο-

νομία, συνθλίβει, κὺ τὸν γεωργὸν, καὶ τὸν κυνηγὸν, καὶ τὸν τεχνίτην, καὶ τὸν φιλόλογον, καὶ τὸν ἐπιστήμονα, κὺ παντὸς ἄλλης ἐπαγγέλματος ἄνθρωπον δὲν ἠμποροῦμεν νὰ ἰδῶμεν εὐχαριστημένον εἰς τὴν κατάσασίν τε· κὺ αὐτὴν τὴν δυσταρέσκειαν τὴν ἀποδίδουσι οἱ Χριστιανοὶ Φιλόσοφοι εἰς τὴν ἐνοικῆσαν εἰς τὸ ἀνθρώπινον σῶμα αὐτὸν ψυχὴν, ἡ ὁποία, ὡς τοιαύτη, εἶναι ἀδύνατον νὰ εὕρη τὴν ζητημένην εὐδαιμονίαν της εἰς τὴν ἀπόλαυσιν τῶν ὁποίωνδήποτε ὑλικῶν ἀγαθῶν· συλλογισμὸς ὀρθὸς, καὶ συμπέρασμα πιθανώτατον, διὰ νὰ μὴ εἶπω ἀναντίρρητον.

Ἄλλ' ἐπειδὴ ἡ ἐντελής εὐδαιμονία εἶναι ἀδύνατον νὰ δοθῇ εἰς τὸν ὑλικὸν ἄνθρωπον, ὁποίας τάξεως, καταστάσεως, κὺ ἐπαγγέλματος ἠθέλην ἦναι· ποῖος ἠθέλην ἀμφιβάλλῃ εὐλόγως, ὅτι ἐκεῖνο τὸ μέσον, τὸ ὁποῖον προβλέπει εἰς τὸν ἄνθρωπον, ἀν' ὅχι ὅλα, διότι ἀδύνατον, κὰν τὰ περισσότερα ἀπὸ τὰ συντείνοντα εἰς τὴν ἀνάπαυσίν τε, ἐκεῖνο πρέπει νὰ ἦναι ἔγκριτον, καὶ περισπένδαστον; καὶ τοῖστο μόνου κατὰ τὴν γνώμην μὲ, εἶναι τὸ Ἐμπόριον.

Ἡ πολεμικὴ ἀνδρία διαφθείρουσα, καθυποτάσσουσα, καὶ λεαλητῆστὰ τὰ νικώμενα Ἕθνη, προσφέρει εἰς τὰς νικητὰς τὴν ἀφθονίαν τῶν πραγμάτων, ἀλλὰ πρὸς καιρὸν· διότι ἀφ' ἧς γυμνωθῆν οἱ νικημένοι, κὺ οἱ νικηταὶ εὕρην τὴν μὴ περαιτέρω διὰ πολλὰ αἰτία φυσικὴν ἀντίστασιν, παύου αἱ πηγαί, αἱ ὁποῖαι ἔφερον τὴν ἀπόλαυσιν τῆς εὐτυχίας εἰς τὰς νικητὰς, καὶ μετ' ὀλίγου συυποπίπτου καὶ νικηταὶ, καὶ νικημένοι εἰς τὴν ἰδίαν ἔνδειαν, καθὼς θέλει ἀποδειχθῆ ἱστορικῶς εἰς τὰς ἐξῆς προδιατριβὰς ἀπὸ τὴν κατάστασιν τῶν Ῥωμαίων, Ἕθους ὑπερτερήσαντος ὅλα τὰ λοιπὰ εἰς ταύτην τὴν πολεμικὴν ἀρετὴν.

Ἡ

Ἡ Κυνηγετική, ἢ Ἀλιευτική, εἶναι ἐπιτηδεύματα εὐκόλα εἰς τὸ νὰ ἐπινοηθῶν, καὶ νὰ ἐνεργηθῶν· ἀλλὰ μὲ πύσιν ἐνδειαν καὶ δυστυχίαν ἠμποροῦν νὰ θρέψω τὰς κυνηγὰς, ἢ ἀλιεῖς, χωρὶς νὰ ἐμφιλοχωρήσῃ τὸ Ἐμπόριον; Ὁ ἀπολίτευτος αὐτόχθων Ἀμερικανὸς, ἀφ' ἧς φάγη τὸ κυνήγιον, καὶ δὲν ἐπιτύχη νὰ φονεύσῃ ἄλλο, κατανατᾶ εἰς τὴν ἐλεεινὴν πείναν, ἢ ἀναγκάζεται νὰ φάγη ξηρὰς ρίζας δένδρων, ἂν εὐρῆ, τὸν χειμῶνα, καὶ νὰ μασσήτῃ καὶ αὐτὰ τὰ δάκτυλα.

Ἡ Ποιμαντική τρέφει τὰς νομάδας Σκύθας, ἀλλ' ἂν ὅλα τὰ Ἔθνη ζητήσω τὴν εὐρυχωρίαν γῆς διὰ νὰ θρέψω τὰ ποιμνιάτων, καὶ νὰ τρέφονται, πῶς ἠδελαν τὴν εὐρῆ; Κατὰ τῆτον τὸν τρόπον; μόνον τὸν λαὸν τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἠμπορῶσε νὰ θρέψῃ ὅλη ἡ Εὐρωπαϊκὴ Τερκία, καὶ μ' ὅλον τῆτο εἰς ζωὴν καταστάσεως ἀθλίας· τὰς δὲ λοιπὰς κατοίκους ἀνάγκη ἦτον νὰ ἐπινοηθῆ τρόπος νὰ τὰς σφενδονίσωμεν εἰς τὴν σελήνην.

Ἡ Γεωργικὴ ἀναμφιβόλως εἶναι πηγὴ τῶν ἀνθρωπίνων καλῶν, τροφὸς τῆς ἀνθρωπότητος, χάρισμα Θεῖον, καὶ πρώτη τῶν ἀναγκαίων τεχνῶν· ἀλλὰ διὰ νὰ ἀπολαύσῃ ὁ γεωργὸς τὰ ἐλλείποντα πρὸς ἀνάπαυσίν τε, ἔχει ἀνάγκην ἀπὸ πλῆθος ἀνθρώπων μὴ γεωργούντων, διὰ νὰ ἀγοράσω ἀπὸ αὐτὸν τὰς τροφὰς των, καὶ νὰ τῷ δίδουν τὰ εἰς αὐτὸν ἀναγκαῖα ἐνδύματα, ἀρτύματα, καὶ τόσα ἄλλα, τὰ ὅποια ἢ κοινὴ χρῆσις ἀποκατέστησεν ἀναγκαῖα, καὶ τῆτο εἶναι τὸ Ἐμπόριον.

Αἱ τέχναι, τὰ ἐργόχειρα, ἢ βαναυσουργήματα εἶναι καλὰ, ἀλλὰ χωρὶς τὸ Ἐμπόριον μένου νεκρά, χωρὶς ἐπίδοσιν, ἢ χωρὶς ὠφέλειαν. Ἡ Μεταλλουργία

γία πῶς ἢμπορεῖ νὰ θρέψῃ τὰς μεταλλεργὰς χωρὶς τὴν συνδρομὴν τῆ Ἐμπορίας.

Τὸ Ἐμπόριον μόνον ἢμπορεῖ νὰ ζωογονήσῃ τὰς τέχνας· νὰ προβλέψῃ κὺ εἰς τὸν μεταλλεργόν, καὶ εἰς τὸν ποιμένα, καὶ κυνηγόν, τὰ γεωργικὰ προϊόντα, καὶ εἰς τὸν γεωργόν τὰ εἰς αὐτὸν χρήσιμα, καὶ ἀναγκαῖα.

Ἀπὸ τὸ Ἐμπόριον, τὸ πρῶτον κινῶν αὐτῶν τῶν ἀναγκαιοτάτων ἐπαγγελμάτων, ἀπολαμβάνει καὶ ὁ ἱερεὺς, καὶ ὁ βασιλεὺς, καὶ ὁ στρατηγός, κὺ ὁ στρατιώτης τὰς Ἐκκλησίας, τὰ παλάτια, τὰ ὅπλα, κὺ ὅλα τὰ ἐπιπλά, τροφὰς, ἐνδύματα, καὶ σολισμὸς, χωρὶς τῶν ὁποίων δὲν δύναται νὰ συστηθῇ Ἐκκλησία, καὶ πολιτικὴ διοίκησις, καὶ χωρὶς τῶν εἶναι ἀδύνατον νὰ συγκροτηθῇ ἡμερότης ἡθῶν, καὶ εὐνομία, χωρὶς τῶν ὁποίων καὶ αἱ τέχναι, καὶ ἡ μεταλλεργία, καὶ ἡ ποιμαντικὴ, καὶ αὐτὴ ἡ γεωργία εἶναι ἀδύνατον νὰ διαρκέσῃ.

Τὸ Ἐμπόριον προβλέπει εἰς τὸν φύσει γεννώμενον ἀνήσυχον, καὶ ἀνεπαρκῆ ἄνθρωπον, ἂν ὄχι ὅλα, καὶ τὰ περισσότερα μέσα τῆς εὐτυχίας τῆς, καὶ τὸν παρηγορεῖ τρόπον τινὰ βαλσαμώνοντας τὴν πικρὰν πληγὴν τῆς καρδίας τῆς, τὴν ὁποίαν αἰσθάνεται εἰς ὅλον τὸν χρόνον τῆς ζωῆς τῆς, διὰ τὴν ἐξορίαν τῆς ἀπὸ τὴν τρυφὴν ἐκεῖνος τοῦ μακαρίου τόπου τῆς διαπλάσεώς του.

Ἐμπορεῖ λοιπὸν νὰ ἀρνηθῇ τινὰς εὐλόγως ὅτι τὸ Ἐμπόριον εἶναι ὠφελιμώτατον εἰς ὅλας τὰς τάξεις τῶν ἀνθρώπων, καὶ ἀναγκαῖον εἰς τὸν πολιτικὸν ἀνθρώπινον βίον; Ὁχι βέβαια, ὄχι· διότι τὸ Ἐμπόριον ἐνασχολεῖται νὰ μοιράσῃ εἰς ὅλας τὰς τάξεις τῶν ἀνθρώπων, εἰς ὅλα γενικῶς τὰ Ἐθ-

νη,

νη, τὰ γήινα ἀγαθὰ, καὶ νὰ ἀποκαταστήσῃ τὸ μεταξὺ τῶν ἀπογόνων τοῦ Ἀδάμ ἀδελφικὸν δικαίωμα.

Διὰ τῆς Ἐμπορίας δίδει ὁ κάτοικος τῆς ἀκάρπης, καὶ χιονοσκεπῆς Λαπωνίας τὰ ὠραῖα δέρματα τῆς κυνηγίης τε, καὶ λαμβάνει τὰ ἀναγκαῖα εἰς τὴν ζωὴν του· δι' αὐτῆς χύνει εἰς τὸν κόσμον ἡ ἀκαρπος καὶ ξηρὰ Περῶν τὰς μεταλλικὰς θησαυρῆς της, καὶ ἐνδύει, καὶ τρέφει τὰς κατοίκους της μὲ τὰ προϊόντα, καὶ ἐργόχειρα τῶν εὐφόρων, καὶ τεχνοτρόφων τόπων· δι' αὐτῆς τῆς Ἐμπορίας, διὰ νὰ εἴπω γενικώτερον, ὁ τετραπέρατος Κόσμος διὰ ξηρῶν, καὶ θαλασσῶν διακεχωρισμένος, συνενῶται, καὶ ὅλη ἡ ὑδρόγειος σφαῖρά μας σχεδὸν ἔγινε διαβατὴ, καὶ ἀνθρωποκατοικημένη, καὶ ὅλα τὰ Ἔθνη ἐγνωρίσθησαν ἀναμεταξύτων, καὶ συζῶσιν, ὡς μίᾳ μεγάλῃ οἰκογένειᾳ, δανειζομένη, καὶ προφθάνουσα εἰς τὰ τέκνα της τὰ ἀναγκαῖα, τὰ χρῆσιμα, τὰ ὠραῖα, τὰ εὐώδη, τὰ περπνὰ, καὶ ὅλα ὅσα εἶναι θελητικὰ εἰς τὰς ὀρέξεις, προφυλακτικὰ τῆς υἰγείας, καὶ ἀνακλητικὰ αὐτῆς μετὰ τὴν ἐφοδὸν τῶν ἀσθενειῶν. Δι' αὐτοῦ ἐκοινολογήθησαν τὰ γράμματα εἰς τὸν Κόσμον· εὗρηκεν ὁ Ἡθικός μὲ τὴν σύγκρισιν τῶν διαφόρων Ἐθνῶν τὰς ἠθικὰς ἀρχάς· εὐδοκίμησεν ἡ Γεωγραφία· ἐπέδωκεν ἡ Φυσικὴ· λαμβάνει τὴν ὕλην ἡ Ἰατρικὴ, καὶ ἐτελειοποιήθη ἡ Ἀστρονομία.

Δι' αὐτῆς ἡ Ναυτικὴ ἔφθασεν εἰς τὴν πᾶρῶσαν τελειότητα, καὶ μᾶς ἔκαμε γνωστὸν τὸν εἰς τοσοῦτους αἰῶνας ἀγνωστὸν κόσμον, τὴν Ἀμερικὴν, καὶ πολὺ μέρος τῆς Ἀφρικῆς, καὶ Ἀσίας, καὶ τὰς περὶ αὐτὰς Νήσους.

Ποῖος παρεκίνησε τὸν Χριστοφόρου Κολόμβου,
διὰ

διὰ τὰ ζητῆ τὰς Ἀνατολικὰς, καὶ τὰ εὐρῆ τὰς Δυτικὰς Ἰνδίας; Ποῖος ἐβίασε τὸς Πορτογάλλους, τὰ θαλασσοκινδυνεύσεν διὰ τὰ μᾶς κάμεν γνωστὰς τὸσας Νήσους, τὴν Νοτίαν Ἀφρικὴν, καὶ τὸν ἐκεῖθεν δρόμον πρὸς τὰς Ἰνδίας; Ποῖος ἦτον ὁ σκοπὸς τῆ περιήμου ἐκείνου Κώκου εἰς τὰς τοσαύτας τὸ θαλασσοπορίας; Ποῖος συνέζευξε τὴν μεγάλην Ἀμερικὴν, καὶ τὸσας ἀπείρους Νήσους μὲ τὰς ἠπείρους; Βέβαια τὸ Ἐμπόριον. Καὶ μετὰ τοσαῦτα καλὰ ἀποτελέσματα μένει πλέον ἀμφιβολία, ὅτι τὸ Ἐμπόριον εἶναι ὠφελιμώτατον εἰς τὸν ἀνθρώπινον βίον, καὶ ἀναγκαῖον εἰς ὅλας τῶν ἀνθρώπων τὰς τάξεις; Ἀλλὰ τὸ Ἐμπόριον (ἐγνωμοδοτήθη, ὡς εἶπαμεν, εἰς τὴν Μασσηλίαν) ἐμέθυσε τὸ πνεῦμα, καὶ ἔφθειρε τὰ ἦθη. Δὲν ἀρνοῦμαι τὴν μείζονα, ἀλλ' ἐπέξηγῶ, ὅτι τὸ ἐμέθυσε μέθυ ἐπωφελῆ, ἦτοι τὸ ἐξύπνησε, διὰ τὰ ἐπιχειρισθῆ μεγάλα πράγματα· τὸ ἐμέθυσε, διὰ τὰ μάθη τὰς τέχνας τῶν γειτόνων, καὶ τῶν ἀπωτάτων Ἐθνῶν, τὰ μεταφυτεύσῃ ὅσα ἦτον δυνατὸν δένδρα, καὶ χόρτα εἰς τὴν πατρίδα του ὁ Ἐμπορος· τὰ μετατοπίσῃ, καὶ ἀναθρέψῃ ὅσα ζῶα, ἢ πτηνὰ ἦσαν ἐπωφελῆ· τὰ ἀνερευνήσῃ εἰς τὰς βαθυτάτας Ὠκεανὸς, καὶ εἰς τὰ ἀπώτατα παράλια, τὰ χρησιμώτατα ὀψάρια, μαργαριτάρια, καὶ κοράλλια· τὰ ἀνορύξῃ, καὶ ἀνασκαλεύσῃ εἰς τὴν πάτριον, καὶ ξένην γῆν τοὺς ἐγκρυπτομένους μεταλλικοὺς θησαυροὺς· τὰ μάθη ξένας γλώσσας, καὶ διαλέκτους, καὶ τὰ συλλαλῆ μὲ ὅλους τὸς ἀνθρώπους. Καὶ τοιαύτη μέθυ μόνον ἀπὸ φθονερῶς, καὶ ἀνοήτους ἠμπορεῖ τὰ κατηγορηθῆ, καθὼς καὶ παρὰ τῶν Ἑβραίων κατηγορήθη ἡ ὑποπτεομένη μέθυ τῶν Ἀποστόλων εἰς τὴν λαμπρὰν ἐκείνην τῆς Πεντηκοστῆς ἡμέραν. „Ἐτεροι δὲ χλευάζοντες ἔλεγον, ὅτι γλεύκους

μεμεστώμενοι εἰσὶ“ (α). Τὴν τοιαύτην μέθην ὁ φρόνιμος ἄνθρωπος, πρέπει νὰ ὀνομάσῃ ἐξύπνησιν, καὶ διέγερσιν νοῦς, καὶ πνεύματος, καθὼς ὁ Κορυφαῖος Πέτρος „ ἐπῆρε τὴν φωνὴν αὐτοῦ, καὶ ἀπεφθέγγετο“ . κ. τ. λ.

Τὰ δὲ ἥδη ὄχι μόνον δὲν τὰ ἔφθειρε τὸ Ἐμπόριον, ἀλλὰ καὶ τὰ διώρθωσε, καθὼς ἀποδεικνύει εὐστοχώτατα ὁ Ἄγγλος Ροβέρτσων, (β) „ ὅτι αὐτὸ τὸ μέγα καὶ ἀξιέπαινον ἐπάγγελμα ἀδυνατίζει τὴν ὀρμὴν τῶν προλήψεων, αἱ ὁποῖαι ἀναφλογίζουσι τὴν διαίρεσιν καὶ τὴν ἐχθρὰν τῶν Ἐθνῶν πρὸς ἄλληλα· ἐξημερώνει ἢ διορθώνει τὰ ἥδη τῶν ἀνθρώπων, συνδέον αὐτὰς μὲ τὸν ἰσχυρότερον δεσμόν τῆς πρὸς ἀλλήλων κοινωνίας, ἢ χρείας, ἐξομαλύνει τὸν πρὸς εἰρήνην τῶν Ἐθνῶν δρόμον· ἐπειδὴ ἀμέσως ἀποκαθιστᾶ εἰς ἀμφοτέρα τὰ διαμαχόμενα μέρη μίαν τάξιν ἀνθρώπων ἐπιθυμούντων καὶ σπυδαζόντων εἰς τὸν συμβιβασμὸν τῶν διαφορῶν των, αἱ ὁποῖαι ἀφανίζουσι τὰς ἐπιχειρήσεις των· καὶ ἀφ' ἧς ὁ ἐμπορικὸς σκοπὸς ἐγκριθῆ εἰς τὸ ἔθνος, ἀμέσως θεωρῶνται ὅλα τὰ κινήματα τῆς διοικήσεως ἀποβλέποντα εἰς συμμαχίας, καὶ πραγματείας εἰρήνης, καὶ πρὸς ταῦτα μεταστρεφόμενον τὸν πόλεμον“ .

Ἀνάγνωσον τὴν Ἱστορίαν τῆς Ἰταλίας, τῆς Ἀνσεατικῆς Συμμαχίας, ἢ τῶν πόλεων τῶν Γερμανικῶν Κατωτόπων, εἰς ὅλην τὴν μακρὰν περίοδον ἀπὸ τῆς ἐννάτης, ἕως τῆς δεκάτης ἑκτῆς Ἐκατονταετηρίδος,

(α) Πράξ. Κεφ. α'. 5. 13.

(β) Εἰσαγωγή εἰς τὴν Ἱστορίαν Καρόλου ε'. Τμῆμα Α'.

δος, καὶ θέλεις εὐρῆ ἐναργεστάτας ἀποδείξεις τῶν εἰρημένων. Ὅσον τὸ Ἐμπόριον ἐνεφιλοχώρει εἰς τὰ Ἑθνη τῆς Εὐρώπης, ἄλλο τόσον ταῦτα ἀναλόγως, ἔστρεψαν τὴν προσοχὴν των πρὸς τὰ ἐπιχειρήματα τῶν πεπολισμένων Ἑθνῶν, καὶ ἀνέλαβον τὰ καλὰ ἡθῶν.

Θεώρησον τὴν Εὐρώπην ἀπὸ τῆς ἐπιδρομῆς τῶν βαρβάρων, ἕως τῆς εἰσχωρήσεως τῶν τεχνῶν, καὶ τοῦ Ἐμπορίου· πόση βαρβαρότης, σκληρότης, ἀμάθεια, καὶ τοιαῦτα ἐλαττώματα, δὲν ἐκυρίευσαν αὐτὸν τὸν ὠραῖον τόπον; ἢ Βενετία, καὶ ἢ Φλωρεντία, μὲ τὸ Ἐμπόριόν των μετεκάλεσαν τὰς τέχνας καὶ ἐπιστήμας εἰς τὴν Εὐρώπην, καὶ ἐξημέρωσαν ἐκεῖνα τὰ βάρβαρα ἡθῆ. Ἰδὲ αὐτὴν ταύτην τὴν Εὐρώπην μετὰ τὴν ἀπόκτησιν τοῦ Ἐμπορίου, πλουτοῦσαν ἀπὸ τέχνας, ἐπιστήμας, γλυκύτητα ἡθῶν, εὐνομίαν, εὐταξίαν, καὶ ἔχουσαν ὅλα τὰ καλὰ, ὅσα ἢ ἀνθρώπου ἡμπορεῖ νὰ νομίση καύχημα, καὶ στολισμόν της.

Τί ἔκαμε τὴν Πορτογαλίαν εὐτυχῆ καὶ δυστυχῆ; ἢ ἔλλειψις, ἢ ἢ ἀπόκτησις τοῦ Ἐμπορίου; Διὰ τί ἢ Ἰσπανία μετὰ τὸν τοσοῦτον πλοῦτον τῶν ἀποικίων της δὲν ἐξημέρωσε τὰ ἡθῶν της; διότι τὸ ἀμελὲς ἢ ἀνέμπορον τοῦ Ἑθνοῦ δὲν ἐπέτρεψε νὰ μιμηθῆ τὴν γειτονεύουσαν Γαλίαν.

Τί ἔδωκεν εἰς ταύτην τὰς ἐπιστήμας, καὶ τέχνας, καὶ τὴν ἀποκατέστησε παράδειγμα ἡθικῆς ἰλαρότητος; τὸ Ἐμπόριον. Τί ἔκαμε τὸ μικρὸν Ἑθνος τῶν Ὀλλανδῶν νὰ εὐρῆ ὅλα τὰ ἀναγκαῖα ἐπάνω εἰς τὰς ἄμμους, καὶ ἔλη τῶν ἐκεῖ ἐκχυνομένων ποταμῶν, καὶ νὰ κατοικηθῆ ἢ ἄκαρπος ἐκείνη στενοτοπία, περισσότερον ἀπὸ τὰ εὐφορώτερα τῆς Εὐρώπης κλίματα, νὰ ἀντισταθῆ εἰς τόσας θαλασσίας,

σίας, καὶ ἡπειρωτικὰς δυνάμεις, ὑπὲρ τὰς δύο ἡμῶν Ἐκατονταετηρίδας, καὶ νὰ εὐδοκιμήσῃ εἰς μαθήσεις, καὶ τέχνας; τὸ Ἐμπόριον.

Εἰς τί στηρίζεται ἡ δύναμις, αἱ τέχναι, αἱ ἐπιστήμαι, καὶ ὁ πλῆθος τῆς Ἀγγλίας; ἀναμφιβόλως εἰς τὸ Ἐμπόριον, καὶ ἂν τὰ καταριθμημένα ταῦτα Εἴδη, διὰ τὸ Ἐμπόριον ἔγιναν κανόνες τῆς ἡθικῆς ἡμερότητος, καὶ εὐκοσμίας, τὸ νὰ στοχασθῇ τις, καὶ νὰ ἀποφασίσῃ, ὅτι τὸ Ἐμπόριον διαφθείρει τὰ ἥθη, δὲν εἶναι σημεῖον φανερὸν τῆς διαφθορᾶς τοῦ νοῦς, καὶ τελείας τῆς ἀνοησίας;

Ὅσον πρὸς ἡμᾶς, ὦ Ἕλληνας ἀναγνώστα, δὲν εἶναι χρεῖα νὰ πολυλογήσω· διότι καθὼς εἰς τὰ πρὸ τῆς συντόμως ἐξέθεσα, εἰς τὸ Ἐμπόριον μόνον χρεωστέμεν τὴν καλητέρευσιν τῆς γένυς μας, καὶ εἰς αὐτὸ κατὰ τὸ παρὸν ἐλπίζομεν νὰ ἀναλάβωμεν τὴν ἀρχαίαν, καὶ πατρογονικὴν μας εὐκομίαν, καὶ φιλοσοφικὸν πλῆθος· αὐτὸ θέλει μᾶς δώσει καὶ τὰς τέχνας, καὶ τὰς ἐπιστήμας, εἰς τὰς ὁποίας καυχῶνται ἐκεῖνοι, οἱ ὅποιοι δὲν ἠμποροῦν νὰ ἀρνηθῶν, ὅτι ἀπὸ ἡμᾶς τὰς ἔλαβον· καὶ αὐτὸ ἄς σπουδάσωμεν νὰ μάθωμεν μεθοδικῶς, καὶ νὰ ἐνεργῶμεν κατὰ κανόνας, καθὼς ἐγὼ σὲ προσκαλῶ, καὶ σὲ ὁδηγῶ διὰ τῆς παρόντος Ἐμπορικῆς Συγγράμματος.

Οἱ ἰσχυρογνώμονες ἐκεῖνοι θέλοντες νὰ ἀποδείξουν ἐπιβλαβὲς τὸ Ἐμπόριον δημιουργῶσιν ἐδικῆς τῶν ἀνθρώπων, τῆς μορφῆς, ὡς θέλουν, καὶ τοὺς διδάσκουν, ὡς τὴν πολιτείαν τῆς Πλάτωνος, ἀμιγεῖς, καὶ πάντελῶς χωρισμένους ἀπὸ τὰς λοιπὰς τῶν ἀνθρώπων φυλάς, καὶ μὲ τοῦτον τὸν τρόπον συνδογματίζουσι μὲ ἐκεῖνον τὸν παλαιὸν Φιλόσοφον, ὅτι βλάπτει τὸ Ἐμπόριον· διότι ἂν οἱ παρ' αὐτῶν μορφωθέντες συμμιχῶν
μὲ

μέ τὰ λοιπὰ Ἔθνη, μανθάνουν τὰ ἠθῶν, ἀποκτοῦν τὰς ὑρέξεις των, καὶ ἀναγκάως βιάζονται ν' ἀκολουθήσουν τὸ Ἐμπόριον.

Ἄλλ' ἀμφιβάλλει τινὰς, ὅτι ἡ τοιαύτη τοῦ Πλάτωνος, καὶ τῶν τοιούτων Νεωτέρων Δημοκρατία, εἶναι ἀδύνατον νὰ συστηθῇ; Ἡμεῖς διδασκόμεθα παρὰ τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἱστορίας ὅτι εἰς τὸ Πηλούσιον Ὀρος τῆς Αἰγύπτου, καὶ τὴν Θηβαΐδα, καὶ περὶ τοὺς Ἁγίους τόπους τῆς Ἱερουσαλήμ, συνέδραμόν ποτε πλῆθος Ἀσκητῶν ἀφιερωσάντων ἑαυτοὺς τῷ Θεῷ, καὶ ἔζησαν χωρὶς τοῦ Ἐμπορίου, καὶ χωρὶς ἀνάγκης Διοικήσεως, καὶ ἐξουσιαστῶν· ἀλλ' ἦσαν ὅλοι ἀναχωρηταὶ καὶ τῷ ὄντι ἐρημίται, ἀποξενωμένοι ἀπὸ τὸν Κόσμον, καὶ ἀρνηθέντες τὰς τρυφὰς αὐτοῦ· οἱ τοιοῦτοι ἀνθρώποι βέβαια ἔζησαν, καὶ ἀπέθανον πολιτιθέντες κατὰ τὸ πολιτικὸν σύστημα τοῦ Πλάτωνος· ἀλλὰ χωρὶς γυναῖκας, χωρὶς τέκνα, καὶ χωρὶς ὑπάρχοντα, διὰ τοῦτο καὶ χωρὶς ὑρέξεις καὶ χωρὶς Ἐμπόριον. Εἶναι ἀδύνατον ὅμως, ἴσως δὲ καὶ τῇ Θεῇ βουλῇ ἐναντίον, νὰ γένουν ὅλοι οἱ κάτοικοι τῆς Οἰκουμένης ἀναχωρηταὶ, διὰ νὰ ἀποδείξουν πρακταίαν τὴν Πλάτωνος πολιτείαν, καὶ δυνατὴν τὴν ζωὴν χωρὶς Ἐμπόριον.

Ὅταν ὁ Πένσος ἐκεῖνος μὲ τοὺς συνοπαδοὺς του Κουακέρους διέβη ἀπὸ τῆς Ἀγγλίας εἰς τὴν Ἀμερικὴν, εὗρηκε ἔρημον, ἀλλὰ καρποφόρον γῆν, ἀνήγειρε τὴν Πενσυλβανίαν (α) Πόλιν, ἐκαλλιέργησε τὴν γῆν, καὶ ἔζη μὲ ἀδελφικὴν ἰσοτιμίαν κοινοβιακῶς, κατὰ τὰ δόγ-

(α) Ἡ Πενσυλβανία, ἦτοι Πενσοδρμωνία, διότι Sylva Λατινιστὶ ὁ δρυμὸς, τὸ δάσος.

δόγματα τῆς αἰρέσεώς τε, μὲ τοὺς ὀπαδοὺς τε· (α) ἀλλ' ἀφ' οὗ μετ' ὀλίγον μετώκισαν ἐκεῖ, καὶ ἄλλα πλήθη ἀνθρώπων, οἱ Κουάκεροι ἐκεῖνοι εὐρέθησαν στενευμένοι ἢ νὰ πιάσουν τὰ ὄπλα διὰ τὴν ὑπεράσπισιν τῆς πατρίδος των, καὶ ἐπομένως τὸ Ἐμπόριον, ἢ νὰ ὑποταχθοῦν εἰς τοὺς ἐνωπλισμένους γείτονάς των. Τὸ πρῶτον δὲν τὸ ἐδέχθησαν ὄντες ῥητῶς ἐμποδισμένοι ἀπὸ τὸ δόγματων, καὶ νὰ φονεύσουν, καὶ νὰ ὀρκισθῶσιν· ἀλλ' ἐπειδὴ ἔπρεπε νὰ πληρώσεν τοὺς αὐτ' αὐτῶν στρατολογηθέντας, ἐνηγκαλίσθησαν τὸ Ἐμπόριον, καὶ τὸ ἀκολουθοῦν.

Οἱ παλαιοὶ Αἰγύπτιοι ἐμπόδιζαν τὸ Ἐμπόριον, ἀλλ' εὐκόλα καταλαμβάνομεν τὴν αἰτίαν, ὅταν συλλογισθῶμεν, ὅτι τὸ τριτημόριον τῆς εὐφόρου γῆς των ἔτρεφε τοὺς ἱερεῖς των, γεωργούμενον ἀπὸ τὸν λαόν. Ἄρα δὲν συνέφερον εἰς τοὺς ὀκνηροὺς ἐκείνους ἱερεῖς νὰ συνεμπορευθῇ ὁ λαὸς μὲ τὰ ἄλλα Ἔθνη διὰ τοῦ Ἐμπορίου, καὶ νὰ μάθῃ νὰ συλλογισθῇ τὴν ἀδικίαν ταύτην.

Ὅταν δὲ οἱ Αἰγύπτιοι ἐλευθερωθέντες παρὰ τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου ἀπὸ τὸν τοῖστον ζυγόν, ἐπίασαν τὸ Ἐμπόριον, καὶ μὲ τὴν προστασίαν τῶν Ἑλλήνων βασιλέων των Πτολεμαίων τὸ ἠΐξησαν διὰ ξηρᾶς, καὶ διὰ θαλάσσης, ἀπήλαυσαν καὶ πλοῦτον, καὶ δόξαν, καὶ ἐπιστήμας, καὶ ἔγιναν περιώνυμον Ἔθνος. Τὸ Ἐμπόριον διώρθησε, καὶ δὲν διέφθειρε τὰ ἦθη ἐκείνου τῶ Ἐθνους,

Οἱ

(α) Τὸ ἑσιῶδες δόγμα τῆς Κουακέρων εἶναι πελεία ἀδελφότης, καὶ κοινοβιακὴ ζωὴ πρὸς τῆς ὁμοδρήσκας. Ὅταν σὺν Θεῷ, ἐκδοθῇ ἢ Γεωγραφία μὴ θέλεις τὸ μάθη πλατύστατα,

Οἱ Ἀρχαῖοι Ῥωμαῖοι κατεφρόνεν τὸ Ἐμπόριον, καὶ μόλις τὰς Μεγαλεμποροὺς ἐνόμιζον τιμίαις κατὰ τὸν Κικέρωνα (α). ἀλλ' αὐτὸ τὸ ἀνδρείον Ἔθνος ἀφ' οὗ ἔπαυτεν ἀπὸ τῆς νᾶ καταπορθεῖ, καὶ νᾶ εὐρίσκη Ληλασίας, εἶδε προφανῶς, ὅτι τὸ μόνον ἰατρικὸν εἰς τὰς χρείας του, καὶ ὑποστήριγμα τοῦ θρόνου τῆς, ἦτον τὸ Ἐμπόριον, τὸ περιεποιήθη, τὸ ἐπροστάτευτε, καὶ ὠφελήθη.

Καὶ τί ζητῶ παλαιὰ παραδείγματα ἔχοντας ἀνὰ χεῖρας νέον, καὶ κοινῶς ἐγνωσμένον; Οἱ Βασιλεῖς τοῦ εὐρυχώρου Βασιλείας τῶν Ῥώστων ἕως τῆς Μεγάλου Πέτρου, κατὰ παλαιὸν Νόμον, ἴδιον εἰς πολλὰς Ἀσιατικὰς αὐτοδеспότους Ἐπικρατείας, δὲν συνεχώρουν εἰς τὸ Ἔθνος τῶν νᾶ ἀποδημῆ, καὶ νᾶ συγκοινωνῆ μετὰ λοιπὰ Ἔθνη, ὑποπτευόμενοι μήπως χάσεν τὴν ἀπόλυτον ἐξουσίαν τῶν· ἀλλ' ὅποια ἦσαν τὰ ἦθη τῆς Ἐθνοῦ! Βάρβαρα, καὶ παντελῶς ἀκαλλιέργητα.

Ὁ Μέγας ἐκεῖνος τῆς Ῥωσσίας Πατὴρ, καὶ μορφωτῆς, καταβάς πρὸς καιρὸν ἀπὸ τὸν Αὐτοκρατορικόν του θρόνον, ἐπῆγε καὶ ἔστησε τὴν καλύβην του εἰς τὸ ναυπηγεῖον τοῦ τότε ἐμπορικωτέρου Ἔθνος, καὶ ἐδιδάχθη τὴν Ναυτικὴν, τὴν ψυχὴν τοῦ Ἐμπορίου· καὶ ἐπιστρέψας εἰς τὴν πατρίδα τῆς, ἀνέλαβε τὰς οἵακας τῆς Διοικήσεως, καὶ πρῶτος ἐδίδαξε τὸ Ἔθνος του, καὶ τὰ ὀνόματα αὐτὰ τῆς Ναυτικῆς, καὶ τοῦ Ἐμπορίου, καὶ ὅχι μόνον ἐπέτρεψεν, ἀλλὰ καὶ ἐβίασε τοὺς ὑπηκόους του νᾶ συνεμπορευθῶν μετὰ λοιπὰ

(α) Εὐτελές ὑπολαμβάνετο τὸ μικρὸν Ἐμπόριον· τὸ δὲ μέγα καὶ πολλὰ φέρον καὶ εἰς πολλὰς ταῦτα χωρὶς ἐπάσεως διανεμῶν, ἕκαστος εἰς ἕνα ἕνα ἐπίφορον. Περὶ Καθηκόντων, Βιβλ. α.

πα' Ἐθνη. Σύγκρινον τώρα τὰ ἡθῆ, καὶ τὸ πολίτευμα τῶν Ῥώσων μὲ τὰ πρότερα ἐκεῖνα, καὶ μάθε ἂν τὸ Ἐμπόριον φθείρῃ τὰ ἡθῆ, ἢ αἱ τέχναι βλάπτουν τὰ Ἐθνη.

Ἄλλ' ἀκόω νά μοι ἀποκρίνηται κανεῖς γέρων ὁμογενῆς, ὅτι πολλοὶ νέοι ἐδικοί μας ἀποδημήσαντες εἰς τὴν Εὐρώπην διὰ τὸ Ἐμπόριον, ἐφθείραν τὰ ἡθῆτων, διότι ἔχασαν τὸ πρὸς τὴν Θρησκείαν χρεωστούμενον σέβας, καὶ ἔπεσαν, καὶ πίπτουν ἀναισχύντως εἰς τὰ σαρκικὰ πάθη. Σύμφημι· εὐρίσκονται τοιοῦτοι ἀνόητοι, ἀλλὰ δὲν ἔσφαλε τὸ Ἐμπόριον· διότι αὐτὸ ζητεῖ οἰκονομίαν, ταπεινότην, καὶ φιλοπονίαν. Τὸ σφάλμα εἶναι τῶν γονέων καὶ συγγενῶν, οἱ ὁποῖοι τοὺς ἀνέθρεψαν χωρὶς ἐπιμέλειαν· δὲν τοὺς ἐδίδαξαν καθὼς πρέπει τὸ χρεωστούμενον σέβας πρὸς τὴν Θρησκείαν, μήτε τοῖς ἐξωγράφισαν μὲ τὰ πρέποντα βδελυρὰ χρώματα τὴν αἰσχύνην τῆς ἀκρασίας των.

Τὸ Ἐμπόριον, καθὼς καὶ ὁ ἐξ αὐτῆ γινόμενος πλῆθος, καὶ αἱ ἐπιστῆμαι αὐταί, εἶναι ὄργανα χρήσιμα εἰς τὸν ἄνθρωπον, καθὼς ἡ μάχαιρα καὶ τὰ ὄπλα, τὰ ὁποῖα ὅταν τινὰς τὰ μεταχειρισθῆ, καθὼς πρέπει, πρὸς ὑπηρεσίαν, ἢ ὑπεράσπισιν ἑαυτῆ, καὶ τῆς πατρίδος, εἶναι ἐπαινετά· ὅταν δὲ πρὸς ἀνδροφονίαν, καὶ τυραννίαν, εἶναι ἐπίμεπτα. Ὅταν ὁ ἐπιστήμων, καὶ ὁ πλῆσιος μεταχειρίζωνται τὴν προκοπὴν των πρὸς ὠφέλειάν των, καὶ τοῦ πλησίου, εἶναι καὶ ἡ προκοπή των ἀξιέπαινος· ὅταν δὲ ὁ μὲν γράφῃ καὶ διδάσκῃ κατὰ Θρησκείας, καὶ πολιτεύματος, καὶ τῶν καλῶν ἡθῶν, ὁ δὲ πλεονεκτῆ καὶ αἰσχροκερδῆ κατὰ τοῦ πλησίου, ἢ ζῆ ἀσώτως καὶ αἰσχροῶς, τί πταίουσι αἱ ἐπιστῆμαι; ἢ τί σφάλλει ὁ πλοῦτος; τὰ καθ'

ἑαυ-

ἑαυτὰ πρὸς κακίαν, ἢ ἀρετὴν οὐδέτερα, καθὼς καὶ τὸ Ἐμπόριον;

Ὁμολογῶ ὁμῶς μὲ τοὺς ὑπερασπιζομένους τὴν ἀπλοστάτην ζωὴν, ὅτι ἡμεῖς διὰ τοῦ Ἐμπορίου μεταχειρίζομεθα πολλὰ ἄχρηστα πράγματα, ὡς Πετράδια, Καφὲν, Θέ, καὶ ἄλλα τοιαῦτα ποτά, κόνιν νικοτιανὴν, ἢ καὶ καπνὸν αὐτῆς, σαλικά, μεταξωτά, πολυτίμους διφθέρας, ἀρώματα, καὶ ἐν ἐνὶ λόγῳ, ὅσα εἶναι τῆς πολυτελείας, καὶ τῆς τρυφῆς ὕλη. Ἄλλ' εἶναι δυνατόν τάχα νὰ ἐμποδισθῶν οἱ ἄνθρωποι ἀπὸ τῶ νὰ τὰ μεταχειρίζονται; Ἡ Ἱστορία μᾶς ἐφύλαξε μυρία παραδείγματα, ὅτι πολλοὶ Βασιλεῖς, καὶ Νομοθέται ἐδέσπισαν, διέταξαν, καὶ ἐβίασαν τοὺς ὑπηκόους των εἰς διαφόρους ἐποχάς, καὶ Ἔθνη νὰ ἀπέχων ἀπὸ μερικὰ τέτων· ἀλλ' ἢ πρὸς ὀλίγον, ἢ παντελῶς δὲν εἰσηκούσθησαν.

Ὁ ἄνθρωπος διὰ τὴν προῤῥηθεῖσαν αἰτίαν τῆς ἀνευχαριστήσεώς του εἰς τοῦτον τὸν Κόσμον, πάσχει ἀπὸ εἶδος μανίας, ζητῶν εἰς τὰ μέταλλα, εἰς τὰς πέτρας, εἰς τὰ δέρματα, εἰς τὰ ἀρώματα ἐκείνην τὴν εὐδαιμονίαν, τὴν ὑποίαν, ἀφ' ἧ ἔχασεν εἰς τὴν Ἐδέμ, δὲν εἶναι δυνατόν νὰ τὴν εὕρῃ ἐν ὄσῳ ζῆ μὲ τοῦτο τὸ ὑλικὸν σῶμα· καὶ ἂν ἐμποδισθῆ ἀπὸ τὸν Νόμον διὰ νὰ μὴ μεταχειρισθῆ τι, τότε ἀνίπτει ἢ ἐπιθυμίας περισσότερον, καὶ τὸ ζητῆ μὲ ἀκράτητον ὀρμὴν· ὥστε ἂν δὲν ᾔῃναι δυνατόν νὰ ἐμποδισθῆ ἢ μεταχειρίσῃς αὐτῶν, συμφερότερον εἶναι νὰ μετακομίζωνται ἀπὸ ὁμογενεῖς Ἐμπόρους, διὰ νὰ μὴ φορολογώμεθα ἀπὸ ξένα Ἔθνη, καὶ ἀφανίζόμεθα.

Διὰ τοῦτο τὰ εὐνομούμενα Εὐρωπαϊκὰ Βασίλεια ἐδόθησαν εἰς τὰς Τέχνας, καὶ τὸ Ἐμπόριον· ἀφ' οὗ ἑλλαδὴ ἐπληροφορήθησαν ἐμπράκτως, ὅτι εἶναι ἀδύ-

να·

νατον να ἐμποδισθοῦν οἱ ἄνθρωποι ἀπὸ τοῦ να ζη-
τοῦν, καὶ να ἀγοράζου με ἄλλην τόσην ἐπιθυμίαν
ὅσον εἶναι σπάνια τὰ πράγματα. Με τὸ ἴδιον Ἐμ-
πόριον κάμνου να μένη εἰς τὸν τόπον, καὶ τὸν λαόν
των, τὸ κέρδος τῶν ξένων Ἐμπόρων εἰς πραγματείας,
αἱ ὁποῖαι ἢ διὰ τὴν ὕλην, ἢ διὰ κάποιον τρόπον κα-
τασκευῆς, διωρίσθησαν παρὰ τῆς φύσεως εἰς ξένα
κλίματα, καὶ με τὴν προστασίαν εἰς τὰς τέχνας
ἀποκτοῦν ἴδια ἐργόχειρα, καὶ βαναυσργήματα πρὸς
χρῆσιν τῶν ἐντοπίων, καὶ πρὸς ἀλλαγὴν ἂν ἦναι
δυνατὸν τῶν ἔξωθεν εἰσκομιζομένων πραγματειῶν, ὡς
ἀνωτέρω.

Ταῦτα διασκεψάμενον πρὸ ὀλίγων ἡδὴ ἐτῶν καὶ
τὸ κηδεμονέστατον, καὶ ἐλεημονητικώτατον τοῦτο Ὀ-
θωμανικὸν Κράτος ἐπὶ τοῦ αἰοδίμου ἐκείνου Σελτὰν
Σελίμ τῷ Τρίτῳ, διὰ μεσιτείας, καὶ προβλήματος
πολλῶν ἐγκρίτων τῷ Γένει, ἐξέδοτο Ἀυτοκρατορικὸν
Θέσπισμα, καὶ ὑψηλά διατάγματα, ἵνα οἱ τῇ αὐτῷ
Μεγαλειότητι ὑποκείμενοι Μεγαλέμποροι τῆς Εὐρώ-
πης, καὶ τῶν Ἰνδιῶν, ἀπολαμβάνουσιν ἀνελλιπῶς, καὶ
πληρέστατα, τὰ προνόμια, καὶ περιθάλψεις, ὅσας
ἀπολαμβάνουσι τὰ ἐπίδημῶντα φιλικὰ ξένα Ἐθνη, καὶ
να συστηθῇ Σῶμα Ἐμπορικὸν με δύο ἐτησίους προε-
στῶτας Ἐμπόρους καὶ συναδελφῆς, ψηφίζομένους πα-
ρὰ τῶν ἰδίων Συνεμπόρων, καὶ ἐπικυρωμένους διὰ Βα-
σιλικῷ Ὑψηλοῦ Διατάγματος, καὶ ἄλλα, ὡς εἰς
τὸ Ἄρθρον Σύστημα τῷ Γ'. Βιβλίῳ δέλω διαγράψει
εἰς πλάτος, ἂν ζήσω.

Τὰ προνόμια ταῦτα ἐπεκυρώθησαν, καὶ ἐπεθεσπί-
σθησαν μετὰ προσθήκης παρὰ τῷ νῦν εὐτυχῶς Βα-
σιλεύοντος Κραταιοτάτου, καὶ Εὐμενεστάτου ἡμῶν
Ἀνακτος, καὶ Ἀυτοκράτορος (οὗ ἡ δόξα εἶη διακω-

νί-

ρίζουσα) καὶ τὸ Ὑψηλὸν Δεβλέτι τὰ διαφυλάττει ἀπαραμειώτως, καὶ οἱ κατὰ καιρὸν περίβλεπτοι, καὶ ἐκλαμπρένδοξοι Μεγάλοι Διερμηνεῖς τῆς Κραταιᾶς Βασιλείας, ὡς ὁμογενεῖς, ἔτι μᾶλλον, καὶ μᾶλλον φιλοτιμύμενοι, τὰ ὑπερασπίζονται· καὶ τὸ Ἐμπόριον, τῷ ὁποίῳ τὸ ὄφελος ἀπεδείξαμεν ὠφελιμώτατον εἰς ὅλας τὰς τάξεις τῶν ἀνθρώπων, καὶ εἰς τὸ Γένος μας ἀναγκαιότατον διὰ τὴν ἔλλειψιν ἄλλων προσόδων, καὶ ἐλευθερίων ἐπιχειρημάτων, μεγαλύνεται, τιμᾶται, προστατεύεται, καὶ εὐδοκιμεῖ μὲ τῷ Θεῷ τὴν βοήθειαν, καὶ τὴν Βασιλικὴν ὑπεράσπισιν.

Τί μένει λοιπὸν πρὸς ἐπάυξησιν καὶ στειρέωσιν αὐτοῦ τοῦ ὠφελιμωτάτου καὶ ἀναγκαιοτάτου ἐπαγγέλματος εἰς τὸ Γένος μας, εἰμὴ μόνη ἢ πρέπουσα σπουδὴ καὶ μάθησις; Ὅτι δὲ αὕτη εἶναι ἀναγκαιότητα, καιρὸς εἶναι νὰ τὸ ἀποδείξω, διὰ νὰ πληροφορηθῇ ἕκαστος ὅτι ματαίως δὲν ἀγωνίζομαι γράφων Ἐμπορικὸν Σύγγραμμα· ἀλλὰ πεπληροφορημένος ὅτι οἱ ὁμογενεῖς Ἐμποροὶ ἔχον ἀνάγκην ἀπὸ αὐτοῦ, καὶ ἀπὸ ἄλλα Προγυμνάσματα, καὶ τρόπους, καθὼς εἰς τὰ ἐξῆς θέλον διδάχθῃ, ἀκολουθῶ τὸ ἐπιχείρημά μου τοῦτο,

Κ Ε.

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Ν Γ'.

“Οτι ἀναγκαία ἡ Ἐμπορικὴ Σπουδὴ.

Διὰ τῶν ἀνωτέρω εἰρημένων ἀπεδείχθη, ὅτι τὸ Ἐμπόριον εἶναι ἀναμφιβόλως ὠφέλιμον εἰς τὸν πολιτικὸν, καὶ κοινωνικὸν βίον, καὶ ὅτι ὄχι μόνον δὲν βλάπτει τὰ ἥθη, ἀλλὰ καὶ ὠφελεῖ καὶ τὰ διορθώνει· ἡ συνέπεια τῆς λόγου μὲ προσκαλεῖ τώρα νὰ ἀποδείξω, ὅτι ἡ Ἐμπορικὴ Σπουδὴ εἶναι ἀναγκαία εἰς ὅσας θέλων νὰ ἐνεργῶν τὰς ὑποθέσεις των, ὄχι καθὼς ὁδηγηθῶν ἀπὸ τὴν τυφλὴν τύχην, καὶ ἄλογον πράξιν, ἀλλὰ καθὼς τὴς διδάσκει ἡ φρόνησις, καὶ ἡ μετὰ λόγου καὶ σκέψεως θεωρία· διότι οὔτοι κυρίως πρέπει νὰ ὀνομάζωνται Ἐμποροὶ, καὶ Μεγαλέμποροὶ, ὅσοι δηλαδὴ γνωρίζουσι καθὼς πρέπει ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον ἐνεργῶσι, καὶ εἰς τὸ ὁποῖον ἐνασχολούμενοι ἐλπίζουσι τὸ κέρδος, ἢτοι συζευγνύοντες τὸν Ἑρμῆν, μὲ τὴν Ἀθηνᾶν, τὸ κέρδος δηλαδὴ μὲ τὴν φρόνησιν.

Ἡ Ἐμπορικὴ Τέχνη ἐνασχολημένη εἰς τὸ νὰ μεταβιβάσῃ διὰ τῆς ἀγορᾶς καὶ τῆς πωλήσεως ὅλα τὰ προϊόντα τῶν τριῶν τῆς φύσεως Βασιλείων, ἢτοι Φυτικά, Ζωτικά, καὶ Ὀρυκτά· ἢ ἀπλᾶ, καὶ ἀκατασκευάστα, ἢ διὰ τῆς τέχνης ἐργοχειρημένα, καὶ βαυασεργημένα, εἰς τὴν ἐπιφάνειαν ὅλης τῆς Οἰκουμένης, καὶ νὰ ἰσοσταθμίσῃ τὴν ὑλικὴν τιμὴν, καὶ νὰ μὴ πλανᾶται ἀπὸ τὴν κατωνομασμένην εἰς τὰ νομίσματα ὅλων τῶν Βασιλείων, καὶ Πολιτοκρατιῶν· μὲ αὐτὴν ταύτην τὴν μεγάλην, ἐκτεταμένην, πολυειδῆ,

δῆ, καὶ πολύτροπον ἑνασχόλησίν της μᾶς διδάσκει, ὅτι εἶναι μεγαλητέρα, καὶ πολυποικιλωτέρα ἀπὸ ὅ-
 λας τὰς λοιπὰς τέχνας· ὥστε εὐλόγως χρειάζεται
 περισσοτέραν ἀπὸ ὅλας αὐτὰς σπουδὴν μεθοδικήν,
 καὶ εἰς τὴν πράξιν καὶ εἰς τὴν θεωρίαν, ἢ νὰ εἶπω
 ἐμπεριληπτικώτερον, χρειάζεται νὰ ἰξεύρῃ ὅπως οὖν
 τὰ ἀποτελέσματα, καὶ ἔργα ὅλων, διὰ νὰ ὠφελῇ-
 ᾖ ἀπὸ ὅλας.

Ὁ ἀληθῶς Μεγαλέμπορος χρειάζεται νὰ ἰξεύρῃ
 καὶ τὴν πρώτην πηγὴν τῶν πραγματειῶν ἀπλῶν τε,
 καὶ τεχνητῶν, ἢτοι τοὺς τύπους ἀπὸ τοὺς ὁποίους
 προέρχονται, ἢ κατασκευάζονται, καὶ τὰ νομίσμα-
 τα, καὶ μέτρα καὶ σταθμοὺς, μὲ τὰ ὁποῖα λογα-
 ριάζονται εἰς τὴν πώλησίν των, καὶ τοὺς τρόπους διὰ
 τῶν ὁποίων μεταφέρονται διὰ ξηρᾶς ἢ θαλάσσης, ἢ-
 τοι τὰ ἔθιμα καὶ νόμους ἐμπορικοὺς ἐκάστης Ἐπι-
 κρατείας, διὰ νὰ διευθύνῃ μὲ λόγον τὰς ἐπιχειρή-
 σεις του, καὶ νὰ ἀπαντήσῃ ὅσον τὸ δυνατόν τὰς ἐ-
 ναντίας προσβολὰς τῶν περιστάσεων, εἰς τὰς ὁποίας
 ὑπόκειται ἡ ἐργασία του, ἀσυγκρίτως περισσότερον
 ἀπὸ ὁποιαυδήποτε ἄλλην τέχνην, καὶ ἀπὸ ὅλας τὰς
 λοιπὰς συμπεριλαμβανομένας.

Ὁ γεωργὸς ἐπιμελεῖται μετὰ τὸν θερισμὸν τῶν
 γεννημάτων, νὰ μὴ σαπίσουν, ἢ φθειριάσουν· ὁ ἀγε-
 λοτρόφος νὰ φυλάξῃ τὰ δέρματα, βούτυρα, αἰλείμ-
 ματα, καὶ τυρία του διὰ νὰ μὴ χαλάσουν· ὁ χει-
 ρῶναξ νὰ πωλήσῃ τὰ ἐργόχειρά του, χωρὶς νὰ φθα-
 ροῦν ἀπὸ τὴν πολυκαιρίαν εἰς τὸ ὕφασμα, ἢ τὸ χρω-
 μάτων, καὶ ὁ βάναντος νὰ προλάβῃ ἀπὸ τὸν ἰὸν
 (σκωρίαν) τὰ μεταλλικά του ἔργα· ἀλλ' ὁ Ἐμ-
 πορος ἀναδέχεται ὅλας αὐτὰς τὰς φροντίδας μετὰ
 τὸν γεωργὸν, ἀγελοτρόφον, καὶ κυνηγόν, τὸν χει-
 ρῶ-

ρώνακτα, καὶ τὸν βόναυστον, ἦτοι ἐν ᾧ αἱ πραγματεῖαι αὐταί, καὶ διὰ τὸν περισσότερον καιρὸν ἕως τῆς μεταπωλήσεως, καὶ διὰ τὴν μεταβολὴν τῶν κλιμάτων, καὶ τῶν περιστάσεων τῶν διαφόρων τρόπων καὶ δρόμων τῆς μετακομίσεως, καὶ χρειάζεται σπουδὴν περισσοτέραν ἀπὸ ὅλης ἐκείνου, διὰ νὰ μὴ βλαβοῦν εἰς τὰς χειρὰς του αἱ πραγματεῖαι, καὶ ζημιωθῆ.

Ὁ ἀγωγιάτης, καὶ ὁ ναύτης φροντίζουν νὰ ἐκτελέσουν τὸν δρόμον των εἰς τὴν μετακόμισιν τῶν πραγματειῶν, καὶ εἰς τὰς περιστάσεις νὰ κάμουν τὸ νόμιμον χρέος των, διὰ νὰ προφυλάξουν ἑαυτοὺς ἀπὸ τὰς ἀγωγὰς τῶν Ἐμπόρων· καὶ ὁ Ἐμπορος πρέπει τάχα νὰ μὴ γνωρίζῃ τί πρέπει νὰ πράξῃ διὰ νὰ ὑπερασπισθῆ ἀπὸ τοὺς Νόμους εἰς τὰς ἀβαρίας, ἢ καὶ τελείους χαμοὺς, καὶ κινδύνους θαλασσῶν, καὶ ληστῶν, καὶ πειρατῶν;

Ὁ ναύτης, καὶ ὁ ἀγωγιάτης πρέπει νὰ ἰξεύρουν τοὺς νόμους τῆς πατρίδος των, ὁ δὲ Ἐμπορος καὶ τούτους, καὶ τοὺς ἰδίους του, καὶ τῶν κινδυνασφαλιστῶν (Συκουρατῶρων) μεταξὺ τῶν ὁποίων, καὶ τῆ ναύτου, καὶ ἀγωγιάτου εὐρίσκεται τεθειμένος, καὶ χωρὶς νὰ ἐλευθερώσῃ τὸν ἕνα, ἐπιμελεῖται νὰ προφυλαχθῆ ἀπὸ τὸν ἄλλον.

Ὡ πόσον συμπεπλεγμένη εἶναι ἡ Ἐμπορικὴ Τέχνη! καὶ πόσῃ ἀναλόγως χρειάζεται τὴν σπουδὴν, καὶ μάθησιν! Διὰ τοῦτο εἰς τὰ Εὐρωπαϊκὰ ἔμπορικὰ Γένη εὐρίσκονται πλῆθος βιβλίων διδακτικῶν τῆς μεγάλης, καὶ πολυποικίλου ταύτης τέχνης, καὶ ἀδιακόπως συγγράφονται, καὶ παρὰ τῶν Ἐμπόρων μὲ ἐπιθυμίαν ἀγοράζονται.

Ἰάκωβος Σαβαρῆς ἔφορος τῶν ἐργοχειρῶν εἰς τὸ Τελώνιον τῶν Παρισίων διὰ τῆς συνδρομῆς καὶ προ-

στα-

στάσιος τοῦ Κυρίου Ἀργένσωρος Ἀστυνόμου ταύτης τῆς Μητροπόλεως, συγγράφων τῷ 1716, τὸ μέγα Ἐμπορικὸν Λεξικόν, ἀπέθανε πρὸ τοῦ νὰ τὸ τελειώσῃ. Ὁ ἀυτᾶδελφος αὐτοῦ Λουδοβίκος, ἐπιχειρήσας τὸ ἐτελείωσεν, καὶ ἐξέδωκε Σύγγραμμα τῶντι ἄξιον τοῦ αἰῶνος τοῦ Λουδοβίκου ΙΔ'.

Ὁ πατήρ τῶν ἀδελφῶν τούτων εἶχεν ἐκδώσει τὸ ἐπιγραφόμενον, Ἐντελής Ἐμπορος, ἐξαιρετικὸν Σύγγραμμα, καὶ μεταγλωττισμένον εἰς ὅλας τὰς Εὐρωπαϊκὰς διαλέκτους, καθὼς καὶ τὸ εἰρημένον Λεξικόν.

Οἱ Ἄγγλοι Προστλεθάνιτος, Ρόλτος, καὶ Μορτίμερος συνέγραψαν ἕκαστος πολύτομα τοιαῦτα Ἐμπορικὰ Λεξικά.

Ὁ ῥητορικώτατος Συγγραφεὺς τῆς Ἱστορίας τοῦ Καρόλου Ε' συνέγραψε Δοκίμιον περὶ τοῦ πόσον ἐγνώρισαν οἱ Εὐρωπαῖοι τὴν Ἰνδίαν μετὰ τὴν Ἐποχὴν τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου, ἕως τῆς ΙΕ'. Ἐκατονταετηρίδος.

Ὁ κύρ Ἀνδάρσων, ἄλλος Ἄγγλος, ἐπλούτισε τὸ Ἐμπόριον μὲ τὸ ἐκτεταμένον του Σύγγραμμα Ἐκθεσις Ἱστορικὴ, καὶ Χρονολογικὴ τῆς ἀρχῆς καὶ προόδου τοῦ Ἐμπορίου, τυπωθὲν εἰς Λόνδραν τῷ 1764.

Ἄλλὰ διὰ νὰ ἐπαριθμῶ τὸ πλῆθος τῶν τοιούτων ἐμπορικῶν Συγγραμμάτων μεταξὺ τῶν Ἄγγλων, καὶ Γάλλων, ἤθελα ἀυξήσῃ ὑπερβολικῶς αὐτὸ τὸ Κεφάλαιον. Ἀρκεῖ νὰ προσθέσω ὅτι μετὰ τὸ ἐμπειριεχόμενον Ἐμπορικὸν Λεξικόν εἰς τὴν Μεθοδικὴν Ἐγκυκλοπαιδεῖαν, συνιστάμενον εἰς δύο μεγάλους Τόμους εἰς 4. ἐξεδόθη εἰς φῶς τὸ Ἐμπορικὸν Λεξικόν τῆς ἐμπορικῆς Γεωγραφίας εἰς πέντε μεγάλους Τό-

μους

μούς εἰς μέγα 4. καὶ αὐτὸ Γαλλιστὶ τυπωθὲν εἰς τὰ Παρίσια τῷ ἐβδόμῳ Δημοκρατικῷ ἔτει, ἦτοι περὶ τὸ 1800. καὶ αὐτὸ εἶναι τὸ τελευταῖον γνωστὸν εἰς ἑμένα.

Αὐτὰ εἶναι ἄρκετὰ νὰ μᾶς πληροφορήσουν ὅτι ἐκεῖνα τὰ Ἑθνη, τὰ ὁποῖα ἔκαμαν μεγάλας ἐπιδόσεις εἰς τὸ Ἐμπόριον, ἐγνώρισαν ὅτι εἶναι ἀναγκαῖα ἢ ἐμπορικὴ Σπουδὴ, καὶ τόσον πολὺ, ὥστε διὰ τὸ πολυειδές καὶ πολύτροπον τοῦ ἐπαγγέλματος, συνέγραψαν, κατὰ διαφόρους τρόπους καὶ μεθόδους, διδακτικὰ βιβλία ἐκεῖνα τὰ εὐτυχισμένα ἔθνη!

Μετὰ δὲ τὰς τοιαύτας φυσικὰς, καὶ ἱστορικὰς ἀποδείξεις τῆς ἀναγκαῖας σπουδῆς τοῦ Ἐμπορίου, ἢμπορεῖ τάχα νὰ εὔρεθῇ κανεὶς ὁμογενῆς νὰ ἀμφιβάλλῃ ἢ ἢμπορεῖ νὰ μοι προβάλλῃ τάχα, ὅτι μόνη ἢ πρᾶξις εἶναι ἄρκετὴ διὰ νὰ ἀποκαταστήσῃ τὸν ἐντελὴ ἢμπορον; Ἄς μοι δείξῃ ἓνα ὁμογενῆ Ἑλληνα εὐτυχῆσαντα μὲ τὸ πρακτικόν, καὶ χωρὶς θεωρίας Ἐμπόριον, ὁποῖοι εἶναι ὅσοι ἕως τῶρα ἐπλούτισαν, ἐξ ἀνάγκης διὰ τὴν ἔλλειψιν τοιούτων Σχολείων, καὶ βιβλίων εἰς τὸ γένος μας· ἄς μοί τον δείξῃ ἀποδεικνύμενον τὴν εὐχαρίστησίν του εἰς τὴν ἀμάθειαν, μὲ τὴν ἀμέλειαν εἰς τὸ νὰ ἀναθρέψῃ τὸν υἱὸν του καλύτερα, ἐφ' ὅσον ἀνετράφη ὁ ἴδιος, καὶ ἐγὼ συμφηφίζω, ὅτι ἢ ἐμπορικὴ Σπουδὴ δὲν εἶναι ἀναγκαῖα· ἀλλὰ τοιοῦτος Ἑλληνα ὁμογενῆς καὶ φιλόστοργος εἶναι ἀδύνατον νὰ εὔρεθῇ, διὰ τὴν φιλοτιμίαν τῆς φύσεως εἰς τὸ νὰ μὴ εἶναι φειδωλὴ διὰ νὰ χαρίξῃ εἰς τὸ γένος μας εἰδός τι ἐμφύτου ἀγχινοίας, καὶ φιλομαθείας εἰς ὅλα τὰ καλὰ, καὶ ὠφέλιμα ἐπιχειρήματα, ὁποῖον ἀποδεδειγμένως εἶναι τὸ Ἐμπόριον. Ἀναγκαῖα λοιπὸν, καὶ πολὺ ἀναγκαῖα, εἶναι

ἡ Ἐμπορικὴ Σπουδὴ, καὶ χωρὶς αὐτῆς δὲν ἠμπορεῖ νὰ εὐδοκιμήσῃ τὸ Ἐμπόριον.

Διὰ περισσοτέραν ἀπόδειξιν ὅτι εἶναι ἀναγκαία ἡ Σπουδὴ τοῦ Ἐμπορίου· παρατήρησον δύο Ἐμπόρους τῆς ἰδίας καταστάσεως, καὶ ὁμοίων ἐπιχειρημάτων· ἀλλὰ τὸν μὲν ἰξεύροντα Εὐρωπαϊκὰς γλώσσας, καὶ ἐσπουδαμένον· τὸν δὲ ἀσπούδαστον, ἀλλὰ μόνην τὴν ἰδίαν μας γλώσσαν ἰξεύροντα, δὲν λέγω παντελῶς ἀμάθῃ, καὶ εἰς αὐτὴν, διότι τότε μῆτε εἰς σύγκρισιν δὲν ἐμβαίνει τὸ πρᾶγμα.

Ὁ πρῶτος εἰς τὰς ἐμπιπτούσας αὐτῷ ὑποθέσεις ὀλιγώτερον σφάλλει, καὶ εἰς τὰς περιστάσεις ὀλιγώτερον ζημιούται· διότι γνωρίζει τί πρέπει νὰ κάμῃ, καὶ ἀμέσως τρέχει, τὸ ἐνεργεῖ, καὶ προφθάνει, ἂν ἦναι δυνατόν, τὴν μεγαλητέραν τῶν ζημίαν.

Ὁ δὲ ἀσπούδαστος δεύτερος, μὴ γνωρίζων μῆτε νόμους, μῆτε ἔθιμα, καὶ εἰς τὰς μικρὰς, καὶ μεγάλας περιστάσεις τρέχει πρὸς τοὺς εἰδημονεστέρους, παρακαλεῖ, καὶ πολλάκις ὑποχρεοῦται δουλοπρεπῶς εἰς πολλὰ μικροτέρους του, καὶ μ' ὅλον τοῦτο ζημιῶται πάντοτε ἀπὸ τὰς περιστάσεις περισσύτερον ἀπὸ τὸν πρῶτον.

Ποῖος λοιπὸν εἶναι ἐγκριτότερος, ὁ παρακαλῶν, ἢ ὁ παρακαλόμενος; ἐκεῖνος ὅς τις τελειώνει μόνος του τὴν ὑπόθεσίν του, ἢ ὁ προσπίπτων εἰς τοὺς πόδας τοῦ ἄλλου; Ἀναμφίβολον ἄρα εἶναι ὅτι πρέπει τινὰς νὰ σπουδάσῃ, καὶ νὰ μάθῃ τὸ Ἐμπόριον, διὰ νὰ ἰξεύρῃ αὐτὸς ἀφ' ἑαυτοῦ τὸ πρακτέον εἰς τὰς ἐμπιπτούσας ὑποθέσεις του, καὶ νὰ τὰς ἐκτελῇ μὲ ταχύτητα, καὶ τὴν ἐν ἑαυτῷ πληροφορίαν, χωρὶς νὰ ἔχη χρεῖαν ἀπὸ τὴν ἐπισφαλῆ τῶν ἄλλων διδασκαλίαν.

ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΣΠΟΥΔΗ.

Τ Μ Η Μ Α Β'.

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Ν Α'.

Περὶ Ἀρχῆς, καὶ Προόδου τοῦ ἑξωτερικοῦ
Ἐμπορίου.

Η ἀρχαιότης τοῦ Ἐμπορίου ἠμπορεῖ δικαίως νὰ χρονολογηθῆ μετὰ αὐτὴν τὴν κοσμογονίαν, καὶ ἡ αὐξήσις αὐτοῦ μετὰ τὸν πολλαπλασιασμόν τῶν ἀνθρώπων· διότι ἀφ' ἧς μετὰ τὴν ἐν Βαβυλῶνι σύγχυσιν διεσπάρησαν οἱ ἀνθρώποι, ἄλλοι πρὸς τὴν κατεψυγμένην, ἄλλοι πρὸς τὴν διακεκαυμένην, καὶ ἄλλοι εἰς τὴν εὐκράτου ζώνην, ἠθέλον διαμεῖναι εἰς αἰῶνας ἀσχετοὶ καὶ ἀκοινωνήτοι πρὸς ἀλλήλους, ἀνδρὸν συνεδέοντο μετὰ τὸν μόνον σύνδεσμον τοῦ Ἐμπορίου, τὸ ὁποῖον ἠύξανεν, ὅσον ἡ πλανωμένη ἀνθρωπότης ἀπεμακρύνετο ἀπὸ τὴν κοινὴν πατρίδα τῆς Βαβυλωνίας Γῆς, καὶ ἀνεγνώριζε νέα πράγματα, τὰ ὁποῖα ἠλλασσεν, ἠτοὶ ἐμπορεύετο μετὰ ὅσα ἀφῆεν εἰς τοὺς τόπους, ἀφ' ὧν ἀπεδήμει.

Ἡ καλλιέργεια τῆς εὐκράτου γῆς, τὰ ἀρώματα τῶν θερμῶν τόπων, τὰ ἀπαλά, καὶ θερμοφόρα δέρματα τῶν τρεφομένων ζώων εἰς τὰς ψυχροτέρους, καὶ τὰ ποικίλα προϊόντα τῶν διαφόρων γαιῶν, καὶ θαλασσῶν, ἔδιδον ὕλην εἰς αὐξήσιν τοῦ Ἐμπορίου, καὶ

ἔφε-

ἔφεξις μετὰ τὰς ἀναγκαίας τέχνας ἐμφιλοχωρήσα-
σα εἰς τὰ δυνατώτερα, ἢ πλουσιώτερα Ἔθνη, ἢ
πολυτέλεια ἀποκατέστησε πάνδημον τὸ Ἐμπόριον.

Ἡ μελέτη τῆς Ἱστορίας τῶν Ἐθνῶν μᾶς πληρο-
φορεῖ ὅτι ἢ τὰ πολεμικώτερα Ἔθνη συνηύξησαν μὲ
τὰς ἀποκτήσεις τῶν τῶν Ἐμπόριον· διότι μετὰ τὴν
νίκην αὐξάνει ὁ πλοῦτος τοῦ νικητοῦ, γεννᾶται ἡ
τρυφή, καὶ γίνεται ἀναγκαῖον τὸ Ἐμπόριον διὰ τὰ
εὐχαριστήση τὰς ὀρέξεις, καὶ ὀρμὰς ταύτης τῆς νέας
δεσποίνης τῶν καταπορθητῶν· καὶ ἂν οὗτοι δὲν ἤθε-
λον μεταχαλκεύσῃ τὴν σπάθηντων εἰς δρέπανον, κα-
τὰ τὴν γραφικὴν ἔκφρασιν, καὶ δὲν ἤθελον καλλιερ-
γήσῃ τὴν γῆν, καὶ τὰς τέχνας, δηλαδὴ τὸ Ἐμπό-
ριον, ἤθελον συναπολεσθῆ μὲ τοὺς νικημένους εἰς αὐ-
τὸν τὸν καιρὸν τῆς ἡσυχίας, καὶ εἰρήνης· καὶ εἰς
ἀπόδειξιν τούτων τῶν τριῶν ἀληθειῶν· α. τῆς ἀρ-
χαιότητος τῆ Ἐμπορίας· β. τῆς συναυξήσεως αὐτῆ μὲ
τὴν αὐξήσιν τῶν Ἐθνῶν· γ. ὅτι ὅσα Ἔθνη ἐφύλα-
ξαν, καὶ φυλάττουσι τὴν δόξαντων, καὶ ζῶσιν ἐξευ-
γενισμένα, καὶ μὲ ἀνεσιν εἰς καιρὸν εἰρήνης, καὶ εἶ-
ναι ἐπίφοβα εἰς τοὺς ἐχθρούς εἰς καιρὸν πολέμου,
περιποιῶνται τὸ Ἐμπόριον, θέλω διέλθῃ συνοπτικῶς,
τὴν ὠφέλειαν καὶ τὴν ὑπεροχὴν τοῦ Ἐμπορίου ἀπὸ
τὴν παλαιστάτην ἀρχαιότητα, ἕως τῆς εὐρέσεως τῆς
Ἀμερικῆς, εἰς τὴν ὁποίαν ἐμπεριορίζεται ἡ ἐποχὴ τῆ
παλαιοῦ Ἐμπορίου, καὶ ἄρχεται ἡ τοῦ νέου, τὴν ὁ-
ποίαν θέλω ἐγκαταγράψῃ κατὰ πλάτος εἰς τὰ
Ἀρθρα ἐκάστης Ἐπικρατείας, καὶ ἐπισήμῃ Πόλεως,
διὰ τὰ ἀποφύγω ὅσον τὸ δυνατόν τὴν πολυλογίαν·
ἀλλὰ καὶ συνοπτικώτερον ἐνταῦθα διὰ προγυμνα-
στικὴν μελέτην.

· Εἰς τὴν Ἀσίαν, ὅπου ἔλαβον καὶ τὴν ἀρχὴν τῆς
δη-

δημιουργίας, καὶ τὴν ὡς ἀπὸ κέντρου πρὸς τὴν περιφέρειαν διασπορὰν οἱ ἄνθρωποι, ἔλαβε καὶ τὴν ἀρχὴν καὶ τὴν αὐξησίν τε τὸ Ἐμπόριον. Αἱ Ἰνδίαί, τόπος ἀρκετὰ ἐκτεταμένος, καὶ ἐν ταύτῳ εὐφορος διὰ τοὺς ποταμούς, καὶ τὸ πότισμα τῶν γαιῶν των, καὶ πλούσιος εἰς πολλὰ, καὶ παντοῖα προϊόντα, φαίνεται νὰ ἔδωκαν ἀρχὴν εἰς τὸ νὰ προσκαλοῦν τὰ γειτονεύοντα Ἑθνη, νὰ δίδουν ἐκεῖ τὰς θησαυρῆσ των, ἢ νὰ λαμβάνουν πράγματα, ἢ ἀναγκαῖα, ἢ χρήσιμα διὰ τροφὴν, καὶ τρυφῆν των, καθὼς ἀκολοθεῖ ἕως τὴν σήμερον.

Τὰ σωζόμενα ἀρχαιότερα Συγγράμματα μᾶς διδάσκουσιν, ὅτι καὶ αἱ τέχναι καὶ ἐπιστήμαι εἰς τὴν Ἀσίαν ἔλαβον τὴν ἀρχὴν των, καὶ ὅτι ἐχρησίσθησαν πολλαὶ χιλιάδες ἐτῶν διὰ νὰ μετακομισθῶν εἰς τὴν Εὐρώπην, ὅπε βέβαια ἐτελειοποιήθησαν αἱ δεύτεραι· ἀλλὰ μὲ ὅλον τῆτο πολλαὶ ἀπὸ τὰς πρώτας, ὡς τὸ ὕφασμα τῶν Πανικῶν, καὶ τῶν Σαλικῶν ἀκόμι εἰς τὰς Ἰνδίας, καὶ Σίναν ἐργαζομένην κατ' ἐξοχὴν, καὶ μετοχετεύουσιν ἐκεῖ ἀπὸ τὰ λοιπὰ μέρη τοῦ κόσμου τὸν χρυσὸν, καὶ ἄργυρον, ὅπε καὶ ἐγκαταθάπτονται αὐτὰ καὶ περιπόθητα μέταλλα.

Ἄλλ' ἐπειδὴ ἡ αὐξήσις τῆ Ἐμπορίου ἔχει χρεῖαν ἀπὸ τὴν εὐκολίαν τῆς μετακομίσεως τῶν πραγμάτων, καὶ ἡ Ναυτικὴ δὲν ἦτον δυνατὸν νὰ εὔρεθῆ κατ' ἀρχὰς, ἠναγκάσθησαν οἱ ἄνθρωποι νὰ μεταχειρισθῶν τὰ ὑποζύγια ζῶα· καὶ ἡ προνοητικὴ φύσις ἔδωκεν εἰς αὐτὴν τὴν Ἀσίαν τὴν κάμηλον, ζῶον ἡμερον, ὑπομονητικόν, ἀχθοφόρον, καὶ ἐν ταύτῳ ὀλιγοφάγον, καὶ μὲ τρόπον ἐξάισιον συμπεριφέρου καὶ τὸ νερόν τῆς ὀλίγης ἀνάγκης τε διὰ πολλὰς ἡ-

μέ-

μέρας· ὥστε δικαίως ὀνομάζεται μεταφορικῶς παρά τῶν Ἀσιατικῶν πλοῖον τῆς Ξηρᾶς· διὰ τῆς τῆς ζῶης ἠμποροῦσαν οἱ ἄνθρωποι νὰ διαβῶν τὰς Ξηρᾶς περὶ τὸν Εὐφράτην ἐρήμους, καὶ συνοδοιοποροῦντες, νὰ πηγαινοέρχωνται εἰς τὰς Ἰνδίας, καὶ νὰ ἀποτελῶν τὸ Ἐμπορίον των ἕως τῆς Αἰγύπτου· καθὼς βεβαιίμεθα ἀπὸ τὴν παλαιὰν Γραφήν· (Γεν. Κεφ. λζ'.) ὅτι οἱ ἀγοράσαντες τὸν Ἰωσήφ ἀπὸ τοὺς ἀδελφούς του ἦσαν Ἐμποροὶ, καὶ μετεκόμιζον διὰ τῶν καμήλων τὰςπραγματείας των.

Ἐρεδιζόμενοι οἱ πρῶτοι ἄνθρωποι ἀπὸ τὴν γλυκύτητα τοῦ κέρδους, καὶ συνερεθίζοντες καὶ ἄλλους συγγενεῖς, καὶ πατριώτας, ἢ καὶ ἀλλοδαπεῖς ἀντιζήλους των, ἐσύστησαν τὰς συνοδοιοπορίας (καρραβάνια), διὰ νὰ προφυλάττωνται εἰς τοὺς δρόμους ἀπὸ τοὺς ληστὰς, καὶ διώρισαν ἀναγκαίως κανόνας τινὰς τῆς συνοδοιοπορικῆς ζωῆς των, πληρώνοντες καὶ τέλη εἰς τοὺς ἄρχοντας τῶν τόπων τῆς διαβάσεώς των διὰ τὴν τροφήν τῶν ζώοντων, καὶ διὰ τὴν φροντίδα τῆς διοικήσεως περὶ τῆς ἀσφαλείας των· τὰ ὁποῖα τέλη πωλούμενα εἰς Ἐπιστάτας, ἐσύστησαν κατὰ τὴν λέξιν τὰ Τελώνια.

Ὅτι δὲ ὁ τρόπος οὗτος τῆς διὰ Ξηρᾶς μετακομίσεως τῶν πραγματειῶν εἶναι κοπιαστικώτερος, πολυεξοδώτερος, καὶ κατὰ πάντα τρόπον δυσκολώτερος ἀπὸ τὸν διὰ θαλάσσης, εἶναι φανερώτατον. Διὰ τῆτο ἀναγκαίως ἠμπορεῖ τις νὰ στοχασθῆ, ὅτι ἡ Ναυτική εἶναι ἡ ψυχὴ τοῦ Ἐμπορίου, καὶ ὅσον ἡ πρώτη τελειοποιεῖται, ἄλλο τόσον τὸ δεύτερον αὐξάνει, καὶ ὅπου ἐκείνη εὐρίσκεται εἰς ἕκτασιν, καὶ πολλαπλασιασμὸν, παρομοίως εἶναι ἐκτεταμένον καὶ μέγα τοῦτο· ὥστε τὴν πρό τῆς εὐρέσεως τῆς Ναυ-

τικῆς ἢμποροῦμεν νὰ ὀνομάσωμεν ἐποχὴν τῆς νηπιότητος τοῦ Ἐμπορίου.

Ἄλλ' ἐπειδὴ ἡ ναυπηγία, καὶ ναυπλοία, εἰς τὰ ὁποῖα συνίσταται ἡ Ναυτική, εἶναι τέχναι πολλὰ συμπεπλεγμέναι, καὶ ἔχουν ἀνάγκην ἀπὸ τὴν ἐφεύρεσιν πολλῶν ἄλλων τεχνῶν διὰ νὰ βληθοῦν εἰς πρᾶξιν, ἐχρειάσθησαν πολλοὶ αἰῶνες διὰ νὰ ἐπινοηθοῦν, καὶ ἄλλοι τόσοι νὰ τελειοποιηθοῦν εἰς τὴν ἀκμὴν, τὴν ὁποίαν τώρα εὐρίσκονται. Ἀπὸ τὴν σχεδίαν, ἢ τὸ ἀπλῆν μονόξυλον, τὸ ὁποῖον κατεσκευάσεν ὁ πρῶτος ἀγροῖκος ἄνθρωπος διὰ νὰ διαβῆ τὸν πρὸ ποδῶν του ποταμὸν, καὶ νὰ κάμῃ τὸ κυνήγι του, ἕως τῆς κατασκευῆς νηὸς, καὶ πλοίου χωρητικῶν πολλῶν ἐπιβατῶν, καὶ βαρέος φορτίου, εἶναι ἄπειρος ἡ διαφορὰ τῆς τέχνης, καὶ ἐπομένως χρειάζεται πολὺς καιρὸς, διὰ νὰ συνεδισθῇ ὁ ἄνθρωπος τὴν μεγάλην τόλμην, τοῦ νὰ ἐμπιστευθῇ τὸν ἑαυτὸν του μὲ τὸ πλοῖόν του εἰς τὴν ἐπιφάνειαν τῆς θαλάσσης, καὶ νὰ διαβῆ ἀπὸ ἓνα εἰς ἄλλον αἰγιαλὸν, κατὰ τὴν διάκρισιν τῶν ἀκαταστάτων ἀνέμων· ἀλλ' ὁ πολὺς καιρὸς, καὶ ἡ ἀνθρωπίνη ἀγχίνοια, καὶ τολμηρότης τὸ κατώρθωσαν.

Κατὰ τὴν γνώμην τῶν Παλαιῶν μας Ἱστορικῶν ἡ πρώτη θαλασσοπλοία ἔγινεν εἰς τὴν Ἐρυθρὰν, καὶ τὴν Μεσόγειον θάλασσαν· διότι μὲ τὸ μέσον αὐτῶν συνεμπορεύονται τὰ τότε μόνον γνωστὰ τρία τῆς γῆς μέρη, Ἀσία, Ἀφρική, καὶ Εὐρώπη.

Ἡ Ἀραβία περιβρεχομένη κατὰ τὰς δύο πλευρὰς τῆς τριγωνοειδοῦς σχήματός της ἀπὸ τὸν Ἀραβικὸν κόλπον (τὴν Ἐρυθρὰν θάλασσαν) καὶ τὸν Περσικὸν, ἔχουσα ἔμπροσθέν της τὸν Ὠκεανὸν, καὶ γειτονεύουσα μὲ τὰς Ἰνδίας, καὶ χωριζομένη διὰ τῆς

τῆς μακρᾶς, καὶ ἀμμώδους ἐρήμου ἀπὸ τὴν συνεχομένην αὐτῇ Ἀσίαν, ἔπρεπε νὰ μεταχειρισθῇ τὴν θαλασσοπλοΐαν· ἀλλ' ἡ εὐκαρπία τῆς εὐδαίμονος γῆς ἐκείνης δίδουσα εἰς τοὺς κατοίκους τῆς τὰ ἀναγκαῖα, δέν τους ἠνάγκαζε νὰ θαλασσοκινδυνεύσουν μακρὰν τῶν αἰγιαλῶν των· ἢ καὶ ἂν τὸ ἔκαμαν, εἶναι ἄγνωστον εἰς ἡμᾶς, καθὼς καὶ ἡ παλαιὰ Ἱστορία ἐκείνου τοῦ Ἔθνους.

Ἡ Αἴγυπτος πρὸ τῆς κυριεύσεώς της ἀπὸ τὰ Μακεδονικὰ ὄπλα, εὐχαριστουμένη εἰς τὰ προϊόντα τῆς εὐφόρου τόπου της, ὄχι μόνον δέν ἐφρόντισε διὰ τὴν Ναυτικὴν, ἀλλὰ καὶ διὰ παράλογον δεισιδαιμονίαν τὴν ἐβδελύσσετο, νομίζουσα ἀτίμους ὄσας ἠθελον διαπλεύσῃ τὴν θάλασσαν, καὶ ὀχυρώνουσα τὰ παράλιά της, διὰ νὰ ἐμποδίσῃ τὰς ἐπιδρομὰς τῶν πειρατῶν· καὶ ἂν ἀληθεύῃ, ὅτι ὁ Βασιλεὺς Σέσωρις νικῶμενος ἀπὸ τὴν κενοδοξίαν, καὶ νικήσας τὴν δεισιδαιμονικὴν ἀποστροφὴν τῆς Ἔθνους του εἰς τὸ νὰ θαλασσοπλεύσῃ, κατεσκεύασε στόλον μέγαν εἰς τὸν Ἀραβικὸν κόλπον, καὶ διέπλευσαν ἕως τῶν Ἰνδιῶν, καθὼς καὶ τὸ, ὅτι ἐξεστράτευεν ἕως ἐκεῖ, μὲ τὰ πολυάριθμά τε στρατεύματα διὰ ξηρᾶς· μὲ ὅλου τοῦτο οἱ Αἰγύπτιοι δέν πρέπει νὰ ὀνομασθῶν ἐφευρεταὶ τῆς Ναυτικῆς, ἐπειδὴ μετὰ τὸν θάνατον τοῦ καταπορθητοῦ τούτου, πάλιν οἱ Αἰγύπτιοι εὐχαριστήθησαν εἰς τὰ ὄρια τῆς γῆς των, καὶ κατεφρόνησαν τὸ πλεύσιμον τῆς θαλάσσης, καθὼς πρὸ αὐτῶν οἱ Ἰνδοὶ, οἱ Πέρσαι, οἱ Σῖναι, καὶ ὅσα ἄλλα Ἔθνη εἶχον ἀρκετὴν γῆν νὰ κατοικήσουν, καὶ τόπον εὐκαρπον νὰ ἔχουν ἀναγκαῖα προϊόντα.

Οἱ Φοίνικες, οἱ ὁποῖοι καὶ Τύριοι διὰ τὴν Μητρόπολιν των Τύρον ἐπονομάζονται, ἐπέχουσι τὸν πρῶ-

τον

τον τόπον μεταξύ τῶν ἀρχαίων Ἐθνῶν εἰς τὴν Ναυτικὴν, καὶ τὸ Ἐμπόριον· διότι κατοικῶντες γῆν ἄκαρπον, μὲ ὀλίγην ἔκτασιν, ἀλλὰ μὲ καλοὺς καὶ πολλοὺς λιμένας, ἠναγκάσθησαν νὰ θαλασσοπλεύσουν, καὶ ἠναγκαλιζόμενοι τὸ Ἐμπόριον, ἔφθασαν εἰς ὑψηλὸν βαθμὸν δόξης, πλούτου, καὶ προκοπῆς. Εἰς αὐτοὺς χρεωστοῦσιν οἱ Ἕλληνες, καὶ μετ' αὐτοὺς ὅλη ἡ νῦν φωτισμένη Εὐρώπη, τὴν ἐφεύρεσιν τῶν γραμμάτων, τὸ πρῶτον καὶ ἀναγκαῖον ὄργανον κατὰ προκοπῆς, καὶ χωρὶς τοῦ ὁποῖου ὅλα τὰ γένη εἶναι βάρβαρα· καὶ ἀπεκατέστησαν ταύτην τὴν ἄκαρπον, καὶ μικρὰν πατρίδα τῶν πλουσιωτάτην, καὶ πολυανθρωποτάτην· ἐπειδὴ προβλέποντες καλὴν ξυλικὴν ἀπὸ τὸν εὐκεδρον Λίβανον, καὶ τὰλλα πλησιόχωρα βουνὰ, σκεπάζοντες τὴν θάλασσαν μὲ μεγάλους ἐμπορικὸς σόλους, καὶ διαπλέοντες ὅλους τοὺς αἰγιαλὸς τῆς Μεσογείας, καὶ τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης, ἐπεσώρευον εἰς τὴν πατρίδα τῶν πλοῦτον πολὺν, καὶ ἀλλοδαπεῖς ἀνθρώπους ἐπιθυμοῦντας νὰ πολιτογραφηθοῦν εἰς τοιοῦτο πλούσιον ἔθνος, καὶ νὰ πλουτήσωσιν· ὥστε διὰ τὸ στενόχωρον τοῦ τόπου, καὶ διὰ τὴν ἔκτασιν τοῦ Ἐμπορίου τῶν ἠναγκάσθησαν νὰ κάμουν πολλὰς ἀποικίας, ἀπὸ τὰς ὁποίας ἐπισημοτέρα ἐχρημάτισεν ἡ Καρθαγένη, ἡ Καρχηδών.

Ἐὰν μόνοι οἱ Ἐθνικοὶ καὶ μακρυνοὶ Ἱστορικοὶ μᾶς ἠθέλον διηγῆσθαι τὸν ἄκρον βαθμὸν τῆς δόξης, δυνάμει καὶ πλάτῃ τῆς Τύρας, καὶ εἰς τοιαῦτα παραδείγματα δὲν ἠθέλαμεν ἔχει ὑπὸ τῶν ὀφθαλμῶν μας εἰς διαφόρους νεωτέρας Ἐμπορικὰς Δημοκρατίας τῆς Εὐρώπης, βέβαια ἠθέλαμεν ἀμφιβάλλῃ· ἀλλὰ καὶ ταῦτα, καὶ ὁ Προφήτης Ἰεζεκιὴλ μάρτυς ἀξιόπισ-

τος καὶ ὡς Προφήτης, καὶ ὡς γείτων τῆς πόλεως ταύτης, μᾶς πληροφοροῦσιν εἰς τὴν ἀλήθειαν.

„ Ἡ Τύρος (λέγει ὁ Προφήτης οὗτος) εἶναι ναῦς
 „ ὑπερήφανος κατεσκευασμένη ἀπὸ τὰ τίμια ξύλα
 „ ὄρυός τῆ Σανίρ. Τὰ δένδρα τῆ Λιβάνου τῆ δί-
 „ δουσι τὰ κατάρτια, καὶ οἱ ὄρυμοὶ τῆς Βασάν τὰ
 „ κωπία· μετὰ τοὺς ἐλεφαντόδοντας τῆς Ἰνδίας συν-
 „ θέτονται τὰ καθίσματα τῶν κωπηλατῶν τῆς, καὶ
 „ ἀπὸ λινάρι τῆς Αἰγύπτου ὑφαίνονται ποικιλόχροα
 „ τὰ πανία τῆς. Τακύνθινος καὶ πορφυρὰ εἶναι ἡ ση-
 „ μαία τῆς. Οἱ κυβερνήται, στρατιῶται, καὶ ναῦ-
 „ ται, οἱ κυβερνοῦντες τὴν Φαιμασίαν ταύτην ναῦν,
 „ ἐκλέγονται μετὰ τῶν ἐνδόξων· διότι οἱ κάτοικοι
 „ τῆς Σιδόνος, καὶ τῆς Ἀραῶν εἶναι κωπηλάται τῆς·
 „ οἱ Πέρσαι, Λυδοὶ, καὶ Λίβυες, εἶναι στρατιῶταί
 „ τῆς· καὶ κυβερνήται τῆς εἶναι οἱ σοφώτεροι, καὶ
 „ ἀξιώτεροι πολῖται αὐτῆς τῆς ἰδίας Τύρος“. Καὶ
 „ πάλιν κατωτέρω ὁ ἴδιος Προφήτης ἱστορικώτερον λέ-
 „ γει, ὅτι ὅλης τῆς Οἰκισμένης οἱ Ἐμποροὶ, καὶ αἱ
 „ πραγματεῖαι, συναθροισζόμενοι εἰς τὴν Τύρον, ἀπεδεί-
 „ κνούν ὑποτελή μᾶλλον εἰς αὐτήν, ἢ συμμαχικὰ, καὶ
 „ φίλα τὰ λοιπὰ Ἐθνη. Καὶ κατὰ τὸν μεγαλοφωνό-
 „ ταν Ἡσαΐαν ἡ Τύρος ἦτον Πόλις κοινὴ ὅλων τῶν
 „ Ἐθνῶν, καὶ κέντρον σχεδὸν ὅλου τοῦ Ἐμπορίου,
 „ καὶ εἰς ἓνα λόγον, ἡ Βασίλισσα τῶν Πόλεων, ἔ-
 „ χουσα Ἡγεμόνας Ἐμπόρους, καὶ τοὺς ἐνδοξοτέρους
 „ τῆς γῆς πραγματευτάς.

Οἱ Τύριοι πρῶτοι γνωρίζοντες τὸ μέγα ὄφελος τῆ
 Ἐμπορίας ἐπλευσαν διὰ θαλάσσης εἰς τὰς Ἰνδίας, κυ-
 ριεύσαντες κατὰ τῶν Ἰδουμαίων μερικὸς λιμένας
 τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης, ναυπηγήσαντες, καὶ ἀπο-
 πλεύσαντες εὐτυχῶς ἐκεῖθεν, καὶ ἐπειδὴ ἢ διὰ ξη-
 ρᾶς

ρᾶς μετακόμισις τῶν πραγματειῶν ἀπὸ τῆς λιμένας τούτους εἰς τὴν Τύρον ἦτον καὶ πολυέξοδος, καὶ κοπιαστικὴ, ἀπέκτησαν εἰς τὴν Μεσόγειον τὰ Ῥηνοκούλουρα, ὅπου τὸ διὰ ξηρᾶς διάστημα ἦτον ὀλίγον, καὶ ἐκεῖθεν πάλιν διὰ θαλάσσης μετεβίβαζον τὰς πραγματείας εἰς τὴν πατρίδα των, καὶ ἐντεῦθεν τὰς διεμέριζον μὲ μεγάλα κέρδη των εἰς τὴν Οἰκουμένην.

Ἡ εὐτυχία τῶν Φοινίκων διήγειρεν εἰς ἄμιλλαν τὸ Ἔθνος τῶν Ἑβραίων, τὸ ὁποῖον ὅταν κατετρόπωσε τῆς πλησιοχώρους ἀλλοφύλους ἐχθρούς του ἐπὶ τῆς Βασιλείας τῆ Προφητάνακτος Δαβὶδ, καὶ ἠτύχασεν εὐτυχῶς ἐπὶ τοῦ διαδόχου αὐτοῦ Σολομῶντος, δὲν ἠμποροῦσε νὰ ἰδῆ μὲ ἀδιάφορον ὄμμα τοὺς Φοίνικας εὐδοκιμοῦντας εἰς τὰ παραθαλάσσια τῆς Παλαιστίνης, καὶ νὰ μὴ ἐπιβάλλῃ εἰς τὸ Ἐμπόριον τῆς πηγῆν τῶν ἀγαθῶν τῆς Τύρου. Ἐξουσιάσαντες λοιπὸν ἐπὶ τῆς γῆς Ἑδωμαίων τοὺς λιμένας Ἑλάθ, καὶ Ἐσιογκαβὲρ ἐπὶ τὴν Ἐρυθρὰν Θάλασσαν, ἀπέκτησαν διὰ τῆς φιλίας τοῦ Ἰράμ Βασιλέως τῆς Τύρου ἐπίσημον στόλον, ὁ ὁποῖος κυβερνώμενος ἀπὸ τοὺς Φοίνικας, καὶ ἀποπλεύσας εἰς Θαρσεῖς, καὶ τὴν μεταλλοφόρον Ὀφεῖρ, ἔφερεν εἰς τοὺς ῥηθέντας Βασιλεῖς τῶν Ἑβραίων μεγάλας ποσότητας χρυσοῦ, καὶ ἀργυρίου, ἀρωμάτων, καὶ ἄλλων πολυτίμων πραγματειῶν· μετὰ δὲ τὸν Σολομῶντα διαιρεθεῖσα ἡ Βασιλεία τῶν Ἑβραίων, καὶ ἀδυνατήσασα διὰ τοὺς ἐμφυλίους πολέμους, καὶ τὴν ὑπεροχὴν τῶν γειτονεούντων αὐτοῖς ἀλλοφύλων, ἐστέρηθη τὴν ναυπλοῖαν τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης, καὶ τοῦ Ἐμπορίου.

Ναβουχοδονόσορ ὁ Βασιλεὺς τῆς Βαβυλώνας κατακυριεύσας τὴν Συρίαν καὶ τὴν Παλαιστίνην, καὶ

αἰχ-

αίχμαλωτίσας τὸν Ἑβραϊκὸν λαὸν, ἐπέπεσεν εἰς τὴν παλαιὰν Τύρον μὲ ὄλας του τὰς δυνάμεις, καὶ μετὰ ἰγ' ἐτῶν πολιορκίαν, τὴν κατέσκαψε, κατὰ τὴν Προφητείαν τοῦ Ἰεζεκιήλ· ἀλλ' οἱ Τύριοι ὠφελούμενοι ἀπὸ τὸν στόλον των, διέσωσαν ἑαυτὰς, καὶ τὰ ὑπάρχοντα, καὶ τὰς ἀποθήκας των εἰς τὸ πλησιόχωρον Νησίον, ὅπου ἀνεγείραντες τὴν νέαν Τύρον, ἤυξησαν τὸ Ἐμπόριον, τὴν δόξαν, καὶ τὸν πλοῦτόν των ἕως τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου, παρὰ τοῦ ὁποίου καταπορθηθέντες, ἔχασαν διὰ πάντα, ἢ πατρίδα, καὶ Ἐμπόριον· τὸ ὁποῖον διὰ τοὺς μεγάλους σκοποὺς τοῦ Ἡρώος ἐκείνης μετηνέχθη εἰς τὴν Ἀλεξάνδρειαν, καθὼς θέλομεν διηγηθῆ κατωτέρω.

Ἡ Καρχηδῶν, ὡς ἀποικία τῶν Τυρίων γνωρίζουσα καλῶς τὸ Ἐμπόριον, καὶ τὰ κέρδη, καὶ εὐκαιροῦσα διὰ τὰς ἐπίδρομάς καὶ ταραχὰς τῆς Μητροπόλεώς της, ὡς εἴρηται, ἐγέμωσε τὴν θάλασσαν μὲ πλοῖά της, καὶ περιπλέουσα ὄλους τοὺς αἰγιαλὸς τῆς Μεσογείου θαλάσσης, διεπέρασε καὶ τὸν πορθμὸν τῶν Γαδεύρων, καὶ ὑπεδέλωσε τὸν Ἀτλαντικὸν Ὠκεανόν· ὥστε πολλοὶ δοξάζουσιν ὅτι ἐγνώρισε καὶ αὐτὴν τὴν Ἀμερικὴν, τῆς ὁποίας ἡ μετὰ τοσούτους αἰῶνας ἀναγνώρισις ἔδωκεν ἀθάνατον δόξαν εἰς τὸν Κολόμβον, καὶ ἀπείρους θησαυροὺς εἰς τὴν Ἰσπανίαν. Ἀλλ' ἐπισωρεύσασα ἡ Καρχηδῶν τὸν πλοῦτον ὄλων τῶν Ἐθνῶν εἰς τοὺς κόλπους της, ἢ καταμετροῦσα ἑπτακοσίας περίπου χιλιάδας κατοίκων εἰς μόνην τὴν πόλιν της, ἐφαντάσθη τὴν Οἰκουμενικὴν Μοναρχίαν, ἀντιπαραταχθεῖσα εἰς τὴν Ῥώμην, τὴν ὁποίαν ἔκαμε νὰ τρομάξῃ διὰ τῆ περιφήμου στρατηγοῦ της Ἀνίβα· ἐξάπλωσε τὴν ἐξουσίαν της εἰς τὴν Σαρδηνίαν, Σικελίαν, Ἰσπανίαν, καὶ τὴν ἰδίαν Ἰτα-

τα.

ταλίαν, ἐπιστηριζομένη εἰς μόνον τὸ μέγα της Ἐμπορίου, ἕως οὗ τέλος πάντων μετὰ πεντηκονταετῆ πόλεμον, ἠφανίσθη κατακράτος ἀπὸ τοὺς καταπορθητὰς Ῥωμαίους.

Ἀλέξανδρος ὁ Μέγας, καὶ διὰ τοὺς μεγάλους θριάμβους του, καὶ διὰ τὴν μεγάλην του φιλοτιμίαν εἰς τὸ νὰ μεγαλώσῃ τὸ Ἐμπόριον εἰς τὴν εὐρυχωροτάτην του Ἐπικράτειαν, ὑπερασπιζόμενος αὐτὸ μὲ ὄλην του τὴν βασιλικὴν πρόνοιαν, καὶ προστασίαν, ἠρπάγη πολλὰ νέος ἀπὸ τὸν θάνατον, καὶ δὲν ἐπρόφθασε νὰ ἰδῆ τὴν καρπὸς τῶν μεγάλων ἐμπορικῶν τῶ σκοπῶν. Ὁ περίπλους τοῦ στόλου του εἰς τὸν Ἰνδικὸν Ὠκεανόν, ἡ ἀκριβὴς ἔρευνα τῶν λιμένων, καὶ αἰγιαλῶν, ἡ ἀνέγερσις πολλῶν παραλίων ἐμπορικῶν πόλεων, καὶ μάλιστα τῆς ἐν Αἰγύπτῳ Ἀλεξανδρείας, ἀποδεικνύουσιν, ὅτι ἐκεῖνος ὁ Ἡρως μαθητὴς τοῦ Ἀριστοτέλους εἶχε μεγίστην ἐπιθυμίαν νὰ εὐτυχίσῃ τοὺς ὑπηκόους του μὲ τὸ Ἐμπόριον.

Πτολεμαῖοι οἱ διάδοχοι τοῦ Ἡρώος ἐκείνου εἰς τὸ Βασίλειον τῆς Αἰγύπτου, ἢ μιμηταὶ εἰς τὴν Ἐμπορικὸν του σκοπὸν, προστατεύσαντες τὸ Ἐμπόριον, ἀπέδειξαν τὴν Ἀλεξανδρείαν ἐμπορικωτάτην, καὶ ἐπομένως πλουσιωτάτην, πολυανθρωποτάτην, καὶ σοφωτάτην, ὑπὲρ πᾶσαν ἄλλην ἀρχαιοτέραν, ἢ καὶ σύγχρονον αὐτῆς. Ἡ Ἀσία, ἡ Ἀφρική, ἡ Εὐρώπη τὴν ἐγνώριζαν κέντρον τῶ Ἐμπορίων. Ἡ εὐστοχωτάτη τοποθεσία της τὴν ἔκαμνε νὰ ἀπαντῇ τοὺς θησαυροὺς τῆς Οἰκουμένης διὰ τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης, διὰ τοῦ Νείλου, καὶ διὰ τοῦ Ἀρχιπελάγους. Ὁ εὐρυχωρότατος λιμὴν της ἦτον πάντοτε σκεπασμένος ἀπὸ τὰ εἰσπλέοντα, καὶ ἀποπλέοντα καράβια· καὶ αἱ πλατεῖαί της ἦσαν τὸ μονοπωλεῖον τοῦ

τοῦ παγκοσμίου Ἐμπορίου. Εἰς τὸ διάστημα τῶν δύο περίπου αἰώνων τῆς διαρκείας τῶν ἐν Αἰγύπτῳ Μακεδόνων Βασιλέων, ὅλοι οἱ Πησαυροὶ τῆς Οἰκουμένης ἐπισωρεύθησαν ἐκεῖ ὥστε μὲ ὅλην τὴν μετριότητα τῶν Πτολεμαίων εἰς τὰς φορολογίας, μόνον τὸ τελῶνιον τῆς Ἀλεξανδρείας ἀπέδιδεν ἑτησίως 30. μιλλιῶνια γρόσια, καὶ μὲ τὴν βοήθειαν τῆ πολλοῦ πλούτου τῆς μόνῃ ἢ Αἰγυπτῶς ἀντεπολέμησε περὶ τὰ ἑκατὸν ἔτη μὲ τὰς κοσμοκράτορας Ῥωμαίους, ἀλλὰ τέλος πάντων ἐνικήθη ἀπὸ τοιοῦτος ἀκαταπολεμήτους ἐχθρούς.

Οἱ δὲ Ῥωμαῖοι, νικῶντες καὶ λεηλατῶντες ἕως τῆς ἐν Ἀκτίῳ μάχης τὴν Οἰκουμένην, καὶ πλετοῦντες διὰ τῶν πολεμικῶν ἀρπαγῶν, ὄχι μόνον δὲν μετεχειρίζοντο τὸ Ἐμπόριον, ἀλλὰ καὶ τὸ ἐβδελύσσοντο. Ἐκτοτε ὅμως μεταβληθέντες συγχρόνως εἰς Μουαρχικὴν διοίκησιν, καὶ μὴ εὐρίσκοντες Ἐθνη νὰ γυμνώσωσι, καὶ ἔχοντες ἀνάγκην νὰ ἐξοδεύωσι μεγάλους Πησαυροὺς, διὰ νὰ φυλάξουν τὴν ἐκτεταμένην Ἐπικράτειάν των, ἠναγκάσθησαν νὰ προστατεύσουν τὸ Ἐμπόριον. Αὐγυστος λοιπὸν ὁ Καῖσαρ, ὑποτάξας τὴν Αἰγυπτῶν, τὴν ἀπεκατέστησε Ῥωμαϊκὴν Ἐπαρχίαν, καὶ τὴν διέταξεν εἰς τὴν ἄμεσον Αὐτοκρατορικὴν ἐξουσίαν, προνοῶν διὰ τῆ προβλεπτικῆς χαρακτῆρός τε, πόσον ἀναγκαῖα, καὶ πόσον οὐσιωδῶς μεγάλη ἦτον αὐτῇ ἡ ἐμπορικωτάτη Ἐπαρχία εἰς τὴν εὐρυχωροτάτην Ῥωμαϊκὴν Ἐπικράτειαν.

Ἡ Αἰγυπτῶς ὑπὸ τὰς Ῥωμαίους Αὐτοκράτορας ἀντι νὰ ἐλαττώσῃ, ἠΰξησεν ἀκόμη τὸ Ἐμπόριόν της, καὶ ἡ Ἀλεξανδρεία, Μητρόπολις τῆς Αἰγύπτου, ἦτον μεγίστη τροφὸς, καὶ ἀναγκαιοτάτη διὰ τὰ ἐμπορικὰ της προϊόντα εἰς τὴν Μητρόπολιν τῆς γνωστῆς Οἰ-

κού.

κουμένης. Διότι ἡ Ῥώμη βασιλεύουσα τῆς μεγαλητέρας Αὐτοκρατορίας, ἀφ' ὅσας ποτὲ συνεστήθησαν εἰς τὴν Εὐρώπην, ἢ κατοικημένη ἀπὸ πολίτας ἐνάσχυλαμένους μόνον εἰς τὸ νὰ εὕρην τρόπους νὰ ἐξοδεύσουν τοὺς ἀπείρους θησαυροὺς συναχθέντας ἀπὸ τῶν ἀνδρείων, ἢ κοσμοληλάτας προγόνων, εἶχεν ἀνάγκην νὰ ἐπινοῇ νέας τρυφάς, καὶ νὰ ἀγοράζῃ ὅ,τι σπάνιον, ἐκλεκτὸν, καὶ ἀκριβὸν εὕρισκετο εἰς τὰ ἀπώτερα τῆς γῆς μέρη. Καὶ ἐπειδὴ ὅλα αὐτὰ ἔπρεπε νὰ τὰ ἀγοράζῃ ἀπὸ τὴν Ἀλεξάνδρειαν, οἱ Αἰγύπτιοι διὰ τὴν φυσικὴν ἐπιθυμίαν τῆς πλούτου, ἐσπέδασαν τόσον εἰς τὸ νὰ αὐξήσουν τὸ Ἐμπόριόν των μὲ τὰς Ἰνδίας, καὶ τὰ λοιπὰ ἀρωματοφόρα, καὶ ἐργοχειροῦντα μέρη, ὥστε ἀπίστευτον ἠθέλεν ἦναι τὸ μέγεθος τοῦ Ἐμπορίου, τέττα, ἂν δέν μας ἐβεβαιῶτο ἀπὸ τοὺς ἀξιοπιστοτέρους Ἱστορικοὺς, καὶ ἀπὸ αὐτὰ τὰ πράγματα, καὶ μ' ὅλον τῆτο δέν ἐξήρκει ἡ Αἴγυπτος εἰς τὴν Ῥωμαϊκὴν ἀσωτίαν, ἂν δέν συνέτρεχε καὶ ἄλλος δρόμος Ἐμπορίου μὲ τὰ Ἀνατολικὰ μέρη.

Εἶναι πιθανὸν ὅτι ἀπὸ καιρὸς ἀμνημονεύτους εὕρισκετο κοινωρία μεταξὺ τῶν κατοίκων τῆς Μεσοποταμίας, καὶ τῶν τῆς Συρίας, καὶ Παλαιστίνης, πλησιαζόντων εἰς τὴν Μεσόγειον Θάλασσαν. Ἡ μετοίκησις τῆς Ἀβραάμ ἀπὸ τὴν ἐν Μεσοποταμίᾳ Οὐρ, καὶ τῶν Χαλδαίων διὰ τὴν Συχέμ τῆς Χαναanaίας, μᾶς τὸ ἀποδεικνύει. Μεταξὺ τῶν εἰρημένων τόπων εἶναι ἔρημος ἐμμώδης, ἀνυδρος, καὶ ἐκτεταμένη, ἀλλὰ κατὰ καλὴν τύχην, εἰς τὸ μέσον αὐτῆς εὕρισκεται τόπος ἐνυδρος, μὲ ὀλίγην ἕκτασιν, ὅπως ὁ Βασιλεὺς τῆς Ἰσραήλ Σολομών, φιλοτιμώμενος διὰ νὰ ἀποκτήσῃ τὸ ἔθνος τὸ Ἐμπόριον, ὡς προείπομεν, ἔκ-

τι-

τισε πόλιν περιτειχισμένην, ὀνομαζομένην Συριστὶ Ταδμῶρ, καὶ Ῥωμαῖστὶ Παλμύραν (α), διὰ τὰς ἐν αὐτῇ φυτευόμενας πάλμας, ἢ τοὶ φοίνικας. Αὐτὸς ὁ ἔθω Σαυμασίως ὑδροφόρος, καὶ κατάφυτος τόπος ὁ ἐν μέσῳ ἀνύδρου, καὶ ἀκάρπυ, ἀμμώδης ἐρήμη, ἀπέχων περὶ τὰ 60 μίλλια ἀπὸ τὰς ὕχθας τῆς Εὐφράτης, καὶ περὶ τὰ 200. ἀπὸ τὸν αἰγιαλὸν τῆς Μεσογείας Θαλάσσης, ἔγινεν εὐχρηστότατος διὰ μεσαποθήκην εἰς τὰςπραγματείας τῆς Ἰνδίας, ὅσαι μεταφερόμεναι διὰ ξηρᾶς ἀπὸ τῆς Περσικῆς κόλπης διὰ τὸ πολυτίμωντων, ὑπέφερον τὰ ἔξοδα τῆς μετακομίσεως εἰς τὰ παράλια.

Οἱ Σελευκίδαι, διάδοχοι τῆς Μεγάλου Ἀλεξάνδρου εἰς τὸ Βασιλεῖον τῆς Συρίας, λαμβάνοντες ἀπὸ τὴν Παλμύραν τὰ Ἰνδικὰ προϊόντα, συνήργησαν εἰς τὸ νὰ φθάσῃ καὶ αὐτὴ ἡ ἐμπορικὴ πόλις εἰς ὑψηλὸν βαθμὸν πλούτου, καὶ πολυανθρωπότητος, καὶ μετὰ τὴν καταπόρθησιν τοῦ Βασιλείου τούτου τῆς Συρίας παρὰ τῶν Ῥωμαίων, ὡς μαρτυρεῖ Ἀππιανὸς ὁ ἀξιόπιστος Ἱστορικός, ἡ Παλμύρα φυλάττεσα τὴν ἐλευθερίαν, καὶ τὸν πλετόντης, καὶ διοικουμένη δημοκρατικῶς, περιεποιεῖτο ἀπὸ τῆς ἀντιζήλης Ῥωμαίους, καὶ Πάρθας, καὶ διεσώζετο αὐξάνουσα εἰς πλοῦτον, καὶ δόξαν, ὥστε διακόσια ἔτη μετὰ τὴν ῥηθεῖσαν πτώσιν τῆς Συριακῆς Βασιλείας, Ὁδηνάτος ὁ Ἡγεμὼν τῆς Παλμύρας, καὶ μετὰ τὸν θάνατον αὐτῆς, Ζηνοβία, ἡ γενναϊόκαρδος σύζυγός της, ἀναδυσάμε-

νοι

(α) Παλμύρα ἢμπορεῖ νὰ ἔξεκλιωθῇ Φοινίγια, ὅτι Πάλμα Λατινιστὶ ὁ Φοῖνιξ τὸ δένδρον.

νοι τὴν Αὐτοκρατορικὴν πορφύραν, ἐφιλονείκησαν περὶ τῆς Ἀσιατικῆς Αὐτοκρατορίας μὲ τὰς Ῥωμαίους, ἐπὶ Αὐρηλιανῶ τῷ ἀνδρειοτέρῳ Αὐτοκράτορος τῶν Ῥωμαίων, παρὰ τῷ ὁποῖου νικηθεῖσα ἡ Ζηνοβία, καὶ αἰχμαλωτισθεῖσα, κατεσκάφη μὲ παντελεῖ ἀφανισμόν ἢ Παλμύρα, καὶ ἐκόπη ἔκτοτε αὐτὸς ὁ δρόμος τῆς Ἐμπορίας τῶν Ἰνδιῶν. Τὰ μεγαλοπρεπῆ ἐρείπια τῆς πόλεως ταύτης ἀποδεικνύουν ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον οἱ Ἱστορικοὶ τῶν παλαιῶν αἰῶνων πολυλογεῦντες εἰς τὰς αἰματοχυσίας τῶν Ἑθνῶν, καὶ ἀχρειότητας πολλῶν τυράννων, καὶ ἄλλα ἄχρηστα, καὶ ἀνάξια διὰ ἐνθύμησιν πράγματα, δὲν ἐφρόντισαν νὰ σημειώσῃ, ἤτοι τὸ μέγεθος τῆς Ἐμπορίας, τὸν πολισμόν, τὴν διοίκησιν, τὴν εὐνομίαν, καὶ ὅσα τοιαῦτα ἀξίεπαινα, καὶ ἀξιομίμητα παραδείγματα.

Ὅσον ἠύξησε πρὸς τὰ τέλη τῆς Δημοκρατίας, καὶ περὶ τὰς τρεῖς πρώτους αἰῶνας τῆς Μοναρχικῆς Αὐτοκρατορίας ἢ Ῥωμαϊκῆς Ἐπικράτειας, ἄλλο τόσον ἐμεγάλωσε τὸ Ἐμπόριον τῆς Ἀλεξανδρείας, καὶ τῆς Παλμύρας, μάλιστα τῆς πρώτης, καὶ ἡ ἐποχὴ αὐτῆ ἠμπορεῖ εὐλόγως νὰ ὀνομασθῇ ἀκμὴ τῆς προόδου τῆς παλαιᾶς Ἐμπορίας. Ὁ ἔρως τῆς κέρδους ἔκαμε δραστηκωτάτους τοὺς Ἐμπόρους, καὶ τολμηροτέρους τοὺς ναυπλοῦντας· ὥστε οἱ Ἕλληνες, καὶ αὐτόχθονες κάτοικοι τῆς Αἰγύπτου, καὶ κυβερνῆται τῶν καραβίων τῆς Ἐρυθρᾶς Θαλάσσης, τότε πρῶτον παρατήρησαντες τοὺς τακτικῶς περιουδικούς ἀνέμους τῆς μετὰ τῶν τροπικῶν ζώνης, ἐμελέτησαν νὰ ἀφήσῃ τὸν δύσκολον καὶ πολυχρόνιον περίπλου τῶν αἰγιαλῶν, καὶ νὰ εὐθυδρομήσῃ διὰ τὰς Ἰνδίας.

Ἦτο κυβερνήτης νηὸς ἐμπορικῆς, πρῶτος κατὰ τὸ ὀγδοηκοστὸν ἔτος μετὰ τὴν κυρίευσιν τῆς Αἰγύπτου

πτου

πτου παρὰ τῶν Ῥωμαίων παρατηρήσας τοὺς περιοδικὸς ἐτησίους ἀνέμους ἀπέπλευσεν ἀπὸ τὸν πορθμὸν τῆς ἐρυθρᾶς θαλάσσης (α), καὶ διευθυνόμενος ἀνοικτὰ ἀπὸ τὸν Ὠκεανὸν, εἰσωρμίσθη κατ' εὐθείαν εἰς τὴν Μύσθριν, λιμένα κείμενον εἰς τὸν νῦν ὀνομαζόμενον αἰγιαλὸν τοῦ Μαλαβάρου (Cote de Malabar) καὶ μεταχειριζόμενον τότε διὰ πρῶτον ἀπόπλου προσηρητήριον τῶν Ἰνδικῶν μερῶν.

Ἡ τοιαύτη θαλασσοπορία ἐπροξένησε τόσον θαυμασμόν, ὥστε ὁ ἀνεμος ἐκεῖνος ἐπωνομάσθη Ἰπάλος εἰς αἰωνίαν μνήμην τοῦ εὐτυχῆς ἐκείνου Ναυκλήρου, ὁ ὁποῖος μετὰ τέσσαρας σχεδὸν ἑκατονταετηρίδας ἐφεῦρε τὸν τρόπον νὰ ἐλευθερώσῃ τοὺς συμπατριώτας τε, καὶ συμπλέοντας ἀπὸ τὸν πολυχρόνιον περίπλου, τὸν ὁποῖον ἕως τότε ἔκαμνον, ἐξοδεύοντες ὀλόκληρον ἔτος, κατὰ τὴν μαρτυρίαν τῆς Πληνίου, εἰς τὸ νὰ ταξιδεύσουν ἀπὸ τὴν Ἀλεξάνδρειαν διὰ τὴν Μύσθριν, ἐν ᾧ κατὰ τὸν διάπλου τοῦ Ἰπάλου ἐγίνετο εἰς ἑννεήκοντα τέσσαρας ἡμέρας, καὶ μετὰ τὴν εὔρεσιν τῆς ναυτικῆς πυξίδος, καὶ τὴν τελειοποίησιν τῆς Ναυτικῆς, τώρα ἡμποροῦν νὰ ἐξαρκέσθῃν ἰ. ἡμέραι ἰδὲ πόσῃν τελειοποιήσῃν ἔλαβεν ἡ Ναυτική!

Διὰ νὰ δοθῇ ἰδέα ἐντελής τῆς εἰρημένης αὐξήσεως τῆς Ἐμπορίας τῶν Ἰνδικῶν προϊόντων εἰς τὴν εἰρημένην ἐποχὴν τῆς ἀκμῆς τῶν Ῥωμαίων πρέπει νὰ

πα-

(α) Βαβελμανδέλ, ἥτοι πύλη τῆς λύπης ὀνομάζεται παρὰ τῶν παραλίων Ἀράβων ὁ πορθμὸς ἐκεῖνος, διὰ τὸν κίνδυνον ἐν ποτε ἐκπλέοντων, καὶ ὀλίγον ἐξώτερος αὐτῆς εἶναι λιμὴν ὀνομαζόμενος ΜΕΤΗ, ἥτοι θαλάσσιος, καὶ πλησίον πάντῃ ἀκρωτήριον ΓΑΡΔΑΖΑΗ, ἥτοι τῶν ἐνπιφιασμῶν. Τί βραμερὰ ὀνομάσκει διὰ τὸς ἀπείρους ναύτας!

παρατηρηθῆ ἐν συντόμῳ ἢ ζήτησις, καὶ τὸ ἐξόδευ-
μα εἰς τὴν Ῥώμην τῶν τριῶν τέτων ἀρθρῶν. α'. τῶν
ἀρωμάτων. β'. τὸν πετραδίων, καὶ μαργαριταρίων·
γ'. τῆς μετάξης· καὶ περὶ τὸ τέλος τῆς Κεφαλαίου
τούτου θέλομεν διέλθῃ συνοπτικῶς τὸν τρόπον τῶν
ναυτικῶν φορτίων.

α'. Ἀρώματα ἐδαπανῶντο παρὰ τῶν πολυθέων ὅ-
λων. Ἐθνῶν πολλὰ, διὰ τὸ πλῆθος τῶν Θεῶντων,
ἀλλ' οἱ Ῥωμαῖοι, οἱ ὁποῖοι καὶ ἀρχῆθεν ἦτον πολυ-
θεοί, καὶ κατὰ σύστημα πολιτικὸν ὠκειποιῶντο καὶ
τοὺς Θεοὺς τῶν κυριευομένων παρ' αὐτῶν Ἐθνῶν (α),
κατήντησαν νὰ ἔχουν ἀπειρίαν Θεῶν, πολλῶν κλά-
σεων, ἐχρειάζοντο καὶ πλῆθος θυμιαμάτων πρὸς
θεραπείαντων· ἐπομένως δὲ πλουτήσαντες μὲ ὑπερβο-
λήν, ἐφιλοτιμῶντο νὰ καίωσι τὰ λείψανα τῶν ἐν-
δόξων συγγενῶντων μὲ πολύτιμα ἀρώματα τῶν
Ἰνδιῶν. Εἰς τὸν ἐνταφιασμὸν τοῦ Δικτάτωρος Σύλ-
λα κατεκάησαν διακόσια δέκα φορτώματα ἀρωμά-
των· καὶ εἰς τὸν τῆς Κοπέας, ὁ ἄσματος Νέρων κα-
τέκαυσε περισσοτέραν κασσίαν, καὶ κιννάμωμον, ἐφ' ὅ-
σα συναζόνται ἐτησίως εἰς τὰς καρποφορέντας ταῦ-
τα τόπους· καὶ ἡ τοιαύτη ματαία καὶ πολυτελεσά-
τη δαπάνη ἐγένετο ἀδιακόπως εἰς τὴν κοσμοκράτο-
ρα Ῥώμην.

β'. Τὰ πετραδία (εἰς τὰ ὁποῖα συναριθμῶμεν καὶ
τὰ μαργαριτάρια) ἔκαμαν τὰς Ῥωμαίους νὰ ἐξο-
δεύων

(α) Διὰ πολιτικῶς τινα φρόνησιν οἱ Ῥωμαῖοι ὄντ' αὐτὸν ἐλκύνον
στὴν ἀγάπην τῆς καταπορευομένων, καὶ ὑποδουλομένων Ἐθνῶν ἐπο-
λιτογράφον τὰς Θεῶντων, ἀρκύμνοι μόνον εἰς τὸ νὰ ἔχον αὐτοὶ τὸν
ἐξάίρετον, καὶ Μέγιστον Θεόν, Deum Optimum Maximum, καὶ μὲ
πᾶσα ἀπεδείκνουν, ὅτι καὶ τὰς Θεοὺς τῶν ἡττημένων ὑπερτεροῦσι.

δεύον θησαυρὸς μετὰ τὰ ἀρώματα· καὶ ἐπειδὴ καὶ ταῦτα, καθὼς καὶ ἐκεῖνα, ἐφέροντο ἀπὸ τὴν Ἀσίαν, καὶ ὑσιωδῶς ἢ χρῆσις τῶν μὴ ἔσσαν ἀναγκαῖα, ἢ τιμῆ τῶν προσδιορίζεται ἀναλογικῶς μὲ τὸν πλῆθον τῶν μεταχειριζομένων αὐτὰ κατὰ τὴν λαμπρότητα, καὶ τὴν σπανιότητά τῶν, καὶ τὴν κενοδοξίαν τῶν στολιζομένων, μάλιστα, ὅταν τὰ μεταχειρίζονται εἰς ἐπίδειξιν ἀξιώματος, ἢ πολυτελείας, τότε καὶ ἢ τιμῆ τῶν ἀναβαίνει εἰς τὸν ὑψηλότερον βαθμὸν. Οἱ ἀδάμαντες δὲν ἐδαλεύοντο μὲ τὴν τῶρινὴν ἐπιτηδεύ-
τητα, καὶ δὲν εἶχον τὴν προτίμησιν, τὴν ὁποίαν ἡ-
μεῖς τῶρα δίδαμεν εἰς αὐτὸς· ἀλλ' ὅς τις μελετήσῃ τὸν φυσιολόγον Πλίνιον, ἀκριβῆ εἰς τὴν περιγραφὴν τῶν εὐχρηστων πετραδίων εἰς τὸν καιρὸν του, θέλει κάμη νὰ φρίξῃ καὶ ὁ ἐγκριτότερος πετραδιοπώλης, καὶ γλύπτης τῆ καιρῆ μας εἰς τὴν Ῥωμαϊκὴν μα-
ταιότητα.

Εὐχρηστότερα ὅμως, καὶ ἀναλόγως πολυτιμώ-
τερα ἦσαν τὰ μαργαριτάρια, διότι ὅλοι εἶχον τὴν
μανίαν νὰ τὰ φορῶσιν ἕως καὶ κεντημένα εἰς τὰ ἐν-
δύματά τῶν, καὶ οἱ ἄρχοντες, μάλιστα αἱ γυναῖ-
κες, καὶ παλλακαίων, ἦσαν μεγαλοστόλιστοι.
Γέλιος ὁ Καῖσαρ ἐχάρισε τῇ Σεργιλία μητρὶ τοῦ
δολοφονήσαντος αὐτὸν, καὶ ὑπολαμβανομένῃ νόθου
υἱοῦ του, Βρούτῳ, ἐν μαργαριτάρι ἠγορασμένου διὰ
1,100,000 γρόσσια τῆ καιρῆ μας· καὶ τὰ ἐνώτια
τῆς Κλεοπάτρας, ἐτιμῶντο 3,800,000 γρόσσια.

Βέβαια οἱ σωροὶ τῶν τόσων πετραδίων δὲν μετε-
κομίζοντο ὅλοι ἀπὸ τὰς Ἰνδίας, ἀλλ' ἐκεῖθεν ἦσαν
τὰ περισσότερα· καὶ ἢ μανία τῆς πολιτείας τῶν Ῥω-
μαίων δὲν ἄφηνεν, ὅσα καὶ ἂν ἐφέροντο εἰς τὴν Ῥώ-
μην χωρὶς νὰ τα ἀγοράσῃ. Ἀλλοίμονον, εἰς τί ἐξο-
δεύε-

δεύετο ὁ μισθὸς τόσης χύσεως αἱμάτων, καὶ ὁ καρπὸς τῶν τόσων λεηλασιῶν, καὶ ἀρπαγῶν!

γ'. Ὄταν στοχασθῆτινας ἀπὸ τὰ εἰρημένα, καὶ ἀπὸ ὅσα μανθάνομεν διὰ τῆς Ἱστορίας, τὴν κενοδοξίαν, καὶ τὴν ὑπερβολικωτάτην πολυτέλειαν τῶν Ῥωμαίων, καὶ τὴν χρῆσιν τῆς μετάξης εἰς ὅλα τὰ πολυτελέστερα ἐνδύματα, καὶ ἄλλως οἰκιακὰ ἐπιπλα, εὐκολα συμπεραίνει, ὅτι καὶ αὐτὸ τὸ Ἄρθρον τῆς Ἰνδικῆς Ἐμπορίας ἐρρόφῃσε θησαυροὺς ἀπὸ τὴν πανδαμάτορα Ῥώμην, ὥστε μέχρι τοῦ ἀσώτου Αὐτοκράτορος Ἡλιογαβάβλ, ἡ χρῆσις τῆς ἤτον ἀπηγορευμένη διὰ τὸς ἀνδρας· ἀλλὰ μήπως μόναι αἱ ἀρχόντισσαι δὲν ἦσαν ἀρκεταὶ νὰ πτωχύνου τὸς Ῥωμαίους, στολιζόμεναι μὲ τὰ μεταξωτά; Ἡ τιμὴ αὐτοῦ τῆς εἴδους ἐβαστάχθη μ' ὅλον τῆτο πάντοτε εἰς τὸ ἴδιον, καὶ ἡ ἰσοστάθμησίς τε μὲ τὸ χρυσίου, ἤτον ἡ προσδιωρισμένη ἀγορασίαις, ἕως ὅπρ ἐφέρθη ὁ σκώληξ ἐκεῖνος ἀπὸ τῆς Σίνας εἰς τὴν Ῥωμαϊκὴν Ἐπικράτειαν, ἐπὶ Ἰουστινιανοῦ τοῦ Α'.

Κατὰ τὸν ἀρχαῖον τρόπον τῆς θαλασσοπορίας τῶν Αἰγυπτίων, τὰ ἀποπλέοντα καράβια ἀπὸ τοὺς λιμένας τῆς ἐρυθρᾶς θαλάσσης εἰσωρμῆσαν εἰς τὰ Πάταλα (τὴν νῦν Τάβαν) Πόλιν μὲ λιμένα εἰς τὰς ἐκβολὰς τοῦ Ἰνδοῦ· ἐπήγαιναν ῥῆχα ψιλὰ, λιμᾶρι δαλευμένον, ὀλίγα πετράδια, καὶ ἀρώματα εἰς τὰς Ἰνδίας, κοράλλιον, στύρακα, ἀγγεῖα διάφορα ὑέλινα, χρυσᾶ, καὶ ἀργυρᾶ πράγματα, καὶ κρασία· ἐλάμβανον δὲ ἀρώματα διάφορα, σαπφείρια, καὶ ἄλλα πετράδια, μεταξωτά, καὶ νῆμα μετάξης, πανία βαμβακερά, καὶ πιπέρι μαῦρον.

Ἄλλος λιμὴν ἐγκριτότερος ἤτον ἡ Βαρυγάζα, ἡ νῦν ὀνομαζομένη Βαρακία, ἐπὶ τὸν μέγαν ποταμὸν

Νερ=

Νερβαδδᾶν, ὅπου μετεκομίζοντο αἱ πραγματεῖαι ἀπὸ τὴν Μεγαλόπολιν Ταγάραν (Δουλταβάδον)· πρὸς τὰς εἰρημένας πραγματείας τῆς εἰσόδου ἐφέροντο καὶ χαλκός, κασσίτερος, μόλυβδος, ζῶναι καλοῦφασμένοι, ἀρτενίκιον, καὶ νομίσματα εἰς ἀποπλήρωσιν· καὶ πρὸς τὰς ἄνω ῥηθείσας τῆς ἐξόδου ἐλάμβανον καὶ ὄνυχας, ἐλεφαντόδοντας, σμύρναν, καὶ ποικίλα πανία. Τὰ αὐτὰ εἰσεκομίζοντο, καὶ ἐξεκομίζοντο καὶ ἀπὸ τὴν Μύσηριν τὴν νῦν Μεερζάν κειμένην εἰς τὸν Μαλαβαρικὸν αἰγιαλὸν, ὡς προεῖπον· προσθετέον ὅμως εἰς τὴν ἐξοδὸν πολλὰ καὶ μεγάλα μαργαριτάρια, πολλὰ μεταξωτὰ, ὄστρακα χελωνῶν, κόγχες, πολλὰ διαφανῆ πετράδια, ἀδάμαντας, καὶ τὸ καλῆτερον πιπέρι (α).

Δὲν εἶναι ἀμφιβολία ὅτι εἰς τὸ Ἐμπόριον αὐτὸ ἐλάμβανον μέρος καὶ αἱ παράλιοι Πόλεις τῆς Ἀρχιπελάγους, ἢ πολλὰ Νησιά· ἢ Ἑλλάς, αἱ Ἀθῆναι, καὶ πολλαὶ Πόλεις τῆς μικρᾶς Ἀσίας, Ἀποικίαι Ἑλλήνων, πρέπει νὰ ἐπραγματεύοντο εἰς τὰ Ἰνδικὰ προϊόντα, μάλιστα ἢ Ῥόδος, ἢ ὅποια εὐτύχησεν εἰς τὸ νὰ συστήσῃ καὶ ναυτικὸν Κώδικα Νόμων, ἐγκριθέντα καὶ ἐπικυρωθέντα, καὶ παρ' αὐτῶν τῶν Ῥωμαίων· ἀλλ' ὅλων αὐτῶν τὸ Ἐμπόριον ἦτον, ὅχι κατὰ πρῶτον λόγον, ἀλλὰ μεταπρατικὸν, καὶ ἀναγόμενον εἰς τὰ ἄνω ῥηθέντα τῶν Φοινίκων, καὶ ἐπομένως τῆς Ἀλεξανδρείας, καὶ Παλμύρας.

Κ Ε.

(α) Ἀρριανὸς Περίπλους ἐρυθρᾶς θαλάσσης Φίλ. 28.

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Ν Β'.

Ἐξακολουθήσεις περὶ Καταστάσεως τοῦ Ἐμπορίου μετὰ τὴν παρακμὴν τῆς Ῥωμαϊκῆς Αὐτοκρατορίας.

Απὸ τὴν σύντομον Ἱστορικὴν ἔκθεσιν τῆς Α'. Κεφαλαίᾳ ἀποδεικνύεται πόσον συνέχεται τὸ Ἐμπόριον μὲ τὴν εὐτυχίαν τῶν Ἑθνῶν, καὶ πόσον συναυξάνει μὲ τὴν αὐξησίντων· διὰ τῶν ἐξῆς κατὰ συνέχειαν ἱστορικὴν ἔκτεθησομένων, θέλομεν μάθῃ καὶ τὴν ἐλάττωσίν τε, μετὰ τὴν ἔκπτωσιν τῶν Ἑθνῶν· καὶ πρὸς τούτοις, ὅτι μετὰ τὴν ὑστέρησιν τῆς Ἐμπορίου συνεπιφέρεται καὶ ἡ φθορὰ τῶν Ἑθνῶν.

Ἡ Ῥωμαϊκὴ Ἐπικράτεια, καὶ διὰ τὴν μεγάλην τῆς ἔκτασιν, καὶ διὰ τὸν ὑγκώδη πλοῦτον, καὶ ἀκραν κενοδοξίαν μερικῶν πατρικίων, καὶ ἀρχιστρατήγων τῆς, μὴ δυναμένη νὰ διατηρηθῇ εἰς Δημοκρατικὴν διοίκησιν, καὶ μεταβληθεῖσα δυναστικῶς εἰς Μοναρχίαν παρὰ τῶν Καισάρων, ἔγινεν ἔρμαιον τῆς δυνατωτέρου, ὥστε μετὰ τῶν διαδόχων αὐτῶν, ἀναλαμβάνοντες τὰ σκῆπτρα ἄνθρωποι κατὰ πάντα ἀνάξιοι, τύραννοι, ἀσελγεῖς, ἄσωτοι, αἱμαβόροι, καὶ γεμάτοι ἀπὸ ὅλα τὰ ἐλαττώματα, εἰς διάστημα τριῶν Ἐκατονταετηρίδων διεσπάραχθη ἀπὸ αὐτοῦς τοὺς ἰδίους ἡγεμόνας τῆς· ἂν ἐξαιρεθοῦν πέντε, ἢ ἕξ μόνοι ἕως τῆς Μοναρχήσεως τοῦ Μεγάλου Κωνσταντίνου, ἕως τοῦ ὁποίου ἡ Ῥώμη ἐκείνη, ἡ καθεδρὰ τῆς τρυφῆς, καὶ τῆς πολυτελείας ἐπλημμυροῦσεν ἀπὸ τοὺς ρύακας τῶν αἱμάτων τῶν προσηρομένων ἀξιοτέρων κατοίκων τῆς, καὶ ἦτον τὸ θεία-

τρον

τρον τῆς ἀρπαγῆς, τῆς ἀδικίας, καὶ τῆς αἰσχροτή-
τος, καὶ ἐπομένως τῆς σμικρύνσεως τοῦ Ἐμπορίου,
καὶ τῆς πτωχίας.

Κωνσταντῖνος ὁ Μέγας, ἐναγκαλισθεὶς τὴν Χρι-
στιακὴν Θρησκείαν, καὶ δυσαρεστηθεὶς ἀπὸ τὴν
εἰδωλολατροῦσαν Γερουσίαν, ἴσως δὲ καὶ δι' ἄλλα
πολιτικά αἴτια, ὅποια ἤθελον ἦναι, τὸ νὰ συστή-
σῃ τὴν Βασιλεύουσαν εἰς τὸ κέντρον τῆς μεγίστης
Ἐπικρατείας τῆς, καὶ ἄλλα, τὰ ὅποια δὲν εἶναι τοῦ
προκειμένου μοι σκοποῦ νὰ ἐξετάσω (α), ἀνήγειρε
τὴν Κωνσταντινούπολιν εἰς τὸν ὠραιότερον, καὶ ἄρ-
μοδιώτερον διὰ τὸ Ἐμπόριον τόπον τῆς Οἰκουμένης,
καὶ τὴν ἐπρόικητε μὲ ὅλα τὰ προνόμια, ὅσα εἶ-
χεν ἡ παλαιὰ Ῥώμη, μεταξύ τῶν ὁποίων ἦτον καὶ
ἡ σιτοδοσία τῆς Ἀλεξανδρείας πρὸς τροφήν τῶν κα-
τοίκων· ὥστε τὸ Ἐμπόριον τῆς Ἀλεξανδρείας ἔπρε-
πεν ἀναγκαίως νὰ διαιρεθῇ εἰς τὰς δύο τούτους κλό-
ρους πρὸς ἀμφοτέρας τὰς Ῥώμας· καὶ κατ' ἀρχὰς
νὰ ἐκαστήσῃ, ἀλλὰ μετὰ ταῦτα νὰ ἐλαττωθῇ,
διὰ

(α) Ἡ ἀνάγεισις τῆς Κωνσταντινουπόλεως εἰς Αὐτοκρατορικὸν
δρόνον εἶναι πρώτη βᾶσις τῶν μεμφομένων ἀναιδῶς τὸν Μέγαν Κων-
σταντῖνον, ἀντιγερομένη ἀπὸ τὰς μισοχριστοῦς, καὶ ψευδολόγους
Ἱστορίας τῶν ἀναισχύντων ὑπερασπιστῶν τῆς εἰδωλολατρίας Εὐ-
ναπίου, καὶ Ζωσίμου· ἀλλ' ὁ πολιτικὸς ὀρθὸς λόγος δικαιολογεῖ
τρανώτατα τὸν ἥρωα ἐκεῖνον, ὁ ὁποῖος θεωρῶν ἐπικειμένους τοὺς
Πέρσας εἰς τοὺς Ἀσιατικοὺς Ῥωμαϊκοὺς τόπους, κατὰ μίμησιν
τοῦ προβασιλεύσαντος Διοκλητιανῆ, ἔκρινεν ἀναγκαῖον νὰ ἐγκατοι-
κίση πλησιέστερον, καὶ εἰς ἀρμοδιωτέραν ἄσιν ἐναντίον τῶν Περ-
σῶν, καὶ τῶν Σκυθῶν. Ἡ Παλαιὰ Ῥώμη ἔλαβε καὶ μετὰ ταῦτα
Αὐτοκράτορας, ἀλλ' ἡ διαφορά τῶν ἡδῶν τοῦ λαοῦ τῆς τὴν καθυ-
πέβαλεν εἰς Ἐθνη πολὺ ἀδυνατώτερα, ἀφ' ὅσα κατεπολέμου τὴν
Κωνσταντινούπολιν, τῆς ὁποίας ἡ ἐλευθερία διήρκισε περὶ τὰ 1000
ἔτη μετὰ τὴν ἄλωσιν τῆς Ῥώμης.

διὰ τὴν ἀδυναμίαν τῶν διαδόχων ἐκείνου τοῦ Χριστιανικωτάτου Αὐτοκράτορος, καὶ τὴν ἐπιδρομὴν τῶν βαρβάρων πανταχόθεν.

Οἱ Ἑθνικοὶ Ἱστορικοὶ Εὐνάπιος, καὶ Ζώσιμος, καὶ μερικοὶ τῶν Νεωτέρων δυσσεβῶν, φιλοτιμοῦνται εἰς τὸ νὰ ἐγκωμιάζουσι τὸν ἀποστάτην Ἰουλιανὸν ἀνεψιὸν, καὶ ὑποδιάδοχον ἐκείνου τοῦ Χριστιανικοῦ Ἡρώως· ἀλλ' ἡ ἀδιάφορος ἱστορικὴ κρίσις ἀποδείχθει, ὅτι ἡ ἐκστρατεία κατὰ τῶν Περσῶν τοῦ Ἰουλιανοῦ, καὶ ὁ θάνατός του εἰς τὴν ἀθλιωτέραν κατάστασιν τῶν στρατευμάτων του, ἀπέβη ὀλεθριωτάτη διὰ τὴν Ῥωμαϊκὴν Ἐπικράτειαν, καὶ ἔκτοτε ἠμπορεῖ νὰ χρονολογηθῇ ἡ πτώσις αὐτοῦ τοῦ Μεγάλου Κελοσοῦ, ὁ ὁποῖος μόνον διὰ τὸ ὑπερβολικόν του μέγεθος ἠμπόρεσε νὰ διαρκέσῃ διὰ πολλὰς Ἐκατονταετηρίδας μετὰ ταῦτα εἰς τὰ Ἀνατολικὰ μέρη. Ἡ παλαιὰ Ῥώμη ὅμως ὑπεδουλώθη καὶ ἐληλατήθη περὶ τὸ μέσον τῆς πέμπτης Ἐκατονταετηρίδος, καὶ τὸ ἐμπόριον τῆς Ἀλεξανδρείας ἀναλογικῶς ἐσμικρύνθη.

Κατὰ τὴν αὐτὴν ἐποχὴν ἐπὶ Ἰουστινιανοῦ τοῦ Αὐτοκράτορος ὑπεριτχύοντες οἱ Πέρσαι κατὰ τῶν Ῥωμαίων, καὶ φιλοτιμηθέντες εἰς τὸ νὰ οἰκειοποιηθοῦν τὸ ἐπικερδέστατον Ἐμπόριον τῆς Ἰνδίας, ἠνοιξαν τὰς λιμένας των, κατεσκεύασαν στόλους φορητοῦς, καὶ μετακομίζοντες εἰς τὸν Περσικὸν κόλπον τὰ Ἰνδικὰ προϊόντα διὰ τοῦ Εὐφράτου καὶ Τίγρητος τῶν ποταμῶν, τὰ διέδιδον εἰς τὴν ἐκτεταμένην Ἐπικρατείαν των, καὶ τὸ Ἐμπόριον τῆς Ἀλεξανδρείας, καὶ ὡς ἀπώτερον κατὰ τὴν θέσιν πρὸς τὰς Ἰνδίας, καὶ ὡς ἐμποδιζόμενον ἀπὸ τοὺς ἐχθρὸς Πέρσας, ἀπαντοῦσεν ὅλας τὰς δυσκολίας, κατὰ
τὴν

τὴν μαρτυρίαν τοῦ ἀξιοπιστοτέρου συγχρόνου Συγγραφέως Κοσμᾶ τοῦ Ἰνδικοπλεύστου (α). Οἱ συνεχεῖς καὶ σχεδὸν ἀδιάκοποι πόλεμοι μεταξύ Περσῶν καὶ Ῥωμαίων ἐμποδίζοντες τὴν ἐλευθέραν κοινῶν μεταξὺ τῶν δύο μεγάλων Βασιλείων, ὑστεροῦσαν τοὺς δευτέρους ἀπὸ τὰ προϊόντα τῆς Ἰνδίας, ἢ τὰ ἐπωλοῦσαν εἰς τιμὰς ὑπερβολικὰς κατὰ τὸ δικαίωμα τοῦ Μονοπωλείου, τὸ ὁποῖον διὰ τὴν θέρσιντων, καὶ τὴν ὑπερίσχυσίντων εἶχον ἀποκτήσει οἱ Πέρσαι. Οἱ Κωνσταντινοπολίται συνεδίσαντες εἰς τὰ μεταξωτὰ, καὶ μὴ εὐρίσκοντές τα, εἰμὴ μὲ ἀφανισμόντων, εἰς χεῖρας τῶν Περσῶν, ἐσπούδαζον νὰ τὰ μετακομίσουν ἀπὸ τὴν Σίναν διὰ τῶν βορειοτέρων μερῶν, ἢτοι διὰ ξηρᾶς ἐρήμου εἰς τὸν Ὄξον, τὴν Κασπίαν, τὸν Κύρον, καὶ πάλιν διὰ πενθημέρου ξηρᾶς εἰς τὸν Φάσιν, καὶ τὴν Μαύρην Θάλασσαν· ἀλλ' ὁ μακρύτερος οὗτος, καὶ κινδυνωδέστατος δρόμος τὰ ἐκαταντοῦσεν ἀκριβώτατα. Ἔως οὗ διὰ δύο Χριστιανῶν Μοναχῶν μετεκομίσθη ὁ σκώληξ ἐκεῖνος κρυφίως, ἀπὸ τὴν Σίναν εἰς τὴν Κωνσταντινέπολιν, καὶ μεταδοθεὶς ἐπολλαπλασιάσθη, καθὼς θέλω τὸ διαγράψει πλατύτερον εἰς τὸ ἴδιον Ἄρθρον (β).

Ὅγ-

(α) Ὁ Κοσμᾶς οὗτος ἔζη ἐπὶ Ἰουστινιανοῦ τοῦ Μεγάλου εἰς τὴν Αἴγυπτον ἐμπορευόμενος μὲ τὰς Ἰνδίας, ὅθεν καὶ Ἰνδικοπλεύστης ἐπωνομάσθη· μετὰ δὲ ταῦτα κατὰ τὸν ἐπικρατοῦντα τότε ἐνδουσιασμὸν παραιτηθεὶς ἀπὸ τὰ ἐγκόσμια, καὶ γενόμενος Μοναχὸς συνέγραψε πλῆθρα, ἀλλὰ σώζεται μόνον τὸ, ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ ΤΟΠΟΓΡΑΦΙΑ, ἐπιγραφόμενον Σύγγραμμάτι, εἰς τὸ ὁποῖον ἐξιστορεῖ ὅσα ἢ εἶδεν, ἢ ἤκουσε μὲ μέγα σέβας πρὸς τὴν ἀλήθειαν.

(β) Ἀξίεπαινον εἶναι τὸ κατόρθωμα τῶν Μοναχῶν τούτων, καὶ

Ὁγδοήκοντα ἔτη μετὰ τὸν Ἰουστινιανὸν, κατὰ τὸ 622 ἔτος, ἤρχισε τὴν Βασιλείαν τοῦ ὁ Ἄραψ Μωάμεθ, ἄνθρωπος ἀνδρείος, ἐπιχειρηματίας, καὶ εὐγλώττος, ὁ ὁποῖος γυωρίζων καλὰ τὰ ἄκρως φιλελεύθερου τῶν ὁμογενῶν τοῦ Ἀράβων, καὶ τὸ φίλαυτον, καὶ ἀνυπότακτόν των, ἐμεθοδεύθη νὰ τοὺς καθυποτάξῃ εἰς τὰς θελήσεις του μὲ τὴν διακήρυξιν νέας θρησκείας, τῆς ὁποίας ἔλεγεν, ὅτι ἔλαβε τὰς ἀρχὰς παρὰ τοῦ Θεοῦ δι' Ἀγγέλου, καὶ ἐπιστεύθη παρ' αὐτῶν ὡς Προφήτης, καὶ ἠκολούθηθη ἀγγελιδὸν ἀπὸ τοὺς ἀγρίους ἐκείνους Ἐρημίτας εἰς τὰς ὀρμητικὰς ἐκστρατείας του, τῶν ὁποίων αἱ ἐκβάσεις ἀνεφάνησαν ὀλέθριαι εἰς τὸ Ῥωμαϊκὸν, καὶ τὸ Περσικὸν Βασίλειον. Μία ἀπὸ τὰς πρώτας ἀποκτήσεις τῶν διαδόχων τοῦ Μωάμεθ ἐστάθη ἡ Αἴγυπτος, καὶ ὁ ἀφανισμὸς τῆς ἐμπυρικωτάτης Ἀλεξανδρείας, τῆς ὁποίας ὁ λιμὴν ἐκλείσθη διὰ τοὺς Ῥωμαίους, καὶ ἐχάθη ὁ δρόμος τοῦ Ἐμπορίου. Ὁλη ἡ Περσία ὑπέπεσεν εἰς τὸ σκῆπτρον, καὶ τὰ θρήσκευμα τῶν Μωαμεθανῶν ἐπὶ τοῦ ἰδίου Ὁμάρ τῆ καταπορθητῆ τῆς Αἰγύπτου, ὁ ὁποῖος φροντίζων νὰ φυλάξῃ τὰς ἐμπορικὰς σχέσεις αὐτῶν τῶν νέων ὑπηκόων τα, καὶ προσηλύτων, μὲ τὴν Ἰνδίαν, ἔκτισεν εἰς εὐστοχον τοποθεσίαν τὴν Βάσραν, ἐπὶ τὴν δυτικὴν ὄχθην τῶν συρρέοντων Ἐυφράτη, καὶ Τίγρητος ποταμῶν, ἡ ὁποία ἔφθασε νὰ συγκριθῇ εἰς τὴν ἐμπορικὴν ἀκμὴν μὲ τὴν πεσοῦσαν Ἀλεξανδρείαν.

Οἱ Ἑλληνοῤῥωμαῖοι λοιπὸν ἠναγκάζοντο νὰ λαμβά-

καὶ δικαίως οὗτοι ἔπρεπε νὰ προκριθῶν εἰς τὸ σεβάσμιον Τάγμα τῶν διότι ἐφάνησαν φιλόανθρωποι, καὶ κοινωφελεῖς ἀρεταὶ σπάνιαι εἰς τοὺς ὁμοίους των κατὰ τὴν κοινὴν δόξαν!

βάνουν τὰς Ἰνδικὰς πραγματείας ἀπὸ αὐτοὺς τοὺς νέους νικητὰς, καὶ γείτονας τῶν, ἐκτὸς τῶν μεταφερομένων ὀλίγων διὰ τοῦ εἰρημένου ὑπερβορείου δρόμου· καὶ ἡ Κωνσταντινούπολις ἦτορ τὸ κέντρον τῆς Ἐμπορίου εἰς ὅλα αὐτὰ τὰ εἶδη, καὶ ἔκτοτε ἄρχισε νὰ εὐδοκιμῇ εἰς τὰ ὑφαντὰ, καὶ ἄλλα ἐργόχειρα πρὸς χρῆσιν τῶν κατοίκων, καὶ τῶν ὑπηκόων τῆς, καὶ τῆς γείτονος Εὐρώπης, ὥστε ἔφθασε νὰ ἦναι τὸ μονοπωλεῖον ὅλης τῆς Εὐρώπης, νὰ πλατῆσῃ, καὶ νὰ ὠφελῆθῃ ἀπὸ τὸν ἐμπορικὸν τοῦτου πλοῦτον, εἰς τὸ νὰ ἀντισταθῇ εἰς τοὺς πανταχόθεν πολεμοῦντας αὐτὴν βαρβάρους εἰς τὸ μακρὸ διάστημα ὀκτακοσίων περίπου ἐτῶν, μὲ ὅλην τὴν ἀχρείαν καὶ ἀκατάστατον διοίκησιν τῶν Αὐτοκρατορῶν τῆς. Οἱ Ἱστορικοὶ τῆς Βυζαντίδος, (πολὺ ἐγκριτότεροι ἀπὸ τοὺς συγχρόνους τῶν Εὐρωπαίους) ἀκολουθοῦντες φλύαρον, καὶ ξηράντινα χρονολογίαν συμβεβηκότων πολεμικῶν, καὶ καλογηρικῶν, μᾶς ἀφῆκαν εἰς σκότος περὶ τῆς ἐμπορικῆς εὐτυχίας, καὶ καταστάσεως αὐτῆς τῆς Μεγαλοπόλεως, καθὼς καὶ ὅλων τῶν λοιπῶν.

Τὸ τῆς Κωνσταντινουπόλεως μονοπωλεῖον εἰς τὰς πραγματείας τῆς Ἀσίας, διήρκεσεν ἕως τῆς ὀγδόης Ἐκατονταετηρίδος, ὅτε συνέβη κτὶ τὸ δυστυχὲς σχίσμα τῶν Ἐκκλησιῶν, καὶ ἐφύτρωσεν ἡ προσκειμένη διχόνοια μεταξὺ τῶν Χριστιανῶν τῆς Ἰταλίας, καὶ τῶν ὑποκειμένων εἰς τὸν Αὐτοκρατορικὸν θρόνον τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ἀπὸ τὸ μόνον προκαταρκτικὸν αἴτιον τῆς ἀλαζονείας, καὶ ἔλαβεν, ὡς πρόσχημα τὸ μέγα Μυστήριον, καὶ ἀκατάληπτον τῆς Ἱερουσίου Τριάδος, ἢτοι τῆς τοῦ Παναγίου Πνεύματος θείαν, καὶ ἀκατανόητον ἐκπόρευσιν·

"Ατ-

Ἄττιλας ὁ τρομερὸς Βασιλεὺς τῶν Οὐνῶν, ἡ ἑρᾶ νία μᾶστιξ, κατὰ τὴν ἔκφρασιν τῶν συγχρόνων Ἱστορικῶν, καταστρέψας τὴν Δυτικὴν Αὐτοκρατορίαν περὶ τὸ μέσον τῆς πέμπτης Ἐκατονταετηρίδος, καὶ λεηλατήσας τὴν παλαιὰν Ῥώμην, καὶ ὅλην τὴν Ἰταλίαν σχεδὸν, ἠνάγκασε τοὺς κατοίκους τῆς Ἀκυληΐας νὰ κατοικήσῃν διὰ νὰ σωθοῦν εἰς 72 Νησίαια τοῦ μυχοῦ τοῦ Ἀδριατικοῦ Κόλπου· οὗτοι μείναντες ἐκεῖ αὐτόνομοι, καὶ μὴ ἔχοντες γῆν νὰ ἐργάζωνται διὰ νὰ τραφοῦν, ἐπιχειρίσθησαν τὸ Ἐμπόριον μὲ τοὺς γείτονάς των, καὶ εὐδοκίμησαντες ἠύξησαν, καὶ συνενωθέντες ὑπὸ μίαν Ἀριστοκρατικὴν Διοίκησιν κατὰ τὴν ῥηθεῖσαν ἐποχὴν τῆς ὀγδῆς Ἐκατονταετηρίδος, διέπλευσαν τὸ Ἀρχιπέλαγος, καὶ ἐζητοῦσαν εἰς τὴν Ἀλεξανδρείαν, καὶ τοὺς λιμένας τῆς Συρίας τὴν ἀρχαίαν μετοχέτευσιν τῶν προϊόντων τῆς Ἰνδίας, τὰ ὅποια ἠμποροῦσαν νὰ πωλήσῃν μὲ κέρδος μέγα εἰς τὴν Ἰταλίαν, ὡς συνειδισμένην εἰς τὴν μεταχειρίσιν των, καὶ τὸ κατῶρθωσαν ἀποδεχόμενοι διὰ τὴν ὑποκλιῆ ταπείνωσίν των ἀπὸ τοὺς Μωαμεθανοὺς Σουλτάνους τῆς Αἰγύπτου, καὶ ἰδοὺ πῶς οὗτοι οἱ Ἑνετοὶ, ἢ Βενετοὶ, ἔλαβαν τὴν ἀρχὴν καὶ τὴν ἐμπορικὴν αὐτῶν κλίσιν, ἡ ὁποία τοὺς ἀνέδειξε πλουσίους, καὶ δυνατοὺς.

Τοὺς Ἑνετοὺς ἐμιμήθησαν συγχρόνως οἱ κάτοικοι τῆς Ἀμαλφίας Πόλεως ποτὲ λαμπρᾶς, κειμένης εἰς τὸν Κόλπον τῆς Σαλέρνης, ὑπὸ τὴν Νεαπολιτικὴν Ἐπικράτειαν, καὶ οἱ Γενουήνσιοι, οἱ ὅποιοι καὶ εὐδοκίμησαν σχεδὸν ὡς οἱ Ἑνετοὶ, καὶ ἐχρημάτισαν διὰ πολὺν καιρὸν ἀντίζηλοί των.

Αἱ μεταξὺ τῶν Αὐτοκρατόρων τῆς Κωνσταντινουπόλεως, καὶ τῶν Μωαμεθανῶν Βασιλέων διχόνοιαι,
καὶ

καὶ συνεχεῖς πόλεμοι, διακόπτοντες τὴν σειράν τῆς ἐμπορικῆς ἀνταποκρίσεως, συνήργουν εἰς τὸ νὰ μεγαλώσουν τὸ Ἐμπόριον τῶν Ἑνετῶν, καὶ Γενουησιῶν, οἱ ὅποιοι, ὡς ἀνύποπτοι διὰ τὸ ὀλιγοδύναμόν των, ἐπροχώρουν εἰς τὰ παράλια τῆς Συρίας, καὶ τὴν Ἀλεξανδρείαν, καὶ ἀπελάμβανον τὰ κέρδη τοῦ Ἐμπορίου, ὥστε εἰς διάστημα ὀλίγου καιροῦ ἔφθασαν εἰς ὑψηλὸν βαθμὸν πλούτου, καὶ δυνάμεως, μάλιστα οἱ Ἑνετοὶ, οἱ ὅποιοι ἐξήπλωσαν τὴν ἐξουσίαν των, καὶ εἰς τὴν πρὸς αὐτοὺς παράλιον Ἰταλίαν, καὶ ἐπομένως εἰς πολλὰ Νησιά τοῦ Ἀρχιπελάγους, καὶ ἐσύστησαν τὰ Βασίλεια τῆς Κρήτης, καὶ Κύπρου, ἠγόρασαν τὴν Θεσσαλονίκην, ἐκυρίευσαν τὴν Πελοπόννησον, καὶ ἔγιναν τρομεροὶ καὶ ἐναντίον τῶν τότε ἀνικῆτων Ὀθωμανῶν· οἱ δὲ Γενουησιοὶ καὶ αὐτοὶ λαβόντες τὴν Χίον, καὶ ἄλλα μερικὰ Νησιά, ἐσύστησαν Ἐμπόριον εἰς τὸν παρ' αὐτῶν κτισθέντα Γαλατᾶν πέραν τῆς Κωνσταντινουπόλεως· ἐπροχώρησαν εἰς τὴν Θεοδοσίαν τῆς Ταυρικῆς Χερσονήσου, καὶ ἔλαβον μετοχὴν τοῦ διὰ τῆς Κολχίδος προρρηθέντος δρόμου τοῦ Κωνσταντινουπολιτικοῦ Ἐμπορίου (α).

Διὰ τῶν δύο τούτων Ἀριστοκρατιῶν ἀραιομένη ἡ Ἰταλία τὰ προϊόντα τῆς Ἰνδίας, καὶ μετοχετεύεσθαι αὐτὰ εἰς πολλὰς Πόλεις ἰδίας, καὶ τῶν πλησιοχώρων

(α) Οἱ Γενουησιοὶ, καθὼς ἐξιστορεῖ ὁ ἀυτόπτης Γρηγορᾶς, φαντάζονται τὴν ἰδιοκτησίαν τοῦ Ἐμπορίου τῆς Μαιώτιδος, τῆς Ταυρικῆς Χερσονήσου, τῶν ἐκβολῶν τοῦ Δουνάβεως, καὶ ὅλου τῆς Εὐξείνου Πόντου, καὶ δὲν ἐπιτρέπουν μῆτε εἰς τοὺς Ἑλληνορῶμαίους, μῆτε εἰς τοὺς ἰδίους Ἑνετοὺς, τὸ νὰ ἐμπορευθοῦν εἰς ἀντὰ τὰ μέρη χωρὶς τῆς ἀδείας των. Βιβλ. 1ῆ. Κεφ. 2.

ρων της μερῶν τῆς Γαλλίας, καὶ Γερμανίας, ἠ-
ρέθισε τοὺς πολίτας ἐκείνους νὰ συστήσουν τὴν ὀ-
νομασθεῖσαν συμμαχίαν τῶν Ἀρσεντικῶν Πόλεων,
καθὼς θέλω τὸ διαγράψει εἰς τὸ ἴδιον Ἀρθρον.

Εἰς τοῦτο τὸ μεταξὺ οἱ Εὐρωπαῖοι Χριστιανοὶ
ἀποδεχόμενοι ἰλαρῶς ἀπὸ τοὺς Ἀραβας Χαλίφας
τῆς Συρίας, ἐπήγαινον εἰς προσκύνησιν τῶν Ἁγίων
Τόπων τῆς Ἱερουσαλήμ, καὶ ἐνταύτῳ ἐνεπορεύοντο
μὲ ὄχι μικρὸν ὄφελος καὶ αὐτῶν, καὶ τῶν ῥηθέντων
ἐξουσιᾶστων τῆς Συρίας· ἀλλ' ἐπειδὴ περὶ τὴν 14.
Ἐκατονταετηρίδα ἡ ἐξουσία ἐκείνων τῶν μερῶν ἐ-
πέρασεν εἰς ἄλλο Γένος σκληροτέρων Μωαμεθανῶν,
οἱ ὁποῖοι ἐνεπόδιζον ἐκείνους τοὺς Ἐμπόρους προσκυ-
νητὰς, καὶ ἀπὸ τὴν θρησκευτικὴν εὐλάβειάν των,
καὶ ἀπὸ τὴν ἐμπορικὴν ὠφέλειαν, συνέβη ἡ ὕρμη
τῆς Σταυροφορικῆς Ἐκστρατείας τῶν Εὐρωπαίων πρὸς
ἀπόκτησιν τῶν Ἁγίων Τόπων, καὶ διήρκεσε περὶ τὰς
δύω Ἐκατονταετηρίδας, μὲ φθορὰν ἀνωφελῆ πολ-
λῶν χιλιάδων Χριστιανῶν, καὶ καιρίαν πληγὴν
τοῦ Κωνσταντινουπόλεως θρόνου, τὸν ὁποῖον καὶ
ἐκυρίευσαν περὶ τὰ 57 ἔτη, ψηφίσαντες Αὐτο-
κράτορα τὸν Βαλδουίνον, καὶ συμμεθέξαντες οἱ
Ἐνετοὶ ὄχι ὀλίγον εἰς λάφυρα, καὶ μάθῃσιν εἰς
τὰ ἐμπορικὰ ἐργόχειρα, τὰ ὁποῖα τότε ἐδῶ μόνον
ἤκμαζον.

Μετὰ τὴν προῤῥηθεῖσαν ἐπιδρομὴν τῶν ὑπερβο-
ρείων Βαρβάρων εἰς τὴν Δυτικὴν τῶν Ῥωμαίων Αὐτο-
κρατορίαν, τὸν ἀφανισμόν αὐτῆς, καὶ τὴν ἐγκα-
ταίκησιν ἐκείνων εἰς τὰ ὠραῖα κλίματα τῆς με-
σαιίας, καὶ μεσημβρινῆς Εὐρώπης, τὰς συχνοὺς καὶ
ὀλεθρίους πολέμους τῶν πρὸς ἀλλήλους, καὶ τὰς
παντοτεινὰς διχονοίας των, ἔχασαν ὅλοι ἐκεῖνοι οἱ
ώ.

ῥαῖοι τόποι ἕως καὶ αὐτὰ τὰ γράμματα, τὴν ψυ-
χὴν τῶν ἐμπορικῶν ἐπιχειρήσεων.

Οἱ σταυροφόροι Σύμμαχοι λοιπὸν ἐκυρίευσαν τὴν
Κωνσταντινῆ πόλιν μὲ ὄφελος μόνων τῶν Ἑνετῶν, οἱ
ὅποιοι ὡς Ἐμποροὶ προκομμενέστεροι εἰς τὸ ἀληθῶς
ὠφέλιμον ἀπὸ τοὺς λοιπὸς σταυροφόρους, ἐκράτησαν
διὰ τὸ δικαίωμα τοῦ τεταρτημορίου (τὸ ὅποιον τοῖς
εἶχε συμφωνηθῆ διὰ τὸ δῶσεν τὸν στόλον των πρὸς
μετακόμισιν τῶν σταυροφορικῶν ἀποσκευῶν, καὶ στρα-
τευμάτων) τὰς ἐμπορικὰς πηγὰς, ὡς τὴν μεταξο-
φόρον Πελοπόννησον, καὶ τὰ ῥηθέντα ἄλλα μέρη
τοῦ Ἀρχιπελάγους.

Οἱ δὲ Γενουήντιοι, ὡς φωτισμένοι Ἐμποροὶ, γνω-
ρίζοντες τὰ κέρδη τῶν Ἑνετῶν, συνεβοήθησαν τοὺς
διαδόχους τῶν Ἑλληνορῶμαίων Αὐτοκρατόρων διὰ
τὸ ἀναλάβουν τὸν Αὐτοκρατορικὸν θρόνον τῆς Κων-
σταντινουπόλεως, ἀπέδιώξαν τοὺς Λατίνους συμμα-
χήσαντες, καὶ ἔλαβον μὲ δικαίωμα συμμάχων τὸν
Γαλατᾶν, καὶ ὅλα τὰ Ἐμπορικὰ προνόμια εἰς τὸν
Εὐξείνου Πόντον, ἀποκαταστηθέντες κύριοι τῶ δι' ἐ-
κεῖ γινομένου Ἐμπορίου τῶν Ἀσιατικῶν προϊόντων,
καὶ ἐπλούτησαν, ὥστε ἐθαλασσοκράτησαν εἰς ἐ-
κείνον τὸν Πόντον, κατὰ τὴν μαρτυρίαν τοῦ συγ-
χρόνου Ἱστορικοῦ Γρηγοῤᾤ.

Οἱ Ἑνετοὶ ἀποκλεισθέντες ἀπὸ τὴν πηγὴν ταύ-
την, διευθύνθησαν πάλιν εἰς τὴν Ἀλεξάνδρειαν,
ὅπου καὶ ἀποδεχθέντες παρὰ τῶν Βασιλευόντων
Μαμλούκων (α) ἔκαμαν μὲ αὐτοὺς τοὺς ἀσεβεῖς
ἐμ-

(α) Ἡ Μαμλῦκος Ἀραβικὴ λέξις παραγομένη ἀπὸ τὴν Mūlk,
ἀπόκτημα, σημαίνει κατὰ παθητικὴν μετοχὴν τὸ ἀπακτημένον

ἐμπορικὰς συνθήκας, καὶ ὑπερυψώθησαν εἰς τὸν ὑψηλότερον βαθμὸν τοῦ πλούτου, καὶ τῆς δυνάμεως ὥστε κατὰ τὴν μαρτυρίαν τοῦ Μουρατώρου, (Ἱστορία τῆς Ἰταλίας Τόμ. κβ'.) οἱ Ἐνετοὶ εἶχον κατὰ τὸ 1420 φορτηγὰ πλοῖα διαφόρου μεγέθους 3,000, μὲ 17,000 νάυτας, καὶ 300 μεγαλύτερα, καὶ δυνατώτερα, μὲ 8,000 ἐπιβάτας, καὶ 45 Γαλέρας πολεμικὰς ἐκστρατευούσας μὲ 11,000 ἀνθρώπους· 6,000 ναυπηγοὶ ἐδέλευον ἀκατάπαυστα εἰς τὰ ναυπηγεῖά των· οἱ Γενουήνσιοι εἶχον νικηθῆ παρ' αὐτῶν, καὶ ἡ θαλασσοκρατία τοῦ Ἀρχιπελάγους ἦτον εἰς τὰς χεῖράς των.

Ἡ Δημοκρατία τῆς Φλωρεντίας, μὴ ἔχουσα λιμένα παραθαλάσσιον, ἐπεμελήθη νὰ εὐδοκιμήσῃ εἰς τὰ ἐργόχειρα διὰ νὰ αὐξήσῃ τὸ Ἐμπόριόν της, καὶ τὸ κατώρθωσε· τὰ μεταξωτὰ, καὶ ῥῆχα ὑφαίνοντο ἐκεῖ, καὶ καθ' ἡμέραν οἱ κάτοικοί της ἐπλουτοῦσαν. Κοσμᾶς τῶν Μεδίκων ἄσημος πολίτης, ἀλλ' ἐπιμελής, καὶ εὐτυχῆς Ἐμπορος, ἀνέβη εἰς τὰ πρῶτα ἀξιώματα τῆς πατρίδος του, ἡ ὁποία κυριεύσασα τὴν παράλιον Πίσαν συνεφώνησε τὰς ἰδίας συνθήκας μὲ τοὺς Ἐνετοὺς εἰς τὴν Ἀλεξάνδρειαν τῆς Αἰγύπτου, καὶ ἐπροχώρησεν εἰς τὸ Ἐμπόριον τῶν Ἰνδικῶν προϊόντων. Πολλοὶ Ἑλληνορῥώμαῖοι διὰ τὴν ἐλθεινὴν κατάπτωσιν τῆς Κωνσταντινουπολιτικῆς Αυτοκρατορίας προσφυγόντες εἰς αὐτήν, τὴν ἐδίδαξαν,
καὶ

πρᾶγμα, ἦτοι ὑποχείριον, ἀνδράποδον, καὶ τοιοῦτοι εἶναι γενικῶς αἱ κυριεύσαντες τὴν Αἴγυπτον μετὰ τῆς Ἀραβας Σουλτάνοι, καὶ οἱ παρινοὶ ἄρχοντες, ἦτοι Βέγιδες, τοὺς ὁποίους Μαμαλοῦκες, ἢ πᾶσα εὐπρόφερτον οἱ Ἑυρωπαῖοι λέγουσι.

καὶ ἐπιστήμας, καὶ τέχναις, ὥστε συναριθμεῖται εἰς τὰς πρώτας πηγὰς τοῦ φωτισμοῦ τῆς Εὐρώπης.

Ἡ Ἰταλία λοιπὸν δίδουσα εἰς τὴν Εὐρώπην τὰ Ἀσιατικὰ προϊόντα (εἰς τὰ ὁποῖα, καὶ οἱ ἐπιστρέψαντες σταυροφόροι, καὶ οἱ συμπατριῶταί των συνεδίσαντες, δὲν ἤμποροῦσαν νὰ ζήσουν χωρὶς αὐτὰ) ἐπλούτησε, καὶ ἐπρόκοπτεν εἰς τὰ ἀναγκαῖα εἰρημαθῆματα, ἀποτελέσματα φυσικὰ τοῦ Ἐμπορίου, καθὼς τὸ βλέπομεν εἰς τὸ Γένος μας, ἀφ' οὗ ἐπροχωρήσαμεν εἰς τὸ Ἐμπόριον· καὶ ὅπου οἱ Ἰταλοὶ ἐπέηγαινον καὶ ἐκατοίκουν συσταίνοντες ἐμπορικὰς συντροφίας, ἐκεῖ ἐσυνάζετο ὁ πλοῦτος, καὶ ἐπρόκοπτον οἱ ἄνθρωποι, καθὼς θέλομεν τὸ παρατηρήσει εἰς τὸ Γεωγραφικὸν Ἐμπορικὸν Λεξικὸν εἰς τὰς ὀνομασίας πολλῶν Κελτικῶν καὶ Γερμανικῶν Πόλεων, καὶ αὐτῆς τῆς Λόνδρας. Τῷ 13οι αἱ Βρυγαι ἐπλημμύρησαν ἀπὸ τὸν ἐμπορικὸν πλοῦτον, διὰ τῶν Ἑνετικῶν συστημάτων, καὶ πλῆθος ἄλλων πολλῶν, ἐπονομαζομένων Ἀντεατικῶν Πόλεων.

Περὶ τὴν ιδ'. Ἐκατονταετηρίδα ἀναφανεῖσα ἡ Ὄθωμανικὴ ἐξουσία μὲ φθορὰν τοῦ θρόνου τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ὁ ὁποῖος ἐξωλοθρεύθη ριζηδὸν κατὰ τὸ 1453, κατεδίωξε τοὺς Γενουησίους ἀπὸ τὸν Γαλατᾶν, καὶ Εὐξείνου Πόντον, καὶ ἐμποδίσασα ἐκεῖνον τὸν δρόμον τοῦ Ἀσιατικοῦ Ἐμπορίου, συνήργησεν εἰς τὸ νὰ ὑπεραυξήσῃ ἡ Ἑνετία μὲ τὸ Μονοπωλεῖον τῶν προϊόντων τῆς Ἀσίας, τὰ ὁποῖα μετακομίζουσα ἀπὸ τὴν Ἀλεξάνδρειαν, ἐθησαύριζε τὸν πλοῦτον εἰς ἑαυτὴν, καὶ ἀντεστέκετο γενναίως εἰς τὰς Ὄθωμανικὰς ἐκστρατείας μὲ μόνην τὴν βοήθειαν τοῦ Ἐμπορίου της, ἐπονομασθεῖσα προπύργιον τῆς Εὐρώπης, Argine dell' Europa.

Ἡ ἐφεύρεσις τῆς ναυτικῆς πυξίδος, καὶ τελειοποιήσις τῆς Ναυτικῆς, αἱ πρῶται θαλασσοπλοῖαι τῶν Πορτογάλλων, καὶ ἐπομένως ἡ περικλειῆς εὔρεσις τῆς Ἀμερικῆς· παρὰ τοῦ Χριστοφόρου Κολόμβου, περὶ τὰ τέλη αὐτῆς τῆς 15. Ἐκατονταετηρίδος· αἱ δυσκολίαι καὶ τὰ βαρύτερα τελώνια, τὰ ὅποια ἐπέβαλλον εἰς τὸ Ἐμπόριον τῶν Ἐνετῶν οἱ ἐχθροὶ τῶν Ὀθωμανοῖ· αἱ εὐκολίαι, καὶ τὸ ὀλιγοέξοδον τῆς διὰ τοῦ ἑλευθέρου Ὠκεανοῦ μετακομίσεως τῶν Ἀσιατικῶν προϊόντων εἰς τὴν Εὐρώπην, καὶ ἡ ἐπιθυμία, καὶ φιλοτιμία παντὸς Ἑθνος εἰς τὸ νὰ οἰκειοποιηθῇ τὸ Ἐμπόριον, καὶ τὸν πλοῦτον· ἠνοιξε τὸν νέον δρόμον διὰ τοῦ Μεγάλου Ὠκεανοῦ πρὸς τὰ παράλια τῆς Ἀφρικῆς, Ἀσίας, καὶ Ἀμερικῆς, καὶ ἔπαυσε τὸ πρῶτον Ἐμπόριον μὲ ἐκπесμὸν τῆς Ἐνετίας, καὶ τῶν λοιπῶν ἐμπορικῶν μερῶν, τὸν ὁποῖον ὡς τρίτην, καὶ νέαν ἐποχὴν τοῦ Ἐμπορίου, θέλομεν τὴν ἐκθέσει συνοπτικῶς εἰς τὸ ἐξῆς, καὶ εἰς τὰ Ἄρθρα Πορτογαλλία, Ἰσπανία, Ἀγγλία, κ. τ. λ. ὅσα τῶρα ἐμπορεύονται, τοῦ Β'. Γεωγραφικοῦ Βιβλίου ἀκόμη πλατύτερον.

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Ν Γ'.

Σύνοψις Ἱστορικῆ τῆς Ἀρχῆς, καὶ Ἀποκαταστάσεως τοῦ Νέου Ἐμπορίου.

Οτι, καθὼς προεῖπον, ἡ τελειοποιήσις τῆς Ναυτικῆς εἶναι ἀναγκαία διὰ τὴν αὐξήσιν τοῦ Ἐμπορίου, καὶ ὅτι ἡ Ναυτικὴ διὰ νὰ τελειοποιηθῇ χρειάζεται νὰ ἀκμάζωσι πολλαὶ ἄλλαι, καὶ τέχναι, καὶ ἐπιστῆμαι εἶναι ἀναμφίβολον.

Ἄ-

Ἀπὸ τοῦ καιροῦ τῶν Ἀρχαίων Φοινίκων ἕως τῆς
ιδ'. Ἐκατονταετηρίδος, εἶδομεν πόσον ἠύξησε, καὶ πό-
σους δρόμους ἠκολούθησε τὸ Ἐμπόριον, καὶ πόσον
ἔτελειοποιήθη ἡ Ναυτική· διότι στόλοι πολλοὶ μὲ
πλοῖα διαφόρου μεγέθους διέπλεον τὴν θάλασσαν,
καὶ διὰ τὰς ἐμπορικὰς, καὶ διὰ τὰς πολεμικὰς
χρείας· ἀλλὰ μὲ ὅλα ταῦτα, ἐπειδὴ καὶ εἰς τὴν
σκοτεινὴν νύκτα, καὶ εἰς τὸ ἀπομάκρυσμα ἀπὸ τῆν
ξηρὰν ἔχαναν τὸν δρόμοντων, καὶ ἐκινδύνευον, διὰ
τοῦτο ἦσαν ἀναγκασμένοι οἱ κυβερνήται νὰ περι-
πλέουν ἐπιμόχθως, καὶ μὲ μεγάλην ἀργοπορίαν
ἀπὸ αἰγιαλὸν εἰς αἰγιαλὸν, χωρὶς νὰ εὐθυδρομή-
σουν διὰ τοῦ πλατυτάτου Ὠκεανοῦ, ἢ ἄλλης εὐρυ-
χώρου θαλάσσης. Ἀνάγκην λοιπὸν εἶχον ἀπὸ ἄλ-
λοτι ἀμετακίνητον πολικὸν ἄστρον, τὸ ὁποῖον ἕως
τότε τοὺς ὠδήγει, καὶ τοῦτο νὰ μὴ τὸ σκεπάζη,
μήτε σύννεφον, μήτε ἄλλοτι, ἀλλὰ πάντοτε νὰ
τὸ ἔχουν ὀδηγόντων, καὶ τοιαύτη εἶναι ἡ λεγομένη
Ναυτικὴ Πυξίς, ἢ παρὰ τῶν Εὐρωπαϊκῶν Γενῶν
Βούσσολα, περὶ τῆς ὁποίας καθιστοροῦνται τὰ ἀ-
κόλουθα. Μάρκος Παῦλος εὐγενὴς Ἐνετὸς, ὁ πε-
ριηγησάμενος τὰ Ἀσιατικὰ μέρη, καὶ εἰσχωρήσας
εἰς τὴν Σίναν, ἐπέστρεψεν εἰς τὴν πατρίδα τὴν τῶ
1260 ἔτει, φέρων διὰ καλῆτερον καρπὸν τῶν περιη-
γήσεών τε τὴν παρατήρησιν ὅτι ἡ μαγνητικὴ βελῶνη
ἐπικειμένη εἰς ἄχυρα, ἢ ράκη, καὶ ἐπιπλεύουσα εἰς τὸ
νερὸν, στρέφει ἀδιακόπως πρὸς τὸν πόλον, ἀλλὰ
τοῦτο δὲν ἦτον ναυτικὴ πυξίς· αἱ συνεχεῖς δοκιμαί
ὅμως πολλῶν ἄλλων ἔδωκαν ἀρκετὰς ιδέας εἰς τὸν
Φλάυιον Μέλφην Ἰταλὸν ἀπὸ τῆς Νεαπόλεως, νὰ
τὴν ἐκτελέσῃ εἰς τὸν εὐχρηστότερον τρόπον, καὶ νὰ
τὴν δώσῃ ὀδηγὸν εἰς τοὺς πλείοντας περὶ τὰ τέλη
τῆς

τῆς ιδ'. Ἐκατονταετηρίδος· αὕτη φαίνεται πιθανωτέρα γνώμη περὶ τῆς εὐρέσεώς της.

Οἱ ναυσιπόροι λοιπὸν ἐπιτυχόντες τοιούτου ὁδηγοῦ ἤμποροῦσαν εὐκόλα νὰ πλέουν εἰς τὸν εὐρύχωρον Ὠκεανὸν, καὶ νὰ μὴ χάνουν τὸν δρόμοντων, γνωρίζοντες τὸν Ἀρκτικὸν πόλον, τὸν ὁποῖον πάντοτε τοῖς δείχνει ἡ μαγνητικὴ βελόνη.

Ὁ ἐμπορικὸς πλοῦτος τῶν Ἑνετῶν, καὶ τῶν Ἀνσεατικῶν Πόλεων ἐρεθίζων τὴν ζηλοτυπίαν τῶν λοιπῶν Εὐρωπαίων, οἱ ὁποῖοι δὲν ἤμποροῦσαν νὰ πραγματευθῶν ἐλευθέρως εἰς τὴν Ἀλεξάνδρειαν διὰ τὴν ὑπεροχὴν τῶν Ἑνετῶν εἰς ἐκεῖνα τὰ μέρη, τοὺς ἠνάγκαζε νὰ φροντίζουσιν νὰ εὕρουν νέον δρόμον διὰ τὰς Ἰνδίας.

Χριστοφόρος ὁ Κολόμβος κατὰ τὸ 1480 συλλογιζόμενος, ὅτι κατὰ τὴν περιγραφὴν τοῦ εἰρημένε περιηγητοῦ Μάρκου Παύλου, ἡ Ἰνδία κατέβαινε πολὺ νοτιώτερον, ἀφ' ὅσον ἐστοχάζοντο οἱ παλαιοὶ Ἕλληνες, καὶ Ῥωμαῖοι, ἐπρόβαλλε νὰ ἀποπλεύσῃ κατ' εὐθείαν πρὸς δυσμὰς ἀπὸ τὴν Εὐρώπην, καὶ νὰ εὕρῃ ἐκεῖνα τὰ πλούσια καὶ ἀρωματοφόρα μέρη. Οἱ πατριῶταί του Γενουήνσιοι δὲν ἐδέχθησαν αὐτὸ τὸ φαινόμενον· τολμηρότατον πρόβλημα, ἀλλ' οὔτε ὁ Βασιλεὺς τῆς Πορτογαλλίας, εἰς τὸν ὁποῖον προσέτρεξεν· ἀλλ' ὁ Κολόμβος νικώμενος ἀπὸ τὸν ἔρωτα τῆς δόξης, καὶ κατὰ τὰς κοσμογραφικὰς ἰδέας του ἐλπίζων νὰ ἐπιτύχῃ, προσέφυγεν εἰς τὴν Ἰσπανίαν, ὅπου μετὰ τριετῆς ἀγῶνας, κατέπεισε τοὺς Βασιλεῖς τῆς Ἀνδαλουσίας Φερδινάνδον, καὶ Ἰσαβέλλαν, καὶ λαβὼν τρία μικρὰ καράβια, ἐμίσεισε τῇ 3 Αὐγύστου 1492, καὶ ἀντὶ τῆς Ἀνατολικῆς Ἰνδίας, εὕρηκε τὴν Ἀμερικὴν μὲ πολὺ ὄφελος

λος τῶν Ἰσπανῶν εἰς γῆν καὶ πλῆτον, ἀλλὰ μὲν
 δυσαρέσκειαν ἐδίκην τε· διότι δὲν ἐπέτυχε τὰς σκο-
 πευομένας Ἀνατολικὰς Ἰνδίας· διὰ τοῦτο καὶ ἐπω-
 νομάσθησαν Δυτικαὶ Ἰνδίαί οἱ τόποι, εἰς τοὺς ὁ-
 ποίους προσηρμίσθη ἐκεῖνος ὁ περιδοξὸς Ὠκεανο-
 πλεύστης.

Οἱ Πορτογάλλοι μελετήσαντες καλήτερα περὶ
 τοῦ δρόμου πρὸς τὰς Ἀνατολικὰς Ἰνδίας, ἐστοχά-
 σθησαν νὰ περιπλεύσῃν τὴν Μεσημβρινὴν Ἀφρικὴν,
 καὶ νὰ διαβοῦν εἰς τὴν Ἀσίαν. Οὐάσκος ὁ Γάμα,
 εὐγενὴς καὶ ἀξιωματικὸς τοῦ Βασιλείου τέτου, ἄν-
 θρωπος μεγαλόκαρδος, καὶ ἄξιος διὰ νὰ ἐπιχειρι-
 σθῇ τοῦτο τὸ ἐπιχείρημα, λαβὼν μικρὸν στόλον
 ὑπὸ τὴν ὁδηγίαν του, ἐμίσεισεν ἀπὸ τὴν Λισβώναν
 τῇ 9. Ἰουλίου 1497, καὶ πολεμῶν μὲ τοὺς ἐναντίους
 ἀνέμους, διέπλευσε πρὸς Νότον, διέβη πρῶτος τὸ ὀ-
 νομασθὲν παρ' αὐτῷ Ἀκρωτήριο τῆς Καλῆς Ἐλπί-
 δος, εἶδεν ἐναντίον τῆς δόξης τοῦ Πτολεμαίου, καὶ
 ὄλων τῶν παλαιῶν Γεωγράφων, ὅτι καὶ ἡ διακεκαυ-
 μένη ζώνη ἦτον κατοικημένη, καὶ στρέψας πρὸς Ἀ-
 νατολὰς εὐοδώθη τῇ 22 Μαΐου 1498 εἰς τὴν Κα-
 λικουῖταν τοῦ Μαλαβαρικοῦ αἰγιαλοῦ.

Ὁ Σαμορίνος, ἦτοι ὁ Μονάρχης ἐκείνων τῶν με-
 ρῶν, θαυμάσας διὰ τὰ ὄπλα, καὶ τὰ φορέματα
 αὐτῶν τῶν νεήλυδων, ὡς ἀλλόκοτα καὶ διαφορετικὰ
 ἀπὸ τοὺς ἕως τότε ἐκεῖ εἰσπλέοντας, ἐμηχανεύθη
 παντοίως νὰ μὴ τοὺς ἀφήσῃ νὰ μισεύσουσι· ἀλλ' ὁ
 ἀνδρεῖος ἐκεῖνος Ναυάρχης ὑπερνικήσας ὅλα τὰ ἐμ-
 πόδια, ἐπέστρεψεν εἰς τὴν πατρίδα τε μὲ πραγμα-
 τείας, καὶ ἄλλον Ἰνδικὸν πλοῦτον, καὶ ὑπεδέχθη
 ἐντίμως παρὰ τῶν πατριωτῶν τε. Ἐκθαμβηθεῖσα ἡ
 Εὐρώπη εἰς ταύτας τὰς δύο ἐφευρέσεις, τὴν μὲν,
 διό-

διότι ἐγνώριζε Νέον Κόσμον (τὴν Ἀμερικὴν) καὶ λαμβάνουσα σωστὴν Γεωγραφικὴν πληροφορίαν τῆς ὑδρογείου σφαίρας, καὶ εὐρίσκοντα πλῆθος χρυσοῦ, καὶ ἀργύρου, ἐφαντάζετο μεγάλας μεταβολὰς εἰς τὴν πολιτικὴν τῆς Εὐρώπης διὰ τούτων τῶν μεγαλοδυνάμων μετάλλων· τὴν δὲ, διότι ἐστοχάζετο ὅτι καθὼς οἱ Φοῖνικες, οἱ Ἀλεξανδρεῖς, οἱ Κωνσταντινουπολίται, καὶ τελευταῖον αἱ Ἰταλικαὶ Δημαρχίαι ὑπερευτύχησαν διὰ τοῦ Ἐμπορίου τῶν Ἰνδιῶν, παρομοίως θέλουν εὐτυχήσει καὶ οἱ Πορτογάλλοι, μεταχειριζόμενοι αὐτὸν τὸν νέον δρόμον. Ὅλα λοιπὸν τὰ παρωκεάνια Εὐρωπαϊκὰ Ἔθνη ἠλεκτρίσθησαν εἰς αὐτὴν τὴν ἀμιλλαν, καὶ ὁ φιλεπιστήμων ἄνθρωπος χρεωστῆι μεγάλας τὰς χάριτας εἰς τὸ Ἐμπόριον, τὸ ὁποῖον ἔγινεν αἰτία τοιούτων εὐρέσεων ἐπωφελεστάτων, καὶ περιεργοτάτων.

Οἱ Ἴσπανοὶ καὶ Πορτογάλλοι γνωρίζοντες τὴν μεγάλην ὠφέλειαν αὐτῶν τῶν τόπων, προσέτρεξαν εἰς τὸν Πάπαν, καὶ ἔλαβον ἀνὰ μίαν Βῆλλαν, ἥτοι Ἐκκλησιαστικὴν ἀπόφασιν, ἐπικυροῦσαν εἰς αὐτοὺς κατὰ τὸ δικαίωμα τοῦ πρώτου κατασχόντος, τὴν ἀπόλυτον ἐξουσίαν εἰς τὰ εὐρεθέντα μέρη· ὥστε κατὰ τὴν διήγησιν τοῦ Ἱστορικοῦ Ἀκκλουίτου, κατὰ ζήτησιν Ἰωάννου Β'. Βασιλέως τῆς Πορτογαλίας, ἐνωπλισμένου μὲ Παπικὴν Βούλλαν ἰδιοκτησίας, ὁ Ἐδουάρδος Δ'. Βασιλεὺς τῆς Ἀγγλίας, ἀπηγόρευσεν εἰς τὰς ὑπηκόους του νὰ πραγματεύωνται μὲ τὴν Γενέαν εἰς τὰ παράλια τῆς Ἀφρικῆς.

Οἱ Ἑνετοὶ, ὡς προνοητικοὶ Ἐμποροὶ, ἐγνώρισαν ἀμέσως, ὅτι ὁ ἀνακαλυφθεὶς οὗτος δρόμος διὰ τοῦ Ὠκεανοῦ ἔμελλε νὰ ἀφανίσῃ τὸ Ἐμπόριόν των, ἥτοι τὴν δόξαν, καὶ τὸν πλοῦτόν των· ἀλλὰ καὶ

οἱ

οὶ Πορτογάλλοι μὴ ἐπιθυμῶντες ἄλλο ἀπὸ τὸ Μο-
 νοπωλεῖον ἐκείνων τῶν πλουσίων, καὶ ἐπικερδεστά-
 των προϊόντων τῆς Ἀσίας, ἔκαμαν ὅλα τὰ δυνα-
 τά των νὰ τὸ ἀποκτήσουν. Ἐμμανουήλ ὁ ἀξίως
 τότε βασιλεύων εἰς τὴν Πορτογαλίαν, ἐπιτυχῶν
 εἰς τὸ νὰ ἐκλέξῃ ὑποκείμενα ἄξια διὰ νὰ κυβερνή-
 σουν ἐκεῖνα τὰ Ἀσιατικὰ μέρη, εἰς διάστημα 14
 ἐτῶν μετὰ τὸν ρηθέντα πλοῦν τοῦ Γάμα, ἐκυρίευσε
 τὴν πόλιν Μαλάκην, ἔχουσιν τὰς ἀποθήκας ὅλων
 τῶν Ἀσιατικῶν προϊόντων, μὲ λιμένα κείμενον εἰς
 τὸ μέσον τοῦ Ἀνατολικοῦ, καὶ Δυτικοῦ ἄκρου ἐκεί-
 νων τῶν μερῶν, καὶ κυριεύουσιν τὸν πορθμὸν τῆς
 τούτων κοινωρίας. Οἱ ἐμπορευόμενοι τὴν Σίναν, τὴν
 Γαπωνίαν, καὶ τὰς λοιπὰς ἠπείρους, τὰς Μολούκας
 καὶ ὅλας τὰς Νήσους τοῦ ἐκεῖ Ἀρχιπελάγους ἐξ
 Ἀνατολῶν, καὶ τὸ Μαλαβάρων, τὴν Σείλάν, καὶ
 τὸ Κορομανδέλον, καὶ Βεγκάλην ἀπὸ δυσμῶν, ἐ-
 γνώριζαν τὴν ὑπερίσχυσιν τῶν Πορτογάλων, οἱ
 ὁποῖοι κυριεύοντες τὴν Γόαν, καὶ Δίαν εἰς τὸν Μα-
 λαβαρικὸν Αἰγιαλόν, ἔδιδον μεγάλα ἐμπόδια εἰς
 τοὺς μεταχειριζομένους τὸν παλαιὸν δρόμον τῆς Ἐ-
 ρυθρᾶς Θαλάσσης. Οἱ στόλοι των ἐθαλασσοκρα-
 τοῦσαν ἀπὸ τὸ Ἀκρωτήριον τῆς Καλῆς Ἑλπί-
 δος, ἕως τῆς Καντῶνος, δηλαδὴ 4,000 λευγῶν αἰ-
 γιαλῆς· καὶ ἡ ἐξουσία των ἐπεστηρίζετο μὲ πολλὰ
 παράλια φρούρια, καὶ ἐμπόρια (Comptoirs), ὥστε
 ὅλον τὸ Ἐμπόριον ἐπέρασεν εἰς τὴν ἐξουσίαν των
 εἰς τόσον ὀλίγον διάστημα, καὶ ἡ Λισβῶνα ἀπο-
 κατέστη τὸ Μονοπωλεῖον ὅλων τῶν Ἰνδικῶν πραγ-
 ματειῶν.

Ἐγκαρδιωθέντες οἱ Πορτογάλλοι ἀπὸ τοιαύτην εὐ-
 τυχηῖ ἐκβασιν, ἀπεφάσισαν νὰ κλείσῃν, καὶ τὸν
 Ἄρα-

Ἀραβικὸν, καὶ Περσικὸν Κόλπον, καὶ νὰ ὑπερήσουν ἐξ ὀλοκλήρου τὴν εἴσοδον τῶν Ἰνδικῶν προϊόντων ἀπὸ τὴν Ἀσίαν, καὶ τὴν Αἴγυπτον, καὶ ἐπὶ τὲς ἀπέστειλαν μὲ δυνάμεις ἀρκετάς Ἀλφόνσον Ἀλβκερ- κην τὸν ἐπισημότερόν των ἀρχιστράτηγον, ὁ ὁποῖος κυριεύσας τὸν Ὄρμον, Νησίον κείμενον εἰς τὸν Περ- σικὸν κόλπον, ἀπέκλεισε τὴν Περσίαν ἀπὸ τὸ Ἐμ- πόριον τῆς Ἰνδίας, τὸ ὁποῖον ἔκαμνε διὰ τῆς Βά- σρας, ὡς προείπομεν, καὶ οἱ Πέρσαι ἠναγκάζοντο νὰ πληρώσεν ὅσα ἐζήτην οἱ Πορτογάλλοι διὰ τὴν ἀ- γοράζεν τὰςπραγματείας· εἰς δὲ τὴν Ἐρυθρὰν Θα- λασσαν δὲν ἐδυνήθη νὰ εὐτυχήσῃ διὰ τῆς σκοπέ- λης, καὶ τὸ δύσπλευστον αὐτῆς τῆς Θαλάσσης, αἱ ὁποῖαι ἐπροξένησαν φθορὰν εἰς τὸν στόλον των, καὶ διὰ τὴν ἀντίστασιν τῶν παραλίων Ἀράβων, καὶ τῶν Αἴγυπτίων Σουλτάνων.

Οἱ Ἐνετοὶ ἔκαμνον ὅλα τὰ δυνάτα των νὰ φυλά- ξεν τὸ Ἐμπόριον τῆς Αἰγύπτου μὲ τὰς Ἰνδίας· πα- ρεκίνησαν τὸν Σουλτάνον νὰ γράψῃ πρὸς τὸν Πά- παν Ἰούλιον β'. καὶ τὸν Ἐμμανουήλ Βασιλέα τῆς Πορτογαλλίας, ὅτι ἂν δὲν παύσεν ἀπὸ τῆς νὰ ἐμ- πορεύωνται εἰς τὰς Ἰνδίας, ἀφίνοντες τὰ πράγμα- τα νὰ τρέχουν, ὡς πρότερον, αὐτὸς θέλει σφάζει ὅλους τοὺς Χριστιανῆς τῆς Αἰγύπτου, καὶ Συρίας, καὶ θέλει καύσει τὰς Ἐκκλησίας ὅλας, καὶ αὐ- τὸν τὸν Ἅγιον Τάφον· ἀλλ' ὁ φοβερισμὸς οὗτος, ὁ ὁποῖος πρὸ μιᾶς Ἐκατονταετηρίδος ἤθελε τρομάξῃ τὸν Πάπαν, τότε κατεφρονήθη μὲ ἀδιαφορίαν, τὴν ὁ- ποῖαν ἀκούσας ὁ Σουλτάνος, καὶ βοηθούμενος ἀπὸ τοὺς Ἐνετοὺς μὲ ξυλικὴν τῆς Δαλματίας, κατε- σκεύασε στόλον εἰς τὸν Ἀραβικὸν Κόλπον, διὰ νὰ πολεμήσῃ τὴν βίαν, μὲ βίαν, ἀλλ' ὀλίγον ἐδυνή- θη,

θη, καὶ τὰ πράγματα ἔμενον κοινὰ μετὰ τῶν Πορτογάλων.

Συμβάσα μετ' ὀλίγον ἡ κυρίεσις τῆς Αἰγύπτου παρὰ Σελίμ τῷ Α'. Ὄθμανῶν Βασιλέως (α), παρεκίνησε τὸς Ἑνετὲς νὰ μεταχειρισθῶν τὴν ἰσχὺν του κατὰ τῶν Πορτογάλων, ἀποδεικνύοντες εἰς ἐκεῖνον, τὸ ὄφελος τῆς Ἐμπορίας. Ἐδέσπισεν ἔτος ὁ Αὐτοκράτωρ, ὅτι εἰς τὴν ἐκτεταμένην Ἐπικράτειάν τε νὰ διαπερῶν ἀσύδοτοι αἱ πραγματεῖαι τῆς Ἀλεξανδρείας, καὶ νὰ πληρῶνουν βαρῆα τελῶνια αἱ διὰ τῆς Πορτογαλλίας. ἐρχόμεναι· ἀλλὰ μικρὸν ἱατρικὸν ἦτον τοῦτο διὰ τὸς Ἑνετὲς, οἱ ὁποῖοι κατατρεχόμενοι ἀπὸ τὴν περίφημον συμμαχίαν τῆς Καμβραίας, ἐκινδύνευσαν νὰ ἐξολοθρευθῶν, καὶ ἔχασαν σχεδὸν ὅλον τὸ Ἐμπόριον, τὸ ὁποῖον ἐβάστασαν περὶ τὰς ζ'. Ἐκατονταετηρίδας, μὲ δόξαν, καὶ εὐτυχίαν των.

Ἄκραν εὐτυχίαν ἔφερεν εἰς τὴν Πορτογαλίαν τὸ Ἀσιατικὸν Ἐμπόριον ἕως τοῦ 1580. ὅτε τὰ Ἰσπανικὰ ὄπλα κυριεύσαντα τὴν Λισβώναν, καὶ κρατήσαντα αὐτὴν ἕως τοῦ 1640. τὴν ἐγύμνωσαν ἀπὸ τὸν πλετόντης, καὶ τὴν ἀδυνατίσαν· διότι κατὰ τὴν μαρτυρίαν τῶν Ἱστορικῶν εἰς διάστημα 42. ἐτῶν μόνω, οἱ Ἰσπανοὶ ἐφορολόγησαν εἰς μετρίαν τὰ τὸ μικρὸν αὐτὸ Βασίλειον μὲ 200 μιλλιῶνια σκουῖδα χρυσᾶ, τὰ ὁποῖα ἀποτιμῶνται περὶ τὰ 2,000,000,000 γρόσσια τὸλάχιστον· αἱ ἀποθῆκαι τῆς ἐγυμνώθησαν, καὶ οἱ ἐμπορικοὶ στόλοι τῆς ἠλαττώθησαν, ὥστε δὲν ἤμπορῆσε πλέον νὰ φυλάξῃ

ἔ-

(α) Τῷ 1517, καὶ ἔκτοτε ἡ Αἰγύπτος μένει ὑπὸ τῷ ἔξουσίαν τῶν Ὄθμανιδῶν.

ἐκείνην τὴν ὑπεροχὴν εἰς τὰς Ἰνδίας, καὶ ὀλίγον κατ' ὀλίγον ἐσμικρύνθη, καὶ μετὰ τὴν ἀνόρθωσιν τοῦ Ἰρόνυ της.

Οἱ Ὀλλανδοί, πρῶτοι κατεπολέμησαν τὸς Πορτογάλλους εἰς τὰς Ἰνδίας, ὡς ὑποκειμένους εἰς τὴν Ἰσπανικὴν Μοναρχίαν, ἀπὸ τὴν ὁποίαν τότε ἀπέστησαν. Ἐκυρίευσαν τὴν Σεϊλάν, Τερνάτην, Τιδώραν, καὶ αὐτὴν τὴν Μαλάκην· καὶ ἔτσι, ὡς γένος οἰκονόμον, φιλόπονον, καὶ ἐπιμελητικόν, καὶ ἐνταῦτῳ ὑστερημένον ἀπὸ κάθε εἰσόδημα διὰ τὸ ἀκαρπὸν τῆς γῆς του, ἐδόθησαν εἰς τὸ Ἐμπόριον, καὶ εὐδοκίμησαν ὡς ἄλλη Τύρος.

Μετὰ ταῦτα συνέτρεξαν μὲ μεγάλην ἐπίδοσιν οἱ νῦν θαλασσοκράται Ἄγγλοι, καὶ ὑπὲρ ἅπαντας, καὶ παλαιῶς, καὶ νέους εὐδοκίμησαν. Οἱ Γάλλοι ἔλαβον καὶ αὐτοὶ τὸ μέρος των, καὶ ἄλλοι ὀλίγον· ἀλλ' ὅλα ταῦτα θέλουν ἐκτεθῆ εἰς τὰ Ἄρθρα τῶν Ἐπικρατειῶν αὐτῶν· καθὼς καὶ τὸ νέον Ἐμπόριον τῆς νεοευρημένης Ἀμερικῆς, τὸ ὁποῖον ἐπλέτισε τὸ παλαιὸν μὲ πολλὰ εἶδη, καὶ προϊόντα, ἄγνωστα εἰς τοὺς παλαιούς, ὡς Ζάχαρι, Κακάον, Κίναν, καὶ πλῆθος ἰατρικῶν βοτανῶν, καὶ ξύλων βαφικῶν.

Κ Ε.

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Ν Δ'.

Περὶ τοῦ διὰ ξηρᾶς Ἐμπορίου τῶν προϊόντων
τῆς Ἰνδίας.

Αφ' ἧ διατῶν προτέρων τέτων Κεφαλαίων διεγράφησαν με συντομίαν οἱ διάφοροι δρόμοι, τοὺς ὁποῖους μετεχειρίσθησαν διὰ θαλάσσης οἱ ἄνθρωποι ἀπὸ τοὺς ἀρχαίους χρόνους, καὶ ἕως σήμερον, διὰ τὸ ἐπωφελές Ἐμπόριον τῶν Ἀσιατικῶν τόπων, μάλιστα τῶν Ἰνδιῶν· ἐστχάσθη ἀναγκαῖον γὰρ ἐξιστορήσω, καὶ τοὺς διὰ ξηρᾶς δρόμους τῶν συνοδοιποριῶν, τὰς ὁποίας καταβάνια, ἢ κερβάνια Τυρκικώτερον γνωρίζομεν· διότι καὶ μετὸν τρόπον τοῦτου γίνεται μέγα Ἐμπόριον εἰς ὅλην τὴν Ἀσίαν, καὶ ἕως εἰς αὐτὴν τὴν βασιλεύουσαν Κωνσταντινούπολιν, τὴν γείτονα, καὶ ἐποπτεύουσαν τὴν μικρὰν Ἀσίαν.

Παρατηρῶντας τινὰς τὸν Γεωγραφικὸν Πίνακα τῆς Ἀσίας καταλαμβάνει ὅτι ἡ μεγίστη αὕτη Ἡπειρος διὰ τὴν συγκοινωνήσῃ ἐμπορικῶς μετὰ τὰς κειμένους τόπους πρὸς δυσμὰς τῆς Σίνας, καὶ τῆς Ἰνδίας δὲν ἔχει ἄλλο πλωϊμον μέρος ἀπὸ τοὺς ποταμοὺς Τίγριν, καὶ Εὐφράτην, πρὸς δυσμὰς, καὶ πρὸς βορρᾶν τὴν Κασπίαν Θάλασσαν, καὶ τὸν Εὐξείνον Πόντον, καὶ τὰς εἰσρέοντας εἰς τὴν πρώτην Ὄξιν, καὶ Κύρον ποταμὸς, καὶ τὸν Φάσιν εἰς τὴν δευτέραν· ὅλαι αἱ λοιπαὶ ἐσωτερικαὶ πολλαί, καὶ μεγάλαι Ἐπαρχίαι τῆς ἔχουσιν ἀνάγκην ἀπὸ τὰς συνοδοιπορίας, καὶ τὸ περισσότερο διότι οἱ πρῶτοι δύο ποταμοὶ ὄ-
λί-

λίγον είναι πλευστοὶ εἰς τὴν πρὸς τὴν Ἀσίαν ἑκτασίτων· καὶ οἱ λοιποὶ, καθὼς καὶ αἱ σημειωθεῖσαι θάλασσαι, περιεκατοικοῦντο ἀπὸ Ἑθνη Βάρβαρα, ληστρικά, καὶ ἀπόλιδας· προσθετέον ὅτι ὁ δρόμος διὰ ξηρᾶς εἶναι φασικώτερος καὶ εὐκολώτερος εἰς τὸν ἄνθρωπον· καὶ ὁ διὰ τῶν ὑδάτων πλοῦς δύσκολος, καὶ δυσεπινόητος.

Τὸ ἴδιον ἀκολυθεῖ καὶ εἰς τὴν Λιβύαν, ἢ Ἀφρικὴν εἰς τῆς ὁποίας τὴν ἐπιφάνειαν μόνος πλευστῆς ποταμὸς εὐρίσκεται ὁ Νεῖλος. Βέβαια δὲν γνωρίζομεν αὐτῆς τῆς μεγάλης Ἠπείρου τὸ ἐσωτερικὸν διὰ τὴν ἀποφασίσωμεν μὲ ἀκρίβειαν περὶ τῆς ἐσωτερικοῦ Ἐμπορίου τῶν ἀπολιτεύτων κατοίκων τῆς· ἀλλὰ μὲ ὅλαν τοῦτο δὲν ἀμφιβάλλομεν ὅτι ἀπὸ αὐτοῦ τοὺς ἀρχαιοτάτους χρόνους ὁ χρυσὸς, οἱ ἐλεφαντόδοντες, καὶ τὰ ἀρώματά τῆς διὰ συνοδοιποριῶν μετεκομίζοντο, καθὼς καὶ τώρα εἰς τὰ παράλια τῆς Ἐρυθρᾶς, καὶ τῆς Μεσογείου θάλασσης, καὶ εἰς αὐτὴν τὴν Αἴγυπτον, ὅπου ἀλλάζονται μὲ ἄλλα προϊόντα, καὶ μετακομίζονται πάλιν ὁμοίως.

Παρατηρήσαμεν (Κεφ. α.) ὅτι τὸ Ἐμπόριον τῶν πρώτων ἀνθρώπων ἐγένετο διὰ ξηρᾶς διὰ τῶν καμήλων, αἱ ὁποῖαι ὡς ἀναγκαῖαι ἐδόθησαν παρὰ τῆς Θεῖας Προνοίας εἰς τὰς ἀποτάμους, καὶ ἀμμώδεις γαίας τῆς Ἀσίας, καὶ Ἀφρικῆς, καὶ συμβάλλουσιν, ὡς καράβια τῆς ἐρήμου, καθὼς καὶ ἐπονομάζονται παρὰ τῶν καμηλοτρόφων Ἀράβων· χωρὶς αὐτῶν τῶν ζώων πολλὰ μέρη τῆς Ἀσίας, καὶ Ἀφρικῆς ἤθελον μείνη ἀκοινώνητα, ὡς πρὸς τὰ λοιπὰ, καὶ τὸ Ἐμπόριον νεκρὸν.

Μία ἀπὸ τὰς αἰτίας, αἱ ὁποῖαι ἠύξησαν τὸ διὰ ξηρᾶς Ἐμπόριον εἶναι ἡ διαταγὴ τῆς Μωάμεθ πρὸς τοὺς

τούς ὀπαδούς τε) ὑποχρεοῦσα αὐτοὺς νὰ πηγαίνουν καὶ ἅπαξ ἐπὶ ζῶης των εἰς προσκύνησιν τῆς Κεαβέ, ἤτοι τοῦ Ναῦ τῆς Μέκας· τότε διὰ αὐτοὺς σεβασμιωτάτου, καὶ πρὸς τὸν ὁποῖον πρέπει νὰ βλέπουν ὅλα τὰ ἀπανταχοῦ προσκυνήματά των. Ἡ παράδοξος ἔκτασις αὐτῆς τῆς θρησκείας εἰς ὅλην τὴν Ἀσίαν, καὶ Ἀφρικὴν, καὶ ἡ δεισιδαίμων ὑποταγὴ τῶν Μωαμεθανῶν εἰς τὴν εἰρημένην διαταγὴν, συναθροίζου ἄπειρα πλήθη εἰς τὸν Ναὸν ἐκεῖνον ἐτησίως, ἀπὸ ὅλην τὴν Ὀθωμανικὴν, καὶ Περσικὴν Ἐπικράτειαν, καὶ ἀπὸ τὰ ἀπώτερα μέρη τῶν δύο εἰρημένων μεγάλων ἡπείρων (α). Χιλιάδες καμήλων φορτωμένοι μὲ τὰ Ἰνδικὰ, καὶ ὅλα τὰ Ἀσιατικὰ προϊόντα συνακολουθοῦν αὐτοὺς τοὺς προσκυνητὰς, οἱ ὁποῖοι εἰς τὰς ὀλίγας ἡμέρας τῆς ἐκεῖ διατριβῆς των κάμνουν μεγίστην ληψοδοσίαν, καὶ ἐκεῖθεν διαδίδονται πανταχόθεν διὰ ξηρᾶς ὄλαι αἱ πραγματεῖαι εἰς μεγάλας ποσότητας πανικῶν τῆς Ἰνδίας, Σαλίων τῆς Κασμιρίας, μεταξωτῶν τῆς Γεζοάτας, πιπέρι, κιννάμωμον, μοσχοκάρυα, καρυόφυλλα, καὶ ἄπειρα ἄλλα εἶδη συναριθμούμενα εἰς αὐτὰς τὰς συνοδοιπορικὰς ἐκστρατείας.

Ἐκτὸς ταύτης τῆς πανηγύρεως εἶναι καὶ ἄλλαι πολ-

(α) Κατὰ τὸ παρὸν εἶναι ἐμποδισμὴν αὐτῇ ἡ πανηγυρις παρὰ ἐκεῖ ἐπιδραμόντων Βεχαβιτῶν, οἱ ὁποῖοι ὄντες δεῖσαι τῆς θρησκείας, καὶ καταδραμεῖς τῆς Μωαμεθανικῆς, κατέσκαφαν τὸ ναοὺς ἐκεῖνος, καὶ κυριδύεν τὸς τόπος εἰς ὅσην ἡ Ὀθωμανικὴ Διοίκησις νὰ τὸς κατασρέψη· ὃ δὴ καὶ ἐπέτυχεν διὰ τῆς ἐκστρατείας τοῦ Σατραπού τῆς Αἰγύπτου Μωάμεδ Ἀλῆ Πασᾶ, καὶ ἤδη ὑπόκεινται ἐκεῖνοι οἱ τόποι εἰς τὸ Ὀθωμανικὸν κράτος, καὶ ἐφέτος 1813. ὑπάγει συμμορία προσκυνητῶν ἐκ ἐκεῖ.

πολλαί εἰς ἄλλα μέρη τῆς Ἀσίας, καὶ προσέτι προσδιωρισμένοι καιροὶ, εἰς τοὺς ὁποίους πηγαينوέρονται ἀπὸ τὴν Τουρκίαν εἰς τὴν Περσίαν, καὶ ἐντεῦθεν εἰς τὰς Ἰνδίας, καὶ ἕως τῆς Σίνας, διὰ τῶν ὁποίων φυλάττεται ὁ παλαιὸς δρόμος τοῦ Ἐμπορίου, καὶ ἡ Βάσρα, καὶ τὸ Βαγδάτον ἀνδοῦσιν. Ὁλη ἡ Ἀφρικὴ διὰ τῶν συνοδοιοριῶν τούτων κοινωνεῖ καὶ ἐμπορεύεται μὲ τὴν Αἴγυπτον· καὶ αὐτὸ τὸ προειρημένον. Ἐμπόριον τῶν βορειανατολικῶν μερῶν τῆς Ἀσίας μὲ τὴν Σίναν διατηρεῖται ἀκόμη ἕως τῆς σήμερον.

Τὸ διὰ ξηρᾶς Ἐμπόριον τῆς Ῥωσσίας μὲ τὴν Σίναν, καὶ τὰ Ἰνδικὰ μέρη, ἤμπορεῖ νὰ συναριθμηθῇ εἰς τὰ πρῶτα τέττα τοῦ εἴδους. Μετὰ τὰ κατορθώματα Πέτρου ἐκείνου τοῦ Μεγάλου Αὐτοκράτορος, καὶ τὰς ἀποκτήσεις του πρὸς τὰ Ἀσιατικὰ μέρη, ἡ μεγίστη ἀπόστασις μεταξὺ Πετρσπόλεως, καὶ Πεκίνου ἔγινε συνοδοιορευτή· καὶ ἐπὶ Αἰκατερίνης τῆς Β' τῆς κατὰ πάντα ἀξίας διαδόχου ἐκεῖνος τοῦ Ῥώσσου Ἡρωος, τὸ Ἐμπόριον τοῦτο μὲ τὴν Σίναν ἀναβαίνει ἐτησίως εἰς 16,000,000 γρόσια περίπου, καθὼς θέλομεν τὸ παρατηρήσει εἰς τὸ ἴδιον Ἄρθρον, καὶ εἰς ἕκαστον ἄλλης Ἐπικρατείας τὸ ἴδιον, χωρὶς νὰ πολυλογήσωμεν ἐδῶ γράφοντες καταλεπτῶς τὰ καθ' ἕκαστα.

Κατὰ τὴν βορεινὴν θέσιν, καὶ τὸν πολισμὸν ἐκεῖνων τῶν μερῶν τῆς Ῥωσσίας; ἂν οἱ Πορτογάλλοι δὲν ἤθελον εὐρῆ, καὶ ἄλλοι μετ' ἐκείνους δὲν ἤθελον ἀνιχνεύσει, τὸ διὰ τοῦ Ὠκεανοῦ Ἐμπόριον τῶν Ἰνδιῶν, διὰ τὴν ἀκατάστατον τῆς Αἰγύπτου κατάστασιν, καὶ ἄλλα πολλὰ αἴτια, ἡ Ῥωσσία ἤθελεν οἰκειοποιηθῆ τὸ Ἐμπόριον ἐκεῖνο· καὶ εἰς ἐν

μ.έ-

μέρος τῶν ἐρήμων τῆς ἠθελεν ἀνεγερθῆ ἔμπορικὴ Πόλις, καὶ νὰ φθάσῃ τὴν δόξαν, καὶ πλεόντων τῆς εἰς τὴν ἐρήμον τῆς Χαλδαίας προνομασθείσης Παλιούρας, καὶ τὸ συνοδοιπορικὸν διὰ ξηρᾶς Ἐμπόριον, ἠθελεν ὑπερβῆ τὸ διὰ θαλάσσης· ἀλλὰ ταῦτα ἐγιναν ὡς αἱ περιστάσεις ἠθέλησαν, καὶ θέλουν φυλαχθῆ πάλιν, καθὼς αὐταὶ ἐπιτρέψωσιν· εἰς ἡμᾶς ἀρκεῖ νὰ τὰ ἐξιστορήσωμεν, καὶ μανθάνοντες, νὰ ὠφεληθῶμεν εἰς τὰς ἐργασίας μας, τὸ ὁποῖον εἶναι ὁ σκοπὸς μας.

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Ν Ε.

Ἐπιθεωρία, ἥτοι Ἀνακεφαλαίωσις τῶν ῥηθέντων.

Η προκειμένη θεωρία, καὶ σύγκρισις τοῦ ἀρχαίου καὶ τοῦ νέου Ἐμπορίου προξενεῖ καὶ τέρψιν, καὶ ὠφέλειαν εἰς τοὺς μελετῶντας, μάλιστα τοὺς Ἐμπόρους, διὰ τοὺς ὁποίους ἐγὼ ἀγωνίζομαι, καὶ τυγγράφω· διότι τί τερπνότερον ἀπὸ τοῦ νὰ θεωρῶμεν τὰ δυνατώτερα, καὶ εὐγενέστερα Ἐθνη νὰ πτοχάζωνται ἐσιῶδη ὑποστηριγμὸν τῆς πολιτικῆς τῶν δυνάμεως τὸ ἐντιμὸν ἐπάγγελμά μας; ἢ τί ἐπωφελέστερον ἀπὸ τοῦ νὰ συγκρίνωμεν πρὸς ἀλληλα τὰ ἐπιχειρήματα τῶν διαφόρων Ἐθνῶν εἰς τὸ νὰ οἰκειοποιηθῶν, καὶ νὰ τελειοποιήσουν τὴν τέχνην μας, καὶ τοὺς τρόπους, τοὺς ὁποίους μετεχειρίσθησαν, καὶ οὕτω νὰ γνωρίσωμεν τὸν καλλίτερον;

Οἱ Φοίνικες, καὶ μετ' αὐτὰς οἱ Ἕλληνες, οἱ ὁποῖοι πρῶτοι, ὡς ἐξιστορήσαμεν, μετεχειρίσθησαν τὸ τῆς

Iv.

Ἰνδίας Μεγαλεμπόριον, ἐνδέχεται νὰ ἐγνώρισαν τὸ ἐπωφελέστερον τοῦ νέου ἐμπορικοῦ δρόμου διὰ τοῦ Ὠκεανοῦ· ἀλλὰ μήτε ἡ ἀτελής Ναυτικήτων, μήτε ἡ Θέσις τῆς Τύρου, καὶ τῆς Ἀλεξανδρείας, αἱ ὁποῖαι τοὺς ἠθελον ἀναγκάσῃ νὰ περιπλεύσουν ὀλόκληρον τὴν Ἀφρικὴν, τοὺς ἐσυγχωροῦσαν νὰ τὸ ἐπιχειρισθῶν. Ἡ Πορτογαλλία, Ἰσπανία, Ὀλλάνδα, Ἀγγλία, καὶ ὅσα ἄλλα μέρη κατὰ τὸ παρὸν ἐμπορεύονται μὲ τὴν Ἰνδιάν, ὄντα παράλια τοῦ Ἀτλαντικοῦ Ὠκεανοῦ, ἀναγκαίως διαπλεύουσι διὰ τοῦ Εὐέλπιδος Ἀκρωτηρίου, καὶ εὐκόλως ἀποτελοῦν τὸ Ἐμπόριόν των· ἀλλ' ἡ Τύρος, ἡ Καρχηδών, ἡ Ἀλεξάνδρεια, ἡ Βηρυτὸς, ἡ Ρόδος, αἱ Ἀθῆναι, ἡ Κόρινθος, ἡ Κωνσταντινούπολις, καὶ ὅλαι αἱ Ἰταλικαὶ Πόλεις, κείμεναι εἰς τὴν Μεσόγειον θάλασσαν, εὐχαριστοῦντο νὰ πλέουν πρὸς ἐκεῖνα τὰ Ἀσιατικὰ μέρη διὰ τοῦ Ἀραβικοῦ Κόλπου, καὶ νὰ στοχάζωνται τὰ Γάδειρα, τὰς περιφήμους τῆ Ἡρακλέους στήλας, ὄρον μὴ περαιτέρω τοῦ ἐγνωσμένου Κόσμου· καὶ τὰ πρὸς Ἀνατολὰς ταξείδιά των ἕως τοῦ Μαλαβαρικοῦ Αἰγιαλοῦ, καὶ τῆς Ταπροβάνης, ἢ τοι Κεῖλάν, τῆς Νήσου· ὅπου μετακομιζόμεναι διὰ τῶν παραλίων, καὶ μεσογείων ἐντοπίων, τὰ ἐργόχειρα, καὶ προϊόντα των, ἠγοράζοντο παρὰ τῶν Ἐμπόρων τοῦ Ἀραβικοῦ Κόλπου, καὶ ἐφέροντο εἰς τὰ Ρινοκούλουρα, ἢ τὴν Ἀλεξάνδρειαν· ὥστε καὶ τὸ νὰ ζητῶν ἄλλον δρόμον καλλήτερον δι' αὐτοὺς δὲν ἦτον δυνατόν. Μόνος ὁ περίπλους τῆς Ἀφρικῆς διὰ τοῦ Καρχηδονίου Ἄννωναι ἱστορεῖται παρὰ τῶν Παλαιῶν, ἀλλὰ καὶ αὐτὸς ὀλίγον ἐπωφελὴς ἐφάνη εἰς τὸ Ἐμπόριον, καὶ δεῖ ἠλλαξε τὸ παλαιὸν σύστημα.

Ἡ

Ἡ Πορτογαλλία ὁμῶς, ἡ Ἰσπανία, ἡ Ὀλλάνδα, καὶ ἡ Ἀγγλία κείμεναι ἐπὶ τοῦ Ἀτλαντικοῦ Ὠκεανοῦ ἐκτὸς τῶν Γαδεΐρων, καὶ ἐπιχειροῦσιν τὸ Ἐμπόριον μετὰ τὴν τελειοποίησιν τῆς Ναυτικῆς, καὶ τὴν εὐρεσίαν τῆς Ναυτικῆς Ποξίδος, βέβαια ἔπρεπε νὰ ζητήσῃν δρόμον διαφορετικὸν ἀπὸ τὸν παλαιόν, καὶ τὸν εὗρηκαν, καθὼς προείπομεν, μὲ ὠφέλειάντων μεγάλην.

Εἰς τὸ διάστημα χιλίων περίπου ἐτῶν ἀπὸ τοῦ πρώτου Πτολεμαίου, ἕως τῆς κυριεύσεως τῆς Αἰγύπτου παρὰ τῶν Μωαμεθανῶν, ὅλη ἡ Εὐρώπη ἐλάμβανε τὰναγκαῖα προϊόντα τῶν Ἰνδιῶν διὰ τῆς Ἀλεξανδρείας, καὶ μῆτε οἱ πρότεροι Ἕλληνες Κύριοι τῆς Αἰγύπτου, μῆτε οἱ μετ' αὐτοὺς Ῥωμαῖοι, μῆτε οἱ Ἑλληνοῤῥωμαῖοι τῆς Κωνσταντινουπόλεως Ἀυτοκράτορες, ἐφρόντισαν νὰ κυριεύσουσιν ἢ παράλιον τόπον, ἢ πλησιόχωρον Νῆσον τῆς Ἰνδίας, καὶ ἀποκαταστήθης ἐκεῖ νὰ ἐμπορεύωνται· ἀλλ' εὐχαριστοῦντο μόνον εἰς τὸ νὰ συναλλάσσουσιν εἰρηνικῶς μὲ τὰς αὐτόχθονας Ἰνδοὺς.

Οἱ Παρτογάλλοι ὁμῶς ἔχοντες στόλους μὲ καύβια μεγαλύτερα, καὶ ἐνωπλισμένους μὲ πυροβόλα, ὅπλα κατετρόμαξαν καὶ τοὺς αὐτόχθονας, καὶ τὰ εἰσχωρήσαντα ἐκεῖ πολεμικώτερα Περσικὰ, καὶ Ἀραβικὰ Ἔθνη, ἐκυρίευσαν πολλὰ παράλια μέρη, ἔκτισαν φρούρια, ἀπέπλευσαν ἕως τῆς Ἰαπωνίας, καὶ ἐξήπλωσαν τὴν ἐξουσίαν των εἰς ὅλον τὸ μέγα Ἰνδικὸν Ἀρχιπέλαγος ἀπὸ τὴν Σεμάτραν, ὡς τὰς Φιλιππικὰς Νήσους. Οἱ Πτολεμαῖοι, καὶ αὐτοὶ οἱ ἐπιχειρηματικοὶ Ῥωμαῖοι διὰ τὸν ἀργοπορινὸν δρόμον τοῦ στόλου των, δὲν ἠμποροῦσαν νὰ στείλουν δυνάμεις ἀρκετὰς διὰ νὰ κυριεύσουσιν τόπους τό-

σον μακρυνούς, ὥστε διὰ θαλάσσης δὲν ἐκυριεύετο τότε ἡ Ἰνδία.

Διὰ ξηρᾶς δὲ μετὰ τὸν μέγαν Ἀλέξανδρον, ὁ ὁποῖος μόνος ἐπροχώρησεν ἕως τοῦ Ἰνδοῦ, καὶ ἔκαμε τὸν ἀξιόλογον ἐκείνον περίπλου. οἱ διάδοχοι αὐτοῦ Βασιλεῖς τῆς Συρίας δὲν εἶχον ἀρκετὰς δυνάμεις νὰ ραστάσουν τὰς ἀποκτήσεις ἐκείνου τοῦ Ἡρώος· ἀλλ' οὔτε ἡ μικρὰ διοίκησις τῶν ἐναπομεινάντων εἰς πολλὰς χρόνας Ἑλληνομακεδόνων εἰς τὴν Βακτριανὴν, ἢμποροῦσαν νὰ τὸ κατορθώσῃ, οἱ δὲ Ῥωμαῖοι πάντοτε ἐμποδίσθησαν ἀπὸ τῆς Πάρθης, καὶ τοὺς Πέρσας νὰ προβοῦν ἀνατολικώτερα ἀπὸ τὴν Μεσοποταμίαν, ὥστε ἡ Ἰνδία ἔμενεν ὀλίγον γνωστὴ, ἕως τῆς εὑρέσεως τοῦ Ὠκεαντικοῦ δρόμου.

Ἀφ' οὗ ὅμως εὑρέθη οὗτος ὁ δρόμος, καὶ οἱ Πορτογάλλοι πρῶτον, ἔπειτὰ οἱ Ὀλλανδοὶ, καὶ μετ' αὐτοὺς οἱ λοιποὶ Εὐρωπαῖοι, καὶ κυρίως οἱ Ἀγγλοὶ ἀποκατεστάθησαν εἰς τὰς Ἰνδίας, καὶ ἐκεῖ ἠγόραζον εὐδυνώτερα τὰς πραγματείας, ὁ κατ' εὐθείαν διὰ θαλάσσης δρόμος δὲν τὰς ἐπεφόρτιζε μὲ βαρῆα ἔξοδα, ὥστε ἂν οἱ Πορτογάλλοι ἐπωλοῦσαν εἰς τὴν ἡμίσειαν τιμὴν, ἀπὸ τὴν συνειδισμένην τῶν Ἐνετῶν, ἐκέρδιζαν σχεδὸν τὰ ἴσα, καὶ ἀναγκασίως ἦτον ἀδύνατον πλέον εἰς τοὺς Ἐνετοὺς νὰ ἀκολουθήσουν ἐκείνο τὸ Ἐμπόριον, καὶ ὁ παλαιὸς δρόμος ἔπρεπε νὰ κοπῆ ἀμέσως μὲ τὴν εὑρεσιν τοῦ νέου.

Ἐσημείωσα ἀνωτέρω τὰ κυριώτερα Ἄρθρα, τὰ ὁποῖα οἱ Ῥωμαῖοι μετεκόμιζον ἀπὸ τὰς Ἰνδίας, καὶ τὰ ἐπλήρωνα εἰς ὑψηλὰς τιμὰς διὰ τὰ ἐκεῖ ῥηθέντα αἴτια· ἀλλ' ἀφ' οὗ ἡ Ῥώμη ἔπεσεν εἰς τὰς χεῖρας τῶν Σκυθῶν, καὶ λοιπῶν Βαρβάρων, καὶ ὅλον τὸ Ῥωμαϊκὸν Δυτικὸν Κράτος ἐγυμνώθη, καὶ τὸ

τὸ Ἀνατολικὸν ἐπτώχυνεν, ἀναγκασίως ἐσμίκρυνε καὶ τὸ Ἐμπόριον τῶν Ἰνδικῶν προϊόντων, καὶ ἐργοχειρῶν· ἐπειδὴ διὰ πολλὰς Ἐκατονταετηρίδας οἱ νέοι κυριοὶ, καὶ κάτοικοι τῆς Εὐρώπης φυλάττοντες τὰ παλαιὰ ἡθῶν, ἢ παντελῶς, ἢ ὀλίγον ἐμεταχειρίζοντο τὰ ἀρώματα καὶ λοιπὰ ἀρτύματα τῆς Ἀσίας· ὅταν δὲ ἠνοιξεν ὁ νέος δρόμος ὄχι μόνον τὰ παλαιὰ ἀρτύματα ἔγιναν εἰς ὅλους κοινὰ, ἀλλὰ προστετέθησαν καὶ πολλὰ, τὰ ὅποια ἦσαν ἀγνωρίιστα, καὶ πρὸ πάντων τὸ Θέ, καὶ ὁ Καφές, ποτὰ τόσο κοινὰ εἰς τὰς ἡμέρας μας, καὶ πρὸ τῆς 15'. Ἐκατονταετηρίδος ἀγνωρίστα εἰς τὴν Εὐρώπην, καθὼς καὶ πλήθος ἄλλων βοτανῶν, καὶ ἀρωμάτων τῶν εἰρημένων Ἀνατολικῶν, καὶ τῶν Δυτικῶν Ἰνδιῶν· ἄρα ἔκτοτε τὸ Ἐμπόριον ὑπερεδίπλωσεν ἀπὸ τὴν παλαιὰν κατάστασίν του.

Ἄλλ' εἰάν ἡ Ναυτικὴ ἐμεγάλωσε τόσο τὸ Ἐμπόριον, πόσον τοῦτο ἐμεγάλωσεν ἐκείνην, καὶ τὴν ἐτελειοποίησεν, εἶναι γνωστὸν εἰς ὅσους γνωρίζουν τὴν Ἱστορίαν, καὶ θεωροῦν τὰς πρὸ χρόνων ὀλίγων ναυτικὰς δυνάμεις τῶν Ὀλλανδῶν, καὶ τὴν ἀναντιρρήτου θαλασσοκρατίαν, τὴν ὁποίαν χαίρει τώρα ἡ Ἀγγλία· ὥστε ἠμποροῦμεν νὰ συμπεράνωμεν μὲ πραγματικὰς ἀποδείξεις, ὅτι τὸ Ἐμπόριον καὶ ἡ Ναυτικὴ συναυξάνουσι πρὸς ἀλληλα, καὶ ὅταν ἦναι συνευζευγμένα μὲ καλὴν διοίκησιν, δίδουσι ὅλα τὰ μέσα εἰς τὰ Ἔθνη νὰ ζῶσιν ἐσωτερικῶς μὲ πλοῦτον, καὶ εὐτυχίαν, καὶ ἐξωτερικῶς νὰ σέβωνται ἀπὸ τὰ ἀντίζηλά των Ἔθνη.

Ἐάν μετὰ τὴν καταπόρθησιν τῶν Μαυλούκων Κυρίων τῆς Αἰγύπτου, καὶ τῆς Συρίας παρὰ τοῦ Σουλτάνου Σελίμ Α'. δὲν ἠθέλεν ἦναι ἀνοιχτὸς ὁ δρό-

δρόμος τῶν Πορτογάλων, καὶ δὲν ἠκολούθει καὶ βληθῆ εἰς πράξιν ἀπὸ τὰ εἰρημένα παρωκεάνια Ἑθνη τῆς Εὐρώπης, τὸ Ὄθωμανικὸν Κράτος ἐξουσιάζωντας τὸν Ἀραβικὸν, καὶ Περσικὸν Κόλπον, καὶ τὸν διὰ ξηρᾶς πρὸς τὴν Κωνσταντινούπολιν δρόμον, ἠθέλεν αὐξήσῃ ἀναντιρρήτως καὶ τὸν πλοῦτον, καὶ τὰς δυνάμεις του μετὰ τὸ μέτρον τοῦ Ἐμπορίου; καὶ ἠθέλεν ὑπερυψωθῆ εἰς ἀνώτερον δόξης βαθμόν, καὶ δὲν ἠθέλεν ἦναι παράδοξον τὸ ὑ ἀποκτήσῃ τὴν παγκόσμιον Μοναρχίαν· ἀλλ' ἡ εὐρεσις ἐκείνου τοῦ δρόμου, καὶ φιλοκερδῆς δραστηριότης τῶν εἰρημένων Ἑθνῶν μετέβαλε τὴν τάξιν τῶν πραγμάτων, καὶ τὴν ἔφερεν εἰς τὴν παρούσαν κατάστασιν.

Ὡστε κατὰ τὸ παρὸν τὰ διαπλέοντα τὸν Ὠκεανὸν Ἑθνη εἶναι τὰ μόνα ἐμπορικώτερα· διότι καὶ ἀπὸ τὰ παράλια, καὶ Νήσους τῆς Ἀσίας, τῆς Ἀφρικῆς, καὶ τῆς Ἀμερικῆς φέρουν τὰ πραιόντα, καὶ πωλοῦντέστα εἰς ὅσα δὲν ἔχον αὐτὴν τὴν εὐκολίαν, ἢ ἄδειαν, τρυγοῦν τὸν πλοῦτόν των· καὶ ἐπομένως δίδοντες εἰς πληρωμὴν τῶν εἰρημένων προϊόντων ἐργόχειρα τῆς πατρίδος των, κερδίζουσι καὶ ἀπὸ αὐτὰ, καὶ βαθμῆδὸν συνάξουσι πλοῦτον.

Ἡ κυριεῦσις πολλῶν μερῶν, καὶ Νήσων τῆς Ἀμερικῆς, τῆς Ἀσίας, καὶ τῆς Ἀφρικῆς, καὶ αἱ γενόμεναι ἀποικίαι ἀπὸ τῆς Εὐρώπης εἰς ἐκείνους τοὺς τόπους, ἐστερέωσαν τὴν σχέσιν αὐτῶν μετὰ τὰς Μητροπόλεις τῶν Ἀποίκων, καὶ τὸ Ἐμπόριον ἐφαίνετο παντοτεινὸν μετὰξὺ τῶν ἀποίκων, καὶ τῶν συμπατριωτῶν των· ἀλλ' ἐπειδὴ εἰς τὸν ἄστατον τοῦτον Κόσμον δὲν εἶναι πρᾶγμα στερεόν· αἱ Ἀγγλικαὶ Ἀποικίαι τῆς Βορείας Ἀμερικῆς ἀπυστατήσασαι περὶ

τὸ

τὸ 1780 ἔτος, ἐκηρύχθησαν ἀνεξάρτητοι, καὶ ἐχω-
ρίσθησαν ἀπὸ τὴν Ἀγγλίαν, μὲ ζημίαν ὅχι μι-
κράν τοῦ Ἐμπορίου της.

Ἐκ τοῦ ἐναντίου δὲ ἡ Ὀλλάνδα, καὶ ἡ Γαλ-
λία ἐστοχάζοντο παντοτεινὸν τὸ Ἐμπόριόν των μὲ
τὰς ἀποικίας των· ἀλλὰ τώρα βλέπομεν ὅτι καὶ
αὐτῶν αἱ ἐλπίδες ἐματαιώθησαν· διότι εἰς τὸν ἐ-
νεστῶτα πολυχρόνιον πόλεμον, θαλασσοκρατήσασα
ἡ Βρεττανία, κατεκυρίευσε τὰς ὠραιότερας Ἀποικίας
τῶν εἰρημένων, καὶ ἐμποδίζει τὴν κοινωνίαν τῶν ἐ-
ναπομεινάντων μὲ τὰς Μητροπόλεις των, καὶ κατα-
κρατεῖ, καὶ ἀπολαμβάνει ὅλον ἐκεῖνο τὸ μέγα Ἐμ-
πόριον, ἀποκατασταθεῖσα μονοπωλεῖον εἰς ὅλα τὰ
πρῶϊόντα τῶν ῥηθέντων τόπων, ὅσα μεταφέρονται
διὰ θαλάσσης.

Ἡ ἐλπίζομένη γενικὴ εἰρήνη θέλει μᾶς ἀποδεί-
ξει πόσον, καὶ ποῦ θέλουν συμμεθεῖξει τὰ λοιπὰ
Γένη εἰς ἐκεῖνο τὸ μέγα Ἐμπόριον· μ' ὅλον τοῦτο
ἡ Ἀγγλία θέλει ὑπερτερεῖ ἕως ὅτου ἐξουσιάζει τὰς
Ἀνατολικὰς Ἰνδίας, καὶ τὸ κυριώτερον ἕως νὰ εὔρε-
θῇ ἄλλη δύναμις μὲ ναυτικούς στόλους νὰ τὴν κα-
ταπολεμήσῃ, τὸ ὁποῖον φαίνεται δύσκολον.

ΕΜ.

ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΣΠΟΥΔΗ.

Τ Μ Η Μ Α Γ.

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Ν Α.

Περὶ τοῦ Ἑσώτεριου Ἐμπορίου.

Διὰ τὴν ὑπεροχὴν τῆς ἐξωτερικοῦ Ἐμπορίου, καὶ τὴν ἀναγκαιοτέραν πολυμαθεῖαν εἰς τὴν ἐπιχείρησίν του, κατὰ προτίμησιν προεπραγματεύθη περὶ αὐτοῦ· ἀλλ' ἐπειδὴ φυσικῶς πρῶτον εἶναι τὸ ἐσωτερικόν, καὶ ἀναγκαϊότατον, εἶναι χρεῖα νὰ προγυμνάσωμεν τὸν ἀναγνώστην εἰς τὰ οὐσιωδέστερα ἄρθρα τούτου, μάλιστα διὰ νὰ χρησιμεύσουν, ὡς Προλεγόμενα εἰς τὸ Α'. Βιβλίον τοῦ Συγγραμματος, τὸ ὁποῖον ἐμπεριέχει τὴν ὕλην, ἥτοι τὰς πραγματείας, ὅσαι χρησιμεύουν ὡς ὑποκείμενον εἰς τὴν ἐμπορικὴν τέχνην.

Εἶπομεν ὅτι τὸ ἐξωτερικὸν Ἐμπόριον χρησιμεύει εἰς τὸ νὰ ἀποδείξῃ τὸ Ἔθνος πλάστιον, καὶ ἔνδοξον, εὐτυχὲς εἰς τὴν ἐσωτερικὴν του διοίκησιν, καὶ φοβερόν εἰς τοὺς ἐχθρούς του· ἀλλὰ τοῦτο μόνον, χωρὶς δηλονότι τῆς ἐσωτερικῆς εἰς τὸ νὰ ἀντισταθμίσῃ τὴν πλάστιγκα τῆς εἰσόδου, καὶ ἐξόδου τῶν πραγματειῶν, ἢμπορεῖ φυσικῶς νὰ προξενήσῃ ὅλα τὰ ἐναντία ἀποτελέσματα, ἥτοι τὴν πτωχίαν, εἰς τὸ ἐμπορευόμενον Ἔθνος, ὅταν αὐτὸ μὴ ἔχοντας ἄλλο νὰ δώσῃ εἰς τὴν ἀγορὰν τῶν ξένων προϊόντων, ἀλλὰ

ἢ μετρητὰ ἀργύρια, καὶ μεταχομίζοντας εἰς τὸ ἑσωτερικόν του καταδιπανᾷ τὰς ξένας πραγματείας, δέχεται νὰ δίδῃ κάποιον κέρδος εἰς μερικοὺς Ἐμπόρους· ἀλλ' ἀποτελεῖ τὰ φευκτέα ἀποτελέσματα, τοὶ τὴν ἔλλειψιν τῶν μετρητῶν, καὶ τὴν γενικὴν πτωχίαν· ὥστε διὰ νὰ ἦναι γενικῶς τὸ ἔθνος, καὶ εὐτυχές, καὶ ἐπίδοξον διὰ τοῦ Ἐμπορίου, ἀέγκλη εἶναι νὰ εὐτυχῇ καὶ τὸ ἑσωτερικόν Ἐμπόριον, τὸ ὁποῖον συνίσταται εἰς τὴν καλλιέργειαν τῶν τριῶν τῆς φύσεως Βασιλείων, ἢτοι τοῦ Φυτικοῦ διὰ τῆς Γεωργικῆς· τοῦ Ζωτικῦ διὰ τῆς Βοσκητικῆς, καὶ Θερευτικῆς, Κυρηγετικῆς δηλαδὴ, καὶ Ἀλιευτικῆς· καὶ τοῦ Ὀρυκτικοῦ διὰ τῆς Ὀρυκτολογίας, καὶ τῆς Μεταλλουργίας. Ἀπὸ τὰ τρία ταῦτα πηγάζει ὅλη ἡ ἐμπορικὴ ἀπλῆ ὕλη, τὴν ὁποίαν διαδέχονται αἱ τέχναι διαιρούμεναι εἰς Ἐργοχειρεῖα, λαμβάνοντα τὴν ὕλην ἀπὸ τὸ πρῶτον, καὶ δευτέρον· καὶ εἰς Βαυασουργεῖα ἐνασχολούμενα εἰς κατασκευὴν τῶν προϊόντων ἀπὸ τὸ τρίτον, καὶ ἀπὸ ταῦτα τὰ δύο λαμβάνομεν ὅλην τὴν τεχνητήν, ἢτοι κατασκευαστὴν ἐμπορικὴν ὕλην.

Ἡ διαίρεσις αὕτη εἰς τὰ γενικώτερα γένη ὅλων τῶν πραγματειῶν, ἢτοι τῶν ἀναγκαίων, καὶ χρησίμων πραγμάτων εἰς τὴν ἀνθρώπινον ζωὴν, καὶ τὰ ἀκόλουθα κατὰ σειράν εἰσάριθμα Κεφάλαια, ἀποτελοῦν τὴν διδακτικὴν Μέθοδον τοῦ Ἐμπορίου, ἡ ὁποία χρησιμεύει εἰς τὸν σπουδάζοντα ταύτην τὴν πολυεῖδῃ τέχνην διὰ νὰ συνάψῃ, καὶ νὰ βάλλῃ εἰς τάξιν τὰς περὶ αὐτῶν ιδέας· καὶ ἐπομένως νὰ ἔχῃ εἰς πρόχειρον εὖρεσιν ἕκαστον ἀπὸ τὰ ἀπλά, καὶ τεχνητὰ εἶδη εἰς τὰ συνεπόμενα Λεξικά, καὶ μὲ τὸν τρόπον τοῦτον ἀπακτᾷ καὶ θεωρίαν ἐντε-

λῆ,

λῆ, καὶ εἰς τὴν πρᾶξιν δὲν εὐρίσκει κάρμιναν δυσκολίαν.

Ἡ ἐπιθυμία μου συνίσταται εἰς τὸ νὰ ἀποκαταστήσω ὅσον τὸ δυνατόν ἐντελέστερον τὸ ἔργον μου τοῦτο πρὸς κοινὴν εὐχαρίστησιν, καὶ ὠφέλειαν, διὰ τὴν ὁποίαν μὲ καλὴν μου καρδίαν χύνω τόσους ἰδρώτας.

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Ν Β'.

Περὶ Γεωργικῆς.

Γεωργικὴν ὀνομάζω, καθὼς καὶ ἀπὸ τὸ ἴδιον ὄνομα ἀποδεικνύεται, τὴν ἐργασίαν τῆς γῆς διὰ νὰ καρποφορήσῃ. Ὅτι ἡ τέχνη αὕτη εἶναι ἀναγκαιοτάτη διὰ τὴν ζωὴν τῶν πολιτευομένων Ἐθνῶν, εἶναι φανερώτατον, καὶ ἡ ἰδία Γραφή μᾶς διδάσκει, ὅτι ὁ πρωτότοκος υἱὸς τοῦ πρώτου ἐκείνου ἀνθρώπου τὴν ἐπεχειρίσθη (α). Ἡ Γεωργικὴ εἶναι αἰτία τῆς ἐξημερέσεως τῶν ἀνθρώπων, καὶ τῆς πολυανθρωπότητος· διὰ τοῦτο καὶ ὅσοι τόποι εὐρέθησαν φυσικὰ ἐπίπεδοι, καὶ ποτισμένοι ἀπὸ ποταμούς, ὡς ἡ Ἰνδία, ἡ Σίνα, καὶ ἡ Αἴγυπτος, ἦτοι ἐπιτηδειότεροι διὰ τὴν Γεωργίαν, ἐκεῖνοι γνωρίζονται διὰ τῶν Παλαιῶν Ἱστοριῶν πολιτευμένοι, καὶ πολυάνθρωποι· καὶ μετὰ ταῦτα ἀκολουθεῖ τὸ ἴδιον, ὅταν ἡ ἐπιδρομαὶ βαρβάρων, ἢ ἐπιδημία θανατηφόρος δὲν ἐρημώσῃ τοὺς γεωργημένους, καὶ εὐφόρους τόπους.

Εἰς

(α) Κάιν δὲ ἦν ἐργαζόμενος τὴν γῆν. Γεν.

Εἰς τὴν ἔλλειψιν τῆς Γεωργικῆς οἱ ἄνθρωποι μὴ εὐρίσκοντες τὴν ἀναγκαίαν τροφήν, καὶ περιπλανώμενοι ἐδῶ, καὶ ἐκεῖ, διὰ τὰ τραφοῦν καὶ αὐτοὶ καὶ τὰ ποίμνια τῶν. (ἂν ᾦναι ἡμερώτεροι, καὶ ἔχουν ἡμέρα ζωᾶ) δὲν ἠμποροῦν νὰ πολλαπλασιασθῶν εἰς μέγα Ἔθνος, ἀλλ' ἐξ ἀνάγκης χωρίζονται. Ὁ Ἀβραάμ ἠναγκάσθη νὰ καταβῆ εἰς τὴν Αἴγυπτον, καὶ νὰ ὑποφέρῃ τὴν Φαραωνικὴν τυραννίαν διὰ τὴν πείναν, καὶ ἐπιστρέφων εἰς τὴν Παλαιστίνην ἠναγκάσθη νὰ χωρίσῃ ἀπὸ τὸν ἀνεψιὸν τοῦ Λῶτ, ἐπειδὴ ἡ γῆ δὲν ἔτρεφεν τὰ ζωῶτων, καὶ ἔκ' ἐχῶρει αὐτοὺς ἡ γῆ; ὅτι ἦν τὰ ὑπάρχοντα αὐτῶν πολλὰ, καὶ οὐκ ἠδύναντο κατοικεῖν ἅμα. Γενέσ. Κεφ. 12. (α)

Ἡ Γεωργικὴ δίδει τὰς πρώτας ἀρχὰς εἰς τοὺς πολιτικὰς περὶ ἰδιοκτησίας Νόμους, καὶ εἰς τὰ γεωργικὰ Ἔθνη χρεωστούμεν τὴν ἀρχαίαν περὶ τούτου εὐνομίαν: Ὅταν οἱ Πελασγοὶ πρόγονοὶ τῶν Ἑλλήνων ἔτρωγαν βαλάνους, καὶ δὲν ἐγνώριζαν τὴν Γεωργικὴν, ἔζων ἀγρίως καὶ ἀπολιτεύτως, μήτε καὶ τὴν ἱερότητα, καὶ χρηστοθήθειαν τοῦ γάμου ἐγνώριζαν. οἱ δὲ Αἰγύπτιοι εὐνομήμενοι, καὶ γεωργοῦντες, ἐχρημάτισαν διδάσκαλοι, καὶ ἐξημερωταὶ αὐτῶν τῶν μετὰ ταῦτα μεθοδικῶν διδασκάλων τῶν ἐγκριτοτέρων, καὶ εὐγενικωτέρων Ἐθνῶν τοῦ Κόσμου.

Ἡ

(α) Ὅτι δὲ τὰ ὑπάρχοντα αὐτῶν ἦσαν ποίμνια, καὶ ὄχι νομίσματα, καὶ τοιαῦτα μικρά, καὶ σωρευτὰ πράγματα, μᾶς τὸ λέγει ἡ ἰδία Γραφή ὀλίγον κατωτέρω. ἔπειτα δὲ Ἀβραάμ τῷ Λῶτ, μὴ ἔστω μάχη ἀναμέσον ἐμοῦ, καὶ σοῦ, καὶ ἀναμέσον τῶν ποιμένων μου, καὶ τῶν ποιμένων σου, κ. τ. λ. (αὐτοῦδι)

Ἡ Γεωργικὴ τέλος πάντων εἶναι ἡ πρώτη πηγὴ τῆς πρωτίστης ὕλης, καὶ τοῦ ἐξωτερικοῦ, καὶ τοῦ ἐσωτερικοῦ Ἐμπορίου; καὶ ὡς τοιαύτῃ πρέπει νὰ ἔχη τὸν πρῶτον τόπον εἰς τὴν παροῦσαν Πράγματιαν· διότι ἡ τῆς γῆς ἐργασία γενικώτερον ἐκλαμβάνομένη μᾶς δίδει ὅλα ὅσα ἢ ἀπὸ χόρτα, ἢ ἀπὸ φυτὰ, εἶναι χρήσιμα, καὶ ἀναγκαῖα εἰς τὸν ἀνθρώπινον βίον· γεννήματα, καρποὺς, βοτάνας, κόμματα, λινάρι, βαμβάκι, μετάξι, ἀρώματα, καὶ ἀρτύματα, ρίζας, φλοιὰς δένδρων, καὶ τὰ τοιαῦτα, τὰ ὁποῖα ἀποπληροῦσι τὴν περισσοτέραν ὕλην τῶν ἐμπορικῶν ἐπιχειρήσεων.

Ὁ Πλάστης ἡμῶν Θεός, διὰ νὰ μᾶς ἀποδείξῃ τὴν ἀναγκαιότητα τῆς Γεωργικῆς, ἀμα ἐμψυχώσας τὸν γενάρχην Ἀδὰμ, τὸν κατέταξε νὰ ἐργάζεται τὸν Πάραδεισον: Οἱ Αἰγύπτιοι, τοὺς ὁποίους οἱ Παλαιοὶ μας Ἱστορικοὶ ἐγνώρισαν διὰ πρῶτον πολιτευμένον ἔθνος, ἀπέδιδον εἰς τὴν Ἰσιν τὴν εὔρεσιν τῆς σιταρίου (α), καὶ τὸν Ὀσιριν (τὰς κορυφαίας Θεότητάς των) τὴν τοῦ ἀρότρου, καὶ τῆς σταφυλῆς· μὴ γνωρίζοντες τὴν δριμύτητα τοῦ χειμῶνος, μήτε τὴν ραγδαιότητα τῶν βροχῶν, καὶ χαλαζῶν· θεωροῦντες χλοηφοροῦσαν καὶ ἑμαραγδόχρον τὴν ἐπιφάνειαν τῆς ἐπιπέδου γῆς των κατὰ τὸν Ἰαννουάριον, καὶ Φεβρουάριον, δηλαδὴ τὸν χειμῶνα, καὶ προσμένοντες ἀπὸ τὸν Νεῖλον, καὶ τὴν παχύτητα, καὶ τὸ πότισμα τῶν χωραφίων, καὶ κήπωντων, ἔ-

δο-

(α) Ὁ Βούς, τὸ χρησιμώτερον εἰς τὴν Γεωργίαν ζῶον ἀπεδείχθη, καὶ ἐπροσκυνεῖτο εἰς τὴν Αἴγυπτον ὑπὸ τὸ ὄνομα Ἀπις.

γένησαν εἰς τὴν δι' αὐτοὺς εὐκόλου Γεωργίαν· ἀπε-
λάμβανον ἀφθόγους τὰς τροφάς των, καὶ ἐπολλα-
πλασιάζετο τὸ ἔθνος των. Οἱ ἴδιοι Βασιλεῖς των
τρονοοῦντες εἰς τὴν αὐξήσιν τῆς Γεωργικῆς, ἢ ὁποῖα
ἐπέδιδε τὴν ἐπαύξησιν τῶν ὑπηκόων των, διωχέτευσον
τὰ Νειλῶα νερά, μὲ πλῆθος αὐλακίων, καὶ θάυ-
μασίων χειροποιήτων λιμνῶν εἰς ὅλην σχεδὸν τὴν
Ἐπικράτειάν των, καὶ μὲ τὸν τρόπον τοῦτον ἐμι-
λοῦντο τοὺς ἰδίους Θεοὺς των, ὡς ὄρατοί ἐπιτρο-
τοί των.

Οἱ Ἴνδοι, καὶ Σῖναι, ἔχοντες σχεδὸν παρομοίαν
γῆν, ἔπραττον τὰ ἴδια· ἡμεῖς ἐγνωρίσαμεν ἀργὰ
αὐτὰ τὰ Ἔθνη, καὶ δὲν ἔχομεν παλαιὰς Ἱστορίας
περὶ αὐτῶν· ἀλλ' ἡ τωρινὴ κατάστασις τῆς Γεωρ-
γίας των, μᾶς ἀποδεικνύουν ἀναμφίβολον τὸ συμπέ-
ρασμα, ὅτι τὴν ἐπεμελήθησαν παλαιότερον, καὶ διὰ
ταύτης ἔχουν τόσον πλῆθος κατοίκων· καὶ χωρὶς
να ἐμβῶ εἰς τὴν ἀνωφελῆ φιλοτιμίαν· να ἐξετάσω
ποῖον ἀπὸ τὰ πολυάνθρωπα ταῦτα Ἔθνη εἶναι ἀρ-
χαιότερον, καὶ ποῖον ἐδίδασκε τὸ ἄλλο τὰ γεωργικὰ
μαθήματα, προσθέτω τὸν θαυμασμόν μου εἰς τὴν
ἀνάγνωσιν τῶν ἐγκριτοτέρων περιηγητῶν τῆς Σίνας,
οἱ ὁποῖοι εἰς ὅλην τὴν εὐρύχωρον ἐπιφάνειαν τῆς Αὐ-
τοκρατορίας ἐκείνης, δὲν εἶδον μῆτε μικρὸν μέρος γῆς
ἀκαλλιέργητον, καὶ πλῆθος ἀνθρώπων κατοικούν-
των εἰς σχεδίας ἐπὶ τούτου κατεσκευασμένας μέσα
εἰς τοὺς ποταμοὺς, καὶ διώρυγας διὰ να μὴ χά-
σουν τὴν καρποφόρον γῆν, κτίζοντες χωρία, καὶ πό-
λεις, ἔχοντες ἤδη πολυάνθρωποτάτας. Διὰ τοῦτο
λοιπὸν δὲν εἶναι ἀπίστευτον ἂν εἰς τὴν ἐφετει-
νὴν παρατήρησίν του ὁ ἐν Βιέννῃ Ἐφημερίδογράφ-
φος μᾶς ἐπαριθμῆ τοὺς κατοίκους τῆς Σίνας περὶ
τὰ,

τά, 200,000,000 ψυχάς (α) ὅπου μία τέχνη τιμᾶται ἐκεῖ καὶ αὐξάνει. Εἰς τὴν Σίναν ὁ Αὐτοκράτωρ, μετ' ὅλην του τὴν θεοποίησιν, ἐξέρχεται κατ' ἔτος περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ Μαρτίου, συντροφευμένος ἀπὸ τοὺς Ἡγεμονίδας οἰκογενεῖς, τοὺς Ἱερεῖς, καὶ τοὺς Μεγιστᾶνάς του, μετ' τὴν ἐπιδοξοτέραν παράταξιν εἰς τόπον προσδιωρισμένον διὰ Γεωργίαν· κύπτει ἐννεάκις τὴν ἐστεφανωμένην κεφαλὴν του εἰς τὸ καρποφόρον χῶμα, παρακαλεῖ τὸν Τιέν, ἢτοι τὸν Οὐτα (Θεὸν) διὰ τὴν δώσῃ εὐφορίαν εἰς τὸ Βασιλείον του, καὶ μετ' τὸ βασιλικόν του χέρι κάμνει ἀρχὴν τῆς Γεωργίας· καὶ πῶς αὐτὴ μὴ ἐπιδώσῃ; πῶς ὁ Γεωργὸς μὴ καυχῆθῃ εἰς τὸ ἔργον του, ὅταν καὶ ὁ ἰδιὸς του Αὐτοκράτωρ τὸ τιμᾷ;

Αἱ Ἰνδίαι ἔχουν γῆν εὐφορον, ποτιζομένην καὶ ἀπὸ πολλοὺς ἄλλους ποταμοὺς ἐκτὸς τοῦ Ἰνδοῦ, καὶ Γάγγου, καὶ τὰ ρύζια, ἡ προτιμότερα τροφὴ ἐκείνων τῶν ἀνθρώπων, ἀποδίδουσιν ἑκατονταπλάσιον τὸ ὄφελος εἰς τὸν ὀλιγοέξοδον Γεωργόν· ὥστε ἡ εὐθυρία οὕσα παντοτεινὴ, καὶ ἡ πολυανθρωπότης δὲν λείπει ἀπὸ τοῦ νὰ αὐξάνῃ· ἀλλ' αἱ ἐπιδρομαὶ τῶν Μογολιτῶν εἰς τὴν ἐδῶθεν τοῦ Γάγγου Χερσόνησον, καὶ ὁ τυραννικὸς δεσποτισμὸς τῶν ἐκείθεν τοῦ Γάγγου Βασιλέων, δὲν ἀφίνουσι τοὺς δυστυχεῖς ἐντοπίους νὰ φθάσουν τοὺς Σίνας. Ἡ Γεωργικὴ ζητεῖ εὐνομίαν, καὶ εἰρήνην, καὶ ἐκεῖ οἱ Νόμοι τῶ-

(α) Ὁ εἰς τὴν Σίναν χρηματίσας πρέσβυς τοῦ Βασιλέως τῆς Βρετανίας, ὁ ἀξιόλογος περιηγητὴς ἐκείνης τῆς Ἐπικρατείας Κύριος Μασκάρτνεις κατὰ τὰ 1793 καὶ 94, ἐξέδωκε κατ' Ἐπαρχίαν κατάλογον τῶν κατοίκων τῆς Σύνης, καὶ τοὺς συναριθμεῖ εἰς 333,000,000 ψυχάς.

τώρα ὀλίγον ἰσχύουν" ὅταν οἱ Βασιλεῖς φαντάζονται νὰ ἦναι ὑπὲρ τῆς Νόμου, καὶ ἡ εἰρήνη σχεδὸν ἐξέλιπεν· ἀφ' οὗ καὶ ἀπὸ τῆν μεσόγειον ὀρμούσι τὰ Ἑθνή νὰ ἐξουσιάζουν, καὶ νὰ λεηλατήσουν· καὶ ἀπὸ τῆν θάλασσαν ἡ Ἀγγλικὴ φιλοκέρδεια ὀρμᾶ νὰ ὑπερισχύσῃ, καὶ οἱ δυστυχεῖς αὐτόχθονες εἶναι ἔρμαιον τοῦ δυνατωτέρου, πῶς ἠμπορεῖ νὰ συστηθῇ εὐνομία;

Ἀλλὰ καιρὸς εἶναι νὰ ἀφήσωμεν ἐκεῖνα τὰ Ἀσιατικὰ μέρη νὰ γεωργῶν τῆν γῆν των, νὰ τρέφονται, νὰ πολλαπλασιάζονται, καὶ νὰ πλουτῶσι μετὰ τοὺς καρπούς, καὶ πλούσια προϊόντα τῶν εὐφόρων τόπων των; καὶ τῶν πλησιοχώρων μεγάλων Νησιῶν των, τὰ ὅποια διὰ τῆς Γεωργικῆς μᾶς δίδουσι τὸ πιπέρι, κιννάμωμον, μοσχοκάρυα, πιπερᾶρρίζαν, καὶ πλῆθος ἄλλων ἀρωμάτων, καὶ νὰ ἐπιστρέψωμεν εἰς τὴν πατρίδα μας Ἑλλάδα, ἡ ὅποια διὰ τὴν ἀμίμητον προκοπὴν τῶν Προγόνων μας ἔχει τὸν πρῶτον τόπον μετὰ τῶν λοιπῶν Ἑθνῶν τῆς Εὐρώπης εἰς ἐκείνην τὴν εὐτυχὴ ἀρχαιότητα, καὶ ἐπομένως νὰ διαβῶμεν εἰς τὸ Ῥωμαϊκὸν Ἑθνος, τὸ ἀποῖον ἐτίμησε τὴν Γεωργικὴν, καὶ εὐτύχησεν ἕως ὅτου τὴν εἶχεν εἰς ὑπόληψιν, διὰ νὰ ἀποδείξωμεν τὸ φανερόν τοῦτο, ὅτι ὅπου τιμᾶται ἡ Γεωργικὴ, ἐκεῖ εἶναι εὐδυνία, πολυανθρωπότης, καὶ δύναμις πολιτικὴ.

Ἐπισημότερα ἀπὸ ὅλα τὰ ἄλλα μέρη τῆς Ἑλλάδος, γενικῶς ἐκλαμβανομένης, ἐχρημάτισαν αἱ Ἀθῆναι, καὶ ἡ Σπάρτη· ἀλλ' ἐδῶ ὁ Νομοθέτης Λυκῆργος θελήσας νὰ καταστήσῃ ὅλους τοὺς κατοίκους Ἡρώας εἰς τὴν πολεμικὴν ἀσκησιν, τῆς ἑκάμεθῆρια καταφρονητὰ ὄλων τῶν τεχνῶν καὶ ἐπιστημῶν, καὶ αὐτῆς τῆς ἀναγκαίας Γεωργικῆς· διὰ τοῦτο ἔ-

μει-

μεινάν και ἀπολίτευτοι, και ποτέ δέν ἐπλήθυναν. Εἰς τὰς Ἀθήνας ὁμως, ἀφ' ἧ διατ τῷ Αἰγυπτίου Κέκροπος ἐδιδάχθησαν τὴν ἡμερότητα τῷ νομίμῃ γάρμῃ, και τὴν ἀνάγκην τῆς Γεωργικῆς, ἀμέσως ἐκεῖνο τὸ ἀγγιχέστατον Ἔθνος, ἀφῆκε τὴν ἀγρίαν τροφήν τῶν βαλάνων, κατώκησαν εἰς χωρία, και τὴν Πόλιν, και ἀπεκατέστη τὸ παράδειγμα τῆς πολιτικῆς Κοινωνίας, και τὸ σχολεῖον ὄλων τῶν ἐπιστημῶν και τεχνῶν, και αὐτῷ τοῦ Ἐμπορίου, και τῆς Ναυτικῆς, και ἐγινε πολυάνθρωπον.

Ἡ Ἀττικὴ γῆ ἦτον και ὀλίγη, και βουνώδης, ὅπερ ἡ ὄρμη τῶν ρυάκων ἀποπλύνουσα τὸ ὀλίγον χωμα τῆς ἐπιφανείας τῆς, τὴν ἀποτελοῦσε κατὰ πάντα ἀκαρπον· τὸ πνεῦμα ὁμως τῶν κατοίκων τῆς ἔβαλεν ὄλην τὴν δυνατὴν ἐπιμέλειαν διὰ τὴν ἀλλάξην και αὐτὴν τὴν φύσιν τοῦ τόπου, καλλιεργῶντας ὄχι μόνον τὰς ὀλίγας κοιλάδας, ἀλλὰ και αὐτὰ τὰ βουνά, κτίζοντας καδίσματα, και σπείροντας εἰς ἐκεῖνα τὰ διακεκομμένα μικρὰ ἐπίπεδα. Ὁ περίφημος Σόλων θεωρῶν ὅτι ἡ γῆ ἦτον πορώδης, και ὀλίγον ἐβαστοῦσε τὴν ὑγρότητα, διώρισε τὰ σκάψουν εἰς διωρισμένον βάθος πηγὰδια, και ἄλλου τὰ κτίσουν δεξαμενάς, διὰ τὴν προβλέπεν μὲ αὐτὰ τὰ μέσα τὸ συχνὸν πότισμα, και τὴν εὐφορὴν ὁ τόπος. Ὡς τί ἀπόδειξις γεωργικῆς ἀκριβείας ἐκεῖνος τῷ φρονιμωτάτου Νομοθέτου!

Ὁ λαὸς τῶν Ἀθηναίων πρὸ τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου ἐκατοικῶσεν εἰς τὰ χωρία, ὅπερ ἐπεμελείτο τὴν Γεωργικὴν, και Ποιμαντικὴν, τὰς δύο ἀρχαιοτάτας τέχνας, και μόνον εἰς τὰς ἀναγκαίας περὶ τῆς πατρίδος συνελύσεις ἐσυνάζετο εἰς τὴν Πόλιν διὰ τὴν ἀποφασίσην ὥστε κατὰ τὴν μαρτυρίαν

ρίαν τοῦ Θουκυδίδου, ὅταν ἠναγκάσθησαν διὰ τὰς ἐπίδρομας τῶν ἀγρίων Σπαρτιατῶν νὰ ἐμπερικλεισθοῦν εἰς τὰ τεῖχη τῶν Ἀθηνῶν, ἀπέδειξαν μεγίστην δυσἀρέσκειαν. Ὅταν λοιπὸν ὁ Νομοθέτης λαὸς ἦναι Γεωργός, μένει ἀμφιβολία, ὅτι ἡ Γεωργικὴ φθάσει εἰς τὴν δυνατὴν τελειότητα; Εἰς τὴν Ἀττικὴν τότε ἦσαν οἱ ὠραιότεροι κῆποι στολισμένοι μὲ χόρτα, καὶ δενδράκια τῆς Ἀσίας, τὰ Περσικά, καὶ τὰ Μηδικά, καὶ τὰ Δαμασκηναὶ μῆλα ἐκεῖ ἐπρωτοφυτεύθησαν. Οἱ Φασιανοὶ ἐφέροντο ἀπὸ τὴν Κολχίδα, καὶ οἱ Ταῶνες ἀπὸ τὰς Ἰνδίας, διὰ νὰ συγκατοικῶν μὲ τοὺς Ἀθηναίους, καὶ κατὰ τὴν μαρτυρίαν τοῦ Ἀθηναίου Ἀριστοφάνους; εἰς τὰς Ἀθήνας, ὅταν ἡ γῆ ἦτον σκεπασμένη μὲ τὰ χιόνια, ἐπωλῶντο νέα ὄπωρικά, καὶ στέφανοι ἀπὸ χλωρὰ ἴα.

Ὅλη ἡ ἐπιφάνεια τῆς Ἀττικῆς ἐγίνετο χρήσιμος μὲ τὴν γεωργικὴν ἐπιμέλειαν τῶν κατοίκων τῆς, οἱ ὅποιοι γνωρίζοντες ὅτι δὲν ἦτον δυνατόν νὰ τραφοῦν ἐτησίως μὲ τὰ σιτάρια τοῦ τόπου τῶν, ἐπεμελοῦντο νὰ κάμουν ὅσα περισσότερα ἤμποροῦσαν καὶ διὰ τῆς μετὰ τὴν ἐποχὴν τοῦ Περικλέους θαλασσοκρατίας μετεκόμιζαν τὸ ἐλλεῖπον ἀπὸ εὐφρότερα μέρη ὅση γῆ ὅμως ἦτον ἀχρηστος διὰ σιτάρια, ἐκαρποφορῶσεν ἐλαίας, καὶ σταφύλια, καὶ ἄλλα ὄπωρικά. Ὁ ὑφάλμυρος θύμος τῶν πετρώδους Ὑμηττῶν ἔτρεφε τὰς μελίσσας τῶν, καὶ ἐσυνάζετο τὸ νοστιμώτατον μέλι, τὸ ὅποιον καὶ τώρα φυλάττει τὴν ἀρχαίαν ὑπόληψίν τε. Εἰς τὴν ἰσχυρὴν γῆν τῆς Διακρίας ἐτρέφοντο ποίμνια αἰγῶν, καὶ ἔδιδον τὰναγκαῖα εἰς τὰς ἐκεῖ ἐγκατοικούσας φυλάς καὶ τὸ ἀκαρπον Σόνιον ὑπεσκάπτετο ὑπὸ πλῆθος αἰχμα...

μαλώτων, διὰ τὴν δώση εἰς τοὺς Ἀθηναίους τῶν ἐγκρυπτόμενον μεταλλικῶν πλοῦτον, εἰς ἄργυρον, καὶ χαλκόν. Οἱ φιλόφρωνες Ἀθηναῖοι δὲν ἦτον δυνατὸν νὰ προφθάσουν καὶ εἰς τὰς τέχνας, καὶ εἰς τὰ ἐργόχειρα μόνον, διὰ τὴν ὀλιγαυδίαν τοῦ τόπου, ὡς πρὸς τὰ μεγάλα τῶν ἔργα. Ἠναγκάζοντο λοιπὸν ν' ἀγοράζωσιν ἀνδράποδα ἀπὸ τὴν Θράκην, Μακεδονίαν, Δακίαν, ἢτοι Βλαχο-Μολδαβίαν, τοὺς Γέτας, ἢτοι Βασσαραβίαν, τὴν μικρὰν Σκυθίαν, καὶ τὴν Καππαδοκίαν, τὴν Μυσίαν, Φρυγίαν, καὶ τὸ περισσότερον πλῆθος ἀπὸ τὴν Συρίαν· ἀλλὰ τοὺς μετεχειρίζοντο ἡμερώτερα ἀπὸ τὸς Σπαρτιάτας, καὶ τοὺς Ῥωμαίους, καὶ ὅσοι ἀπὸ αὐτῶν εὐδοκίμοῦσαν εἰς τὰς τέχνας, ἔζων μὲ ἀνεσιῶν οἱ λοιποὶ ἐχρησίμευον εἰς τὴν Μεταλλουργίαν. Κατὰ τὴν γενομένην ἀπογραφὴν παρὰ τοῦ Δημητρίου τοῦ Φαληρέως, 307 ἔτη πρὸ Χ. Γ. εἰς τὴν Ἀττικὴν εὐρέθησαν 400,000, ἀνδράποδα· ἀριθμὸς ὑπερβολικὸς κατ' ἀναλογίαν τῶν αὐτοχθόνων, καὶ ἐλευθέρων.

Τὸ ὀνομαζόμενον πεδίον ἐκτεινόμενον 3 λεύγας (α) κατὰ μῆκος, καὶ 2 λεύγας κατὰ πλάτος, ποτιζόμενον ἀπὸ Κηφισσοῦ, Ἰλισσοῦ, καὶ Ἠριδανὸν τοὺς ρύακας, ἦτον κατάφυτον ἀπὸ ἐλαιῶνας, καὶ ἐξουσιάζετο ἀπὸ τοὺς πλοσικωτέρους πολίτας, καὶ ἀγγλινοστέρους διότι ἀπὸ τὰς φυλάς ταύτας

(α) Ἡ Λεύγα, ἢ Λέγα, Lieue, εἶναι μέτρον διαστήματος γῆς Γαλλικὸν εὐχρηστον, διότι συμπίπτει νὰ ἐκτείνηται εἰς μιᾶς ὥρας διάστημα περίπου, καὶ διὰ τοῦτο, ὡς εὐληπτερον δηλαδὴ, θέλω τὸ μεταχειρισθῆ κατὰ προτίμησιν καὶ εἰς τὸ Γεωγραφικὸν Λεξικόν, καὶ ἐδῶ.

τας ἐβλάστησαν ὁ Σωκράτης, ὁ Σοφοκλῆς, ὁ Θουκυδίδης, ὁ Πλάτων, καὶ ὁ Ἐπίκουρος.

Ἡ Ἀττικὴ κατὰ τὴν ὀλίγην τῆς ἑκτασιν ἦτον πολυανθρωποτάτη, διότι εἰς μίαν τετραγωνικὴν λεύγαν ἐμπεριεῖχε 4,000 ψυχάς· ἐν ᾧ ἡ νῦν Γαλλία κατὰ τὸν ὑπολογισμὸν τοῦ Νέκκερος δὲν ὑπερβαίνει τὰς 900 ψυχάς εἰς τὴν ἰδίαν ἑκτασιν· ἀπόδειξις φανερά τῆς ἐντελοῦς Γεωργικῆς τῶν Ἀθηναίων.

Οἱ Ἀθηναῖοι πρὸ τοῦ νὰ γνωρίσῃν τὴν Αἴγυπτον, ἠγόραζον τὰ σιτάρια τῶν ἀπὸ τὴν Σικελίαν, καὶ τὴν Ταυρικὴν Χερσόνησον, ὅπου ἐκυρίευσεν τὴν Θεοδοσίαν (Καφφαῦν), καὶ τὰ λιβάρια ἀπὸ τὴν Πελοπόννησον· ἀφ' ἧς ὅμως ἐπεχειρίσθησαν τὸ Ἐμπόριον τῆς Αἰγύπτου, ἀπεπλήρωναν ἀπὸ ἐκεῖ τὰς χρείας τῶν, καὶ ἀπὸ τὰ μέρη τῆς Θράκης.

Ὁ Σόλων διεμοίρασε τοὺς Ἀθηναίους εἰς τέσσαρας κλάσεις, καὶ ἔδωκεν εἰς τὰς τρεῖς ἰδιοκτησίαν γῆς· ἡ δὲ τετάρτη, ἡ ὁποία ἦτον καὶ περισσοτέρα κατ' ἀριθμὸν, ἐκαλλιεργᾷ τὴν ξένην, ἀπολαμβάνουσα τὸ ἑκτημόριον τοῦ καρπῆ, τὸ ὁποῖον βέβαια εἶναι ὀλίγον· ἀλλ' ὁ Ρήτωρ Ἰταῖος μᾶς ἐνθυμίζει, ὅτι εἰς τὴν Θρίαν, πεδῖον μεταξὺ Ἀθηναίων, καὶ Ἐλευσίνος, ἡ γῆ ἔδιδεν 8 τὰ ἑκατὸν ἐπάνω εἰς τὴν τιμὴν τῆς, ἀφαιρουμένων τῶν ἐξόδων τῆς Γεωργίας· τὸ ὁποῖον τῶρα δὲν γίνεται. Οἱ Γεωργοὶ ἔτσι ἦσαν παντελῶς ἀσύδοτοι, καὶ οἱ ἔχοντες γῆν μόνοι, ὑπέφερον τὰ ἐξόδα τῆς Δημοκρατίας.

Καὶ ταῦτα μὲν περὶ τῶν Ἀθηναίων, τὰ ὁποῖα ἐννοῦνται κοινὰ καὶ εἰς τοὺς λοιποὺς Ἕλληνας κατὰ τὸ μᾶλλον, καὶ ἦττον· ἃς θεωρήσωμεν δὲ τῶρα καὶ τὴν Γεωργικὴν τῶν Ῥωμαίων.

Ἄνδρες ἐγκληματῆται, καὶ φυγάδες ἀπὸ τὰς ἰδίας

των πατρίδας, εϋρόντες ἀρχηγὸν ἀνδρεῖον, καὶ ἐν ταύτῳ φρόνιμον, τὸν Ῥώμυλον, συναχθέντες εἰς τὸ Λάτιον τῆς Ἰταλίας, καὶ διὰ νὰ σωθοῦν ἀπὸ τὴν ἐκδίκησιν τῶν Νόμων, συστήσαντες ἰδίαν των Διοίκησιν, ἐχειροτόνησαν Βασιλέα αὐτὸν τὸν Ῥώμυλον, καὶ κατέβαλον τὰ θεμέλια τῆς Ῥώμης ἐκείνης, τῆς ὁποίας ἡ ἐξουσία ἀποκατέστη σχεδὸν παγκόσμιος, καὶ ἔφθασεν εἰς ἐκεῖνον τὸν βαθμὸν τῆς δόξης, τὸν ὁποῖον ὀλιγώτατα Ἕθνη, καὶ ἀποκτῆται ἀπέκτησαν.

Ὁ Ῥώμυλος, ἢ διὰ τὸ φυσικὸν δικαίωμα τῆς ἰσοτιμίας εἰς ἀνθρώπους τῆς ὁμοίας τύχης, ἢ διὰ πολιτικὴν πρόβλεψιν, τὸ ὁποῖον εἶναι δύσκολον νὰ καταπέισῃ τὸν ἀδιάφορον κριτικὸν, διεμοίρασεν εἰς τὴς συντρόφους του τὴν γῆν τῆς κατασχέσεώς των, καὶ τοὺς ἀποκατέστησεν ἐνταύτῳ γεωργοὺς, καὶ ἰδιοκτητὰς, δηλαδὴ πατριώτας κατ' ὅλην τὴν σημασίαν τῆς λέξεως. Οἱ Ῥωμαῖοι ἐμοιράσθησαν εἰς τέσσαρας φυλὰς, καὶ ἐκάστη τούτων εἰς τριάκοντα Φροντιστήρια (Curiae), καὶ ἕκαστον ἄτομον ἐκ τούτων ἔλαβε δύο στρέμματα (Jugera) γῆς, εἰς ἰδιοκτησίαν του· ὥστε οὗτος ἐμοίρασε καλλήτερα τὸν Ῥωμαϊκὸν τόπον ἀπὸ τὸν Σόλωνα. Ὁ Νόμος ἔτος ἐφυλάχθη ἀπὸ τοὺς διαδόχους του, καὶ μετὰ τὴν ἐξορίαν τοῦ τελευταίου Βασιλέως Ταρκινίου τοῦ Σουπέρβου, ἤτοι Ὑπερηφάνου, οἱ ψηφισθέντες Ὑπατοὶ Δημοκράται Βροῦτος, καὶ Οὐαλέριος, γνωρίσαντες τὸ ὠφέλιμον τῆς συστήματος, τὸ ἐφύλαξαν, μοιράσαντες πάλιν εἰς τὸν λαὸν τὰ κτήματα τῶν δραπέτων ἀποδτατῶν· καὶ διὰ νὰ ἐπαυξήσῃ ἡ Γεωργικὴ διὰ τῆς Διοικήσεως, ἐγνωρίσθησαν, καὶ διὰ τῶν Ποιητῶν ὑμνήθησαν, Θεοὶ ἔφοροι τῆς Γεωργίας· (Οὐίργ. β'.

β'. α.) και εκ τούτου ανέφευσαν τὰ ὀνόματα τῆς γεωργικῆς πολυθείας. Ρεβιγάλοι ἦσαν οἱ φύλακες Θεοὶ τῶν γεννημάτων ἀπὸ τῆς βρέχης, καὶ τὰς κακοκαιρίας. Φλωράλοι, οἱ εὐδοκῶντες εἰς τὴν ὠριμότητα τῶν καρπῶν. Οἰνάλοι (Vinales) οἱ ἔφοροι τοῦ τρυγητῆ. Ἀμβετάλοι, οἱ λιτανευόμενοι εἰς τὴν εὐφορίαν. Τερμινάλοι, οἱ ἔφοροι τῶν συνόρων. Παγκανάλοι, οἱ ἐπικαλόμενοι εἰς πληθυσμὸν τῶν σπартῶν, καὶ ἐν ἐνὶ λόγῳ δὲν ἦτον κίνημα γεωργικόν, εἰς τὸ ὁποῖον νὰ μὴ ἦτον προσδιωρισμένος Θεὸς διὰ παράκλησιν· παρομοίως διωρίσθησαν καὶ ἑορταὶ διὰ πολιτικῶν Νόμων εἰς τὰς ἀγρονομικὰς εὐκαιρίας· ὡσεὶ αἱ πανηγύρεις τῶν ἑνεαημέρων, ὅτε ἐσυνάζοντο οἱ γεωργῶντες εἰς τὴν Ῥώμην νὰ κάμουν τὰς ληψοδοσίας των, καὶ ἡ Βελλή, καὶ τὰ κριτήρια ἐσχόλαζον, καὶ ἐθεωροῦσαν τὰς τῶν Γεωργῶν διαφορὰς, διὰ νὰ μὴ ἐμποδίζωνται εἰς ἄλλας ἡμέρας ἀπὸ τὴν ἐργασίαν των.

Ἡ Ῥωμαϊκὴ Νομοθεσία ἀπέβλεπεν οὐσιωδῶς εἰς τὴν εὐταξίαν τῆς Γεωργικῆς· καὶ ὅς τις ἤθελε κόψη ξένου δένδρον, ἐπαιδεύετο, ὡς ἀνδροφόνος, ἢ ληστής· ὥστε ἀποδεικνύεται τρανώτατα, ὅτι οἱ παλαιοὶ Ῥωμαῖοι ἐπροτιμοῦσαν τὰς δύο ἀρετὰς τὴν Πολεμικὴν, καὶ τὴν Γεωργικὴν ἀπὸ ὅλας τὰς ἄλλας. "Οχι μόνον Ἰπατοὶ, ἀλλὰ καὶ Δικτάτωρ, ἦτοι ἐπὶ ῥητῶν καιρῶν αὐτοδέσποτος Μονάρχης τῆς Ῥώμης, προσεκαλέσθη νὰ ἀναλάβῃ τοὺς οἴακας τῆς Διοικήσεως, ἐν ᾧ ἐβαστοῦσεν εἰς χεῖράς του τὸ ἄροτρον, καὶ ἐγεωργῆτε τὸ χωράφι του. Τότε λοιπὸν καὶ ὅλη ἡ γῆ τῆς Ῥωμαϊκῆς ἐξοχῆς, ἢ πεδιάδος (Campagna) ἐγεωργεῖτο, καὶ τὰ ἔλη, ὡς τὸ Ἀλβανικόν, καὶ Ποντίνον ἐξηραίνοντο, καὶ ἡ ἀφθονία τοῦ σίτου,

καὶ

καὶ οἶνε ἦσαν εἰς τὴν Ῥώμην ἀπὸ τὰ περίχω-
ράτης.

Ἄλλ' ἀφ' οὗ περὶ τὰ 267 ἔτη ἀπὸ κτίσεως τῆς Ῥώμης διεγέρθη ζηλοτυπία τῶν Φυλάρχων (Τριβέ-
νων) τῆ δῆμος κατὰ τῶν Πατρικίων, διὰ τὴν ἀποκτή-
σεν τὴν εὐνοίαν τῆ λαῶ, καὶ τὰ οἰκειοποιηθῆν τὰ μεγά-
λα ἀξιώματα, ἐπρόβαλλον ἑαυ μοιρασίαν τῆς γῆς,
καὶ ἔβλαψαν τὴν ἰδιοκτησίαν, ἣ ὅποια εἶναι τὸ θε-
μέλιον τῆς καλῆς Γεωργικῆς· διότι ὅταν ὁ Γεωργὸς
ὑποπτεύῃ, ὅτι ὁ καλλιεργούμενος ἀγρὸς τὸ εἶναι ὑπο-
κείμενος εἰς τὸ νὰ ἀρπαγῆ ἀπὸ τὰς χεῖράς τες, καὶ
νὰ δοθῆ εἰς ἄλλον διὰ τῆς Διοικήσεως, ἀναμφιβό-
λως ὀλίγον τὸν ἐπιμελεῖται, καὶ τὸν προφυλάττει·
καὶ αὕτη ἡ ἀγρονομικὴ διαταγὴ διεργεθεῖσα πολλά-
κις μὲ κίνδυνον τῆς ἰδίας Ῥώμης παρὰ τῶν φιλο-
ταράχων Φυλάρχων, ἐστάθη πρώτη πληγὴ ἐναν-
τίον τῆς Γεωργικῆς.

Δευτέρα δὲ καὶ τελευταία ἡ ἀκόλουθος· ὅταν
ἡ Ῥωμαϊκὴ ἐξουσία ἐξηπλώθη εἰς τὴν Εὐρώπην,
Ἀφρικὴν, καὶ Ἀσίαν, καὶ οἱ Ῥωμαῖοι ἔφθασαν εἰς
ἐκεῖνον τὸν πλοῦτον, καὶ τρυφὴν, τῆς ὁποίας ἐδώκα-
μεν ἀρκετὰς ἐνδείξεις διὰ τῶν εἰρημένων, οἱ κυριευ-
θέντες τόποι διετάχθησαν νὰ δίδουν εἰς τὴν Ῥώ-
μην ὅλας τὰς ἀναγκαίας τροφὰς εἰς τὰς χαμηλο-
λοτέρας τιμὰς· 20 λίτραι (8 ὀκάδ.) σιτᾶρι ἐ-
τιμᾶτο 10 ἄσπρα, καὶ 1 κόγχος, ἥτοι πέντε φιά-
λαι κρασί, ἐπώλειτο 2 παράδες, ὥστε ἦτον περιτ-
τὸν πλέον νὰ γεωργῆται ἡ Ἰταλικὴ γῆ, ὅταν ἔξω-
θεν ἐλάμβανεν εἰς τοιαύτας ποταπὰς τιμὰς τοὺς
καρπύς· καὶ μὲ τοῦτον τὸν τρόπον ἠμελήθη παντε-
λῶς ἡ Γεωργία, καὶ οἱ πρότερον καρποφόροι ἀγροὶ
μετεβλήθησαν εἰς παλάτια ἐξοχῆς παρμύγιστα,
καὶ

καὶ πάμπολλα, εἰς τοὺς κήπους τῶν ὁποίων ἀντὶ δένδρων καρποφόρων, καὶ χόρτων βρωσίμων ἐκαλλιεργοῦντο ἀπὸ τὴν ἀπειρίαν τῶν Ῥωμαϊκῶν ἀνδραπόδων ἀνθὴ διάφορα, καὶ δένδρα ἀειθαλῆ, ἀλλ' ἀνωφελῆ καὶ ἄκαρπα. Ὁ πλῆθος ἔφερε τὴν τρυφήν, καὶ αὕτη τὴν ὀκνηρίαν, καὶ τὴν παντελῆ κατάργησιν τῆς Γεωργίας, καὶ αὕτη τὴν ἀδυναμίαν τῶν ἐγκατοίκων, ἢ τὰς στασιασμούς, τὴν φθορὰν τῆς Δημοκρατίας, καὶ τὴν κατ' ὀλίγον ὀλίγον πτώσιν ἐκείνου τοῦ μεγάλου Κολοσσοῦ.

Διὰ τὰ πληροφορηθῶμεν καλῆτερα εἰς τὰ ρηθέντα, δὲν εἶναι περιττὸν νὰ παρατηρήσωμεν κατὰ παράθεσιν τὴν παρούσαν τῆς Κωνσταντινουπόλεως Διοίκησιν, ἡ ὁποία λαβῆσα παρὰ τῶν Ῥωμαίων αὐτὴν τὴν συνήθειαν, καὶ διωρίσασα τὰς ὑποκειμένας Ἐπαρχίας νὰ τρέφῃ τὴν Βασιλεύσαν μετὰ ἀναγκαῖα εἰς τιμὰς πολλὰ χαμηλὰς· ἕως ὅτου οἱ Σατράπαι τῶν Ἐπαρχιῶν εἶχον τὴν ταπεινὴν ὑποταγὴν, ἀπέστελλον τὰς σιτοδοσίας, καὶ κρεωδοσίας εἰς τὰς προσδιωρισμένας τιμὰς, καὶ ἡ Βασιλεύσα ἔτρεφε τοὺς ἀγεωργήτους κατοίκους τῆς εἰς τὴν τρυφήν, καὶ πολυτέλειαν· τώρα δὲ, ἀφ' ἧς δηλαδὴ οἱ Σατράπαι ὀλίγον ὑπακῆσαι, καὶ ὑπὸ διαφόρων προφάσεις πωλῶσιν εἰς ὑψηλὰς τιμὰς ἔξω τῆς Ἐπικρατείας τὰ γεννήματα, ἡ Διοίκησις τῆς Βασιλευσῆς ἀναγκάζεται νὰ ἀγοράζῃ ἀκριβὰ, ἢ νὰ τρέφῃ ὁμοίως ἀκριβώτερα τὸν λαόν τῆς, καὶ τὰ ἐπόμενα, πτωχία, καὶ ἀδυναμία, καὶ ὀλιγανδρία, ἀποτελέσματα τῆς ἀμελείας εἰς τὴν Γεωργικὴν φυσικώτατα.

ΕΙ.

ΕΙΔΗ ΤΗΣ ΓΕΩΡΓΙΑΣ.

Αἱ ἑνασχολήσεις τῆς Γεωργικῆς ἡμποροῦν νὰ διαιρεθοῦν εἰς γενικώτερα εἶδη τὰ ἀκόλουθα.

α'. Εἰς τὰ Γεννήματα· ἦτοι σιτάρι, βρύζαν, ἀραβοσίταρον, κριθάρι, βρώμην, πισοὺς, κυάμους, φακῆν, κεγχρί, ρύζι, καὶ τὰ λοιπὰ, ἀπὸ τὰ ὁποῖα ὅσα μαγειρεύονται, ὀνομάζονται ὕσπρια· ἀπὸ δὲ ταῦτα πάντα γίνονται ἀλεῦρι, ἄμυλον, ἄρτος, μερικὰ ποτὰ, μαγειρεύματα, καὶ πνεύματα, ζυμαρικὰ, καὶ ἄλλα.

β'. Εἰς τὴν Ἀμπελον· ἡ σταφυλὴ εἶναι καρπὸς τοῦ κλήματος τῆς Ἀμπέλης, ἡ ὁποία πρῶτον ἐγνωρίσθη εἰς τὴν Ἀσίαν, μετεφυτεύθη εἰς τὴν Ἑλλάδα, ὅθεν διεβιβάσθη εἰς τὴν Ἰταλίαν, καὶ ἐκεῖθεν διεδόθη εἰς ὅλην τὴν Εὐρώπην. Ὁ χυμὸς τῆς σταφυλῆς ἐπόθη πρότερον γλεῦκος, μετὰ ταῦτα ἐγινε κρασί, καὶ ἔπειτα ἐγνωρίσθη ἡ κατασκευὴ τοῦ οἴνονάματος, οἴνοπνεύματος, καὶ ὀξειδίου. Ἡ Ἀμπελος ἑνασχολεῖ περισσοτέρως ἐργάτας ἀπὸ τὰ γεννήματα· ἄρα συμβάλλει περισσότερο εἰς τὴν πολυανθρωπότητα τῶν τόπων, ἀλλὰ δὲν εἶναι ἀναγκαία, ὡς ἐκεῖνα.

γ'. Εἰς τοὺς Καρποὺς, τοὺς ὁποίους καὶ Ὀπώρας, καὶ κοινῶς Ὀπωρικὰ λέγομεν. Τὰ καλήτερα Ὀπωρικὰ μετεφυτεύθησαν ἀπὸ τὴν Ἀσίαν, τὴν Ἑλλάδα, καὶ τὴν Ἀφρικὴν, καὶ διεδόθησαν διὰ τῆς Ἰταλίας εἰς τὴν Εὐρώπην. Τὰ βερίκοκκα εἶναι βλάστημα τῆς Ἠπείρου· τὰ καλήτερα ἀπίδια τῆς Νουμηνίας, τῆς Ἑλλάδος, καὶ κυρίως τῆς Ἀλεξανδρείας· ἡ Μηδεΐα, Περσία, καὶ Ἀσσυρία μᾶς

ἔδωκε

ἔδωκαν τὰς λεμονιάς, καὶ κιτριὰς· ἡ Περσία, τὰ Περσικὰ μῆλα· ἡ Καρχηδῶν τὰς συκάς, καὶ ῥοδιάς· ἡ Καστανία τῆς Μαγνησίας (Ζαγοράς) τὰς καστανιάς· τὰς κερασίας ἡ Κερασῆς Πόλις τοῦ Πόντου· τὰ κοκκύμηλα ἡ Ἀρμενία, καὶ Συρία· κοινὰ δὲ ἦσαν εἰς ἡμᾶς αἱ ἐλαῖαι, ἀμυγδαλαῖ, συκαμινιαί, καὶ αἱ μηλέαι. Πρὸς τὰ βόρεια μέρη ὅσον τινὰς προχωρεῖ, ἄλλο τότε εὐρίσκει ὀλιγώτερα τὰ ὀπωρικά. Αἱ Ἰνδίαί, καὶ ἡ Ἀμερική μᾶς δίδουν διὰ τῆς Ἐμπορίας πολλὰς καρπὸς χρησίμους, ὡς πιπέρι, καφὲν, καὶ τὰ ὅμοια, καὶ ὅσα χρησιμεύουν εἰς τὴν Ἱατρικὴν, ὡς τὴν κασσίαν, καὶ ἄλλα.

δ. Εἰς ξύλα· τὰ ἄκαρπα δένδρα εἶναι περισσό-
τερα, καὶ εὐρίσκονται εἰς πολλὰ μέρη πυκνά, καὶ
συνεχῆ, ὀνομαζόμενα Δρυμοί, καὶ Δρυμῶνες· εἶναι
δὲ πολλὰ ἀναγκαῖα εἰς τὴν ἀνθρώπινον ζωὴν,
καὶ διὰ Ξυλικὴν, Οἰκοδομικὴν, καὶ Ναυπηγικὴν,
καὶ διὰ καύσιμον, καὶ διὰ τοὺς ἄνθρακας. Ἀλλὰ
μὲν ὅλα ταῦτα μήτε Διοίκησις καμμία, μήτε καὶ χώρα
μία ἔλαβε τὴν φροντίδα, ἢ νὰ φυλάξῃ τὰ τοιαῦτα
δένδρα, ἀπὸ τὴν ματαίαν, ἢ ὀλίγον ὠφελίμην φθο-
ράντων παρὰ τῶν κατοίκων, ἢ νὰ μεταφυτεύσῃ ἄλ-
λα νέαι ἀντὶ τῶν κοπέντων· ὥστε πολλοὶ τόποι
πρότερον σύνδενδροι κατήντησαν νὰ μὴ ἔχουν ξύλα,
καὶ ἄνθρακας, καὶ νὰ ταλαιπωρῶνται, ἀφ' οὗ τά-
χα διὰ καλλιέργειαν μικροῦ χωραφίου κατέκαυσαν
ὀλόκληρον δρυμῶνα, δι' ὀλίγην ὠφέλειαν ἐνός, ἢ
δύω συμπολιτῶντων. Εἰς τοῦτο τὸ εἶδος ἀνάγονται
καὶ τὰ βαφικὰ ξύλα τῆς Βρασιλλίας, καὶ τῶν
Ἰνδιῶν, καὶ αἱ φλοιαί, ὡς τὸ κιννάμωμον, καὶ ἡ Πα-
ρβιανὴ φλοιά (Κίνα) καὶ ἄλλαι ὁμοίως καὶ τὰ
Ἰνδικὰ ξύλα, ὡς τὸ Σάνδαλον, κ. τ. λ. καὶ τὸ
βρώ-

βρώσιμον ἀλευρόδενδρον, καὶ αἱ ράβδοι διὰ καπνοσύριγκας (τζιπέκια), καὶ ὅσαι ἐκ τούτων συμβάλλουν εἰς τὴν Ἰατρικὴν, καὶ προσέτι τὰ κόμμεα, ῥητίναι, πίσσα, νάφθα, καὶ γενικῶς ὅσα τοιαῦτα ἀπὸ ἄκαρπα ξύλα, ἢ καὶ κάρπιμα λαμβάνουν τὴν γένεσίν των, καὶ χρησιμεύουν εἰς τὸν ἀνθρώπινον βίον, καὶ ἐπομένως ἀποτελοῦν Ἐμπόριον.

έ. Εἰς Λινάρι, καὶ Καννάβι· ἡ καλλιέργεια τέτων τῶν δύο χόρτων εἶναι ἀναγκαία διὰ τὰ ἐνδύματα, καὶ ἐπιπλα τῶν ἀνθρώπων, καὶ διὰ τοὺς σπόρους αὐτῶν χρησιμεύοντα δι' ἔλαια, καὶ διὰ τροφήν πτηνῶν ὁ κανναβόσπορος· τὰ βόρεια μέρη τῆς Εὐρώπης, καὶ ὑπὲρ πάντα ἡ Ῥωσσία ἔχει τὰ περισσότερα.

ς'. Εἰς Καπνόν· ἡ μεγάλη χρῆσις, ἢ νὰ εἶπω καλλήτερα ἢ κατάχρησίμας εἰς αὐτὸ τὸ φύλλον, ἢ εἰς καπνόν, ἢ εἰς κόνιν, ἢ εἰς φύλλα μασσώμενα, εἶναι τόσον πολλή, ὥστε ἔχομεν ἀνάγκην νὰ τὸ καλλιεργῶμεν μὲ ἐπιμέλειαν, καὶ νὰ τὸ τιμήσωμεν μὲ χωριστὸν Ἄρθρον.

ζ'. Εἰς Κρόκον· τὸ χόρτον τοῦτο χρησιμεύει πολὺ εἰς ἀρτύματα φαγητῶν, καὶ εἰς βαφάς, καὶ τὴν Ἰατρικὴν, καὶ δαπανᾶται πολὺ· ὁμοίως καὶ ὁ Νόθος κρόκος τῆς Αἰγύπτου, ἀλλ' ὁ πρῶτος φυτεύεται, καὶ ἔχει ἀνάγκην ἀπὸ πολλὴν ἐπιμέλειαν· ὁ δὲ δεύτερος καρποφορεῖται μόνον εἰς τὴν Αἴγυπτον ἀπὸ τὸ λεγόμενον Ψιττακόδενδρον, καὶ Τουρκιστὶ ὀνομάζεται Ἀσφοῦρι.

η'. Εἰς Ζάχαρι· περὶ τῆς πρώτης ἀρχῆς τοῦ Ζαχαροκαλάμου ἀκόμη φιλονεικοῦσιν αἱ Νῆσοι τῶν Μακάρων (Κανάριαι), ἢ Ἰνδία, καὶ ἡ Αἴγυπτος, ποία τούτων τὸ εἶχε προτέρα· ἀλλὰ τὰ τοιαῦτα

πρω-

πρωτοτόκια ἐνασχολοῦν μόνον τὰ περίεργα πνεύμα-
τα, καὶ δὲν ὠφελοῦν μῆτε εἰς τὸ Ἐμπόριον, μῆτε
εἰς τὴν ζωὴν μας· αἱ δὲ Δυτικαὶ Ἰνδίαί, καὶ ἡ
προσεχὴς Ἀμερικὴ, ἀφ' ἧς τὸ ἔλαβον, τὸ ἐπολλα-
πλασίασαν, καὶ τὸ ἐκαλλιέργησαν, καὶ ἐπεμελή-
θησαν νὰ κάμνῃ καὶ πολὺ, καὶ καλὸν τὸ Ζάχαρι διὰ
νὰ φθάσῃ εἰς τὴν ἐπιθυμίαν μας τοῦ νὰ τὸ τρώγω-
μεν καὶ δαπανῶμεν εἰς ποτά, καὶ φαγητὰ μυριο-
τρόπως· ἀπὸ αὐτὰ διασταλάζεται πνεῦμα, τὸ Ῥῆ-
μι, καὶ ἡ Ταφία.

δ'. Εἰς Βαμβάκια· πολυειδῆς, καὶ μεγάλη εἶναι
καὶ ἡ χρῆσις τῶν Βαμβακίων μεταξὺ τῶν ἀνθρώ-
πων, διὰ τοῦτο καὶ εἰς πολλὰ μέρη τῆς Ἀσίας,
Εὐρώπης, καὶ Ἀμερικῆς πλῆθος γεωργῶν ἐνασχλῶν-
ται εἰς τὴν καλλιέργειάν των· τὸ καλῆτερον γίνε-
ται εἰς τὰς Ἰνδίας.

ι'. Εἰς Χόρτα· ἐκτὸς τῆς Βοτανικῆς, ἡ ὁποία
ἐξετάζει τὴν φύσιν, καὶ ἐπιμελεῖται τὴν σύναξιν,
καὶ τὴν αὔξησιν κυρίως τῶν χρησίμων εἰς τὴν Ἰα-
τρικὴν χόρτων, ἡ Κηπευτικὴ εἶδος Γεωργίας, ἀπὸ
τὴν ὁποίαν λαμβάνομεν πολυειδῆ χόρτα βρώσιμα,
ὠμὰ, καὶ ἐψημένα, ἐνασχολεῖ πλῆθος πολὺ γεω-
πόνων, μάλιστα εἰς τὰ περίχωρα τῶν Μεγαλοπό-
λεων. Εἰς τὸ εἶδος τῆτο ἀνήκει καὶ ἡ ἐπιμέλεια εἰς
τὴν σύναξιν τῶν ἀγρίων χόρτων, φύλλων, καρπῶν,
ἢ ριζῶν αὐτῶν, ὅσων χρησιμεύου εἰς ἀρτύματα, Ἰα-
τρικὴν, Βαπτικὴν, καὶ φαγί.

Περὶ τῶν εἰρημένων ὄλων ἡ ἀκριβὴς, καὶ εἰς πλά-
τος ἐξηγήσις εὐρίσκεται κατὰ Ἄρθρον εἰς τὸ ἐξῆς
Α'. Βιβλίον, καὶ διὰ τοῦτο ἐν συντόμῳ ἐξετέθησαν
ἐνταῦθα· μὲ τὸν αὐτὸν τρόπον θέλω ἐκθέσει καὶ
τὰ εἶδη τῶν προσεχῶς ἀκολουθῶν Κεφαλαίων τοῦ
Ζω-

Ζωτικῷ, καὶ Ὀρυκτικῷ τῆς φύσεως Βασιλείου, διὰ τὴν ἀποφύγῃ, ὅσον τὸ δυνατόν, τὸ ἐλάττωμα τῆς πολυλογίας.

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Ν Γ'.

Περὶ Βοσκητικῆς, καὶ Θηρευτικῆς.

Οτι ἡ Ποιμαντικὴ εἶναι σύγχρονος μὲ τὴν Γεωργικὴν, θέλουσα ἢ Θεία Γραφή τὰ μᾶς τὸ ἀποδείξει μᾶς ἐξιστορεῖ τοὺς δύο ἄνθρωποι τοῦ Ἀδάμ, τὸν μὲν ποιμένα, τὸν δὲ γεωργόν· ἡ Ποιμαντικὴ ὅμως, ὡς φύσει ἀπλουστέρα, ἐγνωρίσθη καὶ προτέρα (α), καὶ ταύτης εἰσέτι προτέρα ἡ Κυνηγετικὴ· καὶ ἐπειδὴ αὐταὶ αἱ δύο ἐνασχολοῦνται περὶ τὰ ζῶα, ἡ μὲν εἰς τὰ ἄγρια, ἡ δὲ εἰς τὰ ἡμερα, καὶ δίδουν εἰς τὸ Ἐμπόριον κρέατα, ἀλείμματα, ἔλαια, δέρματα, κόκκαλα, μαλλία, πτερά, γάλατα, βετυρα, τυρία, καὶ τὰ παρόμοια· πρέπον εἶναι τὰ εἰπωμεν καὶ περὶ αὐτῶν προγυμναστικάτινα πρὸς χρῆσιν τῶν σπουδαζόντων τὸ Ἐμπόριον.

Βοσκητικὴ εἶναι ἡ ἐπιμέλεια τῶν ἡμέρων ζώων, καὶ χρῆσις αὐτῶν· Θηρευτικὴ δὲ, τὸ θήρευμα τῶν ἀγρίων ζώων, εἰς τὴν ὁποίαν ὑπάγεται καὶ τὸ κυνήγημα τῶν ἐνύδρων, ὀνομαζομένη κυρίως Ἀλιευτικὴ, καὶ ἀπλουστέρον Ὀψάρευμα.

Ἄ.

(α) Ἡ θεία Γραφή προχρονίζουσα τὴν Ποιμαντικὴν ἀπὸ τὴν Γεωργικὴν, λέγει „ ἐγένετο Ἀβελ ποιμὴν προβάτων, Κάϊν δὲ ἦν ἔργαζόμενος τὴν γῆν “.

Ἄφ' οὗ ὁ Ἄδὰμ ἐγνώρισε τὴν γύμνωσίν του, ἐνε-
 ἔδύθη χιτῶνας δερματίνους, ἤτοι ἐφόρευσε ζῶον, καὶ
 ἀπεκατέστη κυνηγός· οἱ ἄνθρωποι λοιπὸν ἀναγκαίως
 πρέπει νὰ ἔγιναν ἀπὸ αὐτὰς τὰς ἀρχὰς κυνηγοί·
 καὶ ἐπειδὴ εἰς τοῦτο δὲν ἠμποροῦσαν νὰ εὐδοκιμή-
 σουν πάντοτε, μάλιστα μὴ ἔχοντες ὄπλα, καὶ
 τρόπους ἐπιτηδειότητος, ὅσους τώρα αἱ τέχναι μᾶς
 ἐπρόβλεψαν, ἐχρειάσθη νὰ τρέψουν ἡμερα ζῶα
 νὰ τὰ συνεθίσουν ὑπὸ τὴν ὀδηγίαν των, καὶ νὰ τὰ
 ἐπιμεληθοῦν, τὸ ὁποῖον ἐσύστησε τὴν Ποιμαντικὴν,
 ἤτοι Βοσκητικὴν, καὶ μὲ τὸν τρόπον τοῦτον εἶχον
 ἔτοιμα, καὶ δέρματα νὰ ἐνδύωνται, καὶ γάλατα,
 καὶ κρέατα νὰ τρέφονται· τοιαύτην ζωὴν ἔζων οἱ
 πρῶτοι Πατριάρχαι κατὰ τὴν Γραφικὴν ἀλήθειαν.
 Ὅτι δὲ εἰς τὴν Γεωργικὴν εἶναι συνεζευγμένη,
 καὶ ἡ Ποιμαντικὴ, δὲν εἶναι ἀμφιβολία, ὅχι μόνον
 διότι τὰ ζῶα τρέφονται εἰς τὴν ἰδίαν γῆν, καὶ ἡ
 ζωὴ τῶν γεωργῶν ὁμοιάζει μὲ τὴν τῶν ποιμένων·
 ἀλλὰ τὸ περισσύτερον, διότι εἰς τὴν ἐργασίαν τῆς
 γῆς εἶναι ἀναγκαία ἡ ὑπηρεσία πολλῶν ἡμέρων
 ζώων, καθὼς καὶ εἰς τὸ διὰ ξηρᾶς Ἐμπόριον· πρε-
 πόντως λοιπὸν πρέπει μετ' ἐκείνην νὰ γράψωμέν τι
 καὶ περὶ αὐτῆς.

Οἱ προνομασθέντες Ἰνδοί, Σῖναι, καὶ Αἰγύπτιοι,
 ἔχοντες διὰ τῆς Γεωργικῆς τὴν τροφήν των, καὶ με-
 ταχειριζόμενοι τὴν γῆν των διὰ νὰ καρποφορήσῃ, δὲν
 ἦσαν μήτε κυνηγοί, μήτε ποιμένες· ἀλλὰ τὰ λοιπὰ
 Ἐθνη, δυσκολευόμενα εἰς τὸ νὰ γεωργήσουν τόπους
 ἀνίσχους, καὶ ἀνωμάλους, ἔγιναν κυνηγοί, καὶ ποιμέ-
 νες. Οἱ Χαλδαῖοι, κάτοικοι τῆς Μεσοποταμίας, καὶ
 οἱ Ἀραβες, ἦσαν νομάδες, καὶ βοσκοί, λογαριάζον-
 τες τὸν πλοῦτόν των εἰς τὸν ἀριθμὸν τῶν ζώων
 των·

των· καὶ διὰ παράδειγμα πάλιν φέρομεν τὴν μίαν τυρίαν τοῦ παλαιότερου, καὶ ἀληθεστέρου ἀπὸ τὰ σωζόμενα βιβλία, τὴν Θεῖαν Γραφήν· Ὁ Ἰωβ ἦτον πλούσιος ὄχι εἰς χρυσόν, ἢ ἄργυρον, ἢ λίθους τιμίους· ἀλλ' ἦν ἄνθρωπος πλούσιος, καὶ ἀκολουθῶντας λέγει, ὅτι εἶχε πρόβατα, καμήλους, καὶ λοιπὰ ζῶα· ὁμοίως ὁ Ἀβραάμ, καὶ λοιποὶ Πατριάρχαι.

Οἱ Σκυῖται, καὶ ὅλα τὰ ὑπερβόρεια Γένη ζῶσιν ἕως τῆς σήμερον τὴν ἰδίαν ζωὴν, ζῶντες, καὶ συζῶντες μετὰ κοπάδια, καὶ ἀγέλας των, καὶ εὐκαλύπνουνται ἀπὸ τὴν εὐρυχωρίαν τῆς ἐρήμου γῆς των· διότι ἀφ' οὗ βοσκῆσουν εἰς ἓνα τόπον τὰ ποιμνιά των, μεταφέρονται ἀμαξόβιοι εἰς ἄλλο, καὶ οὕτω ζῶσι ζωὴν πλανητικὴν. Οἱ Λάπωνες, καὶ οἱ κάτοικοι τῆς Σιβηρίας, μὴ ἔχοντες γῆν ἐπιτηδεῖαν, μήτε διὰ βοσκὴν ζῶν, μήτε διὰ καλλιέργειαν, εἶναι ἐξ ἀνάγκης κυνηγοί, καὶ δίδουσιν εἰς τὸ Ἐμπόριον τὰ μαλακὰ, καὶ θερμὰ δέρματα τῶν ἀγρίων τῆς πατρίδος των ζῶν.

Ἡ Ἀλιευτικὴ φαίνεται ὅτι εὐρέθη μετὰ τὰς εἰρημένας· διότι οἱ ἄνθρωποι ὄντες ζῶα χερσαῖα δύσκολα, ἐτόλμησαν νὰ ζητήσεν ἀπὸ τὴν θάλασσαν, καὶ τὰ λοιπὰ νερά ὄφελος· ἀλλ' ὅσοι εὐρέθησαν, ἢ ἠναγκάσθησαν νὰ κατοικήσουν εἰς μέρη παράλια, ἔγιναν ἰχθυοφάγοι, καὶ ἐπιτηδεύθησαν νὰ κατασκευάσουν τὰ μικρὰ σκάφη μονόξυλα νὰ ὀψαρεύεν, καὶ νὰ γένεν πρῶτοι ναυπηγοὶ ὄργανον, τὸ ὁποῖον, καθὼς προείπομεν, εἶναι ἀναγκαιότατον διὰ τὴν αὐξήσιν τοῦ Ἐμπορίου· ὥστε ὁ τόπος, εἰς τὸν ὁποῖον κατώκησαν οἱ ἄνθρωποι κατὰ τὴν κατάστασίν του, τοὺς διήρεσεν εἰς τὲς πέντε τούτους τρόπους τῆς ζωῆς.

α. Ο

α. Ὁ εὐρύχωρος, καὶ χλοηφόρος τόπος εἶχε τοὺς Βοσκούς. β. ὁ εὐρύχωρος ὁμοίως, καὶ ἄκαρπος, τὸς Κυνηγούς. γ. ὁ παράλιος, καὶ παραποτάμιος, τοὺς Ἀλιεῖς. δ. ὁ ἐπίπεδος, καὶ ποτιστικὸς, τοὺς Γεωργούς. καὶ ε. ὁ παράλιος, ἀλλὰ στενὸς, καὶ ἄκαρπος ἐπὶ ἀνάγκασε τοὺς κατοίκους νὰ γένουν ἔμποροι, ἀλλ' ὅταν ἐκεῖ ἐβιάσθησαν νὰ κατοικήσουν ἀπὸ ἐπιδρομὰς δυνατωτέρων Ἑθνῶν.

Οἱ Παλαιοὶ Ἕλληνες, καὶ Ῥωμαῖοι ἕως τῆς Μεγάλου Ἀλεξάνδρου ὕφαιναν ὅλα σχεδὸν τὰ ἐνδύματα ἀπὸ μαλλία, καὶ οἱ Ἀθηναῖοι ἐπαινοῦνται ὅτι εἶχαν τὰ καλλίτερα μαλλία, τρέφοντες ἐπὶ τούτου γένος προβάτων παρόμοιον μὲ τὸ τρέφονμενον τῶρα παρὰ τῶν Ἰσπανῶν· ὥστε ὄντα ἀγνώριστα τὰ βαμβακερά, μεταξωτά, καὶ αὐτὰ τὰ λιναρὰ ἐνδύματα, ἢ Ποιμαντικῆ, ἢ ὅποια ἔδιδε τὰ μαλλία ἦτον εἰς ὑπόληψιν· καὶ ἐπεὶ τὰ τοιαῦτα ἐνδύματα εἶναι ζεστά, ὀλίγη χρῆσις ἐγένετο, καὶ ἀπὸ τὰς διφθέρας (γούνας) καθὼς ἀπὸ τὸ παράδειγμα τῶν μεταχειρίζονται καὶ οἱ τωρινοὶ Εὐρωπαῖοι.

Οἱ Θεσσαλοὶ ἐπαινοῦνται, ὡς καλοὶ ἵκποτρόφοι, καὶ οἱ Αἰγύπτιοι διὰ τὴν γεωργικὴν χρῆσίν των ἀπέθεσαν τὸν βῆν ὑπὸ τὸ Ἄπις ὄνομα. Τὰ πετρώδη βουνὰ τῶν Ἀθηναίων, καὶ Κρητῶν ἔτρεφον κοπάδια αἰγῶν· ὁ ἴδιος Ζεὺς ἐβύζασεν αἶγα, καὶ τὴν ἀπέθεσεν. Ὅλα τὰ ῥηθέντα Ἑθνη (ἐκτὸς τῶν Γεωργικῶν) ἐθυσίαζον πλῆθος ζώων εἰς τοὺς Θεούς των· αἱ ἐκατόμβαι, καὶ τὰ ἐγκαίνια τῆς Ναοῦ τοῦ Σολομῶντος μᾶς ἀποδεικνύουν, ὅτι τότε τὰ ζῶα ἦσαν περισσύτερα, καὶ εἰς τὴν Ἀσίαν, καὶ εἰς τὴν Εὐρώπην, καὶ ἡ Ποιμαντικὴ ἐπεμελεῖτο μὲ ἀκριβεί-

Βειαν, καὶ τὸ Ἐμπόριον εἰς ζῶα, καὶ τὰ ἐκ τῶν ζώων ἐγένετο ἴσως μὲ περισσοτέραν δραστηριότητα ἀπὸ τὸ τωρινόν, ἀλλ' οἱ Ἱστορικοὶ, καθὼς προεῖπον, δὲν ἀναφέρουν ταῦτα.

Μετὰ τὸν βαθμὸν τῆς τελειοποιήσεως τῆς Ναυτικῆς, ἤυξησε καὶ ἡ Ἀλιευτικὴ· ὁ Θρακικὸς Βόστρος ἐπαινεῖται ἀπὸ τὸν Γεωγράφον Στράβωνα διὰ τὸ πλῆθος τῶν πελαγύδων, καὶ ἄλλων ὀψαρίων του· τὸ Βυζάντιον ἔχαιρε παλαιότερον αὐτὰ τὸ Ἐμπόριον· ἀλλ' εἰς τὰ Ἄρθρα Ὀλλάνδα, καὶ Ἀγγλία φέλομεν ἰδῆ ὅτι ἡ Ὀψαρικὴ εἰς αὐτοὺς τοὺς τόπους ἀποτελεῖ τῶρα μέγιστον Ἐμπόριον εἰς τὸν εὐρυχωρότατον Ὠκεανόν.

Ὅτι ἡ Βοσκητικὴ εἶναι συνενωμένη μὲ τὴν Γεωργικὴν ἀμφιβολία δὲν εἶναι, διότι τὰ μεταχειριζόμενα παρὰ τοῦ γεωργοῦ ζῶα, τρέφονται, καὶ βόσκονται παρὰ τοῦ ἰδίου, καὶ ἐν ταύτῳ εἶναι καὶ γεωργός, καὶ βοσκός· ἀλλ' ἐπειδὴ φυσικῶς διαίρουται αὐταὶ αἱ δύο τέχναι, ἀνάγκη ἦτον νὰ τὰς διαιρέσω καὶ ἐγώ.

Ὁ περικλεῆς εἰς τὴν φυσικὴν ἀκρίβειαν Λινναῖος, διαίρει ὅλα τὰ ζῶα τῆς ὑδρογείου μας σφαίρας εἰς ἕξ κλάσεις τὰς ἀκολούθους:

α'. Τὰ τετράποδα, ὅσα περιπατοῦν μὲ τέσσαρα ποδάρια.

β'. Τὰ πτηνὰ, ὅσα πετοῦν εἰς τὸν αἶρα.

γ'. Τὰ ἀμφίβια, ὅσα ζοῦν εἰς τὴν ξηρὰν, καὶ εἰς τὰ νερά.

δ'. Τὰ ὀψάρια, ὅσα πλέουν, καὶ ζοῦν εἰς τὰ νερά.

ε'. Τὰ ἔντομα, ὅσα ἔχουν πολλὰ λιγυρὰ τὴν μέσην των.

ς'. Τὰς

5. Τους σκώληκας, ὅσα ἔρπονται, ἤτοι σύρονται κατὰ γῆς χωρὶς ποδάρια.

Ὅλον τὸ ζωτικὸν Βασίλειον τῆς φύσεως εἰς αὐτὰ περιόριζεται, καὶ ἀπὸ αὐτὸ πηγάζουν, καὶ εἰς αὐτὸ ἐνασχολῶνται ἡ Βοσκητικὴ, καὶ ἡ Θηρευτικὴ, ἤτοι Κυνηγετικὴ, καὶ Ἀλιευτικὴ, καὶ ἀπὸ αὐτὰ τὰ οὖν ἐπαγγέλματα λαμβάνει ὁ ἔμπορος ὅλην τὴν ὕλην, ὅσην ἠμπορεῖ νὰ δώσῃ τὸ Βασίλειον τοῦτο.

ΕΙΔΗ ΤΗΣ ΒΟΣΚΗΤΙΚΗΣ.

Διαιρεῖται λοιπὸν εἰς ταῦτα τὰ εἶδη ἡ Βοσκητικὴ:

1. Εἰς ζῶα Ἐπισαγματικά, καὶ Ἀμαξητικά, ὅποια ἔχει ἡ Εὐρώπη, ἵππους, ἡμιόνους, καὶ ὄνους ἢ Ἀσία, καὶ Ἀφρικὴ, ἐλέφαντας, καμήλους, καὶ δρομάδας ἢ δὲ Ἀμερικὴ προβατοκαμήλους, καὶ τὰ κείδη αὐτῶν (α).

2. Εἰς Κερασφόρα μεγάλα, ὅποια εἶναι ὁ βουῖς, καὶ ὁ βούβαλις (β).

3. Εἰς Ἐριοφόρα, ἤτοι ὅσα μᾶς δίδουν μαλλί, εἰς τὰ ὅποια κυρίως ἀνάγονται τὰ πρόβατα, αἰγίγες, καὶ οἱ χοῖροι (γ).

4. Εἰς

(α) Οἱ βόσκοντες τὰς ἵππους ὀνομάζονται Ἴπποτρόφοι, καὶ οἱ συνεδίζοντες αὐτοὺς εἰς τὴν ἵππασίαν Ἴππαγωγοί, πωλοδάμια, ἵπποδαμάσται· οἱ δὲ ἐπιμελούμενοί αὐτῶν Ἴπποκόμοι. οἱ δὲ τῶν ὄνων, καὶ ἡμιόνων Βοσκέι, καὶ ἀγελοτρόφοι· ἐπὶ δὲ τῶν λοιπῶν Ἐλεφαντοβοσκός, καὶ Καμηλοβοσκός, κ. τ. λ.

(β) Βουκόλοι, καὶ ἀγελοτρόφοι οἱ ταῦτα βόσκοντες.

(γ) Ποιμένες κυρίως οἱ πρόβατα βόσκοντες, Αἰγόπολοι, οἱ Αἰγας, καὶ Χοιροβοσκοί, οἱ χοίρους βόσκοντες.

4. Εἰς πτηνά, καὶ τοιοῦτοι εἶναι οἱ χηνοβοσκοί.

5. Εἰς ἔντομα, ὅποιοι εἶναι, ὅσοι ἐπιμελοῦνται πὰς μελίσσας, καὶ λαμβάνοντες ἐξ αὐτῶν τὸ μέλι, καὶ κηρί.

6. Εἰς σκώληκας, ὅποιοι εἶναι, ὅσοι ἐπιμελοῦνται τὸν βόμβυκα, ἢτοι σκωλήκι τῆς μετάξης, καὶ λαμβάνουν αὐτὴν τὴν τιμιωτέραν ὕλην τῶν ὑφαντῶν.

Εἶδη δὲ τῆς Θηρευτικῆς γενικώτατα ἡ Κυνηγετική, καὶ Ἀλιευτική· τῆς δὲ Κυνηγετικῆς ἀντικείμενα ὅλα τὰ ἄγρια ζῶα, καὶ πτηνά, ἢτοι τετράποδα, διαιρούμενα εἰς χορτοφάγα, ὡς ἡ Ἐλαφος, ἡ Δορκὰς, ἡ Ἀγριαίγα, τὸ Ζίβηθον, ὁ Ἀγριόχοιρος, ἡ Ἀλκή, ἡ Ἰπέλαφος, ὁ Λαγὼς, τὸ Λαγίδιον, ἡ Πάρδαλις τὸ Σαμοῦρι, τὸ Κακοῦμι, τὸ Σιντζάπι, ἡ Ἐνυδρίς, ἡ Ἀλώπηξ, οἱ Ποντικοί, τὸ Καστόριον, καὶ ἄλλα.

2. Εἰς Θηρία, ὡς Λέων, Πάρδαλις, Ἄρκτος, Ἰαινα, Λύκος, Λύγξ, Ἀγριόσκυλος, Ἀγριογαλῆ, καὶ ἄλλα σαρκοφάγα.

β'. Εἰς Πτηνὰ ὑποδιαιρούμενα καὶ ταῦτα·

1. Εἰς ὅσα χρησιμεύουν διὰ πτερὰ, καὶ τὸ δέρμα των, ἢτοι στρουθοκάμηλος Κύκνος, Ἀετός, Ἀγριόχηννα, Ἀγριόνησσα.

2. Εἰς ὅσα μᾶς τρέφουν μὲ τὸ κρέας των, ὡς ὁ Φασιανός, ὁ Πέρδιξ, ὁ Σκολόπαξ (Ξυλόρνιθα), ὁ Ἐρωδιός, ὁ Ξυλοπετεινός, τὸ Ὀρτύκι, ἡ Κίχλα, ὁ Κόσσιφος, ὁ Ἐπαψ, τὸ Περιστερί, ἡ Κίσσα, ἡ Φάσσα, καὶ τὰ ὅμοια, μὲ τὰ ὅποια συναριθμοῦνται καὶ τὰ μικρὰ στρουθία.

3. Εἰς ὅσα μεταχειρίζομεθα εἰς τὴν Κυνηγετικὴν, ὡς ὁ Ἰέραξ, καὶ τὰ εἶδη αὐτῆ, ὁ Γύψ.

γ'. Εἰς

γ'. Εἰς ἔρπετά, ὅσα χρησιμεύουν εἰς τὴν Ἰατρικὴν, ὡς ἡ Ἐχιδνα, καὶ ἄλλοι σκώληκες.

Ἡ Ἀλιευτικὴ ἐνασχολεῖται εἰς τὸ ὄψαρευμα ἐπὶ τοῦ Ὠκεανοῦ τῶν θαλασσῶν, λιμνῶν, καὶ ποταμῶν· τὰ δὲ ὄψαρια, ἦτοι τὰ ζῶα τὰ ζῶντα εἰς τὰ νερά διαιροῦνται·

α'. Εἰς τὰ ἔναιμα, καὶ τὰῦτα ὑποδιαιροῦνται·

1. Εἰς Ἀμφίβια, ὡς Φώκαινα, Κορκόδειλος, Χελώνη θαλασσία, καὶ τὰλλα.

2. Εἰς Κήτη, ἦτοι μεγάλα ὄψαρια, ὡς Φάλαινα, Ἴππος θαλάσσιος, καὶ τὰ ὅμοια.

3. Εἰς τὰ λοιπὰ θαλάσσια ὄψαρια, ὡς ὁ Ὀνίσκος, Σαλμών, Θύννος, Ἀρίγκα, Ἐγχελυσ, Λαυράκι, Κέφαλος, Τριγλί, Πετρόψαρον, Ἀφύη, Σαυρίδι, Σκομβρί, Χελιδονόψαρον, Γλῶσσα, Κολοιός, Σκυλόψαρον, Χριστόψαρον, Σιάκι, Πελαμύς, καὶ τὰ ὅμοια.

4. Εἰς τοῦ γλυκοῦ νεροῦ ὄψαρια· ὡς Πέστροφα, Μουρῆνα, Στεριῶνι (Σίλβρος) Ἐγχελυσ, Μαρίσσι, τὰ μικρὰ εἶδη Ἀφυῶν, καὶ ὅσα πολλὰ κλίματα τρέφουσιν οἱ διάφοροι ποταμοί, λίμναι, καὶ τὰ χειροποίητα Ἰχθυοτροφεῖα.

β'. Εἰς ἄναιμα, τῶν ὑποίων ἄλλα εἶναι χωρὶς ὄστρακον, ὡς ὁ Ὀκτάπυς, ἡ Σηπία, τὸ Καλαμάρι, ὁ Βάτραχος· ἄλλα δὲ με' ὄστρεον, καὶ λέγονται ὄστρακοδέρματα, καὶ αὐτὰ εἶναι πολλάτα· ἦτοι Ὀστρίδι, Χελώνη θαλασσία, Κτένια, Μήδια, Ἐχῖνοι, Πίννα, Κόχλος, καὶ Κογχύλια πολυειδῆ, καὶ ποικίλα.

γ'. Εἰς τοὺς Ἀλιευτὰς τῶν μαργαριτοφόρων Κόγχων, τῶν Κοραλλίων, καὶ Σπόγγων.

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Ν Δ'.

Περὶ Ὀρυκτικῆς, καὶ Μεταλλουργίας.

Ο βασιλεὺς τῆς γῆς ἄνθρωπος ἐργαζόμενος αὐτὴν διὰ τὴν ζήσιν ἐν ἰδρωτί τοῦ προσώπου τοῦ κατὰ τὴν καταδικάσαν αὐτὸν θεῖαν ἀπόφασιν, καὶ ὡς γεωργός, βοσκός, καὶ θηρευτής, ἀπολαμβάνων τὰ προϊόντα τῆς φυτικῆς, καὶ ζωτικῆς σφαίρας, καὶ μεταχειριζόμενος αὐτὰ ἀπλᾶ, ἢ χειροτεχνημένα, δὲν εὐχαριστήθη, ἀλλὰ κινούμενος ἀπὸ τὴν ἔμφυτον αὐτοῦ περιέργειαν, κατὰ διαφόρους περιστάσεις, ἔφθασε εὐ ζήτησιν ὠφέλειαν, καὶ χρῆσιν καὶ ἀπὸ αὐτὰ τὰ κείμενα εἰς τὰ ἔγκατα τῆς γῆς μέταλλα, πέτρας, καὶ χρώματα. Ἡ εὔρεσις καὶ χρῆσις τῶν μετάλλων, καὶ μεταλλικῶν ὀνομάσθη Μεταλλουργία· καὶ ἡ τῶν ὀρυκτῶν πετρῶν, ἀλάτων, καὶ χρωμάτων Ὀρυκτικὴ, περὶ τῶν ὁποίων ἐν συντόμῳ πρέπει εὐ ὀμιλήσωμεν, ἐπειδὴ αὐτὰ ἀποπληροῦν τὴν λοιπὴν ὕλην τοῦ Ἐμπορίου, ὡς χρυσόν, ἄργυρον, χαλκόν, σίδηρον, καὶ λοιπὰ μέταλλα· ὑδράργυρον, κιννάβαρι, καὶ τᾶλλα ἡμιμέταλλα, καὶ μεταλλικά· καὶ ἐπομένως τὰ πετράδια, ἀδάμαντας, σμαράγδια, τοπάζια, καὶ λοιπὰ· ἄλατα ὀρυκτὰ, μεταλλικοὺς ἄνθρακας, καυσίμους γαίας, ἄσφαλτον, ἄργιλλον, καὶ τᾶλλα τῆς πλαστουργικῆς χρώματα, τῶν ὁποίων ὄλων καὶ τὴν κατασκευὴν, καὶ τὴν χρῆσιν, καθ' ὅσον ἀποβλέπει εἰς τὸ Ἐμπόριον, θελομεν ἐξηγήσει εἰς τὸ ἐξῆς Λεξικὸν πρὸς ὀδηγίαν τῶν ἐμπόρων.

Ἡ

Ἡ ἐπιφάνεια τῆς γῆς, κατὰ τὸ δικαίωμα τοῦ πρώτου κατασχόντος, καὶ μετὰ ταῦτα δυνάμει τῶν περὶ ἰδιοκτησίας Νόμων, ἐμοιράσθη, καὶ κατεξουσιάσθη ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων εἰς γεωργίαν, καὶ βοσκὴν ζώων· ἀλλὰ τὰ μεταλλεῖα, ὡς ἀφανῆ ὄντα, καὶ συναγμένα εἰς ἓν μέρος γῆς, ἔμειναν κοινὰ εἰς ἕκαστον ἔθνος, καὶ ἐγνωρίσθησαν δημόσιον κτῆμα ἀπὸ αὐτὴν τὴν Ἀρχαιότητα. Οἱ Ἀθηναῖοι τὸ κέρδος, ἦτοι τὸ προϊόν τῶν μεταλλείων τῶν, τὸ ὁποῖον κατ' ἀρχὰς ἐμοιράζετο εἰς τὸν δῆμον, τὸ διέταξαν εἰς κατασκευὴν καραβίων τῆς Δημοκρατίας ἐπὶ τῶν λαμπρῶν ἡμερῶν τοῦ Ἀριστείδους, καὶ Θεμιστοκλέους.

Ἡ προβλέπτικὴ φύσις δὲν ἀφῆκε κἀνὲν μέρος τῆς γῆς ἀχρηστον διὰ τὸν ἀγχίνου ἀνθρώπου, ὁ ὁποῖος μὲ τὴν δύναμιν τοῦ λογικοῦτου προχωρῶν ἀπὸ ἓν εἰς ἄλλο πείραμα, καὶ συμπέρασμα, ἔφερεν εἰς χρῆσίν του ὄχι μόνον τὴν ἐπιφάνειαν τῆς σφαίρας, εἰς τὴν ὁποῖαν διέταχθη νὰ κατοικῆ, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τὰ ἐντόσθια τῆς ἐξέβαλε, καὶ ἐκβάλλει θησαυροὺς, διὰ τῶν ὁποίων βαστᾷ εἰς ἰσοσταθμίαν τὰς χρεῖας ὅλης τῆς διασπορᾶς τῶν ὁμοίων του εἰς τὴν ὑφήλιον, καὶ μὲ τοῦτον τὸν τρόπον ἐμψυχώνει τὸ Ἐμπόριον· τὰ προϊόντα τῶν εὐφόρων τόπων ἠθέλον ἦναι ἀμετάδοτα πρὸς τοὺς κατοίκους τῆς ἀκάρπου, καὶ ξηρᾶς γῆς· ἀλλ' ἐπειδὴ αὕτη ἢ κατὰ τὴν ἐπιφάνειαν ξηρὰ κρύπτει εἰς τὰ ἔγκατα τῆς τὰ ἀναγκαῖα, ἢ τὰ λαμπρὰ, καὶ πολύτιμα μέταλλα, διορυττομένη, καὶ πλουτίζουσα τοὺς μεταλλουργοῦντας· αὐτὴν, τοῖς δίδει μέσον νὰ συναλλάττουν τὰς τροφὰς, καὶ τὰς τρυφὰς ἀπὸ τοὺς κατοίκους τῶν καρποφόρων μερῶν, καὶ μὲ τὸν τρόπον

ΠΟΥ

που τούτου γίνονται κοινά εἰς τοὺς ἀνθρώπους τὰ ἐσωτερικά, καὶ ἐξωτερικά προϊόντᾶ τῆς κοινῆς μητροῦς γῆς.

Τὸ μέταλλον εἶναι σῶμα στερεόν, χωνευόμενον εἰς τὸ πῦρ, καὶ σφουρηλατούμενον, καὶ τοιαῦτα κυρίως γνωρίζομεν ἕξ (α) χρυτὸν, καὶ ἄργυρον, τὰ πολυτιμότερα, τὰ ὅποια ὄχι μόνου πρὸς στολισμὸν χρησιμεύουσιν, ἀλλὰ καὶ ἀναγκαῖα ἀποκατεστάθησαν διὰ τὸ κοινὸν τῆς λιψοδοσίας μέτρον, ἤτοι νόμισμα, χωρὶς τοῦ ὁποίου δυσκολώτατα ἠμποροῦσε νὰ γένη τὸ Ἐμπόριον· σίδηρον, καὶ χαλκὸν, τὰ ἀναγκαιότερα εἰς τὰς τέχνας, καὶ χωρὶς τῶν ὁποίων εἶναι ἀδύνατον νὰ ἐπιδώσῃ μόλυβδον, καὶ κασσίτερον, τὰ ὅποια χρησιμεύουν εἰς πολλὰς ἀνθρωπίνους χρείας, καὶ εἰς τὴν διάλυσιν, καὶ εὐχρηστικότητα τῶν εἰρημένων.

Ἀπὸ τὰ ἡμιμέταλλα ἐγκριτότερος εἶναι ὁ ὑδράργυρος, ὁ ὁποῖος διὰ τὴν πολλὴν του χρῆσιν, καὶ διὰ νὰ ἀποπληρωθῇ ὁ ἀριθμὸς τῶν ἑπτᾶ, κατὰ τὸ ἰσάριθμον τῶν Πλανητῶν, συναριθμεῖται παρὰ πολλῶν Χυμικῶν μὲ τὰ κυρίως μέταλλα, καὶ προσαρμοζόμενος εἰς τὸν Ἑρμῆν τὸν παρὰ Λατίνοις Μερκῦριον, οἰκειοποιήθη καὶ τὴν ὀνομασίαν του.

Οἱ ἄνθρωποι ἐχρειάσθησαν πολὺν καιρὸν διὰ νὰ γνωρίσουν, καὶ νὰ μεταχειρισθοῦν τὰ μέταλλα, καὶ ἀκόμη πολὺ περισσότερο διὰ νὰ τὰ τελειοποιήσουν εἰς τὸν παρόντα βαθμόν. Ἡ Μεταλλουργικὴ χρειάζεται πολλὰς περιστάσεις διὰ νὰ ἐφευρεθῇ, δίο-

(α) Ὅταν προσδέσωμεν καὶ τὴν Παλατίαν, ἤτοι Λευκᾶργυρον, συναριθμεῖται ἑπτὰ. Ἴδὲ εἰς τὸ Α. Βιβλ. τὸ Ἀρθρον Μέταλλον.

διότι σπάνια εἶναι ἐκεῖνα τὰ μέταλλα, τὰ ὅποια εὐρίσκονται καθαρά, καὶ ὅλα σχεδὸν χρειάζονται νὰ χωνευθοῦν διὰ τοῦ πυρὸς, καὶ μὲ δυσκολίαν διαλύονται, καὶ καθαρίζονται, ἤτοι διυλίζονται.

Ἡ Πλαστικὴ ὅμως, καὶ ἡ Ορυκτικὴ ἐφευρέθησαν πρότεροι ἀπὸ τὴν Μεταλλουργίαν, διότι ὁ Γεωργὸς διαπλάσας τὴν ὑγρανθεῖσαν ἰλὴν τοῦ χωραφίου τοῦ ἢ ἀπὸ βροχῆν, ἢ ἀπὸ παραποτάμιον βρέξιμον, καὶ ἀφήσας αὐτὴν εἰς τὴν θέρμην τοῦ ἡλίου, ἢ πλησιάσας αὐτὴν εἰς τὴν φωτίαν του, εἶδεν ὅτι στερεοῦται, καὶ βαθμηδὸν ἐστοχάσθη νὰ κατασκευάσῃ τὸ ἀγγεῖον, καὶ τὸν λάγηνόν του ἐπομένως δὲ ζήτησας, καὶ εὐρὴν καλῆτερον χῶμα τὸν ἀργιλλόν, διέπλασε καλῆτερα ἀγγεῖα, καὶ μὲ τὸν καιρὸν ἔμαθε νὰ τὰ γανῶνῃ. Εἰς τοὺς Σίνας φαίνεται ὅτι εἶναι παλαιοτάτη αὕτη ἡ τέχνη καὶ ἡ Αἰγύπτιοι ἔχοντες ἀναγκὴν ἀπὸ τὴν πλινθουργίαν διὰ τὴν ἔλλειψιν τῶν ξύλων, καὶ πετρῶν, τὴν μετεχειρίσθησαν παλαιόθεν, καὶ εἰς αὐτὴν κατεδίκασεν ὁ Φαραὼ ἐκεῖνος τὸν λαὸν τῶν Ἑβραίων. Ἡ ἄσφαλτος, τὸ θεῖον, καὶ ἡ ἄσβεστος, εἶναι ὁμοίως παλαιῶς ἐγνωσμένοι· καὶ ἡ μεταχείρησις τῶν μαρμάρων ὁμοίως, καὶ τῶν πετραδίων, καθὼς πληροφρούμεθα ἀπὸ τοῦ Δευτερονόμιον, τὸ ὅποιον μᾶς τὰ ἐπαριθμεῖ· ἡ ξέσις ὅμως, καὶ ἡ στίλβωσις τοῦ ἀδάμαντος εἶναι νεώτερα, καὶ ἰδὲ τὸ ἴδιον Ἄρθρον ὅτι δὲ παρὰ τῶν Ἑλλήνων καὶ ταῦτα ἔλαβαν τὴν καλῆτεραν τεχνουργίαν, μᾶς τὸ ἀποδεικνύουν τὰ σωζόμενα ἐκ τῶν πολλῶν ἔργωντων· κατὰ τὸ παρὸν ὅμως μετὰ τὴν εὐρεσιν τῆς Ἀμερικῆς οἱ θησαυροὶ τῶν τιμιωτέρων ὑπογείων μετάλλων ἐκενώθησαν εἰς τὴν ἐπιφάνειαν τῆς σφαίρας μας, καὶ τὸ Ἐμπόριον

ἦν-

ἤυξησεν εἰς μέγιστον βαθμόν· διότι μὲ αὐτὸ ἐπιμελούμενα τὰ λοιπὰ Γένη δίδουν ἀπὸ τὰ προϊόντα τῆς πατρίδος των, ἢ καὶ ἄλλων μερῶν, καὶ λαμβάνουν τὸν χρυσόν, ἄργυρον, καὶ τὰ λοιπὰ μέταλλα, ἀπὸ τᾶλλα μεταλλοφόρα Ἑθνη, ἢ πλέσια.

ΕΙΔΗ ΤΗΣ ΟΡΥΚΤΙΚΗΣ.

Εἰς τὰ προτεχῶς ρηθέντα διεγράψαμεν περὶ τῆς Μεταλλουργικῆς, καθὼς καὶ Ὀρυκτικῆς ἐν ἰσοτίμῳ λόγῳ διὰ τὴν ὑπεροχὴν τῶν μετάλλων, ὡς πρὸς τὰ ἄλλα ὀρυκτὰ, κατὰ τὴν κοινὴν τῶν πολιτευομένων Ἑθνῶν δόξαν· μεθοδικώτερον ὅμως, καὶ εὐλογώτερον εἶναι νὰ ἐκλάβωμεν τὴν Ὀρυκτικὴν (ἢ ὁποῖα συνίσταται εἰς τὴν ἐνασχόλησιν τῶν ἀνθρώπων διὰ νὰ ὠφεληθοῦν ἀπὸ ὅλα τὰ εὕρισκόμενα μετὰ τὴν ἐπιφάνειαν εἰς αὐτὰ τὰ σπλάγχνα τῆς γῆς) ὡς γένος γενικώτατον τοῦ Ὀρυκτικοῦ τῆς Φύσεως Βασιλείου, τὴν δὲ Μεταλλουργικὴν νὰ συναριθμήσωμεν μὲ τὰ λοιπὰ εἶδη, εἰς τὰ ὁποῖα καταγίνονται ὅσοι σπουδάζουσι τὴν Ὀρυκτολογίαν, ἢτοι περὶ φύσεως, κατασκευῆς, καὶ χρήσεως τῶν Ὀρυκτῶν πραγμάτων· εἶναι δέ·

α. Γαῖαι· ἢτοι ἀπὸ τῆς βώλου μέχρι τοῦ ψιλοῦ κονιορτοῦ, καὶ τῆς λεπτοτάτης ἄμμου.

β. Πέτραι· ἀπὸ τῆς κοινῆς, καὶ πατουμένης, ἕως τῶν πολιτιμοτέρων πετραδίων.

γ. Ἀλατα· ὅλα ὅσα ὑποκάτω ἀπὸ αὐτὸ τὸ ὄνομα βάλλουν οἱ Χυρικοί.

δ. Θειώδη· ὅσα ὁμοίως ἀνάγονται εἰς τὸ αὐτὸ εἶδος.

ε. Ἡμιμέταλλα· ὅσα ἢ διὰ τοιαύτην τινα σύγκρασίν των, ἢ διὰ τὸ ἀνέψητόν των εἰς τὰ ἐργαστή-

πτήρια τῆς φύσεως, δὲν εἶναι σφυρήλατα διὰ τὰ συναριθμηθῆν μετὰ ἀκόλουθα, διὰ τοῦτο καὶ ἀτελῆ μεταλλὰ παρὰ τῶν νῦν Φυσικῶν λέγονται.

5. **Μέταλλα**, τὸ ἐγκριτότερον εἶδος ἀπὸ τὰ λοιπὰ, ὡς προείπομεν, διὰ πολλὰ αἴτια, καὶ ὠφελείας εἰς τὴν ἀνθρώπινην ζωὴν.

Εἰς τὰ ἕξ ταῦτα γενικὰ εἶδη διαιρεῖται ἡ Ὀρυκτική, τὰ ὁποῖα ὑποδιαίρουνται εἰς τὸν ἀκόλουθον τρόπον ἕκαστα.

Α'. ΑΙ ΓΑΙΑΙ.

1. **Εἰς τὰς ἀσυνάπτους**, δηλαδή τὰ μὴ συγκολλούμενα, καὶ συνενούμενα χῶματα διὰ τὰ γένουσι πηλός, ὡς τὸ Ἀγγλικὸν κόκκινον χῶμα, τὸ τῆς Κολωνίας, τὸ Καυσόχωμα (Tourbe) τὸ Μαυρόχωμα, αἱ Κιμωλῖαι γαῖαι, ἢτοι Κρέται, λευκαί, κόκκιναι Ἀγγλικαί, πράσιναι, Σμυρναῖαι, ἄλλη ἀπὸ τὸ Βριγάντιον τῆς Γαλλίας (Briançon), καὶ ἕτερα ἀπὸ τὴν Βερώνην τῆς Ἰταλίας.

2. **Εἰς τὰς εὐσυνάπτους**, ἢτοι πηλώδεις, συνενούμενας, καὶ συγκολλουμένας εἰς πηλόν, ὁποῖα εἶναι τὰ διάφορα εἶδη τοῦ ἀργίλλου (Fayence), τῶν βῶλων τοῦ πηλοῦ διὰ τὴν Πηλουργικὴν, καὶ Κεραμικὴν ἢ σαρκόχρους τῆς Δήμνου βῶλος ἢ πράσινος, καὶ ἢ μαύρη βῶλος ἄλλων μερῶν τὸ νεροτριβικόν χῶμα, καὶ τὰ παχέα χῶματα διὰ κόπρισμα, καὶ πάχυνσιν τῶν χωραφίων, καὶ κήπων.

3. **Εἰς τὰς ἐμβάπτους**, ἢ συμμίκτους μετὰ ἀλατώδη, θειώδη, μεταλλικά, ἢ χαλκάνθινα μέρη, ὡς στύψιν, νίτρον, καὶ τεάφι, ἢ μετὰ ὄχρας τοῦ ζίγκου, καὶ σιδηρώδεις.

4. **Εἰς**

4. Εἰς τὰς ψάρμους, ὁποῖαι εἶναι αἱ διάφοροι ἄμμοι ἀναγόμεναι εἰς τὰς γαίας διὰ τὴν λεπτότητάτων, καὶ ὄχι εἰς τὰς πέτρας.

Β'. ΑΙ ΠΕΤΡΑΙ.

1. Εἰς ἀσβεστώδεις, ἥτοι ὅσαι καιόμεναι κάμνουν ἀσβέστην, ἥτοι τίτανον, ὄθεν καὶ τιτανώδεις ἠμποροῦν γὰ ὀνομασθῶν καλήτερα· εἶναι δὲ ὁ Γύψος, τὸ Μάρμαρον, τὸ Ἀλάβαστρον, ὁ Σεληνίτης, ἡ Βουωνιακὴ, καὶ τὸ Σπάθον.

2. Αἱ ὑελώδεις, ἥτοι ὅσαι καιόμεναι ἀποτελοῦν ὑελον· ὡς Πλάκες, Ἀμμώδεις, Πυρίται, τῶν ὁποίων εἶδη ἡ Πυροβόλος, ὁ Ἀχάτης, ὁ Ἰασπιδις, ὁ Κουάρσος, καὶ οἱ Κρύσταλλοι, ὧν, οἱ μὲν εἶναι ἀπλᾶ κρυστάλλια, οἱ δὲ πετράδια ὡς ὁ ἀδάμας, ὁ ἀνθραξ, (τὸ ρουβίνι) ὁ σάπφειρος, τὸ τοπάξιον, ὁ σμάραγδος, ἡ χρυσόλιθος, ὁ ἀμέθυστος, ὁ καρχηδόνιος, ὁ ὑάκινθος, καὶ ὁ βήρυλλος.

3. Αἱ ἀκαυστοι, ἥτοι ὅσαι δὲν καιόνται ἀπὸ τὴν φωτίαν, ὡς οἱ ἀργυρίται, ἥτοι στιλπναὶ πέτραι, ὁποῖα ἡ Ῥωσικὴ ὑελος, οἱ τάλκοι, αἱ χυτραῖαι πέτραι (Lapis Ollaris), καὶ ἡ ἀμίαντος.

4. Αἱ κοιναὶ, καὶ ποταπαὶ πέτραι, ἥτοι τὰ χαλίκια, καὶ ὅσαι ἄλλαι χρησιμεύουν διὰ λιθοστρώσεις δρόμων, ποταποὺς τοίχους ἀγρῶν, καὶ ταπεινῶν οἰκοδομημάτων· συνδέονται δὲ ἀπὸ τὰ ῥηθέντα εἶδη, καὶ κυρίως ἀπὸ τὰ λεγόμενα Σπάθον, καὶ Κουάρσον. Ἰδὲ περιληπτικώτερον τὴν λέξιν Πέτρα, καὶ Πετράδιον εἰς τὸ ἐξῆς Α'. Βιβλίον.

Γ'. ΤΑ

Γ. ΤΑ ΑΛΑΤΑ.

1. **Εἰς** Ὁξειδωτά (Acides) τὰ ὁποῖα ἡ φύσις κάπλᾳ καὶ καθαρά δὲν μᾶς ἔδωκεν· ἀλλ' ἡ Χυμία ἐκβάλλει ἀπὸ τὸ Νίτρον, τὸ κοινὸν ἄλας, τὴν Ἀμβραν, τὸ Ἡλεκτρον, τὸν Λιθάνθρακα, καὶ ἄλλα.

2. **Εἰς** τὰ Ἀλκαλινὰ, ὑποδιαιρέμενα εἰς στερεὰ, καὶ εἰς πτητικὰ διυλιζόμενα παρὰ τῶν Χυμικῶν ἀπὸ μεταλλικὰ νερὰ ἀμφότερα· τὰ δὲ τελευταῖον καὶ ἀπὸ πέτρας ὡς μάρμαρον, καὶ χυτραίαν πέτραν, καὶ τὰ στερεὰ ἰδιαίτερος ἀπὸ τὸ νίτρον, τὸ λεγόμενον τεχνητὸν ἄλκαλι τούτου, ἢ νίτρον βρουτῶδες, τὰ ἄλατα τῶν φυτῶν, τῆς τρυγίας, τῆς ἀμμοστάκτης, τῆς χορτοστάκτης, καὶ τὸ ὀνομαζόμενον ἄλκαλι τεχνητὸν τῆς τρυγίας.

3. **Εἰς** τὰ οὐδέτερα, συντιθέμενα ἀπὸ τὰ ρηθέντα δύο· ἦτοι τὸ Κοινὸν ἄλας, ὑποδιαιρούμενον εἰς θαλάσσιον, πηγαῖον, καὶ ὄρυκτόν· τὸ νίτρον, τὸ ἀμμωνιακὸν ἄλας (νισατίρι) τὸ Ἀγγλικόν, καὶ τὸ Βοημιακὸν ἄλας, ἢ χρυσοκόλλα, ἢ χάλκανθος (καρᾶ βογιά), καὶ ἡ στύψις.

Δ. ΤΑ ΤΕΑΦΩΔΗ.

1. **Εἰς** ταῦτα τὸ θεῖον, ἦτοι τεάφι, πίσσα, νάφθα, πετρέλαιον, μάλθην, ἄσφαλτος ὑγρὰ, καὶ πεπηγμένη ἐκ φύσεως, βῶλοι ἀσφαλτώδεις, καὶ λιθάνθραξ, ἦτοι μεταλλικὸς ἀνθραξ (κάρβουνον) ἠλεκτρον, καὶ ἄμβρα ἀναφέρονται.

Ε. ΤΑ

ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΣΠΟΥΔΗ.

Ε'. ΤΑ ΗΜΙΜΕΤΑΛΛΑ.

1. Εἰς τὸν Ὑδράργυρον
2. Εἰς τὸ Ἀρσενίκιον
3. Εἰς τὸ Κοβάλτον, ἢτοι Καδμείαν Λίθον.
4. Εἰς τὸ Στίμμι, ἢτοι Ἀντιμόνιον.
5. Εἰς τὸ Βίσμουθον
6. Εἰς τὸν Ζίγκον.

Ϛ'. ΕΙΣ ΤΑ ΜΕΤΑΛΛΑ.

1. Εἰς Σίδηρον.
2. Εἰς Μόλυβδον.
3. Εἰς Χαλκόν.
4. Εἰς Κασσίτερον.
5. Εἰς Ἀργυρον.
6. Εἰς Χρυσόν.
7. Εἰς Λευκάργυρον.

Ἴδὲ περὶ τῶν τῶν τὰ Ἀρ-
θρα κατ' ἕκαστον εἰς
τὸ Α'. Βιβλίον.

ΚΕ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ε.

Περὶ Τεχνῶν.

Τέχνη λέγεται ἡ ἐπιτηδειότης τῶν ἀνθρώπων εἰς τὸ νὰ κατασκευάσῃν ἑτέρως πως τὰ ἀπλᾶ πράγματα πρὸς χρῆσιν αὐτῶν, καὶ ὠφέλειαν· καὶ διαίρεται εἰς Βαναυσουργίαν, ἡ ὁποία εἶναι τέχνη ἐκτεταμένη διὰ τοῦ πυρός, καὶ εἰς Χειρωνακτικὴν, ἡ ἔργοχειρίαν, ἡ ὁποία ἐμπεριλαμβάνει ὅλας τὰς ἄλλας τέχνας τῶν ἀνθρώπων. Ὅσαι ἀπὸ τὰς τέχνας χρειάζονται περισσοτέραν ἀγχίνοιαν, ὡς ἡ Γραφικὴ, ἡ Ζωγραφικὴ, ἡ Γλυπτικὴ, καὶ παρόμοιαι ὀνομαζονται προτιμότερα Ἐλεύθεραι· ἀλλ' ἡ διαίρεσις αὕτη μοι φαίνεται μόνον πρὸς ἐπίδειξιν ἐφευρημένη· οἷόν τι μηδένα ὄρον κυρίως διακριτικὸν ἔχει πρὸς τὰς λοιπὰς· ἀλλὰ περὶ ταύτης πραγματευόμεθα περὶ τὰ τέλη τοῦ Κεφαλαίου τούτου, ἀκολουθοῦντες προηγουμένως τὴν ἱστορικὴν ἐκθεσιν.

Ὅταν οἱ ἄνθρωποι διὰ τῆς Γεωργικῆς ἀποκτήσῃν εὐτυχίαν, καὶ εὐζωίαν, τότε φροντίζουσι νὰ ἐφεύρῃν, καὶ ἄλλοις τρόποις διὰ νὰ εὐκολύνουσι, καὶ νὰ ἡδύνησιν τὸν κοινωνικὸν βίον. Τὸ ζύμωμα τοῦ ψωμίου, καὶ ἡ τεκτονικὴ εἶναι ἀναγκαιόταται· ἀλλὰ πόσας ἄλλας τέχνας χρειάζονται διὰ νὰ τελειοποιηθοῦν; Ὅλαι λοιπὸν εἶναι μὲ τοιοῦτον τρόπον συμπεπλεγμέναι, ὅστε εἶναι ἀδύνατον νὰ ἐπινοήσῃ τινὰς ποῖαι προεφευρέθησαν ἀπὸ τὰς τέχνας, ἐκτὸς μόνον ἀνδελφήσιν διὰ τῆς μυθιστορίας νὰ τὰς πλάττῃ, καὶ νὰ τὰς βάλλῃ εἰς τὰξιν κατὰ τὴν ἰδίαν του φαντασίαν.

σίαν. Ἐγὼ ὅμως μὲ τὸν Κύρ Ἀββᾶ Ραϊνάλον στοῖ
 χάζομαι γενικῶς, ὅτι ἀφ' ἑ πολλαὶ οἰκογένειαι συ-
 ναχθοῦν εἰς ἓνα τόπον, τὸ ὁποῖον εἶναι τὸ ἴδιον ὡς
 νὰ εἶπω, ὅτι ἀφ' ἑ ὁ γεωργός, καὶ ποιμὴν πατὴρ
 γεννήσῃ τέκνα τέκνων, καὶ ὅλοι αὐτοὶ οἱ ἄνθρωποι
 συστήσουν χωρίον, καὶ ἐπομένως πόλιν, τότε ἐξ
 ἀνάγκης ἄλλος γίνεται στρατιώτης, ἄλλος ναύ-
 της, καὶ ἄλλος χειρῶναξ (Manifattore), καὶ τὰ
 ἴδια χέρια, τὰ ὁποῖα κατετρόπωσαν τοὺς ἐχθρούς
 των, αὐτὰ τὰ ἴδια εἰς καιρὸν εἰρήνης μεταχειρίζου-
 νται τὰ κωπία, τὰ σχοινία, τὸ σκεπάρνι, τὴν ὑ-
 φαντικήν, καὶ εἰς ἓνα λόγον ὅλα τὰ ἐργαλεῖα ὅσα
 χρειάζεται ἡ Βαναυσική, καὶ ἡ Ἐργοχειρία· ἐ-
 πειδὴ ἡ Γεωργική δὲν ἔχει ἀνάγκην νὰ τὴν ἐργά-
 ζονται ὅλοι ὅσοι τρέφονται ἀπὸ αὐτὴν.

Αἱ τέχναι θέλουσιν τὴν εὐδυνίαν τῶν πραγμά-
 των, καὶ τὴν εἰρήνην διὰ νὰ γεννηθοῦν ἀπὸ νοῦν ἀ-
 ναπαυμένον· διότι ὅταν ὁ ἄνθρωπος εὐτυχῇ εἰς τὸ
 ἐσωτερικόν, καὶ ἡσυχάζῃ ἀπὸ τὸ ἐξωτερικόν, ἔχει
 καιρὸν νὰ συλλογισθῇ διὰ νὰ ἐπινοήσῃ τι συμ-
 βάλλον εἰς αὐξησιν τῆς εὐτυχίας του, καὶ αὕτη εἶ-
 ναι τέχνη. Ἀνάγκη λοιπὸν εἶναι νὰ ζητήσωμεν καὶ
 τὴν ἀρχὴν τῶν τεχνῶν εἰς τὴν Ἀσίαν, ἐκείνην τὴν
 γενικὴν τῶν ἀνθρώπων, καὶ τῶν διὰ τὸν ἄνθρωπον
 καλῶν μητέρα. Ἡμεῖς οἱ Εὐρωπαῖοι ἐκεῖθεν ἐλάβο-
 μεν ἀναντιρρήτως τὰ πρῶτα σπέρματα τῶν ἀ-
 ναγκαιοτέρων τεχνῶν· ἐπειδὴ ὅταν οἱ κάτοικοι τῆς
 Εὐρώπης ἔζων ἀπολίτευτοι νομαδες, κυνηγοὶ, καὶ
 ποιμένες, τὰ Ἔθνη τῆς Ἀσίας, οἱ Ἰνδοὶ, Σῖναι,
 καὶ Πέρσαι ἦσαν πολιτευμένοι, καὶ ἐνητχολοῦντο
 εἰς τὰς τέχνας· ἃς συναριθμηθοῦν εἰς αὐτοὺς καὶ
 οἱ Αἰγύπτιοι.

Τὸ

Τὸ κλίμα, κατὰ τὸν Πολύβιον, μεταμορφώνει τὸ ἥρωμα καὶ τὰ ἥθη τῶν ἀνθρώπων· εἰς τὰ θερμότερα κλίματα δὲν εὐδοκίμου ὅσαι τέχναι χρειάζονται καθ' ἑσθιὴν ζωὴν, καὶ πολυχειρίαν· εἰς τὰ ψυχρὰ εὐτυχοῦν αἱ βαναυσικαὶ τέχναι, καὶ εἰς τὰ εὐκρατὰ ὅλαι σχεδόν· ἀλλὰ περισσότερον ὅσαι χρειάζονται πολυχειρίαν εἰς τὴν ἐργασίαν των. Ἡ μετακόμισις τῶν πραγματειῶν διὰ θαλάσσης, λιμνῶν, καὶ ποταμῶν, κάμνει ἀναγκαίαν τὴν γειτορικὴν τῶν τόπων, εἰς τοὺς ὁποίους κατασκευάζονται τὰ βαρῆα πράγματα, μὲν αὐτὰ τὰ νερά· αἱ βαρυντικαὶ τέχναι συμφέρει νὰ ἐργάζωνται πλησίον εἰς τὰ μεταλλεῖα· καὶ ὅσα ἐργόχειρα χρησιμεύουν εἰς στολισμὸν, καὶ τρυφήν, μέσα εἰς τὰς μεγάλας πόλεις.

Ἡ πολυανθρωπότης εἶναι ἀναγκαία εἰς τὴν εὐδοκίμησιν τῶν τεχνῶν· διότι ὅταν πολλοὶ εἶναι οἱ ἀγορασταί, ἀναγκαίως εὐρίσκουν ἐργασίαν καὶ πολλοὶ κατασκευασταί, καὶ πωληταί. Ἡ πολυανθρωποτάτη Σίνα καυχᾶται εἰς τὴν ἀρχαιότητα τῆς ὑφαντικῆς, καὶ τῆς ἀργιλλοπλαστικῆς (τῆς κατασκευῆς τῶν φαρφουρίων) καὶ πολλῶν ἄλλων τεχνῶν, ἐπειδὴ αἱ ἀγοραί της παντοτενὰ πλημμυροῦν ὑπὸ ἀγοραστὰς.

Εἰς τὰς Ἰνδίας, καὶ τὴν Αἴγυπτον τὰ λινὰ, καὶ βαρῆπακερὰ ἐνδύματα, ἥτοι τὰ πανικά, εἶναι ἀρχαιότατα, καὶ τὰ σάλια τῆς Κασμιρίας, καὶ ἄλλα ὑφαντὰ διὰ νὰ φθάσουν εἰς τὴν τωρινὴν τελειότητα, ἀνάγκη εἶναι νὰ ὑποθέσωμεν ὅτι εὐρέθησαν πρὸ πολλῶν αἰώνων αἱ ὑφασίαι των.

Ἄλλ' ὅλα αὐτὰ τὰ ἐπιτήδεια Ἐθνη εἰργάζοντο τὰς τέχνας τῶν προγόνων των, ὡς μηχαναί, καὶ ὅ-

χι

χι ὡς ἀγγίνοες μηχανικοὶ, εὐχαριστούμενοι διὰ τὴν φυσικὴν ῥαστώνην, καὶ ἀμέλειαν, προερχομένην ἀπὸ τὸ θερμὸν κλίμα τῆς γῆς των εἰς τὴν καθεμερινὴν ἀπόλαυσίν των, ἢ ὅποια δὲν τοῖς ἔλειπε διὰ τὸ ὀλιγοῦξοδόν των, καὶ μὴ φροντίζοντες εἰς τελειοποίησιν τῆς τέχνης των· αὕτη ὁμῶς φυσικὰ ἐκαλητέρευσε ἀπὸ καιρὸν εἰς καιρὸν· ἀλλ' ἐπειδὴ διὰ παράξενόν τι σύστημα τῶν Ἰνδῶν, ὁ μὸς τῆ στρατιώτου ἐγένετο στρατιώτης, ὁ τοῦ ἱερέως, ἱερεὺς, καὶ ὁ ἐκάστῃ τεχνίτῃ, ἀκολοῦθε διὰ τῆς βίας τῶν Νόμων τὴν τέχνην τοῦ πατρός του, ὅσαι τέχναι εἶναι συμπεπλεγμένα, δὲν ἠμποροῦσαν νὰ προχωρήσουν εἰς τὴν τελειότητα. Ὅταν ἡ Ζωγραφικὴ δηλαδὴ δὲν δώσῃ τὸν σχηματισμὸν τοῦ ἀνδρός, καὶ τὸν χρωματισμὸν εἰς τὸ σθηρικὸν ὕφασμα, τὸ πολύτιμον σάλι, ἢ κλωστή λαμβάνει ἀπὸ τὸν βαφέα, ἔχοντα εἰς τὸν τόπον ἐξαιρετοῦς βαφῆς, τὰ ὠραῖα χρώματα, ἀλλ' ὑφαίνεται χωρὶς μέθοδον. Ὁμοίως καὶ ἡ Ἀργιλλοπλαστικὴ, καὶ ἄλλαι τὰ τωρινὰ ὁμῶς ὕφασματα, καὶ ἀργιλλοπλαστικά τῆς Εὐρώπης, ζωγραφιζόμενα κατὰ σχέδιον ἀπὸ ζωγράφους, καὶ ὑφανόμενα ἀπὸ τοὺς ὑφαντάς, δὲν ἔχουν τὴν ἐξαιρέτου Ἰνδικὴν καὶ Σινικὴν ὕλην· ἀλλ' εἶναι ἀσυγκρίτως ὠραιότερα· ὥστε ὅλοι οἱ αἰῶνες δὲν εἶναι ἀρκετοὶ νὰ τελειοποιήσουν περισσότερο εἰς τὰ Ἀνατολικά ταῦτα Ἑθνη τὰς τέχνας, ἀν δὲν ἀλλάξῃ αὐτὸ τὸ ἀρχαιότατον σύστημα, τὸ ὁποῖον ἀκόμη ἐπικρατεῖ.

Ἡ ὀξύτης τῆς Ἑλληνικῆς πνεύματος, καὶ ἡ ζηρότης τῆς ἀγγινοίας αὐτῆ τοῦ λαμπροῦ Ἑθνος, δὲν ἐχρειάσθη πολλοὺς αἰῶνας νὰ φέρῃ εἰς τὴν τελειότητα ὅσας τέχνας λαβὸν ἀπὸ τὴν Ἀσίαν, ἢ αὐτὸ καθε

καθ' ἑαυτὸ ἐπινοῶσαν μετεχειρίσθη. Ἡ Ζωγραφικὴ, ἡ Γλυπτικὴ, καὶ ἡ Ἀρχιτεκτονικὴ ἀκόμη ἐπιθυμῆσαι εὖρη ἀρχέτυπα ἀπὸ Ἑλληνικὰς χεῖρας, διὰ τὴν τελειποίησιν τὸ ἐπιχειρήματός της. Ὅλα τὰ ἐργόχειρα, καὶ αὐταὶ αἱ κρηπίδες (εἶδος ὑποδημάτων), ὅσα ἐγίνοντο εἰς τὰς Ἀθήνας, ἐζητοῦντο ἀπὸ ὅλα τὰ μέρη· οἱ νικηταὶ αὐτῶν Ῥωμαῖοι ἐγνώριζαν τοὺς Ἑλληνας ἐπιτηδειότερους ἀπὸ αὐτοὺς, οἱ ὅποιοι ἀρκούμενοι τὰ φορολογεῖν τὰ ὑπεξούσια Ἐθνη, καὶ τὰ μεταχειρίζονται εἰς τὰ μεγάλα ἔργα των, δὲν ἐπεμελήθησαν τὰ μάθουν οἱ ἴδιοι τὰς τέχνας. Ἡ Γεωργικὴ, καὶ ἡ Πολεμικὴ ἐφάνησαν εἰς αὐτοὺς περισπούδαστοι τέχναι· καὶ μετὰ τὰς λαμπρὰς νίκων των, τὴν πρώτην διεδέχθησαν ἡ τρυφὴ, καὶ ἡ πολυτέλεια, τῶν ὁποίων ὄργανα ἦσαν ἀναρίθμητοι ἀχμάλωτοι ἀνδραποδιζόμενοι ἀπὸ ὅλα τὰ Ἐθνη. Ἀπὸ τούτους ἦσαν πολλοὶ προκομμένοι εἰς τέχνας καὶ γράμματα, καὶ ἐπωλοῦντο εἰς τιμὰς ὑπερβολικωτάτας, καὶ σχεδὸν ἀπιστεύτους, ἂν δὲν μας ἐβεβαίωσαν σύγχρονοι, καὶ ἀξιόπιστοι Ἱστορικοὶ. Μάρκος Σκαῦρος Πρόεδρος τῆς Γερουσίας ἠγόρασε τὸν γραμματικὸν Δάφνιν διὰ γρόσσ. 60,000 περίπου, κατὰ τὴν μαρτυρίαν τοῦ Πλινίου· ὁ Κάτουλος ἠγόρασε ἄλλον διὰ τοσαύτην τιμὴν, καθὼς ἱστορεῖ ὁ Σκετῶνιος· ὁ Καῖσαρ ἠγόραζε ἐκλεκτὰς ἀχμάλωτους εἰς τόσον ὑπερβολικὰς τιμὰς, ὥστε ἐντρέετο τὰ τὰς γράψῃ εἰς τὰ κατάστιχά της. Ὅταν ὅμως ἡ Ἰταλία, καὶ ἡ λοιπὴ Εὐρώπη ἔχασε τὴν γεροχὴν εἰς τὰ ὅπλα, καὶ κατεπλακώθη ἀπὸ τῶν βαρβάρων, ἐγυμνώθη ἀπὸ ὅλους τοὺς τεχνίτας καὶ τέχνας, ἐπειδὴ τὸ γένος ὑπεδουλώθη, καὶ εἰς λαὸν μελατηθέντα, καὶ ἀνδραποδισμένον, δὲν ἦτον δύ-

νατὸν νὰ μείνουν ἀνδράποδα, ἀλλ' οὔτε τέχνη, ἢ ἐπιστήμη.

Μετὰ τὴν πέμπτην λοιπὸν Ἑκατονταετηρίδα Βαρβαρωδεῖσα ὅλη σχεδὸν ἡ Εὐρώπη, δὲν ἐγνώριζε μήτε τέχνας, ἀλλὰ πολέμους, καὶ ταραχὰς βαρβαρικός, κατὰ τὰς θελήσεις καὶ ὀρέξεις τῶν ἐπιδραμόντων, καὶ κυριευσάντων αὐτὴν διαφόρων βαρβαρικῶν Ἐθνῶν· ὥστε αὐταὶ αἱ μαθήσεις, αἱ ὁποῖαι χαρακτηρίζουν τὸν ἄνθρωπον, καὶ τὸν διακρίνουν ἀπὸ τὰ ἄλογα ζῶα, ἐπειδὴ ἀγαποῦν νὰ συζοῦν μὲ πολιτευμένα, καὶ εὐνομούμενα Ἐθνη, κατέφυγον εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν, τὸν διαδοχικὸν θρόνον τῶν Καισάρων, καὶ ἐδῶ ἠκμαζον διὰ τὴν πολυτελίαν τῆς Αὐλῆς, καὶ τῶν Ἀρχόντων· μόνη ἡ ἀνδριαντοποιητικὴ ἐξέπεσεν ἀπὸ ὅλας περισσότερον ἐξ αἰτίας τῆς Χριστιανικῆς Θρησκείας, ἡ ὁποία βδελύττεται τὰ εἰδῶλα· ἡ ὑφαντικὴ ὅμως ἐτελειοποιήθη περισσότερον διὰ τὴν χρῆσιν τῆς μετάξης, καὶ τοῦ βαμβακίς, καὶ λιναρίου, καὶ ἄλλαι πολλάί.. Οἱ Νομοθέται Αὐτοκράτορες, Θεοδόσιος, καὶ Ἰστωριανὸς ἔδωκαν τὴν εὐνομίαν, συστατικὸν, ὡς εἶπον, ἀναγκαῖον εἰς τὰς τέχνας· ἀλλ' ἡ ἀκατάστατος διαδοχὴ τῶ θρόνου, καὶ αἱ συχναὶ διὰ τοῦτον, καὶ διὰ τὰς αἰρέσεις ἐσωτερικαὶ ταραχαί, ἐμπόδισαν οὐσιωδῶς τὴν καλητέρευσιν τῶν τεχνῶν, ἀφ' ὅσον ἦτον δυνατόν νὰ γένη.

Ἡ προσημειωθεῖσα σταυροφορικὴ ἐκστρατεία τῶν Χριστιανισάντων βαρβάρων τῆς Εὐρώπης, τοὺς ὠδήγησε πρὸς τὴν Ἀσίαν, καὶ τοὺς ἔδωκε τὰς ἀρχάς, καὶ τὴν κλίσιν εἰς τὰς τέχνας· ὥστε εἰς τὴν Ἀσίαν χρεωστεῖ ἡ Εὐρώπη, καὶ τὴν γέννησιν, καὶ τὴν ἀναγέννησιν τῶν τεχνῶν, εἰς τὰς ὁποίας δικαίως καυχᾶται.

Εἰς

Εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν (σημειοῖ ὁ ῥηθεὶς Ἀββᾶς) ἐστόμωσαν τὸν φανησιασμόν, καὶ ἠμέρωσαν τὴν βαρβαρότητα των οἱ σταυροφόροι ἐκεῖνοι, καὶ ὀδεύοντες πρὸς τὸν τάφον τοῦ γεννηθέντος εἰς τὴν φάτνην μεταξὺ τῶν ζώων, ζήσαντος μὲ ἔνδειαν, καὶ θανόντος εἰς τὸν Σταυρὸν μεταξὺ τῶν ληστῶν, ἀπέκτησαν τὴν ὄρεξιν τῆς πολυτελείας, τῆς μεγαλοπρεπείας, καὶ τοῦ πλούτου, καὶ μετέφερον εἰς τὴν πατρίδα των τὴν Ἀσιατικὴν ἐπίδειξιν.

Ἡ Ἰταλία τότε γνωρίζομένη ὡς θρόνος τῆς Ὀρθοδοξίας τῶν εἰρημένων, καὶ ἔχουσα περισσοτέραν προκοπὴν εἰς τὰ γράμματα, ἐδέχθη πρώτη τὰς τέχνας, διὰ τῶν ὁποίων ἐστόλιζε τὰς ἡγεμόνας ἀρχιερεῖς της, τοὺς ναοὺς, καὶ τὰς ἐορτάς, καὶ πανηγύρεις, τὰ ὁποῖα ζητεῖ ἡ ἀνθρώπινη ψυχὴ, ἀφ' ἧς κυριεύθη ἀπὸ τὴν εὐλάβειαν.

Ἡ Ἑνετία, ὡς πλουσιωτέρα διὰ τὸ Ἐμπόριόν της μὲ τὴν Ἀλεξάνδρειαν, καὶ ἔχουσα περισσοτέρας σχέσεις μὲ τὴν Ἀσίαν, ἀνέλαβε τὴν φροντίδα, καὶ τὴν ἐπιμέλειαν τῶν τεχνῶν. Ἡ Φλωρεντία διοικουμένη ὁμοίως Ἀριστοκρατικῶς, καὶ μὲ ἐλευθερίαν (τὴν ὁποίαν ζητοῦν αἱ τέχναι, καὶ ἐπιστῆμαι) μὲ ἄλλας ὁμοίας Ἰταλικὰς Δημοκρατίας, ἐπεχειρίσθησαν τὰς τέχνας· καὶ ἡ Ἰταλία ἐχρημάτισε αὐτῆν ὅλων σχεδὸν τῶν τεχνῶν, καὶ πηγὴ διὰ τὴν λοιπὴν Εὐρώπην, καὶ ὑπερεῖχε πολλὰ ἔτη μετὰ τὴν ἀνακάλυψιν τῶν Ἀνατολικῶν, καὶ Δυτικῶν Ἰνδιῶν, ἐτυμβάσαν, ὡς προείπομεν, περὶ τὰ τέλη τῆς ΙΕ'.
Ἐκατονταετηρίδος.

Ἡ Φλάνδρα ἐμαθητεύθη ἀπὸ τὴν Ἰταλίαν· ἡ Ἀγγλία ἀπὸ τὴν Φλάνδραν, καὶ ἡ Γαλλία ἀπὸ ὅλα τὰ ἔθνη. Ἡ ΙΓ'. Ἐκατονταετηρὶς εἶναι Ἐποχὴ

τῆς εὐδοκίμησης τῶν τεχνῶν εἰς αὐτὰ τὰ μέρη, τὰ ὅποια τὰς ἐτελειοποίησαν ἀσυγκρίτως, καὶ τὰς ἔδωκαν εἰς τὴν λοιπὴν Εὐρώπην κατὰ τὸ μᾶλλον, καὶ ἦττον, καὶ εὐρίσκονται εἰς τὴν σημερινὴν κατάστασιν, τὴν ὁποίαν ὁ φιλομαθὴς θέλει εὔρη εἰς τὰ ἐξῆς "Ἀρθρα τῆ Γεωγραφικοῦ Λεξικοῦ, καὶ τοῦ Α'. Βιβλίου.

"Ὅταν ὁ πλοῦτος τῶν εἰρημένων Ἰνδιῶν ἔρρευσε διὰ τοῦ Ὠκεανοῦ εἰς τὴν Εὐρώπην, καὶ τὸ ἐξωτερικὸν Ἐμπόριον ἔφερε τὰς πρώτας ὕλας τῶν τεχνῶν, δηλαδή βαφὰς, βαμβάκι, καὶ τὰ παρόμοια εἰς αὐτήν· ὅταν ἡ πολιτικὴ διοίκησις ἀπὸ διαφόρους αἰτίας κατήντησεν εἰς ὀλίγας Μονάρχας, καὶ αἱ Ἐπικράτειαὶ ἀυξήσασαι, συνήνωσαν τὰ Ἔθνη τῆς Εὐρώπης ὑποκάτω εἰς ὀλίγας αὐτονομίας, καὶ ἔπαυσαι ἐκεῖνοι οἱ συχνοὶ καὶ ἐμφύλιοι πόλεμοι, οἱ ὅποιοι διώκουσιν ὅλας τὰς τέχνας καὶ ἐπιστίμας, καὶ γεννῶσι τὴν βαρβαρότητα· ὅταν οἱ Βασιλεῖς, καὶ Ἀριστοκράται τῆς Εὐρώπης ἐγνώρισαν, ὅτι διὰ νὰ ἦναι δυνατοὶ πρέπει νὰ ἦναι πλούσιοι, κατὰ τὸ Δημοσθένειον ἐκεῖνο· „δεῖ, δεῖ χρημάτων, καὶ ἀνεῖ „τύτων εἰδὲν ἐστὶ γενέσθαι τῶν δεόντων“. τὸ ὅποιον καλῶς οἱ Γάλλοι ἔχουσιν ὡς ἀξίωμα, argent fait tout, argent fait la guerre, ἤτοι διὰ χρημάτων γίνονται ὅλα, διὰ χρημάτων γίνεται ὁ πόλεμος, καὶ ὅταν ἐκεῖνοι ἐδιδάχθησαν καὶ παρὰ τῶν πραγμάτων, καὶ παρὰ τῶν ἐπισημοτέρων μεγιστάνων τῶν, ὅτι ὁ πλοῦτος τῆς Διοικήσεως συνίσταται εἰς τὴν εὐπορίαν τοῦ ἔθνους, καὶ ὄχι εἰς τὸν προσωρινὸν ὄγκον τῶν θησαυρῶν τῶν· τότε καὶ οἱ ἐξαίρετοι Νόμοι ἐτέθησαν πρὸς εὐδοκίμησην τῶν τεχνῶν, καὶ τοῦ Ἐμπορίου τῆς ψυχῆς τῶν τεχνῶν,

καὶ

καὶ ἡ πρόνοια τῶν Διοικήσεων πρὸς αὐξήσιν αὐτῶν τῶν μέσων τῆς κοινῆς εὐτυχίας ἔγινε παντοτεινὴ· καὶ οἱ λαοὶ ἐνασχολούμενοι εἰς τὰς τέχνας, τὰς ἐτελειοποίησαν· καὶ αἱ διὰ τῆς δημοσίου προστασίας ἀνεγερθεῖσαι καὶ προικισθεῖσαι διάφοροι Ἀκαδημίαι ἐφώτισαν καὶ τοὺς γεωροῦς, καὶ τοὺς μηχανικοὺς, καὶ τοὺς χειρωνακτάς, καὶ τοὺς βανάυσους εἰς ὅλας τὰς παλαιάς, καὶ νέας τέχνας· τοῖς ἐπρόβλεψαν ὅλα τὰ ἐργαλεῖα, τὰ ὅποια τελειοποιῦν εἰς τὸν παρόντα ἐξαιρέτον τρόπον τὰ ἔργα τῶν χειρῶντων, καὶ ἀποκατέστη τῶρα ἡ Εὐρώπη κατοικητήριον τῶν ἐπιστημῶν καὶ τεχνῶν, διδακτήριον ὅλης τῆς Οἰκουμένης, καὶ κυριεύουσα εἰς τὸν τετραπέρατον Κόσμον, ἢ ἀμέσως, ἢ καὶ ἐμμέσως.

Ἡ συνδρομὴ τῶν ἐπιστημῶν πρὸς τὰς τέχνας, καὶ τούτων πρὸς ἐκείνας, εἶναι ἀναγκαῖα· ἡ μηχανικὴ ὀδηγουμένη ἀπὸ τὴν μαθηματικὴν ἐτελειοποίησεν αὐτὴν τὴν ἰδίαν, καὶ ὅσας ἐπιστήμας ὑπάγονται εἰς αὐτὴν· τὰ μεταλλεῖα, οἱ μύλοι, καὶ αἱ βαφαὶ ἐμεγάλωσαν τὴν σφαῖραν τῆς Φυσικῆς, καὶ αἱ ἄλλαι ὁμοίως· ἀλλὰ καὶ αἱ ἴδιαι τέχναι ἔχουν χρείαν πρὸς ἀλλήλας, καὶ πολλαὶ μεταχειρίζονται τὰ ἴδια ἐργαλεῖα· ὥστε διὰ νὰ εὐδοκιμήσῃ ἡ μία, εἶναι χρεῖα πολλῶν· καὶ διὰ νὰ ἀνθήσῃ ἡ Φιλοσοφία, καὶ αἱ ἐπιστῆμαι χρειάζονται τέχνας ἐντελεῖς διὰ νὰ δώσουν τὰ πειράματα, καὶ τὰ ὄργανα, τὰ ὅποια ἀποτελοῦσι τὰς ἐπιστημονικὰς ἀποδείξεις.

Διὰ νὰ εὐκολυνθῶν αἱ τέχναι χρειάζεται πολυχειρία, καθὼς ὁ Ἄγγλος Σμίθος πραγματικῶς τὸ ἀποδεικνύει εἰς τὴν περὶ ζητήσεως τοῦ πλουτισμοῦ τῶν

τῶν Ἑθνῶν πολυμαθῆ πραγματείαν του. Ἐνας βάρναυσος ἐπιμελούμενος εἰς τὸ ἐργαστήριόν του μόλις εἰς μίαν ἡμέραν τελειώνει μίαν καρφοβελόνην· ἀλλ' ὅταν ἦναι πολλοὶ ἐργάται εἰς τὸ ἐργαστήριον ἐνὸς πλουσίου τεχνίτου, καὶ ἓνας κάμνει τὸ σύρμα, ἄλλος τὸ ἰσάζει, ἄλλος τὸ κόπτει, ἄλλος κάμνει τὴν μύτην, ἄλλος χονδρύνει τὸ μέρος, εἰς τὸ ὁποῖον βάλλεται τὸ κεφάλι (τὸ ὁποῖον δουλεύεται ἀπὸ ἄλλου τρεῖς) ὁ ἕννατος τὰς λευκαίνει· ὁ δέκατος τὰς μετρά, καὶ ὁ ἐνδέκατος τὰς καρφώνει εἰς τὸ χαρτίον· τότε μὲ αὐτὴν τὴν πολυχειρίαν εἰς μίαν ἡμέραν κατασκευάζονται περὶ τὰς 48,000 ἀναλογούσας πρὸς 4,000, καὶ περισσοτέρας εἰς τὸν ἄνθρωπον. Τὸ ἴδιον ἀκολουθεῖ καὶ εἰς ὅλας τὰς ἄλλας τέχνας· διὰ τῆτο χρειάζονται πρὸς εὐδοκίμησιν συστήματα ὑποκείμενα εἰς ἓνα καὶ τὸν αὐτὸν, ἔχοντα τρόπον διὰ τὴν πρόβλεπν καὶ τὴν ἀναγκαίαν ὕλην, καὶ τὰς χρειώδεις μηχανάς, καὶ πολλοὺς ὑπουργοὺς τεχνίτας τὰ συνεργάζονται, μοιράζοντες τὸ ἐργόχειρόντων, καὶ συναποτελοῦντες τὸ ὅλον. Διὰ τοῦτο ὅσαι τέχναι δὲν ἠμποροῦσαν τὰ διαίρεσθαι εἰς τὴν ἐργασίαντων, δὲν ἀποτελοῦν ἐν ταῦτῳ πολλὰ εἶδη, καὶ προβαίνουν μὲ ἀργοπορίαν· ὁμοίως καὶ ὅπου ἡ μέθοδος αὐτὴ δὲν ἐνεργεῖται, ἡ τέχνη δὲν προκόπτει.

Διὰ τὰ γένη εὐθυνόν τὸ τεχνητὸν ἔργον χρειάζονται τὰ ἀκόλουθα. Α'. εὐθυνία τῆς ἀναγκαίας εἰς αὐτὸ ὕλης. Β'. χαμηλοὶ τόχοι τῶν μετρίτῶν εἰς τὸν τόπον τῆς κατασκευῆς. Γ'. αἱ ἀναγκαῖαι μηχαναὶ πρὸς εὐκολίαν τῆς ἐργασίας. Δ'. ἡ ῥηθεῖσα διαίρεσις τῆς ἐργασίας, τὴν ὁποίαν πολυχειρίαν ὠνομάσαμεν. Ε'. ἡ εὐθυνία τοῦ μισθοῦ τῶν ἐργατῶν

των προερχομένη από την εύθυνίαν των τροφών, την πολυανθρωπίαν, και την πρόνοιαν τῆς Διοικήσεως εἰς τὸ νὰ μὴ ἐπιφορτίζη μὲ βαρέα δοσίματα τοὺς πτωχοὺς ἐργάτας, καὶ νὰ τοὺς ἐμποδίζη ἐν ταύτῳ ἀπὸ τὴν πολυτέλειαν εἰς ἐνδύματα, καὶ τὰ λοιπὰ ἔξοδα· καὶ γ' ἡ πολλή, καὶ εύκολος πώλησις.

Ὅταν εἰς δύο ἐπικρατείας, ἢ ἐπαρχίας κατασκευάζονται τὰ αὐτὰ πράγματα, ὅπερ τὰ ρηθέντα συστατικά τῆς εύθυνίας εἶναι περισσότερα, ἐκεῖ γίνεται καὶ περισσότερος ἀριθμὸς, καὶ αὐξάνει τὸ ὄφελος τῶν τέχνιτων, καὶ ἐπιδίδει ἢ τέχνη· ἀνάγκη λοιπὸν εἶναι, ἢ νὰ παύσῃ ἢ ἀντίζηλος ἐπικράτεια ἀπὸ τοῦ νὰ κατασκευάζῃ τὰ αὐτὰ, ἢ νὰ ἐμποδίζη τὴν εἴσοδον τοιούτων ἐργοχειρῶν εἰς τὴν περιοχὴν τῆς· ἢ ἂν ἔχη χρεῖαν νὰ στείλῃ ἔξω τὰ ἴδια τεχνιτὰ, νὰ μὴ τὰ ἐπιβαρύνῃ μὲ τελώνια, καὶ νὰ εύκολύνη ὅσον τὸ δυνατόν μὲ ὀλιγώτερα ἔξοδα τὴν μετακόμισιν. Εἰς τὴν Ἀγγλίαν, ὅπου τὸ Ἐμπόριον εἶναι πρώτη φροντίς τῆς Διοικήσεως, ἐπειδὴ εἶναι πρώτη πηγὴ τοῦ πλούτου, καὶ τῆς δυνάμεώς αὐτῆς, ἔκαστος ἔχει νὰ εὐρῇ ὁ περίεργος παραδείγματα βασιλικῆς προνοίας πρὸς εύκολίαν ὅλων τῶν ἐναντιοτήτων εἰς τὰ ἀνωτέρω συστατικά τῆς εύθυνίας· ἐκεῖ καὶ μετακόμισις ἄμεσος ἀπὸ τὸν τόπον διὰ θαλάσσης γίνεται τῶν πρώτων ὑλῶν, καὶ τὴν ἀκριβότητα τῶν ἐργατῶν ἀποπληρεῖ ἢ ἐφεύρεσις μηχανῶν παντοίων· καὶ αἱ συνθήκαι τῆς Βασιλείας μὲ τὰς ξένας δυνάμεις, ἀποβλέπουν ὅσον τὸ δυνατόν εἰς τὴν προτίμησιν τῶν ἐργοχειρῶν τῆς Ἀγγλίας, καὶ τῶν Ἀγγλῶν ἐμπόρων εἰς τὴν ἀγορὰν τῆς πρώτης ὑλης, καὶ τὰ εύθυνα τέλῳνια. Ἀνάγνωθι τὸ

"Αρ.

Ἀρθρον Ἀγγλία εἰς τὸ Β'. Βιβλίον διὰ νὰ ἰδῆς ἐνεργεστάτας ἀποδείξεις τοιαύτης βασιλικῆς προνοίας.

Πρὸς ἐπίδοσιν ἐκάστης τέχνης χρειάζεται προσέτι νὰ ἦναι σύμφωνος καὶ ἡ κλίσις, καὶ τὸ ἰδίωμα τοῦ τεχνουργοῦ Ἔθνους. Τὸ ζωηρὸν καὶ ἐπιχαρι τοῦ Γαλλικοῦ Ἔθνους προξενεῖ τὴν εὐδοκίμησιν εἰς ὅσας τέχνας ἀποβλέπουν εἰς στολισμὸν, καὶ τερπνότητα· ἀλλὰ τὸ βαρὺ καὶ μελαγχολικὸν τῶν Ἀγγλων, τοὺς κάμνει νὰ ὑπερτεροῦν εἰς ὅσας τέχνας χρειάζονται ἐπιμονὴν, καὶ προσοχήν. Ὁ χάλυψ (τζελίκι) εἰς τὰς χεῖρας τῶν Ἀγγλων λαμβάνει τὴν στιλπνότητα τοῦ ἀδάμαντος, καὶ ὅλη ἡ βαναυσουργικὴ ἐκτελεῖται μὲ ἀμίμητον τελειότητα. Τὰ ὥρολόγια τῆς Ἀγγλίας δὲν ἔχουν ἐκείνην τὴν ὠραιότητα, ἢ ἐπίδειξιν τῶν Γαλλικῶν σχεδίων· ἀλλ' ἐπειδὴ ἐργάζονται μὲ ἐπιμονὴν, ἢ ὁποία λείπει ἀπὸ τοὺς ἀνυπομόνους Γάλλους, ἐκτελοῦνται ἀμίμητα εἰς τὸ εἶδός των διὰ τὴν ἀκρίβειαν τῆς κινήσεώς των, καὶ τὴν ἐντέλειάν των.

Μὴ στοχασθῆ ὅμως τινὰς ὅτι οἱ κανόνες οὗτοι εἶναι χωρὶς ἐξαιρέσεως· ἀλλὰ γενικώτερον ἐκλαμβανομένου τοῦ Ἔθνους, ἐπαληθεύσι· διότι εὐρίσκεται καὶ Ἀγγλος μὲ Γαλλικὸν ἰδίωμα, καὶ ἐναλλάξ· οἱ Ὁλλανδοὶ, καὶ ὅλα τὰ βόρεια Γένη ἡμποροῦν νὰ μιμηθοῦν τοὺς Ἀγγλους, ὅταν τοῖς δοθοῦν τὰ μέσα, καὶ αἱ μηχαναὶ τούτων· καθὼς τὰ Μεσημβρινὰ Ἔθνη, καὶ μάλιστα οἱ Ἕλληνες ἡμποροῦν νὰ φθάσουν τοὺς Γάλλους, ἔχοντες τοὺς ἰδίους χαρακτῆρας, καὶ ἰδιώματα· μένουσιν λοιπὸν εὐχταῖα, οἱ τρόποι, καὶ ἡ προστασία δι' ἡμᾶς.

Διὰ τῶν προρρήθέντων ἐργασιῶν του, Γεωργίαν,
Βα-

Βοσκητικὴν, καὶ Ὀρυκτικὴν, ὁ ἄνθρωπος ἀπολαμβάνει ἀπὸ τῆν γῆν τὰ φυσικὰ προϊόντα, ἤτοι τὰ φυτικά, ζωτικά, καὶ ὀρυκτά, καθὼς ἐν συντόμῳ ἐσημειώσαμεν.

Διὰ δὲ τῶν τεχνῶν τὰ ἀλλοιοῖ, τὰ μεταβάλλει τρόπον τινὰ εἰς ἀλλοίους, καὶ ποικίλους σχηματισμούς, διὰ τὰ ὠφελιμὰ περισσότερον, καὶ καλύτερα.

Διὰ τοῦ Ἐμπορίου τέλος πάντων τὰ ζωογονεῖ, τοῖς δίδει κίνησιν, καὶ τὰ διαμοιράζει ὅπου κάμνει χρεία· ὥστε εἰς ἀμφοτέρω τὰ ρηθέντα θεμελιούμενον εὐρίσκει τὴν ὕλην τοῦ Ἐμπορίου· καὶ ἐναλλάξ διὰ τούτων ζωογονοῦνται, αὐξάνουσι, καὶ τελειοποιοῦνται ἐκεῖνα.

Πρώτη καὶ γενικὴ διαίρεσις τῶν τεχνῶν εἶναι ἡ εἰρημένη εἰς Ἐργοχειρίαν δηλαδή, καὶ εἰς Βαναυσουργίαν.

Δευτέρα δὲ κατὰ τὴν ὕλην τῆς μεταχειρίσεως εἰσὶν αὐτῶν ἀπὸ ἑκάστου τῆς Φύσεως Βασίλειον, ἤτοι

α. Ἀπὸ τὸ Φυτικόν· ὅσοι ἐνασχολῶνται εἰς κατασκευὴν πραγμάτων ἀπὸ λινάρι, καννάβι, βαμβάκι, καπνοῦς, ριζάρι, ἴσατιν, γεννήματα, ὄσπρια, στάκτας, ζαχαροκάλαμα, σαφύλια, κ. τ. λ. ὅλοι ὀνομάζονται Χειρώνακτες, καὶ Ἐργοχειροῦντες.

β. Ἀπὸ τὸ Ζωτικόν· ὅσοι εἰς τὴν ἐργασίαντων μεταχειρίζονται δέρματα, γάλατα, μαλλία, τρίχας, μετάξι, κηρία, ὄστρακα, κόκκαλα, αλείμματα, καὶ ὅσα ἄλλα ἔχουν τὴν πρώτην ἀρχὴν αὐτῶν ἀπὸ ζῶα· προσκατηγοροῦνται δὲ καὶ οὗτοι εἰς τὴν Ἐργοχειρίαν.

γ. Ἀπὸ τὸ Ὀρυκτικόν· ὅσοι ἐργάζονται εἰς τέχνας ἐχούσας ὕλην, γαίας, ἀργίλλους, πέτρας, ἀλα-

λατα, ήμιμέταλλα, και μέταλλα, τὰς ὁποίας ὑπάγομεν εἰς τὴν Βαναυσουργίαν.

δ'. Ἀπὸ Μικτὰ, ἤτοι ὅσοι ἐργοχειροῦν, ἢ βαναυσουργῶν σύμμικτα τὰ ἀνωτέρω ρηθέντα, ἤτοι μαλλί μὲ λινάρι, μετάξι μὲ βαμβάκι, σύρμα μὲ μετάξι, καὶ πλῆθος πολὺ ἄλλων τοιούτων εἰς τὰς βαφάς, καὶ εἰς τὰ λοιπὰ ἐργόχειρα, κεντήματα, πλέγματα, ὑφάσματα, πτιλωτὰ, νήματα, καὶ ἄλλα τὰ ἀποτελοῦντα τοιοῦτον πλῆθος τεχνῶν, καὶ τρέφοντα περισσοτέρους λαοὺς, ἀφ' ὧσους τὰ πρῶτα ἐκεῖνα ἀπλᾶ φυσικὰ προϊόντα ὑπάγονται δὲ αἱ περισσότεραι εἰς τὴν Ἐργοχειρίαν.

Διαίρεσις τρίτη τῶν τεχνῶν γίνεται, κατὰ τὰς ἐκφράσεις τῶν τωρινῶν Σοφῶν τῆς Εὐρώπης, ὡς ἀκολουθεῖ.

α'. Εἰς Ὠραίας Τέχνας συμπεριαριθμουμένας εἰς τὴν Λογικὴν, τὴν Ποιητικὴν, τὴν Μουσικὴν, τὴν Ζωγραφικὴν, τὴν Γλυπτικὴν, τὴν Λιθοξοικὴν, τὴν Ἀρχιτεκτονικὴν, καὶ τὴν Χορευτικὴν.

β'. Εἰς Ἐλευθέρας, ὁποῖαι ὀνομάζονται ἢ Φαρμακοποιία, ἢ Χειρουργία, ἢ Ὀφθαλμιατρία, ἢ Τυπογραφία, ἢ Ὑελεψία, ἢ Κυνηγετικὴ, ἢ Χρυσοχοϊκὴ, ἢ Ὠρολογικὴ, ἢ Πετραδιστικὴ, καὶ ἢ Τραπεζιτικὴ.

γ'. Εἰς Μηχανικὰς, καὶ αὗται εἶναι πολυειδεῖς, καὶ πολυώνυμοι, ὡς Βελονοποιητικὴ, Ὀπλοποιία, Λεσικὴ, Πιλεργία, Κρεωπωλικὴ, Ἀρταποιία, Σχοινοκλωστικὴ, Βραστικὴ, Ζύθια, καὶ ἄλλων. Κεντιστικὴ, Κεντιστικὴ μαλλίων, Κουρευτικὴ ρούχων, Λατομεία, ἤτοι Πετροκοπιία, Μαγειρικὴ, Σκιαδοποιία, Ξυλουργία, Ἀνθρακοποιία, Ἀμαξοποιία, Χαλκουργία, Καρφοποιία, Καλαθοποιία, Ἐμβαδοποιία,

ἢ-

ἴτιοι κατασκευαστικὴ τῶν ἐμβάδων, καὶ σανδα-
 λίων, Βυρσοδεψικὴ, Μαχαιροποιΐα, Ῥαπτικὴ, Ἐφα-
 λωματορράπτικὴ, Χρυσωματικὴ, Ἐγκουσικὴ, Καρ-
 ποβελοροποιΐα, Περικνημιδοπλεξία, καὶ Περισφυρο-
 πλεξία, (τὸ πλέξιμον τῶν μακρῶν, καὶ κοντῶν
 κλωσῶν) Μουσικῶν ὀργάνων κατασκευὴ, τὴν ὁποίαν
 καὶ Ὀργανοποιΐαν ἠμπορῶμεν νὰ ὀνομάσωμεν, Ἀνα-
 λυτικὴ μετάλλων, Προπλασματικὴ, ἥτοι κατα-
 σκευὴ τῶν Τουρκιστὶ λεγομένων καλουπίων διὰ χύ-
 σιμον τῶν μετάλλων, καὶ ἄλλων. Ψαλιδοποιΐα,
 Θηκαροποιΐα, καὶ Θηκοποιΐα, Χειρωτιευτικὴ, Κτι-
 στικὴ, ἥτοι Τεκτονικὴ, Καθρεπτοποιΐα, Λεπτουρ-
 γικὴ, Ἴπποπεταλικὴ, Ψιαθοπλεξία, Χρυσοῦφαντι-
 κὴ, Χαρτοποιΐα, Περγαμνηνοποιΐα, Πλεκτικὴ, Πηνι-
 κροποιΐα, ἥτοι κατασκευὴ τῶν Περουκῶν, Μυρεψία,
 Ζυμωτικὴ, Λιθοστρωσία, Μολυβδουργικὴ, Κασ-
 τετερουργικὴ, Πλαστικὴ, Βαναυσουργία, Βιβλιοδε-
 σία, Ταισιοποιΐα (ὑφαντικὴ τουλπανίων) Ἐφιππιο-
 ποιΐα, Σκυτοδεψία, Ταπητοποιΐα, Βαπτικὴ, Συρ-
 ματοποιΐα, Βαρυλλοποιΐα, Τορνευτικὴ, Ὑφαντικὴ,
 γενικῶς Πτίλωτοποιΐα, καὶ ἄλλαι τοιαῦται.

Σημείωσαι ὅτι διὰ τὸ σύντομον δὲν ἐξήγησα ἐ-
 πικρίστην τῶν ἀνωτέρω τεχνῶν εἰς τὸ ἀπλούστερον,
 τὸ ὁποῖον εἰς ἡμᾶς εἶναι Τουρκιστὶ γνωστόν· ἀλ-
 λ' ὁ ἀπορῶν εὐκολὰ ἠμπορεῖ νὰ τὸ μάθῃ ἀπὸ τὸ
 Ἀ'. Λεξικὸν Βιβλίον εἰς τὸ Ἄρθρον του, ὅπου καὶ
 ἀκατὰ πλάτος θέλει εὖρη τὴν ἐκθεσιν τῶν κυριωτέ-
 ρων τεχνῶν, φθάνει νὰ παρατηρήσῃ τὴν Λέξιν τῆς
 ὕλης, ἥτοι Ὑελος διὰ τὴν Ὑελεψίαν, κ. τ. λ.

Εἰς ὅλας ταύτας τὰς τέχνας ἐπικαθήμενον τὸ
 Ἐμπόριον, εἰς ἄλλας φέρει τὴν ἀναγκαίαν ὕλην,
 καὶ ἀπὸ ἄλλας λαμβάνει τὰ τεχνουργηθέντα, καὶ

γε-

γενικῶς ὅλας τὰς ζωοποιεῖ, καὶ τὰς ἐμψυχώνει·
 διὰ τοῦτο καὶ δὲν συναριθμεῖται εἰς κἀνὲν εἶδος
 τούτων· διότι οὔτε μία, οὔτε μονοειδεῖς, καὶ ἀ-
 πλαῖ εἶναι αἱ ἐνασχολήσεις αὐτοῦ, ἀλλ' ἀναρίθ-
 μητοι, καὶ ἀπειροι, καὶ παντοδαπαί· ὡς δὲ τέ-
 χνην ἠμποροῦμεν νὰ τὸ συναρμόσωμεν εἰς τὸν χο-
 ρὸν τῶν ἐλευθέρων τεχνῶν, καὶ νὰ τὸ σπουδάσω-
 μεν προθύμως, καθὼς ὅλοι οἱ εἰρημένοι τεχνῖται
 σπουδάζουν νὰ μάθουν τὴν τέχνην των, νὰ τὸ σπυ-
 δάσωμεν περισσότερον, ὡς πολυειδέστερον, καὶ πο-
 λυτροπώτερον, καὶ νὰ τὸ μάθωμεν μὲ τὴν δυνα-
 τὴν ἐντέλειαν· τρόπος δὲ νὰ ἐπιτύχωμεν, καὶ νὰ
 εὐδοκιμήσωμεν εἰς ταῦτα εἶναι κατὰ τὴν γνώμην μου
 ὁ ἀκύλουθος.

ΕΜ-

ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΣΠΟΥΔΗ.

Τ Μ Η Μ Α Δ'.

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Ν Α'.

Περὶ Εὐδοκίμησης εἰς τὸ Ἐμπόριον.

Α' ὅ οὐ ἐν συντομίᾳ διεξήλθομεν ἱστορικῶς περὶ τῆς ἀρχῆς, καὶ αὐξήσεως τοῦ ἐσωτερικοῦ, καὶ ἐξωτερικοῦ Ἐμπορίου, καὶ ὅσα κεφαλαιωδέστερα ἦτον χρεία περὶ τῶν τεχνῶν, ἀπὸ τοὺς ὁποῖοις πηγάζουσι τὰ πραγματεῖαι, ἢτοι ἡ ὕλη τοῦ Ἐμπορίου, καὶ τῆς ἐνασχολήσεως τῶν ἐμπόρων, δὲν μοι φαίνεται ἀνάρμοστον νὰ ἐκθέσωμεν καὶ κανόνας τινὰς χρησίμους, διὰ νὰ μὴ εἴπω ἀναγκαίους, δι' ὅσους θέλουσι νὰ μεταχειρισθῶν τὸ Ἐμπόριον μὲ εὐδοκίμησιν, καὶ καλὴν ὑπόληψιν, τὰ ὁποῖα πρέπει νὰ ἦναι ἀμφότερα σκοπὸς τοῦ τιμίου ἐμπορίου.

Τὸ Ἐμπόριον, ὡς τέχνη ζωογονοῦσα ὅλας τὰς τέχνας, χρειάζεται εἰς τὸν θάλλοντα νὰ εὐδοκίμησῃ εἰς αὐτὸ, καθὼς καὶ εἰς ἐκεῖνας·

α'. Εὐφυΐαν, καὶ κλίσιν εἰς αὐτὸ, καὶ ἐπειδὴ ἐπιφανίως οἱ ἄνθρωποι γεννῶνται μὲ φυσικὴν ἐναντιότητα εἰς ὅποιονδήποτε ἐπιτήδευμα, ἀλλ' ἐνδέχεται νὰ τὴν ἀποκτήσουν μὲ τὴν ἀνατροφήν, ἀνάγκη εἶναι οἱ γονεῖς, καὶ παιδαγωγοὶ νὰ δώσουν εἰς τοὺς παῖδας αὐτὴν τὴν πρώτην ὀρέξιν, καὶ κλίσιν πρὸς τὸ Ἐμπόριον. β'. Μάθησιν, ἡ ὁποία συνίσταται εἰς

τὸ

τὸ νὰ διδαχθῆ ὁ νέος ὅσα εἶναι ἀναγκαῖα εἰς αὐτὸ τὸ μέγα Ἐπιτήδευμα, εἰς τὸ ὁποῖον ἐτοιμάζεται νὰ ἐμβῆ. γ'. ἐπιμέλειαν, διότι ἂν ὅλαι αἱ μηχανικαὶ τέχναι ἔχουν χρεῖαν ἀπὸ ἐπιμέλειαν· καὶ ὅταν ἀμελήσῃ πρὸς ὥρας, ἢ καὶ ἡμέρας ὁ τεχνίτης ἠμπορεῖ νὰ ἐπαναλάβῃ τὸ ἔργου του, καὶ δὲν ζημιούται εἰμὴ μόνον τὸν καιρὸν· ὁ ἔμπορος ὅμως διὰ μιᾶς στιγμῆς ἀμέλειαν ἐνδέχεται νὰ χάσῃ καὶ τοὺς κόπους του, καὶ τὴν ὑπόληψίν του ὅλην· καὶ δ'. τύχην, περὶ τῆς ὁποίας ὀλίγους κανόνας ἠμπορῶ νὰ δώσω· μ' ὅλον τοῦτο ἄς ἐκθέσωμεν κατὰ σειράν ὅσα στοχασθῶμεν ἀναγκαῖα καὶ ὠφέλιμα.

Κ Α Ν Ω Ν Α'.

Ἀνατροφὴν ἐμπορικὴν, τὴν ὁποίαν καὶ εὐφυΐαν, καὶ κλίσιν πρὸς τὸ Ἐμπόριον ὠνόμασα, ἐννοῶ ἐκεῖνον τὸν τρόπον, κατὰ τὸν ὁποῖον πρέπει οἱ γονεῖς, καὶ οἱ παιδαγωγοὶ νὰ ἀνατρέψωσι τοὺς νέους, ὅσους στοχάζονται νὰ ἀποκαταστήσουν Ἐμπόρους; καὶ ἐπειδὴ ἡ ἀπαλὴ νεότης ὅσας ἀρετὰς ἀποκτήσῃ, μὲ εὐκολίαν τὰς ἀκολουθεῖ, καὶ μὲ δυσκολίαν τὰς λησμονᾶ, διὰ τοῦτο εἶναι ἀνάγκη ἀπὸ αὐτὴν τὴν παιδικὴν ἡλικίαν νὰ συνεδίζηται ὁ νέος διὰ νὰ ἐπιδώσῃ μὲ τὸν καιρὸν εἰς τὸ Ἐμπόριον.

α'. Φροντίς λοιπὸν τοῦ ἀνατροφέως ἄς ἦναι τὸ νὰ συνεδίση τὸν νέον εἰς τὴν ὀλιγάρκειαν· ὅς τις εὐχαριστεῖται εἰς τὸ νὰ ἔχῃ ὀλίγον; καὶ ἐξοδεύει ὀλίγον, καὶ ὅς τις ἐξοδεύει ὀλίγον, ἀποκτᾶ τὸ πολὺ· ἀπόδειξις φυσικὴ, διὰ τὴν ὁποίαν οἱ πολῖται δυσκόλως ἐπιδίδουν εἰς τὸ Ἐμπόριον, ὄντες συνειδησμένοι νὰ τρώγουν πολλά, καὶ νὰ ἐξοδεύουν ἀναλό-

λόγως· οἱ δὲ ἀνατραφέντες εἰς τὰ χωρία, καὶ παρὰ
 τωχῶν συγγενῶν, ἀυξάνουσι κατ' ὀλίγον τὸν πλῆ-
 θύν των, ἤτοι τὸν καρπὸν τῆς ἐμπορικῆς ἐργασίας
 των. Ἀπὸ τὰ εὐδοκίμησαντὰ Ἐθνη εἰς τὸ Ἐμπό-
 ριον προκρίνονται οἱ Ὀλλανδοί, ἐπειδὴ αὐτοὶ κερδί-
 λοντες πολλάκις ἀπὸ ὀλίγον, καὶ ἐξοδεύοντες ὀλι-
 γώτερον, ἔφθασαν εἰς ἐκεῖνον τὸν ἀξιομίμητον ἐμ-
 πορικὸν βαθμὸν.

β. Ἡ συνήθεια εἰς τὴν ταπείνωσιν· αὕτη ἢ εὐαγ-
 γελικὴ ἀρετὴ εἶναι ἀναγκαιοτάτη διὰ τὸν ἔμπορον·
 ὅτι αὕτη σώζει τὴν ὀλιγάρκειαν, καὶ ἀποδιώκει
 τὴν πολυτέλειαν, τὸν ἀφαιρισμὸν τῆς ἐμπορικῆς κα-
 ταστάσεως· αὕτη προξενεῖ τὴν ὑποταγὴν εἰς τοὺς
 μεγαλητέρους, μὲ τῶν ὁποίων τὴν βοήθειαν ἀπο-
 τᾶται ἢ κατάστασις ἢ ἀναγκαία διὰ τὰ ἐπιχει-
 ρισθῆτινας τὸ Ἐμπόριον.

Μὲ τὴν ταπείνωσιν λοιπὸν, καὶ τὴν ὀλιγάρ-
 κειαν συντροφευμένος ὁ νέος ἢμπορεῖ νὰ προχωρήσῃ
 εἰς τὴν μάθησιν τῶν ἐμπορικῶν ἀναγκαίων μαθημά-
 των· δὲν ἐννοῶ ὅμως διὰ τοῦτο νὰ ἦναι χαμερπῆς
 βόλαξ (τοῦτο τῶν πολιτικῶν εἶναι προίκα) ἀλλὰ
 ὅτε εὐτελής, καὶ ποταπός· ἀλλὰ νὰ φυλάττῃ
 τὸν χαρακτῆρά του, τιμῶν καὶ ἐξοδεύων, ὅσους πρέ-
 πτει, καὶ ὅπου πρέπει, καὶ ζῶν μὲ τὴν φυσικὴν εὐ-
 γένειαν, προερχομένην ἀπὸ τὴν ἀνένδειαν.

Κ Α Ν Ω Ν Β'.

Μάθησις ἐμπορικὴ εἶναι τὸ νὰ ἰξεύρῃ, ἤτοι νὰ
 διδαχθῇ ὁ νέος ὅσα εἶναι εἰς τὸ ἐπιτήδευμά του ἀ-
 ναγκαία, καὶ χρήσιμα, καὶ ἐπειδὴ τοῦτο κατὰ τὸ
 παρὸν εἶναι πολλὰ ἐκτεταμένον, καὶ αἱ μαθήσεις
 αἱ

αί εἰς αὐτὸ ἀναγκαῖαι ἔγιναν πολλαί, καὶ οὕτω δῶς εἶναι αἱ ἐφεξῆς.

α'. Ἡ Γραμματικὴ, ἥτοι ἡ μάθησις μὲ ἀκριβειαν τῆς ἰδίας του γλώσσης, εἰς τὴν ὁποίαν λαλεῖ, καὶ καταγράφει εἰς τὰ κατάστιχα τὰς ὑποθέσεις του· διότι χωρὶς αὐτῆς μήτε ἠμπορεῖ νὰ ἰξεύρῃ, καθὼς πρέπει τὰς ἐπιχειρήσεις, καὶ καταστασίν του, μήτε ἄλλην γλῶσσαν ἠμπορεῖ ἐντελῶς νὰ μάθῃ, ἀπὸ τὰς ὁποίας ἔχει ἀνάγκην ὁ ὁμογενῆς, τὴν Ἰταλικὴν, ὡς κοινὴν, καὶ ἐμπορικὴν διάλεκτον, καὶ τὴν Γαλλικὴν, ὡς κοινοτέραν εἰς τὰ λοιπὰ Ἕθνη· καλὸν εἶναι νὰ ἰξεύρῃ καὶ τὴν κυριεύουσαν γλῶσσαν· διότι βοηθεῖται πολὺ εἰς τὰς ληψοδοσίας, καὶ μάλιστα εἰς τὰς ἀφεύκτους ἀγωγάς· καλὸν εἶναι νὰ μάθῃ καὶ τὴν γλῶσσαν τὴν λαλουμένην εἰς τὸν τόπον, μὲ τὸν ὁποῖον πραγματεύεται, διότι ἠμπορεῖ νὰ κάμῃ ἄμεσον μὲ τοὺς ἐντοπίους τὸ Ἐμπόριόν του (α).

β'. Ἡ Ἀριθμητικὴ, ἡ ὁποία εἶναι ἀναγκαιοτάτη διὰ τοὺς καθημερινούς λογαριασμούς του, καὶ τὴν κατάστρωσιν τῶν καταστίχων του, καὶ χωρὶς αὐτῆς

(α) Ὅτι τὸ νὰ λαλῇ τινὰς πολλὰς γλῶσσας εἶναι πρᾶγμα καλὸν δὲν πιστεύω νὰ ἀμφιβάλλῃ κανεὶς φρόνιμος ἄνθρωπος, γνωρίζων ὅτι ὁ Θεὸς θέλων νὰ παιδεύσῃ τοὺς περὶ τὴν Βαβυλῶνα ἐπιχειρηματίας ἐκείνους, τοὺς κατεδίδαξε νὰ λαλῇ ἕκαστος διαφορετικὴν γλῶσσαν· καὶ πάλιν διὰ νὰ φωτίσῃ τοὺς δαίους του Ἀποστόλους γλῶσσαι πύριναί ἔκαμε νὰ φανοῦν ἐπάνω αὐτῶν, καὶ τοὺς ἀπετέλεσεν ἐν ταύτῳ πολυγλωσσους. Διὰ τῶν ξένων γλωσσῶν συνδιαλεγόμεθα, φιλιούμεθα, καὶ ἐμπορευόμεθα μὲ τὰ ἀλλόγλωσσα Ἕθνη· ἀναγινώσκομεν τὰ βιβλία των, καὶ ἐκλέγοντες τὸ ὀρθὸν καὶ χρήσιμον, φωτιζόμεθα εἰς τὰς ἐπιστήμας, εἰς τὰς τέχνας, καὶ εἰς τὸ Ἐμπόριον.

τῆς εἶναι ἀδύνατον νὰ συσταθῇ ἐμπόριον· δὲν ἐννοῶ ὅμως μὲ τοῦτο τὴν ἀφηρημένην ὑπολογιστικὴν, καὶ τὰ ἀπειροστὰ, οὔτε τὴν λεγομένην "Αλγεβραν, ἀλλὰ τὴν πρακτικὴν Ἀριθμητικὴν, μὲ ἀκρίβειαν, καὶ δείξεις, διὰ νὰ ἦναι βέβαιος εἰς τοὺς λογαριασμοὺς του, ὅτι οὕτως ἔχουσι (α).

γ'. Ἡ Γεωγραφία, εἰς τὴν ὁποίαν θέλει μάθῃ τοὺς τόπους, εἰς τοὺς ὁποίους γίνονται τὰ προϊόντα, αἱ Πόλεις, εἰς τὰς ὁποίας εὐδοκιμοῦσιν αἱ τέχναι, καὶ γίνονται, καὶ δαπανῶνται αἱ πραγματεῖαι, τὰς λιμένας, τὸ πλῆθος τῶν караβίων, καὶ τὰ παρόμοια, ὅσα συμβάλλουν εἰς τὸ Ἐμπόριον (β).

δ'. Ἡ Νομοθετικὴ, καθ' ὅσον ἀποβλέπει εἰς τὸ
Ε-

(α) Ὅταν ὁ ἐμπόρος ἰξεύρῃ νὰ ἀριθμήσῃ, καὶ νὰ λογαριάσῃ καθ' ὅλους τοὺς ἀριθμητικούς τρόπους, χωρὶς νὰ γνωρίζῃ τὴν δεῖξιν καὶ δοκιμὴν, ὁμοιάζει μὲ τὸν θαλασσοπλοῦντα εἰς τριχυμίαν, καὶ λέγοντα, ἐνδέχεται νὰ σωθῶ εἰς λιμένα, ἢ ὄχι, ὅταν δὲ ἰξεύρῃ τὴν δεῖξιν, καὶ ἦναι βέβαιος εἰς τὴν ὀρθότητα τοῦ λογαριασμοῦ του, ἡσυχάζει ὁ νοῦς του, ἀντιφέρεται γενναίως, ἀντίνας τῷ ἐναντιωθῇ, καὶ εὐκολύνεται εἰς ἀναμφίβολον προχώρησιν τῶν καταστάσεων του. Ἀνάγκη εἶναι λοιπὸν νὰ ἰξεύρῃ μεθοδικὴν πρακτικὴν Ἀριθμητικὴν ὁ ἐμπόρος.

(β) Ὅταν στοχασθῆς ὅτι μὲ τὸ φῶς τῆς Γεωγραφίας, καὶ μὲ τὴν ὀδηγίαν τῶν γεωγραφικῶν Πινάκων, ἢτοι μὲ τὰς χάρτας, περιπατεῖς νοερῶς, καὶ διὰπλέεις ὅλην τὴν ὑδρόγειον σφαῖραν μας, ἐπάνω εἰς τὴν ὁποίαν ἔχεις διεσπαρμένα τὰ ἀργυριάσου εἰς Πόλεις, χώρας, καὶ Ἔθνη διάφορα, καὶ κατὰ τὸ κλίμα, καὶ κατὰ τὰ ἥδη, καὶ κατὰ τοὺς νόμους, καὶ ἔθιμα· βέβαια δὲν σὺ μένει ἀμφιβολία ὅτι πρέπει νὰ διδαχθῆς αὐτὴν τὴν ἐπιστήμην, ἵδιάν νὰ γνωρίσῃς ἀπὸ τὴν καταγραφὴν ἐκείνων, οἱ ὁποῖοι ὑπῆγαν εἰς ἐκείνους τοὺς τόπους, καὶ μαδόντες καλὰ τὴν κατάστασίν του ἠδέεθλυσαν νὰ μᾶς ὠφελήσουν μὲ τὴν πληροφορικὴν καταγραφὴν του, καὶ νὰ ἐμπορευῆσαι ἢ μὲ ἐκείνον, ἢ μὲ τὸν ἄλλον τόπον, ὅπου γνωρίζεις ὅτι συμφέρει.

Ἐμπόριον, διὰ τὰ ἡζυύρη πῶς, καὶ τὶ τὰ πράττη χωρὶς παράβατον νόμου, καὶ ἐναντιότητα κριτῶ (α).

Τούτων ὄλων τὰ στοιχεῖα θέλεις τὰ εὔρη εἰς τὰ ἐξῆς Λεξικά, εἰς τὰ α. καὶ β. Βιβλίον, τὰ τῷ γ. εἰς δὲ τὸ γ. τὰ τοῦ β. καὶ δ.

Αἱ λοιπαὶ Τέχναι, Ποιητικὴ, Ἱστορία, καὶ Ῥητορικὴ, καὶ ἐπιστήμαι, ὡς τὰ λοιπὰ τῆς Μαθηματικῆς μέρη, καὶ ἡ Φυσικὴ, Χυμικὴ, καὶ Ἀστρονομία, καὶ ἡ κατ' αὐτὸ Φιλοσοφία, ἢτοι ἡ Ἠθικὴ, Λογικὴ, Μεταφυσικὴ, καὶ Θεολογία, εἶναι κοινῶς ὠφέλιμα εἰς ὅλους τὸς ἀνθρώπους· ἀλλ' ὅχι καὶ ἀναγκαῖαι εἰς ὅποιον θέλει τὰ πραγματεύηται κατὰ κανόνας, καὶ κατ' ὡς πρέπει.

Κ Α Ν Ω Ν Γ'.

Ἡ ἐπιμέλεια πρέπει τὰ ἦναι παντοτεινὴ εἰς τὸν Ἐμπόρον, καὶ αὐτὴ πρέπει τὰ τὸν δεχθῆ, ἀφ' ἧ με-
τὰ

(α) Ὅς τις γνωρίζει τὸν Νόμον, καὶ τὸν φυλάττει, δὲν σφάλλει, καὶ δὲν ζημιούται· ὅς τις γνωρίζει τὸν νόμον, καὶ τὰ ἔδικα του τόπου, εἰς τὸν ὅποιον εὑρίσκεται ἐμποδισμένον τὸ ἔδικόν του, γνωρίζει καὶ ἂν πρέπει τὰ ἐξοδεύσει ἔτοιμα μετρητὰ διὰ τὰ κυνηγῆ τὰ ἐμποδισμένα, καὶ ἀπὸ ποῦ ἂν ἀρχίσῃ τὴν ἀγωγὴν. Ὁ Ἐμπόρος εὑρίσκεται καθημερινὰ συμπεπλεγμένον μετὰ πολυπλόκους ὑποθέσεις, καὶ εἰς διαφόρους τόπους· ὁ Ἐμπόρος ἀρα πρέπει ὁ ἴδιος τὰ γνωρίζῃ τὴν περὶ Ἐμπορίου Νομοθεσίαν τοῦ τόπου, εἰς τὸν ὅποιον θεωρεῖται, ἢ μελετᾷ τὰ θεωρητῆ ἢ ἀγωγῆτου, διὰ τὰ μὴ πέσῃ εἰς τὰς χεῖρας τῶν Ῥητόρων, οἱ ὅποιοι τὰζουν πολλὰ διὰ τὰ πληρωθῶν συχνὰ ἀπὸ ὀλίγα, καὶ συναδρῶζόμενα πολλὰ, καὶ μ' ὅλα ταῦτα ἀργοποροῦν ὅσον δύνανται τὴν ἀπόφασιν, καὶ πολλάκις ἀποδεικνύουν ἀδίκον τὸ δίκαιον· προτίθενται γὰρ τοὺς λόγους ὡς ὄνια, κατὰ τὸν Μέγαν Βασίλειον.

τά τὴν εἰρημένην μάθησιν ἐμβῆ εἰς τὸ Ἐμπόριον, τὸ ἔργον του, ὡς ἐκτεταμένον, καὶ πολυποίκιλον ζητεῖ τὴν προσοχὴν του παντοτεινὴν, καὶ τὴν πρόβλεψιν εἰς τὰς ἀγορὰς τῶν πραγματειῶν, εἰς τὴν διαφύλαξιν αὐτῶν ἀπὸ ὅσα ἢμποροῦν νὰ τὰς φθείρουν· καὶ εἰς τὴν πώλησίν των, ὁ πωλητὴς, ὁ ἀγοραστὴς, ὁ μεσίτης, ὁ ζυγιστὴς, ὁ μετρητὴς, ὁ συναύτης, καὶ ὁ ἴδιος βαστάζος ἐνδέχεται νὰ τὸν ἀπατήσουν· διὰ τοῦτο μὲ τὴν ἐπιμέλειάν του πρέπει νὰ προφθάσῃ εἰς ὅλα, νὰ ἦναι ἐκατόγχειρ, καὶ ἐκατόφθαλμος μὲ τὴν ἐπιμέλειαν.

Εἰς ὅσα γράφει, ἢ ὑπογράφει, εἰς ὅσα λέγει τυμφωνεῖ, καὶ ὑπόσχεται, εἰς ὅλα πρέπει νὰ ἔχῃ προσοχὴν διὰ νὰ μὴν ἀπατηθῇ, καὶ ζημιωθῇ· ἡ ἐπιμέλεια πρέπει νὰ ἦναι ἀρετὴ προτιμωμένη ἀπὸ ἄλλας τὰς λοιπὰς, καὶ εἰς τὰς σωματικὰς, καὶ εἰς τὰς ψυχικὰς κλίσεις του.

Ἄλλ' ἐπειδὴ εἶναι δύσκολον νὰ προφθάσῃ εἰς ὅλα ὁ μεγαλέμπορος, καὶ ὁ τραπεζίτης (ὁ ὁποῖος εἰς τοῦτο μόνον διαφέρει ἀπὸ ἐκεῖνον, εἰς τὸ νὰ μεταχειρίζεται ἀντὶ πραγματειῶν νομίσματα εἰς τὰς συναλλαγὰς, καὶ ληψοδοσίας του, καὶ ὑπόκειται εἰς τοὺς ἰδίους Κανόνας) ἅς ἦναι καὶ ὁ πλέον ἀκούραστος ἐπιμελητὴς, ἀνάγκη εἶναι νὰ μεταχειρισθῇ τὴν πολυχειρίαν, ἢτοι τὴν διαίρεσιν τοῦ ἔργου, ὅποια ἀπεδείχθη ὅτι εἶναι ἐν ἀπὸ τὰ συστατικώτερα εἰς τὴν ἐπίδοσιν τῶν τεχνῶν, καὶ ἐδῶ χρειάζεται πολλὴν ἐπιμέλειαν εἰς τὸ νὰ ἐκλέξῃ συμβοηθούς καὶ ὑπηρέτας ἀξίους, ἐπιμελεῖς, καὶ πιστοὺς εἰς τὸ ἔργον των· τοιοῦτοι εἶναι οἱ γραφεῖς, οἱ συναλλάκται, οἱ ἐπὶ τῆς Κάψης, οἱ μεσίται, καὶ οἱ λοιποὶ· δὲν πρέπει νὰ ἦναι φειδωλὸς εἰς τὸ νὰ τοὺς πλη-

πληρώνη καλὰ, καὶ νὰ ἐνοιάζηται διὰ τὴν κυβέρ-
νησίντων· διότι τότε μὲ κάθε δικαίωμα ἢμπορεῖ νὰ
ἦναι καὶ ἀυστηρὸς εἰς τὰ σφάλματά των, καὶ ἀ-
μέλειαν, καὶ πολυτέλειαν, ἢ ὁποῖα εἶναι ἀπόδειξις
ὑποψίας κατὰ τῆς ὑπολήψεώς των. "Όταν τὰ εἰσο-
δήματά των δὲν ἐξαρκοῦν εἰς τὰ ἔξοδά των, ἀναμ-
φίβολον εἶναι, ὅτι θέλουν ἀναγκασθῆ νὰ κακο-
μεταχειρισθοῦν τὴν πρὸς αὐτοὺς ἐμπιστοσύνην τοῦ
διοικητοῦ τῆς ἐμπορικῆς Οἰκίας, εἰς τὴν ὁποῖαν ὑ-
πουργοῦσιν, ἢ τὸ ὀλιγώτερον δίδουν μεγάλας ὑπο-
ψίας πρὸς τὸν ἐπιμελητὴν, καὶ προσεκτικὸν προε-
στῶτά των.

Κ Α Ν Ω Ν Δ'.

Εἰς τοιοῦτον τρόπον λοιπὸν ἀνατετραμμένος, δι-
δαγμένος, καὶ ἐπιμελούμενος ὁ Ἐμπορος πρέπει νο-
φροντίζει νὰ ἐπιτύχη καὶ τὴν συγκυρίαν τῶν ὠφελί-
μων περιστάσεων, τὴν ὁποῖαν ἐγὼ ἐννοῶ τύχην, κα-
ἀπὸ τὴν ὁποῖαν κρέματα ἢ εὐδοκίμησις, καὶ εὐτυ-
χία τοῦ· ἀλλ' αἱ τοιαῦται καλαὶ περιστάσεις εἶναι
τόσον συμπεπλεγμένοι, καὶ δυσκόλως ἐπιτυχαίνου-
ται, ὥστε εἶναι ἀναγκασμένος·

ἀ. Νὰ προστρέχη εἰς τὴν πρόνοιαν τοῦ Θεοῦ,
ὁποῖος μόνος ἰξεύρει, καὶ ἢμπορεῖ νὰ οἰκονομήσῃ
πρὸς τὸ συμφέρον τὴν ἔκβασιν τῶν μελλόντων, πε-
ρὶ τῶν ὁποίων πραγματεύεται ὁ Ἐμπορος· τοῦ δ'
ἀνθρώπου ἐπισφαλεῖς αἱ ἐπίνοιαι, κατὰ τὸν Σο-
φόν· διὰ τοῦτο ἢ προσευχὴ εἶναι ἀναγκαιοτάτη εἰ-
ὄλους τοὺς ἀνθρώπους, καὶ μάλιστα εἰς τοὺς Ἐμ-
πόρους, καὶ ἢ φύλαξις τῶν Νόμων, καὶ ἐντολῶν τῆ
Πίστews, διὰ τῆς ὁποίας φιλιοῦται μὲ τὸν Θεὸν
καὶ

καὶ ἀποκτᾶ χρηστοθήθειαν, καὶ καλὴν ὑπόληψιν.
β. Ἡ ὑπακοή εἰς τὰς βασιλικὰς προσταγὰς, διότι ἂν ποτε ἐπιτύχη μὲ τὴν κλεψεμπορίαν (contrabando) ὑπόκειται εἰς μέγαν ὄλεθρον ἐξακολουθῶν αὐτήν.

γ. Ἐντιμος διαγωγὴ πρὸς ὅλους τοὺς ἀνθρώπους, μάλιστα τοὺς συνεμπόρους του, φυλάττων ἀκριβῶς τὸν λόγον, καὶ τὴν ὑπογραφήν του· καὶ μὴ φαινόμενος τύραννος ἀδυσώπητος, ἢ ὑπερήφανος, καταφρονητὴς τῶν συναδελφῶν του· ἐπειδὴ τὸ μέλλον εἶναι ἀόρατον, καὶ αὐτός, ὡς προεῖπον, περὶ μελλόντων πραγματεύεται, καὶ ἀβεβαίω.

δ. Νὰ μὴ ἐπιχειρίζηται πράγματα μεγαλήτερα ἀπὸ τὴν κατάστασίν του, διότι ἂν δὲ ἐπιτύχη, τὸ ὁποῖον πάντοτε πρέπει νὰ τοῦ στοχάζεται ἀμφίβολον, εἶναι ἀναγκασμένος νὰ πληρώσῃ τὰ ξένα μετρητὰ εἰς τὰς συμφωνηθεῖσας διωρίας, καὶ ἂν ἀπαξ εἰς τοῦτο λείψῃ, χάνει πολὺ μέρος τῆς ὑπολήψεώς του, τὸ ὁποῖον μὲ μεγάλους ἰδρώτας, καὶ κατὰ τὴν γνώμην τῶν ἐγκριτοτέρων ἐμπορικῶν Συγγραφέων, διὰ θαύματος ἢμπορεῖ νὰ ἀποκτήσῃ.

ε. Νὰ ἀσφαλίζεται εἰς τοὺς διὰ θαλάσσης, καὶ αὐτοὺς τοὺς διὰ ξηρᾶς κινδύνους, ἂν ἦναι δυνατόν, πληρώνοντας μὲ εὐχαρίστησίν του, τὸ τῆς κινδυνολογίας βραβεῖον, ἀπὸ τὸ ἐλπιζόμενον κέρδος, διὰ νὰ μένῃ εἰς αὐτὸν ἀσφαλῶς τὸ κατατεθὲν κεφάλαιον, καὶ τὸ ὑπόλοιπον τοῦ κέρδους, καὶ ἀκολουθῶν τὸ Ἰταλικὸν τοῦτο δίστιχον·

Mercante che dura,
Paga Dogana, e assicura.

Τὸ ὁποῖον ἐγὼ ἐξελληνίζω ἔτως.

Ἐμ-

Ἐμπορος νὰ διαρκέσῃ,
 Καὶ μὲ τύχην νὰ παλαίσῃ,
 Πρέπει τέλη νὰ μετρήσῃ,
 Καὶ νὰ κινδυνασφαλίσῃ.

Διὰ τῆτο οἱ Τραπεζίται ὑπόκεινται εἰς περισσοτέρας κινδύνους, καὶ χρειάζονται περισσοτέραν προσοχὴν· διότι τὸ μικρὸν γραμματίον, τὸ ὁποῖον λαμβάνουσι δίδοντες ποσότητος μετρητῶν, εἰς μόνην τὴν ὑπ' αὐτὸ ὑπογραφήν ἔχει τὴν ὑπόληψίν του, καὶ ὅταν αὐτὴ λείψῃ, μένει ἄχρηστον ὡς ἄγραφον. Ἀνάγκη λοιπὸν εἶναι νὰ μὴ ἐμπιστεύηται εἰς ἓν ὑποκείμενον, ἢ καὶ συντροφίαν ὑπερόγκους ποσότητος, καὶ αὕτη εἶναι ἡ μόνη πρόνοια, τὴν ὁποίαν ἠμποροῦν νὰ κάμουν διὰ νὰ προλάβουν, ὅσον τὸ δυνατόν, ἂν ὄχι ὅλας, καὶ τὰς μεγάλας ζημίας.

Δὲν ἀμφιβάλλω ὅτι πολλοὶ Ἐμποροὶ, χωρὶς νὰ προγυμνασθοῦν εἰς τὰ εἰρημένα, καὶ χωρὶς νὰ ἔχουν τὴν ἐκτεθεῖσαν ἀναγκαίαν μάθησιν, εὐδοκίμησαν εἰς τὸ Ἐμπόριον, καὶ ἐπλούτησαν, καὶ μερικοὶ πάλιν ἔχοντες ὅλα τὰ ρηθέντα, δὲν ἐπρόκοψαν· ἀλλὰ μὲ ὅλα ταῦτα τὰ σπάνια παραδείγματα, καὶ οἱ ἴδιοι, ὅσοι ἐπέτυχον τὸν πλοῦτον χωρὶς τῆς προκοπῆς ταύτης, γνωρίζουν καὶ ὁμολογοῦν ὅτι εἶναι ἀναγκαία. Ἡμπορεῖ τινὰς τάχα συλλογιζόμενος ὀρθῶς νὰ στοχασθῇ περιττὴν τὴν μάθησιν τῆς ἰατρικῆς ἐπιστήμης, ἐπειδὴ κατὰ περίστασιν μία γραῖα, καὶ ἓνας ἐμπειρικός ἔτυχε νὰ ἰατρεύσῃ πάθος, ἢ πληγὴν ἀπηλπισμένην ἀπὸ τοὺς προκομμένους ἰατρούς; ἢ καὶ διότι ἓνας ἰατρός ἐπιστήμων, καὶ ἐνεργῶν καθ' ὅλους τοὺς κανόνας τῆς τέχνης, ἐναντιωθεῖς ἀπὸ τὴν κράσιν τοῦ ἀρρώστου, ἢ ἀπὸ περιστάσιν τινα, τὴν

ὅποιαν δὲν ἔτυχε νὰ προῖδῃ, διὰ τοῦτο πρέπει νὰ περιφρονηθῇ εἰς τὴν τέχνην του; Ἐγὼ στοχάζομαι ὄχι.

Ἡ Ἐμπορικὴ εἶναι τέχνη, καὶ ἔχει χρεῖαν ἀπὸ σπουδῆν, καὶ ὡς τέχνη ἀναγκαλιζομένη ὅλας τὰς τέχνας, χρειάζεται καὶ περισσοτέραν μάθησιν, προκοπὴν, ἐπιμέλειαν· ὅλοι οἱ κανόνες ἔχουσι τὰς ἐξαιρέσεις των, ἀλλὰ μὲν ὅλον τοῦτο δὲν πᾶν ἀπὸ τοῦ νὰ ἦναι κανόνες, καὶ νὰ διευθύνουν τὰς ἐπιστήμας, καὶ τέχνας· τὸ γενικώτερον πρέπει νὰ θεωρῆται ὡς προκομμένος ἄνθρωπος, εἰς ὅποιαν τέχνην καὶ ἀντισπουδάζῃ, καὶ ὄχι τὸ μερικόν, τὸ ὅποιον ἀν' ἀπαξ εὐδοκιμήσῃ, δὲν ἀποτελεῖ Κανόνα, διότι δὲν ἐπιτυγχάνει καὶ δεύτερον, καὶ πολλάκις, εἰς τὸ ὅποιον συνίσταται ἡ προκοπή.

"Ὅταν ὅλοι οἱ ὁμογενεῖς καὶ ὁμότεχνοι ἦναι ἀμαθεῖς, ἐνδέχεται νὰ εὐδοκιμήσῃ ὁ φύσει ἀγχινοῦστερος, καὶ ἐπιμελέστερος ἀπὸ αὐτοὺς, καὶ εἰς τῆς τῆς φύσεως ἀναπληροῖ τὴν μάθησιν, ὡς πρὸς τοὺς ἀμαθεῖς, καὶ ἀμαθεῖς ὁμοτέχνης τοῦ (α). ἀλλ' ὅταν μερικοὶ ἦναι προκομμένοι, καὶ σπουδαῖοι, καὶ οἱ ἄλλοι ἀμαθεῖς, ποῖος ἀπὸ τούτους ἔχωντας τὸν νοῦν του εἰς τὸν τόπον τῆς, δὲν ἠθέλην ἐπιθυμήσῃ νὰ ἀποκτήσῃ τὴν προκοπὴν ἐκείνων; ἢ τέλος πάντων ἀν' αὐτὸς δὲν ἦναι εἰς ἡλικίαν, καὶ νὰ τὴν προμυθεύσῃ εἰς τὸν υἱόν, ἢ συγγενῆ του, τὸν ὅποιον ἐτοιμάζει διὰ τὸ Ἐμπόριον; "Ὅταν ἡ τυφλὴ ἀμάθεια ἐκυρίευσεν, (καὶ τοῦτο τὸ ἐνθυμοῦνται οἱ γεροντότεροι

ροι

(α) Κατὰ τὴν Λατινικὴν Παροιμίαν· μακαρίζεται ὁ μενόφθαλμος εἰς τῶν τυφλῶν τὴν χώραν.

ροι τοῦ καιροῦ μας, δὲν εἶναι τόσο παλαιόν) τὸ πρῶτον ἐμπορικὸν Σχολεῖον τῶν νέων ἐγένετο εἰς τὸ μαγειρεῖον· ἀλλ' οἱ τοιοῦτοι φθάνοντες εἰς ἡλικίαν ἐμάνθανον μόνον νὰ μετροῦν μὲ τὸν πῆχυν, ἢ νὰ ζυγίζου, ὡς ὁ ὀπωροπώλης, μὲ τὸν ὀποῖον ἔκαμναν τὴν ληψοδοσίαν των· τί εἶναι ὅμως τὸ Ἐμπόριον, πῶς γίνεται, ποῦ γίνονται, ἢ κατασκευάζονται αἱ ἀπλαῖ, ἢ τεχνηταὶ πραγματεῖαι, πῶς συναλλάττονται τὰ νομίσματα, πῶς μεταφέρονται ἀπὸ τόπον εἰς τόπον αἱ πραγματεῖαι, ποῖα εἶναι τὰ νόμιμα ἔξοδά των· ποῖα τὰ χρέη τῆς ἀνταποκρίσεως, τῶν παραγγελιῶν, καὶ τῶν ἐπιτροπιῶν, πῶς καταγράφονται τὰ καλὰ κατάστιχα διὰ νὰ ἦναι πάντοτε εἰς φῶς τῆς καταστάσεώς του ὁ Ἐμπορος, καὶ νὰ τῷ χρησιμεύσουν, ὡς νόμιμος ἀπόδειξις εἰς τὰ κριτήρια· αὐτὰ μῆτε τὰ ἐμάνθανον, μῆτε τὰ ἴξευρον, καὶ ἐπιπτον εἰς τὴν στενὴν ἀνάγκην, ἢ νὰ πραγματεύωνται ἀλόγως, καὶ νὰ σφάλουν συχνά· ἢ νὰ ὑποδουλωθοῦν αὐτοὶ οἱ νομιζόμενοι κύριοι εἰς ὑπερήφανόν τινα γραμματικὸν (α) πολλάκις καὶ ἀλλογενῆ, καὶ νὰ τὸν ὑποφέρουν.

Διὰ νὰ λείψουν αὐτὰ ἀνάγκη εἶναι νὰ ἀκολουθεῖν τὸς εἰρημένους κανόνας, καὶ νὰ μελετῶν τὸ ἀνά χεῖρας

βι-

(α) Τοὺς Γραφεῖς τῶν Ἐμπόρων, καθὼς καὶ ὅλων τῶν λοιπῶν ἀρχόντων, ἢ τεχνιτῶν ὀνομάζομεν κοινῶς Γραμματικούς πολλά ἀρμόδια, κατὰ τὴν γνώμην μου· διότι μὲ τὴν ἐντιμὸν ταύτην ὀνομασίαν τοὺς ἐνθυμίζομεν, ὅτι πρέπει νὰ ἴξεύρου, ἢ νὰ φροντίσουν νὰ μάθουν καλὰ τὴν Γραμματικὴν τῆς γλώσσης, εἰς τὴν ὁποίαν γράφουν, καὶ νὰ μεταχειρίζωνται ὕφος κανονισμένον, καὶ καθαρὸν, καὶ ὄχι βάρβαρον σύμμικτον ἀπὸ ξένας διαλέκτους, καὶ ἀτάκτως συνθεμένον μὲ ἀηδίαν τοῦ ἀναγνώστου, καὶ αἰσχύνωντων.

βλίου εἰς τὴν γλῶσσάντων· καὶ μὲ τὴν βοήθειαν τούτου δὲν θέλουν εἶναι ἠναγκασμένοι νὰ προστρέχουν εἰς τὰς συμβαινούσας περιστάσεις νὰ ζητοῦν τὴν γνώμην τῶν ἄλλων διὰ νὰ τὰς διευθύνουν· ἀλλ' αὐτοὶ καθ' ἑαυτοὺς γνωρίζοντες καὶ τὴν ἀληθινὴν τῆς πραγματείας, καὶ τοὺς ἐμπορικοὺς τόπους, καὶ τὰς Νόμους, καὶ συνηθείας, θέλουν πράττειν τὸ ὠφελιμώτερον.

Δὲν ἐμποδίζω τινὰ ἀπὸ τοῦ νὰ συμβουλευῆται ἀπὸ τοὺς ἀγχινουσττέρους, καὶ προκομμενεσττέρους· ἀλλ' ἀγωνίζομαι μὲ τὸ Σύγγραμμα τοῦτο νὰ ἀποκαταστήσω τὸν ὁμογενῆ Ἐμπορον ἐλεύθερον ἀπὸ τὴν στενὴν ἀνάγκην τοῦ νὰ ζητῆ εἰς ὅλας τὰς περιστάσεις μὲ εὐτέλειαν τὴν γνώμην τῶν ἄλλων διὰ νὰ ἐνεργήσῃ τὰς ὑποθέσεις του.

Διὰ νὰ ἐνεργηθοῦν ὅμως οἱ προτεθέντες Κανόνες, κάλλιστα ὁ Α' καὶ Β' ἐπιθυμητὸν, καὶ ὠφελιμώτατον πρᾶγμα ἦθελεν ἦναι τὸ νὰ συστηθῆ Σχολεῖον Ἐμπορικὸν, εἰς τὸ ὁποῖον νὰ διδάσκωνται οἱ νεοὶ εἶναι ἀφιερωμένοι διὰ τὸ Ἐμπόριον, ὅσα καὶ εἰς ἐξέθεσάμεν ὅτι εἶναι ἀναγκαῖα μαθήματα διὰ τοὺς τοιούτους, χωρὶς νὰ χρονοτριβῶν εἰς ἄλλα μαθήματα μὴ ἀναγκαῖα, καὶ νὰ συνεδίζωνται εἰς ἐμπορικὴν ἀνατροφὴν παρὰ Διδασκάλων τιμίων, καὶ ἀξίων διὰ τοιοῦτο ἐπάγγελμα.

Εἰς τὸ Ἐμπορικὸν Σχολεῖον, μαθήματα ἀναγκαῖα εἶναι ἡ Γραμματικὴ τῆς γλώσσης μας, ἡ ἀριθμητικὴ Ἀριθμητικὴ, καὶ τῶν καταστίχων κατὰ τὴν ἀνατολίαν, καὶ ἡ Γεωγραφία, ὡς ἀναγκαιοτάτη εἰς τὸ ἐμπορικὸν ἐπάγγελμα, καὶ ἐπομένως ἡ Ἰταλικὴ καὶ ἡ Γαλλικὴ· ὥστε ὁ μαθητὴς χωρὶς τὴν χάσιν τὸν καιρὸν τε εἰς τὰλλα μὴ ἀναγκαῖα διὰ
αὐ-

αὐτὸν μαθήματα, νὰ διδαχθῇ ταῦτα εἰς ὀλίγον διάστημα καιροῦ, καὶ ἔτι νέος νὰ τα βάλῃ εἰς πρᾶξιν, διὰ νὰ φθάσῃ εἰς ἐκείνην τὴν θεωρητικὴν, καὶ πρακτικὴν ἔξιν, ἣ ὁποία ἀποτελεῖ τὴν ἐντέλειαν τοῦ ἐπαγγέλματός του.

Κἀνὲν ἀπὸ τὰ ἤδη εὐρισκόμενα Σχολεῖα εἰς τὸ Γένος μας δὲν ἔχει αὐτὸ τὸ προτέρημα, ἐπειδὴ δὲν ἔχει αὐτὸν τὸν ἰδιαίτερον σκοπὸν τοῦ νὰ διδάξῃ τοὺς νέους ἀπλῶς, καὶ εἰς ὀλίγον καιρὸν ὅσα χρειάζονται διὰ νὰ ἔμβυσιν εἰς τὸ Ἐμπόριον· καὶ διὰ τοῦτο ὀλίγοι εἶναι ἐκεῖνοι οἱ νέοι, οἱ ὁποῖοι ἐκβαίνοντες ἀπὸ αὐτὰ ἡμπορῶν, ἀμέσως, καὶ χωρὶς πολλὴν ἄλλην τριβὴν, καὶ διδασκαλίαν νὰ χρησιμεύσῃν εἰς τὸ Ἐμπόριον. Ἀπὸ τὸ Ἐμπορικὸν Σχολεῖον ὅμως ἐξερχόμενος ὁ μαθητὴς ἀμέσως θέλει ἰξεύρει ὅλην τὴν θεωρίαν τῆς τέχνης, καὶ μετὰ ὀλίγην πρᾶξιν τελειοποιεῖται.

Εὐκταῖον ἄρα εἶναι νὰ θελήσουν οἱ εὐπορώτεροι Ἐμποροὶ, καὶ φροντίζοντες διὰ τὴν ἀνατροφὴν, καὶ μάθησιν τῶν τέκνων, συγγενῶν, καὶ ἀπλῶς ὅλων τῶν ὁμογενῶν των νὰ συστήσουν τοιοῦτο Ἐμπορικὸν Σχολεῖον, τὸ ὁποῖον θέλει προξενήσῃ γενικὴν τοῦ Γένους εὐδοκίμησιν εἰς τὸ Ἐμπόριον.

Κ Ε.

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Ν Β'.

Περὶ εὐδοκίμησεως τοῦ ὅλου Ἔθνους
εἰς τὸ Ἐμπόριον.

Οἱ προτεθέντες Κανόνες ὅταν φυλαχθοῦν, κατὰ τὴν πρῆξιν, τελειοποιῶν τὸν Ἐμπορον, καὶ τὸν ἀποκαθιστῶσιν ἀρκετὸν διὰ τὴν εὐδοκίμησιν εἰς τὸ Ἐμπόριον· ἀλλ' ὅταν ὀλόκληρον Ἔθνος ἀγωνίζεται (ὡς εἰ ἐπωφελῆς ἀγών!) τὴν ἀπολαύσιν αὐτὴν τὴν εὐτυχίαν γενικώτερον, χρειάζεται ὅλα τὰ ἑπτὰ ταῦτα, τὰ ὁποῖα εἶναι βάσεις, ἐφ' ὧν θεμελιούται ἡ πολύπλοκος ἐμπορικὴ Τέχνη, ἢτοι Γεωργικὴν, Βοτκητικὴν, Κυνηγετικὴν, Ἐργοχειρεῖα, Βαναυσουργεῖα, Ναυτικὴν, καὶ Τραπεζιτικὴν.

Ἐπειδὴ δὲ περὶ τῶν πέντε πρώτων εἶπαμεν τὰ βαναγκαῖα, κατ' ὅσον μᾶς ἐπέτρεπεν ἡ προκειμένη προ-
γυμναστικὴ θεωρία, συνέπεται τὴν προσθέσωμεν ἀκόμη καὶ τὰ περὶ τῶν λοιπῶν, διὰ τὴν μὴ παραπονηθοῦν διὰ τὴν ἔλλειψιν οἱ μελετήσοντες ταύτην τὴν Ἐμπορικὴν Σπουδὴν.

Ναυτικὴ εἶναι τέχνη τοῦ τὴν πλῆθὸς ἀνθρώπων ἐμὲ ναῦν, ἢ γενικώτερον, πλοῖον ἐπάνω εἰς τὴν ἐπιφανείαν τῶν ὑδάτων· περὶ τῆς εὐρέσεως, καὶ ὅπως τοῦν τελειοποιήσεως τῆς ὁποίας εἶπαμεν τὰ χρειώδη εἰς τὴν ἱστορικὴν ἐκθεσιν τοῦ Ἐμπορίου, ἐπειδὴ αὐτὴ εἶναι αὐξητικὴ, καὶ συνακόλουθος τούτου.

Ἄλλ' ἀφίνοντες κατὰ μέρος τὰς παλαιὰς ἐκείνας, καὶ ἀρχαιοτάτας θαλασσοπλοίας τῶν Φοινίκων, Καρχηδονίων, Ροδίων, καὶ Ἀθηναίων, ἅς στοχασθῶ-

σθῶμεν τὰς νεωτέρας, καὶ μὲ σαφήνειαν ἐξιστορημέ-
 νας τῶν νῦν εὐδοκιμέντων Ἑθνῶν, διὰ τὴν πληροφορη-
 θῶμεν ὅτι διὰ τὴν εὐδοκίμησιν τὸ Γένος εἰς τὸ Ἐμ-
 πόριον πρέπει τὴν ἔχῃ Ναυτικόν, ἢτοι Ἐμπορικὰ κα-
 ράβια ἔδικά του.

Ἐρευνῶντες τὴν αἰτίαν, ἣ ὁποία ἤρπασεν ἀνεπαι-
 σθήτως, καὶ ἐνταύτῳ τὸ Ἐμπόριον ἀπὸ τὴν Ἑνε-
 τίαν, Γένουαν, καὶ τὰς Ἀνσεατικὰς Πόλεις, καὶ το
 ἔδωκεν εἰς τοὺς Λυσιτανούς (Πορτογάλλους) καὶ
 Ἰσπανούς, καὶ μετὰ ταῦτα εἰς τοὺς Ὀλλανδοὺς,
 καὶ τοὺς νῦν θαλασσοκρατοῦντας Ἄγγλους κατ' ἐ-
 ξαίρεσιν, πληροφορούμεθα ὅτι εἶναι ἡ Ναυτική. Οἱ
 Ἄγγλοι χρεωστοῦν ὅλην τὴν Ἐμπορικὴν εὐτυχίαν
 των, καὶ πλοῦτον εἰς ἐκεῖνο τὸ ψήφισμα τοῦ ὑπε-
 ρασπιστοῦ Κρομβέλου (Cromwel) διακελεῦον τὸ
 νὰ μὴ ἦναι συγχωρημένον εἰς τὰς ἀλλογενεῖς τὰ με-
 τακομίσουν εἰς τὴν Ἀγγλικὴν Ἐπικράτειαν ἄλλας
 πραγματείας, εἰ μὴ μόνον τὰ προϊόντα τῆς ἰδίας
 των πατρίδος, καὶ μὲ Ἀγγλικά πλοῖα· τοῦτο τὸ
 ψήφισμα ὀνομάζεται παρὰ Συγγραφέως ἀξιολόγου
 Παλλάδιον τῆς Ἀγγλίας, καὶ ἀπεσφενδονίσθη οὐ-
 σιωδῶς κατὰ τῶν ναυτικωτάτων Ὀλλανδῶν. Ἴδὲ
 Ἀγγλία εἰς τὸ Β'. Βιβλίον.

Ὁ δὲ Κάρολος Β'. Βασιλεὺς τῆς Ἀγγλίας ὄχι
 μόνον ἐπικύρωσε τὸ ῥηθὲν ψήφισμα, ἀλλὰ καὶ προ-
 σέθετο Διάταγμα τῷ 1660, θεσπίζων ὅτι κανεὶς
 ἀλλογενὴς νὰ μὴ ἔχῃ ἄδειαν νὰ ἐμπορεύεται μὲ τὴν
 Ἀγγλίαν εἰς ὅσα εἶδη ἠμποροῦν οἱ ἴδιοι Ἄγγλοι νὰ
 ἐμπορευθῆν, μετακομίζοντές τα μὲ ἔδικάτων καρά-
 βια. Ἐκτοτε λοιπὸν ἀναγκασθέντες κατὰ πρῶτον,
 καὶ ἐρεθισθέντες κατὰ δεύτερον λόγον ἀπὸ τὸ κέρ-
 δος, ἐπολλαπλασίασαν τὰ πλοῖά των, καὶ ἔφθα-
 σαν

εν εἰς αὐτὸν τὸν ὑπεροχικὸν βαθμὸν τοῦ Ἐμπορίου.

Γνωρίζω ἀρκετὰ τὴν διαφορὰν τῆς Γένους μας, καὶ τὰ εὐπέρβατα ἐμπόδια εἰς τὸ νὰ φθάσωμεν τὴν Ἄγγλους, ἀλλὰ τὸ νὰ τὴν μιμηθῶμεν, καὶ νὰ ἀκολουθήσωμεν τὰ ἴχνη των, ὅχι μόνον δέν μας εἶναι ἐμπο-
σθένον, ἀλλὰ καὶ φιλοτιμημένη ἡ κραταιὰ Βασι-
τελεία εἰς τὸ νὰ μας ἐμψυχώσῃ, ἐπιχορηγεῖ προνόμια
τελείας, καὶ ἐλευθεριότητος εἰς τοὺς κυβερνήτας
τῶν καραβίων τῶν ὁμογενῶν μας, καὶ συνίστησι
προξένους. (Consoli) δημοσίως ἐγνωσμένους εἰς τὰς
κραλίου Πόλεις τῶν φιλικῶν Δυνάμεων, πρὸς ὑπε-
ρίσπισιν τοῦ Ναυτικοῦ, καὶ τῆς Ἐμπορίου.

Συγχρόνως μὲ τὴν ἀναγέννησιν τῆς Ἐμπορίας εἰς τὸ
γένος μας ἐμεγάλωσαν, καὶ ἐπλήθυναν τὰ καράβια
τῶν Ἰνδῶν, τὰ Ψαρά, καὶ αἱ Σπέσσαι, τὰ τρία ξη-
ρῆνησα τῆς Ἀρχιπελάγους, καὶ ἀπέδειξαν ἐμπράκτως
ἐπὶ τὸν ἀποκτηθέντα πλοῦτόν των τὴν ἀλήθειαν τῶν
ἐρημένων. Ἀλλὰ πόσον ἠθέλον ἦναι εὐτυχέστεροι εἰάν
ἔχον περισσοτέραν ὁμόνοιαν, καὶ νόμους, ἢ κανόνας
καὶ νὰ ὀδηγῶνται, καὶ τὸ κυριώτερον εἰάν τὰ δύο
Ἐμπορικὰ Συστήματα τῆς Κωνσταντινουπόλεως, καὶ
τῆς Σμύρνης ἠθέλον συντρέξῃ εἰς τὸ νὰ πολλαπλα-
σιασθοῦν, καὶ ἐκείνων, καὶ τῶν λοιπῶν παραλίων
περῶν τὰ καράβια, καὶ νὰ ὑπερασπίζονται παρὰ
τῶν δυνατωτέρων τοῦ Γένους, μὲ τὴν συστηματικὴν
συνδρομὴν, ὅταν χρεῖα τὸ καλέσῃ νὰ ἀνενεχθοῦν
εἰς ὑποθέσεις των εἰς τὴν Βασιλικὴν Ναυαρχίαν, καὶ
εἰς τὴν τὴν ἀνωτάτην Διοίκησιν; Μήπως δὲν γνωρί-
θῃεν οἱ Ἐμπορευόμενοι πόσας ἀδικίας δοκιμάζουσι με-
ταφέροντες τὰς πραγματείας των μὲ καράβια ἔχοντα
σημαίας ξένων Βασιλειῶν; μήπως εἶναι ἀδύνατον νὰ
ἔπαυ-

ἐπαυξηθῆν ἀπὸ τὸ βασιλικὸν ἔλεος τὰ προνόμια τῆς ναυτιλίας τοῦ Γένους, καὶ νὰ ἀπολαμβάνωμεν ὅσα καὶ αἱ φιλικώτεραι Αὐλαὶ τοῦ Βασιλείου τῆς Κράτους;

Χρειαζονται ὅμως, ἠθελέν μοι προβάλλῃ τινὰς, δυσκολίας τὰ τοιαῦτα, ἀλλ' ἀποκρίνομαι ὅτι ὅλα τὰ καλὰ καὶ μὲ δυσκολίας, καὶ μὲ ἔξοδα ἀρχονται καὶ τελειοποιῦνται· καὶ φυσικὰ κἀνεὶς ποτε δὲν τρυγᾷ, ἢ θερίζει, εἴν πρῶτον δὲν κόπιάσῃ, καὶ ἔξοδεύσῃ νὰ φυτεύσῃ, καὶ νὰ σπείρῃ· εἰς ὅλα χρειάζεταιται σύμπνοια, καὶ ἀδελφότης, καὶ ὅλα κατορθοῦνται εἰς τὸν κατὰ δύναμιν καλλήτερον τρόπον.

Τὰ παράλια τοῦ Ἀρχιπελάγους, καὶ τὰ ἐν αὐτῶ Νησίᾳ κατοικῶνται ἀπὸ πολλοὺς, καὶ καλοὺς ὁμογενεῖς ναύτας· εἰς πολλὰ μέρη εὐρίσκεται ναυπηγήσιμος ξυλικὴ ἔξαιρετος· εὐκολίαν ἔχομεν διὰ τὴν ἀπόκτησιν τῶν σχοινίων, πανίων, καὶ σιδήρου, ναυπηγούς ἔχομεν· ὥστε ὁ πολλαπλασιασμὸς τῶν καραβίων τοῦ Γένους εἶναι εὐκολώτατος, ἀναγκαιότατος εἰς τὴν αὔξησιν τῆς Ἐμπορίας, καὶ ἐπωφελέστατος εἰς τὴν κοινὴν εὐδοκίμησιν εἰς τὸ Ἐμπόριον.

Τὰ διαπλέοντα ἐπὶ τῶν ὑδάτων πλοῖα εἶναι·

α'. — Ἡ Βασιλικά, τὰ ὁποῖα καὶ πολεμικά, καὶ συνηνωμένα, Στόλος ὀνομάζονται.

β'. — Ἡ Ἐμπορικά, ὅσα μετακομίζουν πραγματείας ἀπὸ ἑνα, ἢ ἄλλον λιμένα, καὶ τόπον· ὑποδιαίρῃνται εἰς διάφορα εἶδη κατὰ τὰ σχήματά των, ὡς βλέπεις εἰς τὴν Λέξιν Καραβι τοῦ Α'. Βιβλίου, καὶ περὶ τούτων εἶναι ὁ λόγος ἐνταῦθα.

γ'. — Ἡ Ἀλιευτικά, ὅσα χρησιμεύουν διὰ τὸ ὀψάρευμα.

δ'.

δ. — Ἡ Ἐπιβατικά, καὶ Διαβατικά, ὅσα μεταχειρίζομεθα διὰ νὰ διαπεράσωμεν πορθμούς, λίμνας, ἢ ποταμούς, ἢ καὶ νὰ μεταβῶμεν ἀπὸ ἓν εἰς ἄλλο τοῦ αἰγιαλοῦ μέρος, καὶ νὰ μετακομίσωμεν κατ' ὀλίγον τὰς πραγματείας εἰς τὰ μεγάλα Καράβια, ἀλλὰ ταῦτα καὶ σκάφη, καὶ πλοιάρια, καὶ λέμβη ἢμποροῦν νὰ ὀνομασθοῦν.

Τὰ Ἐμπορικά καράβια ἐκτὸς τῆς ἀνω σημειωθεῖσης διαιρέσεως κατὰ τὸ σχῆμα, καὶ τὴν μορφήν αὐτῶν, διαιροῦνται καὶ εἰς μικρότερα, καὶ μεγαλύτερα κατὰ τὸ χωρητικόν των εἰς πολὺ, ἢ ὀλίγον φορτίον· καὶ ἐπειδὴ συμβάλλει πολὺ εἰς τὴν τιμὴν αὐτῶν, ἢ τοιαύτη χωρητικότης τοῦ φορτίου των, ἀναγκαῖον μοί φαίνεται νὰ ἐκτεθῇ ἐνταῦθα καὶ ἡ μέθοδος τῆς καταμετρήσεως.

ΚΑΤΑΜΕΤΡΗΣΙΣ

Τῆς Χωρητικότητος τῶν Καραβίων.

- α. — Μέτρησον τὸ μῆκος τῆς ἐσωτερικῆς ἐκτάσεως τοῦ Καραβίου ἀπὸ τὸ διάφραγμα τοῦ κοιτῶνος, ἕως τοῦ ἄλλου διαφράγματος τῆς πώρας.
- β. — Λάβε τὸ πλάτος κατὰ τὸ μέσον, καὶ εἰς τὰς δύο ἄκρας ἀφίνωντας 8 ποδῶν μῆκος εἰς ἑκάστην.
- γ. — Ὅμοίως λάβε καὶ τὸ ὕψος εἰς τὰ τρία ταῦτα ἀπυστήματα.

Πα-

Παράδειγμα.

Υποθέτωντας τὸ μῆκος τῆς Καραβίς . . . ποδῶν „	60
τὸ δὲ πλάτος {	μεσαῖον „ 20
	τῆς μιᾶς ἄκρας „ 15
	τῆς ἄλλης „ 14
τὸ ὕψος {	εἰς τὴν μίαν ἄκραν . . . „ 7
	εἰς τὸ μέσον „ 6
	εἰς τὴν ἄλλην ἄκραν . . „ 8

Ἀναλόγησον τὸ κοινὸν πλάτος ἔτω· σύναψε τὰ δύο ἄκρας, ἦτοι 15 καὶ 14, καὶ τὴν ὁλότητα 29 διαίρεσον εἰς δύο, καὶ ἔχεις $14\frac{1}{2}$. πρόσθετες εἰς αὐτὸ τὸ μεσαῖον πλάτος 20. καὶ τὸ γινόμενον $34\frac{1}{2}$ διατεμε εἰς τὸ ἥμισυ, καὶ ἔχεις $17\frac{1}{4}$, καὶ αὐτὸ εἶναι τὸ ἀληθὲς κοινὸν πλάτος.

Ἀναλόγησον ὁμοίως καὶ τὸ κοινὸν ὕψος, ἦτοι συνάπτων 7 καὶ 8, κατὰ τὸν ἀπαράλλακτον τρόπον τῶ πλάτους, καὶ τὰ 14 ἡμισεύων ἔχεις $7\frac{1}{2}$, εἰς ἃ πρόσθετες τὸ μέσον 6, καὶ τὴν ὁλότητα $13\frac{1}{2}$ διαίρεσον, καὶ εὕρισκεις ὅτι τὸ ἀληθὲς κοινὸν ὕψος εἶναι $6\frac{1}{4}$ πόδας· ὥστε εἶναι

Τὸ κύριον μῆκος τοῦ καραβίου . . πόδας „	60
Τὸ κύριον πλάτος „	$17\frac{1}{4}$
Τὸ κύριον ὕψος „	$6\frac{1}{4}$

Υπο-

Υπολογισμός.

Πολλαπλασιάσον τὸ μῆκος 60
 μὲ τὸ πλάτος ,, 17 $\frac{1}{4}$

ἢ ἔχεις 1035

Πολλαπλασιάσον τὸ γενόμενον μὲ τὸ ὕψος. 10356 $\frac{1}{4}$

καὶ γίνεται 6986.

Καὶ τόσες κυβικὲς πόδες εἶναι τὸ ἔμβαδὸν τῆς Καραβίς· καὶ ἐπειδὴ οἱ 42 πόδες κάμυνεν ἓνα Κάδου (Tonneau) κατὰ τὸ Γαλλικὸν διάταγμα τῆς Ναυτικῆς, ἐκδόθεν τὸν Αὐγούστου τοῦ 1681. καὶ ἕκαστος Κάδος ζυγίζει 2000 Παρισιακάς λίτρας, ἀναλογεῖ τὸ βάρος ἑνὸς κυβικοῦ ποδὸς νερῶ μὲ 47 $\frac{1}{7}$ λίτρας.

Ἄλλη Μέθοδος Καταμετρήσεως.

Υποθετέον ἐν Καραβί χωρῶν 24 βαρύλλια στενὰ βαζόμενα κατὰ μῆκος, τοῦτο δὲ ἀπὸ τὰς λεγομένας Λότκας, ἢτοι ἐπίπεδον, καὶ χωρὶς δεύτερον κατάστρωμα 16 πόδας πλατὺ, καὶ 8 πόδας ὑψηλὸν, ἢτοι βαθύ. Θέλωντας νὰ λογαριάσῃς πόσους Γαλλικούς Κάδους χωρεῖ κάμε ἔτω·

Τὸ $\frac{1}{2}$ τῶν 16 ποδῶν τῆς πλατῆς . . . ,, 8

Τὸ $\frac{1}{2}$ τῶν 8 ποδῶν τοῦ μήκους . . . ,, 4

Τὸ γινόμενον ἀπὸ τὸν πολλαπλασιασμὸν -- 32

Υποπολλαπλασιάσον μὲ τὰ βαρύλλια ,, 24

ἢ ἔχεις 768.

Διαί-

Διαιρέσον αὐτὰ μὲ 4, καὶ ἔχεις τόσους κάρδς, ἥτοι 192. πρὸς 2 χιλιάδ. Λίτρας, καὶ ἀνάγαγε εἰς ὄ,τι μέτρον, ἢ βάρους θέλεις.

Σημείωσαι. Ἐὰν τὸ Καραβι ἦναι κοῖλον, λαμβάνεται τὸ κατὰ μῆκος ἀπόστημα τῶν βαρυλλίων, καὶ ὅσον διὰ τὸ περισσότερον κοίλωμα προστίθεται εἰς τὸ πλάτος, διὰ τοῦτο πρέπει νὰ ληφθῇ τὸ ἀνώτερον πλάτος.

Ἐὰν δὲ τὸ Καραβι ἦναι δύο καταστρωμάτων, μετρεῖται ὁμοίως κατὰ τὰς τρεῖς διαστάσεις μῆκος, ὕψος, καὶ πλάτος· ἀλλὰ προστίθεται τὸ ἐκτημόριον τοῦ ὅλου πρὸς ἀναπλήρωσιν.

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Ν Γ'.

Ἐξακολουθήσεις τῆς αὐτῆς Προτάσεως.
Περὶ Τραπεζιτικῆς.

Λεῖπεται νὰ ἐκθέσωμεν εἰς αὐτὸ τὸ τελευταῖον Κεφάλαιον καὶ τὰ περὶ τοῦ τραπεζιτικοῦ ἐπιτηδεύματος, διὰ νὰ ἀναπληρωθῇ ὅλος ὁ ἀριθμὸς τῶν συντρεχόντων εἰς τὴν αὔξησιν, καὶ εὐδοκίμησιν τοῦ Ἐμπορίου, καὶ δὴ λέγομεν.

Τράπεζαν ὠνόμασαν οἱ δευτερογενεῖς Ἕλληνες, ἥτοι ὅσοι ἤκμασαν μετὰ τὸν λαμπρὸν αἰῶνα τῆς ἐλευθερίας, καὶ αὐτονομίας τῆς Ἑλλάδος, ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον οἱ Πρόγονοί των ὠνόμαζον Ἄβακα, (α) οἱ δὲ Ἴταλοὶ παραλαβόντες ἀπὸ τοῦ Ἄβακος ἔκαμαν

(α) Καὶ τὰς Τράπεζας τῶν Κολλυβιστῶν κατέστρεψε. Ματθ. Κεφ. κα. στίχ. 12.

μαν τὸ, Banca, καὶ ἐκ τούτου Βαγκιέρην τὸν Τραπεζίτην ὠνόμασαν.

Ἡμεῖς δὲ Τραπεζιτικὴν ὀνομάζομεν τὴν συναλλαγὴν τῶν νομισμάτων, ἢ ὑλικῶς, ἢτοι μέταλλου πρὸς μέταλλον, ἢ καὶ διὰ τῶν λεγομένων Γραμματίων συναλλαγματικῶν. ὥστε οἱ πρῶτοι εὐλόγως ἤμποροῦν νὰ ὀνομασθοῦν Κολλυβισταί· οἱ δὲ δεῦτεροι κυρίως Τραπεζίται (Banchieri) (α).

Τὸ Γένος μας, κακῆ τύχῃ, παρεχώρησεν ὅλην τὴν ἐπικερδестаτήν κολλυβιστικὴν εἰς τοὺς Ἀρμενίους, καὶ ἐλπίς δὲν φαίνεται νὰ ἀναλάβῃ κατὰ τὴν ὑπεροχὴν ἐκείνων εἰς τὴν Βασιλεύουσαν αὐτὸ τὸ ἐπάγγελμα· εἰς δὲ τὸ δεύτερον ἐπιμελεῖται, καὶ ἤμπορεῖ νὰ ἐπιδώσῃ διὰ τὴν ἀγχινοῖάν του· διὰ τοῦτο καὶ περὶ τῆς διὰ Συναλλαγματικῶν Γραμματίων ἐπιχειρήσεως θέλομεν γράψῃ, ἢ ὁποῖα συνέχεται ἀδιαχωρίστως μὲ τὸ ἐξωτερικὸν Ἐμπόριον.

Οἱ Ἐμποροὶ φροντίσαντες νὰ ἐλαφρώσουν τὰ βάρη τῆς συναλλαγματικῆς τῶν ληψοδοσίας μὲ τὰ μακρυνὰ μέρη, ἐνέκριναν τὰ Συναλλαγματικὰ Γραμματία, ἀντὶ τῶν ὑλικῶν νομισμάτων, καὶ μεταχειριζόμενοι συμβόλαια ἀπὸ μικρὸν χαρτίον, ἐποπλασάσαν τρόπον τινὰ τὰ τίμια μέταλλα τοῦ χρυσοῦ, καὶ ἀργύρου; καὶ ἀπέδειξαν νέαν τέχνην τὴν Τραπεζιτικὴν.

Ἐφευρεταὶ τῶν Συναλλαγματικῶν Γραμματίων ἐκρημάτησαν οἱ Ἑβραῖοι, οἱ ὅποιοι καταδιωχθέντες, καὶ

(α) Τραπεζίται, ἢ Ἀβακισαί, διότι ἐπὶ Τραπεζῆς, ἢτοι Ἀβακὸς γράφοντες ἀποτελοῦσι τὸ συναλλάγμα. Κολλυβισταὶ δὲ οἱ ἄλλοι, κατὰ τὴν παλαιάντων ὀνομασίαν.

καὶ ἔξοστρακισθέντες ἀπὸ τὴν Γαλλικὴν Ἐπικρατείαν ἐπὶ Φιλίππου Αὐγούστου (α), καὶ Φιλίππου τοῦ Μακροῦ (β), καὶ ἀφήσαντες τὴν περιουσίαν των εἰς τὰς χεῖρας πιστῶν φίλων των, ἔδιδον Γραμμάτια πληρωτέα παρ' αὐτῶν πρὸς ὅσους εἶχον χρείαν νὰ ἐμβάσουν ἀπὸ τὴν Λομβαρδίαν, εἰς τὴν Γαλλίαν, καὶ ἐλάμβανον μετρητὰ ἀργύρια· οἱ δὲ συνεδίσαντες αὐτὸν τὸν εὐκόλον τρόπον τοῦ νὰ ἐμβάζουν, καὶ νὰ τραβοῦν τὰ μετρητά των ὅποι, καὶ ὁπόθεν ἤθελον, ἠκολούθησαν αὐτὸν, καὶ ἐκεῖθεν διεδόθη ἀπανταχοῦ ὥστε ἡ ἀνάγκη ἐχρημάτισε πρωτοδιδάσκαλος τῆς Τραπεζιτικῆς, ἡ εὐκολία παρακινητῆς, καὶ οἱ Νομοθέται ἐπεστήριξαν μετὰ ταῦτα μὲ σαφεῖς Νόμους, καὶ μὲ διαταγὴν πρὸς τὰς Κριτὰς νὰ ἀποφασίζου ἀνυπερθέτως τὰς περὶ αὐτῶν διαφορὰς, αὐτὸν τὸν κοινωφελῆ τρόπον.

Αἱ Διοικήσεις ὁμῶς ἐστενεύθησαν νὰ βλέπουν ἐγνωσμένην εἰς τὸ κοινὸν τὴν ἐσωτερικὴν, καὶ ὑλικὴν τιμὴν τῶν νομισμάτων των, καὶ νὰ μὴ δύνωνται νὰ κρύψουν τὴν δολιότητα τῶν Νομισματοτυπειῶν των ἀπὸ τὸν τραπεζίτην ἔμπορον, ὁ ὁποῖος καθ' ἡμέραν τὰ ἰσοσταθμεῖ μὲ τὰς λοιπὰς Ἐπικρατείας, καὶ αὐτὸ λέγεται διαφορὰ, ἢ μεταβολὴ τῆς συναλλαγῆς. Difference du change.

Ἡ

(α) Τῷ 1182 ἐξέδοτο Δόγμα ἐξοστρακισμῆ ὅλων τῶν Ἑβραίων ἀπὸ τὴν ἐπικρατείαν του, καὶ τῷ ἐπιόντι ἔτει μετέβαλεν εἰς Ἐκκλησίας τὰς συναγωγὰς αὐτῶν.

(β) Τῷ 1319 ὁ τῆς ἱερᾶς ἐτάσεως πρόεδρος Γουιδονίς ἔκαφε εἰς ἀμάξια βιβλία τῆς Ταλμουδ, καὶ ἄλλο πλῆθος Ἑβραίων· τῷ δὲ 1521 ἐξωλοδρεύθησαν οἱ Ἑβραῖοι ἀπὸ τὴν Γαλλίαν, καὶ μετῴκησαν εἰς τὴν Λομβαρδίαν.

Ἡ τοιαύτη συναλλαγή λέγεται κατὰ τὸ ἴσον *pari passim*, ὅταν τὸ συναλλαγματικὸν Γραμματίον εἶδῃ εἰς τὸν ἐπιφέροντα (Porteur) χρυσίου ἢ ἀργυρίου ἰσόσταθμον, καὶ ἰσοκαθαρὸν μὲ ὅσον αὐτὸς ἠγόρασε τὸ Γραμματίον ὑπὲρ τὸ ἴσον, ὅταν ὁ ἐκδότης τοῦ Γραμματίου εὐρεθεῖς εἰς ἀνάγκην, ἢ διὰ ἀπρόβλεψιν μεγαλητέρας ὠφελείας εἶδῃ περισσότερα, καὶ λαμβάνει ὀλιγώτερα ὑπὸ τὸ ἴσον δέ, τὸ ἐναντίον ἢτοι εἶδει ὀλιγώτερα, καὶ λαμβάνει περισσότερα ἢ δὲ τοιαύτη ἀναλογία προέρχεται ἀπὸ τὴν ὀλιγότητα τοῦ χαρτίου, ἢτοι τῶν συναλλαγματικῶν Γραμματίων, ἢ τὴν αὐτοῦ περισσότητα, καὶ τὰ κίττιατὰ τῆς ποσότητος τῶν ἀργυρίων, τὰ ὅποια εἶδει, ἢ λαμβάνει τὸ ἐν πρὸς τὸ ἄλλο μέρος, ὑποδιαιρούμενα εἰς τὰ ἀκόλουθα.

α. Εἰς τὴν περισσότητα, ἢ σπανιότητα τῶν νομισμάτων.

β. Εἰς τὴν ὑπόληψιν, καὶ πίστιν.

γ. Εἰς τὰς ἐπιχειρήσεις τῶν Τραπεζιτῶν.

δ. Εἰς τὴν εἰρήνην, ἢ πόλεμον.

ε. Εἰς τὰ ἕκτακτα ἔξοδα τῶν Ἐπικρατειῶν.

ς. Εἰς τὴν ὑλικὴν διαφορὰν τῶν νομισμάτων.

ζ. Εἰς τὸ Ἐμπόριον, ἐνεργητικὸν δηλαδὴ, ἢ παθητικόν.

Ὅταν ἀπὸ μίαν Πόλιν ἐκδίδονται συναλλαγματικά πρὸς ἄλλην Πόλιν, ἢ Ἐπικράτειαν μὲ ὀνομασίαν τῶν ἰδίων νομισμάτων ὑπὲρ τὸ ἴσον, ἢ διαφορὰ αὕτη λέγεται προσθήκη, *Agio*, τὸ ὅποιον σημαίνει βοήθειαν, ἢ εὐκολίαν ἂντιπροσθήκη δέ, τὸ ὑπὸ τὸ ἴσον, *Contra Agio*.

Εἰς τὰς συναλλαγματικὰς ἀγορὰς, ἢ πόλεις συννεθίζεται νὰ ᾖναι μεταβλητὴ εἰς τὴν μίαν ἢ συναλ-

ναλλαγματική διαφορά, Corso di Cambio· εἰς δὲ τὴν ἄλλην εἶναι ἀμετάβλητος, καὶ ἡ διαφορά αὕτη ἔσα κοινῶς γνωστὴ, ὀλίγον ὄφελος δίδει εἰς τὸν Τραπεζίτην· διὰ τοῦτο οἱ ἐπιτηδειότεροι Τραπεζίται ἀναλογιζόμενοι κατὰ τὰς λεπτομερεῖς εἰδήσεις πανταχόθεν, ἐκλέγουν τὸ ἔμμεσον τράβιγμα, ἢ ἔμβασμα διὰ νὰ ὠφεληθοῦν, καὶ αὐτὸ κυρίως ὀνομάζεται Γύρος· ἢτοι ἔχοντας νὰ ἐμβάσω εἰς Βιένναν, καὶ ἐπειδὴ ἐν, ἢ πολλά ἀπὸ τὰ εἰρημένα ἑπτὰ αἰτία βαστοῦν τὴν συναλλαγματικὴν διαφοράν μεταξὺ Κωνσταντινουπόλεως καὶ Βιέννης ὑπὲρ τὸ ἴσον, προκρίνω νὰ ἐμβάσω τὴν ἴσην ποσότητα φιορινίω Βιέννης, ἀλλὰ μέσον Ὀλλάνδης, Λιβόρνου, ἢ ἄλλης συναλλαγματικῆς Ἀγορᾶς, ὅπου ἰξεύρω ὅτι ἡ ῥηθεῖσα διαφορά εἶναι ὑπὸ τὸ ἴσον κατ' ἀναλογίαν τῆς μεταξὺ Κωνσταντινουπόλεως, Λιβόρνου, ἢ ἄλλης Ἀγορᾶς, καὶ Βιέννης. Ἀλλὰ ταῦτα θέλων ἐκτεθῆ εἰς τὴν σειράν τοῦ παρόντος Βιβλίου ἐξηγηματικώτερα· ἐντεῦθεν δὲ ἀρκεῖ νὰ πληροφορηθῶμεν ὅτι ἡ Τραπεζιτικὴ αὕτη εἶναι ἀναγκαία πρὸς ἐπίδοσιν τοῦ Ἐμπορίου, καθὼς καὶ αἱ προγραφεῖσαι τέχναι, ἀν' ὅχι περισσότερον.

Ἄβακα, ἢτοι Banca, ὠνόμασαν οἱ Ἑνετοὶ τὴν ὑπ' αὐτῶν συστηθεῖσαν κατὰ πρῶτον Τράπεζαν, ἔσαν κυρίως Κάψαν Γενικὴν, καὶ Δημοσίαν, δεχομένην ὅλων τῶν εἰς αὐτὴν παρακατατιθεμένων τῶ ἀργύριον, ἢ χρυσίον μὲ ἀδειαν νάτο διατάξουν, ὡς θέλουν· ὥστε μὲ τὴν μέθοδον ταύτην πολλαπλασιάζονται τὰ ὑλικά νομίσματα, καὶ ἀντὶ τούτων διαδίδονται εἰς τὸν Κόσμον τὰ Γραμμάτια, ἢ Συμβόλαια τοῦ Ἄβακος, καὶ γίνεται ἡ ληψοδοσία τῶν ἐμπόρων, καὶ τῶν λοιπῶν ἀνθρώπων.

Κα.

Κατὰ τὴν ἐξῆς σειράν συνεστήθησαν αἱ διάφοροι τῆς Εὐρώπης Τράπεζαι, ἤτοι "Αβαίκες.

Εἰς τὴν Ἑνετίαν παλαιότερα, καὶ πρώτη μὲ 5 Μιλλιῶνια Δουκάτα κεφάλαιον κατατεθέν.

Εἰς τὸ Ἀμστελῶδαμον τῷ 1609. κατὰ τὸν τύπον τῆς ἄνω, μὲ 300 Μιλλιῶνια Φλωρίνια.

Εἰς τὸ Ἀμβοῦργον τῷ 1619. μὲ ἄγνωστον κατὰθεσιν μετρητῶν.

Εἰς τὴν Λιβόρνου ὁμοίως καὶ ἐπομένως εἰς τὴν Νυρεμβέργην, Λόνδραν, Γένναν, Στοκχόλμον, Βιένναν, Μαδρίδον, Κοπεγχάγεν, Σαξωνίαν, καὶ τὰ Παρίσια, μὲ διαφόρους Νόμους, συστήματα, καὶ σκοπούς, καθὼς θέλουσιν διαληφθῆ εἰς τὰ ἐξῆς Β' καὶ Γ' Βιβλία.

Π Ι Ν Α Ξ

ΤΗΣ ΕΡΜΑΘΗΝΗΣ ΚΕΦΑΛΑΙΩΔΗΣ.

Εἰσαγωγικά Προλεγόμενα.	Φύλ.	γ'.
Μέθοδος τοῦ Συγγράμματος.		η'.
Γ'φος τῆς γλώσσης.		ια'.

Τ Μ Η Μ Α Α'.

Κεφάλαιον Α'. Ὁρισμός, καὶ Διαίρεσις τοῦ Ἐμπορίου.	3
Κεφάλαιον Β'. Πότερον ὠφελεῖ τὸ Ἐμπόριον, ἢ βλάπτει.	9
Κεφάλαιον Γ'. Ὅτι ἀναγκαία ἡ Ἐμπορικὴ Σπουδή.	28

Τ Μ Η Μ Α Β'.

Κεφάλαιον Α'. Περὶ Ἀρχῆς καὶ προόδου τοῦ Ἐξωτερικοῦ Ἐμπορίου.	34
Κεφάλαιον Β'. Περὶ καταστάσεως τοῦ Ἐμπορίου μετὰ τὴν παρακμὴν τῆς Ῥωμαϊκῆς Αὐτοκρατορίας.	54
Κεφάλαιον Γ'. Σύνοψις Ἱστορικῆ περὶ τῆς νέου Ἐμπορίου.	66
Κεφάλαιον Δ'. Περὶ τοῦ διὰ ξηρᾶς Ἐμπορίου τῶν προϊόντων τῆς Ἰνδίας.	75

Κε-

Κεφάλαιον Ε'. Ἐπιθεωρία, ἢ Ἀνακεφαλαίωσις τῶν
ρηθέντων. 79

Τ Μ Η Μ Α Γ'.

Κεφάλαιον Α'. Περὶ τῆς Ἐσωτερικῆς Ἐμπορίας. 86
Κεφάλαιον Β'. Περὶ Γεωργικῆς, 88
Κεφάλαιον Γ'. Περὶ Βοσκητικῆς, καὶ Θηρευτικῆς. 106
Κεφάλαιον Δ'. Περὶ Ὀρυκτικῆς, καὶ Μεταλλουργίας. 114
Κεφάλαιον Ε'. Περὶ Τεχνῶν. 123

Τ Μ Η Μ Α Δ'.

Κεφάλαιον Α'. Περὶ Εὐδοκιμήσεως εἰς τὰ Ἐμπό-
ριον. 139
Κεφάλαιον Β'. Περὶ Εὐδοκιμήσεως τῆς ὅλου Ἐθνούς
εἰς τὸ Ἐμπόριον, ἐν ᾧ καὶ περὶ Ναυτικῆς. 153
Κεφάλαιον Γ'. Περὶ Τραπεζιτικῆς, 160

ΕΡΜΗΣ Ο ΚΕΡΔΩΟΣ

Η Τ Ο Ι

ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΕΓΚΥΚΛΟΠΑΙΔΕΙΑ

Σ Τ Γ Γ Ρ Α Φ Ε Ι Σ Α Π Α Ρ Α

ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ

ΔΙΑ ΠΡΟΤΡΟΠΗΣ ΚΑΙ ΔΑΠΑΝΗΣ

ΤΟΥ ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ ΤΙΜΙΟΥ ΚΑΙ ΦΙΛΟΓΕΝΟΥΣ
ΕΜΠΟΡΙΚΟΥ ΣΤΕΤΗΜΑΤΟΣ

ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ΜΕΓΑΛΕΜΠΟΡΩΝ

ΠΡΟΣ ΧΡΗΣΙΝ ΚΑΙ ΩΦΕΛΕΙΑΝ ΑΥΤΩΝ

ΚΑΙ ΤΩΝ ΑΠΑΝΤΑΧΟΥ ΟΜΟΓΕΝΩΝ.

ΕΠΙΣΤΑΣΙΑ ΚΑΙ ΔΙΟΡΘΩΣΕΙ Σ. Β.

Ε Ν Β Ε Ν Ε Τ Ι Α .

ΠΑΡΑ ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΓΑΤΚΕΙ ΤΩ ΕΞ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ.

Ι 8 Ι 5.

ΠΡΟΟΔΟΠΟΙΗΣΙΣ.

ΦΙΛΤΑΤΕ ΑΝΑΓΝΩΣΤΑ.

Τὸ ἀνὰ χεῖράς σε τῆτο Λεξικὸν τῆς Ἐμπορικῆς Ἑλληνικῆς συναρτίσθη ἀπὸ τὰ ἐγκριτότερα Γαλλιταλικά ἐμπορικά Συγγράμματα, μὲ προσθήκην τῶν γνωστοτέρων εἰς ἡμᾶς εἰς τὰ ἐντόπια προϊόντα, κατὰ τὴν ἰδίαν με πληροφορίαν, καὶ τῶν εἰδημονεστέρων τὴν ἐπιμαρτυρίαν· ἀλλὰ καὶ μὲ ἀφαίρεσιν ὅσων δὲν εἶναι ἔργον τῶν ὁμογενῶν Ἐμπόρων.

Ἐφρόντισα καὶ ἠγωνίσθην, ὅσον αἱ περιστάσεις, καὶ οἱ τρόποι μοι ἐπέτρεψαν, νὰ μὴ φανῆ μήτε ἐλλιπὲς, μήτε περιττολόγον τὸ Βιβλίον, καὶ γενικῶς νὰ σε ἀφέλῃσω· ὥστε εἶμαι εὐέλπις ὅτι ἂν κατὰ πάντα δὲν ἐπιτύχω τὸν σκοπὸν με τῆτον, κατὰ τὰ περισσότερα ὅμως θέλω σὲ ἀκῆσει εὐχαριστημένον.

Εἰς πολλὰς λέξεις εὐρίσκεις ἐξηγμένην τὴν Ἑλληνικὴν ὀνομασίαν τῶν πραγμάτων μὲ τὴν ταύτοσήμαντον Τουρκικὴν, καὶ Γαλλικὴν λέξιν, πολλάκις δὲ καὶ τὴν Λατινικὴν, ὡς συγγενεστέραν πρὸς τὴν Ἑλληνικὴν, καὶ γνωστοτέραν εἰς τὰ Φαρμακοποιεῖα. Εἰς δὲ τὸ τέλος τῆς Βιβλίας εὐρίσκεις Πίνακα τῶν Ἰταλικῶν ὀνομασιῶν, μὲ πᾶς Ἑλληνικὰς, διὰ περισσοτέραν σε εὐκολίαν.

Ἐ-

Ἐγὼ Φίλε ἔκαμα ὅλον με τὸ χρέος τῆς φιλογενείας,
ἐπιμεληθεὶς καὶ συγγράφας κατὰ δύναμιν νεοφανῆ πράγ-
ματα εἰς τὴν γλῶσσάν μας· οἱ Ἐντιμότατοι Συναδελφοὶ
Συστήματικοὶ τὸ ἐδικόν των, προσδαπανήσαντες, καὶ προ-
τρέφαντές με· μένει λοιπὸν τὸ ἐδικόν σου χρέος, νὰ με-
λετᾶς, διὰ νὰ ὠφεληθῆς κατὰ τὸν σκοπὸν, καὶ τὴν ἐπι-
θυμίαν μας.

Ἐρρώσοι καὶ εὐτύχει.

Ἐν Κωνσταντινουπόλει, τῇ 12 Φεβρουαρίᾳ, 1813.

Ὁ ὁμογενὴς, καὶ φίλος σου
Συγγραφεὺς Ν. Π.

ΒΙΒΛΙΟΝ Α΄.

Περιέχον τὴν Ἐμπορικὴν Ἰατρικὴν, ἥτοι

Τεχνικά	{	ΕΡΓΟΧΕΙΡΑ	ΖΩΑ	} Καὶ τὰ ἐξ αὐτῶν
		ΒΑΝΑΤΣΟΥΡΓΗΜΑΤΑ	ΜΕΤΑΛΛΑ	
		ΦΥΤΑ, ΚΑΙ ΤΑ ΕΞ	ΟΡΥΚΤΑ	
		ΑΥΤΩΝ		

ΜΕΡΟΣ Α΄.

Α—Κ

Λ Ε Ξ Ι Κ Ο Ν

Τ Η Σ Ε Μ Π Ο Ρ Ι Κ Η Σ Τ Λ Η Σ .

Β Ι Β Λ Ι Ο Ν Α΄ .

Μ Ε Ρ Ο Σ Α΄ .

Α

Α, πρῶτον γράμμα τῆ Ἑλληνικῆ Ἀλφαβήτου, καὶ τῶν λοιπῶν γλωσσῶν, μεταχειριζόμενον παρὰ τῶν Ἐμπόρων εἰς σημείωσιν τῆ τακτικῆ ἀριθμητικῆ, πρῶτον, εἰς σειράν τῶν ἄρθρων τῶν συμφωνητικῶν, καὶ ἄλλων γραμμάτων.

Ἐπιγραφόμενον εἰς τὰ βιβλία, καὶ κατάστιχάτων, σημαίνει τὸ ἴδιον.

Σημαίνει πρὸς τούτοις, καὶ τὸ ἕως, ἢ τὴν εἰς, πρόθεσιν, κατὰ τὴν κατάχρησιν μερικῶν γραφέων, συνειδισμένων εἰς τὰς Ἰταλογαλλικὰς φράσεις, ὡς 10 à 12, ἢτοι 10 ἕως 12, καὶ ἀπὸ 5 à 4, ἀντὶ τοῦ ἀπὸ 5 εἰς 4, καὶ ταῦτα εἰς τὸν ἀναβασμὸν, ἢ καταβασμὸν τῶν τιμῶν πραγματειῶν, ἢ νομισμάτων· ἀλλ' ἐπειδὴ δὲν εἶναι ἀνάγκη, καλὸν εἶναι νὰ λείψῃ ἡ κατάχρησις αὕτη.

ἈΒΡΟΤΟΝΟΝ, Τερκιστὶ Κιαφίρ, χόρτον εἰς εἶδος μαράθρου, εὕρισκόμενον εἰς τὰς κήπους, καὶ ἰαματικόν.

ΑΓΑΘΗ, λίθος τιμία, ἢτοι πετράδιον ἐπονομαζόμενον πολλαχῶς κατὰ τὰ διάφορα χρώματά τ. Ἀπὸ τὰς
Ἀγά-

Ἀγάθας, ἄλλαι εἶναι διαφανεῖς, ἄλλαι ἐπίσκιοι, ἤτοι μὴ διαφανεῖς, καὶ ἄλλαι μικταί.

Αἱ ὀνομαζόμεναι Σαρδικαὶ εἶναι κόκκιναι, καὶ ἀπὸ αὐτὰς πολυτιμότεραι εἶναι, ὅσαι ἔχον μικρὰν βαφὴν σαρκόχρουν, σύμμικτον μὲ ὑπομέλανον, καὶ κατώτεραι, ὅσων τὸ κόκκινον κλίνει εἰς τὸ κιτρινωπὸν.

Ἐπισημῶς ὀνομάζει ἡ Γαλλικὴ Ἀκαδημία ὅσας Ἀγάθας εἶναι ἐπίσκιοι τελείως, μὲ χρῶμα ὑπόλευκον (ασπρουδερὸν) καὶ μελάνον.

Σαρδόνυχας δὲ, ὅσας ἔχουσι μικτὰ τῶν δύο εἰρημένων τὰ χαρακτηριστικά· αὐταὶ δ' εἶναι αἱ ἐπισημότεραι, καὶ τιμιώτεραι.

Εὐρίσκονται καὶ ἄλλαι Ἀγάθαι ἐπονομαζόμεναι Χαλκιδονία, Αἰγυπτιακὴ, καὶ Ῥωμαϊκὴ, ἀπὸ τῶν τόπων, εἰς τοὺς ὁποίους ἐπρωτοφάνησαν· ἡ Κρητικὴ ὅμως, ἡ ὁποία καὶ Ἱερὰ ἐπωνομάζετο, ἦτον ὀλοκόκκινος, ὡς τὸ Κοράλλι, καὶ κατάστικτος μὲ χρυσᾶ χρώματα. Μερικοὶ ἀπὸ τοὺς παλαιὰς Συγγραφεῖς τὴν ἀναφέρουσι, ἀλλὰ τῶρα δὲν εὐρίσκεται.

Ἀχάτης ὀνομάζεται ἑλληνικώτερον τὸ πετράδιον τῆτο, ἀπὸ τοῦ συγώνυμου ποταμοῦ τῆς Σικελίας, ὅπου πρῶτον εὐρέθη, καὶ ἔφερε πολὺν πλῆθον εἰς αὐτὴν τὴν Νῆσον, διὰ τὴν μεγάλην ὑπόληψιν τῶν Παλαιῶν, οἱ ὁποῖοι, καθὼς ὁ Ἀριστοτέλης, καὶ ὁ Πλίνιος ἐπιμαρτυροῦσιν, ἀπέδιδον εἰς αὐτὸ καὶ πολλὰ τερατουργήματα. Οἱ Νεώτεροι ὅμως περιφρονοῦντες αὐτὰς τὰς ὑπολαμβάνομενας ἀρετὰς του, μεταχειρίζονται τὸ πετράδιον τοῦτο, ὡς σῶμα στερεώτερον ἀπὸ τὸν Ἰασπιν, καὶ διὰ τοῦτο στιλπνότερον, εἰς διάφορα πράγματα, ὡς δακτυλίδια, πυξίδας (ταπακιέρας) καὶ ἄλλα.

Εἰς τὴν Σικελίαν εὐρίσκονται ὅχι τελείως διαφανεῖς αἱ Ἀγάθαι, ἀλλὰ στιλπναὶ (ὕαλιστεραι) καὶ πολυχροοὶ, ἤτοι λευκαὶ, στακτεραὶ, ὑπομέλανοι, κόκκινοι καὶ ἰόχροοι, καὶ εἰς πολλὰς φαίνονται μίγματα τερατώδη χρωμάτων, ὑποφαίνοντα δένδρα, ζῶα, ἄνθη, οἰκῆς, πτηνὰ, καὶ ἀνθρωπίνας ἀποτομὰς (busti), τὰ ὁποῖα

ποῖα φιλοτιμεῖται ἡ φύσις νὰ κάμῃ ἐντελέστατα, καὶ ὅταν ὁ ἀγχίους λιθοξόος ἐπιμελήσῃ νὰ μεταχειρισθῇ ὅπως πρέπει τὰς τοιάτας χρώματισμάς, ἀποτελεῖ ἐξαιρέτα πράγματα, διὰ τὸ εὐκολόγλυπτον τῆς λίθου ταύτης· αἱ δὲ ἀναγλυφόμεναι ὀνομάζονται Καμμέαι.

Πολλοὶ πετραδισταὶ (τζεβαερτζῆδες) λέγουσιν, ὅτι αἱ Ἀγάθαι τῶν ἀνατολικῶν Ἰνδιῶν εἶναι πολυτιμότεραι· ἀλλ' οἱ ἀδιάφοροι ἐξετασταὶ στοχάζονται ὅτι τὸ τοῦ λέγουσι διὰ νὰ πωλήσῃν ἀκριβώτερα, προσθέτοντες εἰς μίαν καλὴν Σικελικὴν λίθον τὸ σπανιώτερον, καὶ τὸ πολυεξοδάτερον τῆς ἀπὸ τὰς Ἰνδίας μετακομίσεως, καὶ ὑποκρύπτοντες τὸν ἀληθῆ τόποντις, κατὰ τὴν παράτηρσιν τῆ περιγητοῦ Λαβάττ. Τ. Ε'. Περιήγ. Ἰταλίας.

Εἰς τὸ βενὸν Τσενγαάρων κατὰ τὴν ἀρκτικωτέραν ἄκρην τῆς Ὀσιούς Ἐπαρχίας τῆς Ἰαπωνίας, εὐρίσκονται διάφοροι Ἀγάθαι, καὶ μερικαὶ ὠραιόταται, χρώματος κυανοῦ (γαλάζιου) καὶ παρομοιάζουν μὲ τὰ σαπφείρια, κατὰ τὸν Καίμπφερον εἰς τὴν Ἱστορίαν τῆς Ἰαπωνίας Τ. Α'.

ἌΓΑΛΟΧΟΝ, εἶδος ξυλαλόης, ξύλον μὲ πολλὰ χρώματα, ἀρωματικόν, ὑπόπικρον εἰς τὴν γεῦσιν, δυσκολόκαυστον διὰ τὴν στερεότητά τῃ, μὲ φλοιὴν ἀπαλὴν, καὶ λεπτοτάτην. Διὰ τὴν μυρωδιάν τῃ, καὶ τὴν μεταχείρσιν τῃ συναριθμεῖται εἰς τὰ ἐξαιρέτα καρδιακὰ ἱατρικά. Ἰδὲ Ἄλφι.

ἌΓΑΡΙΚΟΝ, παρασάρκωμα γινόμενον ὡς μανητᾶρι εἰς τοὺς χονδρούς κορμάς, καὶ κλώνες τῶν παλαιῶν δένδρων Λάρικος (εἶδος δαδιάς) καὶ Δρυός. Διαιρεῖται δὲ εἰς τέσσαρα εἶδη· ἀρσενικόν, θηλυκόν, ψευδές, καὶ μεταλλικόν.

Ἀρσενικόν, τὸ ὁποῖον κοινόν, καὶ βαρὺ ἐπονομάζεται, εἶναι τὸ κίτρινωπόν, καὶ πολλὰ στερεόν, καὶ χρησιμεύει εἰς τὰς μελανὰς βαφάς, ἀνακατωμένον μὲ ἄλλα εἶδη, ἐπειδὴ καθ' αὐτὸ εἶναι ἀχρουν.

Θηλυκόν εἶναι τὸ τιμιώτερον, ἐπειδὴ χρησιμεύει εἰς τὴν ἱατρικὴν, καὶ ἀπὸ αὐτὸ καλὸν εἶναι τὸ λευκόν, μέγα,

γα, ἑλαφρόν, εὐφραυστον, ἥτοι εὐκολοτζάκιστον, πικρὸν εἰς τὴν γεῦσιν, καὶ μὲ δρυμεῖαν ὀσμὴν.

Ψευδές εἶναι τὸ κοκκινωπὸν, καὶ βαρὺ, γινόμενον εἰς τὰς δρῦς, καὶ ἄλλα δένδρα (ἐπειδὴ τὸ καλὸν γίνεται εἰς τὰς λάρικας) καὶ ὀλίγον χρησιμεύει. Ἀπὸ τὴν Σμύρνην στέλλεται εἰς τὴν Εὐρώπην τὸ καλῆτερον, καὶ πωλεῖται κομμάτια, ἢ εἰς κόνιν, ἢ εἰς τροχίσκους, οἱ ὅποιοι κατασκευάζονται ζυμωνόμενοι μὲ ὑγρόντι εἰς διάφορα σχήματα, καὶ μεγέθη, καὶ ξηραίνόμενοι εἰς τὸν αέρα, καὶ εἰς τὴν σκιάν, χωρὶς κανὲν ζέσταμα ἡλίου, ἢ πυρός.

Ἀγαρικὸν Μεταλλικὸν, τὸ ὁποῖον, καὶ Λιθομάγρα, καὶ Στενομάγρα ὀνομάζεται, καὶ Γάλα Σελήνης· εἶναι εἶδος πέτρας λευκοτάτης, καὶ ἑλαφροτάτης, εὑρισκομένης εἰς διάφορα μέρη τῆς Γερμανίας, μεταξύ τῶν σχιστῶν βράχων, καὶ γινομένης ἀπὸ τὴν θερμὴν ἀναθυμίασιν μετάλλων ἐκεῖ ὑποκρυπτομένων, κατὰ τὴν γνώμην τινῶν Φυσιολόγων, καὶ τῆτο χρησιμεύει μόνον εἰς τὴν Ἰατρικὴν.

ἌΓΓΕΛΙΚΗ, ἢ ὁποία καὶ Συριακὴ ρίζα ἐπονομάζεται, εἶναι χόρτον πολὺχρηστον εἰς τὴν Ἰατρικὴν, καὶ ὡς ἀντιφάρμακον ἐμβαίνει εἰς τὴν Θηριακὴν. Βλαστάνει εἰς τὰ ὑψηλότερα βενὰ, καὶ μάλιστα τῆς Βοημίας. Τὸ ὄρος τῆ Πίνδου, ἥτοι τὰ βενὰ τῆ Μεσόβου, ἔχει πολλὴν, καὶ καλὴν. Ἡ ρίζα της κάμνει ἓνα κόμβον ἴσον μὲ καρῦδι, παρόμοιον μὲ τὸν τοῦ μέλανος Ἐλλεβόρου, μὲ γεῦσιν δρυμεῖαν, καὶ ἀρωματικὴν ὀσμὴν. Ὁ ἀναβλαστάων περι ἓνα πῆχυν καυλός της μὲ χρῶμα μελανοκόκκινον, ἀναδίδει φύλλα πράσινα, σκοτεινὰ, μακρὰ, καὶ ὀδοντωτὰ, μὲ ἀνθη λευκὰ, καὶ καρπὸν, ὡς φακὴν.

Αἱ ρίζαι της χρησιμεύου, ὡς εἶπομεν, εἰς τὴν Ἰατρικὴν, καὶ εἰς τὰ πνευματώδη ποτὰ, τὰ ὁποία Ῥοδέλαια, ἢ Ἰταλικώτερον Ῥοσόλια ὀνομάζονται, καὶ ὁ καρπός της εἰς ζαχαρικὰ πολυμεταχειρίστα εἰς τοὺς Ἄγγλους.

ἌΓΙΟΞΥΛΟΝ, ἰδὲ Ξύλον Ἰδικόν, ἢ ἅγιον, τὸ Γαῖακόν.

ἌΓΙΟΣΠΕΡΜΟΝ, τὸ Χωρασανί, Semen sanctum. ἰδὲ Σπόρος ἅγιος.

ἌΓ.

"ΑΓΚΥΡΑ, εργαλείον σιδηροῦν, βαρὺ, διχαλωτὸν, ἀναγκαϊότατον εἰς τὴν Ναυτικήν. ἔχει δὲ μέρη α'. Τὴν ῥάβδον, τὴν ὁποίαν καὶ κορμὸν ἠμπορῶν εἰς ὀνομάσω. β'. Τὸ σταύρωμα, ἢ τοὶ τὸν σύνδεσμον. γ'. Τὰς κλόνους, οἱ ὅποιοι εἶναι ἀγκυλωτοὶ, γυρισμένοι πρὸς τὴν ῥάβδον. δ'. Τοὺς ὄνυχας πλατεῖς, τριγωνοειδεῖς, καὶ ὀξεῖς εἰς τὰ ἄκρα. ὅλον αὐτὸ τὸ σίδηρον εἶναι στερεὰ κολλημένον, καὶ ἓν σῶμα. Εἰς τὴν ἄκραν τῆς ῥάβδου εἶναι τρύπα, καὶ κρικέλλα, (τὴν ὁποίαν δακτύλιον, καὶ ὄργανον οἱ Εὐρωπαϊοὶ εἰς τὰς γλῶσσας τῶν ὀνομάζουσι) στρογγύλη, καὶ στερεὰ κολλημένη διὰ τὰ μὴ ἐκβαίνη, καὶ προτιτέρα ἀπὸ τὴν τρύπαν βάλλουν εἰς τὴν ῥάβδον ξύλον κατ' ὄρθην γωνίαν, ἢ τοὶ σταυρωτὰ, περασμένον, χονδρὸν ἀνάλογως, καὶ μακρὺ, ὅσον ἡ ῥάβδος. Τὸ ξύλον τῆτο χρησιμεύει εἰς τὸ νὰ μὴ βυθίζεται ὅλη ἡ ἀγκυρα, ἔτε νὰ πιγαίη ἀνάποδα εἰς τὸ βάθος τῆς θαλάσσης.

Τέσσαρα εἶδη Ἀγκύρων μεταχειρίζονται οἱ Ναυτικοί. α'. τὴν λεγομένην Ἐλπίδα (Speranza) χρησιμεύουσαν εἰς καιρὸν ἀνάγκης. β'. ἄλλην μικροτέραν ἐκείνης διὰ τὰ ἀράζην εἰς τὰς λιμένας. γ'. ἄλλην μικροτέραν αὐτῆς ριπτομένην διὰ τὰ βαστᾶ στερεὸν τὸ πλοῖον εἰς τὸ ἄραμα. καὶ δ'. ἄλλην μικρὰν διὰ τὰ σείρουσι τὰ πλοῖα εἰς τὴν ἔλλειψιν τῶν ἀνέμων, ἢ εἰς τὸ δύσκολον ἔμβασμα τῶν λιμένων. Αἱ πρῶται ἔχουν δύο κλόνους, καὶ αἱ λοιπαὶ ἀπὸ τρεῖς, ἢ καὶ τέσσαρας.

Ἀναγκαῖαι εἶναι αἱ Ἀγκυραι διὰ τὰ ἀράζην τὸ παράρη κατὰ τὴν θέλησιν τῶ Ναυκλήρων εἰς τὰς ἀβάθους αἰγιαλούς, καὶ τὰ ἀπαντήσῃ τὰς ἀνεμοζάλας. Τῶν ἀγκυρῶν τὸ μέγεθος, καὶ βάρος εἶναι ἀνάλογον μὲ τὸ μέγεθος τῶν πλοίων ὁμοίως καὶ τῶν Καμήλων, ἢ τοὶ τῶν προσδεδεμένων σχοινίων εἰς τὰς ἀγκύρας, διὰ τὰς ὁποίας ἰδὲ τὸ ἴδιον Ἄρθρον.

Εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν τῶρα κατασκευάζονται ἑξαίρετοι Ἀγκυραι ἄλλὰ διὰ τὴν ἀκρίβειαν τῶν ἀνδράκων, τῶν εργατῶν, καὶ τῶ σιδήρου, γίνονται ἀκριβαί ὅθεν φέρονται ἀπὸ τὴν Ῥωσσίαν διὰ τῆς Μαύρης Θαλάσ-

λάσσης· προσεκτέον ὅμως νὰ ἦναι ἀπὸ σίδηρον σφυρήλατοι, καὶ ὄχι χυταί, διότι αὐταὶ συντρίβονται, καὶ εἶναι ἀχρηστοί, καὶ κινδυνώδεις.

ἌΓΚΙΣΤΡΙ, σύρμα σιδηρῶν ἀγκυλωτῶν, ὃξὺ εἰς τὴν ἄκρην, καὶ μὲ μικρὸν ἀγκύλωμα πρὸς τὸ ἐσωτερικὸν τῆς καμπυλώματος, διὰ νὰ ἐμπροδίξῃ τὸ εὐγάλημα τῆς ἀγκιστραμένῃς ζώῃς. Εἶναι χρήσιμον διὰ τὰς ὄφαρεύοντας εἰς τὰς ποταμῆς, λιμένας, καὶ αἰγιαλῆς, καὶ κατασκευάζεται εἰς διάφορα μεγέθη κατὰ ἀναλογίαν τῶν ὄφαρίων. Τὰ πλέον μικρὰ εἶναι ἀπλῶς μόνον μὲ τὸ σύρμα· τὰ μεγαλύτερα κολλῶνται εἰς μολίβι ἐπὶ τέτου χυνόμενον.

Εἰς τὴν Κωνσταντινέπολιν τὰ κατασκευάζουν οἱ βανουσοί. Τὰ καλλήτερα ὅμως φέρονται ἀπὸ τὴν Ἀγγλίαν, καὶ πωλοῦνται εὐθυσὶ ἀναγόμενα εἰς τὸ εἶδος τῶν βανουσουργημάτων.

Μὲ αὐτὰ ἢμπορεῖ τις νὰ πιάσῃ καὶ πτήνῃ, ὡς χῆνας, νήσσας, καὶ ὅσα ἔχουν τὸ ράμφος μέγα.

Ἄγκιστρια ὀνομάζονται καὶ ὅσα χρησιμεύουν εἰς τὸ νὰ κρεμάσῃ τινὰς κρέας, καὶ νὰ εὐγάλητι ἀπὸ τὰ πηγὰδια, ἀλλ' αὐτὰ τὰ ὑστερινὰ, μὲ τὸ νὰ ἔχουν πολλὰ ἀγκίστρια κρεμασμένα, ὀνομάζονται κοινότερον, καὶ καλλήτερα Ἄρπαγες, καὶ ὅλα χαλκεύονται ἐντοπίως.

ἌΓΡΙΑΪΓΑ, ζῶον τρεφόμειον εἰς τὰ ὑψηλότερα, καὶ δυσβατώτερα βενά, ὅπου πηδᾷ μὲ τὰ δίχτυλα ποδάρια του, περιπάτωντας εἰς τὰς ἄκρας τῶν χηλῶν, ἢτοι τῶν ὀνυχίων του.

Χρησιμεύει εἰς τὸ Ἐμπόριον ἢ εὕρισκομένη εἰς τὴν ἔρηθραν μερικῶν ἀπὸ αὐτὰς πέτρα διαφόρων μεγεθῶν, ὀνομαζομένη Βεζοάρδον, καὶ ἰδὲ περὶ αὐτῆς εἰς τὸ Βεζοάρδον.

Πολὺ δὲ περισσότερο τὸ δέρματις, τὸ ὁποῖον εἰς τὴν Εὐρώπην μεταχειρίζονται ἐργασμένον μὲ τὸ ἔλαιον, ἢ καὶ ὡς τὰ λοιπὰ γουιναρικά (διφθέραι) διὰ ἔνδυμα, καὶ εἶναι καλόν, διότι πλυνόμενον μὲ τὸ σμῆγμα (σάπηνι) δὲν χαλᾷ. Ἐπι δὲ καὶ μαδισμένον βυρσοδεφικῶς, εἶναι εὐχρηστον δι' ὑποδήματα, ἐφίππια, καὶ παρόμοια.

Χρη-

Χρησιμεύει προσέτι εἰς τὸ καθάρσιον τῆς ὑδραργύρου· ἰότι ἀπὸ τῆς στενῆς του πόρης διηθεύεν (στραγγίζεν) αὐτὸ τὸ βαρὺ ἡμιμέταλλον.

ἈΓΡΙΕΛΑΪΑ τῆς Αἰθιοπίας καὶ τῆς εὐδαίμονος Ἀναβίας με φύλλα μακρὰ, καὶ στενὰ λευκοπράσινα, καὶ χεδὸν χρυσόχροα, ἀνθη κέκκινα, καὶ καρπὸν ὅμοιον μετὰς ἐλαίας. Διὰ τῶν διατομῶν ἀπὸ τὸν κορμὸν τῆς, καὶ κλώνες στάζει κόμμι ὀνομαζόμενον Ἐλεμί. ἰδὲ Ἐλεμί.

Αἱ εἰς ἡμᾶς εὕρισκόμεναι Ἀγριελαΐαι χρησιμεύεν μόνον διὰ τὸ ξύλον των.

ἈΓΡΙΟΧΟΪΡΟΣ. Ἀπὸ τὸ ζῶον τῆτο εὐγαίνεν μερικὰ εἶδη χρησιμεύοντα εἰς τὸ Ἐμπόριον, ἀλλὰ θέλω τὰ μαγιάζει εἰς τὸ, Χοῖρος, καὶ ἰδὲ τῆτο.

ἈΔΑΜΑΣ, τὸν ὁποῖον ἢ κοινὴ γλώσσα Διαμάντι γνωρίζει, εἶναι πετράδιον κατὰ τὸ παρὸν ἐγκριτότερον ἀπὸ ὅλα τὰ λοιπὰ, εὕρισκόμενον εἰς τὰς Ἀνατολικὰς Ἰνδίας, εἰς δύο ξηρὰς, καὶ δύο ποταμὸς, ἧτοι εἰς τέσσαρα μέρη, τὰ ὁποῖα εἶναι τὰ ἀκόλουθα.

α. Ραολκόνδα, ἀπέχουσα πέντε ἡμερῶν δρόμον ἀπὸ τῆν Γολκόνδαν, Ορυκτεῖον πρὸ 300 ἐτῶν γνωρισμένον.

Ἡ γῆ τῆς τόπου εἶναι ἀμμόδης, καὶ γεμάτη ἀπὸ βράχους, καὶ πέτρας σκληρὰς, ὅπερ οἱ μεταλλεργοὶ, ἢ κυρίως λατόμοι, εὕρισκοντες μικρὰς φλέβας $\frac{1}{2}$ δακτύλου τὸ πλάτος, σκάπτειν, καὶ εὐγάζειν τὴν ἀδαμαντοφόρον κίμνον με ἀγκυλωτὰ σίδηρα, καὶ συντρίβει τοὺς βράχους διὰ νὰ ἀκολουθήσουν τὴν φλέβα.

Ἀφ' οὗ συναΐξεν ἀρκετὴν ποσότητα χῶματος, τὸ βάλουσι εἰς ἀγγεῖον ἐπὶ τέτου, καὶ πλύνοντες το δὶς, καὶ τρίς, μένει τὰ πετράδια μόνα. Ἡ πώλησις γίνεται εἰς Μαγκελίνια, ζυγίζοντα $1\frac{3}{4}$ κεράτια, ἧτοι 7 κόκπους, καὶ σπυρία, καὶ πληρώνονται μετρητὰ παρὰ τῶν ἀγοραστῶν.

Ἡ πλεσιωτέρα Λατομία διορύσσεται διὰ λογαριασμὸν τῆς Ἐξουσιαστῆ, καὶ αἱ λοιπαὶ πωλῶνται εἰς ἄλλους. Οἱ ἐργάται δελεύεν ὀλόγυμνοι, (με μόνην μίαν μικρὰν ποδῖαν ἔμπροσθεν) διὰ νὰ μὴ κλέψεν μ' ὅλον τῆτο τὸ ἐ-

πιτυχαίνεν πολλάκις, μάλιστα καὶ καταπίνεν μερικά καὶ τὰ κρυφοπωλῆν.

β'. Γανή, ἢ Κελῆρον, κατὰ τῆς Πέρσας, ἀπέχεσα ἡμέρας ἀπὸ τὴν Γολκόνδαν πρὸς Ἀνατολάς. Ἡ Λατομία αὕτη εὑρέθη ἀπὸ ἓνα πτωχὸν γεωργὸν εὐρόντα ἀδάμαντα 25 κερατίων εἰς τὸ χωράφιον, καὶ τῶρα εὐρίσκοντα πολλοὶ 10 ἕως 40 κερατ. καὶ περισσότερον. Ἐκεῖ εὑρέθη καὶ ὁ ἐπονομαζόμενος Αὐρεγεζέτος τῆ βασιλείως Μογόλων, ζυγίζων 793 κερ. πρὸ τῆ νᾶ δαλευθῆ· μετὰ δὲ τὸ δέλευμα λέγομεν κατωτέρω τὴν κατάστασίν τε.

Τῆς Λατομίας ταύτης τὰ πετράδια δὲν εἶναι τόσο καθαρά· ἐπειδὴ κλίνει τὸ χρῶμά των εἰς τὸ τοῦ τόπου τῆς εὐρέσεώς των, ἢτοι μελανόν, ἂν ὁ τόπος ἦναι ἐλώδης (βαλτώδης)· κοκκινωπὸν, ἂν ἦναι τοῖςτος· καὶ κίτρινωπὸν, ἂν ὁμοίως ὁ τόπος κλίνει εἰς αὐτὸ τὸ χρῶμα ὡσαύτως καὶ πρασινωπὸν.

Περὶ τοὺς 60 χιλιάδας ἐργάτας μὲ γυναῖκας, καὶ παῖδια, ἐργάζονται καθ' ἡμέραν, καὶ ὅταν γνωρίσωσιν ὅτι εἰς τὸν τόπον εὐρίσκονται ἀδάμαντες, περικτίζουσιν πλησίον τοίχης, δύο πόδας ὑψηλοῦς, καὶ συνάζουν τὸ νερὰ, ἀφήνοντες εἰς κάθε διάστημα διεξόδους διὰ νὰ ἀδειάσεν τὸ νερὸν, ὅταν κάμη χρεῖα. Μετὰ ταῦτα ὁ Ἔφορος τῆς Μεταλλουργίας, εὐχόμενος κατὰ τὸ Φρήσκευμα, καὶ πανηγυρίζων μετὰ τῶν ἐργατῶν, τῆς προσκαλεῖ εἰς τὴν ἐργασίαν. Οἱ ἄνδρες ἀμέσως σκάπτουν ἕως 1 καὶ 14 ποδῶν βάθος τῆς προεγνωσμένης γῆς, καὶ αἱ γυναῖκες, καὶ τὰ παῖδια κομίζεν τὸ χῶμα εἰς τὸν περικτισμένον τόπον, ὅπου πλύνοντες καὶ διασταλάζοντες αὐτὸ ἀπὸ καλάθια, εὐρίσκεν τὰ πετράδια, καθὼς καὶ οἱ Ῥαολκοδινοὶ, καὶ τὰ πωλῆν, ὡς ἐκεῖνοι· καὶ ἔτσι οἱ ἐργάται εἶναι ὁμοίως γυμνοὶ, καὶ σφετερισταί.

γ'. Σαμελπερον, κωμόπολις τῆ Βασιλείας τῆς Βεγκάλης, ἔχει τὸν ἀνεκὰθεν γνωρισμένον τόπον τῶν ἀδαμάντων, οἱ ὅποιοι εὐρίσκονται εἰς τὸν πλησίον αὐτῆς ποταμὸν Γέλον, πηγάζοντα ἀπὸ τὰ πρὸς Μεσημβρίαν ὑψηλὰ βενα, καὶ εἰσβάλλοντα εἰς τὸν Γάγγην. Οἱ κα

λοῖ

οὐκ ἀδάμαντες εὐρίσκονται μετὰ τὸ παύσιμον τῶν βρο-
ῶν, καὶ τὴν καθαρσιν τοῦ νεροῦ, ἀπὸ τὰς ἀρχὰς τοῦ
ευρκαρίου, καὶ μετὰ ταῦτα.

Τότε ὅσοι ἔχον τὴν πρᾶξιν ἀναβαίοντες τὸν ποταμὸν
εἰς τὰς πρόποδας τῶν βενῶν, ὅπερ εὗρον πέτρας ὁ-
μοίας μὲν τὰς παρ' ἡμῶν ὀνομαζομένας βάλεις τῆ ἀστρο-
τελεκίᾳ (κεραυνῆ) συναΐζον τὴν ἰλὴν εἰς τὸν ἀκόλαθον
τόπον. Περιφράσσουσι τὸ νερὸν, καθὼς κάμνομεν ἡμεῖς
καὶ λεγομένας δέσεις τῶν μύλων, μὲν ξύλα καὶ πέτρας,
καὶ ὅταν τὸ νερὸν λείψῃ, συναΐζον τὸ χῶμα, καὶ τὸ με-
ταφέρων εἰς τόπον περικτισμένον, ὡς εἰς τὴν Γαίην, καὶ
καθαρίζον ὁμοίως. Τὸ ζύγι γίνεται εἰς βράτας, αἱ
ποταίαι εἶναι $\frac{1}{2}$ κερατίαι.

δ. Σκαδάνα, εἰς τὴν Νῆσον τῆ Βορνέε, ποταμὸς εἰς
ὃν ὅποιον εὐρίσκονται πολλοὶ ἀδάμαντες· ἀλλ' ἐπειδὴ
ἑξουσίαζουσα Βασίλισσα δὲν ἐπιτρέπει εἰς τὰς ξένους
εἰσχωρήσων, δὲν ἔχομεν ἰδέας καταγραφικὰς τῆς ζη-
τήσεώς των. Μεταφέρονται ὅμως εἰς τὴν Βαταβίαν κα-
τὰ τὴν ποιότητα, καὶ πωλῶνται ἐκεῖ πρὸς τὰς κατοίκους
Εὐρωπαϊκὰς.

Οἱ παλαιοὶ Ἕλληνες, καὶ Ῥωμαῖοι μὴ γνωρίζοντες
τὴν στιλπνότητα τῆ ἀδάμαντος, ἐπροτίμουσαν τὰ μαργαρι-
τάρια, καὶ τὰλλα πολύχρωα πετράδια· τὸν δὲ ἀδάμαν-
τα τὸν ὀνόμασαν ἔπω, διότι εἶναι σκληρότερος ἀπὸ τὰ
λοιπὰ, καὶ κατὰ τὴν γνώμην των, ἀδάμαστος, ἦτοι ἀ-
καταπόνητος ἀπὸ τὴν σφύραν, τὸ ὅποιον εἶναι λανθασ-
μένον, διότι συντρίβεται, καὶ γίνεται κόμης. Ἀλλ' οὔτε
τὸ θερμὸν αἷμα τῆ τράγε φθείρεται, καθὼς ἐκεῖνοι
ἠδόμενον· μὲν ὅλον τοῦτο ἀρεπὸντως ὀνόμασθη Ἀδάμας,
διότι εἶναι στερεώτερος, καὶ σκληρότερος ἀπὸ ὅλα τὰ
λοιπὰ πετράδια. Μόλις μετὰ τὸν θάνατον τῆς Αὐτοκρα-
τορίσσης Μαρίας Θηρεσίας ἐπροτίμησαν αἱ Εὐρωπαϊαὶ
ἀρχόντισσαι τοὺς ἀδάμαντας ἀπὸ τὰ ἄλλα πετράδια,
καὶ ἔκτοτε ἀκολοθεῖ πανταχῆ αὕτη ἡ συνήθεια.

Ὁ Ἀδάμας τὸ στερεώτερον ἀπὸ τὰ λοιπὰ πετράδια
δὲν δαμάζεται, ἦτοι τρίβεται, ἢ κυρίως δουλεύεται ἀπὸ
ἄλ-

ἄλλο σῶμα, εἰμὴ μὲ τὴν ἰδίαν του εἰσίαν, καὶ εἶναι βασιλεὺς τῶν πετραδίων.

Οἱ Πετραδισταὶ διὰ νὰ δελεύσουν τὸν ἀδάμαντα τὸ στερεῶνεν εἰς ξύλον, ἔχοντες καὶ ἄλλον εἰς ἕτερον, καὶ ἐν ᾧ τρίβουσι τὸν ἕνα μὲ τὸν ἄλλον, πίπτει κόνις, τὴ ὁποίαν συναΐζουσι, καὶ μὲ αὐτὴν δελεύουσι ἔπειτα διὰ τὸν σχηματίσαν, ὡς θέλουσι. Ἐχουσι δὲ καὶ ἄλλην κόνιν ἀπὸ ἀδάμαντας μελανούς, ἀκαθάρτους, γεμάτους ἀπὸ φλέβας, καὶ σχεδὸν ἀχρήστους. Τὰς κοπανίζουσι λοιπὸν εἰς ἐπίτηδες καμωμένον χαλυβένιον (τζελικένιον) ὄλμη (γυδί) καὶ μεταχειρίζονται τὴν κόνιντων.

Μετὰ τὸ εἰρημένον πρῶτον καθάρισμα τῶν ἀδαμαίωντων, τὰς δένουσι εἰς σίδηρον, ἢ στερεὸν ξύλον, καὶ τοὺς συνθλίβουσι εἰς τροχὸν περιστρέφοντα πλάκα ὀμαλὴν χαλυβος, ἀλειμμένην μὲ ἔλαιον, καὶ ἔχουσαν κόνιν ἀδαμαντίνην, καὶ τὰς κατασκευάζουσι, ὡς θέλουσι.

Ὁ Ἀδάμας δεμένος, ὡς ἀνωτέρω στερεὰ, προνίζετο μὲ λεπτοτάτην σιδηρᾶν, ἢ ὀρειχαλκίην τρίχα συνθλίβουσαν ἀπὸ τὴν ῥηθεῖσαν κόνιν, καὶ ἀλειφόμενος μὲ ἐξίδιον· ἀλλ' ἐπειδὴ ἡ πρᾶξις αὕτη προξενεῖ καὶ θραύσει οἱ Εὐρωπαῖοι δὲν τὴν μεταχειρίζονται. Οἱ Ἰνδοὶ ὅμως τὸ κατορθοῦσι.

Ἡ τιμὴ τοῦ ἀδάμαντος συνίσταται εἰς τὸ νερὸν, δηλαδὴ τὸ διαφανές, καὶ καθαρὸν χρώματι, τὸ μέγεθος καὶ τὴν ἔλλειψιν τῶν κρυσταλλώσεων, καὶ κοκκίνων, μελανῶν στιγμαίωντων. Ἀπὸ ὅλα τὰ νερά, ἢτοι χρώματι, τὸ κυανῆν, ἢτοι τὸ ἐρανόχρην, εἶναι τὸ χειρότερον τὸ ὁποῖον καὶ δύσκολα γνωρίζεται εἰς τὸ ἀδέλετον. Οἱ Ἰνδοὶ ἀνοίγοντες εἰς τὸν τοῖχον θυρίδα τετράγωνον, καὶ εὐθέτοντες λαμπάδα, βαστῆν εἰς τὰ δύο δάκτυλα τὸ ἀδάμαντα, καὶ γνωρίζουσι τὸ ἐλάττωμάτι. Ὁ καλῆτερος τρόπος ὅμως εἶναι νὰ τὸν στοχασθῆτινας εἰς τὴν σκιά δένδρου βαθυσκίου.

Κατὰ τὴν φυσικὴν, καὶ τεχνητὴν κατάστασίντε ὁ ἀδάμας λαμβάνει καὶ ὀνόματα διάφορα· ἀσθενὴς ὀνομάζεται, ὁ χαῦνος καὶ ὀλιγώτερον στερεός· ἀκάθαρτος, ἢ

δούλευτος καθὼς εὐγαίνει ἀπὸ τὸ μεταλλεῖον· κοινὸς τοῖος ἔχει κηλίδας· στιλπνός, brillante, ὁ κομμένος καὶ γάνω καὶ κάτω εἰς πολύγωνα πρόσωπα, faccette, καὶ ἔχων τὴν κάτω πρώτην ἔδραν εὐθεῖαν· ρόδον, rosa, ἡ τις εἶναι εὐθύς κάτω, καὶ ἐπίπεδος, ἐπάνω δὲ περικυκλωμένος εἰς μικρὰ τρίγωνα, τὰ ὅποια πυραμιδοειδῶς περιφυοῦνται εἰς γωνίαν· τραπεζικός, ὁ ἔχων μέγα πρόσωπον ἐπίπεδον ἐπάνω τετράγωνον, καὶ τέσσαρα περιεπιπέδα· καὶ τὸ δίκοπα· κάτω δὲ ἂν ἦναι εὐμεγέθους ὁμοίως· εἰ μὴ, μόνον εὐθύς καὶ ἐπίπεδος.

Ἡ Εὐρώπη λαμβάνει ὅλους τοὺς ἀδάμαντας ἀπὸ τὴν Ἰνδία, καὶ τὸ περισσότερον ἐμπόριον ἐγένετο εἰς τὸν Ἰνδοστάνον, ὅπόθεν μετεφέροντο καὶ διὰ τὴν Κωνσταντινέπολιν ἀρκεταὶ ποσότητες διὰ τῶν ταχυδρόμων, πρὸς χρῆσιν ὅλου τῆ Ὄθωμανικοῦ Κράτους. Ἡ πώλησις τῶν μικρῶν γίνεται εἰς τὸ κεράτιον, ζυγίζον 4 κόκκοις, ὅσα ζυγίζεν βαρύτερα διαφέρουν πολὺ κατὰ τὴν τιμὴν, καὶ πωλῶνται μὲ τὸ κομμάτι. Οἱ πετραδισταὶ ὁμοίως τὰ ἀναλογεῖν ἔτω· πολλαπλασιάζουν τὰ κεράτια κατ' ἑαυτὰ, καὶ τὸ γινόμενον μὲ τὴν τιμὴν τῶν λεπτῶν, εἶναι ἡ τιμὴ τοῦ μεγάλου· δηλαδή ἐὰν ἡ κοινὴ τιμὴ τῶν μικρῶν ἀδαμάντων εἶναι πρὸς 100 γρόσ. τὸ κεράτιον, καὶ ζητῆς τὴν τιμὴν ἀδάμαντος ζυγίζοντος 8 κεράτια, πολλαπλασιάζεις ταῦτα κατ' ἑαυτὰ, καὶ εὐρίσκεις 64 τὸ διδόμενον, ἐπιπολλαπλασιάζεις ταῦτα μὲ τὴν πρώτην τιμὴν 100, καὶ εὐρίσκεις 6,400 γρόσ. τὴν τιμὴν τοῦ ἀδάμαντός σου. Προσεκτέον ὅμως εἰς τὴν ποιότητα, διότι κάμνει πολλὴν διαφορὰν, ἡ λαμπαρότης, καὶ κηλίδες, καὶ τὸ σχῆμα.

Ἀπὸ τῶν γνωστῶν ἀδάμαντας μέγας εἶναι ὁ εἰρημέτης τῆ Μογόλου, ζυγίζων ὄβλευμένος, κατὰ τὴν μαρτυρίαν τοῦ Ταβερνιέρ, 279 κεράτια, καὶ ἐπειδὴ ἔχει εἰς τὴν ἄκρην ἓν κρυστάλλωμα, ἀποτιμᾶται εἰς 11,723,218 φράγκα Γαλλικά. Μέγιστος δὲ ἐκεῖνος, τὸν ὅποιον κατὰ τὸ 1772 ἡ Αὐτοκρατορίσσα τῆς Ῥωσσίας ἠγόρασεν ἀπὸ ἑνὸς Ἀρμένιον διὰ 2,250,000 φράγκα, καὶ 100,000

φράγκα ἐτήσιον σιτηρέσιον ἐπὶ ζωῆς τῆ πωλιτῆ; ἀλλὰ μὴ ὅλα ταῦτα ἠγοράσθη πολλά εὐθυρός· οὐδὲν ἔχει νερόν ἐξαιρέτον, εἶναι καθαρώτετος, μέγας, ὡς ὄν περριστερᾶς, καὶ ὠσειδῆς ἐπίπεδος. Λέγεται ὅτι αὐτὸς ἦτο ἐν ὀμμάτι τῆ περιφήμου εἰδώλε τῆ Σεριγκάμη; εἰς τὸ Ναὸν τῆ Βράμα· ἐκλέφθη ἀπὸ λειποτάκτην στρατιώτη Γάλλον, καὶ ἐπρωτοπωλήθη παρ' αὐτοῦ 50,000 φράγ. Ἡ ῥηθεῖσα Αὐτοκρατόρισσα τὸν ἔβαλεν εἰς τὴν κόρυφὴ τοῦ σκήπτρου της ἐπάνω τοῦ ἀετοῦ.

Ὁ λεγόμενος ἀδάμας τοῦ Πίττ, ἐπειδὴ ἀπὸ τὸν οὐτως ὀνομαζόμενον Ἀγγλον ἠγοράσθη ἐπὶ Λεδοβίκε ΙΕ' Βασιλέως τῆς Γαλλίας, ζυγίζει 136 $\frac{3}{4}$, κεράτια, καὶ ἐτιμήθη 2,500,000 φράγ. ὄχι ἀκριβά.

ΑΕΤΟΔΕΝΔΡΟΝ, ἢ ΑΕΤΟΞΥΛΟΝ, εἶδος ἀσπαλάθου· δένδρον τῶν ἀνατολικῶν Ἰνδιῶν, ὀνομασθὲν οὕτω παρὰ τῶν Πορτογάλλων διὰ τὴν μαυρότητα τοῦ ξύλου του, περὶ τῆ ὁποίου ἰδὲ Ἀλόη.

ἌΖΟΥΡ, λίθος κυανῆ, Lapis-Lazuli, τὸ Τουρκιστ Λατζιβέρδ, πέτρα μεταλλικὴ, χρώματος κυανοῦ, ἀπὸ τὸ ὁποῖον ἔλαβε καὶ τὸ ὄνομα; καὶ διὰ τὸ ὁποῖον χρισιμεύει εἰς τοὺς ζωγράφους διὰ νὰ κάμνῃ τὸ ὠραῖον γαλάζιον.

Οἱ πετραδισταί, καὶ λοιποὶ λιθογλύπται τὴν μετὰ χειρίζονται διὰ νὰ κάμνῃ διάφορα ἔργα, ὡς δακτυλῖδια, σφραγίδας, κώπας, ἢτοι λαβὰς μαχαιρίων, καὶ παρόμοια. Πολλάκις εὐρίσκεται κατάστικτος μὲ χρυσᾶς, ἢ καὶ χαλκᾶς κηλίδας.

Διὰ νὰ ἦναι καλῆς ποιότητος, καὶ εὐχρηστος εἰς τὴ ζωγραφικὴν, πρέπει νὰ ἦναι βαρεῖα, κυανῆ, ὡς τὸ καλὸν Ἰνδικὸν (λελάκι), καὶ ὅσον τὸ δυνατόν καθαρωτέρα ἀπὸ κηλίδας ἑτερογενεῖς. Ἡ ἀληθεστέρα δοκιμή τὴ εἶναι τὸ νὰ γένη κυανωτέρα ἀφ' ἑ κοκκίνισι εἰς τὴν φάτιαν, καὶ κρυάση.

Ἀπὸ τὴν Συρίαν ὑπήγετο πολλὴ εἰς τὴν Εὐρώπην εὐρίσκεται καὶ εἰς τὴν Γερμανίαν, καὶ πωλεῖται ἐκόνιν.

Ἐκτός τῆς φυσικῆς ταύτης, εἶναι καὶ κατασκευαστῆ, γινομένη μὲ Ἰνδικόν, ἢ Ἴον ἀνακατωμένον μὲ ψιμμύδιον, καὶ τῆτο εἶναι τὸ καλλίτερον τεχνητόν· κατωτέρα δὲ ὅταν κατασκευάζεται μὲ ἀμμωνιακὸν ἄλας, καὶ ἄργυρον· ἢ καὶ μὲ θειάφι, ὑδράργυρον, καὶ ἀμμωνιακὸν ἄλας.

ΑΙΓΟΚΕΡΑΣ; Fenu-Grec. ἰδὲ Βαφικὴ, καὶ Τῆλις.

ΑΙΓΡΙΣ. Πετράδιον κυανόπρασινόν, χωρὶς στιλπνότητα, καὶ σκληρόν, τὸ ὁποῖον χρησιμεύει εἰς τὰς Ἰσσινας, ἔθνος τῆς Ἀφρικῆς πρὸς τὰ παράλια τῆς Γαϊνέας, πλησίον τοῦ λεγομένου Χρυσαιγιαλῆ, Côte d'Or, ἀντὶ διὰ νόμισμα εἰς τὰς συναλλαγᾶς των, καὶ διὰ στολισμόν· ἐπειδὴ τρυπῶντές τὸ τὸ κάμνου περιδέραια, καὶ ὁ βασιλεὺς των, καὶ ἄρχοντες ἔχοντες κυλίνδρους αἰγρίδος τρυπημένους, τὰς κρεμῶν εἰς τὰς πλεπτάνας τῶν γενεῶν των. Τὰ 60 κομμάτια, τὰ ὁποῖα ἐφοροῦσεν εἰς τῆτον τὸν τρόπον ὁ ἐκεῖ Βασιλεὺς Ἀλκαφίνης, ἐτιμῶντο πλεόν τῶν 5,000 γροσ. Ὁ περιηγητὴς Ἰππεὺς Μαρχαῖος, De Marchair, νομίζει ὅτι εἶναι ἡ λεγομένη Ἰάδη, ἢ ὁμοία ἐκείνης. Περιηγ. Γουινέας Τ. Α'.

ΑΙΜΑ ΔΡΑΚΟΝΤΟΣ. Τὸ ὄνομα τῆτο ἐδόθη παρὰ τῶν σοφῶν ἀρχαίων, οἱ ὁποῖοι, ὡς γνήσια τέκνα τῆ προπάτορος Ἀδάμ, ἐφρόντιζόν νὰ ἐπωνομάζεν τὰ πράγματα κατὰ τὴν φύσιν αὐτῶν· ὅχι καθὼς οἱ καλοὶ μᾶς νεώτεροι Εὐρωπαῖοι, οἱ ὁποῖοι ἀπλῶς, καὶ ἀνετυμολογητῶς δίδουν ὀνόματα, καὶ οἰκειοποιῶνται ξένα, χωρὶς νὰ ἐννοοῦν ἂν ἔχουν σχέσιν τινὰ μὲ τὸ ὀνομαζόμενον πρᾶγμα. Ἐδόθη εἶπον, διὰ τὸν πιστευόμενον τότε μῦθον, ὅτι ὁ Δράκων πολεμήσας, καὶ νικήσας τοὺς ἐλέφαντας, μὲ τὸ χυθὲν αἷμα ἀπὸ τὰς πληγᾶς του ἔκαμε τὸ ἱατρικὸν τοῦτο, τὸ ὁποῖον κατὰ τὴν δόξαν τῶν Νεωτέρων εἶναι Κόμμι ἀποσάζον ἀπὸ διάφορα ταυτόχυμα δένδρα τῶν Ἀνατολικῶν Ἰνδιῶν τῶν Μακάρων (Καναρίων) Νήσων, καὶ τῆς Μαδαγασκάρου.

Τῶν Ἰνδιῶν τὸ ποιῆτον δένδρον ἔχει φύλλα καταπράσινα μακρὰ σπαθοειδῆ. Ὁ καρπὸς του ὁμοιάζει μὲ τὰ

ἐδί-

ἔδικάμας κεράσια, κίτρινα κατ' ἀρχάς, κόκκινα μετὰ ταῦτα, καὶ τελευταῖον ὅταν ἦναι τελείως ὄριμα, γίνονται κυανὰ, ἤτοι γαλάζια, ὠραῖα· καὶ ἐπειδὴ καθὼς λέγουσιν, εἰς τὴν πρώτην ἐπίδερμίδα των ἔχουν σχῆμα Δράκοντος, ἀπὸ τῆτο, καὶ ἀπὸ τὸ κόκκινον χρῶμα τοῦ καρπῆ, ὠνομάσθη τὸ κόμμι αἷμα τῆ Δράκοντος, κατ' ἄλλους ἐτυμολογιστάς.

Οἱ ἐντόπιοι διατέμνοντες τὴν φλοιὰν τοῦ κορμοῦ, συναΐζουν τὸ κατασταλάζον ὑγρὸν κόκκινον, τὸ ὁποῖον μετὰ τὴν ἀνατολὴν τοῦ Ἡλίου πήγνυται, καὶ εἶναι κόμμι εὐφραυστον, διαφανές, καὶ τριβόμενον ἀποτελεῖ κόνιν ἐρυθράν· ἀλλ' ἐπειδὴ τῆτο εἶναι ὀλίγον, καὶ σπάνιον εἰς τὴν Εὐρώπην, φέρουν καὶ μεταχειρίζονται τὸ δεύτερον δάκρυ, τυλιγμένον εἰς τὰ φύλλα κυλινδροειδῶς, καὶ διὰ τῆτο τὸ ὀνομάζεν καλαμῶδες, en roseau, ἀπὸ τοῦ ὁποῖου καλλήτερον νομίζεται ὅσον ὁμοιάζει μὲ τὸ πρῶτον. Ἡ δοκιμῆτου γίνεται ἐγγίζοντας τὸν κύλινδρον αὐτὸν εἰς ζεστὸν ὕελον, ἢ εἰς ἀκόνην βρεγμένην, ἢ ἐπάνω εἰς τὸν χάρτην, καὶ ἂν ἀφήσῃ εἰς ταῦτα βαφὴν ἐρυθράν, καὶ ὠραίαν, εἶναι καλόν.

Δευτέρας ποιότητος εἶναι τὸ τῶν Νήσων τῶν Μακάρων καταστάζον ἀπὸ δύο διάφορα δένδρα, τὸ μὲν ὁμοιάζον μὲ ἀπιδιὰν, τὸ δὲ μὲ κερασίαν. Πολλοὶ πραγματευταὶ τὸ μετασχηματίζεν εἰς κυλίνδρους, διὰ τὴν ὁμοιάσῃ μὲ τὸ τῆς Ἰνδίας, ἀλλὰ δὲν ἔμποροῦν νὰ πλανήσεν τῆς ἐπιτηδεύουσ.

Τὸ Μαδαγασκαρικὸν εἶναι κατώτερον, καὶ ἀκάθαρτον, καταστάζον ἀπὸ δένδρον μέγα, ὡς καρυδιὰν, καὶ μὲ φύλλα ἀπιδιάς κόκκινον, ὡς αἷμα ἀνθρώπινον, καὶ διὰ τῆτο τὸ δένδρον ὀνομάζεται Ραά, ἤτοι αἷμα παρὰ τῶν αὐτοχθόνων Μαδαγασκαρινῶν.

Τὸ κόμμι τοῦτο ὑπολαμβάνεται παρὰ τῶν Ἱατρῶν πολλὰ στυπτικόν, καὶ δίδεται εἰς τὰς δυσεντερίας, καὶ αἰμορραγίας μὲ ὠφέλειαν. Ὡς ταιῆτο, στοχάζονται, ὅτι σφίγγει τὰ ἔλα, καὶ στερεώνει τὰ ὀδόντια αὐ σαλεύει.

Αἱματιθῆς. Εἶδος ἰάσπεως, πετράδιον ὑπομέλα-

ρον,

ρον, με κιλίδας αίματιράς, ὄθεν, καὶ διότι νομίζεται ὅτι σταματᾷ τὸ αἷμα, ὠνομάσθη παρὰ τῶν παλαιῶν ἔτω, καὶ παρὰ τῶν νέων Αἱματοστάτης.

Ὁ Πλίνιος φυσιολογῶν διαγράφει, ὅτι εἶναι πέντε εἶδη, Αἰθιοπικός, Ἀνδροδάμας, ἢ Μέλας, Ἀραβικός, Μιλτίτης, καὶ Σχιστός, χωρὶς νὰ ἀριθμήσῃ τὸν Μαγνητικόν, ὁ ὁποῖος ἔχει τὰς μαγνητικὰς ἀρετάς.

Οἱ Νεώτεροι γνωρίζουν τὸν Μαγνητικόν, ὁ ὁποῖος εὐρίσκεται εἰς τὰ Μεταλλεῖα τοῦ σιδήρου, πέτρα ὑπέρυθρος, σκληρὰ, βαρεῖα, καὶ ἀγκυλωτὴ με κίνδυνον ὄσων πληγωθῆν ἀπὸ αὐτὴν. Χρησιμεύει εἰς μερικὰ Γαληνικὰ ἰατρικὰ, καὶ εἰς τὸ νὰ ἰσάσουν τὰ χρυσοπέταλα. Ἰδὲ Ἰάσπισ.

Αἱ Ξ. Ζῶον γνωστὸν εἰς ἡμᾶς, τὸ ὁποῖον δίδει κρέας διὰ τὰς πτωχὰς, καὶ δέρμα, ἀλειμμα, καὶ τρίχα διὰ τὸ ἐμπόριον. Τὸ ἀρσενικόν του λέγεται Τράγος· τὸ δὲ θηλυκὸν κοινῶς Αἶγα, ἢ Κατζίκα, καὶ τὸ μικρόν του Εῤίφιον.

Τὰ πρῶτα δύο εἶναι κοινὰ εἰς ὅλας τὰς ἡμέρας Αἶγας, καὶ χωρὶς μεγάλην διαφορὰν. Τὸ δέρμα χρησιμεύει με τὴν βυρσοδεψίαν εἰς ὅλα τὰ εἶδη τῶν ὑποδημάτων, καὶ ἄλλων ἐπίπλων· ἐπειδὴ εἶναι καλῆτερον ἀπὸ τὸ προβάτειον, ὡς δυνατώτερον, καὶ τὸ ἀλειμμα διὰ κηρία, τὰ ὁποῖα εἶναι τὰ καλῆτερα μετὰ τὰ ἀληθινὰ μελισσοκηρία. Οἱ Πορτογάλλοι κάμνουν μέγα ἐμπόριον με αὐτὰ τὰ εἶδη, στέλλοντές τα ἀπὸ τὰς Ἀμερικανὰς ἀποικίας των, ὅπε εὐρίσκεται πλῆθος Αἰγῶν.

Ἡ τρίχα ὅμως εἶναι διαφορετικὴ ἀπὸ τὰς λοιπὰς Αἶγας τῆς Οἰκουμένης εἰς τὴν Ἀγκυραν, καὶ Βεγπαζάρ τῆς μικρᾶς Ἀσίας, ὅπε εἶναι ἀπαλὴ, καὶ λεπτὴ, καὶ χρησιμεύει εἰς τὸ ὕφασμα τῶν καλῶν σαλίων, τῶν καὶ καμιλωτῶν τῆς Ἀγκύρας λεγομένων, ἀπὸ τὰ ὁποῖα πλῆθος πολὺ ὑφαίνεται, καὶ δαπανᾶται εἰς τὴν Ὀθωμανικὴν Ἐπικράτειαν. Τὸ δὲ περισσεῦον τῆς τριχὸς κλώθεται εἰς νῆμα, καὶ στέλλεται εἰς τὴν Εὐρώπην διὰ Σμύρνης, καὶ Κωνσταντινουπόλεως, ὀνομαζόμενον Στάμα,

καὶ

καὶ ἰδὲ ἐκεῖ· καὶ ἀπὸ τὴν κοινὴν Αἶγα κερύεται ὑπὸ τὰς μασχάλας τῆς, ἀπαλῆ τρίχα, τὸ λεγόμενον Πτίλον, ἢ Τεφτίκι. Ἰδὲ ταῦτα.

ἌΚΑΓΙΟΥ. Δένδρον τῆς Ἀμερικῆς παρονομαζόμενον Κέδρος παρὰ τῶν Ἰσπανῶν, διὰ τὴν ὄσμην τοῦ ξύλου του παρομοιάζουσαν μὲ τὴν Εὐρωπαϊκὴν Κέδρον· κατὰ τὰλλα ὅμως διαφέρει πολὺ, ὡς βλέπεις. Ἀπὸ τὰ τρία εἶδη τὰ γνωρίζόμενα παρὰ τῶν αὐτοχθόνων Ἀμερικανῶν μὲ τὸ Ἀκαγιού ὄνομα, ἐν εἶναι τὸ εὐχρηστότερον, ὡς καρποφόρον· γίνεται δὲ μεσαίου μεγέθους, μὲ κλάδους κλίνοντας πολὺ πρὸς τὴν γῆν, φύλλα πλατέα, μὲ παλλὰ νεῦρα, ἄνθη λευκὰ πρῶτον, ἔπειτα πορφύρα, καὶ εὐώδη· καρπὸν, ὡς μῆλον κοκκινωπὸν πρὸς τὸ μέρος τὸ θερμαινόμενον ἀπὸ τὸν ἥλιον, καὶ κίτρινον πρὸς τὸ ἔσω τῆ δένδρου, σπογγώδη, καὶ γεμάτον ἀπὸ χυμὸν πικρὸν, καὶ στυπτικὸν πρὸ τῆ νὰ ὠριμάση· καὶ ἐπειδὴ εἰς τὴν Βρασιλλίαν, καὶ Γουϊάναν εὐρίσκονται δρυμῶνες ὀλόκληροι ἀπὸ αὐτὸ τὸ φυτὸν, χρησιμεύει εἰς τοὺς ἐκεῖ Πορτογάλλους νὰ ἰατρεύσουν ἀπὸ τὴν ὑδροπικίαν τὰ μαῦρα ἀνδράποδάτων, συμβαίνουσιν εἰς τὸν στόμαχόντων συχνά. Τὰ ἀφίνουν εἰς τὸν δρυμῶνα νηστικά, ὅπως βιαζόμενα ἀπὸ τὴν πείναν, τρώγουν ἀπὸ τὰ ἀνώριμα ταῦτα μῆλα, καὶ ἀμέσως διαλύεται ὁ στομαχικὸς ἐκεῖνος χυμὸς τῆς ὑδροπικίας, καὶ ἐπιστρέφει πηδῶντα εἰς τὸν κύριόντων τὰ πρὸ ὀλίγη ἀκίνητα.

Ὅταν ὁ καρπὸς αὐτὸς ὠριμάση γίνεται γλυκὺς, νόστιμος, καὶ ὑγιεινός, ὀλίγον στυπτικὸς, ἀλλὰ διουρητικὸς· ἀπὸ τὸν χυμὸν του γίνεται κρασί, τὸ ὁποῖον μετὰ τρεῖς ἡμέρας καταντᾷ ἐξάαιρετον ὀξειδίον. Μὲ τὴν διασταλαγὴν γίνεται δυνατὸν ρακί, ἢτοι πνεῦμα.

Εἰς τὴν ἄκραν τοῦ καρποῦ τῆτου εὐρίσκεται καρύδι, ἀπὸ τοῦ ὁποῖου τὴν φλοιὸν ἐκβάλλεται ἔλαιον πικρὸν, καὶ ὄζυ, θαυμάσιον διὰ νὰ ξηράνη, καὶ καθάριση πληθῆς ἐξηλωμένας, καὶ αὐτὰς τὰς γαγγραῖνας, ψώραν, κνιχῆνας, καὶ ὅλα τὰ πάθη τῆς ἐπίδερμίδος. Ἀντινας σπᾶση μὲ τὸ στόμα αὐτὸ τὸ καρύδι, τοῦ καίει τὴν

γλῶσση.

γλωσσαν, καὶ τὰ οὖλα. Οἱ Εὐρωπαῖοι ἐκβάλλουν τὸ ἐλαιόντου, ὡς τῶν λοιπῶν καρυδίων μὲ τὴν φωτίαν, καὶ τὸ μεταχειρίζονται ὡς ἰατρικόν, καὶ διὰ τὰ εἰρημένα πάθη, καὶ τὰ παρασαρκώματα τῶν ποδῶν.

Καλῆτερον εἶναι τὸ νωπὸν χονδρὸν, καὶ ἐλαιόχρουν καρύδι, καὶ συναίεται τὸν Δεκέμβριον, ἕως τὸν Φεβρουάριον· μάλιστα τὸ μῆλόντου, τὸ ὁποῖον εἶναι τόσον ἐπιθυμητὸν εἰς τὰς αὐτόχθονας, ὥστε πολλάκις κάμην ἐμφυλίους πολέμους εἰς τὴν συναξίντου.

Τὸ κόμμα τῶ δένδρου τῆτου ἀποστάζει εἰς τὸν θερμὸν καιρὸν, καὶ εἶναι διαφανές, ξηρὸν, εὐφραυστότατον, καὶ κατὰ τὸ χρῶμα ὁμοιάζει μὲ τὸ ἤλεκτρον (κεχριβάρι). Οἱ αὐτόχθονες λύντες το εἰς τὸ νερὸν, τὸ ποτίζουν εἰς τὰς γυναῖκας, ὡς ἀνδυστερικόν, καὶ ὠφελεῖ ὁμοίως δέ, καὶ εἰς τὰς περιοδικὰς ἀσθενείας αὐτῶν, ὡς αἰμαγωγόν.

ΑΚΑΛΥΨΗ. Χόρτον κοινὸν εἰς τὰ μέρη μας, (ἢ Τζικνίδα) πολλῶν εἰδῶν, ἀπὸ τὰ ὁποῖα χρησιμεύει ἡ μεγάλη διὰ τὸν καυλόντης, ἐπειδὴ ἔχει ἴνας, καὶ κοπανιζόμενος εἰς τὴν Εὐρώπην, ὡς τὸ καννάβι, καὶ λινάρι, νήθεται, καὶ ὑφαίνεται εἰς ψιλὰ πανία, καὶ ρινόμακτρα, ψιλὰ, ἀβάσταγα, καὶ βαμμένα· διότι εἶναι φύσει ὑπομέλανος. Ἡ μικρὰ εἶναι εὐχρηστος εἰς τὴν Ἰατρικὴν.

ΑΚΑΠΑΪΤΙΟΝ. Φυτὸν τῆς Νέας Ἰσπανίας, μὲ φύλλα πολλὰ, καὶ εὐώδη, ἀπὸ τὸ ὁποῖον γίνεται τὸ μακρὸ πιπέρι, ὀνομαζόμενον καὶ πιπέρι τῆς Ἰαμαϊκῆς. Ἰδὲ Πιπέρι.

ΑΚΑΚΙΑ. Ὑπὸ τὸ ὄνομα τοῦτο γνωρίζεται φυτὸν ἀκανθῶδες τῆς Αἰγύπτου, καὶ Ἀραβίας, μὲ ἄνθος λευκόν, καὶ εὐκοίλιον. Ἀπὸ αὐτὸ νομίζουσιν ὅτι ἀποστάζει τὸ Ἀραβικὸν Κόμμα, ὀνομαζόμενον παρὰ τῶν Ἰατρῶν διὰ τὸ Ἑλληνικώτερον, Ἀκακία ἀληθής. Εἶναι δὲ καὶ ψευδής, ἡ γινομένη εἰς τὴν Γερμανίαν, ἀπὸ κοκκύμηλα ἄγρια· ἀλλὰ γνωρίζεται εὐκόλα ἀπὸ τὸ χρῶμα· διότι ἡ πρώτη εἶναι κοκκίνη· ἡ δὲ ψευδής με-

λα-

λανή, ὡς ὁ χυμὸς τῆς γλυκορρίζης. Ἴδὲ Κόμμι Ἀραβικόν.

ἌΚΑΤΙΟΝ. Τὸ Τερχιστὶ Καΐκι, καὶ Ἰταλιστὶ Βάρκα, πλοιάριον χρήσιμον εἰς τὴν μετακόμισιν τῶν πραγμάτων ἀπὸ τὸν αἰγιαλὸν εἰς τὰς φορτηγούς ὀλκάδας, καὶ τὰς λοιπὰς ναῦς, καὶ ἐναλλάξ, τοῦ ὁποίου ἡ περιγραφὴ εἶναι περιττὴ, διὰ τὸ γνωστότάτον του πανταχῶ. Σύρεται μὲ κωπία, καὶ ὅταν εἶναι ἄνεμος, μὲ μικρὰ πανία ἀνάλογα μὲ τὸ μέγεθός του.

ἌΚΟΝΗ. Ὀνομάζεται ἡ πέτρα, εἰς τὴν ὁποίαν ἀκονίζονται, ἥτοι τροχοῦνται τὰ σιδηρὰ ἐργαλεῖα, διὰ νὰ κόπτεν, καὶ εἶναι διαφόρων χρωμάτων, ποιότητων, καὶ χρήσεων, εὐρισκόμεναι πανταχοῦ.

Αἱ ἀκονίζουσαι τὰ ξυράφια φέρονται ἀπὸ τὴν Ὀλλάνδαν, καὶ εἶναι κίτριναι, καὶ ἐγκρίνονται αἱ μαλακώτεραι. Διὰ τοὺς κόπτοντας τὰ σκύτη (Σαχτιάνια) χρησιμεύει τὸ πορφυρῆν μάρμαρον, ὡς σκληρόν, διὰ νὰ ἰσάζη τὰ στομωμένα κοπίδιά των. Διὰ τὰ μαχαίρια τοῦ τραπεζίου, καὶ τὰ ξυλουργικὰ ἐργαλεῖα, μεταχειρίζονται τροχόν, ἀπὸ μαλακὸν μαυρόλιθον, ἀπὸ τὸ ὁποῖον λέγεται καὶ τὸ Ἀκονίζω, τροχῶ, κοινότερον. Περὶ τούτων ἴδὲ Πέτρα, ἢ Λίθος.

ἌΚΟΡΟΝ. Ἴδὲ ΚΑΛΑΓΚΑ.

ἌΚΡΙΣ. Ζωύφιον γνωστὸν ἀφανιστικὸν τῶν γεννημάτων, καὶ χλόης ἀπάσης, ὅταν ἐπιπέσῃ εἰς τὰ χωράφια, ἢ δένδρα ἀγελιδόν.

ἌΚΡΙΣ. Τὸ ἀκρόδενδρον, ἥτοι τὰ τρυφερά ἄκρα τῶν δένδρων, ὡς ἡ βρυονία, καὶ ἄλλα, μὲ τὰ ὁποῖα ἐτρέφετο εἰς τὴν ἔρημον Ἰωάννης ὁ Προφήτης, καὶ Πρόδρομος.

ἌΚΡΙΣ ΘΑΛΑΣΣΙΑ, τὸ παρὰ τῶν Εὐρωπαϊῶν λεγόμενον Σολδάτος, ἥτοι Στρατιώτης· διότι μάχεται μὲ τὰς ὁμοίας της διὰ τὴν ἀπόκτησιν τῶν κογχυλίων, διὰ νὰ κατοικήσῃ. Γίνεται μακρὰ 3 ἕως 4 δάκτυλα, καὶ χονδρὴ ἕως ἓνα. Εἰς τὸ κεφάλι ἔχει δύο κέρατα δρεπανώδη, χρησιμεύοντα διὰ νὰ κόψῃ τὰ χόρτα τῆς τροφῆς της, καὶ νὰ ὑπερασπισθῇ· τὰλλα 4 εἶναι λεπτά, μὲ τρεῖς

τρεις αρμούς δια να περιπατη. Το λοιπόν σώμα της ομοιάζει με της μελίσσης, η ακρίδος, και εις την ακραν έχει τρία λέπια.

Δια να φυλάξη τα όπισθιά της, έμβαίνει εις κογχύλιον αφήμενον από τα όστρεα, προσαρμόζει τα όπισθιά της, και έμβαίνει από την θάλασσαν εις τες βράχες, όπε τρέφεται και ζη, χωρίς να έχη πλέον χρείαν από την θάλασσαν· ώστε συναριθμεϊται με τα άμφίβια.

Εις τας Νήσους των Δυτικων Ινδιων έδωκεν η φύσις πολλας, και οι έγκάτοικοι έβάλλεν από αυτας δύο εξαίρετα ιατρικα, ήτοι

ΑΚΡΙΔΟΝΕΡΟΝ. Νερόν άφελιμώτατον, και αναγκαιότατον εις τες αυτόχθονας δια τα πρίσματα τα άποτελέμενα από το γάλα το άποστάζον από δένδρον Μαγκνηίλλα, εύρισκόμενον πολυ εις εκείνα τα μέρη, και επικίνδυνον.

ΑΚΡΙΔΕΛΑΙΟΝ. Θαυμάσιον ιατρικόν δια τα ρευματικά, εις τα όποια είναι πολυ υποκειμενοι οι Αμερικανοί· και βάλαμον ομοίως εξαίρετον δια τας νέας πληγας· τουτο γίνεται κρεμώντας ζωντανας τας ρηθείσας ακρίδας εις τον Ηλιον, περασμένας εις σχοινίον από το κεφάλι, και από τον πάτον των στάζει έλαιον, ήτοι πιμελή παχεια, ως βέτυρον, συναζομένη, και φυλαττωμένη ομού με το συναποστάζον νερόν, το όποιον του έμποδίζει την σήψιν, και εύρωτίασιν (τάγκωμα).

ΑΛΑΒΑΣΤΡΟΝ. Μάρμαρον άπαλώτερον, και εύκολοπελεκητότερον από τα λοιπα, το όποιον παρα των Παλαιων έγινετο εύχρηστον εις κατασκευην άγγείων, μάλιστα μυροδοχείων, τα όποια και Αλάβαστρα κυρίως μετωνόμαζον, ως της πόρνης της αλειψάσης μύρω τον Κύριον (1). Επροτίμην όμως το κιτρινωπόν όπως εν μελίχρουν με φλέβας, από το κερατόχρεν διαφανές, και

από

(1) Ματθ. Κεφ. κς. Σελ. 7.

ἀπὸ τὸ λευκὸν, καὶ στιλπνόν· κατὰ τὰ παρὸν προτιμᾶται τὸ λευκότερον.

“ΑΛΑΣ. Οὐσία κατὰ τοὺς Χυμικοὺς ὑπόπικρος, εὐρισκομένη εἰς ὅλα τὰ σώματα, τὰ ὁποῖα χυμικῶς διαλυόμενα τὴν ἀποτελεῖν, καὶ πωλεῖται εἰς τὰ φαρμακοπωλεῖα μὲ διάφορα ὀνόματα, ἢτοι ἄλας ἀψινθίου, τῆς Ἀγγλίας, τῆς Βοημίας, καὶ πολλῶν ἄλλων φυτῶν, ζώων, καὶ χόρτων.

“Ἄλας τὸ κοινόν, καὶ πολὺχριστον, εἶναι οὐσία ἀλμυρὰ, καὶ στυφὴ, διὰ τοῦτο καὶ ἀντισηπτικὴ, χρησιμεύουσα διὰ πρῶτον ἄρτυμα εἰς τὰ μαγειρεῖα, καὶ εἰς τὰ ταριχεύματα τῶν κρεάτων, ὀφθαλμίων, καὶ ὄσων ἄλλων ζωτικῶν προϊόντων εἶναι ἀναγκαῖα ἢ φύλαξις ἀπὸ τὴν σήψιν, ὥστε τὸ ἄλας εἶναι φύσει ἀντισηπτικόν. Τῆτο διαιρεῖται εἰς τρία, ἢ κυρίως εἰς δύο, δηλαδή τὸ πηγνύμενον ἀπὸ τὸ θαλάσσιον νερὸν εἰς τὰ παράλια, καὶ ἀπὸ τὰς ἀλμυρὰς βρύσεις, καὶ λιμένας, τὸ ὁποῖον θαλάσσιον ὀνομάζομεν· καὶ τὸ μεταλλικόν, ἢ ὀρυκτὸν ἀνορυττόμενον εἰς εἶδος μαρμάρων.

Διὰ τὴν κοινὴν χρῆσιν τῶν ἀνθρώπων ἔγινεν ἀναγκαιότατον τὸ ἄλας, καὶ ἀποκαθιστᾶ μέγιστον ἐμπόριον, ἐπειδὴ ἀφεύκτως πρέπει νὰ μετακομισθῇ εἰς ὅλα τῆς γῆς τὰ μέρη, ὅπερ δὲν γίνεται· καὶ διὰ τὸ ὀρυκτὸν σκάπτουσιν οἱ ἄνθρωποι τὴν γῆν εἰς πολὺ βάθος.

“Ἄλας θαλάσσιον εἶναι τὸ πηγμένον, καὶ κρυσταλλωμένον νερὸν τῆς θαλάσσης, διαιρούμενον εἰς δύο εἶδη, ἢτοι τὸ μελανόν, καὶ τὸ λευκόν, τὸ ὁποῖον γίνεται μὲ τὸ βράσιμον εἰς τὴν φωτίαν.

“Ὅταν ὁ παραθαλάσσιος τόπος ᾖ ἐπίπεδος, καὶ χαμηλός, συναρᾶται εἰς τὰς παλιρροίας, ἢ εἰς ἄλλον ὕψωμα τοῦ νεροῦ τῆς θαλάσσης ἀπὸ ἀνέμους, καὶ ἀποκλείεται μὲ δέσεις ἐπὶ τῆτου τοιχιζομένας κατὰ τὸν Μάϊον, καὶ ὅλον τὸ Θέρος, ὅτε ὁ ἥλιος εἰς 10, ἢ 15 ἡμέρας τὸ ξηραίνει, καὶ οἱ ἐπιστάται τὸ συναρᾶν, καὶ πάλιν ἀκολουθοῦν τὴν ἰδίαν πράξιν. Αἱ βροχαὶ εἶναι πολλὰ ἐναντίαι εἰς αὐτὴν τὴν ἐργασίαν τρυμυνοῦ ἀ-

λα-

λατος. Εἰς τὰ παράλια τῆς Μεσογείας Θαλάσσης γίνε-
ται πολὺ, ὥστε ἀφ' ἧς ἐξαρκείη εἰς ὅλην τὴν Τουρκίαν,
ἀποστέλλεται καὶ ἔξω.

Ὅταν ὅμως τὰ παράλια ᾖναι ὑψηλά, καὶ ἀνώμαλα,
ἀνάγκη εἶναι νὰ βράσουν τὸ νερὸν τῆς Θαλάσσης εἰς
λέβητας μολυβδίνες, τετραγώνες, 3 πόδας μακρεῖς, 2
πλατεῖς, καὶ 5 μόνους, ἢ 6 δακτύλους βαθεῖς, βαλ-
μένους ἐπάνω εἰς κλίβανον (φῆρνον) ὅπου βράζοντας
τὸ νερὸν, πήγει, καὶ γίνεται ἄλας, καὶ διὰ τὸ καθα-
ρώτερόν του ἀπὸ τὸ ἄνω, λευκὸν λέγεται.

Τὸ Ὄθωμανικὸν Κράτος μὴ ἔχοντας ἀνάγκην ἀπὸ αὐ-
τὴν τὴν πολυεξοδατέραν ἐργασίαν, μεταχειρίζεται τὴν
πρώτην ἄλλ' ὅστις θέλει νὰ λευκάνῃ τὸ μελανὸν ἄ-
λας, ἄς τὸ βράσῃ μὲ γλυκὺ νερὸν, ἕως νὰ κρυσταλ-
λωθῇ, καὶ ἔχει λευκώτατον ἄλας.

Τὸ ὄρυκτόν ἄλας εἶναι λευκὸν, καὶ καθαρὸν ὅτι καὶ ἐ-
πειδὴ εὐρίσκεται εἰς ἠπείρους μακρὰν ἀπὸ τὴν θάλασ-
σαν, εἶναι περισπῆδαστον, καὶ ζητεῖται εἰς τὰ ἔγκατα
τῆς γῆς, μὲ βίαν τῆς Διοικήσεως, ἢ ὅποια οἰκιοποιεῖ-
ται πανταχοῦ αὐτοῦς τοὺς τόπους, ὡς μεταλλικούς.

Ἡ Κωνσταντινούπολις λαμβάνει τὸ θαλάσσιον ἄλας
ἀπὸ τὰς φώκας τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, καὶ τὸ ὄρυκτόν ἀ-
πὸ τὴν Δακίαν (Βλαχομολδαβίαν), καὶ στέλλει πολὺ
διὰ τὴν μαύρην θάλασσαν πρὸς τοὺς τόπους τῆς Ἐπι-
κρατείας, ὅταν δὲν εὐτυχίῃ εἰς τοῦτο ἡ Ταυρικὴ Χερ-
σόνησος, ἢ ᾖναι μάχη, καὶ ἀσυμμιξία μεταξὺ Ὄθωμα-
νῶν, καὶ Ῥώσων ὁπωλεῖται δὲ μὲ κοιλὸν 44 ὀκάδων.

Ἄλας κρυσταλλῶδες, Sel cristallisé, τὸ καθαρώτερον
τοῦ ὄρυκτοῦ.

Ἄλας ἀμμωνιακόν ὁ νισατίρι. Ἴδὲ Ἀμμωνιακόν.

Ἄλας ἐκβάλλουν οἱ Χυμικοὶ ἀπὸ πολλὰ σώματα,
καθὼς βλέπεις εἰς τὴν σειρὰν τοῦ Βιβλίου τούτου, τὰ
ὅποια ἐπονομάζονται ἀπὸ τὸ σῶμα ἐκεῖνο, ὡς ἄλας
Τρυγίας, κ. τ. λ. ἢ ἀπὸ τῶν τόπων, ὡς ἄλας Ἀγγλίας,
Βοημίας, ἀμφότερα κινητικά.

ἌΛΥΚΑΙ ὀνομάζονται καὶ οἱ τόποι, εἰς τὰς ὁποίας

κα-

κατασκευάζεται τὸ ἄλας ἀπὸ τὸ θαλάσσιον, καὶ τὸ πηγαῖον νερὸν, καὶ ἐκεῖνοι, ὅπου ἀγορεύτεται τὸ ὄρυκτον, ὅποια εἶναι τῆς Βλαχίας, τῆς Μολδαβίας, τῆς Πολωνικῆς Γαλικίας, τῆς ἀνω Οὐγκαρίας, καὶ τῆς Καταλωνίας αἱ ἐπισημότεραι τῆς Εὐρώπης, καὶ περὶ αὐτῶν ἰδὲ ὀνομαστί εἰς τὸ Γεωγραφικόν μας Λεξικόν.

"ΑΛΕΥΡΟΝ. Γέννημα ἀλεσμένον ψιλὰ, τὸ ὅποιον τὸ πίτυρον χαρίζεται μὲ τὸ κόσκιον. Ἄλευρα χρησιμεύοντα διὰ ψωμί εἶναι τοῦ σιταρίου, τῆς βρύζας, τοῦ κριθαρίου, τοῦ ἀραβσιταρίου, καὶ τοῦ κεγχρίου. Φανερόν εἶναι ὅτι τὸ σιταρίσιον εἶναι ἐγκριτότερον, καὶ τούτου πάλιν τὸ ψιλώτερον, καὶ λευκώτερον.

Τὸ ἀλεῦρι κόπτει ἀφ' οὗ παλαιώση, καὶ γίνεται ἀχριστον. Τρόπος προφυλάξεως εἶναι τὸ νὰ βληθῶν κομμάτια ἄλατος εἰς τὰς ἀποθήκας, καὶ νὰ πατηθῇ καλά.

Οἱ κτενισταὶ, καὶ οἱ κατασκευασταὶ τῶν χειρωτίων μεταχειρίζονται τὸν καπνὸν τοῦ ἀλεύρε τῶν κυάμων, ἢ φασολίων διὰ νὰ ξηράνῃ τὰ μαλλία, καὶ τὰ χειρώτια.

Οἱ ἄνθρωποι φαίνονται ὅτι παλαιόθεν ἐγνώρισαν τὰ ἀλεύρια, ἀλλ' ὄχι εὐθὺς καὶ μὲ μύλους, ἢ καὶ νερομύλους, καθὼς ἀκόμη, καὶ τὸ ζύωμα. Ἰδὲ Ἄρτος, Ζύμαμα, Μύλος.

Ἡ Κωνσταντινούπολις ἐμπορεύεται εἰς τὰ ἀλεύρια τῆς Ῥωσσίας διὰ τῆς Μαύρης Θαλάσσης, καὶ ὅταν ἡ Βασιλεύουσα δὲν ἔχη χρεῖαν, τὰ στέλλει διὰ τὴν Μεσόγειον εἰς τὰ Νησιά, καὶ τὰ παράλια αὐτῆς.

"ΑΛΕΥΡΟΔΕΝΔΡΟΝ, τὸ Σάγον δένδρον τῆς Ἰνδίας. Ἰδὲ Σάγον, ἢ Σαγοῦ.

"ΑΛΘΑΪΑ, ἀπὸ τοῦ Ἀλδαίνειν τὸ ἰατρεύειν· ἢ δένδρομολόχα μὲ κυανοπόρφυρα φύλλα εἰς τὸ ἄνθος τῆς καὶ ρίζαν χονδρὴν ὅσον δάκτυλος· χρησιμεύει ὡς μαλακτικῆ, γλυκαντικῆ, στηθικῆ, καὶ εὐρίσκειται παντοῦ.

"ΑΛΚΗ, τὸ παρὰ τῶν Γάλλων Alce, ζῶον τετράποδον ἄγριον τῶν βορείων μερῶν, ὅμοιον μὲ τὴν ἡμίονον, πλὴν μὲ κοντὴν οὐράν, σχιστὸν ὀνύχι, καὶ κέρατα σκληρὰ, πολύκλωνα, καὶ χονδρότερα χεῖλη. Εὐρίσκειται

ται καὶ εἰς τὴν βόρειον Ἀμερικὴν, ὀνομαζόμενον Ὀρίνα-
πον, ἢ Ὀρίναλον.

Τῆτο εἶναι μεγαλύτερον ἀπὸ τὸ τῆ παλαιῆ Κόσμη, κυ-
νηγεῖται μάλιστα τὸν χειμῶνα παρὰ τῶν ἀγρίων αὐτοχ-
θόνων, οἱ ὅποιοι φονεύοντες πολλὰ, τρώγουν τὸ κρέας,
καὶ πωλοῦν τὸ δέρμα, καὶ τὸν ἀριστερὸν ὀπίσθιον πό-
δα, τῆ ὁποίου ἡ χιτὼν φημίζεται διὰ ἰατρικὸν εἰς τὴν
ἐπιληψίαν, ἀλλ' ἀμφιβόλως· τὸ δὲ δέρμα τὸ ἐργάζουν
μέ τὸ ἔλαιον, καὶ γίνεται διάφορα πράγματα πρὸς χρῆ-
σιν τῶν ἀνθρώπων, ἥτοι χειρώτια, καὶ παρόμοια.

Ἡ Βορεινὴ Εὐρώπη ὁμοίως ἔχει Ἀλκας, καὶ οἱ Λά-
ππωνες τὰς κυνηγεῖσι, διὰ τὸ κρέας, καὶ δέρματων· δὲν
ἡμερεύονται ποτέ.

ἌΛΛΑΨ (ντος) τὸ λοκάνικον, Ἰταλιστὶ λεγόμε-
νον. Ἐντερον παραγεμισμένον μὲ κρέας χοιρινόν, σκό-
ροδον, πιπέρι μαῦρον, καὶ τοιαῦτα ἀρώματα. Ἀπὸ τὴν
Ἰταλίαν φέρονται ἐδῶ μερικά· ἀλλ' ἐπειδὴ εἶναι καὶ ἐν-
τόπια καλὰ, ὡς ἐκεῖνα, καὶ ἄλλα μὲ βοϊδινόν κρέας,
μάλιστα παρὰ τῶν Ἀρμενίων μὲ κόκκινον πιπέρι. Ολί-
γον, ἢ παντελῶς δὲν χρησιμεύουν εἰς τὸ ἐμπόριον.

ἌΛΛΑΤΖΑΣ, Τουρκιστὶ ὀνομάζεται ὕφασμα ἀ-
ραδατὸν πολυχρῶσον ἀπὸ βαμβάκι, ἢ καὶ μετάξι. Οἱ
καλύτεροι μεταξωτοὶ γίνονται εἰς τὴν Δαμασκὸν, Τουρ-
κιστὶ Σάμ, καὶ κατὰ σύνθεσιν, Σαμαλλατζασί, ἀπὸ
τούτους ὁποίους γίνεται μέγα ἐμπόριον εἰς ὅλην τὴν Ἐπι-
κρατείαν. Δεύτεροι ἀπὸ αὐτὰς εἶναι οἱ τῆ Χαλεπίς, Χα-
λεπαλλατζασί, ἐπὶ τῆς Μεσοποταμίας Διαρβεκίρ τρίτοι,
καὶ οἱ τῆς Πέρσης· ἀλλ' οἱ τελευταῖοι οὔτοι, καὶ οἱ ὑ-
ποφαινόμενοι εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν ὀνομαζόμενοι Γκε-
ζί, ἐπειδὴ κατὰ τούτους τοὺς χρόνους ἐτελειοποιήθησαν
εἰς καλύτερα χρώματα κατὰ μίμησιν τῶν Γκεζίων τοῦ
Γουζράτας, προτιμῶνται πολὺ. Ὅλα αὐτὰ χρησιμεύουν
διὰ φορέματα τῶν ἐνδυομένων μακρὰ, ἀνδρῶν, καὶ γυ-
ναικῶν, καὶ ἐξοδεύονται πλῆθος πολὺ. Ἐχουσι δὲ με-
ταξωτὸν τὸ στημόνι, καὶ βαμβακερὸν τὸ ὑφάδι, καὶ
πωλοῦνται κατὰ τὰ χρώματα, καὶ τὴν ποιότητάτων μὲ
τὸ

τὸ κομμάτι ὀλίγον ἐλλιπέστερον ἀπὸ τοὺς ἰο πήχεις, καὶ ἐξαρκοῦν δι' ἓνα σχιστὸν, χειριδωτὸν χιτῶνα ἀνδρῶσιον (ἐντερὶ).

Βαμβακεροὶ εἶναι οἱ τῆς Μαγνησίας, καὶ Παρίσσης χρησιμεύοντες διὰ τοὺς πτωχοὺς. Ἀπὸ τέτης στέλλονται πολλοὶ καὶ εἰς τὴν Εὐρώπην, εἰς ὅσα μέρη εἶναι ἄδεια νὰ ἐμβαίνουσιν· ἀλλὰ τὸ ἐσωτερικὸν ἐμπόριον εἰς αὐτοὺς εἶναι μέγα.

"ΑΛΕΙΜΜΑ ὀνομάζομεν εἰς τὴν κοινὴν γλωσσᾶν τὸ Στέαρ τῶν Παλαιῶν, καὶ Seno τῶν Ἰταλῶν. Εἶναι πάχος τῶν ζώων λυμένον, καὶ καθαρισμένον, καὶ χρησιμεύει, ἀπὸ μὲν τὰ βρώσιμα κρέατα διὰ φαγί, καὶ λαμπάδας, τὰς ὁποίας Ἀλειμματοκηρία λέγομεν· ἀπὸ δὲ τὰ λοιπὰ, διὰ ἰατρικὰ, καὶ ἄλλα ἔργα.

Διὰ φαγί χρησιμεύει ἄλυτον τὸ προβατίσιον, αἰγίον, καὶ χοίρινον· τῶν προβάτων ὅμως τῆς Καραμανίας ἢ παχεῖα, καὶ μεγάλη οὐρὰ λυομένη φυλάττεται, καὶ γίνεται ἄρτυμα φαγητῶν, ὡς τὸ βοϊδίσιον τῆς Ῥωσσίας ὀνομαζόμενον Τζερβίς· ἀλλὰ γλυκύτερον, καὶ νοστιμώτερον ἀπὸ τοῦτο.

Ἀπὸ τὴν Ῥωσσίαν, καὶ Βλαχίαν λαμβάνει πλῆθος πολὺ βοϊδίσιον ἢ Κωνσταντινούπολις, καὶ κατασκευάζεται, ὡς ἀπολέθως· σφάζονται τὰ βοῖδια, καὶ μετὰ τὸ ἐκδερμα, βάλλονται εἰς μεγάλους λέβητας ὀλόκληρα, καὶ βράζουν μίαν νύκτα· τὸ δὲ πρῶτ' ὁ ἐπιστάτης, ἀφ' οὗ τὰ ἀφήσῃ νὰ κατασταλάξουν ὀλίγον, συναρίζει με κοχλιάρας μεγάλας τὸ ἄλειμμα, καὶ τὸ βάλλει ἢ εἰς βαρύλλια, ἢ εἰς τὰ ἴδια δέρματα τῶν βοῶν· τὸ δὲ κρέας τὸ ρίπτει. Ὄταν τὸ ἄλειμμα ἦναι ἀπὸ παχὺ κρέας, ῥωπὸν, εὐθὺς ἐκβαλμένον, καὶ δὲν μυρίζῃ, λέγεται Τζερβίς, καὶ τὸ μεταχειρίζομεθα εἰς φαγί. Ὄταν δὲ ἔχῃ μυρωδίαν, τὸ κάμνου κηρία, καὶ λέγεται Δρὸν Γιαγί, ἢ τοῖ ἄλειμμα τῆς Τανάϊδος· ἐπειδὴ οἱ Ταρταροτουρκοὶ ἐκεῖ πρωτογνωρίσαντες, τὸ ὠνόμασαν.

Τὸ ἄλειμμα τῆς αἰγὸς κάμνει τὰ ἐξαιρετότερα κηρία, καὶ μετὰ ταῦτα τοῦ προβάτου, καὶ βοός.

Τὰ

Τὰ ἀλείμματα τῆς Ἀρκτου, Ἐλάφου, καὶ ἄλλων ἀ-
γρίων, καὶ ἡμέρων ζώων, πτηνῶν, καὶ ἰχθύων, χρη-
σιμεύουν εἰς τὴν Ἱατρικὴν, καὶ ὀλιγώτατον εἰς τὸ ἐμ-
πόριον. Ἀπὸ τὰ κήτη, καὶ ἄλλα ὀφάρια ἐκβάλλουν οἱ
Εὐρωπαῖοι πολὺ ἀλειμμα, καὶ τὸ λέγουν ἔλαιον, καὶ
κοινότερον ὀφάρειλαιον, ὡς τῆς φαλαίνης, φακαίνης, κ. λ.
Ἴδὲ ταῦτα.

ἈΛΕΙΜΜΑΤΟΚΗΡΙΑ. Ἀνωτέρω εἶπομεν ποῖα εἶ-
ναι τὰ καλλίτερα ἀλείμματα διὰ κηρία, ἢτοι τὰ αἴγεια,
προβατίσια, καὶ βοϊδίσια, τῶρα ἄς εἴπωμεν καὶ πῶς
γίνονται· καὶ ἐπειδὴ δύο εἶναι αἱ κατασκευαίτων, ἡ
μὲν μὲ τὸ χύσιμον εἰς ὑέλινα, ἢ μεταλλικὰ κωνικὰ
προπλάσματα, ἢ καλούπια, ἢ Ἰταλικώτερον φόρμας,
ὀνομαζόμενα, καὶ αὐτὰ εἶναι τὰ ὠραιότερα· ἡ δὲ διὰ
τοῦ βυθίσματος τῶν ἐλλυχνίων εἰς τὸ λυμένον ἀλειμ-
μα, καὶ αὐτὰ εἶναι κατώτερα. Εἰς τὴν Κωνσταντινέπο-
λιν πολλὰ γίνονται κατὰ τὸν δεύτερον τρόπον παρὰ
Τούρκων, καὶ Χριστιανῶν συντεχνιῶν, ἐχόντων ἀρχι-
τεχνίτην διὰ προσταγῆς τῆς Διοικήσεως, τὰ δὲ χυτὰ
παρ' ὀλίγων Χριστιανῶν σπάνια. Ἀπὸ τὴν Ῥωσσίαν φέ-
ρονται πολλὰ ἀμφοτέρων τῶν εἰδῶν· καὶ πρὸ τοῦ πο-
λέμου, ἀπὸ τὴν Βάρναν μόνον βυθιστὰ, καὶ βαμμένα
μὲ κόκκινον χρῶμα εἰς τὴν βάσιν των.

Διὰ τὰ κηρία χρειάζεται ἐλλύχνιον (φιτίλι) ἀπὸ
τρεις, ἢ καὶ πολλὰς χονδράς κλωστὰς βαμβακερὰς ἀ-
ναλόγως μὲ τὴν χονδρότητα τοῦ κηρίου, καὶ ἀλειμμα
καθαρὸν, χωρὶς ἄλας, διὰ νὰ καίῃ ὀμιλῶς, καὶ χω-
ρὶς μίγμα χοιρίνου λίπους, ἢ ἄλλου ὀμοίου, διὰ νὰ
μὴ χύνηται εἰς τὸ καύσιμον. Τὰ Ῥωσσικὰ κηρία ὑπό-
κεινται περισσότερον εἰς τὸ ὑστερινὸν ἐλάττωμα, μάλι-
στα ὅταν ἦναι παλαιὰ, ἢτοι πρὸ ἐνὸς θέρους χυμένα·
τὰ δὲ ἐντόπια εἰς τὸ πρῶτον, διὰ τὴν δολιότητα τῶν
κατασκευαστῶν, ὄντας εὐθυνώτερον πολὺ τὸ ἄλας ἀπὸ
τὸ ἀλειμμα. Τὸ κροτάλισμα τῆτο προέρχεται καὶ ἀπὸ
τὴν ὀλίγην προσοχὴν εἰς τὸ χύσιμον τῶν κηρίων· διότι
ἂν τὸ ἐλλύχνιον βραχῆ μὲ νερὸν πρότερον, ἢ ἂν ἦναι
ὑγρὸν,

ὕγρον, πάντοτε ὑπόκειται τὸ κηρίον εἰς αὐτὸ τὸ ἐλάχιστον, ἅς μὴν ἔχη καὶ ἄλας.

Τὰ βυθιστὰ, καὶ κοινότερον βουτιστὰ ἢ μπορῶ νὰ ὀνομάσω, γίνονται μὲ τὸ βύθισμα τῶν ἐλλυχνίων εἰς τὸ λυμένον ἄλειμμα πολλάκις, ἕως νὰ ἀποκτήσουν τὴν ζητουμένην χονδρότητα. Εἶναι ὅμως ἀτεχνα, ἀνισα, καὶ ἀνώμαλα.

Τὰ δὲ χυτὰ κατασκευάζονται οὕτω. Προσαρμόζεται κατὰ μέσον τὸ ἐλλύχνιον εἰς τὸ μεταλλικόν, ἢ ὑέλιον πρόπλασμα, τὸ ὁποῖον εἶναι σωλὴν κυλινδροειδῆς μὲ δύο τρύπας, τὴν μὲν εἰς τὴν κορυφὴν στενὴν, ὅσον νὰ χωρῇ τὸ ἐλλύχνιον· τὴν δὲ εἰς τὴν βάσιν πλατεῖαν, ὅπως ξύλον, ἢ ἄλλοτι λεπτὸν σύρμα τὸ βαστᾶ· βάλλεται μὲ τὴν κορυφὴν κάτω, καὶ γεμίζεται μὲ τὸ λυμένον ἄλειμμα, καὶ ἀφ' οὗ παγώσῃ, ἀποσύρεται τὸ κηρίον. Διὰ νὰ μὴ κολλήσῃ, ἢ μπορεῖ νὰ προβραχῇ τὸ ἔκτυπον· καὶ διὰ νὰ ἔχη σειράς ὡς τὰ λεγόμενα Σαζωνικά, ἅς ἔχη τοῦτο τὰς τοιαύτας γραμμάς ἔσωθεν, καὶ τὸ κηρίον λαμβάνει ἀπαράλλακτα τὸν τύπον.

Εἰς τὰ μεγάλα ἐργαστήρια τῶν χυτῶν ἀλειμματοκηρίων δι' εὐκολίαν τοῦ περάσματος τοῦ ἐλλυχνίου, ἔχον μακρὰν συρματερὴν βελόνην, καὶ ξύλον, ἢτοι σανίδα τρυπητήν, ὅπου προσαρμόζουν τὰ ἔκτυπα προπλάσματα, διὰ νὰ χύσουν ἐν ταύτῃ πολλά.

Ὅσοι θέλουν νὰ ἦναι λευκότερα τὰ ἀλειμματοκηρία τῶν τὰ βάλλουν εἰς τὴν δρόσον, καὶ ἀέρα τῆς νυκτός, κρεμῶντάς τα ἀπὸ τὰ ἐλλύχνια εἰς ράβδους, χωρὶς νὰ ἐγγίζουσιν πρὸς ἀλλήλα· καὶ εἰς 8, ἢ 10 ἡμέρας λευκαίνονται ὅσον ἐνδέχεται.

ἌΛΟΓΟΝ. Ἰδὲ ἸΠΠΟΣ.

ἌΛΟΗ. Τρία πράγματα διάφορα σημαίνει ἡ λέξις αὕτη.

1. Τὸ σπανιώτατον φυτὸν τῆς Ἀσίας, ἀπὸ τὸ ὁποῖον γίνεται ἡ παρὰ τῶν Ἑλλήνων λεγομένη Ξυλαλόη, καὶ παρὰ τῶν Τούρκων Οὐδ' ἀγάτζ. Ὁμοιάζει τὸ φυτὸν τοῦτο μὲ τὴν γνωστὴν ἐλαίαν, κάμνει καρπὸν, ὡς κε-

ρά-

πράσια· καὶ ὁ κορμός του ἔχει τριῶν εἰδῶν ξύλα, ἥτοι

1. Τὸ μετὰ τὴν φλοιὰν ἄμεσον ξύλον εἶναι βαρὺ, καὶ μελανόν, καὶ διὰ τοῦτο ἐπονομάζεται Bois d' Aigle, ἢ Pao d' Aquila, ἀετόξυλον, παρὰ τῶν Πορτογάλλων, καὶ ἔπιμπορεῖ γὰρ χρησιμεύσῃ εἰς τὰς ξυλουργὰς ἀντὶ ἐβένου.

2. Τὸ μετὰ τοῦτο εἶναι ξύλον ξανθοκόκκινον, ἐλαφρὸν, ἰσῶδες, καὶ παρομοιάζει, ὡς σαπημένον. Αὐτὸ μεταχειρίζεται ἀπὸ ἡμᾶς ὑπὸ τὸ Ἰνδικὸν ὄνομα Καλεμβέκι, καὶ εἶναι εὐχρηστον διὰ θυμίαμα, ὅταν λείπη τὸ εἰς ἑξῆς καλῆτερον, διὰ κατασκευὴν κομβολογιῶν, καὶ ἄλλα παρόμοια. Ἡ εὐωδία του εἶναι ὀλιγωτέρα ἀπὸ τὸ ἀκόλουθον.

3. Ἡ Ἐντερῶνη, ἥτοι ἡ καρδία τοῦ δένδρου, ἡ κυρίως Ξυλαλόη, τὴν ὁποίαν οἱ ἀρχαῖοι καὶ Ἀγάλοχον (ἐπειδὴ κινεῖ, καὶ ἄγει τὰ λόγια τῶν γυναικῶν) καὶ μετ' αὐτῶν οἱ Ἀραβες ἔλεγον· Ἀχαλὶν δὲ, καὶ Ἀχαλός οἱ Ἑβραῖοι, ὡς εἰς τὸν 45 Φαλμόν, καὶ τὸ 7. Κεφ. τῶν Παροιμιῶν. Ἀπὸ ταύτην μετεκόμισαν οἱ στόλοι τῆς Σολομώντος, ὡς ἐγκριτότερον ἄρωμα· καὶ τοῦτο εἶναι τὸ κυρίως Οὐδ' Ἀγάτζ.

Εἰς τὸ Βασίλειον Χαμπὰν πρὸς ἀνατολὰς τῆς Καμβοδίας, ὑποκείμενον εἰς τὸν Βασιλέα τῆς Κοσινσίνας εὐρίσκονται τὰ περισσότερα δένδρα τῆς Ἀλόης· καὶ εἶναι ἐμποδισμένον εἰς τὸν λαὸν νὰ προσεγγίσῃ εἰς αὐτὰ ἀπὸ σφοδρὰν βασιλικὴν προσταγὴν. Εἰς τὸν ἴδιον τόπον διὰ τὴν μεγάλην ἐπιθυμίαν τῶν Ἰνδῶν νὰ θυμιάζωνται μετ' αὐτὴν, πωλεῖται ἀκριβώτερον ἀπὸ τὸν ἴδιον χρυσόν. Μόλις ἔπιμπορεῖ νὰ ἀγοράσῃ τινὰς ἀπὸ πρῶτον χέρι πρὸς 4. γρόσ. τὴν δραχμὴν· ὅθεν εἰς ἡμᾶς δὲν φέρεται ἀπὸ αὐτὴν, ἀλλ' ἀπὸ τὸ μεσαῖον ξύλον, ἢ καὶ ὀλίγον σύμμικτον. Τὸ παλαιότερον δένδρον ἔχει καλιτέραν Ξυλαλόην.

Ἡ εὐωδία τῆς Ξυλαλόης εἶναι δυνατὴ, καὶ εὐάρεστος. Οἱ Ἴατροὶ τὴν μεταχειρίζονται, ὡς ἐξαιρετικὸν καρδιακὸν ἐναντίον τῆς παραλυσίας· αἱ μαῖαι. (μαρμαῖ) ὡς ἄνω, διὰ νὰ κατεβάσουν τὰ λόγια τῶν γυναικῶν·

οί τρυφίλοι διὰ τὰ θυμιάσουν τὰ ἐνδύματα, γένεια, καὶ τοὺς φίλους των· οἱ χρυσοχόοι πετραδίσταί τὰ δέσσουν ἐπάνω τῆς πετράδια διὰ στολίδια. Κατασκευάζουσι μὲ αὐτὸ καὶ ροδέλαια, ἤτοι οἶνοπνεύματα, καὶ μὲ τῆ κόνιντου κάμνουν εὐώδη κοσμήματα (τενσούφια).

β'. Ἀλόαι εἶναι δένδρα μεγάλα εἶδους συκῶν εἰς τὰ ἀνατολικὰς καὶ δυτικὰς Ἰνδίας, καὶ ἐκτὸς τῆς εὐωδίας κατὰ τὰλλα συμφωνῶν μὲ τὴν εἰρημένην, ἤτοι εἶναι καρδιακὰ, στομαχικὰ, καὶ δυναμωτικὰ τὰ ξύλα των.

γ'. Ἡ κοινῶς γνωστὴ ἀλόη, χόρτον μὲ φύλλα πράσινα, ἀειθαλῆ, χονδρὰ, καὶ ἀκανθώδη, βλαστάνον εἰς τὰς ἀνατολικὰς, καὶ δυτικὰς Ἰνδίας, καὶ εἰς τὴν Εὐρωπαϊκὴν Ἰσπανίαν, ὅπουθεν μετεφυτεύθη εἰς ὅλας τοὺς βοτανικοὺς κήπους, καὶ εἰς ἡμᾶς ἐδώ. Ἀπὸ τὴν μέσσην τῶν φύλλων τῆς ἀναβλαστάνει καυλὸς χονδρὸς, καὶ εἰς τὴν κορυφὴν του γίνεται τὸ ἄνθος, καὶ ὁ σπόρος λευκός, ἐλαφρότατος, καὶ ἡμιστρόγγυλος· τὸ δὲ ὅτι ἀνθίζει εἰς ἐκάστην ἑκατονταετηρίδα, ἀπεδείχθη φειδές· ἀλλ' οὔτε ἤχον ἀποτελεῖ τὸ ἄνθισμά του, οὔτε τὸ ἀπάνθισμα· αὐτὰ ἦσαν μῦθοι τῆς φιλομύθου ἀρχαίτητος.

Ἀπὸ τὰς ἴνας τῶν φύλλων τοῦ χόρτου τούτου τῆς ἀλόης γίνεται νῆμα, καὶ ὑφαίνεται εἰς τὴν Ἰσπανίαν ἀλλ' ὀλίγον, ἴσως διὰ τὸ ἀτεχνον τοῦ ἔθνους. Ἀπὸ τὴν ῥίζαν, καὶ αὐτὰ τὰ φύλλα διὰ ἐντομῶν ἀποστολεῖ τὸ γνωστὸν, καὶ ὁμώνυμον μὲ τὸ χόρτον ἰατρικὴ ἢ Ἀλόη (σαρί· σάβρι).

Εἶναι τοῦτο τριῶν εἰδῶν. Ἡ Σοκοτρίνα, ἡ ὁποία εἶναι καὶ καλιτέρα, παρονομαζομένη ἀπὸ τὴν Νῆσον Σοκοτόραν· ὅθεν μεταφέρεται διὰ τῆς Ἐρυθρᾶς Θαλάσσης (ὅπου κατὰ τὸν πορθμὸν εὐρίσκεται αὕτη ἡ Νῆσος εἰς τὴν Αἴγυπτον, καὶ διὰ τῆς Ἀλεξανδρείας εἰς ἡμᾶς μέσα εἰς μικρὰς καὶ λεπτοτάτας κύστεϊς. Καλὴ δὲ εἶναι ἢ εὐθραυστος, ῥητινώδης, ἐλαφροτάτη, καθαρὰ, διφανής, πρασινομέλανος, στιλπνὴ ἔξωθεν, καὶ κιντρί ἔσωθεν, δύσοσμος, πικρὰ, καὶ κοπανιζομένη τὰ γέ-

κόινος χρυσόχρους· αὐτὴν μεταχειρίζονται οἱ Ἴατροὶ εἰς διάφορα ἰατρικὰ, καὶ τροχίσκους.

Αἱ ὀνομαζόμεναι Ἀλόη ρόδωμένη, *Aloe rosata*, καὶ Ἀλόη ἰοειδής, *violata*, γίνονται παρὰ τῶν Φαρμακοποιῶν, ὅταν βάλλουν ἀπὸ τὴν Σοκοτρίναν εἰς ζωμὸν ρόδων, ἢ ἰστίων, τὰ λύσουν, τὰ στραγγίσουν, τὰ βάλλουν εἰς τὸν ἥλιον, καὶ ἀφ' οὗ πήξουν τὰ κάμουν τροχίσκους.

Ἡ Καβαλίνα Ἀλόη, εἶναι μαύρη, ξηρὰ, σύμπηκτος, βαρεῖα, καὶ σχεδὸν χωρὶς μυρωδίαν, φερομένη εἰς σπυρδαίδια ἀπὸ φοινικίαν, ἢ σχοῖνον. Ὀνομάσθη οὕτως ἀπὸ τῶν ἵππων· ἀλλ' οὔτε εἰς αὐτοὺς δὲν χρησιμεύει κατὰ τὴν γνώμην τῶν εἰλικρινεστέρων Βοτανικῶν.

Ἡ Πατικὴ, ἡ ὁποία κατὰ τὸν Βοτανικὸν Λεμερῆν μόνον διότι ἔχει ἔξωθεν βαθυτέρον χρῶμα, καὶ θραυομένη, ἔσωθεν ἔχει χρῶμα ἥπατος (σικωτίου) ὅθεν ἔλαβε καὶ τὸ ὄνομα, διαφέρει ἀπὸ τὴν Σοκοτρίναν. Ἐχει δὲ τὰς ἰδίας ἐνεργείας· ὀνομάζεται παρ' ἄλλων, καὶ Κιτρίνη, καὶ Γαλλιστὶ Citrin.

ἌΛΥΣΙΣ. Συνένωσις πολλῶν μεταλλικῶν κρικελλῶν κατὰ σειρὰν διαπερασμένων. Γίνονται δὲ ἀπὸ χρυσόν, ἄργυρον, χαλκόν, χάλυβα, σίδηρον, κ. τ. λ. καὶ εἰς διάφορα σχήματα μορφούμενα ἀπὸ τὸ σχῆμα τῶν κρικελλῶν. Ἡ τέχνη αὕτη εἶναι εὐκόλος, καὶ ὅλοι οἱ χρυσοχόοι, καὶ βαναυσουργοὶ τὴν ἀποτελοῦν.

Εἰς τὸ Ἐμπόριον ἐμβαίνουν αἱ Ἀλύσεις τῶν ὰρολογίων, ἧτοι αἱ κατὰ διαφόρους τρόπους γινόμεναι εἰς τὴν Εὐρώπην διὰ προσάρτημα τῶν κλειδίων αὐτῶν ἀπὸ διάφορα τίμια μέταλλα, καὶ αἱ χαλύβιναι λεπταί, μετὰς ὁποίας συνδέεται τὸ λεγόμενον τύμπανον τοῦ ὰρολογίου μετὰ τὸν μέγαν τροχόν. Εἰς τὴν Ἀγγλίαν κατασκευάζουν τὰς καλιτέρας· φέρονται προσέτι ἀπὸ τὴν Γερμανίαν, καὶ Ἐνετίαν λεπτότατα χρυσᾶ Ἀλυσίδια διὰ στολισμὸν τῶν γυναικῶν.

ἌΛΩΨΗΞ. Ζῶν ἄγριον τετράπουν, μετὰ πρόσωπον μακρὸν, καὶ σχεδὸν ὄξυ, ὠτία κοντὰ, καὶ οὐρὰν μακρὰν, καὶ πολλὰ μαλλιαρὴν. Τὸ κοινὸν χρῶμά της εἶ-

ναι

ναι κοκκινωπὸν, καὶ διὰ τὸ ἐμπόριον χρησιμεύει μόνοι τὸ δέρματις, τὸ ὁποῖον ἐργαζόμενον παρὰ τῶν διφθεροποιῶν, γίνεται διφθέρα ζεστή, καὶ πολλῶν εἰδῶν, κατὰ τὴν διαχώρησιν τῶν χρωμάτων τε. Εἶναι δὲ Ἀλώπεκες ἡ λευκὴ, ἡ μελανὴ, καὶ ἡ αἰθὴ, ἥτοι κοκκίνη, ἡ ὁποῖα εἶναι καὶ κοινή.

ἌΛΩΠΕΚΗ ὀνομάζεται τὸ δέρμα τῆς Ἀλώπεκος τὸ ὁποῖον εἶναι μία ἀπὸ τὰς πολυχρήστους διφθέρας περὶ ὧν προσθετέον, ὅτι ὅσον τὸ κλίμα εἶναι βορειότερον, ἄλλο τόσον αἱ Ἀλωπεκαῖ εἶναι καλῆτεροι, καὶ πρὸ τοῦ νὰ διεξέλθωμεν περὶ τῶν λοιπῶν χρωμάτων, ἀεὶ εἴπωμεν διὰ τὰς κοκκινωπάς, αἱ ὁποῖαι εἶναι κοιναὶ εἰς ὅλα τὰ μέρη, καὶ τιμῶνται κατὰ τὴν ῥηθεῖσαν τῆ κλίματος διαφορᾶν.

Κατὰ τὴν διαίρεσιν τῶν χρωμάτων, καὶ τῶν μερῶν τοῦ σώματος, λαμβάνουν, καὶ διαφορετικὰ ὀνόματα αἱ διφθέραι τῶν Ἀλωπεκῶν. α. Μῆλον λέγεται τὸ κοκκινώτερον, καὶ δασύτερον μέρος ἀπὸ τῆς ἐμπροσθίους ὠμοπλάτας. β. Τούτων τὸ ξανθότερον, καὶ ἀραιόμαλο ὀνομάζεται Πεχλές. γ. Τὸ λευκὸν ὑπὸ τὸν λαιμὸν χαρισμένον ὀλόλευκον χρησιμεύει διὰ τὸ ἐξωθεν ἐπάμιον καὶ τὰς ἐμπροσθινὰς ἄσας τοῦ ἐνδύματος, ἥτοι προφύλλια, καὶ λέγεται Λαιμὸς καὶ ἀσπράδα, καὶ Τουρκικώτερον βογάζι. δ. Ἡ λευκὴ κοιλία μὲ ὀλίγον κόκκινον εἰς τὰς ἄκρας Ἀλωποκοιλία, ἡ Ναφές ὀνομαζόμενον. ε. Ὁ ἀλωποτράχιλος, ἥτοι ζιγίχι. ς. Τὸ πρόσωπον ἀλωπιμύτζενον. ζ. Τὰ ἀλωποκρανία, Καφᾶς. η. Τὰ ποδάρια Ἀλωποπατζᾶς καὶ θ. πωλεῖται ἡ ἀλωποκραὶ διὰ τὰ λόφους τῶν καλυπτρῶν, τῶν λεγομένων Τζαβρσάδων στρατεύματος. Ἀπὸ τὴν διαίρεσιν ταύτην ἡμπορεῖ ἐκαστος νὰ καταλάβῃ, ὅτι πολὺ τιμᾶται, ζητεῖται, καὶ ἐξοδεύεται ἡ Ἀλωπεκὴ εἰς τὴν Ὀθωμανικὴν Ἐπικράτειαν.

Ὅσαι μεταφέρονται ἀπὸ τὴν Ῥωσσίαν, καὶ ἀπὸ τὴν Δειψίαν (αἱ ὁποῖαι εἶναι τῆς Δανίας, καὶ Σικηρίας εἶναι ἐγχεριτότεροι.

Αἱ μελαναὶ, ἥτοι μαῦραι τῆς Ῥωσσίας, προτιμῶνται
καὶ

καὶ ἀπὸ τὰ σαμέρια, διὰ τὸ εἶναι καὶ τρόπον τινὰ
υποδισμέναι γὰρ τὰς φορῆ ἄλλος ἐκτὸς τοῦ Βασιλέως
καὶ τῶν Μεγιστάνων του.

Αἱ λευκαί, ἢτοι αἱ ἄσπραι εἶναι κατώτεραι, καὶ ὀ-
ρμάζονται Σκύλοι· φθείρονται ὀγλίγωρα, καὶ τὰς με-
ταχειρίζονται οἱ πτωχοί.

Οἱ λαιμοί, ἢτοι ἀσπράδες φέρονται ἀπὸ τὴν Ῥωσ-
σίαν ἐργασμένοι, καὶ πωλοῦνται μὲ τὴν ζυγὴν.

Ἡ Τουρκικὴ ἐνδυμασία διὰ τὸ ἐπιδεικτικόν, καὶ ὁ
τρόπος τῆς ζωῆς κατὰ τὸν χειμῶνα μὲ ὀλίγην φωτίαν
εἰς οἰκήματα ψυχρά, βιάζουσι τοὺς κατοίκους ὅλους τῆς
Ἰθωμανικῆς Ἐπικρατείας γὰρ ἐξοδεύειν ὑπερβολικὰ, καὶ
ἀφιλοτιμῶνται εἰς τὰς διφθέρας, ἢτοι γουναρικὰ, ἀπὸ
τὰ ὁποῖα εἶναι ἡ Ἀλωπεκὴ τὸ πλέον συνειδισμένον, ἂν
ἐν ἦναι καλῆτερον, καὶ ἀκριβώτερον.

Αἱ μαῦραι Ἀλωπεκαὶ τῆς Βορείας Ἀμερικῆς μεταφε-
ρόμεναι ἀπὸ τὸν Καναδᾶν εἰς τὴν Ἀγγλίαν εἶναι ἐγ-
κριτότεραι, ὡς λέγουσιν, ἀπὸ τὰς Ῥωσικὰς· ἀλλ' εἰς ἡ-
κᾶς δὲν φέρονται.

ἌΜΑΞΑ, καὶ οὐδετερώτερον Ἀμάξι, εἶναι μηχανὴ
κύλινη, ἐπάνω εἰς δύο, ἢ τέσσαρας τροχούς, πρὸς με-
τακόμισιν ἀνθρώπων, ἐπίπλων αὐτῶν, καὶ πραγμα-
τειῶν, καὶ συρομένη ἀπὸ ζῶα, ὡς ἵππους, βουβάλια,
βοῦδια, ἡμιόνους, καὶ σπανίως ἀπὸ ὄνους. Τὰς συρο-
μένας ἀπὸ ἵππους, καὶ μὲ τέσσαρας τροχοὺς διὰ τοὺς
ἀνθρώπους μόνον, ἠμποροῦμεν γὰρ ὀνομάσωμεν Ἄρμα-
μάξας, Carozze. Τὰς ὁμοίας, ἀλλὰ μὲ δύο τροχοὺς,
δίφρους, ἢ Φαετόντια, Faeton. Ἀμάξας δὲ ἀπλῶς ὅσας
ἐπιφορτίζονται πράγματα, ἢ πραγματείας, καὶ σείρον-
ται ἀπὸ ὅλα τὰ εἰρημένα ζῶα. Μετὰ τὴν ΙΕ'. Ἐκατον-
ταετηρίδα πλουτήσασα, καὶ διδαχθεῖσα τὰς τέχνας
εἰς τρυφιλίᾳ Εὐρώπῃ, ἐφεῦρε πολυειδεῖς ἄρμαμάξας, καὶ
δίφρους πρὸς χῆσιν τῶν εὐγενῶν, καὶ πλουσίων, καὶ
τὰς ἔφευρεν εἰς τελειότητα, διακρίνουσα αὐτὰς μὲ ἄλλα
τόσα ὀνόματα· ἀλλ' ἐπειδὴ αὐταὶ μῆτε χρησιμεύουσι εἰς
τὸ ἐμπόριον, μῆτε εἶναι εὐχρηστοὶ εἰς τὸν τόπον μας,

εἶναι περιττὸν καὶ τὸ γὰρ γράψωμεν καθ' ἕκαστον τὰ εἶδη ταῦτα.

Εἰς τὰ βόρεια, καὶ μεσαῖα μέρη τῆς Εὐρωπαϊκῆς Τουρκίας μεταχειρίζονται τὰ ἀμάξια διὰ τὴν μετακώμισιν τῶν πραγματειῶν, καὶ τοὺς ἀχθοφόρους ἵππους· εἰς δὲ τὴν Νοτίαν, τοὺς ἵππους, καὶ ἡμιόνους. Εἰς τὰ ὄρειά μέρη εἰς τὴν Ἀσιατικὴν, καὶ ὅλην τὴν Ἀσίαν τὰ ζῶα ταῦτα, καὶ περισσότερο τὴν Κάμηλον.

Ἀμάξι περιληπτικῶς λέγεται καὶ ἡ ποσότης τῶν πραγματειῶν, ὅσων σηκῶναι ἐν ἀμάξι, καθὼς φορτίον ὅσον σηκῶναι ἐν ἀπὸ τὰ εἰρημένα ἀχθοφόρα ζῶα. Ἀπὸ τοῦτο καταλαμβάνομεν τί σημαίνει ἐν ἀμάξι πραγματειῶν, καὶ τί ἐν φορτίον. Ἀμφότερα ὅμως εἶναι ἀπροσδιόριστα κατὰ τὸ βᾶρος, καὶ τὴν ποσότητα, ἢ ὅποια ἀναλογεῖ εἰς τὸ μέγεθος τῆς ἀμάξης, καὶ τὰ δυνάμεις τῶν ζώων.

Εἰς τὴν Ῥωσίαν τὸν χειμῶνα εἶναι συρτὰ ἀμάξια ἥτοι ἄτροχα, καὶ σύρονται μὲ εὐκολίαν διὰ τὸ ὀμαλὸν καὶ πάγωμα τῶν δρόμων. Ὀνομάζονται παρὰ τῶν ἐν τοπίων Σάνιαι, αἱ ὁποῖαι εἰς τὴν Λαπωνίαν σύροντα ἀπὸ τὰς ἵππελάφους, ἥτοι ῥέννας, καὶ ἰδὲ τὴν λέξι ταύτην.

ἈΜΑΞΗΛΑΪΤΑΙ, καὶ Ἀμαξᾶδες, ὀνομάζονται οἱ ὀδηγῶντες τὰς ἀμάξιας, καὶ τὰς πραγματείας, εἰ ὅποις εἰς τὴν Εὐρώπην δίδουν καὶ ἀποδείξεις ἐγγράφους πρὸ τοὺς ἐμπόρους εἰς τὴν περιλαβὴν τοῦ πράγματος, τὴ συμφωνίαν τοῦ Ἀγωγίου, καὶ τὴν ὑπόσχεσίν των εἰ πόσας ἡμέρας γὰρ φθάσουν εἰς τὸν διωρισμένον τόπον καὶ ὑπόκεινται εἰς τὸ βρέξιμον, καὶ ἔλλειψιν τῶν πραγματειῶν, ἂν δὲν ἀποδείξουν ὅτι συνέβη καθ' ὁδὸν ἀπ' ἀφευκτόν τινα ἀνάγκην. Εἰς ἡμᾶς ὅμως ὅπου τὸ Ἐμπόριον ἀκόμη εἶναι νεοφανὲς, καὶ ἀκανόνιστον, ὅλα ταῦτα γίνοινται μὲ τὴν ἐμπιστοσύνην.

ἈΜΑΞΟΠΟΙΟΙ' ὀνομάζονται οἱ κατασκευάζοντες τὰ ἀμάξια, οἱ ὁποῖοι δείχνουν κάποιαν ἐπιτηδειότητα εἰ μόνην τὴν κατασκευὴν τῶν ἀρμαμαξῶν, μὲ τὰς ὁποῖα

με

μεταφέρονται ἔγκλειστοι εἰς Φριγκίδας (καφάσια) αἱ
 γυναῖκες τῶν Ὀθωμανῶν· τέχνη παλαιὰ εἰς τὰ πολύ-
 μαμα ἔθνη, καθὼς μανθάνομεν διὰ τῆς Ἱστορίας, ὅτι
 διὰ τοιαύτης ἀρμαμάξης ἐπῆγεν ὁ Θεμιστοκλῆς εἰς τὸν
 Μέγαν Βασιλέα τῆς Περσίας. Εἰς δὲ τὴν Εὐρώπην, καὶ
 καθ' ὑπεροχὴν εἰς τὴν Ἀγγλίαν, εὐδοκίμει ἡ ἀμαξο-
 ποιία, ὡς προεῖπον.

"ΑΜΒΙΞ, ἰκος, καὶ προστεθέντος τοῦ Ἀραβικοῦ ἄρ-
 θρου Ἀλ, ἐγένετο Ἀλάμβικος, ὁ κοινῶς Λαμβίκος, πα-
 ραγομένη λέξις ἀπὸ τοῦ ἀναβαίνειν, καθὼς καὶ τὸ
 Ἀμβων, καὶ ἄλλαι. Εἶναι δὲ ὁ Ἀμβιξ σκεῦος γνωστὸν,
 ἀχρήσιμον διὰ τὰ διασταλαχθοῦν τὰ πνεύματα ἀπὸ τὰ
 ὑγρά, καὶ ὑγραινόμενα σώματα. Γίνεται ἀπὸ ὕελον,
 καὶ χαλκὸν πολυειδῶς παρὰ τῶν Φαρμακοποιῶν, καὶ
 Χυμικῶν, καὶ διὰ τὰ κοινὰ ρακία ἀπὸ χαλκόν.

'ΑΜΒΙΚΙΖΩ, λαμβικαρίζω. Ἡ τέχνη τῆ ἀμβικίσμα-
 τος εἶναι κοινῶς γνωστὴ, καὶ εὐκόλος, γινομένη μὲ τὸ
 βράσιμον ὑγρῶν οὐσιῶν εἰς τὸν ἄμβικα, καὶ τὸ συναγ-
 μα τῶν ἀτρίδων εἰς τὸ κοῖλον, ὑψηλόν, καὶ καλὰ προ-
 σαρμοζόμενον, καὶ περιχριόμενον ἐπίθεμα τοῦ λέβη-
 τος· διαστάζουν δὲ αὐταὶ ἀπὸ σωλῆνα μακρὸν τοῦ ἐ-
 πιθέματος εἰς ἀγγεῖον, καὶ αὐτὸ εἶναι τὸ στάγμα, ἢ
 νόμα, ἢ καὶ πνεῦμα. Ἰδὲ ΝΑΪΜΑ.

"ΑΜΒΡΑ, τὸ Ἀμβρι. Ἰδὲ Ἡλεκτρον στακτερόν, καὶ
 μελανόν.

'ΑΜΕΨΥΣΤΟΣ, πετράδιον πορφυροκόκκινον, ὠραῖον,
 στιλπνόν, καὶ διαφανὲς διαφόρων εἰδῶν, διότι εὐρίσκε-
 ται καὶ λευκόν, καὶ κόκκινον, καὶ ὑακινθόχροον. Ἐγ-
 γρηκρίτεραι εἶναι αἱ Ἀσιατικαί, μεσαῖαι αἱ Γερμανικαί,
 καὶ τῆς Καρθαγένης, καὶ κατώτεραι αἱ τῆς Μαδαγα-
 σκάρου. Ἡ εἰς μερικὰ παράλια τῆ Ὠκεανοῦ εὐρισκομέ-
 νη Ἀμέψυστος εἶναι πρασινόχροος, ὡς τὰ νερά τῆς Θα-
 λάσσης, καὶ διὰ τοῦτο ἐπονομάζεται Θαλασσία.

Ἡ σκληρότης τῆς Ἀμέψυστου δὲν εἶναι πολλή, διὰ
 τοῦτο σκάπτεται μὲ τὸν μικρὸν τόννον, καὶ μὲ σιδηροῦν
 σμήλιον (κοπίδι) καὶ στιλβώνεται μὲ τροχὸν κασσι-
 τέ-

τέρου, καὶ γῆν τριπολινῆν, καὶ κόπτεται μὲ τροχὸν μολύβδινον, κονισμένον μὲ σφυρίδα, ἥτοι τὸ μεταλλικὸν ἑμερίλον. Ἡ τιμῆτης συνίσταται περισσότερο εἰς τὴν τέχνην τῆς κατασκευῆς της, ἢ εἰς τὴν ὕλην.

Οἱ Ἀρχαῖοι διὰ τὰ προσαπτόμενα προτερήματα εἰς τὴν Ἀμέθυστον, διαγραφόμενα ἀπὸ τὸν Ἀριστοτέλην, καὶ Πλίνιον, τὴν εἶχον εἰς μεγάλην ὑπόληψιν, ὅχι μόνον διότι ἔπαυε τὴν μέθην, δι' ἣν καὶ ἔλαβε τὸ ὄνομα (ἴσως δὲ, καὶ διὰ τὸ οἰνώδες χρῶμά της) ἀλλὰ καὶ ὅτι ἐπροξενούσεν εὐθυμίαν, καὶ εὐνοιαν παρὰ τῶν ἀρχόντων, ἔτι δὲ εὐτυχίαν, καὶ διωγμὸν τῶν τρικυμιῶν, καὶ τῆς χαλάζης· ὅλα ταῦτα πλάσματα, καὶ μῦθοι τῆς πλανημένης Ἀρχαιότητος. Ἡ Ἀνατολικὴ εἶναι καλητέρα, καὶ σκληροτέρα· ἀλλ' ἡ Δυτικὴ πολλὴ εἰς τὴν Ἰσπανίαν, Γαλλίαν, καὶ Γερμανίαν εὕρισκομένη.

ἈΜΙΑΝΤΟΣ. Πέτρα παρὰ τῶν παλαιῶν γνωριζομένη, διαιρουμένη εἰς νήματα, ὑφαινομένη, καὶ καθαρῶς εἰς τὸ πῦρ, ὅπου ἔμενεν ἀκαυστος. Διὰ τοῦτο ὠνομάσθη καὶ ἀσβεστος, ἀντὶ τοῦ ἀκαυστος (ὅχι προσφυῶς) τὸ πανὶ τοῦτο, τὸ ὁποῖον εἶναι ἀρίαντον, ἥτοι ἀμώλυτον διὰ τὸ ρηθὲν καθάρισμά του εἰς τὴν φωτίαν. Τοιαῦτα πανία ἐπειδὴ τῶρα δὲν εὕρισκονται, ἀμφιβάλλεται καὶ ἂν ἦσαν.

Μὲν ὅλον τοῦτο εἰς τὴν Κύπρον εὕρισκεται πέτρα βαθυπράσινος, καὶ διαιρεῖται εἰς τρίχας, ὡς βαμβάκι, καὶ εἰς τὴν φωτίαν ὅχι μόνον δὲν καίεται, ἀλλὰ καὶ δὲν ἐλαττοῦται παντελῶς τὸ βάρος της, ὥστε αὐτὴ εἶναι ἡ τῶν Παλαιῶν Ἀμιάντος. Ἡ φιλοσοφικὴ ζήτησις περὶ τοῦ διὰ τί δὲν καίεται, δὲν εἶναι τῆς παρούσης πραγματείας· ἀρκεῖ τόσον διὰ τοὺς περιέργους.

Ἡ Ἀμιάντος εὕρισκεται καὶ εἰς πολλὰ ἄλλα μέρη τῆς Εὐρώπης, κατὰ τοὺς Περιηγητὰς, καὶ Γεωγράφους.

Διαφέρει ὁ Τάλκος τῆς Ἀμιάντου, διότι ἐκεῖνος διαιρεῖται εἰς πέταλα, ἥτοι φύλλα, καὶ αὐτὴ εἰς νήματα, ἥτοι τρίχας, καὶ διότι ὁ Τάλκος λύει εἰς τὸ ἔλαιον. Ἰδὲ **ΤΑΛΚΟΣ.**

ἈΜ-

ἌΜΜΩΝΙΑΚΟΝ ἌΛΑΣ (τὸ νισατίρι) παρονομασθέν ἀπὸ τῆς Ναῦ τῆς Ἀμμωνος Διὸς εἰς τὴν Λιβύαν, ἐπειδὴ εἰς τὰς περὶ αὐτὸν ἀμμώδεις ἐρήμους ἐγένετο ἀπὸ τὸ οὖρος τῶν Καμήλων. Αὐτὸ εἶναι λευκὸν, ὁμοιάζει πολὺ μὲ τὸ κοινὸν ἄλας κατὰ τὴν γεῦσιν, καὶ μὲ τὸ Νίτρον εἰς τὴν σύνθεσιν, ἐπειδὴ ἔχει ἀκίδας κρυσταλλώδεις μικρὰς, καὶ εἶναι σπάνιον.

Τὸ δὲ συνειδησμένον εἶναι Ἀλκαλι πτητικόν, ἔρῳδες, καὶ ὄξύ, καὶ διαιρεῖται εἰς φυσικόν, καὶ εἰς τεχνητὸν, ἥτοι κατασκευαστόν.

Τὸ φυσικὸν εὐρίσκεται εἰς τοὺς Ποτιόλους τῆς Ἰταλίας, ὅπου τὸ ὑπὸ γῆν πῦρ ἀναδίδοντας εἰς τὸν μέγαν κρατῆρα φλόγας, καὶ καπνοὺς τηαφώδεις, τὰ ἀλατῶδη μέρη κολλοῦν εἰς τὰ εὐρισκομένας περὶ τὸ στόμιον πέτρας, καὶ μετ' ὀλίγας ἡμέρας γίνεται χονδρὰ σύμπηξις, λευκὴ, παρομοία μὲ τὸ θαλάσσιον ἄλας, ὥστε ἠμποροῦμεν νὰ συμπεράνωμεν ὅτι νὰ ἦναι διάλυσις ἄλατος ὀρυκτοῦ εὐρισκομένου εἰς ἐκεῖνα τὰ ὑπόγεια μέρη, καὶ καίόμενον ὁμοῦ μὲ τὸ τηάφι· καὶ προσέτι ὅτι καὶ εἰς ἄλλους τοιοῦτους κρατῆρας πρέπει νὰ εὐρίσκηται.

Τὸ δὲ τεχνητὸν εἶναι τὸ κοινῶς γνωστὸν, καὶ πολὺ-χρηστον Νισατίρι, γινόμενον ἢ εἰς τὰς Ἰνδίας, ὅπόθεν ὀλίγον μεταφέρεται εἰς τὴν Εὐρώπην εἰς ψωμοὺς κωνικοὺς, ὡς τὸ ζάχαρι· ἢ εἰς τὴν Αἴγυπτον, ὅπου γίνεται πολὺ, καὶ διαδίδεται ἀπανταχοῦ εἰς ψωμοὺς κυκλικοὺς, καμπύλους, ἀπὸ τὸ ἓν μέρος, μὲ ὀμφαλὸν εἰς τὴν μέσσην, καὶ κοίλους (βαθυλοὺς) ἀπὸ τὸ ἄλλο· στακτόχροας ἔσωθεν, καὶ λευκοὺς ἔσωθεν, καὶ εἰς τὴν γεῦσιν ἀλατοπικροὺς, καὶ δριμεῖς.

Κατασκευάζεται τὸ ἄλας τοῦτο εἰς πολλὰ μέρη τῆς Αἴγυπτου, καὶ μάλιστα εἰς τὸ Δέλτα, ἥτοι τὴν κάτω Αἴγυπτον, κατὰ τὸ χωρίον Δαμαϊέρον, εἰς τὸν ἀκόλουθον τρόπον.

Στάκτῃ ἀπὸ κόπρους ζώων, καὶ τὸ περισσότερον καμήλων, βάλλεται εἰς φιάλας ὑελίνας $1 \frac{1}{2}$ ποδὸς διαμέτρου,

τρον, με̄ ὀλίγον θαλάσσιον ἄλας ἀναλυμένον εἰς οὖρος καμήλου, καὶ γεμίζονται τὰ $\frac{2}{7}$ τῆς φιάλης, ἢ ὁποῖα με̄ ἄλλας 20, ἢ 30, τιθέμεναι εἰς ἐπὶ τούτου κλίβανον, καὶ συγκολλημένοι με̄ πηλόν, ἐκτὸς τοῦ λαιμοῦ τῆς φιάλης, ὁ ὁποῖος ὄντας περῑ τὸν $\frac{1}{2}$ πόδα μακρὺς, μένει ἀνοικτός· ἔπειτα ἀνάπτεται ὁ κλίβανος, καὶ ἀφ' ἑ καὶ τρία ἡμερόνυχτα, ἀναβαίνει τὸ ἀμμωνιακὸν ἄλας ἐπάνω, καὶ μένει κάτω μαύρη, καὶ ἄχρηστος ὕλη.

Τὸ ἀμμωνιακὸν τοῦτο ὄντας πολὺ περισσότερον οὐρῶδες, ἢ ἀλκάλινον, χρησιμεύει εἰς τὴν Ἰατρικὴν· διότι κατὰ τὸν περικληῆ Βοεράβιον εἰσχωρεῖ εἰς ὅλα τὰ μέρη τῆς σωματικῆς οἰκονομίας, καὶ φυλάττει ἀπὸ τὴν διαφθορὰν τὰς ζωτικὰς οὐσίας.

Ἀλλὰ τὸ πολὺ ἐξοδεύεται εἰς τοὺς βαφεῖς, τὰς χρυσοχοοὺς, τοὺς ἰπποιατροὺς, καὶ τοὺς γαιωτὰς, (καλαϊτζῆδες) ἐπειδὴ με̄ τὴν βοήθειαν αὐτοῦ, καὶ διαλύεται, καὶ πολλὰ εἰς τὰ χάλκινα σκεύη ὁ κασσίτερος, διότι τὰ καθαρίζει ἀπὸ ὅσα ἑτερογενῆ εὔρεθουν εἰς τὴν ἐπιφανείαν των.

Τὸ Βασιλικὸν ὕδωρ, καὶ τὸ νίτρον δὲν ἡμποροῦν νὰ διαλύσουν ἐντελῶς τὸν χρυσόν, χωρὶς τὴν βοήθειαν τῆς ἀμμωνιακοῦ ἄλατος.

Καθαρίζεται τὸ ἀμμωνιακὸν ἄλας, ὅταν βρασθῆ εἰς τὴν φωτίαν με̄ νερόν, καὶ ὑπομέλανον χαρτί, καὶ γίνεται λευκότερον, καὶ χρήσιμον διουρητικόν, καὶ ἰδρωτικόν, κ. τ. λ. Οἱ Χυμικοὶ, καὶ Φαρμακοποιοὶ κάμνουν ἀπὸ αὐτὸ ἄνθος, με̄ ρινίσματα χάλυβος, ἢ κοινὸν ἄλας τιτανωμένον, διάφορα πνεύματα, ἔλαιον, καὶ στερεὸν ἀμμωνιακὸν με̄ ἄσβεστον ἄσβέστην, ἢ κελύφι ὤσ.

ἈΜΜΩΝΙΑΚΟΝ ΚΟΜΜΙ. Καὶ τοῦτο ὠνομάσθη ἀπὸ τὸν ἴδιον Ἀμμωνα, εἰς τοῦ ὁποῖα τὰ πλυσιόχωρα εὔρισκεται· εἶναι δὲ μεταξύ κόμμεως, καὶ ρητίνης χυμὸς ἀποστάζων ἀπὸ δένδρον σχεδὸν ἄγνωστον εἰς ἡμᾶς, εὐμάλακτος, καὶ ἰξώδης, σύνθετος ἀπὸ πολὺ θεῖον, καὶ ἐμπεριέχων κατὰ φυσικὴν σύγκρασιν ἄλατα τρυγίας, καὶ ἀμμωνιακὸν, καὶ ὀλίγην γῆν.

Κα-

Κατὰ τὸν Διοσκορίδην τὸ δένδρον ἐκεῖνο εἶναι εἶδος Νάρθηκος γενομένου εἰς τὸ ῥήθην μέρος τῆς Λιβύας. ὁ δὲ Γάλλος Γεωφροᾶς λέγει, ὅτι τὸ κόμμι τοῦτο ἀποστάζει ὡς γάλα, φυσικῶς, ἢ μετὰ τὴν ἐντομὴν, ἀπὸ δένδρον, τὸ ὅπσιον πρέπει νὰ ἦναι ἀπὸ τὰ ἐπισκιάδοφóra, καὶ τὸ συμπεραίνει ἀπὸ τὸν εὑρισκόμενον σπόγγον εἰς τὸ κόμμι, παρομοιάζοντα μὲ ἀνήθον χονδρόν. ἀλλ' εἴτι καὶ ἂν ἦναι τὸ δένδρον, βέβαιον εἶναι, ὅτι ὑπάρχει, καὶ ὅτι βλαστάνει εἰς τὸ εἰρημένον μέρος, κείμενον πρὸς Δυσμὰς τῆς Αἰγύπτου, εἰς τὸ βασίλειον ἐπὶ τῆ Βάρκα, καὶ ὅλον τῆτο τὸ κόμμι διαδίδεται εἰς τὸν κόσμον ἀπὸ τῆς Ἀλεξάνδρειαν εἰς δάκρυ, καὶ εἰς ἀνακατωμένην μάζαν, καθὼς ὅλα τὰ λοιπὰ ὁμοιάτου.

Ὅμοιάζει μὲ τὸ θυμίαμα τοῦ λιβάνου κιτρινομέλανον ἔξωθεν καὶ λευκόν, ἢ κιτρινωπὸν ἔσωθεν. Εἰς τὴν γαυῶσιν φαίνεται πρῶτον γλυκὺ, ἀλλὰ μετὰ ταῦτα γίνεται ὑπόπικρον· εἰς δὲ τὴν ὀσμὴν εἶναι ὀλιγώτερον εὐώδες ἀπὸ τὴν Χαλβάνην. Κολλᾷ εἰς τὰ ὀδόντια μασσώμενον· κάμνει φλόγα ὅταν βληθῆ εἰς ἀνθρακιάν, καὶ διαλύεται εἰς τὸ ὀξεῖδι, καὶ τὸ ζεστὸν νερόν· διὰ τοῦτο καὶ ἠμπορεῖ νὰ καθαρισθῆ στραγγιζόμενον ἀπὸ ψιλὸν πανί.

Οἱ Παλαιοὶ τὸ μετεχειρίζοντο διὰ θυμίαμα εἰς τοὺς ψευδοθέους των, καὶ οἱ Ἴατροὶ τὸ βάλλουν εἰς σύνθεσιν πολλῶν τροχίσκων διαλυτικῶν, καὶ ἔξανοικτικῶν, καὶ διαφορητικῶν, ὁμοίως καὶ εἰς πολλὰ ἔμπλαστρα. Ἐκβάλλεται ἀπὸ αὐτὸ καὶ ἔλαιον ἐπωφελές εἰς τοὺς Ὀθωμανοὺς, καὶ λοιποὺς Ἀσιατικούς.

ἌΜΜΟΣ, ἢ ὁποῖα καὶ Φάρμος ἐλέγετο, εἶναι συνάθροισις μικρῶν σπυρίων πετρωδῶν, καὶ κρυσταλλίνων διαφόρων χρωμάτων, καὶ δὲν γίνονται πηλός, οὐδὲ πλάττονται βρεχόμενα. Ἡ εὑρισκομένη εἰς τοὺς αἰγιαλοὺς, τὰς ὄχθας τῶν ποταμῶν, καὶ εἰς τὰς ἐρήμους τῆς Ἀφρικῆς, καὶ Ἀσίας εἶναι ἀχρηστος. Ὅση ὁμως εὑρίσκεται εἰς τὴν ξηρὰν γῆν, ἢτοι Ἡπειρον, δίδει διάφορα μέταλλα, ὡς σίδηρον, ὕελον, καὶ ἄλλα. Ἰδὲ ταῦτα.

ἌΜΥΓ-

ἌΜΥΓΔΑΛΟΝ. Ἐπειδὴ καὶ τὸ δένδρον, καὶ ὁ καρπὸς εἶναι κοινῶς γνωστὰ, περιττῆμοι φαίνεται ἡ καταγραφὴ τοῦ δένδρου. Ὁ καρπὸς οὗτος χρησιμεύει εἰς τὸ ἐμπόριον διὰ τὸ πολὺ χρυστόν του εἰς τὸ φαγί, καὶ εἰς τὴν Ἱατρικὴν· ὅσα ἔχον λεπτὴν τὴν φλοιάν, ὡς τὰ τῆς Χίε, πωλοῦνται μὲ αὐτὴν, ὅσα ὅμως εἶναι σκληρὰ, ὡς τῶν λοιπῶν μερῶν, καθαρισμένα. Διὰ τῆς Κωνσταντινουπόλεως στέλλονται πολλὰ εἰς τὰ παράλια τοῦ Εὐξείνου Πόντου, καὶ ἀπὸ τὴν Μεσόγειον εἰς τὴν Εὐρώπην, ὅταν συμφέρει. Εἶναι γλυκὰ, τὰ ὅποια μόνον χρησιμεύουν εἰς τὸ φαγί· εἶναι καὶ πικρὰ, τὰ ὅποια χρησιμεύουν μόνον διὰ τὸ ἔλαιον. Ἡ Σικελία, καὶ Ἰταλία ἐκδίδουν πολλὰ· καλὰ δὲ εἶναι, ὅταν εὐρίσκονται καθαρισμένα, ὀλάκαιρα, καὶ ἔγκαιρα, χωρὶς εὐρωτίαισιν (τάγκωμα).

ἌΜΥΓΔΑΛΕΛΑΙΟΝ. Τοῦτο διασταλάζεται καὶ ἀπὸ τὰ γλυκὰ, καὶ ἀπὸ τὰ πικρὰ ἀμύγδαλα· τῶν πικρῶν ὅμως εἶναι καλῆτερον· καὶ πάλιν ἐπειδὴ τὸ ἔκβαλμα γίνεται καὶ μὲ τὴν φωτίαν, καὶ μὲ μόνον τὴν σὺνθλιψιν διὰ τοῦ πιεστηρίου, καλῆτερον εἶναι τὸ ὑστερινὸν τοῦτο, καὶ εἰς ὅλα τὰ εἶδη ἐγκρίνεται τὸ νοπὸν, ἥτοι νὰ ἐκβληθῇ τὴν ἰδίαν ἡμέραν.

Χρησιμεύει πολὺ εἰς τὴν Ἱατρικὴν, καὶ εἰς ἄλλας τρυφάς· περὶ δὲ τοῦ τρόπου τοῦ διαστάγματός του, Ἴδε καὶ Ἐλαιον.

ἌΜΥΛΟΝ, ἥτοι τὸ γινόμενον χωρὶς μύλε, καὶ παρὰ τῶν Εὐρωπαϊῶν, ὡς πολλὰ ἄλλα, διαστραφέν, καὶ πολυτογραφηθέν Amido. Οἱ Λατῖνοι ἐφύλαξαν τὴν ὀρθογραφίαν ὀνομάσαντές το Amylum, καὶ ἡ κοινὴ γλῶσσα διὰ τὴν κατασκευήν του, τὸ ὀνομάζει Καταστατὸν, ὅτι καταστάζει, ἥτοι κατακάθεται, ὡς ἀκολούθως. Διὰ νὰ κατασκευάσῃ τινὰς καλὸν Ἄμυλον βάλλει σιτάρι καθαρισμένον εἰς σκύφον ἀνοικτὸν, χύνει καὶ ἀρκετὸν νερὸν ἀπὸ βρύσιν, ἢ ποταμὸν, ἢ βρόχινον, (διότι τὸ πηγαδίσιον δὲν εἶναι καλὸν) τὸ ἀφίνει εἰς τὸν καλοκαιρινὸν Ἡλιον 8 ἕως 12 ἡμέρας, ἕως νὰ ζυμωθῇ, ἐπει-

τα

τα τὸ διηθίζει, ἢτοι στραγγίζει, μὲ σακκίον γερὸν ἀπὸ ὀλίγον μὲ πολὺν σύνθλιψιν, καὶ τὸ ἀποστάζον ὑγρὸν τὸ συναρίζει εἰς ἄλλον σκύφον, ἢ κάδον, προσέχωντας καὶ τὸ καθαρίζει ἀπὸ τὸ ἐπιπλέον κιτρινωπὸν νερόν. Τὸ ἀφίρει εἰς τὸν ἥλιον, καὶ τὸ περᾶ ἀπὸ ψιλὸν πανὶ δεύτερον, καὶ τὸ κατασταλάζει (ὄθεν Καταστατὸν) ἔπειτα χύει τὸ νερὸν, λαμβάνει τὸ καταστατὸν, τὸ ἀπλώνει ἐπάνω εἰς καθαρὸν πανὶ εἰς τὸν ἥλιον, ξηραίνεται, καὶ τὰ κομμάτια αὐτὰ εἶναι τὸ Ἄμυλον, τὸ Τουρκιστὶ Νισεστὲς ὀνομαζόμενον.

Τὸ καλὸν εἶναι λευκὸν, ἀπαλὸν, καὶ εὐφραυστον, χρησιμεύει διὰ κόλλαν εἰς τὰ πανία, καὶ δαπανᾶται πολὺ εἰς ὅλην τὴν Εὐρώπην, καὶ μὲ ὅλην τὴν κατάργησιν τοῦ κονίσματος τῶν τριχῶν τῆς κεφαλῆς, τὸ ὁποῖον πρὸ ὀλίγων ἐτῶν ἐκυρίευσεν εἰς ἐκεῖνα τὰ κεφάλαια.

Ἀπὸ τὴν Ῥωσσίαν, ὅπου τὰ σιτάρια εἶναι εὐθυστὰ λαμβάνει ἡ Κωνσταντινούπολις, καὶ στέλλει διὰ τὴν Εὐρώπην εἰς βαρύλλια, καὶ κόνιν λεπτὴν. Εἰς τὴν Τουρκίαν δαπανᾶται ὀλίγον.

Εἰς τὴν Γαλλίαν ἐπενοήθη καὶ Ἄμυλον ἀπὸ ρίζας τινῶν χόρτων κατὰ τὸ 1714, καὶ ἐκυρώθη ἀπὸ τὴν Διοίκησιν μὲ προνόμιον μονοπωλείου εἰς τὸν ἐφευρετὴν Οὐώδρευίλον. Vaudreviles

ἌΜΩΜΟΝ. Εἶδος καρποῦ, φερομένου ἀπὸ τὰς Ἰνδίας, ὅμοιον μὲ τὸ μοσχάτον σταφύλι κατὰ τὴν θεωρίαν, μὲ ὀλιγώτερον σπόρον, καὶ χυμόν. Ὁ εὐχρηστὸς καρπὸς τὸ εἶναι πικρόξυνος, καὶ ἀρωματικώτατος, χρησιμὸς εἰς τὴν Ἰατρικὴν, καὶ τὴν σύνθεσιν τῆς θηριακῆς.

ἌΜΩΜΟΝ ὀνομάζεν οἱ Ἄγγλοι, τὸ πιπέρι τῆς Ἰαμαϊκῆς, ἢτοι τὸν καρπὸν τοῦ Ἰνδοδένδρου.

ἌΜΩΜΟΝ λέγουν οἱ Ὀλλανδοὶ, καὶ Γάλλοι τὸ πιπέρι τὸ Θηβέτου, παρομοιάζει μὲ τὸ μαῦρον πιπέρι ἄλλ' ἔχει μικρὸν στέφανον εἰς τὴν κορυφὴν. Ἴδὲ ΠΙΜΕΝΤΟΝ.

ἌΝΑΚΑΡΔΑΙ. Εἶδος κυάμων Ἰνδικῶν γινομένων εἰς δένδρον ἀνὰ δύο εἰς τὸν λοβὸν, καὶ ὁμοίως μὲ τοὺς
παρ

παρ' ἡμῖν κυάμους, δυνατώτατον καθαρτικόν· ἐκβάλλουν καὶ ἔλαιον ὀνομάζομενον Ἀνακαρδέλαιον, καὶ ἔχει τὰς δυνάμεις τοῦ Ἰνδικοκεδρελαίου.

ἌΝΑΝΑΣ. Καρπὸς πρὸ ὀλίγου γνωστὸς εἰς τὴν Εὐρώπην, γινόμενος εἰς τὰς Ἀντίλλας, καὶ ἄλλα μέρη τῶν Δυτικῶν Ἰνδιῶν, ἀπὸ φυτὸν μὲ κορμὸν ἑνὸς ποδὸς ὕψους, καὶ 15, ἢ 16 φύλλα ὅμοια σχεδὸν μὲ τὰ τῆς ἀλόης, (χόρτου), καὶ βλαστάνον μεταξὺ τῶν φύλλων τούτων, μέγας ὡς τὸ πεπόνι, καὶ κατὰ τὸ σχῆμα τῆς βαλαάνου τῆς δρυός.

Πολυποίκιλα εἶναι τὰ χρώματά του· τὰ λέπιά τε εἶναι ἔξω πράσινα, καὶ ἔνδον σωματόχροα· τὸ ὅλον κίτρινον, καὶ ἀπὸ κάθε λέπιον ἀνθίζει ἄνθος πορφυροῦν, μαραινόμενον ὅσον ὠριμάζει ὁ καρπός. Εἰς τὴν κορυφὴν του ἔχει στέφανον, διὰ τὸν ὁποῖον ἐπιφημίζεται παρὰ τῶν Βοτανικῶν, βασιλεὺς τῶν καρπῶν.

Ὅσον τὰ μμάτια ἠδύνονται νὰ τὸν βλέπουν, ἄλλο τόσον ἢ γεῦσις τὸν εὐρίσκει νοστιμώτατον. Φαίνεται ὀλίγον ἰνώδης εἰς τὸ στόμα· ἀλλὰ μασσώμειος, διαλύεται· θλιβόμενος εἰς ληνοὺς, ἀποτελεῖ κρασί, ὡς τῆς Μαλβασίας, ἐξαιρετον, ἀφ' ἧ βράση 3 ἑβδομάδας· εἰς τὴν Εὐρώπην, τὸν φέρουν ζαχαρωτὸν, καὶ εἶναι νοστιμώτατος.

Κατὰ τὴν γνώμην τῆς Λαβάτε (Labat), ὁ ὁποῖος διέτριψε πολλὰ ἔτη εἰς τὰς Ἀντίλλας, καὶ διέγραψεν ἐξαιρετον Περιήγησιν, ὁ ζαχαρωτὸς Ἀνανᾶς χάνει τὴν ποιότητα ἐφ' ἡν ὄνομασται, καὶ ξηρανόμενος, καὶ μένει ἀχυρώδης. Αὐτὸς ἔφαγε πολλοὺς ὠρίμους, καὶ τοὺς ἐπαινεῖ· τὸν δὲ ζαχαρωτὸν δέντον ἐνοστιμεύθη.

Οἱ Ἴατροί τὸν μεταχειρίζονται δι' ἀντιμελαγχολικόν, δυναμωτικόν τῆς καρδίας, καὶ τοῦ στομάχου, ὠφέλιμοι εἰς τὴν δυσουρίαν, καὶ πέτραν, καὶ ἀντιφάρμακον θουμάσιον, μάλιστα εἰς τὰ μανητάρια.

Τὸ διασταλαζόμενον νερόν του μὲ τὸν ἄμβικα (λαμβίον) ἔχει ὅλας τὰς ἀνω δυνάμεις, ἀλλὰ χρειάζεται προσοχὴν εἰς τὴν δόσιν, διὰ τὸ δραστήριόν του.

Εἰς πολλοὺς κήπους τῆς Εὐρώπης φυτεύεται τὸ χόρ-
τον τοῦτο, ἀλλ' ὁ καρπὸς του δὲν ἔχει τὴν καλὴν ἐκεί-
νην ποιότητα, ἐκτὸς τοῦ Ἰσημερινοῦ, καὶ ἕως τῆς 12°
τοῦ πλάτους πρὸς ἑκατέρους τὰς Πόλους τῆς γῆς μας.

ἈΝΔΡΑΠΟΔΑ. Τὸ πάνδημον Ἐμπόριον κινᾷ, ὅλα
τὰ ὑλικά ὄντα διὰ τὸ κέρδος, καὶ μὴ εὐλαβούμενον μή-
τε τὰ ὑπὲρ γῆν, μήτε τὰ ὑπὸ γῆν, μήτε τὰ ἐνυδρα,
μήτε τὰ ἐναέρια, ἐμπορεύεται καὶ αὐτὰ τὰ ἀνθρώπι-
να σώματα, ὅπως οἱ φιλάνθρωποι Νόμοι δὲν ὑπερίσχυ-
σαν νὰ ἐμποδίσουν αὐτὴν τὴν ἀνθρωποπώλησιν.

Εἰς τὴν Ὀθωμανικὴν Ἐπικράτειαν πωλοῦνται καὶ οἱ
καίχμαλωτιζόμενοι, ἀλλὰ περισσότερον τὰ ὠραῖα κορά-
τσια τῆς Κοχλίδος, εἰς ὑψηλὰς τιμὰς, διὰ τὰς πολυγά-
μους Ὀθωμανούς· ὁμοίως καὶ νέοι ἐκείνης τῆς δυστυ-
χοῦς γῆς· ἀλλὰ καὶ Αἰθίοπες μέλανες φερόμενοι ἀπὸ
τὴν Αἴγυπτον διὰ τῆς Ἀλεξανδρείας.

Πολλαὶ ἀπὸ τὰς πρώτας ἔγιναν Βασιλομήτορες, καὶ
ἄλλαι Βασιλέων, καὶ Σατραπῶν γυναῖκες· καὶ ἀπὸ
τούτους δευτέρους, Σατράπαι, ὁποῖος εἶναι ὁ νῦν Ναυάρ-
χης, καὶ ὁ θανὼν Αὐθέντης αὐτῆ, καὶ ὁ τὴν σφραγί-
δα γεωστὶ ἐμπιστευθεὶς μέγας Σατράπης. (Σάδερ Ἀ-
ζάρ, Βεζύρης) διὰ τοῦτο εἶναι Πρόβλημα, ἂν ᾖναι ἐ-
πιβλαβές, ἢ ὠφέλιμον πρὸς τοὺς ἰδίους ἀνδραποδιζο-
μένους τὸ ἔμπόριον τοῦτο, τὸ ὁποῖον μὲ τὴν θεωρίαν
ἐξιππάζει τὸν Φιλόσοφον, καὶ διαταράσσει τὸν Θεολόγον.

Εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν ἡ ἀγορὰ τῶν ἀνδραπόδων,
(Ἐσίρ παζάρ) εἶναι πάντοτε γεματὴ ἀπὸ πωλοῦντας,
ἀπωλουμένους, καὶ ἀγοράζοντας· οἱ Νόμοι ὅμως εἶναι
κατὰ τι φιλάνθρωπότεροι ἀπὸ τὰς Ἑλληνικοὺς, καὶ Ῥω-
μαϊκὰς περὶ τούτων, καὶ αἱ ἀπελευθερώσεις συχναί.

Τὸ μεγαλύτερον ἔμπόριον εἰς ἀνδράποδα γίνεται εἰς
τὰς Δυτικὰς Ἰνδίας, καὶ τὴν Ἀμερικὴν· διότι ἀφ' οὗ
οἱ Κατάλυκοι Χριστιανοὶ Ἴσπανοὶ ἐγνώρισαν ἐκεῖνο τὸ
μεγαλύτερον μέρος τῆς Οἰκουμένης, μόλις ἐχρειασθη-
σαν 50 ἔτη διὰ νὰ τὸ ἐρημώσουν ἀπὸ χιλιάδας αὐτόχ-
θονας, τοὺς ὁποῖους εὐρόντες ἐκεῖ ἠφάνισαν ἐξ ὀλοκλή-
ρου

ρου μὲ τὸν σκληρότερον τρόπον, ἢ βιάζοντες νὰ ἐργάζωνται ὑπὲρ τὰς δυνάμεις των, ἢ τυραννοῦντες αὐτοὺς διὰ νὰ χριστιανίσουν· ἀμφοτέρωθεν ἐναντία, τὸ μὲν εἰς τὴν φύσιν, τὸ δὲ εἰς τὴν γλυκυτάτην ἐντολήν τοῦ Δεσπότη Χριστοῦ, ζητοῦντος τὴν αὐτοθέλητον προαίρεσιν τῶν πιστευόντων, κατὰ τὸ „ὅς τις θέλει“ κ. τ. λ.

Οἱ μετοικήσαντες λοιπὸν Εὐρωπαῖοι μὴ ἐξαρκοῦντες εἰς τὴν γεωργίαν τῆς Ζαχάρεως, Καπνῶν, Ἰνδικῆς, Μεταλλείων, καὶ λοιπῶν τοιούτων ἔργων, εὗρηκαν τὸν τρόπον νὰ μεταφέρουν ἀνδράποδα ἀπὸ τὴν Αἰθιοπίαν, καὶ περὶ τὸ 1600 ἔτος ἤρχισαν αὐτὸ τὸ ἀνθρωπεμπόριον.

Περὶ τὰς 800 λεύγας αἰγιαλοὶ, καὶ 500 κατὰ βάρδος ἤπειρος, τῆς Μεσημβρινῆς Ἀφρικῆς, δίδουν αὐτὰ τὰ ἀνδράποδα ὀνομαζόμενα Νέγρα, ἢτοι μελανὰ, διὰ τὸ ταιούτον χρῶμά των, ἢ διὰ τὸν ὀμώνυμον Νίγρον ποταμὸν, περὶ τὸν ὁποῖον ζῶσιν. Εἶναι δὲ, ἢ αἰχμάλωτοι ἀπὸ τὰ ὁμοιά των Ἐθνη, καὶ τοὺς τυράννους των, ἢ αὐτοπώλητοι πρὸς αὐτοὺς βιαζόμενοι ἀπὸ τὴν πείναν συχνὴν μάστιγα τῆς ἀμμῶδους πατρίδος των, καὶ ἀγορὰ γίνεται δι' ἀλλαγῆς μὲ πραγματείας τῆς Εὐρώπης.

Καράβια μεγάλα φορτωμένα εἰς τὴν Γινέαν, καὶ ἄλλους Ν. Δ. λιμένας τῆς Ἀμερικῆς, μετακομίζεν εἰς τὰ εἰρημένα μέρη τὰ ἀνδράποδα ταῦτα, καὶ τὰ πωλᾷ εἰς τὰς Εὐρωπαϊκὰς Ἀποικίας, ὅπου ζοῦν ὑπόδουλα, καὶ αὐτὰ, καὶ οἱ ἀπόγονοί των, χωρὶς ἐλπίδα ἐπελευθερώσεως, καὶ τυραννοῦμενοι ἀπὸ σκληροῦς ἐργοδιώκτας διὰ νὰ ἐργασθοῦν ὑπὲρ τὴν δυνάμειν των· διὰ τοῦτο εἶναι καὶ ὀλιγόζωα. Ἴδε ἈΚΑΡΑ, καὶ ΓΙΜΕΑ εἰς τὴν Β'. Βιβλίον.

“Ὅταν τὰ καράβια ταῦτα ταξειδεύσουν ὀγλίγωρα, καὶ προλάβουν τὸν θάνατον τῶν ἀνδραπόδων εἰς τὴν θάλασσαν ἀπὸ ἐπιδημίας, καὶ ἀπὸ τὴν λύπην, καὶ αὐτοχειρίαν τῶν Αἰθιοπῶν τούτων, οἱ ὁποῖοι ζητοῦν παντοίους τρόπους νὰ φονεθοῦν, ἢ νὰ ριφθοῦν εἰς τὴν θάλασσαν, μὴ ὑποφέροντες τὸν χαρισμὸν τῆς πατρίδος των,

των, καὶ τῆς ἐλευθερίας, τὰ ὅποια ὀλίγον ἔπρεπε νὰ
τους πικράνουν διὰ τὴν ἐκεῖ κατάστασίν των (1)· τότε
οἱ ἀνδρωπέμποροι Ναῦται κάμνουν ἀρκετὸν κέρδος εἰς
τὴν πώλησιν· διότι ὅσον πολλὰ καὶ ἂν μετεκομίσθη-
σαν, καὶ μετακομίζονται, πάντοτε εἶναι ζητημένα διὰ
τὴν εὐρυχωρίαν τῆς γῆς τῆς Ἀμερικῆς, καὶ τὸ ὄφελος
τῆς γεωργίας, καὶ μεταλλουργίας.

Τὸ γένος μας ὅμως δὲν ἠμπορεῖ νὰ ὠφεληθῇ ἀπὸ τὸ
τοιοῦτο ἐμπόριον, καὶ διὰ τοῦτο νομίζω περιττὴν τὴν
περιστατικωτέραν περιγραφὴν· ἀλλ' οὔτε εἰς τὴν Ὀθω-
μανικὴν Ἐπικράτειαν, ἐκτὸς τῶν Μουσουλμάνων, εἶναι
συγχαρημένον εἰς τὰ λοιπὰ Γένη νὰ τὸ κάμουν, καὶ
οἱ οὗτοι δὲν ἀναγινώσκουν τὸ βιβλίον τοῦτο, ὥστε ἀρκεῖ
τοσοῦτον.

ἌΝΕΞΙΤΗΛΟΝ χρῶμα ὀνομάζεται ἐκεῖνο, τὸ ὁ-
ποῖον δὲν κόπτει, οὔτε ἐκβάφεται ἀπὸ τὸν Ἥλιον, ἢ
τὸν αἶρα.

ἌΝΘΟΣ. Ἀναβλάστημα φυσικὸν εἰς τὰ φυτὰ ἔμπε-
ριφέρων εἰς μὲν τὰ δένδρα τὸν καρπὸν, εἰς δὲ τὰ χόρτα
τὸν σπόρον, διὰ τῶν ὁποίων φυλάττεται ἡ διαδοχικὴ
γένεσις των. Οἱ Συγγραφεῖς τῆς φυσικῆς Ἱστορίας, καὶ
βοτανικοὶ τὰ διαιρῶν εἰς πολλὰ εἶδη, ὡς ἀρσενικά, θη-
λυκὰ, καὶ ἔρμαφρόδιτα, καὶ πάλιν εἰς μονοπέταλα,
εἰς πολυπέταλα, κωδωνοειδῆ, κ. τ. λ. ἀλλ' αὐτὰ δὲν εἶ-
ναι σκοπὸς μας νὰ μάθωμεν ἐδῶ. Ἡμεῖς λοιπὸν τὰ
μαίροῦμεν διὰ τὴν ἐμπορικὴν μας χρῆσιν εἰς φυσικὰ, με-
ταλλικὰ, καὶ τεχνητά.

Τὰ

(1) Ἀποδείξιν φυσικὴ ἔστι ὁ ἄνθρωπος γεννᾶται ἐλεύθερος, ἢ
οἱ ἔχει ἔμφυτον τὴν ἐπιθυμίαν τῆς ἐλευθερίας· καὶ ὅτι προκρί-
μι τὸν τόπον τῆς γεννήσεως, καὶ ἀνατροφῆς του, ὡς ἦναι καὶ δυσ-
τυχέστερος ἀπὸ τὸν ἄλλον τῆς μετὰ ταῦτα παροικίας τε. Ὁ πο-
λυμήτης Ὀδυσσεὺς ὑπερεπεδύμει νὰ ἰδῇ καὶ τὸν καπνὸν ἀποδρῶ-
ντων ἀπὸ τῆς μικρᾶν, καὶ ἀκαρπὸν του Ἰθάκην· ἀλλ' ἀρκετὸν
αὐτὸν τὸ νὰ ἦναι πατρίς του διὰ νὰ ἐπιθυμῆται. „ Οὐδὲν ἥδιον ἢς
πατρίδος“.

Τὰ φυσικὰ ἄνθη χρησιμεύουν εἰς τὰ γλυκίσματα, ὡς τὰ τοῦ ῥόδου, τοῦ ὑακίνθου, καὶ ἰων, ὁμοίως καὶ εἰς τὴν φαρμακοποιίαν, ὡς τοῦ λιβάνου, τῶν ῥοδακίγων καὶ ἄλλων, καὶ ἔτι εἰς τὴν κηπουργίαν διὰ στολισμὸν, καὶ εὐωδίαν.

Μεταλλικὸν ἄνθος ὀνομάζεται τὸ κατασκευαζόμενον παρὰ τῶν Φαρμακοποιῶν, καὶ Χυμικῶν ἀπὸ διάφορα μέταλλα, καὶ ἡμιμέταλλα, ὡς τοῦ χαλκοῦ. Ἡ χαλκάνθη, τοῦ θειαφίου, τοῦ κασσιτέρου, καὶ ἄλλων, περὶ τῶν ὁποίων ἰδὲ τὰς λέξεις καθ' ἕκαστον.

Τεχνητὸν εἶναι τὸ κατασκευαζόμενον παρὰ τῶν ἀνθρώπων κατὰ μίμησιν τῶν φυσικῶν διὰ στολισμὸν, κατὰ τοιαῦτα φέρονται ἀπὸ τὴν Ἰταλίαν, Γαλλίαν, καὶ Γερμανίαν, εἰς τὴν Ὄθωμανικὴν Ἐπικράτειαν, εἰς διάφορα εἶδη, καὶ τιμὰς. Ἡ Κωνσταντινούπολις ὅμως ἐλίγα ἐξοδεύει κατὰ τὸ παρὸν, ἐπειδὴ αἱ γυναῖκες ἐπιτηδεύονται, καὶ κάμνουν ἀσυγκρίτως ὠραιότερα ἀπὸ τὰ φερόμενα ἐκεῖθεν, καὶ κατὰ τὴν ὀρεξίντων.

Ἄνθος τεχνητὸν λέγεται, καὶ τὸ προσαρμοζόμενον εἰς τὰ πανία, ἢ χρυσοῦφанта μὲ τὸ κέντημα, ἢ μὲ τὸ ὕφασμα. Εἰς τὸ πρῶτον εὐδοκίμου Ἰαπωνία αἱ πολίτισσαί μας, εἰς δὲ τὸ δεύτερον οἱ ὕφανται Εὐρωπαϊοὶ μάλιστα εἰς τὴν Γαλλίαν, καθὼς θέλομεν διαγράψαι εἰς τὰ χρυσοῦφанта, καὶ πανία.

ἌΝΘΟΣ ΜΟΣΧΟΚΑΡΥΟΥ εἶναι τὸ παρὰ τῶν Ὀλλανδῶν Foelic, προφερόμενον Φελί, καὶ σημαῖνον Ἄνθος παρὰ δὲ τῶν Γάλλων ὀνομάζεται Macis, καθὼς καὶ παρὰ τῶν Ἰνδῶν, καὶ εἶναι ἡ δευτέρα φλοιὰ διεσχισμένη, ἢ ἐντυλίσσοισα τὸ τρυφερὸν κέλυφος τοῦ Μοσχοκαρύου.

Ἀπὸ τὸ ἄνθος τοῦτο φέρεται πολὺ εἰς τὴν Ὀλλανδίαν, καὶ τώρα μετὰ τὴν ἐξουσίαν τῆς Βαταβίας παρὰ τῶν Ἀγγλων, πρέπει νὰ κομίζεται εἰς τὴν Ἀγγλίαν καὶ ἀποτελεῖ μέγα ἐμπόριον, ἐπειδὴ ἔχει τὰς ἀρετὰς τοῦ Μοσχοκαρύου τελειότερας. Ἀπὸ αὐτὸ οἱ Φαρμακοποιοὶ ἐκβάλλουν ἔλαιον χρήσιμον εἰς πολλὰ πάθη.

AN-

ἌΝΘΟΝΑΜΑ, καὶ κοινῶς Ἀνθόνερον, τὸ διαστα-
λαζόμενον ἀπὸ τὰ εὐώδη ἄνθη τῶν λεμονιῶν, πορτο-
γαλλιῶν, χρυσομπλεῶν, καὶ ὁμοίων ἀειθαλῶν δένδρων,
εἶναι λευκὸν καὶ εὐώδες, καὶ τὸ μεταχειρίζονται διὰ τὴν
εὐωδίαν του εἰς ῥαντισμούς, καὶ λούματα· τὸ καλήτε-
ρον, καὶ περισσότερον γίνεται εἰς τὴν Χίον, καὶ πω-
λεῖται μὲ τὴν ὀκάν. Εἰς τὴν γεῦσιν εἶναι ὑπόπικρον,
ἀλλὰ μὲ ὅλον τοῦτο πολλοὶ τὸ πίνουν μὲ τὸ νερόν.

ἌΝΘΡΑΞ, τὸν ὁποῖον ἢ κοινῆ γλῶσσα, μὲ ὄλην
τὴν Μεσημβρινὴν Εὐρώπην ὀνομάζει Κάρβουνον, ὡς Char-
bon, καὶ Carbone, εἶναι ἀναγκαϊότατος εἰς τὴν ἀνθρω-
πίνην ζωὴν, καὶ τὰς τέχνας· εἶναι δὲ καὶ δύο εἰδῶν
τεχνητὸς, καὶ φυσικὸς.

ἌΝΘΡΑΞ τεχνητὸς εἶναι ξύλον καυμένον, καὶ ἐσβυ-
ρισμένον πρὸ τῆ νὰ γένη στάκτη, φυλαττόμενος, καὶ με-
ταφερόμενος, ὅπου κάμη χρεια, διὰ νὰ θρέψῃ τὴν φω-
σφῶν, καὶ τοῦτον μόνον γνωρίζει, καὶ μεταχειρίζεται ἢ
Τουρκία καὶ εἰς τὰς οἰκιακὰς χρήσεις, καὶ εἰς τὰς τέ-
χνας. Ἡ κατασκευὴ οὕσα γνωστὴ μᾶς ἐλευθερώνει ἀ-
πὸ τὸ βάρος τῆς καταγραφῆς. Τὰ καλήτερα εἶναι ἀπὸ
ξύλα δρύϊνα, Τουρκιστὶ μεσέδες.

Οἱ ἄνδρακες τοῦ ξύλου τῆς λεπτοκαρύας βάλονται
εἰς τὴν κατασκευὴν τῆς Πυρίτιδος (βαροῦντι) καὶ ἡ
Διοίκησίς μας λαμβάνει ἀπὸ πολλὰ μέρη τῆς Ἐπικρα-
τείας, καὶ ἀπὸ τὸ Ἅγιον Ὄρος τῆ Ἄθωνος.

ἌΝΘΡΑΞ μεταλλικὸς, ὁ ὁποῖος καὶ Αἰθάνθραξ Ἑλ-
ληνικώτερον, καὶ προσφύεστερον λέγεται, εἶναι δύο εἰ-
δεῶν, ἡ Γήινος (Charbon de Terre) ὁ ὁποῖος εἶναι εἶδος
γῆς τεαφῶδους, μεταλλικῆς, ὀρυκτῆς, εὐρισκομένης εἰς
πολλὰ μέρη τῆς Εὐρώπης (τὴν ὁποίαν καὶ γῆν Καυ-
σίμην ὀνόμασα, καὶ Γαλλιστὶ Houille) μάλιστα εἰς
τὴν Ἀγγλίαν, καὶ Σκωτίαν, ὅπου ἀφ' οὗ ἐξαρκεῖ εἰς
ὅλον τὸ βασίλειον, στέλλεται πολὺ μέρος, καὶ εἰς τὰ
Ἀτλαντικὰ παράλια τῆς Εὐρώπης, καὶ εἶναι ἀπὸ τὰ
ἐμπορικὰ εἶδη τῆς Ἀγγλίας ὄχι μικρόν. Ἡ Πετρώδης
(Charbon de Pierre) ὁ ὁποῖος εἶναι πέτρα μεταλλικὴ,

ξη-

Ξηρά, καὶ τεαφώδης, σπογγώδης, μελανή, καὶ βαρυτέ-
ρα ἀπὸ τὸ γνωστὸν Πορὶ, καὶ αὐτὸς εὐρίσκεται εἰς τὰ
ἴδια μέρη. Ἀμφότεροι κάμνουν πῦρ δραστικώτερον εἰς
τὰς βαναυσουργίας ἀπὸ τοὺς ξυλίους ἄνθρακας· ἀλλ'
εἰς τὴν κοινὴν χρῆσιν διὰ τὸ τεαφώδες των ἔχουν ὀσμὴν
βαρεῖαν, καὶ ἐπιβλαβῆ, μάλιστα εἰς τὰς ἀσυνεθίστους·
μὲν ὅλον τῆτο εἰς τὴν Εὐρώπην τὰς μεταχειρίζονται παν-
ταχοῦ διὰ τὴν ἔλλειψιν τῶν ξύλων.

Εἰς τὸ στόμιον τῆς Θρακικῆς πορθμοῦ εὐρήκε μεταλλ-
λεῖον τοιοῦτου πετρώδους ἄνθρακος ὃ Ἄγγλος εἰσηγητὴς
τοῦ πρώην περιφήμου Ναυάρχου Χεσεῖν Πασσᾶ, διὰ τὴν
κάμη δοκιμὴν τῶν πυριφλέκτων βολίων τῶν κανονίων,
καὶ τὸ μεταλλεῖον εἶναι πλούσιον, ἀλλ' ἀφέθη, ὡς ἀ-
χρηστον εἰς τὸ γένος τοῦτο.

ἌΝΘΡΑΞ, καὶ τὸ γνωστὸν πετράδιον Ῥουβίνιον (ἢ
τοι κόκκινον) ὀνομάζεται, καὶ εἶναι πέτρα ὁμοιάζουσα
τὸ χρῶμα τοῦ ἀναμμένου ἄνθρακος κοκκινόφωτος, καὶ
δευτέρα εἰς τὴν τάξιν τῶν πετράδιων μετὰ τοὺς ἀδά-
μαντας, καὶ εὐρίσκεται εἰς τὴν Πεγοῦν, καὶ εἰς τὴν
Σεϊλάνον (Ταπροβάνην).

Εἰς τὴν Πεγοῦν εὐρίσκονται εἰς βουνὸν Καπέλανον ὀ-
νομαζόμενον ἀπέχον 12 ἡμερῶν ὁδὸν ἀπὸ τὴν Σιρη-
νὸν, βασιλεύουσαν τοῦ τόπου. Τὰ ἐκεῖ μεγαλύτερα Ῥε-
βίνια ζυγίζου ἕως 4 κεράτια, καὶ ἀπὸ τὴν Ἐπικράτειαν
μόλις ἐξέρχονται ἐτησίως ἕως 500,000 γροσ. τιμῆς.

Οἱ Πεγουανοὶ ὀνομάζου Ῥουβίνια ὅλα τὰ εὐρισκόμε-
να ἐκεῖ πετράδια, διακρίνοντάς τα ἀπὸ τὸ χρῶμα, ἢτοι
Ῥουβίνιον κόκκινον τὸν Ἄνθρακα· κυανὸν, τὸν Σάπφει-
ρον· ὑακίνθινον, τὸν Ἀμέθυστον· κίτρινον, τὸ Τοπά-
ζιον, καὶ τὰ λοιπὰ ὁμοίως.

Εἰς τὴν Ῥηθεῖσαν Νῆσον Ταπροβάνην εὐρίσκονται οἱ
καλύτεροι ἄνθρακες εἰς ποταμὸν ρέοντα ἀπὸ τὰ κατὰ
τὸ μέσον τῆς Νήσου βουνά· ἀλλ' ὀλίγοι, ἐπειδὴ οἱ βα-
σιλεῖς τῆς Νήσου ἐμποδίζουν τοὺς ἐγκατοίκους ἀπὸ τοῦ
νὰ τοὺς ζητοῦν, κατὰ τὴν καὶ εἰς τὰ ἴδια βουνά, ὅποι
σπανίως τυχαίνου.

Διαί-

Διαιρούνται οἱ τοιοῦτοι ἄνδρακες εἰς 4 εἴδη ὀνομαζόμενα· ἀνατολικός, ἀκανθῆρος, Spinel, Βαλλήν, Balais, καὶ Φιλός, ἢτοι λεπτός, Rubinelle, ταῦτόν εἶπεῖν ἀνδρακίσκος.

Ὁ ἀνατολικός ὅταν ἦναι ζωηρός, κόκκινος, ὑποπόρφυρος, ἢτοι ἐσκιασμένος εἶναι ὠραιότερος, καὶ πλέον ζητημένος ἀπὸ τοὺς λοιπούς.

Ὁ λαμπρὸς κόκκινος, ἀλλὰ πλέον ἀνοικτός ἐπέχει τὰ δευτερεῖα. Ἡ τιμῆτων λογαριάζεται οὕτω, ὅταν δὲν ἔχουν ἐλαττώματα.

1 Κεράτιον - τιμᾶται - Γαλλ. Λουδοβ. 10-

2. "Ομ. 40-

3. "Ομ. 50.

4. "Ομ. 100.

5. "Ομ. 600

6 "Ομ. 1000. -- καὶ πε-

ρισσότερον.

Ὁ ἀκανθῶδης, ἢ ἀκανθῆρος τιμᾶται κατώτερον ἀπὸ τὸν ἀνατολικόν, ἐπειδὴ εἶναι ἀπαλώτερος μὲ ἀνοικτόν κόκκινον, καὶ ζωηρόν χρῶμα. Αὐτὸς εὐρίσκεται εἰς τὴν Πεγοῦν, καὶ λογαριάζουν τὸ ἡμισι τῆς τιμῆς 4 κερατίων ἀδάμαντος, διὰ τὸν ἰσοβαρῆ τοιοῦτον ἄνδρακα.

Ὁ Βαλλήν μόνος, Ἰταλιστὶ Balascio, ἦτον ἐγνωσμένος εἰς τοὺς Παλαιούς, ἔχει διαφόρους ἐπίδερμίδας ἀνομίους, καὶ γραμμικὰς, εὐρίσκεται τὸ περισσότερο εἰς τὴν Βρασιλλίαν, καὶ εἶναι ῥόδον, ἢτοι Rosa (ἰδὲ περὶ τῆς σημασίας τῆς Λέξεως εἰς τὰ περὶ Ἀδάμαντος) πελιδνόν, καὶ ὑακινθινωπὸν, τὸ ὁποῖον προτιμᾶται ἀπὸ τὸν ῥοδοκόκκινον ἀνοικτόν. Ἡ τιμὴ τῶτων εἶναι πολὺ κατωτέρα.

Ὁ ἀνδρακίσκος, ἢτοι τὸ λεπτὸν Ρουβίνι, εἶναι κατώτερος ἀπὸ ὅλα τὰ ῥηθέντα εἴδη, καὶ εὐρίσκεται εἰς τὴν Βρασιλλίαν.

Τὸ γνωστὸν μεγαλύτερον Ρουβίνιον εὐρίσκεται εἰς τὴν Γαλλίαν προσηρμοσμένον εἰς τὸν στέφανον τῶν βασιλέων, καὶ ἄλλο ὁμοίως, ἀλλὰ τρυπημένον, παρὰ τοῦ

Βα-

Βασιλέως Λουδοβίκου, τοῦ λεγομένου Ἁγίου, διὰ τὴν περάσῃ μίαν ἀκανθάν ἀπὸ τοῦ ὑπολαμβανομένης ἀκανθίνου στεφάνου τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ.

Εὐρίσκονται καὶ εἰς τὴν Βοημίαν, καὶ Οὐγκαρίαν ἀνδρακες, καὶ καλοὶ σπανίως, καὶ εὐμεγέθεις.

Ἡ εὐπιστία τῶν Παλαιῶν ἀπέδιδε καὶ εἰς αὐτὸ τὸ πετράδιον πολλὰς ἀρετάς, ὡς εὐθυμίαν, παυσολύπην, καὶ ἀντιλοιμικήν. Ἴδὲ καὶ ΠΕΤΡΑΔΙΟΝ.

ἌΝΙΛΟΝ, Anil, φυτὸν, ἀπὸ τοῦ ὁποῖον γίνεται τὸ Ἰνδικόν, καὶ ἰδὲ τοῦτο.

ἌΝΙΣΟΝ, Τουρκιστὶ Ἀνασῶν, σπόρος χόρτου γνωστοῦ, εὐχρηστος εἰς τοὺς Φαρμακοποιῆς, ὡς θερμὸς, καὶ ἀποδιώκων τοὺς ἀνέμους τοῦ στομάχου, καὶ τῆς κοιλίας.

Ἀπὸ τοῦ ἄνισον ἐκβάλλονται δύο εἴδη ἐλαίων, τὸ μὲν μὲ τὸ Πιεστήριον, τὸ δὲ μὲ τὸν Ἄμβικα.

Διὰ τοῦ πιεστηρίου τὸ ἔλαιον ἀποστάζει πρασινωπὸν, εὐώδες, καὶ νόστιμον εἰς τὴν γεῦσιν· εἶναι καρδιακόν, ὠφέλιμον εἰς τὸν στόμαχον, στηθικόν, καὶ χωνευτικόν.

Διὰ δὲ τῆς διασταλαγῆς γίνεται εἶδος ἐλαίου λευκοῦ ὀνομαζομένης Περμπουσία Ἀνίση, καὶ Λατινιστὶ Quint-Essentia· ἔχει δυνατὴν μυρωδίαν, καὶ διαβατικωτάτην, καὶ διὰ τοῦτο τὴν μεταχειρίζονται μὲ προσοχήν· διὰ τὴν ἦναι καλὸν ὅμως, πρέπει νὰ ἦναι λευκόν, καθαρὸν, διαφανές, καὶ ὀσμυτικώτατον, εὐκόλον εἰς τὸ νὰ παγώσῃ, καὶ νὰ ἀναλύσῃ. Εἰς τὴν διασταλαγὴν ταύτην γίνεται καὶ ἄλλο ἔλαιον, ἰερὸν τῷ Ἀνίση ὀνομαζόμενον, καὶ ἔχει τὰς ἰδίας ἀρετάς· ἀλλὰ μὲ ὀλιγωτέραν δύναμιν. Ἀνισόσταγμα ἢμπορεῖ νὰ ὀνομασθῇ τοῦτο, ἢ Ἀνισόναμα.

Γίνονται καὶ Ζαχαρωτὰ μὲ τὸ Ἄνισον, καὶ ἐκτὸς τῆς γλυκύτητος, καὶ εὐωδίας εἶναι ἀνταρμικά. Καλὸν Ἄνισον εἶναι τὸ χονδρὸν, βαρὺ, καὶ ἐλαιώδες.

ἌΝΙΣΟΔΕΝΔΡΟΝ. Δένδρον τῶν Ἰνδιῶν ὀνομασθὲν οὕτω διὰ τὴν ὁμοίαν ὀσμήν τοῦ ξύλου του μὲ τὸ Ἄνισον.

σον. Εύρίσκεται μεταφυτευμένον εἰς πολλοὺς Εὐρωπαϊ-
κούς κήπους, καὶ χρησιμεύει τὸ στακτερόν ξύλον τε εἰς
πολλὰ λεπτουργήματα.

Ὁ καρπὸς του ὁμοιάζει τὸν σπόρον τῆς κολοκύνθης
μέ χρῶμα ἀμαυρόν, καὶ στιλπνόν, καὶ ὄσμην ἐξάιρε-
τον. Οἱ Σίνοι τὸν μεταχειρίζονται εἰς τὸ πιετόν του
Θέ, καὶ οἱ Ὀλλανδοὶ συνεδίσαντες ἀπ' ἐκείνης· εἰς ἄλ-
λα Γένη ὅμως δὲν διεδόθη ἀκόμη αὐτὴ ἢ συνήθεια.

ἌΝΤΙΜΟΝΙΟΝ, ἢτοι Ἀντιμόναχον ὀνομασθέν παρά
τοῦ Μοναχοῦ Οὐαλεντίνου κατὰ τὴν 1 Β'. Ἐκατονταετηρί-
δα, ἐπειδὴ θεωρῶν ὅτι οἱ χοῖροι τρώγοντές το ἐπάχυ-
ρον, ἔδωκε τῶν συναδελφῶν του διὰ τὰ παχύνουν, καὶ
εἰς τὴν ἐφαρμάκωσεν. Ἡ Ἑλληνική τε ὀνομασία εἶναι Στίμ-
μι, γυναικίον, ὀμματόγραφον, πλατόφθαλμον, καὶ
ἄλλα. Οἱ Χυμικοὶ τὸ ὀνομάζεν ἵυκον τῶν Φιλοσόφων,
ἢ τοῦ Πρωτέως, Λουτρὸν βασιλέως, καὶ ἄλλως. Οἱ
Γερμανοὶ, ὀβελίσκον ὑέλου (Spic-Glas) καὶ οἱ Ἀραβες
Ἄτμαδ.

Εἶναι δὲ μεταλλικὴ ὕλη εύρισκομένη εἰς τὰ μεταλ-
λεῖα τοῦ ἀργύρου, καὶ μολίβου, συνθεμένη ἀπὸ με-
ταλλικὸν θεῖον, καὶ ἀπὸ τὴν ἰδίαν του χυμικὴν ὑπό-
στασιν ἀνά ἡμισυ. Οἱ Παλαιοὶ τὸ ἐμεταχειρίζοντο κα-
τὰ τὴν ἐτυμολογίαν τῶν εἰρημένων ὀνομάτων διὰ βάρ-
μον τῶν βλεφάρων, καὶ ἄλλα κοσμητικά. Ὁ εἰρημένος
Μοναχὸς διὰ ἠρωϊκὸν ῥόπαλον κατὰ τῶν συναδελφῶν
του· οἱ δὲ νῦν Ἴατροὶ οἱ ἐμετικόν, ἢ διαφορητικόν, καὶ
ἐπειδὴ ἡ ὑπόστασις του ἔχει τὰ τρία ταῦτα· α. Γῆν
μεταλλικὴν ὑελοποιουμένην. β. Οὐσίαν ἀρσενικίου, καὶ
γ. στοιχεῖον φλογιστικόν. Ἡ γῆ χρησιμεύει διὰ τὸ διαφο-
ρητικόν· καὶ τὸ ἀρσενικίον διὰ τὸ ἐμετικόν, καὶ τὸ φλο-
γιστικόν διὰ τὴν φαινομένην μεταλλικὴν στιλπνότητα.
Παρά τῶν δοκίμων Ἰατρῶν δίδεται εἰς πολλὰ πάθη,
καὶ εἶναι χρήσιμον εἰς τοὺς ἐργαζομένους τὸν Κασσίτε-
ρον, τὰ τυπογραφικὰ στοιχεῖα, τοὺς χρυσοχόους, τοὺς
βαφεῖς, καὶ τοὺς νομισματοκόπους· ὥστε ἐξοδεύεται
ἀρκετόν, καὶ συσταίνει Ἐμπόριον. Ἀντιμόναχον ὠμόν
λέ-

λέγεται τὸ καθαρίζόμενον ἀπὸ τὴν μεταλλικὴν ὕλην μὲ τὸ ἀνάλυμα, καὶ εἶναι μολυβδόχρουν. Εὐρίσκεται καὶ παρθένον, ἢτοι ἐκ φύσεως καθαρὸν, ὁμοιάζον μὲ μολίβι, ἢ μὲ δουλευμένον σίδηρον. Λύει εὐκολώτατα εἰς τὸ πῦρ, καὶ εὐρίσκεται πανταχοῦ.

ἌΝΣΟΓΑ. Ἰδὲ ἌΦΥΗ.

ἌΞΙΦΟΣ. Φαρμάκι δραστικώτατον, τὸ Sublimato, ἢτοι ὁ ὑψωμένος ὑδράργυρος. Ἰδὲ ἘΔΡΑΡΓΥΡΟΣ.

ἌΠΙΔΙΟΝ, ἢ Ἑλληνικώτερον Ἄπιον, ὀπωρικὸν γνωστόν, καὶ χρήσιμον εἰς τὸ φαγί, ὠμὸν, καὶ ζαχαρωτόν· εἶναι δὲ καὶ πολυειδές τὸ ἥμερον, καὶ τὸ ἄγριον.

Τὸ ξύλον τῆς Ἀπιδιάς εἶναι εὐχρηστον εἰς τοὺς λεπουργούς, μάλιστα διὰ τὰ μουσικὰ ὄργανα, ὡς αὐλῆς, καὶ παρόμοια. Βάφεται τόσον καλὰ μαῦρον, ὥστε δύσκολα ἔμπορεῖ τινὰς νὰ τὸ χωρίσῃ ἀπὸ τὸν ἀληθινὸν ἔβενον (ἀβανόζι).

Ἀπὸ τὸ ἀπίδι γίνεται Ἀπιόζυθος, ποτὸν ὀλίγον κατώτερον ἀπὸ τὸ τῆ μήλα, (Poire) ἢτοι ἀπιδωτὸν ὀνομαζόμενον, ἢ καὶ ἀμφότερα Κίδρον, Cidre. Ἰδὲ τοῦτο. Εἰς τὴν Εὐρώπην γίνεται καὶ δαπανᾶται πολὺ· μάλιστα εἰς τὴν βορεινὴν Γαλλίαν, καὶ τὴν κάτω Γερμανίαν.

ἌΠΟΚΥΝΟΝ. Χόρτον βλαστάνον εἰς τὴν Αἴγυπτον κοντὰ εἰς τὸ χωρίον Ματαρέαν. Ὀνομάζεται δὲ Ὀσσάρ παρὰ τῶν Αἰγυπτίων, καὶ Βεῖδ παρὰ τῶν Γάλλων. Εἶναι πολύρριζον, τὰ κλονάρια του μεγαλώτου ἕως 6 πόδας, καὶ τὰ φύλλα του εἶναι πλατέα, πυκνά, καὶ ὠοειδῆ. Ἀπὸ αὐτὰ ὅταν ἦναι ἀκόμη τρυφερά, ἀποστάζει εἶδος γάλακτος καλοῦ διὰ τὸ στίλβωμα τῶν βυρσῶν, καὶ εἰς τὴν φαρμακοποιίαν, καὶ ἔτι διὰ τὸ μάδισμα, ἢτοι πτίλωμα τῶν τριχῶν, καὶ καθάρισμα τοῦ δέρματος ἀπὸ τὴν ψώραν, καὶ τοὺς βούβωνας τῶν ἀφροδισιακῶν παθῶν. Οἱ κλόνοι τοῦ θαυμασίου φυτοῦ τούτου, καθὼς καὶ ὁ σπέρου του σκεπάζονται ἀπὸ κοντόν, ἀπαλὸν μεταξῶδες, χρήσιμον διὰ γέμισμα πρσ-κεφαλαίων, καὶ στραμάτων, βαμβάκι.

ἌΡΑ.

ΑΡΑΒΟΣΙΤΑΡΟΝ. Τὸ γνωστὸν, καὶ εὐφορώτερον ἀπὸ ὅλα τὰ γενήματα, διότι ἕνας κόκκος ὅταν εὐτυχήσῃ δίδει 2,000. Ἡ γεωργία του εἶναι εὐκόλος, καὶ ὀλίγον εὐπόκειται εἰς τὴν βλάβην τῆς κακοκαιρίας. Ὅταν ἦναι εἰς τόπον ποτιστικόν, ἐπίπεδον, καὶ παχεῖαν γῆν, τρεῖς ἢ τέσσαρες μῆνες, ἀφ' οὗ φυτευθῆ, ἀρκοῦν διὰ τὴν ὀριμάσῃ, καὶ τὴν θερισθῆ. τὸ περισσότερο εἶναι ξανθόν, καὶ τὸ ἄλλο λευκόν, καὶ ὀλίγον τὸ μαῦρον. τὸ ἀλεῦρί του εἶναι θρεπτικόν, καὶ νόστιμον ὅταν ἦναι ἐγκαιρον, ἢτοι νωπὸν, τὸ ψωμί του. Εἰς τὴν Βλαχίαν, μαδῶς καὶ εἰς τὴν Ἀμερικὴν (ἦτον γνωστὸν εἰς τοὺς ἐκεῖ αὐτόχθονας πρὸ τοῦ τὰ ὑπάγουν οἱ Εὐρωπαῖοι) ὁ κοινὸς λαὸς τὸ τρώγει εἰς ἀλεῦρι βρασμένον, τὸ ὁποῖον οἱ Βλαχομολδάβοι τὸ ὀνομάζουσι Μαμαλίγκα. τὰ ἄλλα, μάλιστα οἱ χοῖροι, τρεφόμενα ἀπὸ αὐτὸ παχύνουσι ἐξαιρέτα.

Ὀνομάσθη Ἀραβοσίταρον ἀπὸ τὸ Τουρκικὸν Μισίρ βογδά, ἢτοι Αἰγυπτοσίταρον. ἐπειδὴ εἰς ἐκεῖνον τὸν ποτιστικὸν τόπον ἐπρωτογνωρίσθη παρὰ τῶν Ἀράβων, καὶ ἀπὸ ἡμᾶς, μετὰ τὴν ἐκεῖ ἐφοδὸν τῶν Ἀράβων, τὸ λεγόμενον Καλαμοσίταρον, ἢτοι Καλαμπόκι, διότι γίνεταί ὡς καλάμι. Οἱ Ἀμερικανοὶ τὸ ὀνομάζουσι Μάις, καὶ οἱ Εὐρωπαῖοι σιτᾶρι τῆς Τουρκίας, ἢ τῆς Ἰνδίας, ἢ καὶ Μάις. Πρὸ ὀλίγων χρόνων ἐσυνήθισαν νὰ τὸ καλλιεργοῦν εἰς τὴν Μεσημβρινὴν Εὐρώπην.

Ὁ καρπὸς τε γίνεται κολλημένος εἰς ἄσπορον καὶ ἀκνυρώδη κῶνον ὀνομαζόμενον Κοκκωνάραν, αἱ ὁποῖαι πωλοῦνται ἐψημέναι, ἢ βρασμέναι, καὶ τρώγονται παρὰ τῶν πτωχῶν. φέρει ὅμως δυσκοιλιότητα.

ΑΡΓΙΛΛΟΣ. Πηλὸς παχὺς, καὶ ἰξώδης, χρήσιμος διὰ τοὺς πηλοουργοὺς εἰς τὴν κατασκευὴν τῶν λαγῆνων, τιθαρίων, καὶ ἄλλων ἀγγείων, καὶ αὐτὸς εἶναι ὁ κοινὸς εὐθυνὸς, καὶ πολὺχρηστος. Ἰδὲ ΠΗΛΟΥΡΓΙΑ.

ΑΡΓΙΛΛΟΣ ὅμως κυρίως ὁ λευκὸς, εἶναι χῶμα, ἢ καὶ πέτρα εὐθραυστος γινομένη χῶμα, καὶ πρῶτον γνωρίσθη εἰς τὴν Σίναν, ὁ ὁποῖος παρὰ τῶν Τούρ-

κων

κων Φαρφουρί, παρά δὲ τῶν Εὐρωπαϊῶν Porcellana ὀνομάζεται. Ἐπειτα δὲ εἰς τὴν Φαένσαν τῆς Ἰταλίας πρῶτον εἰς τὴν Εὐρώπην πλαστεργηθεῖς, ἔλαβε τὸ ἐπάνω μόν τῆς Πόλεως Φαένσα. Μετὰ ταῦτα ὅμως γνωρισθεῖς εἰς τὴν Τουρκίαν διὰ τοῦ ἐν Λειψία τῆς Σαξωνίας ἐμπορίου, παρωνομάσθη Σαξώνιον. Ὅλα αὐτὰ τὰ πηλκρ γήματα εἶναι τοῦ ἰδίου γένους, ἀλλὰ διαφέρουν κατὰ τὴν ὕλην, καὶ κατασκευὴν. Ἄς ἀκολουθήσωμεν ὁμῶς τὴν χρονολογικὴν σειρὰν, διὰ νὰ εἴπωμεν καὶ περὶ τοῦ τῶν ταναγκαῖα.

ἌΡΓΙΛΛΟΠΛΑΣΤΑ ΣΙΝΙΚΑ, εἶναι τὰ κατασκευαζόμενα εἰς τὴν Σίναν (1) φαρφουρία, τὰ ὅποια Τερκικώτερον ἐσὶ μαδένια, ἢτοι παλαιοῦ μεταλλείου ὀνομάζονται. Αὐτὰ, καθὼς καὶ ἡ ἰδία Σίνα φαίνεται ὅτι δὲν ἐγνωρίσθησαν παρά τῶν Παλαιῶν καὶ τὰ γραφόμενα παρά τῶ Φυσιολόγῳ Πλινίῳ Σκευὴ Σμύρνινα, Vasa Myrrina, φανέντα πρῶτον εἰς τὴν Ῥώμην, εἰς τὸ Θρίαμβον τῶ Πομπηίῳ, ἀμφιβάλλεται ἂν ἦσαν τοιαῦτα.

Ὁ πηλὸς αὐτὸς, ἢ πέτρα τριβομένη εἰς χῶμα, εὐρίσκεται εἰς τὴν Καγσίαν Ἐπαρχίαν τῆς Σίνας, πλύνεται διὰ νὰ καθαρῶσθῇ ἀπὸ τὴν ἄμμον, ἔπειτα τρίβεται, καὶ ζυμοῦται διὰ νὰ καταστήσῃ κατὰ πάντα εὐμάλακτος, καὶ μετὰ ταῦτα, ἢ μὲ τὰ χέρια, ἢ μηχανήματα πλαστουργεῖται εἰς ὅ,τι σκεῦος θέλει ὁ πηλοργός. Βάλλονται αὐτὰ εἰς τὸν ἥλιον μὲ προσοχὴν διὰ νὰ μὴ ραγίσουν ἀπὸ τὴν πολλὴν ζέσταν καὶ ἀφ' οὗ ξηρανθοῦν ζωγραφίζονται κατὰ διαφόρους τρόπους, καὶ χρώματα, ἐπαλειφόμενα πάντοτε μὲ τὸ ἰδιον νερὸν τοῦ ἀργίλλου διὰ νὰ λάβουν στιλπνότητα καὶ

(1) Τὸ Σίνα πλησιάζει περισσότερο μὲ τὸ Τζίν, ὄνομα τῆς Κίνας κατὰ τὴν προφορὰν τῶν αὐτοχθόνων, καὶ αὐτὸ δὲλω μεταχειρισθῆ. Σίνα δὲ οἱ Κινέζοι τὸ ἐθνικόν, ἢ τοπικόν καθὼς καὶ Σινικόν τὸ προερχόμενον ἀπὸ τὴν Σίναν. Τζινί, ἢτοι ἀπὸ τὸ τζίν (Σίναν) λέγουσιν οἱ Τούρκοι τὸ Ἀργιλλόπλασμα.

καὶ τελευταῖον ἐψήνονται εἰς τὸν κλίβανον μὲ πῦρ μέ-
 ριον, καὶ ὑπόθερμον, καὶ ἀποτελοῦνται. Αὐτὰ τὰ
 πάντα εἰς ἡμᾶς ἀγγεῖα εἰς τὴν Σίναν, (κατὰ τὴν
 σύμφωνον μαρτυρίαν τῶν Περιηγητῶν) εἶναι κοινότατα
 εἰς ὅλας τὰς ἐπαρχίας της.

Ὁ Ἰσχυίτης Ἐντρακόλλης Παπικός Ἀπόστολος (Μισ-
 σιονάριος) εἰς τὴν Σίναν, μὲ Ἐπιστολήν του γραμμέ-
 νην τῇ ἀ. Σεπτεμβρίου 1712. ἀπὸ τὴν Ἰαοτσούν πόλιν
 Ἰνδικήν, κειμένην ἐπὶ τὸν ὀμώνυμον ποταμὸν, διὰ τοῦ
 ὁποίου μετακομίζονται τὰ ἀργίλλινα ταῦτα σκεύη, πε-
 ρὴ γράφει διεξοδικώτατα καὶ τὴν ὕλην, καὶ τὴν κατα-
 σκευὴν, καὶ τὸ ζωγράφισμα, καὶ τὸ ἔψημα αὐτῶν.
 Ἄλλ' ἐπειδὴ καὶ ὀλίγον διαφέρει ἀπὸ τὴν ὀπισθεν σύν-
 τασιν ἔκθεσιν, καὶ ὀλίγον μᾶς ὠφελεῖ νὰ ἀκριβολογή-
 σωμεν περὶ τούτου, δὲν ἀντιγράψω μεταφραστικῶς αὐτὴν
 τὴν ἐπιστολήν, ἀλλὰ κατ' ἐπιτομὴν προσθέτω τὰ ἐξῆς.

Κατὰ τὴν γνώμην αὐτοῦ ἡ τέχνη εὑρέθη εἰς ἐκεῖνο
 τὸ Γένος περὶ τὸ 412 ἔτος, καὶ τὸ ὄνομα Porcellana τὸ
 βάλαν οἱ Πορτογάλλοι, εἰς τῶν ὁποίων τὴν γλῶσσαν
 σημαίνει Τρυβλίον, ἢ σκύφον, ἐπειδὴ τοιαῦτα σκεύη
 πρωτοεῖδον, καὶ παρὰ τῶν ἐντοπίων ὀνομάζοντο μὲ
 αὐτόσημον λέξιν Θσκή. Ἐπαινεῖ τὴν ἐπιμέλειαν τῶν
 Σινῶν εἰς τὴν πλαστικὴν τῆς ὕλης, ἀλλὰ μέμφεται τὴν
 ἀμέλειαν τῶν ζωγράφων, καὶ τῶν διαμορφωτῶν· ἀλλὰ
 ταῦτα περὶ τῆς Σίνας τῶν ἀργίλλοπλασμάτων, ἀπὸ
 τὰ ὁποῖα οἱ Εὐρωπαῖοι φέρουν πολλὰ, καὶ εἰς διάφο-
 ρα εἶδη, λαμβάνοντές τα ἀπὸ τὴν Καντῶνα, καὶ τὴν
 Φαπωνίαν.

Εἰς ὅλην τὴν Περσίαν κατασκευάζονται τοιαῦτα σκεύη
 πολλὰ, καὶ παρόμοια μὲ τὰ Σινικὰ, καὶ οἱ Ὀλλαν-
 δοὶ φέροντες τὰ πωλοῦν ἀντ' ἐκείνων, ἐπειδὴ δύσκολα
 διακρίνονται. Εἰς ἡμᾶς ὅμως αὐτὰ ὀνομάζονται Γενὴ
 Μαδένια, ἢτοι νέων μεταλλείων, καὶ ἐκεῖνα, ὡς εἶπον,
 Ἰταλαιά.

Ἡ Φαένσα πόλις τῆς Ἰταλίας καυχᾶται διὰ τὴν εὐ-
 ρεσιν αὐτῆς τῆς τέχνης εἰς τὴν Εὐρώπην, καὶ ἐπιμαρ-

τυροῦσιν ὅλοι δια τῷ πολιτογραφθέντος ὀνόματος εἰς τὰ κατασκευαζόμενα παρ' αὐτῶν εἰς διάφορα μέρη τῆς Ἰταλίας, Γαλλίας, Γερμανίας, καὶ Ἀγγλίας, καὶ αὐτῆς τῆς Ῥωσσίας. Ὅλων αὐτῶν ἡ κατασκευὴ γίνεται μετ' ἀργιλλον, ὁ ὁποῖος ὅσον εἶναι λευκότερος, ἄλλο τόσο εἶναι καλότερος. Τὸ Βερονίκειον ὄμως, ἢ χρίσμα, συνδέεται ἀπὸ μίγμα μολιβίου, κασσιτέρου, ἄμμου, καὶ ὑέλου· ὅλα αὐτὰ συνεφίνονται εἰς κάμινον μέχρι ἀσβεστώσεως, ἔπειτα ἀλέθονται εἰς μύλους ἐπὶ τούτοις καμωμένους, καὶ ἡ κόνις ζυμώνεται μετ' νερόν, καὶ γίνεται ἀλειφή, μετ' τὴν ὁποίαν ἀλείφονται, καὶ ζωγραφίζονται ἔπειτα, καὶ τελευταῖον ἐφηνόμενα γίνονται αὐτὰ τὰ σκεύη εἰς σχήματα διάφορα, χρώματα, καὶ ζωγραφίας, ὑπερτεροῦντα πολὺ τὰ φερόμενα ἀπὸ τὴν Σίναν διὰ αὐτὰ τὰ δύο προτερήματα, τοῦ σχήματος δηλαδὴ, καὶ τῆς ζωγραφικῆς, καθὼς ἐκεῖνα διὰ τὴν ὕλην, καὶ τὰ ζωρὰ χρώματα ὑπερβαίνεν πολὺ τὰ Εὐρωπαϊκά.

Ὅσον ὁ ἀργιλλος εἶναι λευκός, καὶ χωρὶς πόρους· ἄλλο τόσο ἐγκριτότερον εἶναι τὸ ἀγγεῖον, καὶ πρᾶγμα, εἰς τὸ ὁποῖον μορφοῦται, καὶ εἰς τὴν τὸν πρῶτον τόπον ἔχει ἡ Σίνα, τὸν δεῦτερον ἡ Περσία, καὶ ἐφεξῆς τὰ διάφορα μέρη τῆς Εὐρώπης, ἀπὸ τὰ ὁποῖα προκρίνεται τὸ Δέλφτον, καὶ Βερολίνον τῆς Γερμανίας, καὶ τὸ Saint-Cloud, Σαιγκλουῶδον, τῆς Γαλλίας.

Τῆς Ἀγγλίας ὁ ἀργιλλος εἶναι λευκός, ἀλλὰ πολὺ πορώδης, καὶ οἱ Ἀγγλοὶ μετ' ὅλην τὴν γνωστήντων ἀκρίβειαν εἰς τὰς τέχνας, μόνον διὰ τὰ συνήθη, καὶ καθημερινὰ σκεύη τῆς τραπέζης τὰ ἔκαμαν νὰ προτιμῶνται, ἀπὸ τὰ ὁποῖα φέρονται ἐδῶ πολλὰ, καὶ προκρίνονται ἀπὸ τὰ τοῦ Τριεστίου, καὶ τῆς Ἀγκώνης ἀλλ' ὄχι καὶ ἀπὸ τὰ τῆς Σαξωνίας. Φέρονται στιβαγμένα εἰς πλεκτὰ τετράγωνα κιβώτια, καὶ πωλοῦνται μετ' τὸν ἀριθμὸν τῶν σκευῶν.

Ἡ πλαστικὴ αὕτη κατὰ τὴν διαφορὰν τῆς ὕλης καταντᾷ βαθμυδὸν εἰς τὸ ἀπλοῦν χῶμα, καὶ τὴν συνει-

θισμένην κεραμικὴν, ἢ ὁποῖα ἀναρμόστως ἐμπεριλαμβά-
 νεται εἰς τὴν ἀργιλλοπλαστικὴν, ἐπειδὴ κατὰ τὴν ἐτυμο-
 λογίαν τοῦ ὄ "Αργίλλος σημαίνει τὸ λευκὸν χῶμα (1)
 καὶ ὄχι τὸ ἀπλοῦν, καὶ ὑποκίτρινον, ἢ κόκκινον. Διὰ
 τοῦτο κρίνω εὐλογον, ἐναντίον τῆς γνώμης τοῦ περιφήμου
 Σαβαρῆ, ἀπὸ τὸν ὁποῖον ἔλαβον τὸν ἀνωτέρω πρῶτον
 ὀρισμὸν τοῦ Ἀργίλλου, νὰ διακρίνω τὴν λέξιν, καὶ τὸ
 ἀποσπάσμα, καὶ ἰδὲ ΚΕΡΑΜΙΚΗ, καὶ ΠΛΑΣΤΙΚΗ, εἰς
 τὰς ὁποίας ὑπάγονται ὅσα πλάττονται ἀπὸ κόκκινον
 γίνετον διάφορα, καὶ πολύχρηστα σκευή.

Εἰς τὸν Ἀργίλλον εὐλόγως ἀνάγεται καὶ ἡ κατα-
 σκευὴ τῶν Καπνοκαμίνων (λουλάδων) τῆς κατὰ τὴν
 μικρὰν Ἀσίαν Γενισταμπόλ, ὁ ὁποῖος εἶναι πέτρα ἀπα-
 σπαστάτη, κοπτομένη, καὶ δρυλευομένη ὅταν ἐξορύττηται
 ἀπὸ τὴν γῆν μὲ εὐκολίαν, ὡς πηλὸς, καὶ ξηρανομένη
 λαμβάνει τὸ πορῶδες στερεὸν συσσωμάτωμά της.

Ἀπὸ τὰ Καπνοκαμίνια ταῦτα στέλλονται πολλὰ εἰς
 τὴν Ῥωσίαν, καὶ διὰ τῆς Αὐστρίας εἰς τὴν Εὐρώπην,
 καὶ πωλοῦνται καλὰ· διότι οἱ Εὐρωπαῖοι διαγλύφον-
 τές τα μὲ διάφορα σχήματα, τὰ βράζουν εἰς λυομένον
 κηρίον διὰ νὰ καταστήσουν στερεὰ, καὶ τὰ μεταχειρί-
 ζονται. Οἱ Ὁλλανδοὶ, καὶ Οὐγκροὶ, ὡς ἐκδοτοὶ περισ-
 σσότερον εἰς τὸν καπνὸν, ἐξοδεύουσι πολλὰ ἀπὸ αὐτά.

Δὲν εἶναι ἀμφιβολία ὅτι εἰς τὴν ἐκτεταμένην Ὀθωμα-
 νικὴν Ἐπικράτειαν εὐρίσκονται πολλοὶ τοιοῦτοι ἀργιλλι-
 νοὶ πηλοί. Ἐγὼ γνωρίζω εἰς τὴν μικρὰν Πατρίδα μου,
 τὸ τῶν Ἰωαννίνων Ζαγόριον, δύο μὲ λευκὸν πηλὸν ἐ-
 ξαίρετον· ἀλλ' ἐπειδὴ ἡ τέχνη λείπει, καὶ πρόνοια πε-
 ρὶ ταύτης δὲν εἶναι, τὸν μεταχειρίζονται μόνον διὰ νὰ
 χρίσουν τοὺς τοίχους τῶν οἰκιῶν.

"ΑΡΓΥΡΟΣ. Τὸ παρά τῆς κοινῆς γλώσσης Ἀσῆμι, (2)
 μέ-

(1) Ἀργὸν λέγεται τὸ λευκὸν χῶμα· ὁθεν πύγαργος, καὶ
 ἄργυρος, κ. τ. λ.

(2) Ἡ ὀνομασία αὕτη στοχάζομαι νὰ ἐδόθη κατ' ἀρχάς πρὸς
 διά-

μέταλλον λευκόν (δια τῆτο καὶ παρὰ τῆ Ἀργόν, Ἑλληνιστὶ λευκόν, ἐτυμολογεῖται, καὶ ἐκ τούτου τὸ ἐπολιτογράφησαν οἱ Λατῖνοι Ἀργέντουμ, καὶ μετ' αὐτοῦς τὴ μεσημβρινὰ ἔθνη τῆς Εὐρώπης) βαρὺ, στερεόν, στιλπνόν, καὶ πολὺ ἐκτεινόμενον μετὰ τὴν σφυρηλασίαν· ἔχει τὰ δευτερεῖα μετὰ τὸν χρυσὸν εἰς τὴν σειράν τῶν μετάλλων, καὶ χρησιμεύει μετ' ἐκεῖνον εἰς τὰ νομίσματα καθὼς καὶ εἰς ὅλα τῆς πολυτελείας τὰ ὄργανα, καστολίσματα.

Εὐρίσκονται μεταλλεῖα ἀργύρου εἰς τὰ τέσσαρα τῆς Οὐκεμένης μέρη, καὶ πρὸ τῆς εὐρέσεως τῆς Ἀμερικῆς, πλεσιώτερα ἦσαν τὰ τῶν Πυρηναίων ὄρων τῆς Ἰσπανίας ἀλλὰ τώρα τὰ τῆς Περούς ἔκλεισαν ταῦτα, καὶ εἶναι τὰ πλουσιώτερα, καθὼς καὶ τῶν λοιπῶν μερῶν τῆ Μεσημβρινῆς Ἀμερικῆς, ὅλα ὑποκείμενα εἰς τὸν Ἰσπανικὸν θρόνον.

Τὰ ποτὲ γνωστὰ τῆς Ἀττικῆς μεταλλεῖα ἐξέλιπον καὶ ἡ Ὄθωμανικὴ Ἐπικράτεια εἰς τὴν Εὐρώπην ὀλίγη μεταλλουργεῖ πλησίον τῆς Θεσσαλονίκης πρὸς τὸν Ἄθωνα· εἰς τὴν Ἀσίαν πρὸς τὴν Σινώπην περισσότερον ἀλλ' ὀλίγον ὠφελεῖται τὸ Βασίλειον, διὰ τὴν αἰσχρὰ κέρδειαν, καὶ κακὴν διοίκησιν τῶν Σατραπῶν, καὶ ἄλλων ἐπιστατῶν. Ἐχει ὁ τόπος καὶ εἰς ἄλλα μέρη, ἀλλὰ κἀνεὶς δὲν τὰ φανερώνει διὰ νὰ μὴ ἐργοδιωχθῆ.

ΜΕ-

διάκρισιν εἰς τὸ Ἄσημον, ἥτοι ἀσημεῖον, καὶ μὴ χαραγμένον εἰς νόμισμα, τὸ ὁποῖον περιληπτικῶς ἀργύριον ὠνομάζετο, καὶ μετὰ ταῦτα ἐπεκράτησεν εἰς τὴν κοινὴν γλῶσσαν.

ΜΕΤΑΛΛΕΙΑ, ΚΑΙ ΜΕΤΑΛΛΟΥΡΓΙΑ ΤΟΥ ΑΡΓΥΡΟΥ.

Ἐπειδὴ τὰ Μεταλλεῖα τῆς Μεσημβρινῆς Ἀμερικῆς, ἢ τοῖα καὶ Ἰσπανικῆ, ὡς κυριευομένη παρὰ τῶν Ἰσπανῶν, ὀνομάζεται, ὑπερβαίνουν εἰς τὴν ἀφθονίαν καὶ ἐπιπλοσσιότητα τὰ λοιπὰ τῆς Οἰκουμένης, δίκαιον εἶναι νὰ ἐρχήσωμεν ἀπὸ αὐτά.

Ὁ Ἄργυρος εὐρίσκεται παρθένος, ἢτοι καθαρὸς ἐκ λύσεως περισσότερον ἀπὸ τὰ λοιπὰ Μέταλλα (ἐκτὸς τοῦ χρυσοῦ) χωρισμένος δηλαδὴ ἀπὸ ἀρσενικιώδη, καὶ στεαφώδη μέρη· ἄλλοτε κολλημένος εἰς πέτρας, ἄλλοτε ἀνακατωμένος εἰς τὴν ἄμμον, καὶ πολλάκις ἐμπεριέχων καὶ ὀλίγον χρυσόν, καὶ εἰς διάφορα σχήματα· ἢτοι σφαιρικός, ἀκιδωτός, κλονώδης, καὶ φυλλώδης, τριγώνωδης, καὶ εἰς ἄλλας μορφάς, καθὼς ἢ πολύτεχνος οὐσίς τὸν σχηματίζει· ἀλλὰ μὲν ὅλον τοῦτο συγκρινομένη εἰς ποσότης τοῦ τοιῆτε παρθένου μὲ τὴν συναζομένην διὰ τῆς Μεταλλουργίας ἀπὸ τὴν μεταλλικὴν ὕλην, εὐρίσκεται πολλὰ ὀλίγη· διὰ τῆτο καὶ εἶναι ἀναγκαῖα ἢ Μεταλλουργία, χωρὶς τῆς ὁποίας ὀλιγώτατος, καὶ ἐπομένως ἀκριβώτερος ἢθελεν εἶναι καὶ ὁ Ἄργυρος, καὶ τὰ λοιπὰ μέταλλα εἰς τὸν Κόσμον.

Μεταλλικὴν ὕλην ὀνομάζομεν ἐκεῖνας τὰς ὄρυκτὰς πέτρας, ἢ χῶμα, ἢ ἄμμον, ἢ καὶ ὑγρόντι, ἀπὸ τὰ ὁποῖα καθαρίζει μέταλλοντι ἢ Μεταλλουργία· οἱ Ἰσπανοὶ τῆς Περῆς τὴν ὀνομάζουσαν Metall, ἢτοι Μεταλλικὸν (α) καὶ οἱ Γάλλοι Minerai, ταύτοσημάντως ὄρυκτὸν σημαῖνον, διότι Miniere, τὸ Ὄρυκτεῖον, καὶ Miner, τὸ ὑπόσκάπτειν, καὶ διορύττειν.

Εἰς ἐκεῖνας τὰς Ἰσπανικὰς ἀποικίας, καθὼς καὶ
ἀπαν-

(α) Διὰ τοῦτο Μέταλλον ὀνομάσθη, διότι μετὰ ἄλλων σύμμικτον, καὶ συγκεκραμένον εὐρίσκεται.

ἀπανταχῆ ἢ Μεταλλικὴ ὕλη τῆ Ἀργύρου εἶναι πολυειδε-
στάτη κατὰ τὴν ποιότητα, στερεότητα, καὶ χρῶμα· κυ-
ριώτερα ὅμως εἶδη εὐρίσκονται ταῦτα·

Ἡ Λευκὴ, καὶ Στακτιρὰ μὲ κηλίδας κοκκίνας, ἢ κυ-
νᾶς, καὶ λέγεται Ἀργυρος Λευκός, Plata Blanca· αὐτὴ
εἶναι πλεσιωτέρα, καὶ εὐκολοδέλευτος, καὶ ὀλιγεξοδατέ-
ρα· ἐπειδὴ καθαρίζεται μὲ μόνην τὴν κάμινον, ὅπως ἐξατ-
μίζεται ὁ μόλυβδος, καὶ μένει καθαρὸς ὁ ἄργυρος,
χωρὶς νὰ ἐξοδευθῇ Ὑδράργυρος. Αὐτὴν τὴν ἐργασίαν τὴν
ἐγνώριζον καὶ οἱ αὐτόχθοις Ἀμερικανοὶ πρὸ τῆς ἐφόδος
τῶν Ἰσπανῶν εἰς ἐκεῖνα τὰ μέρη.

Ἡ Μαύρη, ὀνομαζομένη Plomo Ronco, ἢτοι Μολίβε
Ἀκανθῶδες, καὶ ἄλλη μαύρη, ἢ ὁποῖα βρεχομένη, καὶ
τριβομένη εἰς τὸν σίδηρον κοκκινίζει, διὰ τῆτο καὶ Ros-
sicles λέγεται, εἶναι πλουσιωτάτη καὶ αὐτὴ καὶ ὁ ἄρ-
γυρός της ἐξάιρετος.

Ἡ λέγομένη Ζωρόχη, Zoroche, στίλβει ὡς ὁ Τάλ-
κος, καὶ ὁμοιάζει ἀργυρωμένη· ἀλλὰ μὲ ὅλα ταῦτα ἔχει
ὀλίγον ἄργυρον. Ὁμοίως καὶ ἡ κοκκινωπὴ ὑποκιτρίνη,
ἀπαλωτάτη, καὶ κομματιασμένη ἐκ φύσεως, καὶ λεγο-
μένη Πάκος.

Ἡ Κιτρίνη ὀνομάζεται Cobrisso, Κόβρισσος, εἶναι εὐ-
κολότριπτος, καὶ ὁ ἄργυρος σχεδὸν φανερός· πλὴν δύσ-
κολα καθαρίζεται διὰ τὴν σύγκρασίν του μὲ πολὺν
χαλκόν.

Ἡ Ἀραχνῶδης, Aranea, εὐρίσκομένη εἰς τὸ Ποτόσιον
μόνον εἰς τὸ μεταλλεῖον τῆ Καταμίτς, συνδέτεται ἀπὸ
νήματα, ἢτοι ἴνας ἀργύρου, περιπλεγμένας, καθὼς εἰς
τὸ τεχνητὸν συρίτι, καὶ χρειάζεται νὰ καῖ διὰ νὰ συ-
ναχθῶν αἱ ἴνες ἐκεῖναι.

Γενικῶς αἱ μεταλλικαὶ ὕλαι εἶναι πλεσιωτέροι εἰς τὸ
μέσον, ἢ εἰς τὰ ἄκρα τῆ μεταλλεῖου, καὶ μάλιστα εἰς
τὰ μέρη ὅπως αἱ φλέβες διατέμνονται, ἢτοι σταυρώνονται.

Ὅσα Μεταλλεῖα εἶναι πλησίον εἰς ποταμὸς, ἢ καὶ
εἰς ρύακας, διὰ νὰ γυρίζων τὰς ἀναγκαίους μύλκας εἰς τὸ
κόπανισμα τῆς μεταλλικῆς ὕλης, εἶναι ἐπικερδέστερα·

δίςτι

διότι εἰς τὰς Λίπας, ἢ τὸ Ποτόρι, ὅπε λείπεν τὰ νερά ἐξοδεύουν διπλᾶ, ἀπὸ τὴν Ταράβαν διὰ τὴν ἐργασίαν.

Ὅλα τὰ μεταλλεῖα τῆς Ἀμερικῆς εὐρίσκονται εἰς τοὺς βενώδεις, ψυχρὰς, καὶ ἀκάρπυς· ὀλίγοι εἶναι εἰς εὐκράτους, καὶ μηδὲν εἰς θερμὰς. Ἡ ἀνασκαφή, καὶ διωρυγῆτων εἶναι ἐπικίνδυνος εἰς τὰς ἐργάτας διὰ τὰς μεταλλικὰς ἀναθυμιάσεις, αἱ ὁποῖαι πολλάκις καὶ τὰ ἔξωθεν τῆ ὀρύγματος εὐρισκόμενα ζῶα βλάπτουσι, καὶ τὰς μεταλλουργοὺς διαφθείρουσιν, καὶ ἐμποδίζουσιν ἀπὸ τοῦ νὰ δουλεύουσι δύο ἡμέρας κατὰ συνέχειαν· πλῆθος αὐτοχθόνων ἐργοδιακομένων ἀνηλεῶς ἀποθνήσκουσι, καὶ ἠδελον μείνη ἔρημα τὰ μεταλλεῖα ἂν ἔλιπεν ἡ Μάτη, χόρτον τῆ Παραγαίᾳ, τὸ ὁποῖον πίνουσι οἱ ἐργάται, ὡς οἱ Σῖναι τὸ Θε, καὶ προφυλάττονται κατὰ τι. Μ᾽ ὅλον τῆτο ὅταν ἀνοιχθῆ φλέβα καινέρια, πρέπει νὰ κλεισθῆ εὐδύς, καὶ νὰ ἀναχωρήσουσιν οἱ ἐργάται, ἕως νὰ ἐξατμισθῆ μέρος τῆς ἀρσενικιώδους, καὶ φαρμακερᾶς ἀναθυμιάσεως. Ἰδὲ ΜΑ΄ΤΗ.

Τὰ γνωστότατα μεταλλεῖα εἰς τὴν Ἀμερικὴν εἶναι εἰς τὸ Ποτόρι, εἰς τὰς Λίπας, εἰς τὸ Ὄρερον τῆς Ἀρίκης, καὶ εἰς τὴν Ὀλλαχέαν τῆ Κόσκου· ὅλαι αὐταὶ ὑποκείμεναι εἰς τὰς Ἐπαρχίας τῆς Περῆς, καὶ τῆς Χιλῆς. Ἰδὲ εἰς Βιβλ. Β'. τὰς λέξεις ταύτας.

Ἀφ' ἧ συνάξεν τὴν εἰρημένην μεταλλικὴν ὕλην, τὴν κοπανίζουσιν μὲ νερόμυλον κινουῦντα 8 ὀκάδων σιδηρῆς κοπάνους, τὴν κοσκινίζουσιν μὲ κόσκινα σιδηρᾶ, ἢ χάλκινα, καὶ τὴν ζυμώνουσι μὲ τὸ νερὸν, ἕως νὰ γένη πιλὸς, τὸν ὁποῖον ἡμιξηραμένον κόπτουσι εἰς πλάκας περὶ τὰ 20 καντάρια τὴν μίαν, καὶ τὰς ὀνομάζουσι σώματα Cuerpos, καὶ βάλλοντες εἰς ἐκάστην πρὸς 8 ὀκάδ. ἄλας θαλάσσιον, τὰς ζυμώνουσι μὲ αὐτὸ, καὶ μετὰ τρεῖς ἡμέρας βάλλοντες 10 ἕως 20 λίτρας ὑδράργυρον, ἥτοι εἰς τὴν πλεσίαν περισσότερον, καὶ εἰς τὴν πτωχὴν ὀλιγώτερον, τὰς ἀνακατώνουσι ἕως νὰ συνενωθῆ καλὰ ὁ ὑδράργυρος μὲ τὸν ἐνόντα ἄργυρον, καὶ αὐτὸ διαρκεῖ δέκα ἡμέρας κατὰ συνέχειαν, μὲ βλάβην τῶν βιασμέγων

εἰς αὐτὸ τὸ ἔργον δυστυχῶν αὐτοχθόνων· καὶ ἂν ἦναι τὸ κλίμα ψυχρότερον, ἓνα μῆνα, ἢ καὶ ἕξ ἐβδομάδας. Ἄλλοτε μεταχειρίζονται καὶ ἀσβέστην, καὶ ὕλην μεταλλικὴν μολύβδου, ἢ κασσιτέρου, διὰ νὰ εὐκολύνειν τὸ ἀνακάτωμα αὐτὸ, καὶ τέλος πάντων τὸ πῦρ εἰς τὰ ψυχρότερα κλίματα.

Διὰ δὲ δοκιμὴν τῆς τελείου ζυμώματος κόπτειν ἀπὸ ἕκαστον κομμάτι ὀλίγον, καὶ ἂν ὁ ὑδράργυρος εὐρεθῆ λευκός, εἶναι καλὰ ζυμωμένον· ἂν δὲ μαῦρος, τὸν ζυμῶναι ἀκόμη, ἕως νὰ τὸ ἀρέσῃ ὁ δοκιμαστής.

Μετὰ ταῦτα στέλλειν τὸ σῶμα εἰς τὸ πλουστήριον, τὸ ὁποῖον δεχόμενον νερὸν ρύακος, καὶ ὄντας κατωτέρως πρὸς τὸ ἄλλο μέρος, ἔχει ὑδροχόον νὰ χύνεται τὸ νερὸν. Ἐνας ἄνθρωπος τὸ ἀνακατάνει μὲ τὰ ποδάρια του, καὶ τὸ νερὸν τρέχει μὲ τὸ χῶμα, ἕως νὰ μείνῃ μόνος ὁ ἄργυρος ὑδραργυρωμένος εἰς τὸν χάλκινον πάτον τῶν πλουστηρίων, καὶ νὰ τρέξῃ τὸ νερὸν καθαρὸν. Ἡ καταστάθμη ἐκείνη ὀνομάζεται Pella, ἢτοι Δέρμα· καὶ ἀφ' ἧς σπογγισθῆ, καὶ τριβῆ εἰς ποκάρια προβατοκαμήλου, διὰ νὰ ἐκβῆ ὅσον δυνατόν περισσότερος ὑδράργυρος, τὴν πατῆν εἰς πρόπλασμα ξύλινον πυραμειδοειδές ὀκτάγωνον, ἔχον εἰς τὴν βάσιν χαλκίνην πλάκα τρυπημένην εἰς πολλὰ μέρη.

Στροβίλους, ἢτοι Pignes, ὀνομάζουσι αὐτὰ τὰ κομμάτια, γινόμενα εἰς διάφορα μεγέθη, καὶ διὰ νὰ καταλάβειν τὴν ἐμπεριεχομένην ποσότητα τῆς ἀργύρου, ζυγίζουσιν τὰς στροβίλους, καὶ ὑφείλουν τὰ $\frac{2}{3}$ διὰ τὸν ὑδράργυρον, τὸ δὲ $\frac{1}{3}$ νομίζεται ἄργυρος.

Ὅταν ξηρανθῶσι οἱ στροβίλοι ἐκβάλλουσιν τὸ τρύχινον πρόπλασμα, καὶ μένει ἐπάνω εἰς τὴν χαλκίνην τρυπητὴν πλάκα, τὴν ὁποῖαν βάλλειν ἐπάνω εἰς τρίποδα σιδηρῆν ὄντα εἰς μέγα ἀγγεῖον γεμάτον νερὸν· ἔπειτα σκεπάζουσι ὅλα ταῦτα μὲ ἐπίθεμα πήλινον, τὰ τυλίσσουν μὲ ἄνθρακα, καὶ ἀνάπτειν τὴν κἀμινον, βιάζοντες τὸ πῦρ μὲ μεγάλης φουσιτήρας· ὥστε ὁ ὑδράργυρος ἀναβαίνει εἰς καπνὸν, καὶ πάλιν πυκνῆται ἀπὸ τὸ νερὸν· ὁ

δὲ

ἡ δὲ ἄργυρος μένει πορώδης εἰς διάφορα σχήματα, ἔλαφρός, καὶ κολλημένος εἰς τὰ ἄκρα.

Οἱ Μεταλλεργοὶ Ἰσπανοὶ κλεψεμπορεύμενοι τὸν τοῖστον στρόβιλον πωλῶν εἰς τὰς παρατυχόντας ἐμπόρους· ἀλλὰ διὰ τὴν ἀφελιθῆν ἔτοι, πρέπει νὰ προσέχων διὰ τὴν μὴ ἔχη ὁ στρόβιλος ἄμμον εἰς τὸ μέσον, ἢ σίδηρον· καὶ ἡ ἀσφαλεστέρα δοκιμὴ συνίσταται εἰς τὸ νὰ τὸν κοκκινίσων εἰς τὴν φωτίαν, καὶ ἂν εἶναι κιβδηλευμένος μαυρίζει, ἢ κιτρινίζει. Τὸ δὲ κλεψεμπορίον τὸ κάμνουσιν εἰς τὸ νὰ κερδίσουσιν τὸ βασιλικὸν τελώνιον, συνιστάμενον εἰς τὸ $\frac{1}{5}$ τοῦ ὅλου.

Ὁ ρήθεις τρόπος εἶναι συνηθέστερος καὶ καλῆτερος διὰ τὸ καθαρίσμα τῆς ἀργύρας· γίνεται δὲ καὶ μὲ τὴν ἀπλὴν καὶ κάμινον καιόμενος πολλάκις, καὶ μὲ τὸ βασιλικὸν ὕδωρ, ἀλλὰ σπανίως. Τὰ δὲ ἀργυρᾶ κομμάτια, ἢ πλάκες, ὀνομάζονται Bollos, ἢτοι Ἐγσφάγιστα, ἢ Βόλακες, καὶ μεταφέρονται εἰς τὴν Εὐρώπην εἰς ψωμῆς, πλάκας, κυλίνδρους, καὶ στροβίλους, ἢ καινομίσματα. Ὅλα ταῦτα παραδίδονται εἰς τὴν Κάδικα (Γάδην) πρὸς τὰς Βασιλικὰς ἐπιστάτας, καὶ ἡ ἔξοδος τῶν εἶναι ἐμποδισμένη.

Ἡ Ἰαπωνία ἔχει δύο μεταλλεῖα ἀργύρας εἰς τὸ Πίγκον, καὶ εἰς τὸ Κάταμι· ἡ δὲ Εὐρώπη πολλά εἰς τὴν Γερμανίαν, πολλά εἰς τὴν Νορβηγίαν, εἰς τὴν Σουηδικίαν, (α) εἰς τὴν Οὐγκαρίαν, εἰς τὴν Τρανσυλουανίαν, εἰς

(α) Τὸ Μεταλλεῖον τῆς Σουηκίας κατὰ τὸ Σαλσεβήρυτον (Saliseberyt) εἶναι ὑπογεώτερον ἀπὸ ὅλα τὰλλα τῆς Οἰκουμένης· ἀπὸ τὰ τρεῖς στόμιά του, τὰ ὅποια ὁμοιάζων πηγὰδια, δὲν φαίνεται ὁ πάπος του, καὶ τὸ κατάβασμα πῶν ἀνθρώπων γίνεται εἰς κεδίον μικρὸν δεμένον μὲ μακρὸν σχοινί, περιστρεφόμενον εἰς τὸν ἄξονα τρεχῶς κινούμενον μὲ τὸ νερόν. Ἡ ποιότης κατάβασις εἶναι καὶ κινδυνώδης, καὶ τρομερὰ· διότι εἰς τὸ ἥμισυ τῆς δρόμου ἀπαντᾶ ὁ καταβαίνων ἀνυπόφορον φύχος, καὶ ἀκούει τὸν ἦχον διαφόρων καταρακτῶν, καὶ εἰς ἡμίσησαν ὥραν ῥιθάνωντας κάτω ἐγκαρδιώνεται θεωρῶν τὰς λαμπρὰς ἐκείνας ὑπογῆς κατοικίας ἀποσιλβῶσας, καὶ βαρῶσας ἀπὸ ἀργύρας σύλης. Τὰ φῶτα τῶν Μεταλλεργῶν ἀντα-

εἰς τὴν Νεάπολιν, καὶ σπάνια εἰς τὴν Γαλλίαν. Τὰ Ἰσπανικὰ εἰς τὰ Πυρηναιῖα, τὰ ὅποια ἦσαν ἢ Περῆ τῶν Ρωμαίων, κατηργήθησαν διὰ τὴν πλεσιότητα τῶν τῆς Ἀμερικῆς.

Τὸ καθάρισμα τῆς μεταλλικῆς ὕλης γίνεται κατὰ τὸν τρόπον τῆ χρυσῆ, ἰδὲ ΧΡΥΣΟΣ· μὲ μόνην τὴν διαφορὰν, ὅτι εἰς αὐτὴν προσίθεται $\frac{1}{50}$ ἄλας ὀρυκτόν. Διὰ τὴν χωρισθῆ ὅμως ὁ ὑδράργυρος ἀπὸ τὸν ἄργυρον, βάλλεται εἰς κάμινον παρομοίαν μὲ τῆ χαλκῆ, μὲ θόλον, καὶ θυρίδα εἰς τὸ κέντρον, ὅπου προσαρμόζεται θετὸς κύλινδρος πῆλινος, βαλλόμενος ὅταν καίηται τὸ μίγμα, καὶ συνάξει τὸν ἀναβαίοντα ὑδράργυρον διὰ δευτέραν ἐργασίαν.

Ἐπειδὴ οἱ ἄργυροι οἱ μεταλλικοὶ ἔτοι, ἐνδέχεται ἀκόμη νὰ ἔχων ἀκαθαρσίας, εἰς πηλίνην λεκάνην ἀπὸ ἀκαυστον χῶμα, ἢ ὅποια γεμίζεται μὲ μίγμα ἀπὸ ὑπόστασιν κονίας (θολοστάκτης) καὶ καυμένα κέρατα, ἢ κόκκαλα, βαλμένην εἰς τὴν κάμινον, ἀφ' ἧ ταῦτα καὶ κοκκινίση ἢ λεκάνη, βάλλεται ὁ ἄργυρος μὲ μολίβι, καὶ ἀναλυόμενα τὰ ἐξαφρίζον ἀπὸ τὰς ἀκαθαρσίας, καὶ μένει ὁ ἄργυρος· ἀντὶ δὲ τῆ μολύβδου χρυσιμεύει, καὶ ὁ λιθάργυρος (Μερτασάνι) καὶ τὰ ριπίσματα τῆ χάλυβος (Τζελικίς) καὶ κάμνεν τὰ ἴδια ἀποτελέσματα.

Ο

νακλώμενα εἰς τὴν στίλβιν τῶν ἀργυροστίλβων θόλων, καὶ πὰ καθάρᾳ νερά τῆ εἰς μέσον διαρρέοντος ρύακος, κάμνεν ὀλοφώτεινον ἐκεῖνον τὸν τόπον, καὶ πὰς διόδους τε.

Παντὸς ἔθνους ἄνθρωποι ἐργάζονται, λιθοσομῆντες, καὶ μετακομίζοντες ἕκαστος, καθὼς εἶναι προσδιωρισμένος, οἰκίαι, ξενοδοχεῖα, καὶ σαυλοὶ διὰ τὰ συνεργατικά ζῶα, ἀπεδεικνύον τὸν τόπον ἐκεῖνον, ὑπόγειον πόλιν· καὶ τὸ θαυμασιώτερον, ἀεμόμυλος εἰς τὸ μέσον τοῦ μεταλλείου ἀδιακόπως περιστρεφόμενος, ἀναρρίπτει εἰς τὴν ἐπιφάνειαν τῆς γῆς τὰ νερά τῆ μεταλλείου.

Ὁ Ἄργυρος πρὸς τὸν χρυσὸν ἀναλογεῖ.

Εἰς τὴν Γερμανίαν	ὡς 14	$\frac{1}{12}$	πρὸς 1
Εἰς τὴν Ὀλλάνδαν	14	$\frac{1}{5}$	πρὸς 1
Εἰς τὴν Γαλλίαν	15	$\frac{1}{2}$	πρὸς 1
Εἰς τὴν Σίναν καὶ Ἰνδίαν	10		πρὸς 1

Καὶ ἐπειδὴ κατὰ τὴν κοινὴν γνώμην τῶν Ἑθνῶν, τὸ ἀργυρῆν νόμισμα εἶναι τὸ γενικὸν κοινὸν μέτρον, καὶ αὐτὲ τῷ χρυσοῦ, εἰς τὸν χρυσὸν ἔπρεπε νὰ ἀποδοθῇ καὶ ἡ μεταβολή· διὰ τὸ τιμιώτερον ὁμῶς ἀποδίδεται εἰς αὐτὸν ἡ μονάς, καὶ τὸ ἀνάβασμα, ἢ κατάβασμα φαίνεται εἰς τὸν ἄργυρον.

Ἡ Ρώμη ἕως τὸ 484 ἔτος ἀπὸ κτίσεώς της ἔχουσα μόνον χάλκινα νομίσματα, ἐτίμα τότε τὴν λίτραν τῷ ἀργύρῳ 72 λίτρας χαλκῆ· τῷ 512, ἕως 60 χαλκῆ πρὸς 1 ἀργύρου· κατὰ τὴν ἀ. Χριστιανικὴν Ἑκατονταετηρίδα ὡς 80 πρὸς 1· ἐπὶ τοῦ Μεγάλου Κωνσταντίνου ὡς 100 πρὸς 1, τὸ ὁποῖον καὶ διαρκεῖ περίπερ εἰς τὴν Εὐρώπην ἕως τῆς σήμερον.

Ἡ ἀναλογία μεταξύ χρυσοῦ καὶ ἀργύρου τῷ 310 εἶται ἀπὸ κτίσεως τῆς Ρώμης, ἦτον ὡς 13 πρὸς 1· καὶ ἐπὶ Κωνσταντίνου 13 $\frac{1}{2}$ ἕως 14 πρὸς 1· κατὰ τὴν ἀ. Ἑκατονταετηρίδα ἕως 10 πρὸς 1· κατὰ τὸ 1500, μετὰ τὴν εὐρεσιν τῆς Περῆς, διὰ τὸ πλῆθος τῷ ἀργύρῳ, ἀνέβη ἡ τιμὴ τοῦ χρυσοῦ εἰς τὴν Ἰσπανίαν, καὶ εἰσέτι ἀναλογεῖ ἐκεῖ ὡς 16 πρὸς 1· κατὰ δὲ τὸ βάρος ἀναλογεῖ ὁ ἄργυρος πρὸς τὸν χρυσὸν, ὡς τὰ 5, πρὸς τὰ 9.

Διὰ νὰ εὕρῃ τινὰς τὴν σωστὴν τιμὴν τῷ ἀργύρου (ὁ ὁποῖος ὅταν δὲν ἦναι κομμένος εἰς νόμισμα νομίζεται ἀπλῶς φραγματεία, ὡς αἱ λοιπαὶ) πρέπει νὰ ἰξεύρῃ τὴν ἐσωτερικὴν ποιότητα τῶν ἀργυρῶν νομισμάτων· ἀλλ' ἐπειδὴ ταῦτα κατὰ τὴν κατάστασιν, καὶ χρεῖαν τῆς διοικήσεως, τὸ ὁποῖον σημαίνει τὸν πλεόν, καὶ πτωχίαν τῷ θησαυρῷ της, μεταβάλλεται, ἢ φανερώς διὰ φετίσματος, ἢ καὶ λαθραίως· ἔπεται ὅτι ἡ τιμὴ τῷ

κα-

καθαρῆ ἀργύρε ἀκολουθεῖ τὸν ἀνάλογον ἀναβασμὸν , καὶ καταβασμὸν τῶν νομισμάτων .

Τὸ ἐπινοηθὲν εἰς τὰ Εὐρωπαϊκὰ Βασίλεια χάρτινον νόμισμα εἰς τούτες τὰς τελευταίας τῶν πολέμων χρόνας , καὶ ἡ ἀνάγκη τῶν λοιπῶν νὰ κιβδηλεύσουν τὰ νομισματά των , ἐπροξένησε τὴν τωρινὴν τῆ ἀργύρε ἀκρίβειαν . ἀλλ' αὐτὴ θεωρητικῶς , καὶ ἀληθῶς λογαριαζομένη εἶναι κατὰ τὸ φαινόμενον , καὶ ὄχι οὐσιωδῶς . Ἡ μόνη αἰτία τῆ νὰ ἀναβάσῃ τὴν τιμὴν του , ἢ μπορεῖ νὰ ἦναι , ὅταν ἡ τὰ μεταλλεῖα τῆς Ἀμερικῆς πτωχύνων , ἢ παύσουν ἀπὸ τῆ νὰ μεταλλεργῶνται . ἢ τέλος πάντων ἂν ἐμποδισθῇ ἡ μετακόμισις τῆ μετάλλου τῆτου ἀπὶ συμβεβηκός τι , καὶ γένη σπανιώτερος ὁ ἄργυρος .

Ὁ καθαρὸς ἄργυρος νομίζεται 12 Δηνάρια , ὑποδιαιρέμενα εἰς 24 κόκκους ἑκάστον . ὥστε ὅταν εἶπω ἔχω ἄργυριον 12 Δηναρίων , ἐννοῶ καθαρώτατον . ὅταν 10 , ἀναλόγως κατώτερον , καὶ ἐφεξῆς ὁμοίως . Περὶ τῆ πόσω Δηναρίων εἶναι τὸ ἀργυρῆν νόμισμα ἑκάστου Βασιλείου θέλομεν διαγράψαι εἰς τὸ περὶ Νομισμάτων , καὶ ἀπὸ ἐκεῖ καταλαμβάνει ὁ περίεργος τὴν ποιότητα (τὴν ὁποῖαν Τίτλον οἱ Εὐρωπαῖοι ὀνομάζων) τῆ δαλευομένη καὶ σφραγιζομένου ἀργύρου εἰς ἑκάστην Ἐπικράτειαν διὰ σκευὴ καὶ ὄργανα διάφορα ὅλα πωλόμενα μὲ τζύγι , καὶ τὰ λεπτότερα , καὶ τεχνικώτερα μὲ τὸ κομματι .

Καθαρώτερος δὲ ὀνομάζεται ὁ ἄργυρος , ἀφ' ἧ χανευθῆ ἄρκετὰ εἰς τὸ πῦρ λυόμενος , ὡς ἀνωτέρω , μὲ μόλιβον εἰς τὸ χανεῖον , διότι ὁ μόλιβος καίεται , καφθεύρεται . ἡ δὲ ποσότης τῆ ἀργύρου μένει ἰσοβαρὴ καθ' ἑαυτὴν , ὡς πρότερον , καὶ αὐτὸς εἶναι ὁ λεγόμενος Ἐγσφράγιστος , ἢτοι τῆς βέλλας , ἐπειδὴ τῆτον βελλῶνει ἢτοι σφραγίζει μὲ τὴν βασιλικὴν σφραγίδα , ὁ ἐπὶ τῆ τῆ διωρισμένος παρὰ τῆς Ἐξουσίας εἰς τὴν Βασιλεύσαν

Καθὼς προείπαμεν εἰς τὴν Ἐμπορικὴν Σπυδὴν , κα ἀνωτέρω , διὰ νὰ γνωρισθῇ ὁ ἄργυρος ποῖα τίτλα , ἢτ ποιότητος εἶναι , διαιρεῖται εἰς 12 Δηνάρια , ὑποδιαιροίμενα

μενα εἰς 24 κόκκους· αὐτὴ εἶναι διαίρεσις τῆς Γαλλίας, καὶ Ὀλλάνδης.

Εἰς τὴν Ἀγγλίαν διαιρεῖται εἰς 12 οὐγκίας, ὑποδιαιρουμένας εἰς 20 λεπτά· εἰς δὲ τὴν Γερμανίαν εἰς 16 μέρη, ἤτοι λότια, καὶ ἕκαστον τούτων εἰς 18 κόκκους· ὥστε ὅταν εἰς τὴν Γερμανίαν εἴπωσιν ἄργυρον 15 λολιῶν, ἐννοεῖται 11 Διναρίων, καὶ 6 κόκκων, εἰς τὴν Ὀλλάνδαν· εἰς δὲ τὴν Ἀγγλίαν 11 οὐγκιῶν, καὶ 5 λεπτῶν, καὶ ἐναλλάξ ὁμοίως.

Τὸ καθαρώτατον γίνεται ἕως 11 Διναρίων, καὶ 23 κόκκων· τὸ λεγόμενον τῆς βέλλας εἶναι 11 Διναρίων, καὶ 18 κόκκων.

Ὅταν τινὰς θέλῃ νὰ δοκιμάσῃ ποίαν ἀναλογίαν καθαρότητος ἔχει μία ὀποιαδήποτε πλάκα, ἢ κομμάτι ἀργύρου διὰ νὰ εὕρῃ τὴν τιμὴν του, κόπτει ἐν κομματί, τὸ ζυγίζει μὲ ἀκρίβειαν, τὸ καθαρίζει διὰ τῆς εἰρημένης ἀναλύσεως μὲ τὸν μόλιβον, ἔπειτα τὸ ἐκβάλλει, καὶ ἀφ' οὗ κρυώσῃ ζυγίζωντάς το λογαριάζει τὴν ἔλλειψίν τε, καὶ διὰ τῆς ἀναλογικῆς μεθόδου τῶν τριῶν, κάμνει τὸν λογαριασμὸν τῆς ὅλης ποσότητος, καὶ δὲν λανθάνει. Παρατηρητέον ὅμως νὰ ἦναι ὅλον τὸ κομμάτι, ἢ πλάξ, τῆς αὐτῆς ἀπαραλλάκτου ποιότητος.

Οἱ Χρυσοχοοὶ τὸ δοκιμάζου μὲ τὴν λεγομένην Λίθον Βάσανον (Μπέγκι Τερκιστί) ἢ μὲ τὸ καύσιμον μικρὰ κομματίε· μὲ τὸ πρῶτον ἢμπορεῖ νὰ δοκιμασθῇ παρὰ τῶν δοκίμων, ὀποιαδήποτε ποιότητος, καὶ νὰ γνωρισθῇ, ἀλλ' ὄχι μὲ ἀκριβῆ τελειότητα. Τὸ δεύτερον ὅμως εἶναι ἀπόδειξις μόνον τοῦ καθαρώτατε, ἤτοι σφραγισμένου, διότι τότε καὶ μετὰ τὸ καύσιμον ἀφ' ἧς κρυώσῃ μένει λευκὸς ὁ ἄργυρος, καθὼς καὶ εἰς τὸ πρῶτον βάρος.

Κατὰ διαφορὰς Ἐποχὰς διαφορετικὴ ἐχρημάτισε καὶ ἡ ἀναλογία τῆς τιμῆς μεταξύ ἀργύρου καὶ χρυσοῦ· κατὰ τὸ παρὸν εἶναι κατὰ τὸν διαγραφέντα ὀπισθεν Πίνακα.

Ἀπὸ τὸν ἄργυρον ἐκτὸς τῶν ρηθέντων εἰς νομίσματα, καὶ σκεύη, λαμβάνει τὸ Ἐμπόριον καὶ τὰ ἐξῆς εἶδη, τὰ ὁποῖα ὡς χωρίστὰς πραγματείας διαγράψω.

AR.

Ἄργυρος εἰς Κογχύλας. Κατασκευάζεται ἀπὸ τὰ κομμάτια τῶν ἀργυροπετάλων, καθὼς καὶ ὁ χρυσὸς εἰς κογχύλας, καὶ χρησιμεύει εἰς τὴν Ζωγραφικὴν. Ἰδὲ ΧΡΥΣΟΣ Εἰς Κογχύλας.

Ἀργυροπέταλον, εἶναι τὸ κατασκευαζόμενον, ὡς τὸ χρυσοπέταλον, ἢτοι φύλλον χρυσοῦ, ἢ ἀργύρου, καὶ χρησιμεύει διὰ τὸ περίχρυσμα ξύλων, καὶ ἄλλων πραγμάτων. Ἰδὲ ΧΡΥΣΟΠΕΤΑΛΟΝ.

Ἀργυρόσυρμα. Τὸ γινόμενον σύρμα διαφόρου λεπτότητος κατὰ τὴν σιδηρᾶν τρύπαν, ἀπὸ τὴν ὁποίαν τὸ διαπερῆν οἱ Χρυσοχόοι, καὶ χρησιμεύει εἰς ἀλύσεις, καὶ ἄλλα εἶδη. Περὶ τῆς κατασκευῆς του, ἐπειδὴ εἶναι ὁμοία, Ἰδὲ ΧΡΥΣΟΣΥΡΜΑ.

Ἀργυρέλατον ὀνομάζω τὴν κοινῶς γνωρίζομένην Τράν, καὶ ἐπειδὴ γίνεται καὶ αὐτὸ, καθὼς καὶ τὸ χρυσῆν, Ἰδὲ καὶ περὶ τούτου ΧΡΥΣΕΛΑΤΟΝ.

Ἀργυρόνημα λέγω τὸ τυλιγμένον μεταξωτὸν νῆμα μὲ λεπτὸν ἀργυρέλαιον· ἢ κατασκευὴ καὶ τέτου εἶναι ἢ αὐτή. Ἰδὲ ΧΡΥΣΟΝΗΜΑ.

Ἄνθος Ἀργύρε γίνεται ἀφ' οὗ κρυσταλλωθῆ, τὸ ὁποῖον καὶ κρημισθῆ λέγουν οἱ Χυμικοὶ ὁ ἄργυρος μὲ τὸ πνεῦμα τῆ νίτρος. Ἰδὲ ΧΑΛΚΑΝΘΟΣ.

Πέτρα τῆ Ἄδου· ὅταν ὁ κρυσταλλωμένος ἀναλυθῆ, καὶ χυθῆ εἰς σιδηρῆν πρόπλασμα. Ἰδὲ ΠΕΤΡΑ ΤΟΥ ἌΔΟΥ.

Τίτανος, ἢτοι Ἀσβέστη ἀργύρε λέγεται, ὅταν ὁ ἄργυρος ἀναλυθῆ μὲ τὸ βασιλικὸν ὕδωρ, κρημισθῆ χυμικῶς.

ἈΡΕΚΟΝ. Εἶδος Φοίνικος, δένδρον τῶν Ἰνδιῶν μὲ κορμὸν ἕως 35 ποδῶν ὕψους, χωρὶς κλόνους, εὐθύτατον, μὲ φύλλα μόνον, καὶ πύκνωμα (Τῆφαν) στρογγύλον εἰς τὴν κορυφήν. Ὁ καρπὸς του εἶναι ὡς τὰ ἐδικά μας μεσαῖα καρύδια, μὲ φλοιᾶν ἑξωθεν ὀμαλὴν, καὶ ἑσωθεν μὲ πτίλον (χνεῖδι) ἐμπερικαλύπτον τράχημα παρόμοιον εἰς τὴν θέρωριαν μὲ τὸ μοσχοκάρυον, καὶ εἰς τὸ κέντρον, ὅταν ἦναι νωπὸν, ἔχον ὑγρὸν στακτιρὸν ἰξῶδες.

δες· ἡ γεῦσις τῆ ἀρίμου εἶναι στυφή, καὶ ἄνοστη, καὶ τὸ χρῶμα τῆς φλοιᾶς κιτρινωπὸν.

Πολυχρηστότατος εἶναι ὁ καρπὸς ἔτος εἰς ὅλας τὰς Ἀνατολικὰς Ἰνδίας, καὶ ἀποτελεῖ ἐκεῖ μέγα ἐσωτερικὸν Ἐμπόριον· διότι κατασκευάζοντες εἶδος μαστίχης, μασσέν ὅλοι μικροὶ, καὶ μεγάλοι εἰς ἐκείνας τὰς πολυανθρώπους τόπους, κατὰ τὸν ἀκόλυστον τρόπον.

Κόπτεισιν $\frac{1}{4}$ τῆ Ἀρέκκ, καὶ τυλίσσοντές το εἰς φύλλον Βετέλκ ἀλειμμένε με ὀλίγην λευκὴν ἀσβέστην, τὸ μασσέν, καὶ πτύει κόκκινον σίαλον. Τὴν μαστίχην ταύτην τὴν ὀνομάζει Πινάγκον, καὶ τὴν νομίζειν στέρεωτικήν τῶν ὀδοντίων, καὶ ἔλων, καὶ ὀροσιστικήν τῆ στομάτος, καὶ προσέτι δυναμωτικήν τοῦ στομάχου. Μετὰ τὸ μασσημα πλύνοντες τὸ στόμα με τὸ νερὸν, μένει λευκότερα τὰ ὀδόντια. Οἱ παρεπιδημῆντες ἐκεῖ Εὐρωπαϊοὶ τὸ μεταχειρίζονται ἀδιακόπως, ὡς οἱ αὐτόχθονες, καὶ βεβαιῶσι τὰς ἀρετὰς ταύτας. Οἱ πλησιώτεροι προσθέτει καὶ ἀρώματα εἰς αὐτὴν τὴν μαστίχην, καὶ προσλαλῶντες πάντοτε παρατηρεῖν νὰ ἦναι εὐᾶδες τὸ στόματων.

Εἶναι ἕξ εἰδῶν αὐτὸ τὸ δένδρον, ἀλλ' ἐγκριτότερον τὸ γινόμενον εἰς τὴν Σεϊλάνον. Εἰς τὴν Σερράταν, καὶ τὸ Βασίλειον τῶν Μογόλων, τὸ μεταχειρίζονται καὶ διὰ κοκκίην βαφὴν.

ἈΡΙΣΤΟΛΟΧΙΑ. Χόρτον εὕρισκόμενον εἰς πολλὰ μέρη τῆς Εὐρώπης, διαιρέμενον εἰς τρία εἶδη παρὰ τῶν Παλαιῶν, ἢτοι Ἀρσενική, ἢτις καὶ Δακτυλὶς διὰ τὸ μῆκος τῶν φύλλων τῆς ἐπονομάζεται, καὶ παρὰ τῶν Γάλλων Σαρσίνια· Θηλυκὴ, καὶ Κληματίτις, παρὰ τῶν νεωτέρων, καὶ ἡ Φιστολοχία, καὶ ἡ Πολύρριζος. Ὅλα αὐτὰ τὰ εἶδη ἔχου τὰς αὐτὰς ἀρετὰς, καὶ μεταχειρίζονται παρὰ τῶν Φαρμακοποιῶν εἰς τὴν Θηριακὴν, καὶ παρὰ τῶν Ἰατρῶν ἐναντίον εἰς τὰς ἐμφράξεις, μάλιστα τῶν γυναικῶν, ὅθεν ἔλαβε καὶ τὸ ὄνομα Ἀριστολοχία, ἢτοι ἡ καλιτέρα, καὶ ἕξαιρετος διὰ τὰ λόγια τῶν γυναικῶν, καὶ εἰς πολλὰ εἶδη, καὶ πληγὰς, καὶ εἰς αὐτὰς τὰς
γαγ-

γαγγραίνας με καλήν ἔκβασιν. Ἡ καλή εἶναι ξηρά, βαρεῖα, στακτερή, καὶ ὀμαλή ἔξωθεν, καὶ κιτρίνη ἔσωθεν, χωρὶς ρυτίδας, ἦτοι ζαρώματα.

Ἐπειδὴ εἰς τὸ Ἐμπόριον εἶναι ὀλιγόχριστος, ἀφήνω τὴν μακρὰν καταγραφὴν τῆς σχήματος, καὶ τῶν διαφορῶν τῶν εἰδῶν τῆς εἰς τὰς Βοτανικῆς. Ἀνάγνωθι τὸν Διοσκορίδην, καὶ Μαθιόλον, καὶ Λεμερῆν περὶ τέτων, αἱ θέλης.

ΑΡΙΓΚΑ. Τὸ παρὰ τῶν Παρωκεανιτῶν Εὐρωπαϊῶν Hareng, καὶ παρὰ τῶν Λατίνων Alosa Minor, παρὰ δὲ τῶν Ἑλλήνων Θρίσσα μικρά· εἶναι ὄψαρι ὅμοιον μὲν τὴν γνωστὴν εἰς ἡμᾶς Θρίσσαν, μικρότερον ὅμως, καὶ ὡς τοῖστο, ἀγνωστον εἰς τὸ Ἀρχιπέλαγος, καθὼς λέγει ὁ Γάλλος Περιηγητὴς Μαίλλιτος, Maillet, ὁ ὁποῖο μόνον εἰς τὸ Κάϊρον τῆς Αἰγύπτου εἶδε, καὶ τὸ ἐπαινεῖ ὡς νόστιμον.

Ἡ Ἀρίγκα ἀριθμεῖται εἰς τὰ λεγόμενα ἀγελαστικά καὶ κοπαδικὰ ὄψαρια, καὶ καταβαίνει εἰς διωρισμένους καιρὸς, ἦτοι περὶ τὸ Θέρος, καὶ Φθινόπωρον ἀγελιδὸς ἀπὸ τὸν Βόρειον Ὠκεανόν, πρὸς τὸν Γερμανικόν, καὶ Ἀτλαντικόν, καθὼς τὰ Σκομβρία (ἀπὸ τὰ ὁποῖα εἶναι ὀλίγον μεγαλιτέρα, καὶ κατά τι ὁμοιάζει)· κατὰ τὴν αὐτὴν ἐποχὴν καταβαίνει ἀπὸ τὴν Μάυρην Θάλασσαν διὰ τῆς Θρακικῆς Βοσπόρου εἰς τὴν Προποντιδα, καὶ αἱ Πελαμύδες· μετὰ αὐτὴν τὴν διαφορὰν, ὅτι τὰ ἐδῶ ὄψαρεύονται καὶ εἰς τὴν ἐπιστροφὴν τῶν τὴν Ἄνοιξιν ἀπαχα, αἱ Ἀρίγκαι ὅμως ὄχι μόνον δὲν ὄψαρεύονται, ἀλλ' ἀμφιβάλλεται παρὰ τῶν ἐκεῖ Ἑθνῶν ἂν ἐπιστρέφον· ἐπειδὴ διὰ τὴν πλατύτητα ἴσως τῆς Ὠκεανοῦ διαβαίνουσαι ἀνοικτὰ εἰς τὸ πέλαγος δὲν φαίνονται.

Τὸ ἀλίευμά των ἐνασχολεῖ πλῆθος ἀνθρώπων ἀπὸ τὰ Παρωκεάνια Ἔθνη, ἦτοι Γερμανοί, Ὀλλανδοί, Ἀγγλοί, καὶ Γάλλοι, καὶ τὸ ἐμπόριόν των κατήντησε μέγιστον, καὶ ἐπωφελές μεταξὺ τέτων τῶν Ἑθνῶν.

Τῷ 1609 λέγουσιν ὅτι 3,000 Καράβια, μετὰ 15,00 ἐπιβάτας ναύτας ἐφόρτωσαν ὀλόκληρα Ἀρίγκαν· μετὰ
ταῦ-

αὐτὰ τὰ Ὀλλανδικὰ καράβια ἐπολλαπλασιάσθησαν
 ἐν αὐτῷ τῷ ὀφάρευμα, ὥστε τῷ 1667 ἀνέβη τὸ προϊόν
 εἰς τοιαύτη ὀφάρευμα εἰς μόνην τὴν Ὀλλάνδαν εἰς τὴν
 υπερβολικὴν ποσότητα τῶν τωρινῶν 60 μηλιωνίων γροσσ-
 ῶν. Ὅτι ἡ ποσότης τῆς Ἀρίγκας εἶναι ἄπειρος, καὶ
 καταβαίνει εἰς πλῆθος μέγα ἐπάνω εἰς τὰ Βορεινὰ τῆς
 Βαλτικῆς Νησίου, εἰς ἑκτασιν μεγαλιτέραν ἀπὸ ὅλην τὴν
 Ἰρρεττανίαν, καὶ Ἰρλάνδαν, τὸ ὁμολογεῖν ὅλα ἐκεῖνα τὰ
 εἶδη. τὸ δὲ ὀφάρευμα εὐκολύεται τὴν ἡμέραν ἀπὸ τὰ
 ἀφίπτάμενα πτηνὰ, καὶ τὴν νύκτα ἀπὸ τὸ λεύκασμα
 τῆς θαλάσσης, ὡς εἰς ἡμᾶς κατὰ τὸν Εὐξείνου Πόν-
 τος γνωρίζονται αἱ Πελαμύδες.

Ὅλοι οἱ Ἱατροὶ ὁμολογεῖσιν ὅτι ἡ Ἀρίγκα, καθὼς
 καὶ ὁ Τριχίας, εἶναι εὐπεπτα καὶ καλὰ ὀφάρια, καὶ
 ἐμφότερα εὐθὺς μετὰ τὸ ἔκβαλμα ἀπὸ τὴν θαλάσσαν
 πρέπει νὰ ταριχευθῶν διὰ νὰ μὴ χαλάσεν ἀπὸ τὸ πο-
 λὺ πάχος των.

Πρῶτοι ἐπίνοηται τῆς ἀλιευτικῆς ταύτης φημίζονται
 οἱ Ὀλλανδοὶ, κατὰ τὸ 1163, καὶ ταριχευτῆς ὁ Γελιέλ-
 μος Βοκέλδης ἀπὸ Βιερελίετον κατὰ τὸ 1416, καὶ τό-
 σον ἐφημίσθη, ὥστε Κάρολος Ε΄ ὁ Αὐτοκράτωρ, διερ-
 χόμενος τῆς Κατωτόπης μετὰ τὴν βασίλισσαν τῆς Οὐγ-
 καρίας ἀδελφίνου, ὑπῆγε καὶ εἶδε τὸν τάφον αὐτῆς τῆ
 ἀνδρώπε εἰς τὴν πατρίδατου. Ὅστις θέλει νὰ πληρο-
 φορηθῆ εἰς τὴν τάξιν τῶν Ἀλιέων τῆς Ἀρίγκης, ἅς ἀνα-
 γνῶσθ τὸν Σαβαρῆν, καὶ τὰ διατάγματα τῆς Γαλλικῆς
 Ναυαρχίας τῆς Αὐγέστου 1681, καὶ τὰ Ὀλλανδικὰ,
 καὶ τὰ ὁποῖα ἔχεν ἀκρίβειαν λεπτομερῆ. Τὸ Γένος μας εἰς
 τοῦτο δὲν ἐνασχολεῖται, καὶ ὀλίγον τὸ ὠφελεῖ ἡ πλα-
 τεῖα καταγραφή.

Κατὰ τὸ μέγεθος διαιρῶνται αἱ Ἀρίγκαι εἰς α΄. β΄. γ΄.
 καὶ μικράς· κατὰ δὲ τὸν τρόπον τῆς ταριχεύματος, εἰς
 en vrac, ἥτοι ἀνακατωμένας, ἢ ἡμιταρίχους. Ὅταν οἱ
 ἀλιεῖς εὐρίσκωνται εἰς τὰ Βόρεια μέρη, μακρὰν ἀπὸ
 τὴν ξηρὰν, καὶ πιάνεν ὀφάρια, διὰ νὰ μὴ βρωμήσεν
 τὰ ρίπτειν, ὡς ἔτυχεν, εἰς τὰ βαρύλλια, μὲ πολὺ
 ἄλας,

ἄλας, καὶ προσμένει νὰ τελειώσῃ τὸ φόρτωμα τῆ κα-
ραβίδων· καὶ τοῦτο ὀνομάζεται ἀνακατωμένον, ἢ ἡ-
μιτάριχον ὡς ἄνω.

Εἰς Θημωνιασμένας, en Pacquet, ὅταν ἔχοντες εὐ-
καιρίαν τὰς βάλλειν εὐτάκτως ταριχευμένας εἰς τὰ βα-
ρύλλια, καὶ αὐταὶ εἶναι τελειότεραι.

Εἰς Καπνιστὰς Ensor, ἢ Roussables, ἦτοι κοκκινω-
πὰς διὰ τὸ τοῖστο χρώμα των μετὰ τὸ κάπνισμα.

Ἡ πώλησις γίνεται εἰς Λάστα, ἐμπεριλαμβάοντα 12
βαρύλλια, καὶ τούτων ἕκαστον ἀνὰ 1,000 ἕως 1,200
Αρίθκας κατὰ τὸ μέγεθός των.

Τὸ ταρίχευμά των, ἢ ἀλάτισμα γίνεται κόπτωντας
τὰς κεφαλὰς των, ἀποβάλλοντας τὰ ἐντόσθια ἐκτὸς
τῶν ὠν, καὶ τοῦ ἥπατος, πλύνωντάς τας εἰς γλυκὺ
νερὸν, καὶ ἔπειτα βάλλοντάς τας εἰς ἄλμην 12, ἢ 15
ῥάρας· μετὰ ταῦτα τὰς ἐκβάλλειν, καὶ τὰς θημωνιάζου
εἰς βαρύλλια, βάλλοντες κατὰ σειράν αὐτάς, καὶ ἄλας,
καὶ συνθλίβοντές τας ὅσον χωρεῖ τὸ βαρύλλιον.

Διὰ τὴν εὐκολίαν τῆς πωλήσεως κατασκευάζονται καὶ
 $\frac{3}{4}$ $\frac{1}{2}$ καὶ $\frac{1}{4}$ βαρυλλίου ἀναλογικῶς κατὰ τὸν ἀνωτέρω
ἀριθμὸν. Εἰς τὴν Ὀλλάνδαν ἡ Διοίκησις ἔχει ἐπιστά-
τας διὰ νὰ σημειώσῃ καὶ τὸν ἀριθμὸν, καὶ τὸ καλῶς
ἔχειν τῆ ὄφαριου· καὶ τὰ τοιαῦτα βαρύλλια ὀνομάζον-
ται διὰ τῆστο σημειωμένα, καὶ ἡ ἀγορά των γίνεται μὲ
πληροφορίαν τοῦ ἀγοραστοῦ.

ἌΡΚΕΥΘΟΣ. Δένδρον ἀειθαλές, ὀλίγον διαφέρον ἀπὸ
τὴν Κέδρον, γινομένη μεγάλη καὶ ὑψηλὴ εἰς τὰ θερμὰ
κλίματα μὲ καρπὸν εἰς κόκκους χρησίμους εἰς τὴν Ἰα-
τρικὴν, καὶ ἀποστάζουσα διὰ τῆς ἐντομῆς κόμμι τὴν
Σανδαράχην. Ἴδὲ ὌΞΥΚΕΔΡΟΣ. Εἰς πολλὰ μέρη Με-
σημβρινὰ τῆς Εὐρώπης γίνεται, ἀλλὰ μικρὸν χαμόδεν-
δρον, καὶ μόλις ζῆ δύο ἔτη. Τὸ πρῶτον ἔτος εἶναι
πράσινον, τὸ δεύτερον κοκκινίζει, καὶ ξηραίνεται, καὶ
ἐκβάλλεται ἔλαιον ἀπὸ τὸν καρπὸν του.

ἌΡΚΤΟΣ, ἀρκῆδα, θηρίον γνωστὸν εἰς ἡμᾶς, ὅσον
διὰ τὸ ζῶν εἰς τὴν ξηρὰν· τὸ δὲ θαλάσσιον εὕρισκε-

ται

ταί εἰς τὴν Ἀρκτικὴν Θάλασσαν, καὶ εἶναι πολὺ μεγα-
λότερον ἀπὸ τὸ χερσαῖον.

Τιμᾶται πολὺ τὸ μαῦρον δέρμα τῆς Ἀρκτε τῶν βο-
ρείων μερῶν, ἐπειδὴ εἶναι ἑλαφρὸν, καὶ ζεστόν· δὲν εἶ-
ναι ὅμως εἰς πολλὴν χρῆσιν εἰμὴ μόνον εἰς τὰ ψυχρό-
τατα κλίματα, καθὼς ἀκρόμη, καὶ τὸ συνειθισμένον
κοκκινωπὸν διὰ σκέπην μάλιστα τῶν ποδῶν τῶν ὁδοι-
πορῶντων εἰς ἐκείνους τὰς μακρυνὰς, καὶ παγώμενους
δρόμους.

Χρησιμεύει δὲ εἰς τὴν Ἰατρικὴν τὸ αἰμμάτης, ὡς
Ἀλεξιθήριον εἰς τὰς ρευματισμὰς, καὶ αὐτὴν τὴν ποδαλ-
γίαν, ἀλειφόμενον· καὶ διὰ τὸ ἦναι καλὸν χρειάζεται νω-
πὸν, στακτερόν, ἰξῶδες, καὶ δυσωδέστατον. Ἐμβαίνει
καὶ εἰς πολλὰ Γαλλικὰ ἀντίδοτα.

Ἡ χολήτης καὶ αὕτη μεταχειρίζεται ἀπὸ μερικοῦς·
διὰ τὸτο παρὰ τῶν κυνηγῶν αὐτὰ τὰ τρία λαμβάνου-
νται· δέρμα, αἰμμα, καὶ χολή.

ἌΡΝΙΑΚΟΝ· Ἰδὲ **ΨΟΦΑΚΙ**, καὶ **ΠΡΟΒΑΤΟΝ**.

ἌΡΝΙΚΑ. Χόρτον γινόμενον εἰς τὰ περὶ τὸν Ῥήνον
μέρη, τὸ ὁποῖον καὶ τὰ φύλλα, καὶ ἡ ρίζα ἐμβαίνουν
εἰς τὴν Φαρμακοποιίαν διὰ στομαχικὰ, καὶ καταπραυσι-
κὰ τῶν πόνων τῶν βρεφῶν. Ἡ καλύτερα εἶναι κοκκινω-
πὴ, καὶ καυστικὴ εἰς τὴν γεῦσιν.

ἌΡΤΟΣ. Τὸ ἀναβατὸν ψωμί. Ἰδὲ **ΨΩΜΙ**.

ἌΡΣΕΝΙΚΙΟΝ. Ἡμιμέταλλον στερεόν, εὐθραυστό-
τατον, καυστικώτατον, καὶ φαρμάκι δραστηκώτατον, εὐ-
ρισκόμενον εἰς μεταλλεῖα ἀργύρου, καὶ ἄλλα, καὶ εἰς
ἰδιότητος καθὼς εἰς τὴν Μισνίαν τῆς Γερμανίας, ὅπου
εὐρίσκεται πολλὴ ποσότης.

Διαιρέμενον κατὰ τὰ χρώματά του εἰς λευκόν, κίτρι-
νον, καὶ κόκκινον, ἔλαβε παρὰ τῶν Εὐρωπαϊῶν καὶ
διαφορετικὰ ὀνόματα.

Λευκόν. Κατὰ τὸν περίφημον Λεμερὴν Βοτανικὸν
Γάλλον, τὸ Ἄρσενικιον γίνεται ἀπὸ ὕλην φυσικῆς Καδ-
μίας Λίθου, τῆς μετονομαζομένης Κόβαλτον, ἀλλ' ἦτον
λάθος τῶν Παλαιῶν Φυσικῶν τὸ νὰ νομίζεν, ὅτι τὸ
λευ-

λευκὸν εὐρίσκεται καθαρὸν, καὶ λευκασμένον παρὰ τῆς φύσεως, καθὼς τὸ ἀπέδειξεν ὁ Κύρ Ὁμβεργος, Homberg, εἰς τὴν Βασιλικὴν Ἀκαδημίαν τῶν Ἐπιστημῶν.

Κατὰ δὲ τὸν Κύρ Βελλοσόβριν, Beausobre, εὐρίσκεται καὶ φυσικὸν λευκὸν, ἢ εἰς εἶδος ἀτμίδων, ἢ εἰς ἀλεῦρ, λευκὸν, ἢ εἰς κρυστάλλινον, ἀλλὰ τοῦτο σπανίως· καὶ ὑποδιαιρεῖται εἰς λευκὸν κρυστάλλινον, καὶ εἰς λευκὸ ἐπίσκιον, καὶ ἀστιλπνον. Τὸ πρῶτον εἶναι πικρότερον καὶ ἢμπορεῖ νὰ μορφωθῇ εἰς διαφανῆ ὑέλον, πλὴν εὐθραυστον· τὸ δὲ δεῦτερον εἶναι ὀλίγον κατώτερον.

Τὸ λευκὸν τοῦτο κυριανυμεῖται Ἀρσενίκιον παρὰ τῶν Εὐρωπαϊῶν Φυσικῶν, τὰ δὲ ἀκόλουθα ἔλαβον καὶ ἄλλας ὀνομασίας.

Κίτρινον. Τὸ παρὰ τῶν Τέρκων Ἀλτίν Ὀτῆ, ἢ το Χρυσοβότανον, παρὰ δὲ τῶν Λατίνων Auripigmentum δηλαδὴ Χρυσοβαφές, ὠνομάσθη Ὀρπμέντον παρὰ τῶν Γάλλων διὰ τὴν προφορὰν τῆς αὐ, εἰς ὀ. Ἰδὲ ὈΡΠΙΜΕΝΤΟΝ· τοῦτο προκρίνεται εἰς τὸ πτίλωμα τῶν τριχῶν

Κόκκινον. Γίνεται ἀπὸ τὰ ἄνω δύο χωνευόμενα καὶ καιόμενα μὲ διάφορα ἔλαια. Οἱ Παλαιοὶ τὸ ὠνόμαζον Σανδράχην, οἱ Τέρκοι τὸ λέγουσιν Σανδράκα, οἱ δὲ Χυμικοὶ τῆς Εὐρώπης Realgal. Ἰδὲ ΡΕΑΛΓΑΛΟΝ.

Καὶ τὰ τρία ταῦτα εἶναι πολύχρηστα, φαρμακεύουσι τὰς ὀχληροὺς ποντικούς, διὰ τῆτο καὶ Ποντικοβότανο κοινότερον τὸ Ἀρσενίκιον λέγεται, ἀνακατωμένον μὲ τυρὶ διὰ νὰ τὸ φάγῃ· χρειάζεται ὅμως προσοχὴν διὰ νὰ μὴ φαρμακωθῇ ἀλλὰ ἡμέρα ζωῆ, ἢ ἄνθρωποι.

Συναριθμέμενα μὲ τὰ ἄχρσα στυπτηριακὰ, χρησιμεύουσι εἰς τὰς βαφάς, ὡς ἡ στύψις, καὶ δαπανῶνται ποσότητες μεγάλαι εἰς τὴν Εὐρώπην.

Ἐτι διὰ πτίλωμα, ἢ τοι μᾶδισμα τῶν τριχῶν, κατὰ τὴν ἀρχαιότητα ἐπικρατῆσαν συνήθειαν εἰς τὰ Ἀσιατικὰ ἔθνη, συνενέμενα, καὶ ζυμέμενα μὲ σβυστὴν ἀσβέστην. Διὰ τὴν ἀνάλυσιν, καὶ καθαρισμόν πολλῶν μετάλλων, ὡς εἰς τὰ ἐκάστη Ἀρθρα διαγράφομεν.

Τελευταῖον εἰς τὴν Φαρμακοποιίαν, ἢ ὁποῖα ἐκβάλλει

χει χυμὸν, ὑπόστασιν, θείον, καυτήριον, βέτυρον, ἢ
 ελαιον, καὶ Μαγνήτιν Ἀρσενικήν· ἀλλ' εἰς μεταχείρησιν
 τῶν αὐτῶν χρειάζεται προσοχὴ πολλή, διότι, ὡς εἴ-
 κομεν, εἶναι φαρμάκι δεινὸν αὐτὸ τὸ πολύχριστον ἢ
 τιμέταλλον.

Φέρεται ὅλον ἀπὸ τὴν Εὐρώπην διὰ τῆς Τριεστίου,
 καὶ τῆς Ὀλλάνδης, εἰς βαρύλλια, καὶ πωλεῖται μὲ
 τὸ καντάρι.

Γίνεται Ἀρσενίκιον ἀπὸ τὴν Καδμίαν Λίθον (ἢ τοῦ
 βοβάλλον) εἰς τὸν ἀκόλεθον τρόπον· ἡ συναζομένη κα-
 πνία ἀπὸ τὸν καπνοδόχον τῆς Κλιβάνου τῆς Καδμίας,
 ἢ Ἰδὲ ΚΑΔΜΙΑ) μὲ τὸ λευκὸν χρῶμά της ἀποδείχνει
 εἶναι Ἀρσενίκιον, καὶ μὲ αὐτὴν κατασκευάζεται
 κρυσταλλῶδες, Κίτρινον, καὶ Κόκκινον.

Ἀρσενίκιον Κρυσταλλῶδες, ἢ λευκὸν, γίνεται
 ἐκ τὴν ρηθεῖσαν καπνίαν βραζομένην, καὶ ὑψομένην εἰς
 ἰδιῶν ἀγγεῖα· τὸ διαφανὲς ὀνομάζεται Κρυσταλλῶδες·
 τὸ δὲ ἐπίσκιον, ἀλλὰ στιλπνὸν, ὡς τὸ λευκὸν ἔγκαυστον,
 καὶ ἐνίοτε μὲ φλέβας κοκκίνας, ἢ κρυσταλλίνας χρώμα-
 ρος, λέγεται Λευκὸν, καὶ αὐτὸ πωλοῦν τὰ Φαρμακο-
 ποιεῖα τῆς Εὐρώπης. Ἀμφότερα ἔχουν τὰς αὐτὰς ἐνερ-
 γείας, καὶ εἰς τὴν βαπτικὴν, καὶ εἰς τὴν ὑελεφικὴν.

Κίτρινον. Ανακατώνωντας εἰς 100 λίτρας ἀπὸ τὴν
 ρηθεῖσαν καπνίαν, καὶ 10 λίτρας τεαφίου, καὶ ὑψώ-
 ντάς τιν γίνετα τὸ Ἀρσενίκιον, κίτρινον ὡς τὸ θειά-
 ρι, βαρὺ, στιλπνὸν, εὐθραυστον, ἀτριπτον, καὶ ἡμι-
 διαφανές. Διαφέρει δὲ τοῦτο ἀπὸ τὸ Ὀρπιμέντον, καὶ
 κατὰ τὸ χρῶμα, καὶ διότι τὸ Ὀρπιμέντον εἶναι εὐτρι-
 πτον, καὶ ἀνάπτει βαλλόμενον εἰς ἀνθρακας ἀναμμέ-
 ρους· τοῦτο δὲ οὐχί.

Κόκκινον. Καὶ τοῦτο μὲ τὸ ἴδιον μίγμα τοῦ τεα-
 φίου γίνετα, ἀλλὰ κατὰ τὸν Ὀφφμάνον, χρειάζεται
 ἀπλῆ ποσότης, καὶ ὀλίγα κομμάτια τῆς μεταλλικῆς
 λης τοῦ χαλκῆ, ὀνομαζομένης Ἀφρὸς Χαλκῆ. Ὁμοιά-
 ζει τὸ Ἀρσενίκιον τῆτο μὲ τὸ Κιννάβαρι κατὰ τὸ χρῶ-
 μα, καὶ εἶναι λαμπρὸν, καὶ ἐπίσκιον.

"ΑΡΩ-

"ΑΡΩΜΑ. Γενικὸν ὄνομα ἐμπεριληπτικὸν ὅλων τῶν χόρτων, ξύλων, καρπῶν, καὶ κόμμεων, ὅσα ἀνάδιδουσι εὐωδίαν, ἐσθιόμενα, ἢ μυριζόμενα, περὶ τῶν ὁποίω γράφομεν καθ' ἕκαστα· ὡς Ξυλαλόη, Κιννάμωμον, κ. τ. λ. θυμίαμα δὲ, τὸ καίόμενον, καὶ εὐωδιάζον.

"ΑΣΑΡΟΝ, τὸ ὁποῖον καὶ Νάρδος Ἀγρία, καὶ Ἀσκληπιάς λέγεται, Χόρτον μὲ τὰς ρίζας σχεδὸν εἰς τὴν ἐπιφάνειαν τῆς γῆς, μὲ κλόνους μακροὺς χωρὶς φύλλα εἰμὴ μόνον εἰς τὰς ἄκρας, καὶ εἰς σχῆμα καρδίας πράσινα, καὶ ἄνθος εὐμορφον ὡς τὸ ρόδον. Εὐρίσκεται εἰς τὴν Τουρκίαν, καὶ φέρεται εἰς τὴν Εὐρώπην, ὅπου εἶναι χρησιμώτατον, ὡς ἀφθαστον ἰατρικὸν εἰς τὴν ἀσθινειαν τῶν ἵππων. Ἡ ρίζα του εἶναι τὸ χρήσιμον, λεπτὴ, λεπτή, καὶ μεταξὺ εἰς πολλὰς ὁμογενεῖς τρίχας ἔχει ὄσμην ἀρωματικὴν, καὶ γεῦσιν καυστικὴν, καὶ ὀνόμεις ταύτας, ἀλεξιτηρίαν, διαφορητικὴν, ἐξανοικτικὴν, καὶ ἀνθυστερικὴν. Ὄφελει εἰς τὰς λοιμικὰς πρισσότερον ἀπὸ τὴν Κίναν, καὶ εἰς τὴν Γερμανίαν· πολλοὶ ἰατροὶ ἔβρισαν ἀπὸ τὴν ὑδροπησίαν, καὶ πυρετὸν μὲ αὐτήν.

"ΑΣΒΕΣΤΟΣ, ἢ Ἀσβέστι. Ἡ τῶν Ἀρχαίων Τίτυνος, Πέτρα καυμένη εἰς κάμινον ἐπὶ τούτου, καὶ δὲ τῆς ἰδίας καυμένη, ἢ ὁποία μετὰ τὸ κρύωμα σβυμένη μὲ τὸ νερὸν καὶ ἀνακατωμένη μὲ ἄμμον, χρησιμεύει εἰς τὰ κτίρια· μὲ στυππεῖον κομμένον εἰς τὸ λεύκασμα χρίσμα, καὶ ψευδομαρμάρωμα τῶν τοίχων· μὲ κερμίδι κοπανισμένον, ἔλαιον καὶ στυππεῖον, εἰς τὸ χρίσμα τῶν δεξαμενῶν, καὶ ὑδραγωγῶν, καὶ μόνη μὲ τὸ νερὸν ὑγρὰ διὰ λεύκασμα τῶν τοίχων.

Ἡ κατασκευὴ τῆς εἶναι εὐκόλος, καὶ γνωστὴ εἰς μᾶς ὅλους· διὰ τὸ νὰ ᾖ καλὴ χρειάζεται πῆτρα στερεὰν χρώματος στακτεροῦ, καὶ νὰ καῖ καλά, καὶ ὅταν ρίφθῃ τὸ νερὸν νὰ κάμῃ ἀρκετὸν βρασμὸν, καὶ ζύμωμα.

Χρησιμεύει προσέτι καὶ εἰς τὴν βυρσοδεψίαν, καὶ εἰς μερικὰς βαφάς· καὶ ἔτι εἰς τὴν Φαρμακοποιίαν, καθ' ἕκαστον καὶ

καὶ τὸ νερόντης μετὰ τὸ καταστάλαγμα διὰ τὰ καυ-
σίματα, καὶ ἄλλας πληγὰς.

Ἡ Κωνσταντινούπολις ἐξαρκεῖται μὲ τὴν κατασκευα-
σμένην εἰς τὸν Θρακικὸν τῆς Βόσπορον.

ἌΣΒΕΣΤΟΣ καὶ ΤΙΝΑΘΟΣ λέγεται παρὰ τῶν Χυ-
μικῶν ἢ καυμένη ὑσία πολλῶν μετάλλων ἡμιμετάλλων,
καὶ ἄλλων ὑλῶν, καθὼς βλέπονται ὀνομασμένα εἰς
πολλὰ ἄρθρα τοῦ παρόντος Λεξικῆ· καὶ Ἀσβέστωμα,
Τιτάνωμα, ἢ κατασκευή.

ἌΣΒΕΣΤΟΝ λέγουσιν οἱ Εὐρωπαῖοι τὴν Ἀμίαντον.
Ἰδὲ ἈΜΙΑΝΤΟΣ· ἀλλὰ καταχρηστικῶς, καθὼς ἐκεῖ
λέγεται.

ἌΣΗΜΟΝΕΡΟΝ. Ἰδὲ ΒΑΣΙΛΙΚΟΝ ἜΛΑΙΟΝ.

ἌΣΚΟΣ. Τὸ δέρμα τῶν ζώων ὀλόκληρον, καὶ ῥαμ-
μένον εἰς τὸ ὀπίσθεν μέρος, τὸ Τουρκιστὶ· Τουλουμι,
καρσιμεύει εἰς τὸ Ἐμπόριον διὰ τὰ γαμίσση, ἢ τὰ μετα-
φομισθοῦν αἱ ὑγραὶ πραγματεῖαι, ὡς βύτυρον, ἔλαιον,
καρασί, καὶ τὰ παρόμοια. Μεταχειρίζεται εἰς μερικά,
ὡς τὸ μαλλί ἔξω, ὡς μέλι καὶ βούτυρον, καὶ εἰς ἄλ-
λα μὲ τὸ μαλλί μέσα, ὡς ἔλαιον καὶ τυρίον. Τῆ βοδῆ
καὶ τῆ τράγῃ εἶναι τὰ καλῆτερα δέρματα δι' ἀσκῆς.

ἌΣΚΟΣ, καὶ ὁ φυσητὴρ τῆς καμίνου· διότι πρῶτον
μὲ ἀπλοῦν ἀσκὸν ἔγινε, καὶ μετὰ ταῦτα ἐχωρίσθησαν
οἱ ἀσκοί, καὶ μὲ σανίδας καρφωθέντας κάμνουν τὸ ἴ-
διον ἀποτέλεσμα.

ἌΣΠΑΛΑΘΟΣ. Δένδρον χρήσιμον εἰς τὴν Φαρμακο-
ποιάν, τριῶν εἰδῶν· ἀπὸ τὰ ὅποια τὸ ἓν εἶναι σχεδὸν
καμμόδενδρον, καὶ ἀκανθῆρον, ἀλλὰ τὸ ξύλον του εὐω-
διάζει, ὡς τῆς Ἀλόης, τὸ ἄλλο ὁμοιάζει τὸ Ἀετόξυλον,
καὶ τὸ τρίτον εἶναι τὸ Δενδρόρροδον. Ἰδὲ ταῦτα.

Ὅλοι διαφανοῦν περὶ τοῦ Ἀσπαλάθου, ὁποῖον φυτὸν
εἶναι, καὶ μερικοὶ τὸν ὀνομάζουσι Χρυσίπεπτον. Γνωρί-
ζομεν ὅμως ὅτι εἶναι χονδρὸν, ξυλῶδες, καὶ ἀκανθῆ-
ρον, βλαστάνον εἰς τὰ Παραδεινάβια μέρη, καὶ τὴν Ῥό-
δον, καὶ χρησιμεύει εἰς τοὺς μυρεψοὺς διὰ τὰ συμπή-
ξουσι τὰ ἀρώματά των. Τὸ καλὸν εἶναι βαρὺ, ὑποκόκ-
κι-

κινον, καὶ πορφύρεν ὑπὸ τὴν φλοιᾶν, εὐῶδες, καὶ πικρόν· εἶναι δὲ καὶ ἄλλο λευκόν, ξυλῶδες, καὶ ἄοσμον· θερμὸν ὁμῶς, καὶ σφιγκτικόν· διδόμενον πτισσάνη διὰ τοῦ γαργαρισμοῦ εἰς τὰς ἄφρας, πληγὰς τοῦ στόματος, καὶ ἄλλα.

Ὁ Κύρ Ἐρμάννος, καὶ ἄλλοι δοξάζουσι, ὅτι ὁ Ἀσπάλαθος εἶναι φλοιὰ τοῦ Κυτισοῦ. Ὁ στελλόμενος ἀπὸ τὴν Πελοπόννησον διὰ τὴν Εὐρώπην εἶναι ῥητινώδης, καμὲ ἀνθη, ὡς τοῦ ῥόδου, καὶ κατ' αὐτὸ εὐῶδη· ὥστ' διὰ τοῦτο ἐπωνομάζετο παρὰ τῶν Παλαιῶν Ξύλον Ῥόδιον, καὶ ἔχει ὑπόληψιν εἰς τὴν Σίναν.

Δίδει ἔλαιον μὲ ὀσμὴν ὁμοίαν μὲ τὸ Ῥοδέλαιον, ἀλλὰ θερμότερον, καὶ δύσκολα διακρίνεται τὸ Ἀσπάλαθελαιον, ἀπὸ τὸ Ῥοδέλαιον, ἢτοι Τριανταφυλλόλαδον.

ἈΣΣΑΦΑΙΤΙΔΑ. Κόμμι ἀποστάζον ἀπὸ τὸ δένδρον Σίλφιον, τὸ λεγόμενον Λατινιστὶ Laserpitium, κατὰ τὴν περιγραφὴν τοῦ Πλινίου, καὶ Θεοφράστου πολύχρηστον καὶ πολύτιμον μεταξὺ τῶν Παλαιῶν· ἀλλ' αὐτὸ πρέπει νὰ ἦναι τὸ νῦν λεγόμενον Benjoin τῆς Ἰνδίας, καὶ κατὰ τὴν χρῆσιν, καὶ γεῦσιν ὁμοιάζει ἐπωνομαζόμενον Σίλφιον Κυρηναικόν, καὶ Assa--dulcis. Ἰδὲ ΣΙΛΦΙΟΝ· κατὰ τὸ παρὸν ὀνομαζομένη Ἀσσαφαίτιδα ὀνομάζεται παρὰ τῶν Γάλλων Συριακὸς Χυμὸς, Suc Syriacque, καὶ παρὰ τῶν Λατινίζόντων Γερμανῶν Διαβόλος Κόπρος, Stecus Diavoli, διὰ τὴν μεγάλην δυσωδίαν τῆς, τὸ ὅποιον σημαίνει καὶ τὸ Ἀσσαφαίτιδα· ὥστε εἶναι κόμμι ἀποστάζον ἀπὸ θάμνον παρομοιάζουσαν μὲ τὸν Πήγαν κατ' ἀρχὰς λευκόν, εἶτα κίτρινον, καὶ μετὰ ταῦτα ὑκίνθινον, ὀσμῆς δυσωδεστάτης.

Γίνεται εἰς τὴν Περσίαν, Μηδίαν, Ἀσσυρίαν, καὶ Ἰραβίαν, καὶ πωλεῖται ἢ δάκρυ, ἢ κομμάτια, καθεὶ καὶ τὰλλα κόμμια· καλῆτέρα νομίζεται ἢ διαφανεστέρα καὶ ὀλιγώτερον δυσώδης· ἢ ὀσμῆτις κατά τι ὁμοιάζει σκόροδον· εἶναι δὲ χρήσιμος εἰς τὴν ἰπποϊατρικὴν, καὶ εἰς τὰ ὑστερικά πάθη τῶν γυναικῶν.

Κατὰ τὸν Διοσκορίδην ἢ Περσικὴ αὕτη διὰ τὴν εἶρ
μέ-

μένην δυσωδίαν της ἄνομάζετο Σκοροδολάσαρον· ἡ δὲ Κυριναϊκὴ ἦτον καλιτέρα, καὶ εὐχρηστος εἰς τὰ μαγειρεύματα τῶν Ῥωμαίων, μὲ πολλὴν ζήτησιν· πλὴν ἐξέλιπε· διότι κατὰ τὴν μαρτυρίαν τοῦ Πλινίου, μόλις εἰς τὸν καιρὸν του εὗρηκεν εἰς τὴν Κυρήνην μίαν μόνην ρίζαν.

ΑΣΤΑΡΙ. Λέξις Τουρκικὴ σημαίνουσα εἶδος πανίου βαμβακεροῦ, ἀραιῶ, λευκοῦ, ἢ βαμμένου, καὶ χρησίμου διὰ ὑπένδυμα τῶν φορεμάτων συρράπτόμενον· πωλεῖται εἰς κομμάτια, πρὸς 7, ἢ 11 πήχεις, καὶ εἶναι τὸ κατώτερον πανὶ ἀπὸ τὰ λοιπὰ, ὑφαινόμενον εἰς διάφορα μέρη τῆς Τουρκίας, καὶ μάλιστα εἰς τὴν Καστάμπολιν τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, πλῆθος πολὺ.

ΑΣΤΕΡΓΙΑ. Πετράδιον τὸ ὁποῖον καὶ Girasol, Ἡλιοτρόπιον, λέγεται, καὶ Ψευδόπαλος. Ἴδὲ ὈΠΑΛΟΣ.

ΑΣΦΑΚΙΑ, καὶ **ΑΛΙΣΦΑΚΙΑ** χόρτον. Ἴδὲ **ΕΛΕΛΙΣΦΑΚΟΣ.**

ΑΣΦΑΛΤΟΣ. Ὑγρὸν, ἰξῶδες, μαῦρον, στιλπνὸν, βαρὺ, καὶ δύσοσμον, προῖον ἀπὸ τὴν Νεκρὰν Θάλασσαν, τὴν καὶ Ἀσφαλτίτην τῆς Ἰουδαίας· ὅπου ἦσαν τὰ τυριφλεχθέντα Σόδομα, καὶ Γόμορα, κατὰ τὴν γραφικὴν Ἱστορίαν.

Αὕτῃ εἶναι ἡ ἀληθὴς Ἀσφαλτος, τὴν ὁποίαν μετεχειρίζοντο πρὸτὲ οἱ Ἑβραῖοι διὰ νὰ βαλσαμώσεν τοὺς νεκρῶν· ἐμβάλλεται εἰς τὴν Θυριακὴν, καὶ χρησιμεύει εἰς τὴν κατασκευὴν τῆς Μαύρης Βερονίκης παρομοίως μὲ τὴν Σινικὴν.

Ὅταν συνενωθῇ μὲ τὴν Πίσσαν ἀποτελεῖται ἡ Πίσσα-ἀσφαλτος (Ἴδὲ ταύτην) καὶ διακρίνεται ἀπὸ τὴν ἀσπρόφερτον δυσωδίαν τῆς Ἀσφάλτου ἀπὸ τὴν Πίσσαν.

ΑΣΦΑΛΤΟΣ. Εἶναι καὶ εἶδος Πέτρας, ἢ Μεταλλικῆς ὕλης εὕρισκομένης εἰς μίαν κοιλάδα τῆς Ἀσίας, κόντὰ εἰς τὴν Συδίμ τῆς Παλαιᾶς Βαβυλῶνος, τὴν ὁποίαν Ἀσιατικὴν, ἢ Βαβυλωνίαν ὀνομάζουν· καὶ αὕτη φαίνεται νὰ ἦναι ἡ ἐξιστορημένη παρὰ τῷ Ἡροδότῃ, μὲ τὴν ὁποίαν ἦσαν συνδεδεμένοι αἱ πέτραι εἰς τοὺς θαυμα-

μασίους τοίχους τῆς Βαβυλωνῶνος· κατὰ τὸ παρὸν ὅμως εἶναι σπανιωτάτη.

Περὶ τὰς ἀρχὰς τῆς παρελθούσης Ἐκατονταετηρίδος εὐρέθη καὶ ἄλλη Ἀσφαλτος εἰς τὸ Νεόκαστρον (Neufchâtel) τῆς Ἐλουπιτίας· εἶναι μεταλλικὴ, καὶ ἔχει τὰ ἀκόλουθα ἰδιώματα· α. ἀνακατωμένη μὲ ἄλλα εἶδη γίνεται κόλλα μεταξὺ τῶν πετρῶν στερεὰ, ἐναντίον τῆ νεροῦ καὶ τοῦ ἀέρος. β. ἀπὸ τὴν πέτραν ταύτην ἐκβάλλεται εἶδος Ἐλαίου, ἢ Ὑδροπίσσης, χρησιμωτέρας ἀπὸ τὴν συνειθισμένην εἰς τὸ κήρωμα, ἢτοι καλαφατίσμα τῶν πλοίων· διότι βαστᾷ περισσότερον, καὶ φυλάττει αὐτὰ ἀπὸ τὸν σκῶλκα εἰς τὰ ἀλμυρὰ, καὶ εἰς τὰ γλυκὰ νερά. γ. τὸ Ἐλαιον τοῦτο μιγμένον μὲ μερικὰ τοπικὰ Ἰατρικὰ γίνεται χρήσιμον εἰς τὴν Ἰατρικὴν, καὶ Χειρουργίαν, μάλιστα εἰς τὰς πληγὰς, καὶ ὅλα τὰ πάθη τοῦ δέρματος. Ὁ καπνός του, καθὼς καὶ τῆς ἰδίας Ἀσφάλτου, ὠφελεῖ εἰς τὰ ρευματικά, καὶ εἰς τὸ νὰ καθαρῖση τὸν ἀέρα εἰς τοὺς σταύλους τῶν ζώων, ὅταν ἦναι ἐπιζωοτία.

ἌΣΦΟΥΡ Τουρκιστὶ ὁ Αἰγυπτιακὸς Κρόκος, χρησιμώτατος εἰς τὰς βαφὰς, καὶ χρήσιμος πολὺ εἰς τὸ Ἐμπόριον. Ἰδὲ εἰς πλάτος ΚΡΟΚΟΣ.

ἌΤΛΑΪΖΙ. Ὑφασμα μεταξωτὸν, τοῦ ὁποῖου τὸ στημόνι εἶναι λεπτότατον πολλὰ ἔξω, καὶ διὰ τῆτο ὑελιστερόν· τὸ δὲ ὑφάδι ὅλον ἀπὸ τὴν ἀνάποδην χονδρὸν, καὶ ἄφαντον ἀπὸ τὴν ὄψιν. Ἀπὸ αὐτὰ ὑφαίνει πολλὰ ἢ Ἰταλία, καὶ ἢ Γαλλία, καὶ γίνονται ὁμαλὰ, μονόχροα, ἀραδωτὰ, καὶ μὲ χρώματα ἀνθηρὰ, καὶ μὲ χρυσάφι. Οἱ Γάλλοι τὰ ὀνομάζου Satins, καὶ οἱ Λατίνοι Tersum, densumque Sericum, ἢτοι Ἀναποδόπυκνον Μεταξωτὸν.

Ἡ τέχνη τοῦ ὑφάσματος τούτου τοῦ μεταξωτῆ, ἢ ὁποῖα τὸ κάμνει καὶ τόσον ὑελιστερόν, συνίσταται εἰς τὸ νὰ φαίνεται πολὺ τὸ στημόνι, ὄντας δυασμένον, ὅχι ὡς τὰ λοιπὰ ὑφαντὰ ἀνὰ ἓν νῆμα, ἀλλὰ 5 ἕως 8 νήματα μεταξὺ ἑνός, διὰ τοῦτο φαινόμενα ὅλα, καὶ ὄντας κρυστότατον τὸ ὑφασμα γίνεται ὑελιστερόν.

Τὰ

Τὰ ὀμαλά, καὶ μονόχροα εἶναι τὰ κυρίως Ἀτλάζια, καὶ ἔχουν πλάτος περί τὰ $\frac{7}{8}$ τοῦ πήχεως. Καλύτερα, καὶ προτιμότερα εἶναι τὰ τῆς Φλωρεντίας, ἀπὸ τὴν ὁποίαν στέλλονται εἰς ὅλην τὴν Εὐρώπην, καὶ Τερκίαν· κατώτερα τὰ τῆς Γαλλίας, καὶ ἔγκριτα τῆς Σίνας· διότι αὐτὰ μόνα πλυνόμενα δὲν χάνουν τὴν στιλπνότητά των· τὰ δὲ Εὐρωπαϊκὰ χαλῶν πολὺ μὲ τὸ πλύσιμον.

Τὰ Ἀραβωτὰ Ἀτλάζια ἔχουν τὸ αὐτὸ ὕφασμα μὲ τὰ Κουτνία, καὶ δὲν διαφέρουν, εἰμὴ μόνον κατὰ τὴν ποιότητα. Ἰδὲ ΚΟΥΤΝΙ΄.

Τὰ Ἀνθιρὰ εἶναι διαφόρου τιμῆς κατὰ τὴν πλουσιότητα τῆς ὕλης, καὶ τῆς ποικιλίας τῶν ἀνθέων (λελιδίωντων) καὶ εἰς ταῦτα ὑπερτερῶν τὰ Γαλλικὰ Ὑφαντήρια τῆς Λιῶνος (Λουγδύρου)· τὰ τῆς Σίνας, καὶ Ἰνδιῶν τοιαῦτα, ὁμοίως ἔχουν τὰ προτερήματα νὰ μὴ χαλῶν εἰς τὸ πλύσιμον, μήτε εἰς τὸν χρωματισμόν των, μήτε εἰς τὸ χρυσοῦφασμά των.

ΑΥΤΟΤΑΡΙΧΟΝ (ἦτοι ὠν τὸ ὁποῖον κοινῶς αὐτὸν λέγομεν, ταριχευμένον, ὥστε ὠτοάριχον ἠθελεν εἶναι Ἑλληνικώτερον) αὐτὸν ξηρὸν τοῦ Κεφάλου, ὄφθαλμοῦ εἰς ὅλην τὴν Μεσόγειον· ὅσον ὁ Κεφάλος εἶναι μέγας καὶ παχὺς, ἄλλο τόσον τὸ ὠτοάριχον εἶναι μεγαλύτερον, καὶ καλλίτερον. Τρώγεται καὶ νωπὸν, ἀλλὰ δὲν εἶναι εἰς τόσην ὑπόληψιν ὅσην τὸ ξηρὸν.

Ἀφ' οὗ ἐκβληθῆν τὰ ὠὰ τοῦ Κεφάλου, τὰ πλύνουν, τὰ ἀλατίζουν, ἔπειτα τὰ ξηραίνουν εἰς τὸν αέρα, καὶ διὰ νὰ τὰ φυλάξουν, τὰ κηρώνουν εἰς ὅλα τὰ λοιπὰ μέρη· εἰς τὴν Ἀρταν μόνον (ὅπερ συνάζονται πολλὰ, καὶ καλά) συνεθίζουσιν νὰ τὰ τυλίσσωσιν περὶ τὸ ἥμισυ μὲ τὴν κοιλίαν τοῦ ὄφθαλμοῦ. Εἶναι φαγητὸν νοστιμώτατον, μάλιστα εἰς τὰς νηστείας, σπάνιον, καὶ ἀκριβόν· τὰ ἐντόπια τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἐγκρίνονται ἀπὸ τὰ Ἀρτινά. Κατώτερα εἶναι τὰ τῆς Ἀλεξανδρείας, ὅθεν ἐκφέρονται πολλὰ, καὶ μετακομίζονται πανταχῶς. Ἐπαινῶνται καὶ τὰ Τενεζίνικα, καὶ τῆς λοιπῆς Βαρβαρίας, ἀπὸ τὰ ὁποῖα λαμβάνει ἡ Γαλλία.

ἌΦΡΟ΄

ἌΦΡΟΝΙΤΡΟΝ. Ἰδὲ ΝΙΤΡΟΝ.

ἌΦΥΉ, διότι προσφύεται, ἤτοι προσκολλᾶται, καὶ συντυλίσσεται μία μὲ τὴν ἄλλην, τὸ παρά τῶν Ἰταλογάλλων Ἀνσόγα· μικρότερον ἀπὸ τὴν Ἀρίγκαν, καὶ μεγαλύτερον ἀπὸ τὸν Τριχίαν, ἤτοι τὴν Σαρδέλλαν, (τὰ ὅποια κατὰ τὴν γνώμην πολλῶν διαφέρουν κατὰ τὸ ὄνομα μόνον) ὄφαρι νομαδικόν, ἤτοι κοπαδιαστόν· τὸν Μαΐον, Ἰούνιον, Ἰούλιον ἐμβαίνει ἀπὸ τὸν Ἀτλαντικὸν Ὠκεανὸν εἰς τὴν Μεσόγειον, καὶ ἀλιεύεται εἰς ὅλα τὰ ἐκεῖ παράλια, ἕως τοῦ Τυρρηναικῆ Κόλπου· τὴν νύκτα μὲ τὰ δίκτυα, καὶ τρέχει, καθὼς καὶ τὰ ῥηθέντα ὁμοιά του, πρὸς τὸ φῶς τῆς φλογός.

Ἀλατίζεται χωρὶς τὸ κεφάλι, καὶ ἐντόσθια, εἰς μικρὰ βαρύλλια, καὶ μὲ κοκκινόχωμα, ὡς αἱ Σάρδαι· καὶ πωλεῖται ἐμπορικῶς εἰς ὅλην τὴν Εὐρώπην. Καλαὶ εἶναι αἱ νωπαλάτιστοι, μικραὶ, λευκαὶ ἔξω, καὶ κόκκινα μέσα, καὶ χωρὶς χονδρὴν ῥάχην.

ἌΧΑΪΤΗΣ. Πετράδιον. Ἰδὲ ἌΓΑΪΘΗ.

ἌΧΥΡΟΝ. Τὸ καλάμι, καὶ ἀστάχι τῶν ψιλῶν γεννημάτων, ἀφ' οὗ κοπανισθοῦν, ἢ ἀλωνισθοῦν, καὶ συναχθῆ ὁ καρπός.

Τὸ Ἄχυρον χρησιμεύει διὰ τροφήν τῶν ἡμέρων ζώων τὸν χειμῶνα· διὰ τὸ περιτύλιγμα τῶν πραγματειῶν μέσα ἀπὸ τὸ πανί, ἢ σακκί· καὶ διὰ προφύλαξιν τῶν ὑαλικῶν, καὶ ἄλλων εὐθραύστων, γεμίζοντας τὰ κενὰ μέρη, καὶ τὸ μεταξύ των διάστημα διὰ τὴν σύνθλιψιν.

Εἰς τὴν πλινθεργίαν διὰ τὴν συνδέσιν τὸ χονδρὸν χῶμα, καθὼς καὶ εἰς τὴν χονδρὴν ἀσβέστην, καὶ εἰς τὸ γέμισμα πολλῶν ἐπίπλων διὰ τὰς πτωχὰς, ὡς στρωμάτων, σκαμνίων, κ. τ. λ.

Τὸ Ἄχυρον σηπόμενον ἐπὶ τέττου, γίνεται καλὸν διὰ παχύτητα, ἤτοι κόπρισμα τῶν κήπων, καὶ χωραφίων· ὁμοίως δὲ καὶ καιόμενον.

Μὲ τοὺς καλάμους τοῦ Ἄχυρος ἀκοπανίστους πλέκονται διάφοροι ψίαδοι μικραὶ, καὶ ἑλαφραὶ, καὶ ἡ πολύτεχνος Εὐρώπη κάμνει ἑλαφρὰ γυναικεῖα σκιάδια, κι-

βώ-

βώτια, ἢτοι πυξίδας, καὶ διαφόρους θήκας, μάλιστα καὶ πολυχρούς, κατὰ τὰ διάφορα χρώματα τῶν καλάμων ἐκάστου γεννήματος, ὡς τοῦ σίτου, βρύζας, καὶ βρώμης.

ἈΨΙΝΘΙΟΝ, ἀπὸ τοῦ ἄ στερητικῆ, καὶ ψίνθιον τὸ γλυκόν, ἢτοι ἄγλυκον, καὶ θετικῶς πικρότατον χόρτον, κοινότερον γνωρίζομενον ὑπὸ τὸ Πηλοῖνος ὄνομα, ἀλλ' ἀρμοδιώτερον μοί φαίνεται τῆτο εἰς τὸν ἀψινθωμένον οἶνον, καὶ ὄχι εἰς τὸ χόρτον.

Γίνεται Ἀψίνθιον εἰς ὅλην σχεδὸν τὴν Τουρκίαν, καὶ δαπανᾶται πολὺ εἰς τὰ κρασία. Ἴδὲ ΠΗΛΟΓῆΝΟΣ.

Πινόμενον εἶναι αντιπυρετικόν, καθὼς καὶ τὰ ἐξ αὐτῆ δια τῶν Φαρμακοποιῶν ἀποσταζόμενα πνεῦμα, καὶ ἔλαιον ὑπερτερεῖ ὅμως ὅλα ταῦτα τὸ ἄλας τοῦ Ἀψινθίου, τὸ ὁποῖον εἰς 1 ἢ 1½ δραχμὴν ἐσβυσμένον μὲ ζωμὸν λεμονίου ἕως νὰ παύσῃ ἀπὸ τὸ βράσματα, καὶ μὲ νερόν, καὶ ζάχαρι ἀνακατωμένον πινόμενον παύει θασμασίως τὴν καύσιν τοῦ πυρετοῦ, καὶ τὴν ἐγγινομένην δίψαν.

B

ΒΑΓΑΣ. Τουρκιστὶ, τὸ ὄστρακον τῆς θαλασσίας Χελώνης. Ἴδὲ ΧΕΛΩΉΝΗ.

ΒΑΖΕ΄Σ Τερκιστὶ, ἀπὸ τῆ Γαλλικοῦ Basin προφερόμενον Βαζέν, καὶ προσφύτερον ἢμπορεῖ νὰ πολιτογραφηθῆ εἰς τὴν γλωσσάν μας Βασίνον, ἢ ὀρθότερον Βαμβακινόν, καθὼς Bambasino Ἰταλικώτερον, ἀπὸ τὸ ὁποῖον κατὰ ἄρσιν ἐγινε τὸ Basin. Εἶναι δὲ πανὶ βαμβακερὸν ὑφάδι, καὶ στημόνι, κρουστόν (ἢτοι καλὰ κτυπημένον εἰς τὸ ὑφασμα) δυνατόν, καὶ κατὰ διαφόρους γραμμάς. Γίνεται δὲ λευκόν, ἢ καὶ χρωματισμένον ὁμαλῶς σταυρωτὰ, γραμμικῶς, καὶ πολυειδῶς. Ὑφαίνεται εἰς τὰς Βρύζας, καὶ εἰς διάφορα μέρη τῆς Γαλλίας, καὶ

Γερ-

Γερμανίας, καὶ εἰς διαφορετικὸν μῆκος, καὶ εἰς πλάτος $\frac{2}{3}$ τοῦ πῆχους, καὶ περισσότερον.

Καλύτεροι εἶναι οἱ φερόμενοι ἀπὸ τὴν Ἀγγλίαν, καὶ ὁμοίως δι' αὐτῆς οἱ Ἰνδικοὶ, καὶ χρησιμεύουν δι' ἐνδύματα, παραπετάσματα, καὶ ἄλλα ἐπιπλα, ὅσα χρειάζονται πανὶ στερεὸν, καὶ γεμάτον, ὡς τὸ βαμβακερὸν Δίμιτον, εἰς τοῦ ὁποίου καὶ τὸ γένος, καὶ τὴν ὀνομασίαν ἢμπορεῖ νὰ ἀναχθῆ (1).

ΒΑΙΑ, βλασταράκια χαμοδένδρων βλαστανόντων εἰς τόπους ὑγροῦς, καὶ ποταμοῦς, ἢ ρύακας, χρήσιμα διὰ πλέγμα καλάθων, καὶ κανίστρων, καὶ αὐτῶν τῶν κοφίνων. Κόπτονται τὴν Ἄνοιξιν ἐπάνω εἰς τὸν χυμὸν τῶν διὰ νὰ ἀποφλοιᾶζονται εὐκολώτερα, καὶ νὰ λυγῶν καλύτερα. Βαία δὲ καὶ τὰ λεπτὰ φύλλα τῶν φοινίκων.

ΒΑΚΑΛΑΣ, ὄψαρι ξηρὸν πέντε εἰδῶν. Ἴδὲ ὈΝΙΣΚΟΣ.

ΒΑΚΑΜΙ. Ἴδὲ ΣΥΛΟΝ ΒΑΦΙΚΟΝ.

ΒΑΛΑΝΙΔΙ. Καρπὸς δρυὸς ἢ Βάλανος χρήσιμος εἰς τροφήν τῶν χοίρων· ἀλλ' ἢ κόγχη, κάλυξ ὀστεώδης, ὁ ὁποῖος βαστᾷ τὸ Βαλάγι, εἶναι τὸ λεγόμενον εἰς τὸ Ἐμπόριον Βαλανίδι. Χρησιμεύει πολὺ εἰς τὴν Βυρσοδεφίαν· καὶ ἐπειδὴ εἰς τὰ Νησιά τοῦ Ἀρχιπελάγους, καθὼς ἢ Ζέα, καὶ ὁ Ἅγιος Εὐστράτιος, συναΐζων πλῆθος πολὺ, στέλλονται εἰς τὴν Ἰταλίαν, καὶ Γαλίαν ἐτησίως ποσότητες μεγάλαι, καὶ ἐγκρίνεται τὸ χονδρὸν, καὶ ἔγκαιρον. Ποσότητα ἀρκετὴν τοιούτου εἶδους συναΐζει ἢ Πελοπόννησος εἰς τὴν Ἐπαρχίαν τῆς Μάνης, καὶ τῆς Ἀχαΐας, καὶ ἐγκρίνεται ὅσον πίπτει ἀπὸ τὸ δένδρον ἀφ' οὗ ὠριμάση. Γίνεται καὶ εἰς τὰ μέρη

(1) Οἱ Ἴνδοι, καθὼς μᾶς βεβαιοῦσιν οἱ ἐκεῖθεν ἐλθόντες, τὸ ὀνομάζουν Διμιτὶ προσφυσάτα ἀπὸ τοῦ Ἑλληνικῆ Δίμιτον, διότι ἢ κλωστή, ἢτοι ὁ μίτος του εἶναι διπλοῦς.

ρη τῆς Ἀκαρνανίας, καὶ τῶν Σαλώνων, ἀλλ' ὀλιγώτερον, τὸ ὁποῖον καὶ Χαμάδα ὀνομάζεται.

ΒΑΛΣΑΜΟΝ. Εἶδος κόμμεως πολλὰ φημιζομένου, καὶ χρησίμου εἰς τὴν Ἰατρικὴν, καὶ Χειρουργικὴν, ἐπειδὴ λυόμενον μὲ τὸ οἰνόπνευμα, ἢ τὸ ἔλαιον εἶναι ἀφθαστον ἰατρικὸν εἰς τὰς πληγὰς, καὶ ἄλλα πάθη.

Αἱ γυναῖκες ἀγκατώνοντάς το μὲ τὸ οἰνόπνευμα, καὶ κίτρινον, ἢτοι κρόκον, τοῦ αὐγῆ, κατασκευάζουσι κοσμητικὸν (φιασίδι) ὠραῖον. Διαιρεῖται φυσικῶς εἰς βάλσαμον τῆς Ἀσίας, καὶ τῆς Περούς.

Οἱ Ἕλληνες, οἱ ὁποῖοι ἐφρόντιζαν πάντοτε νὰ διακρίνῃν τὰ πράγματα μὲ χωριστὰς λέξεις, ὠνόμαζον Ξυλοβάλσαμον, τὸ ξύλον τοῦ δένδρου. Καρποβάλσαμον, τὸν καρπὸν τοῦ, καὶ Ὀποβάλσαμον, τὸν ὀπὸν τοῦ, τὸ παρ' ἡμῶν γνωριζόμενον Βάλσαμον, ὥστε Βάλσαμον κυρίως εἶναι τὸ ὅλον δένδρον.

Τὸ δένδρον τοῦτο εὐρίσκεται εἰς τὴν Ἰουδαίαν, μέγα ὡς τὴν Ῥοδιάν, μὲ πολλοὺς κλόνους, ἀειθαλές, μὲ ἄνθη λευκὰ, καὶ εἰς εἶδος ἄστρου, καὶ καρπὸν ἀμυγδαλωτὸν μικρὸν. Περί τὴν μέσιν τοῦ Θέρους χαραττόμενον ἀποστάζει κόμμι λευκὸν, καὶ πηγνύμενον μετὰ ταῦτα εἶναι τὸ Βάλσαμον κατ' ἡμᾶς, ἢτοι τὸ κυριολεκτικῶς Ὀποβάλσαμον.

Τὸ Ξυλοβάλσαμον χρησιμεύει εἰς τοὺς τροχίσκους τῆς Ἰδουχρότου, καὶ πρέπει νὰ ᾖναι εἰς κλόνους λεπτὰς, μὲ κοκκίνην φλοιάν, καὶ ξύλον λευκὸν, ῥητινώδες, καὶ ἀρωματικόν.

Τὸ Καρποβάλσαμον ἐμβαίνει εἰς τὴν Ἰατρικὴν μόνον, καὶ πρέπει νὰ ᾖναι ἔγκαιρον, ἀρωματικόν, καὶ εὖοσμον.

Τὸ Ὀποβάλσαμον εἶναι τὸ λεγόμενον Βάλσαμον τῆς Ἰουδαίας, ἢ τῆς Μέκκας· ἐπειδὴ εἰς αὐτὴν τὴν πόλιν οἱ συναζόμενοι προσκυνῆται τοῦ ψευδοπροφήτου τὸ ἀγοράζον, καὶ τὸ διαδίδον ἐμπορικῶς εἰς τὸν κόσμον, καὶ διότι γίνεται καὶ ἐκεῖ, ὡς κατωτέρω.

Εἰς τὸν Κῆπον τῆς Ματαρέας, Καμποπόλεως πλησίον
τῆ

τῆ Καίρου τῆς Αἰγύπτου εὐρίσκοντο δένδρα Βαλσάμου, ἀπὸ τὸ ὁποῖον ἡ Ἐκκλησία τῶν Κοπτῶν (1) ἐλάμβανε τὸ μύρον τοῦ μετὰ τὸ βάπτισμα χρίσματος· ἀλλὰ πρὸ 200 ἐτῶν περίπου ἐξέλιπε.

Τὸ Βάλσαμον τῆς Μέκκας ἀποστάζει ἀπὸ δένδρον σπάνιον εὐρισκόμενον μετὰξὺ Μέκκας, καὶ Μεδίνης, παρομοιάζον μὲ τὴν Τερέβινθον, καὶ χρήσιμον, ὡς ἄνω, καὶ ἔτι εἰς τοὺς ἐσωτερικοὺς πόρους τοῦ στομάχου, τῶν νεφρῶν, καὶ τὸν κωλικόπονον.

Τὸ γνήσιον γνωρίζεται σταζώντας εἰς ὑέλινον ποτήριον γεμάτον ἀπὸ καθαρὸν νερὸν ἕνα κόμβον, καὶ εἰς εὐθὺς διαλυθῆ, ὡς πανὶ τῆς ἀράχνης μόλις φαινόμενον, καὶ μετὰ ταῦτα συναίεται μὲ τὴν καρφοβελόνην, εἶναι γνήσιον.

Τὸ Βάλσαμον τῆς Περῆς εἶναι τριῶν εἰδῶν· τοῦ χαράγματος, de l'incision, καὶ τοῦ λέματος, lotion, ἀπὸ τὸ ἴδιον δένδρον ἀποστάζον, τὸ ὁποῖον δὲν γίνεται ὑψηλότερον ἀπὸ τὰ ῥηθέντα, καὶ ἔχει φύλλα Ἀκαλύφης, ἢτοι Τζικνίδας· πωλεῖται εἰς τὸ Ἀμστελόδαμον, καὶ ἔχει πολλὰς βαλσαμικὰς ἀρετάς.

Εἶναι καὶ ἄλλα Βάλσαμα, ὡς τὸ Κοπαϊκὸν γερόμενον εἰς τὴν Βρασιλλίαν, ὑγρὸν, καὶ ῥητινώδες, χρήσιμον διὰ τὰς πληγὰς, ἀλλὰ κατώτερον ἀπὸ τὸ Ἀσιατικόν. Ἰδὲ ΚΟΠΑΪΟΥ.

Τὸ Τολοῦ εὐρισκόμενον εἰς τὴν Νέαν Ἰσπανίαν εἶναι ὁμοίως ῥητινώδες, καὶ ἔχει τὰς αὐτὰς ἀρετάς· διότι τὴν κωπὸν ἔχει καὶ τὴν ὁσμὴν ὁμοίαν μὲ τὸ Ἰσδαϊκόν.

Τὸ λεγόμενον Ἀλόη Ὑγρά, Ambra Liquida, εἶναι ῥητινὴ κοκκινωπὴ, καὶ διαφανής· καὶ ἀπὸ αὐτὴν γίνεται τὸ Νέον Βάλσαμον, ἀμφότερα εὐρισκόμενα εἰς τὴν νέαν
καὶ

(1) Κόπται λέγονται παρ' ἡμῶν οἱ παρὰ τῶν Ὀθωμανῶν Κυπτοί, καὶ οὗτοι εἶναι οἱ φυσικοὶ αὐτόχθονες Αἰγύπτιοι ὀπαδοὶ τῆς δυσσεβείας τῆς αἰρετικῆς Διοσκορίδου, καθὼς, σὺν Θεῷ, γεωγραφοῦντες δέλεσμεν εἰπῆ σαφέστερον.

καὶ πωλούμενα εἰς τὴν παλαιὰν Ἰσπανίαν, χρησιμώ-
τατα εἰς τὰς πληγὰς.

Ὅλα ταῦτα εἶναι εὐώδη, καὶ καίόμενα ἀποδίδου πε-
ρισσότεραν εὐωδίαν, ἢ ὅποια διαρκεῖ ἀρκετὴν ὥραν.

Ἡ Φαρμακοποιία δίδει τὸ ὄνομα τοῦτο καὶ εἰς πολ-
λὰ σύνθετα τεχνητὰ, ὡς Βάλσαμον Ἀποπληκτικόν,
Ἐστομαχικόν, Βεζοαρδικόν, Ἰστερικόν, καὶ πλῆθος ἄλ-
λων· εἰς τὸ Ἐμπόριον ὅμως χρησιμεύου τὰ εἰρημένα φυ-
τικὰ, ὡς μεταφερόμενα, καὶ πωλόμενα πρὸς τοὺς Φαρ-
μακοποιούς.

ΒΑΜΒΑΚΙ. Τὸ Ξυλέριον, ἢτοι μαλλί ἀπὸ ξύλον,
ἢδηλαδὴ φυτὸν, λευκόν, νηθόμενον, καὶ γνωστότατον εἰς
τὸ Ἐμπόριον.

Δέκα, ἢ δώδεκα εἶναι τὰ φυτὰ, τὰ ὅποια καρποφοροῦν
Βαμβάκι, ἀρχόμενα ἀπὸ τὸ χόρτον τὸ μόνον γνωστὸν
εἰς τὰ μέρημας, καὶ καλλιεργούμενον μὲ ἐπιμέλειαν,
καὶ ὄφελος, καὶ καταντῶντα εἰς τὸ μεγαλύτερον δένδρον.

Ἐπειδὴ δὲ τὸ Ἐμπόριον εἰς τὸ Βαμβάκι, καὶ τὰ ἐξ
αὐτῆ, ἢτοι νήματα, καὶ διάφορα πανία, εἶναι μέγιστον
ἀπάνταχῆ, ἀναγκαῖα εἶναι καὶ ἡ λεπτομερὴς καταγραφὴ
τῶν εἰδῶν τε. Ἀρχόμεθα δὲ ἀπὸ τὰ βαμβακοφόρα δέν-
δρα, τὰ ὅποια ἰδιωνύμως Ξύλα οἱ Λατινίζοντες ἀπο-
κτὲς Ἑλλήνας μαθόντες λέγουσι, ἢ καὶ Γοσσύπια· ἡμεῖς
δὲ Δένδρα.

ΒΑΜΒΑΚΟΔΕΝΔΡΟΝ. Μεγαλύτερον γίνεται εἰς τὰς
Ἰνδίας χονδρὸν, καὶ ὑψηλὸν ὡς τὴν Ἐλάτην, καὶ καρ-
ποφορεῖ βαμβάκι μὲ τρίχα λεπτοτέραν καὶ ἀπὸ αὐτὸ
τὸ μετάξι, στιλπνὴν, μὲ χρῶμα ἀχύρου, ἢτοι λευκο-
κίτρινον, ἀλλὰ κοντὴν, ὥστε δὲν νήθεται· μ' ὅλον τῆτο
οἱ Συγγραφεῖς τῆς Μεθοδικῆς Ἐγκυκλοπαιδείας ὑπολαμ-
βάνου, ὅτι αὐτὸς εἶναι ἡ Βύσσος τῶν Παλαιῶν, ἢ πο-
λύτιμος. Ἰδὲ ΒΥΣΣΟΣ.

Οἱ παρεπίδημνοι εἰς τὰς Ἰνδίας Εὐρωπαῖοι πολι-
τογραφήσαντες τὴν λέξιν, ὀνομάζου Καπόκον τὸ Βαμ-
βάκι τοῦτο, καὶ Καποκιέραν τὸ δένδρον, τὸ ὅποιον εἶ-
ναι πολλῶν εἰδῶν. Μεταχειρίζονται δὲ τὸ Καπόκον εἰς

γέ-

γέμισμα στρωμάτων, καὶ ἄλλων ἐπίπλων, καὶ εἶναι ἀπαλώτατον. Οἱ σπόροι τῆ καρυδίου εἶναι χονδροῖ, ὡς τὸ πιπέρι, καὶ χρειάζεται προσοχὴν νὰ μὴ μείνῃ ἔθ' ἕνας εἰς τὸ βαμβάκι· διότι τὸν κυνηγοῦν πολὺ οἱ ποντικοὶ, καὶ φθείρουν τὸ στρώμα.

ΒΑΜΒΑΚΟΨΑΜΝΟΣ, ἦτοι χαμόδενδρον μόλις ὑψόμενον 4. πόδας, καὶ καρποφοροῦν βαμβάκι εἰς καρύδι διαιρέμενον ἔσωθεν εἰς 3. ἢ 4. χωρίσματα, μὲ 2. ἕως 4. σπόρους τυλιγμένον μέσα εἰς ἐκεῖνο τὸ ὠραῖον βαμβάκι, τὸ ὁποῖον ἀφ' οὗ ὠριμάσῃ τὸ καρύδι, καὶ μαυρίσῃ ἔξωθεν σπάνει διὰ τὴν ἐλαστικότητα τοῦ βαμβακίου, καὶ τὴν ζέσταν τοῦ ἡλίου, καὶ τὸ συναζοῦν μὲ προσοχὴν διὰ νὰ μὴ σκορπισθῇ. Τὰ φύλλα τῆ δendraκίου τέτου εἶναι μικρὰ, καὶ κομμένα, ὡς τῆ Ἀμπελοκλήματος. Βλαστάνει εἰς τὰς Δυτικὰς Ἰνδίας, καὶ τὴν Ἀμερικὴν, καὶ ἀφ' οὗ φυτευθῇ μετὰ ἕξ μῆνας καρποφορεῖ καθ' ἑξάμηνον, καὶ ζῆ δέκα ἔτη· τὸ βαμβάκι τε ἔχει στιλπνότητα μεταξίου, καὶ εἶναι τὸ καλλίτερον εἰς τὸ εἶδός του.

Τῶν Νήσων τῆ Ἀγίης Θωμᾶ, καὶ τῆ Ἀγίης Δομνίκης εἶναι καλλίτερα, καὶ δεύτερα τῆς Γαλδαλκίας, καὶ τῶν λοιπῶν.

ΒΑΜΒΑΚΟΨΟΡΤΟΝ, Xylon Herbaceum, εἶναι τὸ καρποφορῶν, τὸ γνωστὸν εἰς ἡμᾶς Βαμβάκι. Μεγαλύνει 3 ἕως 4. πόδας, εἶναι εὐθύκορμον, χνεδατὸν, διὰ τῆτο καὶ Γναφάλλιον λέγεται, ξυλῶδες, καὶ πολὺκλονοτὰ φύλλα του ὁμοιάζου τῆ μικροῦ σφενδάμνου, λεπτότερα, χνεδατὰ, καὶ λευκότερα. Εἰς τὰς ἄκρας τῶν κλοναρίων του κάμνει ἄνθος παρόμοιον μὲ τῆς Μαλάχης, κίτρινον εἰς τὴν περιφέρειαν, καὶ πορφυρῶν εἰς τὸ κέντρον. Ὁ δὲ καρπός του εἶναι καρύδι μεσαίου μεγέθους διηρημένον εἰς πολλὰ χωρίσματα, καθὼς καὶ τὸ εἰρημένον, καὶ ἐμπεριέχον τὸ λευκὸν Βαμβάκι, καὶ τὸν σπόρον τε· ζῆ ἕν ἔτος, καὶ καρποφορεῖ ἅπαξ. Ἡ ποιότης τοῦ βαμβακίου τέτου εἶναι κατωτέρα ἀπὸ τὴν ρηδεῖσαν, ἀλλὰ κοινοτέρα, καὶ ἐντόπιος.

Καλ-

Καλλιεργεῖται τὸ φυτὸν τοῦτο εἰς ὅλην τὴν Μεσημβρι-
 νὴν Εὐρωπαϊκὴν Τερκίαν, ἀλλ' εἰς τὰς Σέρρας τῆς Μα-
 κεδονίας γίνεται τὸ περισσότερον, καὶ καλῆτερον· ὁμοίως
 εἰς ὅλον τὸ Ἀρχιπέλαγος, εἰς τὴν Μικρὰν Ἀσίαν, καὶ
 εἰς τὴν Συρίαν· διὰ τοῦτο λαμβάνει καὶ διάφορα ὀνό-
 ματα, ἢ ἀπὸ τῆς τόπης, καθ' ὃν γίνεται, ὡς τῶν Σέρ-
 ρων, τῆς Λιβαδίας, τῆς Μαΐδος, τοῦ Σουβουζιέ, τοῦ
 Κιρκαγάτζ, καὶ ἄλλα· ἢ ἀπὸ τοῦ τόπου, ἀπὸ τὸν ὁ-
 ποῖον στέλλεται, ὡς τῆς Θεσσαλονίκης, τῆς Σμύρνης,
 τῆς Ἀμερικῆς, τῶν Ἰνδιῶν, κ. τ. λ. ἢ ἀπὸ τὸν τρόπον
 τῆς ἐκλογῆς, ὡς Οὔσουρι (τὸ δέκατον)· ἢ ἀπὸ τὸν
 τρόπον τῆς πρώτης κατασκευῆς, ὡς δεμένον μὲ ἄχυρον,
 ἢ λυτὸν, ἢ καὶ ἀπὸ τοῦ μέγεθος τῶν σακκίων, καθὼς
 περὶ αὐτῶν ὅλων θέλομεν διαγράψει γεωγραφικῶς εἰς
 τὸ Β'. Βιβλίον, κατὰ τὰ ὀνόματα τῶν τόπων, εἰς τὰς
 ὁποῖας γίνεται, περιλαμβάνοντες καὶ τοὺς τρόπους, καὶ
 ζύγια τῆς πωλήσεως, καὶ τῆς ἀποστολῆς, ὁμοίως δὲ
 καὶ τὴν κοινοτέραν ποσότητα ἐκάστου τόπου.

Ἡ Τουρκία δαπανᾷ πολὺ βαμβάκι εἰς πανία, καὶ
 ἄλλα ἐπιπλα, στρώματα διπλονότι, γεμίσματα προσ-
 κεφαλαίων, ἐνδυμάτων, ἐφαπλωμάτων, καὶ εἰς νήμα-
 τα. Ἀλλὰ μ' ὅλα ταῦτα στέλλει καὶ μεγάλην ποσότη-
 τα εἰς τὴν πολύτεχνον Εὐρώπην, ἢ ὁποῖα ἀναπληροῖ
 τὴν φυσικὴν ὑστέρησιν τοῦ τόπου τῆς ἀπὸ αὐτὸ τοῦ φυ-
 τὸν, μετακομίζουσα τὸ βαμβάκι ἀδέλευτον, ἢ καὶ νή-
 μα ἀπὸ ὅλα τοῦ Κόσμου τὰ μέρη, καὶ κατασκευάζου-
 σα αὐτὸ μὲ περισσότερον ὄφελος ἀπὸ τοὺς καρποφόρους
 τῶν βαμβακίων τόπους· ἀποτέλεσμα φανερὸν τῆς προσ-
 τασίας τῶν ἐκεῖ Διοικήσεων, καὶ τῆς ἐπιμελείας τῶν
 λαῶν.

Ποιότης καλὴ βαμβακίου εἶναι ἡ ἀπαλὴ, καὶ μακρὰ
 ἴνα, καθαρὰ ἀπὸ σπόρες, καὶ χῶμα, καὶ ξηρὸν ὅσον
 ἐνδέχεται.

Ἀπὸ τοὺς τυπωμένους καταλόγους τῶν τιμῶν εἰς ὅ-
 λας τὰς Εὐρωπαϊκὰς ἐμπορικὰς πόλεις συνειθισμένως,
 καὶ καθ' ἑβδομάδα διαδιδόμενους ἡμπορεῖ ὁ Ἐμπορος γὰ
 κα-

καταλάβῃ τὴν διαφορὰν τῶν τιμῶν, καὶ νὰ συμπεράνῃ τὴν ποιότητα τῶν βαμβακίων ἐκάστου μέρους τῆς Οἴκῃ μέρους, ἢ ὅποια ἀναλογεῖ οὕτω·

τῆς Ἀγίας Θωμᾶ	22	ἕως	26.
τῶν Βαρβάδων Λευκὸν	24	25.
τῶν αὐτῶν Κίτρινον	20	24.
τῆς Γαλδாலούπης	30	
τῆς Κερασσᾶς	22	25.
τῆς Κύπρου	16	18.
τῆς Ἀκρας	15	18.
τῆς Σμύρνης	12	15.
τῆς Θεσσαλονίκης	10	14.

Ἄλλ' ἐπειδὴ καὶ ἡ Ξηρασία, ἢ αἱ πολλαὶ βροχαὶ εἰς τὸ ἔν, ἢ τὸ ἄλλο ἀπὸ αὐτὰ τὰ μέρη, καὶ ἡ καλιτέρα, ἢ ἀνεπιμελεστέρα ἐκλογή, καὶ ἄλλα τοιαῦτα φυσικὰ, ἢ ἠθικὰ αἷτια ἢμπορῶν νὰ μεταβάλλουν τὴν ποιότητα τῶν βαμβακίων, καὶ νὰ ἀποδείξω π. χ. τὸ Οὐσσῶρι τῆς Θεσσαλονίκης καλῆτερον ἀπὸ τὸ Σοβούζιε τῆς Σμύρνης, καὶ τοῦτο ἐγκριτότερον ἀπὸ τὸ Κυπριώτικον, δὲν πρέπει νὰ δίδῃ ἀδιάφορον ἐμπιστοσύνην ὁ Ἐμπορος εἰς τὸν ἄνω ἐκτεθέντα κανόνα· ἀλλὰ περιέργως ἐπιμένει τὴν περιγραφὴν περὶ τῶν, τὴν ὅποιαν πρέπει νὰ ἔχη πανταχόθεν ἀπὸ τοὺς φίλους του, διὰ τὴν κατάστασιν τῶν βαμβακίων, καὶ τῆς ποιότητός των εἰς ἐκεῖνο τὸ ἔτος· δηλαδὴ ἂν τὸ ἔτος ἦναι εὐφορον εἰς καλὴν ποιότητα, ἢτοι ἔβρεξεν εἰς τὸν καιρὸν· ἐσυναχθῆ τὸ βαμβάκι εἰς καιρὸν Ξηρασίας, δὲν ἐβράχη ἐπάνω εἰς τὴν σύναξιν, κ. τ. λ. νὰ κάμῃ τὴν ἐπιχείρησίν του.

Τὸ Βαμβακόχορτον τοῦτο σπεύρεται περὶ τὰς ἀρχὰς τῆς Ἰαννίης, καὶ συνάξεται τὸν Ὀκτώβριον. Θέλει ὀλίγην βροχὴν τὸ Καλοκαίρι, καὶ τὸ Φθινόπωρον ὅσον τὸ δυνατόν ὀλιγωτέραν, διὰ νὰ γένη καλόν. Ὄταν εἰς τὴν σύναξίν του συμβῶν ραγδαῖαι βροχαὶ, τὸ τινάσσου ἀπὸ τὸ καρύδι, καὶ τὸ βάφου μετὰ τὸ κοκκινόχωμα τῶν χωραφίων· ὅταν δὲ πάλιν μετὰ τὸ φύτευμά τε λείψω τὸ Καλοκαίρι παντελῶς αἱ βροχαὶ, γίνεται ὀλίγον, ἀδύ-

τατον, καὶ μὲ κοντὴν τρίχα. Ὑπόκειται ἄρα ἡ ποιότης
του εἰς τὴν κατάστασιν τῆς Ἀτμοσφαιρας.

Τέταρτον εἶδος βαμβακίου γίνεται εἰς τὰς Ἀντίλλας
Ἠήσους, ἀπὸ χόρτον σχεδὸν ἐρπόμενον κατὰ γῆς· τῆτο
εἶναι ποιότιτος ἐξαιρέτου, στιλπνὸν, καὶ χρώματος
ξανθοῦ, ὡς τὴν τρίχα τῆς Δορκάδος, λέγεται δὲ βαμ-
βάκι τῆ Σιάμου, ἴσως διότι ἀπὸ ἐκεῖνο τὸ μέρος τῆς
ἐκεῖθεν τοῦ Γάγγου Ἰνδικῆς Χερσονήσου, ἐπῆραν τὸν
ἐμπόρον· τὸ καλῆτερον γίνεται εἰς τὴν Γουαλδαλουῖπαν.
Ἀπὸ αὐτὸ κλώθουν νῆμα, καὶ πλέκουν περικνημίδας
επωλουμένας ἕως 50. γροσ. τὸ ζευγάρι, ὥστε ἡ ποιότης
αὐτοῦ ὑπερβαίνει πολὺ τὸ μετὰξί.

Τὸ λεγόμενον Μαῶτον, Mahot, εἶναι βαμβάκι στιλ-
παντότατον, ἀπαλώτατον, καὶ θερμότατον· ἀλλ' ἐπειδὴ
καὶ αὐτὸ γίνεται ἀπὸ βαμβακόδενδρον εὐρισκόμενον εἰς
τὰς ὄχθας τῶν ποταμῶν, εἶναι κοντὸν, ὡς τὰ λοιπὰ
εἰσὶν ὁμοιάτου, καὶ χρησιμεύει μόνον διὰ γέμισμα στρωμά-
των, καὶ ἐνδυμάτων τῶν Ἰνδῶν, καὶ ὄχι εἰς τὸ Ἐμ-
πόριον.

Εὐρίσκεται καὶ ἄλλο τοιοῦτον δένδρον μέγιστον, εἰς
τὰς Ἀντίλλας, τῆ ὁποίου τὸ καρῦδι γίνεται ὡς μέγα
κάρυον, καὶ ἐμπεριέχει βαμβάκι ἀπαλώτατον μὲ χρῶμα
λευκῆς, ἀλλὰ καὶ αὐτὸ κοντὸν, καὶ δέν νήθεται.

Τὸ βαμβάκι ἀφ' οὗ καθαρισθῆ ἀπὸ τὰ φύλλα τοῦ
καρυδίσκου, καὶ τὸν σπόρον μὲ τὸ τίναγμα, στειβάζεται
εἰς σακκία, καὶ στέλλεται διὰ τὰ ἔξω μέρη, ὥστε ὅ-
σα στέλλονται διὰ ξηρᾶς, ὡς τῶν Σερρῶν, στειβάζονται
εἰς ἡμισείας Βάλλας ἀπὸ τρίχινα σακκία, πυκνὰ, διὰ
τὰ φυλαχθῆν εἰς τὸν δρόμον, καὶ φορτώνονται εἰς ἵπ-
πους, ὀνομαζόμενα Δέγχι (1) πρὸς 60. ἕως 62½ ὀκά-
δες τὸ ἓν. Ὅσα δὲ στέλλονται διὰ θαλάσσης στειβά-
ζον-

(1) Δέγχι λέξις Τουρκικὴ σημαίνει τὸ ἰσοβαρὲς μὲ ἄλλο τι,
καὶ διὰ τοῦτο οὕτως ὀνομάζεται ἢ εἰς τὰ ἐπισαγματικά ζῶα φορ-
τιζομένη Βάλλα· διότι ἰσοβαρεῖ μὲ τὴν ἐτέρωθεν φορτωμένην.

ζονται εἰς σακκία μεγάλα, ἢ τρίχυνα ἀραιά, ἢ καννα-
βόπανα, καὶ εἶναι εἰς ὀλοκλήρους Βάλλας ἀπὸ 100
ἕως 120 ὀκάδες ἢ μία.

Τὸ βαμβάκι ἐγνωρίσθη, καὶ ἐβλήθη εἰς πράξιν με-
τὰ τὸ μαλλί, καὶ τὸ λινάρι, καὶ καννάβι· ἀλλὰ φυ-
σικῶς προτιήτερα ἀπὸ τὸ μετάξι. Οἱ Ἴνδοι φαίνεται ὅ-
τι ἐφευρήσαν τὴν μέθοδον τοῦ νὰ τὸ ὑφάνων, καὶ κλώ-
σουν, καὶ τὰ πανία των ἀκόμη ἔχουν τὴν πρώτην ὑπό-
ληψιν· καὶ ἐπειδὴ αὐτὰ δὲν κάμνουν χνουδι μετὰ τὸ
φόρεμα, καὶ τὴν μεταχειρήσιν των, ἀποδεικνύεται, ὅτι
τὸ βαμβακόδενδρόν των εἶναι ἐξαίρετον, καὶ ἔχει μα-
κρὰν τρίχα· διότι τὸ κοντὸν βαμβάκι ἀποτελεῖ τὸ χνου-
δι διὰ τὸ ἀσύγκλωστόν τε μὲ τὰς λοιπὰς ἴνας.

Ἀπὸ τὰ ρηθέντα συνάγεται·

α. Ὅτι ὅλα τὰ βαμβακοφόρα φυτὰ βλαστάνουν εἰς
τὰ θερμὰ κλίματα.

β. Ὅτι τὰ βαμβακόδενδρα, καὶ οἱ βαμβακόθραμνοι
γίνονται μόνον εἰς τὴν διακεκαυμένην Ζώνην.

γ. Ὅτι μόνον τὸ βαμβακόχορτον γίνεται καὶ εἰς τὰ
εὐκράτα κλίματα.

δ. Ὅτι κατὰ τὸ εἶδος των τὰ εἰρημένα αὐτὰ ὅσον εἶ-
ναι μικρότερα, καὶ ὅσον πλησιάζουν πρὸς τὴν διακεκαυ-
μένην Ζώνην, ἄλλο τόσον τὸ Βαμβάκι των εἶναι καλιπτε-
ρας ποιότητος.

BAMBAKERO'N, τὸ κατασκευαζόμενον ἀπὸ βαμβά-
κι, ὡς νῆμα, πανί, ρινόμακτρον, περιπνήμιον, κ. τ. λ.

BAMBAKINO'N. Βομβασίνον, ὁ Βαζές, ὕφασμα Δί-
μιτον βαμβακερόν. Ἰδὲ **BAZE'Σ**.

BAMBOY'. Καλάμι μέγα τῆς Ἰνδίας. Ἰδὲ **ΚΑΛΑ'**
ΜΙ.

ΒΑΝΑΥΣΟΥΡΓΙΑΙ. Ἐμπορῆν προσφυῶς νὰ ὄνομα-
σθοῦν αἱ παρὰ τῶν Γάλλων ὀνομαζόμεναι **Quincaille**
ries, καὶ **Τερκιστί Χορδαβάτ**, πραγματεῖαι, ὅσαι ἀπ
σίδηρον, χάλυβα, καὶ χαλκὸν κατασκευαζόμεναι μετα-
φέρονται, καὶ πωλῶνται ἐμπορικῶς, δηλαδὴ·

Μαχαίρια, κοπίδια, ξυράφια, κονδυλομάχαιρα, ἐρ

γα-

γαλεῖα χειρουργικῆς, καὶ ὅσα τοιαῦτα ἀνάγονται εἰς τὴν μαχαιροποιίαν.

Αξίνας, πελέκεις, δρέπανα, σπέπαρνα, σμήλια, ροκάνια, φαλλίδια, καὶ τὰ τοιαῦτα ἐργαλεῖα τῆς ξυλουργίας.

Κλειδαρίαι, ἐπιβλίδες, (ζεμπερέκια), περάται σιδεροῖ, καρφία μικρὰ, στρόφιγκες (ρυζέδες) καὶ ὅσα ἀνάγονται εἰς τοὺς Κλειδουργούς.

Σφύραι, τανάγραι, πυράγραι, κροφάλλιδα, ρίνας, τρυπάναι, βελόναι, ὀβελίσκοι (σουγλία) διαβῆται (πριγέλια) κανόνες, γραμμαὶ, μέτρα ποδῶν, πήχεις, καὶ ὅσα πολυειδῶς κατασκευάζονται ἐργαλεῖα, εἰς ὅλους τοὺς τεχνίτας χρήσιμα.

Κομβία, Φηλυκώματα, κρικέλλαι, ἀλύσεις διὰ σκύλες, δίκρανα, (πιρόνια) προπλάσματα διὰ σφαιρίδια τυφεκίων, τῆλοι διὰ βαρύλλια, καὶ βρύσεις, πυρόβολοι, χαλινοὶ, μύωπες (μαχμήζια) ἀγκίστρια, καὶ ὅσα χρειάζονται εἰς τὴν οἰκιακὴν οἰκονομίαν.

Πολλοὶ προσθέτουν εἰς ταύτας, καὶ τὰ ἐργαλεῖα, καὶ αὐτὴν τὴν μικρὰν πυροβολικὴν, ὡς τυφέκια, πιστόλας, καὶ τὰ λεγόμενα λευκὰ ὅπλα, ὡς σπάθας, ἐγκοπίδας (χαντζέρια) τυφεκολόγχας (βαγιονέτας) καὶ λόγχας.

Ὅλα ταῦτα, καὶ τὰ παρόμοια, ἐμπεριλαμβάνονται εἰς τὸ Ἐμπόριον ὑπὸ τὸ ὄνομα τῆς Βαναυσουργίας.

Εἶναι γνωστὸν εἰς ὅλον τὸν Κόσμον ὅτι εἰς τὰ τοιαῦτα εἶδη ὑπερευδοιμῆν οἱ Ἀγγλοὶ Βαναυσουργοὶ, καθὼς καὶ εἰς τὰς Προδιατριβάς προείπομεν ἑπομένως οἱ Γερμανοὶ, ἐπειδὴ ἔχουν ἴδια μέταλλα, καὶ εὐθυσὰ, κατασκευάζουν πλῆθος ἄλλα καὶ τὰ Γαλλικὰ ὀπλοποιεῖα ἐγκρίνονται, καὶ μάλιστα διὰ τὴν λεπτότητα, καὶ ἐλαφρότητα τῶν πυροβόλων ὄπλων.

Καὶ ἡ νέα Βαναυσουργία τῆς Τούλλας εἰς τὴν Ῥωσσίαν προκόπτει ἐξαίρετα, καὶ τὰ ἔργα τῆς προτιμῶνται ἀπὸ τὰ Γερμανικὰ ἄκομψ ὅμως δὲν εἶναι πολυειδῆ. Ἡ Τουρία λαμβάνει ἀπὸ τὰ τρία ταῦτα μέρη,

καὶ τὰ περισσότερα, ὅμως κατώτερα, ἀπὸ τὴν Γερμανίαν.

Εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν δουλεύουν μὲ τέχνην μετρίαν τὸ σίδηρον, καὶ κατασκευάζουσι πολλὰ ἀπὸ αὐτὰ, ὡς κλειδαριάς, σκεπάρινα, πριόνια, τρυπάνια, καὶ παρόμοια, καὶ ἔτι ὄπλα ὡς μαχαίρας, ἐγκοπίδας, σπαθία, καὶ τυφέκια· καὶ εἰς τὴν Σκόδραν (Ἀλεξάνδρεια τῆς Ἀλβανίας) καλὰ τυφέκια· ἀλλ' ἐπειδὴ λείπει ἡ διαίρεσις τοῦ ἔργου, τὴν ὁποίαν καὶ πολυχειρίαν κατ' ἀρχὰς εἶπον, ὀλίγα κατασκευάζονται ἀπὸ τοὺς τοιτέτε χαλκεῖς, ὡς πρὸς τὰς χρεῖας τῆς Βασιλευσῆς, καὶ τῆ ἐπτεταμένης Ἐπικρατείας ταύτης, ὅθεν μετακομίζονται πολλὰ ἐμπορικῶς ἀπὸ τὰ ῥηθέντα μέρη.

ΒΑΝΙΛΛΑ. Φυτόν, τὸ παρὰ τοῦ περιφήμου Λινναίου ὀνομασθὲν Ἐπίδενδρον, ἐπειδὴ προσκολλᾶται εἰς τὰ δένδρα διὰ τὴν βαστάσιν εἰς τὸν ἀέρα, καθὼς τὸ κλίμα· τὸ ἄνθος τοῦ εἶναι ἀπὸ τὰ ἀκανόνιστα πολυπέταλα, καὶ ὁ καρπὸς τοῦ γίνεσθαι εἰς λοβὸν μακρὸν $\frac{1}{2}$ πόδα, καὶ χονδρὸν ὡς τὸ μικρὸν δάκτυλον, πυρωτὸς καὶ εὐώδης.

Τὸ φυτόν τοῦτο βλαστᾷ εἰς τὸ θερμὸν κλίμα τῆς Νέας Ἰσπανίας εἰς τὰ δυσβατώτατα βουνά, καὶ εἶνε εἰς τὴν ἐξουσίαν τῶν αὐτοχθόνων Ἀμερικανῶν, οἱ ἑποῖοι τὸ φυλάττουσι ἐνόρκως διὰ τὴν μὴ περᾶσιν εἰς τὰ χεῖρας τῶν ἀποίκων Εὐρωπαίων. Διαιρεῖται εἰς Πορπόναν, ἧτοι ὀγκώδη, διότι οἱ λοβοὶ τῆς εἶναι χονδροὶ καὶ κοντοὶ μὲ δυνατὴν μυρωδίαν, καὶ ἀχρηστοί, ἐπεὶ προξενεῖ πονοκέφαλον, καὶ ὑστερικὰς λειποθυμίας εἰς τὰς γυναῖκας.

Εἰς Ἐμπορικὴν, τὴν ὁποίαν Λεύ ὀνομάζουσι οἱ ἄλλοι γενεῖς, καὶ αὐτὴ εἶναι ἡ εὐχρηστος, ἔχουσα τὸν λοβὸν βαθυκόκκινον, μῆτε πολλὰ ἰξώδη, μῆτε πολλὰ ξηρὰ. Καλὴ εἶναι ὅταν 50 λοβοὶ ζυγίζουσι 5 ἑγκίας, καὶ εἰς ξαίρετος, ὅταν ἀναβαίνῃ εἰς 8 ἑγκίας, μὲ ὀσμὴν διαβητικὴν, καὶ τερπνὴν.

Εἰς Ψιλὴν, ἧτοι Σιμαρόαν, ἔχει δὲ καὶ ὀσμὴν, καὶ χυ-

χυμόν, καθὼς καὶ μέγεθος ὀλιγώτερον ἀπὸ τὰς λοιπὰς. Ἐὰν καὶ τὰ τρία ταῦτα εἶδη ἦναι τῆ ἰδίᾳ φυτῆ, ἢ διαφορετικῆ, ἀμφιβάλλεται παρὰ τῶν Βοτανικῶν διὰ τὸ ἀδιόδευτον τῆ τόπῃ ἐκείνου ἀπὸ τῆς περιηγητῆς.

Χρησιμεύει καὶ ὁ σπóρος, καὶ ὁ λοβός, ἥτοι ὅλος μαζῆ ὁ καρπός εἰς τὴν κατασκευὴν τῆς Κοκκολάτας, πότεν κοινόν, καὶ πολύχρηστον εἰς τὴν Νέαν Ἰσπανίαν, καὶ δαπανᾶται πλῆθος πολὺ εἰς τῆτο, καθὼς καὶ εἰς τὰ Φαρμακοποιεῖα. Τὸ ὠρίμασμα ἀρχίζει τὸν Σεπτέμβριον, καὶ τελειώνει τὸν Δεκέμβριον, καὶ μετὰ τὸ σύναγμα τὴν ξηραίνων 15. ἢ 20. ἡμέρας, διὰ νὰ μὴ βλαβῆ ἀπὸ τὴν ὑγρότητα.

Οἱ Ἰσπανοὶ φέρουν πολλὴν ποσότητα εἰς τὴν Εὐρώπην, πρὸς ἀποπλήρωσιν τῆς μεγάλης μεταχειρίσεώς των εἰς Κοκκολάταν, καὶ τῶν λοιπῶν ἐθνῶν. Ἰδὲ ΚΟΚΚΟΛΑΤΑ.

Κατὰ τὸν Μαξιόλον ὀνομάζεται Φοῦ παρὰ τοῦ Διοσκορίδου· ἀλλ' ἀμφίβολον εἶναι τὸ νὰ ἐγνωρίσθῃ ἀπὸ τὸν Ἑλληνα Βοτανικόν, καὶ διὰ τῆτο προκρίτεα ἢ λέξις Βαρύλλα.

ΒΑΡΕΚΟΝ. Φύκος θαλάσσης πολύχρηστον. Ἰδὲ ΦΥΚΟΣ. Varec.

ΒΑΡΚΑ. Ἰδὲ ἈΚΑΤΙΟΝ, καὶ ΝΑΥΣ.

ΒΑΡΥΛΛΙΟΝ. Γνωστὸν ἀγγεῖον ξύλινον, στρωγγύλον, τυμπανοειδές, σύνδετον εἰς τὸ μῆκος του ἀπὸ σανίδας ὀνομαζομένας Δόγας, καλὰ προσηρμιόσμενας με ἐνδεσιν πολλάκις παπύρου, καὶ περισφιγμένας με ξύλινα, ἢ καὶ σιδηρὰ στεφάνια· εἰς δὲ τὰ ἄκρα ἀμφοτέρωθεν, με σανίδας ἐμπερικλεισμένας εἰς τὰς δόγας, τὰ ὀποῖα Φεντώματα, ἥτοι Πάτους, Ἰταλικῶς λέγομεν.

Χρησιμεύουν τὰ Βαρύλλια διὰ τὴν οἰκιακὴν οἰκονομίαν, καὶ τὸ ἐμπόριον, ὡς ἀγγεῖα δεκτικά τῶν ὑγρῶν, δηλαδὴ κρασίων, ρακίων, ἐλαίων, βουτύρων, καὶ πλήθους τοιούτων ὁμοίων, καὶ ξηρῶν σπόρων, καὶ κόνων, ζαχάρους, πιπερίου, καφφέ, καὶ ἄλλων.

Εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν κατασκευάζονται πολλὰ
εἰς

διὰ τὰς εὐθυνας δόγας φερομένας ἀπὸ τὰ Ἀνατολικά παράλια τῆς Εὐξείνης Πόντου, καὶ τὰ στεφάνια ὁμοίως, ὥστε πολλὰ στέλλονται καὶ ἔξω. Ἴδὲ ΔΟΓΑ, καὶ ΣΤΕΦΑΝΙ.

Διαφίρων μεγεθῶν γίνονται τὰ βαρύλλια, καὶ εἰς πολλὰ μέρη τῆς Εὐρώπης ἐπονομάζονται ἔτω καὶ μέτρα ὑγρῶν, περὶ τῶν ὁποίων ἴδὲ τὸ Βιβλίον Β'. εἰς τὰς λέξεις τῶν τόπων.

ΒΑΣΑΝΟΣ, ἡ Λυδία λίθος, τὸ Μεέγκι. Ἴδὲ ΠΕΤΡΑ ΛΥΔΙΑ.

ΒΑΣΙΛΙΚΟΝ ὙΔΩΡ, καλῶς ὀνομασθὲν, καθὼς καὶ παρὰ τῶν Εὐρωπαϊῶν Ἰσχυρὸν ὕδωρ, Acqua forte, ἀγνωστον εἰς τὰς παλαιάς, καὶ μετὰ τὸ 1400. γνωσθὲν εἰς τὸν Κόσμον, καὶ δραστηκτάτου ἐναντίον ὅλων τῶν μετάλλων, ἀναγκαῖον εἰς τοὺς χρυσοχόους, νομισματοκόπους, μεταλλογλύπτας, καὶ ἀπλῶς ὅλους τοὺς γλύπτας, καὶ τὰς μεγάλας βαφεῖς εἰς τὰ κόκκινα καὶ ἑρυθρὰ χρώματα.

Εἰς τὴν χυμικὴν κατασκευὴν τήτου τῆ ἀναγκαίου νεροῦ ἐμβαίνει διὰ βάσιν τὸ χάλκανθον, καὶ ἡ στύψις ἢ τὸ νίτρον, καὶ διαιρεῖται εἰς λευκὸν, τὸ ὁποῖον εἶναι κοινὸν, καὶ συνειθισμένον εἰς τοὺς χρυσοχόους, καὶ εἰς πράσινον, τὸ ὁποῖον γίνεται μὲ ὀξεῖδι, ἄλας κοινὸν ἄλας ἀμμωνιακόν, καὶ ἰὸν χαλκοῦ.

Ἡ πολλὴ χρῆσις αὐτῆ τοῦ ὕδατος εἰς τὴν διάλυσιν καὶ καθαρισμόν τῶν μετάλλων ἀποτελεῖ μέγα Ἐμπόριον ὑποδιαιρεῖται δὲ εἰς

Δεύτερον Ὑδωρ, τὸ ὁποῖον ἔχασε τὴν πολλὴν δύναμίν τε εἰς τὴν διάλυσιν μετάλλου τινός.

Διαλυτικὸν ὕδωρ, Eau de depart, εἶναι τὸ εὐχρηστότερον γινόμενον βάλλωντας εἰς τὸ σύνθετες Βασιλικὸ Ὑδωρ, κοινὸν ἄλας, καὶ Ἀμμωνιακόν, καὶ τῆτο διαλύει τὸν χρυσόν, καὶ τὸν χωρίζει ἀπὸ τὰ ἄλλα μέταλλα χωρὶς νὰ τὰ βλάβῃ, ὥστε κυριώτερον ἢμπορεῖ νὰ ὀνομασθῇ Διϋλιστικόν.

Ἀπλῆν, τὸ διαμένον εἰς τὸ διαστάλαγμα, φλεγμα-
τῶ-

τῶδες, τὸ ὁποῖον χρησιμεύει εἰς τὰ νομισματοκοπεῖα, καὶ χρυσοχοεῖα, διὰ νὰ ἀρχίσουν νὰ ἀπαλύνουν τὰ μεταλλικὰ σπυρία.

Ἐσβυσμένον τέλος πάντων εἶναι τὸ ἄχρηστον μετὰ τὴν διάλυσιν τῶν μετάλλων, τῆ ὁποίου τὴν ἀναδυνάμωσιν πολλοὶ ἐπενόησαν, ἀλλ' ἐφύλαξαν μυστικὴν, καὶ εἰς ἡμᾶς ἄγνωστον τὴν τέχνην.

Εὐκολοὶ καὶ κοινῶς γνωστὴ εἰς τοὺς ἐμπείρους εἶναι ἡ διάλυσις τῶν μετάλλων μὲ αὐτὸ τὸ δυνατώτατον νερόν.

Ἐν σῶμα μικτὸν χρυσοῦ, καὶ ἀργύρου βαλλόμενον εἰς τὸ Βασιλικὸν Ὑδωρ, λύεται ἀμέσως, καὶ καταστάζει ὁ χρυσοῦ εἰς κόνιν μαύρην. Βάλλοντας εἰς τὸ ἀγγεῖον διπλὴν ποσότητα ποτίμου νεροῦ, μὲ φύλλα ἢ πέταλα χαλκοῦ, συνάζεται τὸ ὄξύ τοῦ ἀργύρου, καὶ καταπίπτει εἰς κόνιν ὁ ἀργυρος, ὡς ἀσβέστη. καὶ αὐτὸς εἶναι ὁ τρόπος τοῦ νὰ χωρισθῶν αὐτὰ τὰ δύο τιμιώτερα μέταλλα, ὅταν εὔρεθῶν συνενωμένα· τὸ ὁποῖον ἐπεὶδὴ συμβαίνει συχνότατα, διὰ τοῦτο εἶναι καὶ ἀναγκασιότατον τὸ Βασιλικὸν Ὑδωρ εἰς ὅλους, ὅσους δουλεύουν αὐτὰ τὰ μέταλλα, καθὼς προεῖπον.

Εἰς τὴν κοινὴν γλῶσσαν ὀνομάζεται Ἀσημόνερον τὸ Βασιλικὸν Ὑδωρ, ἀλλ' αὐτὴ ἡ ὀνομασία μοι φαίνεται πολλὰ ἐλλιπής· διότι μόνον τὴν εἰς τὸν Ἀργυρον (ἀσημί) ἐνέργειάν του σημαίνει, ἐν ᾧ καθὼς εἶδομεν αὐτὸ ἐνεργεῖ καὶ χρησιμεύει εἰς ἄλλα πολλὰ, καὶ περισσότερο.

Τὸ καλλίτερον Βασιλικὸν Ὑδωρ ἐγένετο εἰς τὴν Ὀλλάνδαν, καὶ ἐκεῖθεν ἐφέρετο· ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν Ἑνετίαν ἐγένετο καλόν, καὶ ἀλλαχοῦ εἰς τὴν Εὐρώπην.

ΒΑΤΙΣΤΑ. Τὸ φιλότερον Δινόπανον, καὶ λευκότερον, ὑφαινόμενον, καὶ λευκαινόμενον εἰς πολλὰς πόλεις τῆς Γαλλίας, μάλιστα εἰς τὰς Οὐαλεντιανὰς, Valenciennes, καὶ τὴν Ὀλλάνδαν. Εἶναι δὲ τριῶν εἰδῶν· α. Λινοβατίστα, αἱ ὠραιότεραι ἀπὸ ὅλας. β. Λινοβατίστα πυκνότεραι· αὐτὰ τὰ εἶδη ὑφαίνονται περὶ τὰ $\frac{1}{8}$ πήχ. πλά-

πλάγας· καὶ γ' αἱ κυρίως Βατίσται, ἢ Ὀλλανδικαί, τῶν ὁποίων τὸ ὕφασμα εἶναι πυκνότατον, καὶ ὁμαλώτατον, καὶ πωλῶνται μὲ τὸ κομμάτι πρὸς 21 ἕως 25 πήχεις τὸ ἓν.

Ἡ Τουρκία ὀλίγας ἐξοδεύει· ἐπειδὴ καὶ ἡ ἐνδυμασία δὲν ἐπιζητεῖ μῆτε περιστήθια, μῆτε περιτραχήλια, μῆτε ἐπιμάνικα εἰς τὰ ὑποκάμισα, καθὼς τῶν Εὐρωπαϊῶν· αἱ φερόμεναι ὀλίγαι κεντῶνται φόρεμα πλοσίων, καὶ καψιδρώτια (τζεβρέδες), ἀλλὰ σπάνια. Τὰ ψιλὰ, καὶ ὁμαλὰ βαμβακερὰ τῆς Ἀγγλίας ἐπῆραν τὸν τόπον αὐτῶν εἰς τῶν περισσοτέρων τὴν χρῆσιν· διὰ τὸ εὐθυερώτερον, καὶ διὰ τὸ συνειδησμένον τοῦ βαμβακίου εἰς ἡμᾶς. Ἰδὲ ΛΙΝΟΝ καὶ ΠΑΝΙ'Α.

ΒΑΦΑΙ', ὅσα εἶδη μεταχειριζόμενα χρωματίζουν ἢ τοι βάφην τὰ πράγματα εἰς χρῶμα, τὸ ὁποῖον δὲν εἶχον προτιότερα· καὶ Βαφεῖς οἱ ἀποτελεῦντες τὸ βάψιμον μὲ τὸ βάπτισμα, ἢ τοι βύθισμα τῶν βαπτῶν πραγμάτων εἰς ὑγρὰν, καὶ διαλυμένην βαφὴν, καὶ εἰς τοῦτο διαφέρουν ἀπὸ τῆς γραφεῖς, καὶ ζωγράφους, καὶ τυπογράφους.

Ἡ εὕρεσις τῆς βαφῆς εἶναι ἀρχαιοτάτη, καθὼς τὸ θεωροῦμεν εἰς τὴν Παλαιὰν Γραφήν, καὶ χρεωστεῖ τὴν γέννησίν της, ὡς πολλαὶ ἄλλαι τέχναι, εἰς τὴν τύχην, καὶ τὴν ἐπίδοσίν της εἰς τὴν τρυφήν. Αἱ ρίζαι, τὰ φύλλα, καὶ οἱ καρποὶ τῶν φυτῶν ἐμβῆκαν πρῶτον εἰς χρῆσιν· ἔπειτα τὰ χρώματα, καὶ μεταλλικά· καὶ ὅλα αὐτὰ συμμιγόμενα ἔκαμαν αὐτὴν τὴν ἀπειρίαν τῶν βαφῶν, καὶ χρωμάτων, τὰ ὁποῖα βλέπομεν, καὶ σχεδὸν δὲν δυνάμεθα προσφυῶς γὰ τὰ ἐκφράσωμεν.

Ἡ ἀπλὴ κογχύλη μὲ τὸ αἷμά της ἔδωκεν εἰς τοὺς Φοίνικας τὴν εὕρεσιν ἐκείνου τοῦ πορφυροῦ χρώματος, τὸ ὁποῖον μόνοι οἱ Βασιλεῖς ἐμεταχειρίζοντο, καὶ τὸ ἠγόραζαν, καὶ τῶρα ἐχάθη· διότι παρημελήθη μετὰ τὴν εὕρεσιν τῆς Ἀμερικῆς, καὶ τὴν βαφὴν τῆς Κοκκινιλίας.

Κατὰ τὴν μαρτυρίαν τοῦ Πλινίου, τὰ Δυτικὰ Ἔθνη ἕως τοῦ μεγάλου Ἀλεξάνδρου δὲν ἐγνώριζαν τὰς βαφάς·

φάς· ἀλλὰ μετὰ ταῦτα οἱ Ἕλληνες μαθόντες ἀπὸ τῆς Ἀσιατικῆς, ἐτελειοποίησαν τὴν βαπτικὴν τέχνην καὶ τὴν μετέδωκαν εἰς ὅλους.

Βαφαὶ κατασκευάζονται ἀπὸ ὅλα τὰ φυτικὰ, καὶ μεταλλικὰ ὄντα, ὅσα ἢ βραζόμενα, ἢ τριβόμενα, καὶ ζυμέμενα ἀποτελεῖν χρῶμα· ἐγκρίνονται ὁμῶς μερικὰ, ὅσα διλαδὴ εἰς τὸ εἶδος τοῦ ἀποτελουμένου χρώματος ὑπερτεροῦν τὰ λοιπὰ, ἢ διὰ τὴν ὀλιγωτέραν ὕλην, ἢ διὰ τὴν στιλπνότητα, ἢ διὰ τὸ ἀνεξίτηλον, καὶ στερεὸν τοῦ χρώματος. Χρησιμεύουν δὲ καὶ τὰ λεγόμενα Ἄχροα, καθὼς ἢ στύψις, ἢ τρυγία, τὸ ἀρσενίκιον, τὸ ρεάλγαλον, τὸ νίτρον, τὰ ἅλατα, ἢτοι κοινὸν ἀμμωνιακόν, καὶ ὄρυκτόν, τὸ ἀγαρικόν, τὸ οἰνόπνευμα, τὸ ἔρος, ὁ κασσίτερος, τὰ πίτυρα, τὸ ἀμυλον, καὶ διάφοροι στάκται προετοιμάζουσιν τὸ διὰ βάψιμον πρᾶγμα διὰ τὰ δεχθῆ, καὶ τὰ φυλάξῃ τὴν βαφὴν.

Αἱ οὐσιώδестραι ἀπὸ τὰς βαφάς, ὡς κοκκιηλλία, κόκκος, κρόκος, ἰνδικόν, ρίζαρι, ἢ ἰσατις, ἢ κοκκινοβαφῆς αἰγότριχα τῆς Ὀλλανδίας, ἢ καπνιά, ἢ λάκα, τὸ αἰγοκέρας, ὁ Ἰνδικὸς κρόκος, τὰ Βρασιλλιακὰ ξύλα, ἢ ρίζα, ἄνθος, καὶ φλοιά τῆς καρυδιάς, ἢ κικίδα, ἢ χάλκανθος, ὁ ἰὸς τοῦ χαλκοῦ, ἢ δενδρίς, τὰ ρινίσματα τοῦ σιδήρου, καὶ ἄλλαι τοιαῦται ὅσαι ἀποτελοῦν ἐμπόριον εἰς τὴν μετακόμισιν, καὶ πώλησίντων ἐκτίθονται εἰς τὰ ἴδια Ἄρθρα ἐκάστη, καὶ ὅσαι εἶναι ἀχρηστοὶ δι' ἐμπόριον δὲν βλάπτει ἂν δὲν ἐμπεριληφθῆν ἐδῶ· ἀλλ' ἐπειδὴ ἡ Βαπτικὴ εἶναι οὐσιώδης εἰς τὰ ἐργοχειρεῖα, καὶ δίδει εἰς αὐτὰ τὴν πρώτην ὑπόληψιν, καὶ τιμὴν, δὲν στοχάζομαι ἀνωφελὲς τὰ ἐκδέσωμέντι πλατύτερον περὶ αὐτῆς τῆς τέχνης, διὰ τὰ ἐμπεριλάβωμεν εἰς τὴν σειράν τοῦ λόγου καὶ περὶ μικρῶν τρόπων βαφῆς.

ΒΑΦΙΚΗ', ἢ ΒΑΠΤΙΚΗ', ὀνομάζεται ἡ τέχνη τῶν βαφέων. Ἰδὲ ἀνωτέρω. Γίνεται δὲ, ἢ θερμῆ, ὅταν δηλαδὴ εἰς τὴν βρασμένην βαφὴν ἐμβάπτονται, ἢ συμβράζουσι τὰ βαπτόμενα πρᾶγματα, ἢ ψυχρὰ, ὅταν εἰς ἄβρα-

ἄβραστον παντελῶς, ἢ καὶ βρασμένην, ἀλλὰ κρύαν βαφὴν ἐμβάπτωνται τὰ πράγματα· ἀπὸ τὰ βαπτόμενα δὲ, ἄλλα βάπτονται πρὸ τοῦ νὰ νηθεῖν, καὶ ὑφανθεῖν, καὶ τότε λέγεται βαφὴ εἰς Ἄκλωστον, Tintura in lana· καὶ ἄλλα μετὰ τὸ ὑφασμα, καὶ ὀνομάζεται βαφὴ εἰς Κομμάτι, Tintura in pezza. Τὰ πρῶτα ἔχουν στερεώτερον καὶ πλεόν ἀνεξίτηλον τὸ χρῶμα, τὰ δὲ δεύτερα ἀνδιρρότερον, καὶ στιλπνότερον.

Οἱ πρὸ τῆς Δημεγέρσεως βαφεῖς Γάλλοι ἦσαν προσδιωρισμένοι ἀπὸ πολλὰ βασιλικά διατάγματα νὰ μεταχειρίζονται βαφὰς καλὰς, καὶ τρόπους ἐπιμελείας, διὰ νὰ ἦναι ὅσον δυνατὸν ἀνεξίτηλα τὰ χρώματα, καὶ διὰ τοῦτο ὑπερτεροῦσαν κατὰ τοῦτο τοὺς λοιποὺς Εὐρωπαϊοὺς.

Οἱ Βαφεῖς τῆς Γερμανίας εἰς ρούχα ἔφθασαν νὰ εὐδοκιμήσουν εἰς χρώματα ὡραῖα, καὶ πολυειδέστατα, ἀλλ' ὅλα ἐφήμερα, καὶ ἐκθεωρίζοντα.

Οἱ Ὀλλανδοί, καὶ Ἄγγλοι βάφουν καλὰ, ἀλλ' εἰς ὀλιγοειδῆ χρώματα, ἀν' ἐξαιρεθοῦν τὰ νεώτατα τῶν Ἄγγλων, τὰ ὁποῖα ὁμοιάζουν τὰ Γερμανικά.

Οἱ Ἰνδοί, καὶ Σίνοι εἶναι βαφεῖς ἀμίμητοι· διότι ὅλα τὰ ἐκεῖ βαφόμενα, ἢ μάλλινα, ἢ καὶ μεταξωτὰ ἔχουν τὴν βαφὴν ἀνεξίτηλον.

Εἰς τὴν Κωνσταντινέπολιν, Προῦσαν, Δαμασκὸν, καὶ Χαλέπιον βάφουν πολυειδῶς, ἀλλὰ μὲ ὀλίγην στερεότητα.

ΒΔΕΛΛΙΟΝ. Κόμμι ἀποστάζον ἀπὸ δένδρον τῆς Ἀσίας, ἀπὸ τὸ ὁποῖον λέγει ὁ Ἰώσηππος ὅτι ἐγένετο τὸ μάννα, ἢ τεσσαράκοντα ἐτῶν τροφή τῶν Ἰουδαίων· ἀλλ' ἀμφιβάλλεται. Τὸ νῦν εὕρισκόμενον εἰς τὰ φαρμακοποιεῖα χρησιμεύει εἰς τὴν Μιθριδατικὴν σύνθεσιν, καὶ ἄλλα. Ἰδὲ ΚΙΝΝΑΨΜΩΜΟΝ ΛΕΥΚΟΝ.

ΒΕΖΟΑΡΔΟΝ. Πέτρα Ἰατρικὴ, καὶ ἀμίμητον ἀντιφάρμακον, τὸ λεγόμενον Τουρκιστί διὰ τοῦτο Πανσέχρι. Πολλοὶ ἀπέδιδον εἰς αὐτὴν τὴν πέτραν ἀρετὰς ἀξιολόγους διὰ τὴν σκοτσδίνην, τὴν ἐπιληψίαν, τὸν παλμὸν

μὸν τῆς καρδίας, τὸν ἴκτερον (κίτριναδά) τὸν κώλι-
καν, καὶ πλῆθος ἄλλων ἀσθενειῶν, ὥστε δικαίως ἠμ-
ποροῦσε νὰ ὀνομασθῇ Πανάκεια. Ἴσως αὕτη ἢ ὑπόλη-
ψις προεῖρχετο ἀπὸ τὴν σπανιότητά του· οἱ νῦν Ἴατροὶ
ὅμως, ὄντες πλέον φωτισμένοι, τὸ στοχάζονται μόνον δι'
ἀντιφάρμακον, καὶ καρδιακόν.

Τρία εἶναι τὰ γενικώτερα εἶδη τῆ Βεζοάρδε· Ἀσια-
τικόν, Ἀμερικανόν, καὶ Γερμανικόν, καὶ αἱ ἀ-
ρκεταί τε ἀπολεθῶν αὐτὴν τὴν σειράν, καὶ ὅλα εὐρίσκον-
ται εἰς τὰ ἐντόσθια ζώων.

Τὸ Ἀσιατικόν (ἀπὸ τὸ ὁποῖον εἶναι γεμάται αἱ
Ἰνδίαι) εὐρίσκεται εἰς τὴν κοιλίαν ἀγριαγὸς τῆ τόπυ,
καὶ ὅσον εἶναι μεγαλιτέρα, ἀναλογικῶς μὲ τῆς ἀδάμαν-
τας, εἶναι καὶ τιμιώτερα εἰς τὸν τόπον· διότι ἐν Βε-
ζοάρδον, ζυγίζον 1. οὐγκίαν πωλεῖται 100. γρόσ. καὶ
ἄλλο 4½ οὐγκ. ἐπωλήθη διὰ 2,000. γρόσ. Διὰ νὰ ἦ-
ται καλῆς ποιότητος χρειάζεται νὰ ἦναι στιλπνόν, μὲ
ἀόσμην, ὡς ἡ ξυλαλόη, ἀπαλόν εἰς τὴν ἀφήν, μέγα κόμ-
μάτι, καὶ βαρύ. Περὶ δὲ τοῦ χρώματος, καὶ σχήμα-
τος ὁποῖον καὶ ἂν ἦναι δὲν πειράζει. Ἡ δοκιμὴ τῆ κα-
λοῦ γίνεται οὕτω.

α'. Νὰ μὴ χάσῃ μῆτε τὸ χρῶμα, μῆτε τὸ βάρος τε,
ὅταν σταθῇ εἰς τὸ νερόν τρεῖς, καὶ τέσσαρας ὥρας, καὶ
τὸ νερόν νὰ μείνῃ καθαρόν. β'. Νὰ μὴ τρύξῃ, ἔτε νὰ
καπνίσῃ ἐγγιζόμενον μὲ σίδηρον ὀξύ καυμένον, καὶ κόκ-
κινον. γ'. Τριβόμενον εἰς χαρτίον ψιμυθωμένον νὰ τὸ
χρῶμα κίτρινον.

Τὸ Δυτικόν εὐρίσκεται εἰς τὴν Περῶν τῆς Ἀμερικῆς
εἰς τὰ ἐντόσθια διαφόρων αὐτοχθόνων ζώων, καὶ ἐγ-
κριτότερον εἶναι εἰς τὰ σπλάγχνα τῆς Ταραγᾶς, ἐπει-
ὅτι αὕτη ὁμοιάζει μὲ τὴν Ἀσιατικὴν ἀγριαῖγα.

Τὸ Γερμανικόν εὐρίσκεται εἰς τὴν κύστιν μερικῶν
καμάλεων, κυρίως ὅμως εἰς τὰς ἀγριαῖγας, καὶ ζυγί-
ζουσι μερικὰ ἕως 18 οὐγκίας· μ' ὅλον τῆτο ὀλίγον χρι-
σιμεύουν, καὶ τιμῶνται ἀναλόγως μὲ τὴν χρῆσίντων,
καὶ εἶναι ὀλίγον.

Ἐκ-

Ἐκτὸς τῶν ρηθέντων τριῶν εἰδῶν Βεζοάρδου, εἶναι καὶ ἄλλα τρία, τὰ ὁποῖα φυλάττονται ὡς κειμήλια εἰς τὰ ταμεῖα τῶν περιέργων, καλεῦνται δὲ Πέτρα χοίρου, εὕρισκομένη εἰς τὴν χολήντινων ἀγριοχοίρων τῆς Ἰνδίας, μεγάλη ὡς βαλανίδι, ἀπαλή εἰς τὴν ἀφήν καὶ λευκή, κλίεσσα εἰς τὸ κίτρινον. Οἱ Ἰνδοὶ, μάλιστα οἱ κάτοικοι τῆς Μαλάκας, τὰς ζητῶν τόσον, ὥστε μόλι ἀφίνουσι νὰ ἐκδοθῇ καμμία διὰ χάρισμα εἰς πρέσβυ, εἰς ἄλλον ἀλλοδαπὴν ἄρχοντα τὴν νομίζουν ἀντιφάρμακον ἀφθαστον, καὶ ἀληθινὰ εἶναι ἰατρικὸν εἰς ἀσθένειαν, τὴν ὀνομαζομένην παρ' αὐτῶν Μορδιάχην, πανῶλεθρον, ὡς παρ' ἡμῖν ἡ Πανῶλη· γρῶσ. 300. ἡ μία ἕως 400. τιμᾶται ἐκεῖ· καὶ ἂν ποτε Ὀλλανδός τις ἔφερε καμμίαν εἰς τὴν πατρίδατον, τὴν φυλάττει, ὡς οἰκιακὸν κειμήλιον ἀναπόπαστον.

Διὰ νὰ τὴν μεταχειρισθῆτις ὡς ἰατρικὸν εἰς τὰ λοιμικὰς, καὶ ὅλα τὰ εἶδη τῶν παροξυσμῶν, τὴν ἐμβάλλει εἰς καθαρὸν νερὸν, καὶ ἀφ' οὗ πικρύνει ὀλίγον τὸ πίνει νῆστις τὸ πρωῖ, καὶ ὠφελεῖται.

Πέτρα Ἰστριγος, καὶ τρίτον Πέτρα Πιθήκη τὰ ὁποῖα διαφέρουν κατὰ τὸ ὄνομα τοῦ ζώου τῆς γεννήσεώς των· ἔχουν δὲ τὰς ἰδίας ἐνεργείας, μορφήν, καὶ σχῆμα, καὶ δύσκολα διακρίνονται.

Διὰ νὰ τελειώσω τῆτο τὸ ἄρθρον προσθέτω, ὅτι ἐπειδὴ εἰς τὰ ἐντόσθια ὄλων τῶν ζώων εὕρισκονται λιθίασες τοιαῦται, οἱ περιέργοι, ἢ δυσειδαίμονες ἄνθρωποι ἐπρόκριναν τὰς ρηθείσας, ὡς σπανιωτέρας, καὶ τὰ ἐπωνόμασαν Βεζοάρδια, πλανῶντες, καὶ πλανώμενοι εἰς δυνάμεις ἰατρικὰς, τὰς ὁποίας ἀμφιβάλλεται πολὺ ἂν ἔχουν. Κατὰ τοῦτο λοιπὸν ἠμποροῦμεν ἡμεῖς νὰ ὀνομάσωμεν τὸ Βεζοάρδον Λιθίασιν, καὶ στοχάζομαι ὅτι κερδίζομεν προσφυῆ λέξιν.

Οἱ Χυμικοὶ κατασκευάζουσι Λιθίασες τοιαύτας διαφόρους, ὡς τὴν Ζωτικὴν Λιθίασιν, Bezoard animal, γινομένην ἀπὸ τὴν κόπιν τῆς ἐχίδνης (ὄχενδρας), τὴν Διὸν Λιθίασιν, Bezoard Jovial· τὴν Ποτάσσαν, ἢτοι στακτῆ

δη

ἡ ὑπόστασιν τοῦ πολλάκις καυμένου κασιτέρου. Ἴδὲ
ἘΨΙΔΝΑ, καὶ **ΚΑΣΣΙΤΕΡΟΣ**.

Βεζοάρδον, ἢ πέτρα βοῶς, ὀνομάζεται ἀ-
 πὸ τοὺς ἰατροὺς καὶ ἡ εὕρισκομένη Λιθίασις εἰς τὴν
 κύστιν τῆς χολῆς τοῦ βοῦδιου, καὶ χρησιμεύει εἰς με-
 ρικὰ ἰατρικὰ, καὶ εἰς τὰς ζωγραφίζοντας ἐγκαυστικῶς,
 ἦτοι μὲ μάλθην, ἢ σμάλτον, διὰ κίτρινον χρῶμα.

ΒΕΛΟΝΗ. Ἐργαλεῖον γνωστὸν ἀναγόμενον εἰς τὰς
 βαναυσουργίας, κατασκευαζόμενον ἀπὸ χάλυβα, ὅξυ εἰς
 τὴν μίαν, καὶ τρυπημένον εἰς τὴν ἄλλην ἄκρην, ἀναγ-
 ομαιῶν εἰς τὸ νὰ ράψουν, καὶ κεντήσουν οἱ ἄνθρωποι,
 καὶ κατὰ τὴν διάφορον χρήσιν τῶν ἔχον διάφορα μεγέ-
 τη, καὶ σχήματα, ἀπὸ τὰ ὁποῖα διαιρεῖται καὶ εἰς
 διαφόρους ὀνομασίας. Εἰς τὰ βαναυσουργεῖα διακρίνον-
 ται καὶ μὲ ἀριθμοὺς τὰ μεγέθη τῶν ἐπιγραφομένων
 εἰς τὰ χαρτῖα, ὅπου εἶναι ἀραδιασμένοι αἱ βελόνας ἀ-
 πὸ 1000. εἰς τὸ χαρτὶ, καὶ ἀνὰ 50. ἰχιλιάδ. εἰς τὸν
 ἀκέλλον, ἦτοι Πακέτον.

Βελόνη διὰ σακκία, ἢ καλῶς λεγομένη Σακκορ-
 ράφα, εἶναι ἡ μεγαλητέρα, στρογγύλη πρὸς τὸν κῶλον
 ἔως ὀνομάζεται ἡ τρύπατις) τρίγωνος, καὶ ὀξεῖα,
 καὶ ὀλίγον καμπύλη πρὸς τὴν μύτην.

Βελόνας Χειρουργικαί, εἶναι διάφοροι κατὰ τὰς
 διαφόρους χρήσεις τῆς τέχνης ταύτης, καμπύλαι, πλα-
 τεῖαι, στρογγύλαι, μακραὶ, κονταὶ, καὶ ἄλλαι.

Βελόνας διὰ στρώματα, τὰς ὁποίας Στραματο-
 βελόνας ἠμποροῦμεν νὰ ὀνομάσωμεν, καὶ ὄχι μίξοβαρ-
 βάρως, Καπλατοβελόνας, καθὼς συνεδίζουσι αἱ γυναῖ-
 κες, μικρότεροι ἀπὸ τὰς πρώτας, καὶ εὐθεῖαι.

Βελόνη Σκυτορράφικη, εἶναι ἡ χρήσιμος εἰς τὰς
 σκυτορράφους, οἷον διφθεροποιῆς, ὑποδηματοποιούς, ἐ-
 πιπιορράφτας, καὶ ὁμοίους. Αὗται εἶναι τετράγωνοι,
 καὶ διαφόρων μεγεθῶν. Μεταχειρίζονται οἱ σκυτορρά-
 φται καὶ λεπτοτέρας, αἱ ὁποῖαι εἶναι σύρμα, μὲ τρύ-
 παν χωρὶς μύτην, εὐχρηστος διὰ νὰ περάσουν τὸ ράμ-
 μα, ἀφ' ἧς τρυπήσουν τὸ σκύτος μὲ τὸ ἠπιτήριον (σου-
 γλί)

γλι) τὸ ὁποῖον εἶναι ὀβελίσκος πλατυστρογγυλος, τετράγωνος, ὀξύς, ὡς ἡ ῥήθεισα βελόνη· ἀλλὰ κάρφωμένος εἰς πύξινον πιάσιμον, ἥτοι κώπην, ἢ λαβὴν.

Βελόνη διὰ ῥάπτας, εἶναι ἡ κυρίως γνωστὴ βελόνη χρησιμεύουσα εἰς αὐτὴν τὴν τέχνην, καὶ εἶναι εἰς διάφορα μικρὰ, καὶ μικρότερα μεγέθη, ὅλαι στρογγύλαι ὅμως, καὶ ὀξεῖαι.

Βελόνη διὰ κέντημα. Ὅμοιαι μὲ τὰς ἄνω εἶναι καὶ αὐταὶ, ἀλλὰ καὶ πολὺ φιλότεροι, μάλιστα ὅσοι χρησιμεύουν διὰ τὸ κάρφωμα χρυσῶν, ἢ ἀργυρῶν τρυμωσῶν.

ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΤΩΝ ΒΕΛΟΝΩΝ.

Μόνη ἡ πολυχειρία, περὶ τῆς ὁποίας εἶπομεν παραδειγματικῶς εἰς τὰς περὶ Ἐργοχειρῶν Προδιατριβὰς, κινεῖ νὰ ἦναι εὐθυναὶ αἱ βελόναι, τῶν ὁποίων ἡ τέχνη χρειάζεται τόσον δούλευμα, καθὼς ἡμπορεῖ νὰ πληροφορηθῇ ὁ ἀναγνώστης ἀπὸ τὴν παρούσαν καταγραφὴν διαιρουμένην ἐπὶ τούτου εἰς τὰς διαφόρους ἐργασίας τῆς α'. Ὁ χάλυψ πυροῦται, καὶ σφυρίζομενος γίνεται ῥαβδος μακρὰ, καὶ στρογγύλη κατὰ τὸ δυνατόν. β'. Διασφύρομενος ἀπὸ τρυπημένον, καὶ βαμμένον χάλυβα βοθμῶδον ἀπὸ χονδρὴν εἰς λεπτοτέραν τρύπαν, καταπύσσεται εἰς τὴν ἀναγκαίαν διὰ βελόνην λεπτότητα. γ'. Κόπτεται τὸ σύρμα εἰς τὸ χρειῶδες μέγεθος, καὶ πλύνεται ὀλίγον εἰς τὸ ἕν μέρος. δ'. Κοκκινίζεται εἰς τὴν κάμινον διὰ νὰ ἀπαλύνη περισσότερον, καὶ ἀφίεται νὰ κρυώσῃ. ε'. Τρυπᾶται εἰς τὸ πλατὺ μέρος ἐπ' ἀνὰ εἰς τὸν ἄκμονα, μὲ σμήλιον, ἥτοι τρυπητήριον, ἢ πλύνεται, ἢ στρογγύλον κατὰ τὸν σκοπὸν τοῦ τεχνίτου. ς'. Διαπερῶνται εἰς κομμάτι μολύβδου, καὶ μὲ ἄλλο τρυπητήριον καθαρίζονται αἱ τρύπαι τῶν βελονῶν. ζ'. Ρυθμίζεται τὸ μέρος τοῦ κώλου διὰ νὰ στρογγυλωθῇ, καὶ σκάπτεται μικρὸν αὐλάκι ἀπὸ τὰ μέρη τῆς τρύπας ἀρφοτέρα. η'. Ρυθμίζεται ἡ μύτη καὶ ὀξυτείνεται, καὶ μετ-

ταῦ-

αὐτὰ ἰσάζονται ὄλαι. θ'. Βάλλονται ὄλαι εἰς σιδηρῶν
 κτυάριον, καὶ κοκκινίζονται εἰς κάμινον μὲ ἀνθρακας
 πυλίους, χωρὶς νὰ ὑπερκαῶν, διότι φθείρονται, καὶ
 ππτόμεναι εἰς τὸ ψυχρὸν νερὸν βάφονται. ι'. Βάλλου-
 νται εἰς σιδηροῦν τήγανον μὲ νερὸν, καὶ βράζονται διὰ
 νὰ ἀπαλύων, καὶ νὰ μὴ σπάνουν. Εἶπα μετρίως· διό-
 τι ἂν πολυβράσεν χάνεν τὴν βαφὴν, καὶ γίνονται μα-
 κακαί, καὶ ἄχρηστοι διὰ τὸ τρύπημα. ια'. Ἰσάζονται
 ὄλαι κατὰ σειράν μὲ τὴν σφύραν, διότι εἰς τὸ βάψιμον
 πολλὰί μένεν λοξαί. ιβ'. Εἰς κομμάτι κηρωτὸν (μου-
 μαῖα) βάλλεται σμυρίς, ἀραδιάζονται κατὰ σειράν αἱ
 βελόναι, ἐπιβάλλεται σμυρίς, περιδέονται μὲ γερὸν
 ροιὴν, καὶ περιτυλίσσονται πανταχόθεν κυλινδροειδῶς.
 γ'. Δύω σανίδων μεταξὺ βάλλεται ὁ ῥηθεὶς φάκελλος,
 καὶ ἡ ἐπάνω σανὶς φορτωμένη μὲ πέτρας βαρείας κι-
 τίται δύο ἡμέρας ἀπὸ δύο ἀνθρώπων, ὥστε αἱ βελό-
 ναι συνθλιβόμεναι λευκαίνονται, καὶ ἀκονίζονται. Εἰς
 τὴν Γερμανίαν ἡ σύνθλιψις αὕτη γίνεται μὲ νερόμυλον
 ἐπὶ τούτου κατασκευασμένον. ιδ'. Ριπτόμεναι εἰς νερὸν
 μὲ σμῆγμα ἀνακατωμένον (σαπωνάδα) πλύνονται κα-
 τὰ σειράν, διὰ νὰ καθαρῶσθουν ἀπὸ τὴν κόνιν. ιε'. Βάλλονται
 εἰς κιβώτιον μὲ πίτυρα ὀλίγον βρεγμένα ζεστά, καὶ ἀλ-
 γασσονται δὶς καὶ τρίς τὰ πίτυρα, διὰ νὰ καθαρῶσθουν
 ἀπὸ τὴν ὑγρότητα. ις'. Ἐπειτα χωρίζονται αἱ
 βελόναι, καὶ ἀκονίζεται ἡ μύτη των εἰς τραχὸν σμυριδί-
 ος ἀκόνης, καὶ τελειώνει ἡ κατασκευή των. ιζ'. καὶ
 μελεταῖον, καρφώνονται εἰς χαρτίον κατὰ σειράν μετρη-
 μέναι.

Τὴν περιγραφὴν ταύτην ἀναγινώσκοντας ὁ ὄπως ἔ-
 τιμήδεις βάνουρος, καταλαμβάνει, ὅτι ἡ κατασκευὴ
 τῶν βελόνων εἶναι τέχνη εὐκολωτάτη, ἀλλὰ χρειάζεται
 ἀναγκαίως πολλὰ χέρια, διὰ νὰ γένεν πολλὰί ἐν ταύ-
 τῷ, καὶ νὰ γένη ὄφελος. Ὀλίγη πρόνοια, καὶ ὀλίγη
 καταβολὴ ἀργυρίου ἐφθάναν νὰ ἀποτελέσεν ἐργαστήριον
 ἀρκετὸν νὰ κατασκευάσῃ ὅσας χρειάζεται δι' ἐν Βασι-
 λειον· ἀλλ' ἐπειδὴ ταῦτα λείπουν ἐδῶ, ἀναγκαζόμεθα
 νὰ

νά λαμβάνωμεν τὰς βελόνας ἀπὸ τὴν Γερμανίαν, καὶ ὀλίγας ἀπὸ τὴν Ἀγγλίαν, αἱ ὁποῖαι καὶ προτιμῶνται.

Βελόλαι λέγονται καὶ τὰ σπιθαμαῖα μακρὰ σύρματα, μὲ τὰ ὁποῖα πλέκονται τὰ περικνημῖδια, καὶ ἄλλα πλεκτὰ παρὰ τῶν γυναικῶν.

Βελόνη διὰ πέρασμα, λέγεται ἢ μακρὰ, καὶ συρματερὴ, μὲ τὴν ὁποίαν διαπερᾶται τὸ βαμβακερὸν νῆμα εἰς τὰ προπλάσματα τῶν κηρίων, καὶ ἀραδιάζεται αἱ λαυπάδες.

Βελόνη τῶν βιβλιοδετῶν, εἶναι μακρὰ καὶ καμπύλη, ἢ ὁποῖα χρησιμεύει διὰ τὸ ράψιμον τῶν τετραδίων εἰς τὰ νεῦρα, καὶ εἰς τὰς χαρτοποιούς νὰ κρεμοτὰς κόλλας εἰς τὸν ἀέρα.

Βελόνην μὲ μακρὰν τρύπαν, τὴν ὁποίαν καὶ ὀμάτι ὀνομάζουσι, μεταχειρίζονται οἱ ψαροπλέκται.

Βελόνη λέγεται καὶ ὁ ὀρθογωνίως τεθειμένος δεκτικὸς εἰς τὰς πλάστιγκας, καὶ σταθμῆς, διὰ νὰ φαίνεται ἢ κλίσις τοῦ βάρους.

Βελόνη μαγνητικὴ εἶναι ὁ γνώμων τῆς Ναυτικῆς Πυξίδος, περὶ τῆς ὁποίας Ἰδὲ ΝΑΥΤΙΚΗ ΠΥΞΙΣ.

ΒΕΛΟΝ Ἰταλιστὶ τὸ Βενετικὸν Βουρουντζοῦκι. Ἰ ΤΡΙΧΟΤΑΟΝ.

ΒΕΛΟΥΤΟΝ. Ὁ παρὰ τῶν Τέρκων Κατηφές, ἴσως ἀπὸ τὸ πτιλωτὸν, λέξις ἑλληνικὴν, διότι ἔχει πτίλο ἢτοι χνουδι τὸ μεταξωτὸν τοῦτο, τὸ ὁποῖον οἱ Λατῖν Ἐτερόμαλλον ὀνομάζουσι διὰ τὸ τοῖστο ὑφασμάτου. Ἰ ἘΤΕΡΟΜΑΛΛΟΝ, καὶ ΠΤΙΛΩΤΟΝ.

ΒΕΡΟΝΙΚΗ. Ὀνομάσθη παρὰ τῶν ἐν Ἀλεξανδρῆ Ἑλλήνων, καὶ κατὰ συγκοπὴν Vernis παρὰ τῶν Γάλλων λέγεται, ὑγρὸν, ἐλαιῶδες, καὶ ἰξῶδες, χρήσιμον εἰς τὰς ζωγράφους, καὶ πολλὰς ἄλλους τεχνίτας δι' ἐπιχρῆμα τῶν ἔργων τῶν διὰ τοῦτο εἶναι καὶ διαφορὰ χρωμάτων, καὶ κατασκευῶν. Ὅλα ὅμως γίνονται κόμμι, καὶ παρὰ τῶν Λατίνων λέγεται Κομμῶδες ὑγρὸν· ἀλλ' ἡμεῖς ἄς εὐχαριστηθῶμεν μὲ τὴν λέξιν τῆς προγόνων μας, καὶ ἐπειδὴ εἰς τὸ ἐμπόριον ὀλιγώτα

χρητ

ρησιμεύει, περιττὸν στοχάζομαι νὰ ἐκδέσω τὰς διαφόρους κατασκευάστας, ἀπὸ τὰς ὁποίας μερικαὶ διαγράφονται εἰς τὰς τέχνας, ὡς Ἀργιλλοπλαστικὴ, Πηλεργικὴ, καὶ ὅσας ἀνήκουν εἰς τὴν ἐμπορίαν.

ΒΕ΄ΤΕΛΟΝ. Φυτὸν ἐπιδενδρικόν, ὡς ὁ κισσὸς, καλλιερ-
 ἄμενον εἰς τὰς Ἰνδίας διὰ τύλιγμα τῆ Ἀρέκκ καὶ μάσση-
 ἄ· εἶναι πολύχρησον εἰς ἐκεῖνα τὰ μέρη. Ἰδὲ ἈΡΕΚΟΝ.

ΒΙΒΛΙ΄ΟΝ. Ἀποτέλεσμα νοῶς γεγραμμένον εἰς πολ-
 ᾶ φύλλα, καὶ ἢ χειρόγραφον, ἢ τυπωμένον διαδιδόμενον
 εἰς τὸν κόσμον πρὸς διδασκαλίαν, ἢ καὶ μόνον διὰ πε-
 ρέργειαν, καὶ τέρψιν τῶν ἀναγνωστῶν.

Ὅτι εἰς ἀμφότερα ταῦτα, διδασκαλίαν δηλαδή καὶ ἡ-
 σιὸν ὑπερβαίνουν τὰ βιβλία τᾶλλα μέσα, ἀποδεικνύε-
 ται τρανώτατα ἀπὸ τὸν φωτισμὸν τῶν ἀνθρώπων μετὰ
 τὴν εὔρεσιν τῆς Τυπογραφίας, ἢ ὁποία ἀπετέλεσε τὸν
 πολλαπλασιασμὸν τῶν βιβλίων, ὀργάνων ἀθανάτων
 κοινολογούντων εἰς τὰς μεταγενεστέρους τὰς νόμους, καὶ
 ἐπιτολὰς τοῦ ὑψίστου Θεοῦ· καὶ εἰς τὰς συμβουλάς,
 ἀδείας καὶ κατορθώματα τῶν μεγάλων νοῶν, καὶ προ-
 λαμπάντων ἐνδόξων ἀνδρῶν, εἰς τέχνας, ἐπιστήμας,
 ἠθικὰς, κακίας, διαταγὰς, νόμους, κ. τ. λ.

Ἐὰν τὰ βιβλία ἠθέλον ἦναι πολλὰ διὰ τῆς Τυπο-
 γραφίας, ἢτοι εἰς αὐτὴ ἢ κοινωφελὴς τέχνη ἠθέλεν εὐ-
 ρεθῆ εἰς τὸν αἰῶνα τῶν Προπατόρων μας, βέβαια ἠθέ-
 λαμεν πλετὴ ἀπὸ περισσοτέρας ἱστορίας, καὶ ἠθι-
 κίας, καὶ ἐπιστημονικὰς ἰδέας, ἴσως δὲ καὶ Θεολογι-
 κὰς. Μόλις πολλοστημόριον σώζεται ἀπὸ ἐκεῖνα τὰ βι-
 βλία, καὶ μὲ ὅλον τοῦτο ἀρκετὴν καὶ διδασκαλίαν, καὶ
 ἠδονὴν μᾶς προξενοῦν μὲ τὴν ἀνάγνωσίν των.

Ὅσα Γένη ἔχουν περισσότερα βιβλία, ἔχουν γενικῶς
 καὶ περισσοτέρας ἰδέας, καὶ διορθωμένην τὴν γλῶσσαν
 ἑαυτῶν· ἀποδείξις ἀναντίρρητος τῆς προκοπῆς των· ὥστε
 ἄλλοι συντρέχουν νὰ τυπωθῶν καὶ ἐκδοθῶν βιβλία, ἔ-
 χουν τὸν αὐτὸν μισθόν, καὶ τοῖς ἀνήκει ἢ ἴση παρὰ τῆ
 Γένους εὐχαρίστησις ὅση καὶ πρὸς τὰς ἰδίους Συγγρα-
 φεῖς, ἂν ὄχι περισσοτέρα.

Εἰς

Εἰς τὴν Εὐρώπην γίνεται μέγα Ἐμπόριον εἰς βιβλία. Ἀκαταπαύστως τυπώνονται, καὶ μετατυπώνονται εἰς χιλιάδας νέα, καὶ παλαιά, καὶ ὅλα ἐξοδεύονται· διότι ἀφ' ἧς ἐπληροφόρηθησαν ἐκεῖνα τὰ Ἔθνη, ὅτι διὰ τῶν βιβλίων λαλῶν μὲ τοὺς Συγγραφεῖς, καὶ τὰς ἐνδόξους ἀνδρας, καὶ μανθάνειν τὰς ἰδέας καὶ κατορθώματά των ὅλοι ἐπιθυμῶν νὰ ἀποκτήσῃν τὰ βιβλία των καὶ τὰ ἀγοράζουσιν· οἱ Τυπογράφοι, οἱ Βιβλιοδέται, καὶ Βιβλιοπῶλαι ἀναδέχονται τὸν Συγγραφέα, καὶ ὠφελῶνται ἀπ' αὐτὸ τὸ κοινωφελές ἐμπόριον, καὶ οἱ ἀγοράζοντες ὠφελῶνται καὶ τέρπονται μὲ τὴν μελέτην.

Καλὸν εἶναι νὰ λαλῆτινας πολλὰς γλώσσας, καὶ νὰ ἔχη τὰ βιβλία των· διὰ τὸν περίεργον νῦν δὲν εἶναι καλντέρα συναναστροφή ἀπὸ αὐτὴν· ἀλλ' ἐπειδὴ τοῦτο ζητεῖ περισσοτέραν μάθησιν, ὠφέλιμον εἶναι νὰ ἔχη εἰς τὴν μητρικὴν τε γλῶσσαν καὶ τὰ ὠφελιμώτερα· ἀλλ' αἱ τὰ χρειάζονται Συγγραφεῖς, ἢ μεταφρασταί, καὶ σιδρομητάς διὰ νὰ τυπωθῶν. Ἄς προθυμοποιηθῶμεν νὰ τὰ ἀγοράζωμεν διὰ νὰ ὠφελῶνται οὗτοι, καὶ τὰ βιβλία ἀφεύκτως πολλαπλασιάζονται.

Διαιρῶνται τὰ βιβλία κατὰ τὴν τέχνην εἰς Χειρῶν γραφὰ, τὰ ὅποια δὲν ἀποτελεῖν ἐμπόριον, εἰ μὴ μόνον εἰς ὅσα Γένη διὰ τυφλὴν ἀμάθειαν δὲν ἔχουν Τυπογραφίας, καθὼς ἡ Τουρκία· ἀλλ' αὐτὰ εἶναι ὀλίγα, καὶ ἀκριβώτατα· καὶ εἰς Τυπωμένα, τὰ ὅποια καθ' ἡμέραν ζητῶνται εἰς τὰ φωτισμένα Ἔθνη, εἶναι εὐθυνα, καὶ πολλαπλασιάζονται ἕως τῆς ἀπείρου· ὅθεν εἰς τὸ ἐμπορικὸν τοῦτο Σύγγραμμα περὶ αὐτῶν, ὡς ἐμπορικὴ ὕλην, θέλομεν διαγράψαι.

Κατὰ τὴν ὕλην τὰ βιβλία εἶναι, Ἐκκλησιαστικά τὰ περιέχοντα τὰς Ἀκολουθείας, καὶ Βίβλους τῶν Ἁγίων τῆς Ἐκκλησίας, τὰ ὅποια ἀνεκαθεν τυπώνονται εἰς τὴν Ἑνετίαν, καὶ μεταφέρονται, καὶ μεταδίδονται μὲ τὴν πάλαισιν εἰς ὅλον τὸ Ἑλληνορῶμαϊκὸν τῶν Ὀρθοδόξων πληρωμα, ἐκτὸς τῆς Θεῖας Γραφῆς τυπωθείσης καὶ εἰς Δελφίαν τῆς Σαζωνίας, καὶ ἀλλαχοῦ.

Ἐν

Ἐν ἀπὸ τὰ προϊόντα τῆς Ἑνετίας διὰ τὴν Τερκίαν εἶναι καὶ αὐτὸ, καὶ πολλοὶ ἔμποροι φέρουν ἀπανταχῆ, καὶ πωλῶν εἰς τὰς βιβλιοπώλας τῆς Γένους.

Ἐξωτερικὰ δὲ εἶναι ὅλα τὰ λοιπὰ βιβλία, ὅσα διὰ τὰ μᾶς ἀφελήσαν εἰς τὰς ἐπιστήμας, τέχνας, καὶ πολίτευμα τυπώνονται εἰς πολλὰ μέρη τῆς Εὐρώπης.

Ἰδὲ ΤΥΠΟΓΡΑΦΙΑ.

Τὸ ἔμπόριον τῆς γένους μας εἰς ταῦτα δὲν εἶναι μέγα ἀκόμη διὰ τὴν ὀλιγότητά των· ἀλλὰ, σὺν Θεῷ, καὶ ταῦτα θέλει πολλαπλασιασθῆ, καὶ ἀναλόγως ἐκεῖνο θέλει μεγαλώσει, καὶ τὸ Γένος θέλει φωτισθῆ, καὶ φωτιζόμενον ἄλλο τόσον θέλει αὐξήσει τὸν ἀριθμὸν των, κατὰ τὴν φυσικὴν ὀρμὴν τῆς ἀνθρωπίνης ὀρέξεως, ἢ ὅποια αὐξάνει κατὰ τὸ μέτρον τῆς ἀπολαύσεως· μάλιστα εἰς τὰς εὐεργείας τῆς ψυχῆς, μὴ φθειρομένης, μὴ δὲ ἀποκαμνύσας.

Βιβλίον Ἄδετον λέγεται ἐκεῖνο, τοῦ ὁποίου τὰ χαρτῖα δὲν ἐδέθησαν εἰς ἓν σῶμα, ἀλλ' εἶναι χωριστὰ, καθὼς ἐτυπώθησαν, ἢ ἐγράφησαν.

Βιβλίον Δεμένον ἐκ τῆς ἐναντίου εἶναι ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον ὁ βιβλιοδέτης τὸ ἔρραψε, καὶ τὸ συνήρμοσεν εἰς ἓν, καὶ μὲ χαρτῶνια, ἢ σανίδας, ἢ καὶ πλάκας ἀργυρᾶς, περικλείεται.

Βιβλίον Ἐμποδισμένον ὀνομάζεται ἐκεῖνο, τῆς ὁποίου τὸ περιεχόμενον εἶναι ἐναντίον τῆς Ὀρθοκείας, τῆς Βασιλείας, ἢ τῶν καλῶν ἠθῶν. Αὐτὸ δὲν προξενεῖ διδασκαλίαν, ἢ τέρψιν, τὰ ὁποῖα εἶναι ὁ σκοπὸς τῶν βιβλίων, καθὼς εἶπαμεν, ἀλλὰ βλάβην, καὶ διαφθοράν· διὰ τοῦτο καὶ ἐμποδίζεται ἀπὸ τὰς Διοικήσεις.

Βιβλία λέγονται ἀπὸ Ἰταλογαλλικὴν κατὰ λέξιν μετάφρασιν, καὶ τὰ Κατάστιχα, εἰς τὰ ὁποῖα οἱ ἔμποροι, καὶ ὅλοι ὅσοι ἔχουν λιψοδοσίας γράφου τὰς ὑποθέσεις των. Αὐτὰ δένονται ἀπὸ χαρτὶ ἀγραφον κατὰ τὸ μέγεθος, καὶ εἰς χαρτὶ τῆς θελήσεως τῆς μεταχειρισθῆσόμενης. Ἡ λέξις ὅμως Κατάστιχον μοι φαίνεται προκριτοτέρα.

Βιβλίον Καλόν εἶναι, ὄχι μόνον τὸ συνδεμένον καλὰ, καὶ τὸ περιέχον ὠφέλιμα, ἢ τερπνὰ πράγματα μὲ καλὴν μέθοδον, ἀλλὰ καὶ τὸ τυπωμένον ἀπὸ Τυπογράφου ἐπιτίθειον, χωρὶς λάθῃ, καὶ μὲ ὠραίας, καὶ ευκολοαναγιώστους χαρακτῆρας, καὶ εἰς καλὸν χαρτί.

ΒΙΒΛΙΟΔΕΪΤΗΣ. Ὁ συρράπτων καὶ συναρμόζων το χαρτία τὰ συνδέτοντα τὸ βιβλίον.

ΒΙΒΛΙΟΔΕΣΙΑ. Ἡ τέχνη τοῦ βιβλιοδέτου, ἡ ὁποία χρονολογεῖται τῆς αὐτῆς ἐποχῆς μὲ τὴν τέχνην τῆ γραψίματος· φαίνεται ὅμως ἀρχαιότερον τὸ δεσίμον, ἢ το τὸ ράψιμον πολλῶν φύλλων χαρτίου γραμμένου κατὰ σειράν, καὶ τύλιγμα κυλινδρικὸν εἰς ὁμοίωσχημον ξύλον, νὰ ἦναι ἀρχαιότερον ἀπὸ τὸ συνεδίζομενον τῶρ εἰς τετράγωνα δίπτυχα φύλλα· ἀλλὰ καὶ τέτων ἢ ἐφεύρεσις εἶναι βυθισμένη εἰς τὸ σκότος τῆς ἀρχαιότητος. Ἐνας τῶν Ἀττάλων βασιλέων τῆς Περγᾶμος ὑπολαμβάνεται ἐφευρετῆς καὶ τῆς περγαμνοῦ χαρτου, κατῆς εἰς τετραγώνους Τόμους βιβλιοδεσίας.

Ἡ κυλινδρική βιβλιοδεσία συνεδίζεται τῶρα μόνον εἰς τὰς Ἑβραίους, οἱ ὅποιοι γράφοντες τὴν παλαιὰ Γραφήν εἰς πολλὰ χαρτία συγκολλέμενα κατὰ μῆκος τὰ περιτυλίσσουν δίπτυχα εἰς κύλινδρον ἀπὸ χρυσοῦ ἢ ἀργυροῦ, μὲ δύο μικρὰς σφαίρας εἰς ἀμφοτέρω τὰ ἄκρα, καὶ ἐκτυλίσσουντες ἀναγιώσκου τὸν Νόμον· τα λοιπὰ Ἑβραῖοι, καὶ οἱ ἴδιοι Ἑβραῖοι διὰ τὰλλα βιβλίων, μεταχειρίζονται τὴν εἰς Τόμους βιβλιοδεσίαν· ὅθεν περὶ αὐτῆς θέλομεν εἰπεῖν ὀλίγα.

Ἀφ' ἧς τελειώσῃ ἀπὸ τὸν τύπον τὸ βιβλίον, καὶ δοθῆ εἰς τὸν βιβλιοδέτην, πρῶτοι οἱ Διπλωταί, καὶ εἰ τὴν Εὐρώπην γυναῖκες Διπλωτραι, διπλώνου τὰ χαρτία κατὰ τὸ τύπωμα εἰς φύλλον, εἰς τέταρτον, εἰς ὄγδοον εἰς δωδέκατον, ἢ ἐκκαιδέκατον μέγα, ἢ μικρὸν κατὰ τὸ χαρτίον· καὶ βάλλοντες τὰ τετράδια κατὰ σειράν, το πλακώνου μὲ πλάκα πετρίνην διὰ νὰ ἰσάσων, καὶ ἄλλοι, ἢ ἄλλοι, τὰ ράπτου εἰς χοιδρὰ σχοινία ὀνομαζόμενα Νεῦρα.

Με·

Μετὰ ταῦτα σφίγγοντές τα εἰς τὸ Πιστήριον, κόπτειν καὶ ἰσάζειν τὰς ἄκρας τῶν τριῶν πλευρῶν, προσαρμόζουσι τὸ σανίδι, ἢ τὸ χαρτῶνι ὀλίγον ἐξέχον ἀπὸ τὸ βιβλίον, καὶ τὸ σκεπάζειν κολλῶντες ἔξωθεν χαρτὶ, ἢ λεπιδῶδες, ἢ βύρσαν, τὸ στιλβῶνουν μὲ μάρμαρον, ἢ κόκκαλον· διαπερῶν τὰ δύο πλεκτὰ σχοινία εἰς τὰ δύο ἄκρα, καὶ τελευταῖον μὲ σιδηρᾶ τυπώματα κάμνουν τὰ διάφορα χρυσώματα, ἢ ἀπλῶς ποικιλότητος ἔξωθεν, μάλιστα εἰς τὴν πλευρὰν τοῦ δέρματος, ὅπου προσκολλᾶται καὶ τὸ ὄνομα τοῦ βιβλίου, προσγραφομένου καὶ τῆ ἀριθμοῦ τῶν Τόμων· πιέζεται πάλιν, ξηραίνεται, καὶ εἶναι τέλειον βιβλίον.

ΒΙΒΛΙΟΔΕΜΑ ΓΑΛΛΙΚΟΝ λέγεται ὅταν ὀλόκληρον τὸ χαρτῶνι εἶναι τυλιγμένον μὲ βύρσαν βαμμένην μαρμαροειδῶς, καὶ ὠραῖσμένην μὲ ποικιλότητος.

Τὸ βιβλιοδέμα μὲ σανίδας δὲν ἐγκρίνεται, διὰ τὴν ἀκλιρότητα καὶ τὸ εὐθραυστον αὐτῶν· διὰ τῆτο μόνον εἰς τὴν Ἑνετίαν τὸ συνεθίζουσι διὰ τὰ Ἐκκλησιαστικὰ βιβλία.

Ἡμιγαλλικόν, ὅταν εἰς τὸ μέρος τῆ δέματος, καὶ τὰς γωνίας τῶν χαρτωνίων εἶναι βύρσα, τὸ δὲ λοιπὸν ἐπίπεδον, ἀπλῶν καὶ ὁμόχρουν χαρτίον, ἢ καὶ μαρμαρόχρουν ποικίλον.

Πρόστυχον, ὅταν ὅλον τὸ ἔξωθεν τοῦ βιβλίου εἶναι τυλιγμένον μὲ χαρτὶ, ἢ μαρμαρωτὸν, ἢ μονόχρουν.

Ἀκοπόν, ὅταν τὰ ἄκρα τῶν φύλλων τῆ βιβλίου εἶναι κομμένα.

Εἰς φυλλάδα, ὅταν τὸ βιβλίον ὄντας μικρότατον εἶναι ἐν ἢ δύο τετραδία ράπτεται κατ' ὀρθὰς χωρὶς νεῦμα, καὶ ἔξωθεν ἔχει μόνον χαρτὶ.

Ἡ Βιβλιοδεσία τῶν Ἀγιοριτῶν εἶναι καλὴ καὶ στερεά· ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν Κωνσταντινέπολιν τῶρα δὲν εἶναι εἰς μεγάλην ἀτέλειαν ἡ τέχνη αὕτη. Ἔως τῆ Ἡμιγαλλικοῦ δέονται καλὰ τὰ βιβλία, τὰ δὲ τέλεια χρυσῶνται πολλὰ καλὰ.

Δέσιμον καλὸν τῶν βιβλίων εἰς ἕκαστον εἶδος εἶναι τὸ

τὸ ἐπιτήδειον, καὶ ὠραῖον, καὶ νὰ ἀνοιγοκλείνται εὐκολα.

ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΗΣ ὁ πωλῶν βιβλία εἰς ἐργαστήριον, ἢ ἀποθήκην, καὶ Βιβλιοπωλεῖον τὸ ἐργαστήριον τοῦτο.

Δυπηρὸν εἶναι δι' ἓνα φιλογενῆ γὰ βλέπη τ' ἄλλα ἐργαστήρια γεμάτα ἀπὸ πραγματείας, καὶ ἀπὸ ἀγοραστὰς, τὰ δὲ βιβλιοπωλεῖα μόνον μὲ πρόστιχα, καὶ κοινὰ Ἐκκλησιαστικὰ βιβλία, καὶ κἀνὲν ἐπιστημονικόν· ἱστορικόν, ἠθικόν, ἢ μυθοπλαστικόν, ἂν ἐξαιρεθῆ ἢ ἄνοστος Χαλιμὰ, ἢ τέλος πάντων διδακτικόν τέχνητινός βιβλίον· διότι ἕως ὅτου τὰ τοιαῦτα βιβλία δὲ πωλοῦνται, καὶ ἀγοράζονται εἰς πλῆθος, καὶ μὲ ὄρεξιν δὲν εἶναι φανερός ὁ φωτισμός, καὶ ἡ προκοπὴ τῶ γένους· αἱ ἐπιστῆμαι, καὶ τέχναι, καὶ ἡ καλὴ ἠθικὴ εὐρίσκονται εἰς τὰ σπάργανα, καὶ ἡ προκοπὴ ἑνός, δὺ ὑποκειμένων δὲν ὀνομάζεται προκοπὴ τῶ ἔθνους διὰ τὴν ὁποίαν πρέπει νὰ συντρέχη ὁ φιλογενής, ὅσον καὶ ὅπως δύναται.

ΒΙΔΡΑ, Τερκιστὶ Κοντοῦς, ζῶον ἀμφίβιον εἶδος ἐνὶ ὀρίδος, εὐρίσκομενον εἰς τὰς λίμνας, καὶ ποταμούς τῆς Τερκίας, μακρύτερον ἀπὸ τὴν ἐνυδρίδα, καὶ μαλλιρώτερον. Τὸ δέρματις συναΐζεται, καὶ πωλεῖται διὰ τὴν Ρωσσίαν, ὅπε γίνονται καλύπτραι, ἢτοι καλπάκια. Διὰ τοῦ ὕδρα μοι φαίνεται ὀρθότερον, κατὰ τὸ ὕδρα, καὶ ἐνυδρίς.

ΒΙΣΜΟΥΘΟΝ. Τὸ φυσικὸν εἶναι ἔστια ἡμιμεταλλικὴ εὐρίσκομένη, ὡς λέγουσιν, εἰς μεταλλεῖον τῆς Βερμίας ἀνοιχθὲν περὶ τὴν ΙΖ'. Ἐκατονταετηρίδα· τὸ τεχνητὸν, τὸ ὁποῖον ὀμοιάζει κατὰ πάντα μὲ τὸ φυσικόν, γίνεται κόπτωντας τὸν Κασσίτερον εἰς λεπτὰ φύλλα, καὶ κομμάτια, καὶ κολλῶντας αὐτὰ μὲ τρυγίλευκην, νίτρον καὶ ἀρσενίκιον, καὶ ἐψήνωντάς τα ἐν κάμινον ἀνοικτήν. Ἡ Ἀγγλία κατασκευάζει καὶ ἐκδίπολῶν, καὶ χρησιμεύει εἰς τὰς κασσιτεροχόους ἀντὶ τῆς Ἀντιμονάχε, καὶ διὰ τῶν Χυμικῶν κατασκευάζεται καὶ κημιτικὸν ὀνομαζόμενον λευκὸν τῶ μαργαριταρίσ, χρήσιμ

εἰς τὸ νὰ φυλάξῃ, καὶ αὐξήσῃ τὴν ὠραιότητα, ἐπειδὴ εἰς τὸ μεταλλικὸν τῆτο συντριβόμενον φαίνονται πολλὰ μέρη στιλπνά, καὶ καθρεπτικά. Τὸ ὄνομασαν οἱ Γάλλοι Κασσίτερον Καθρεπτικόν, Etain de Glace, καὶ προσοχάζομαι καλὸν νὰ τὸ πολιτογραφίσωμεν καὶ ἡμεῖς, ἀποφεύγοντες τὸ ἄσημον Βισμουῖθον.

ΒΛΑΪΤΤΙΟΝ. ΒΥΖΑΪΝΤΙΟΝ, κογχύλη, ἐξ ἧς ἡ πορφύρα κατὰ τὸν Διοσκορίδην. Ἴδὲ ΣΙΓΦΗ.

ΒΟΛΙ. Ἀπὸ τῆ βάλλω, καθὼς τὸ Βέλος, καὶ ἡ Βολίς, ἡ ἀπορρίπτομένη, καὶ βελιζομένη σφαῖρα ἀπὸ τὰ πυροβόλα ὄπλα.

Βόλι Κανονίου, ἡ χρησιμεύουσα εἰς αὐτὸ τὸ ὄπλον ἐναντίον τῶν ἐχθρῶν. Εἶναι δὲ χυτὴ σιδηρᾶ, καὶ σπανίως λιθίνη, σφαῖρα ὀλοστρόγγυλος γινομένη εἰς τὰ ὀπλοποιεῖα, καὶ ἐκτὸς τοῦ ἐμπορίου.

Βόλι Τυφεκίου, μολύβδινον σφαιρίδιον μὲ μικρὰν ἔβραν διὰ νὰ δένηται μὲ τὸ πυριτιδοφόρον χαρτίον· τὸ δὲ ὅλον Φυσέκι.

ΒΟΛΙΔΙΑ ΚΥΝΗΓΙΟΥ, ὁμοίως μολύβδινα σφαιρωτὰ διαφόρων μεγεθῶν· εἰς τὸν τόπον ὀλίγα χύνονται, καὶ ἡ Εὐρώπη μᾶς δίδει τὰ περισσότερα.

Διὰ νὰ κατασκευάσῃ τινὰς βολίδια (Τζασμάδες) ἀναλύει τὸ μολίβι εἰς κοχλιάραν σιδηρᾶν, καὶ χύνωντάς το εἰς τὰς ἄκρας σαρώθρε (σκούπας) βρεγμένου, κάμνει νὰ πέσῃν τὰ κομμάτια τῆ μολύβδε εἰς ἀγγεῖον μὲ νερὸν κρύον, καὶ ἀφ' ἧ κρυώσῃ, συνάξει τὰ βολίδια· ἀλλ' ἐπειδὴ αὐτὴ εἶναι ἐπισηφελὴς μέθοδος, διότι πολλὰ σπυρία γίνονται μακρὰ, καὶ ἐπιμήκη, προκρίνεται ἡ ἀκόλουθος.

Βάλε εἰς μικρὸν κιβώτιον κόριν ἀργίλλε ἀρκετὴν, καὶ ἀφ' ἧ ἀναλύσης τὸν μολύβδον εἰς ἐλαφρὸν πῦρ, ὡς ἀνωτέρω, χύσετον μὲ τὴν κοχλιάραν εἰς τὸ κιβώτιον, καὶ ἀμέσως κλείωντάς το καλὰ ἔπαρέτο μὲ τὰ δῦο σου χέρια, καὶ κίνησέ το μὲ ὄρμην πρὸς ὅλα τὰ μέρη ἕως νὰ κρυώσῃ τὸ μολίβι τελείως· κέναισε εἰς σκάφην, ἢ λεκάνην τὸν ἀργίλλον μὲ τὸ μολίβι σκορπισμένον εἰς σφαι-

σφαιρίδια, πλύνετα με νερόν κρύον, και ἔχεις φιλότατα βολίδια.

Τὸ δὲ χάρισμάτων εἰς διάφορα μεγέθη, γίνεται με κόσκινα ἀπὸ δέρμα τρυπημένον, δηλαδὴ τὸ πρῶτον με μικροτέρας, τᾶλλο με μεγαλιτέρας τρύπας, και ἐξῆς ὁμοίως βαθυμυδὸν ἕως τὰς πλεὸν μεγάλας. Αὐτὴ εἶναι ἡ μέθοδος, τὴν ὁποίαν μεταχειρίζονται οἱ τεχνῖται τῆς Εὐρώπης. Οἱ Γάλλοι τὰ ὀνομάζουν Dragées.

ΒΟΜΒΑ. Οἱ Λατῖνοι τὴν ὀνομάζουν Igniaria Bolis, τὸ ὁποῖον ἐξελληνίζεται Βολίς πυρίνη, ἀλλὰ και τὸ Βόμβα, ὡς πεποιημένον ἀπὸ τὸν κρότον της, και συμφωνοῦν εἰς τὸ βόμβος Ἑλληνικὸν, και διὰ τὸ εὐληπτον, πρέπει νὰ προκριθῆ. Εἶναι ὄπλον πολεμικὸν ριπτόμενον κατὰ γραμμὴν καμπύλην ἐναντίον τῶν ἐχθρῶν ἀπὸ κοντὸν κανόνιον, τὸ ὁποῖον Ὀλμον διὰ τὸ ὅμοιον, ἢ καλῆτερα Βομβάρδαν ἠμπορεῖμεν νὰ ὀνομάσωμεν. Τερικώτερον δὲ Χαβάν τοποῦ.

Ἡ Βόμβα εἶναι ἀπὸ χυτὸν σίδηρον, στρογγύλη σφαιρικὴ και ἄδεια μέσα, ὅπου βάλλεται πυρίτις κόνις και εἰς τὸν μικρὸν λαμὸν της προανάπτεται με ὑγρά πυρίτιν, ὡστε ἅμα ἀποσφενδοιζομένη, νὰ ἀνάψῃ εὐθύ πύπτεσσα εἰς τὸν ἐχθρικὸν τόπον, ὅπου θραυομένη, φονεύει τοὺς παρευρισκομένους, και ἀποτελεῖ πυρκαϊάν.

Εἰς τὸ ἐμπόριον χρησιμεύει μόνον, ὅταν ἡ Βασιλεῖα ζητήσῃ ἀπὸ ἄλλην Ἐπικράτειαν, με ἄδειαν ἐκείνης· διὸτ εἶναι κλεψεμπορία. Ἀπὸ τὴν Ῥωσσίαν μετεκομίσθησα εἰς τὴν Κωνσταντινέπολιν οὕτως.

ΒΟΜΒΥΞ, ὁ μεταξοσκώληξ. Ἰδὲ ΜΕΤΑΨΙ.

ΒΟΡΑΞ. Ἰδὲ ΧΡΥΣΟΚΟΛΛΑ.

ΒΟΥΒΑΛΙΣ. Τὸ βεβάλι, ζῶον γνωστὸν εἰς ἡμᾶς δίδει εἰς τὸ ἐμπόριον ἐκτὸς τῆ γάλακτος, τὸ ὁποῖο εἶναι πολὺ κατώτερον ἀπὸ τὸ ἀγελαδινὸν, και σχεδὸ ἀχρηστον, καθὼς και τὸ κρέας, ἀλλὰ διὰ μόνους τοὺ πτωχοῦς.

Τὰ κέρατα, χρήσιμα διὰ πυξίδας, κτένια, και ἄλλοι τοιαῦτα ἔργα, και ἔργαλεῖα.

Τὸ

Τὸ δέριμα, εὐχριστότατον εἰς τὴν Εὐρώπην, ὅπερ ἐργάζονται το, ἢτοι βυρσοδεφεῦντες μὲ τὸ ἐλαῖον, γίνεται ἀπαλόν, καὶ καλὸν διὰ περιζώματα τῆ ἵππικου, καὶ ἄλλα ἀναγκαῖα.

Τὸ μαλλί, μαδιζόμενον μὲ τὴν ἀσβέστιν πρὸ τοῦ ἐργάσματος, χρησιμεύει μόνον εἰς τὸ γέμισμα σκαρνίων, καὶ στρωμάτων.

Εἶναι ἀπὸ τὰ ἀμαξητικὰ ζῶα, τρέφεται ἡμερον ὡς τὸ βῆς, καὶ ἐπιθυμεῖ τὰ ἔλη, μάλιστα τὸ θέρους.

ΒΟΥΓΛΩΞΣΟΝ. Ρίζα εὐρισκομένη εἰς τὰς ἀγρούς, καὶ κρατοῦσα τὸ ἄροτρον, διὰ τοῦτο καὶ οἱ χωρικοὶ βοῖδοκράτι τὴν ὀνομάζουσι· χονδρὴ ἀρετὰ, καὶ κοκκίνη εἰς τὴν ἐπιφάνειαν, ὡς γλώσσα· διὰ τῆτο ἔλαβε καὶ τὴν ὀνομασίαν· χρησιμεύει εἰς τὴν βαπτικὴν διὰ τὸ κοκκινὸν χρῶμα, καὶ ἡ Γαλλία λαμβάνει ἀπὸ τὴν Τερρικήαν ἀρετὴν, ὀνομάζουσα αὐτὴν Orcanette. Καλὸν εἶναι τὸ κοκκινωπὸν, χονδρὸν, καὶ νωπὸν.

ΒΟΥΣ. Τὸ βοῖδιον, ζῶον γνωστὸν, ἡμερον, καὶ ἐργατικόν, τῆ ὁποῖα τὸ ἀρτενικὸν Ταῦρος, τὸ εὐνεχισμένον Βῆς, τὸ θηλυκὸν Ἀγελάδα· τὸ μικρὸν ἀρτενικὸν Μοσχάρι, καὶ τὸ θηλυκὸν Δάμαλις. Εἶναι ἀναγκαῖον εἰς τὸν ἄνθρωπον, καὶ χρήσιμον εἰς τὸν ἔμπορον, καὶ διὰ τὴν μετακόμισιν τῶν πραγματειῶν μὲ τὰ ἀμάξια, καὶ διὰ τὰ προϊόντα ἀπὸ αὐτό· ὥστε εἶναι ὅλον χρήσιμον καὶ ζωντανόν, καὶ φονευμένον.

Πρῶτον ἐμπόριον εἰς τὰ ζῶα ταῦτα γίνεται εἰς ἀγέλας μεταπωλουμένας ἀπὸ ἓν εἰς ἄλλο μέρος, ἢ διὰ σφαγὴν, ἢ διὰ Γεωργικὴν, ἢ ἀμαξητικὴν χρεῖαν, καὶ εἰς πολλὰ μέρη εὐρίσκονται πραγματευταὶ ἐμπορευόμενοι μόνον αὐτὴν τὴν πραγματείαν, ἢ ὁποῖα ὅταν δὲν συμβῇ ἐπιζωοτία, ἢτοι θανάτος, καὶ ἀσθένεια τῶν ζώων, εἶναι ἐπικερδής· διὰ τοῦτο πρέπει νὰ εἴπωμεν, καὶ περὶ τῆς ζωῆς, καὶ ἡλικίας αὐτῶν.

Οἱ Βόες ζῶσι περὶ τὰ 14 ἔτη. Ἔως τῶν 3 εἶναι μοσχάρια, καὶ μετὰ ταῦτα ἐμβάλλονται εἰς ἐργασίαν, καὶ τεκνογονίαν· μετὰ 10, δὲν εἶναι ἄξιον διὰ τὸ ἄροτρον,

τρον, καὶ ἄμαξαν, καὶ ἐννοῶνται γέροντες. Ἡ ἡλικία τῶν γνωρίζεται, καθὼς τῶν ἵππων καὶ ἄλλων ζώων ἀπὸ τὰ ὀδόντια. Εἰς τὰς 10 μῆνας ἀρχίζου νὰ πίπτου μερικὰ, εἰς τὰς 18 ἄλλα, καὶ εἰς τὴν τριετίαν, ὅλα τὰ γαλακτερά ὀδόντια, καὶ εὐρίσκονται ὅλα ἴσα. Μετὰ ταῦτα παρατηρῶνται αἱ γραμμαὶ τῶν ὀδόντων, καθὼς καὶ τῶν κεράτων, καὶ τὰ ρυτιδώματα τῆ προσώπου παρὰ τῶν ἐπιτηδείων, καὶ ἀποφασίζεται ἡ ἡλικία των. Ὁ νεώτερος βοῦς ἔχει βαθεῖας τὰς γραμμάς τῶν ὀδόντων, καὶ ὀλίγας ρυτίδας.

Ὅταν ἡ τρίχα των εἶναι ἀπαλὴ, στιλπνὴ καὶ πυκνὴ, εἶναι σημεῖον καλοῦ Βοῦς. Τὰ μαῦρα εἶναι δυνατὰ, ἀλλὰ δυσήνια, ἢτοι ἀνυπότακτα· τὰ κόκκινα εἶναι καλὰ εἰς τὴν ἐργασίαν· τὰ ὑπομέλανα, καὶ στακτερά, κατώτερα, καὶ τὰ παχύνουσι διὰ τὸ κρέας. Τῆς Αἰγύπτου τὰ βοῖδια γίνονται ωραιότατα, ποικιλόχροα, καὶ μὲ τὰ ἴδια χρώματα ἀμφοτέρωθεν, ὡς ζωγραφιστά· τὸ κρέας των εἶναι ἐξαιρετικόν, ὡς καὶ τῶν τῆς Οὐγκαρίας, μάλιστα ὅταν τρώγουσι χλόην.

Τὰς γέροντας βοῦς τρέφουσι διὰ τὸ κρέας, καὶ διὰ καλῆτερον θρεπτικόν, τὰς πρώτας 8 ἡμέρας τὰς ποτίζουσι πρῶτῃ, καὶ ἐσπέρας νερόν χλιαρόν μὲ κριθάρι κοπιαισμένον. Εἰς ἡμᾶς τὸν χειμῶνα τοῖς δίδουσι εἰς τέτοιον τρόπον ὄροβον, τὸ λεγόμενον κοινῶς Ῥόβι.

ΠΡΑΓΜΑΤΕῖΑΙ ΠΡΟΓΟΥΨΑΙ ἈΠΟ΄ ΤΟΥΨ ΒΟ΄ΑΣ.

Τὸ γάλα εἶναι γλυκὺ καὶ θρεπτικόν, καὶ ἀπὸ αὐτὸ κατασκευάζεται τὸ καλῆτερον βέτυρον· ἔτι δὲ, ὀξύγαλα (γιαῖρτι) καὶ τυρί.

Τὸ κρέας τρώγεται ὠμόν, ἀλλὰ διὰ τὸ ἐμπόριον χρῆσιμεύει τὸ ταραχευμένον, ἢτοι ἀλατισμένον, εἰς Βαρύλλια μεταφερόμενον διὰ ποταμῶν καὶ θαλασσῶν. Ἡ γλῶσσα ἀλατισμένη καὶ καπνισμένη πωλεῖται. Ἰδὲ ΓΛΩΨΣΑ.

Τὸ δέρμα ἀλατίζεται, καὶ πωλεῖται ὠμόν. Τὰ ἀρσεικὰ καὶ μεγάλα προτιμῶνται, καὶ τὰ θηλυκὰ δί-

δον-

δονται δύο αἰθ' ἑνός, καὶ χρησιμεύουν εἰς τὴν βυρσο-
δεφίαν διὰ πολλὰ πράγματα. Ἰδὲ ΔΕΡΜΑ.

Τὰ κόκκαλα χρησιμεύουν εἰς τὰς τορνευτάς, καὶ ἄλ-
λους ξυλουργὰς, μαχαιροποιούς, καὶ ἄλλους, καὶ καιό-
μενά γίνεται μελάνη διὰ τὰς ζωγράφους, καὶ Τυπογρά-
φους. Ἰδὲ ΚΟΚΚΑΛΟΝ ΚΑΙ ΜΕΛΑΝΗ.

Τὰ ρυτιδώματα τῆς δέρματος, οἱ χόνδροι, τὰ ποδά-
ρια, καὶ τὰ νεῦρα βραζόμενα καλὰ, καὶ λυόμενα εἰς
τὸ νερόν, κάμνουν τὴν δυνατὴν Κόλλαν. Ἰδὲ ΚΟΛΛΑ
ΔΥΝΑΤΗ.

Αἱ τρίχες τῶν ἄκρων τῆς οὐρᾶς χρησιμεύουν εἰς τοὺς
τάπητας, καὶ ἄλλα ὑφάσματα, καὶ πλεκτά, καὶ με-
τὸ λοιπὸν μαλλὶ γερμίζουν ἐπίππια, καὶ ἄλλα τοιαῦτα.

Τὰ κέρατα, καὶ αἱ χηλαὶ τῶν ποδῶν, ἀπαλυνό-
μενα μετ' τὸ πῦρ, χρησιμεύουν εἰς κτένια, πυξίδας, κα-
λαμάρια τοῦ κόλπου, ὀδοιτοξέστας, καὶ εἰς τὸ βάψι-
μον τῶν πυροβόλων χαλύβων, ὅπου εἶναι ἀναγκασιότα-
τα. Ἰδὲ ΚΕΡΑΤΑ.

Τὸ Νεῦρον τοῦ γεννητικοῦ μορίου ξηραίνομενον καὶ
ἐργαζόμενον χρησιμεύει εἰς τὰς μαστίγας. Ἰδὲ ΝΕΥ-
ΡΟΝ ΒΟΟΨ.

Τὰ ἐντόσθια καθαριζόμενα ἀπὸ τὰς κόπρους, καὶ
τὸ πάχος, χρησιμεύουν διὰ προπλάσματα εἰς τὰς κα-
σκευάζοντας τὰ χρυσοπέταλα. Ἰδὲ τῆτο.

Ἡ Λιθίασις, ἡ εὐρσκομένη πέτρα εἰς τὴν χολ-
λὴν, εἶναι καὶ αὕτη εὐχρηστος. Ἰδὲ ΒΕΖΟΑΡΔΟΝ καὶ
ΛΙΘΙΑΣΙΣ.

Ἡ ἰδία χολὴ χρησιμεύει εἰς πολλὰ πράγματα, καὶ
τέχνας.

Τὸ Ἀλείμμα τέλος πάντων γίνεται καὶ φαγητόν,
καὶ κηρία, καθὼς βλέπεις εἰς τὸ ἐκτεταμένον Ἀρθρον
Ἀλείμμα ὥστε τὸ ζῶον τῆτο καὶ ζῶν εἶναι ἡμε-
ρον, καὶ εὐχρηστον, καὶ μετὰ θάνατον, ὅλα τὰ μέλη τῆ
εἶναι ἀφέλιμα.

ΒΟΥΨ ΘΑΛΑΣΣΙΟΣ. Ἡ λεγομένη Φώκαινα. Ἰδὲ
ἐκεῖ καὶ ἸΠΠΟΣ ΘΑΛΑΣΣΙΟΣ.

ΒΟΥΨ-

ΒΟΥΤΥΡΟΝ. Καθώς ἀπὸ τὸ ὄνομα φαίνεται εἶναι τὸ τυρὶ τῆ βοῦς, ἢτοι ἡ παχύτης τῆ γαλάκτος τε ἄρτυμα πολλὰ γνωστὸν εἰς ἡμᾶς, καὶ εἰς τὸ Ἐμπόριον ἔμπεριλαμβάνεται δὲ καὶ τῶν προβάτων, καὶ τῶν αἰγῶν τὸ βέτυρον εἰς αὐτὴν τὴν ὀνομασίαν, ἀλλὰ ὀλίγον εἰς τὰς ἐμπορικὰς ἐργασίας· ὅλα δὲ ὀρίζονται οὐσίαι παχεῖς, καὶ ἐλαιώδεις τῆ γάλακτος, ἢ τῆς κορυφῆς τῆ γάλακτος. Κατασκευάζεται δὲ μὲ τὸ κτύπημα τῆ γάλακτος εἰς ὑψηλὸν, καὶ στενὸν κισσύβιον μὲ δίσκον ξύλινον τρυπημένον εἰς πολλὰ μέρη, καὶ ἐμπηγμένον εἰς ῥάβδον μακρὰν διὰ τὴν φθάνη ἕως εἰς τὸν πάτον τοῦ κισσυβίου, ὥστε μετὰ τὸ ἀρκετὸν κτύπημα τὸ βούτυρον ἀναβαίνει ἐπάνω, ὡς ἐλαιῶδες, καὶ ἐλαφρὸν, καὶ συνάζεται ἀπὸ τῆς τυροκόμης· τὸ δὲ γάλα μένει ὀρρόν ἢτοι τυρόγαλα.

Τὸ Βούτυρον νωπὸν εἶναι καλήτερον ἀναμφιβόλως καὶ γλυκύτερον· χρήσιμον καὶ εἰς τὰς πληγὰς, καὶ ἄλλα ἰατρικὰ, τὸ ἀνάλυτον.

Τὸ Ἐμπορικὸν Βέτυρον εἶναι, ἢ ἀνάλυτον, τὸ ὁποῖον Τερμιστὶ Τερέ Γιαγ, καὶ Τζιλγκὶ ὀνομάζεται, καὶ ὅταν ἦναι ἔγκαιρον ἔχει καλὴν γεῦσιν, ἀλλὰ κυρίως δὲ βαστᾷ πολὺν καιρὸν διὰ τὸν ἔμπεριεχόμενον τυρὸν, ὁ ὁποῖος μὲ τὴν παλαιότητα προξενεῖ πικρότητα. Ἦμπορεῖ ὅμως νὰ φυλαχθῆ εἰς καδίσκας καλὰ πατημένον, κα μὲ νερὸν 2 δακτύλων εἰς τὴν ἐπιφάνειαν, ἀλλασσόμενον καθ' ἑβδομάδα.

Ἡ ἀναλυμένον, τὸ ὁποῖον καὶ κυρίως Βέτυρον ἀκούει καὶ φυλάττεται διὰ πολὺν καιρὸν, εὐχριστον εἰς φαγητὰ τοῦ μαγειρείου, καὶ ζυμαρικὰ· τὸ κίτρινον, μετρίως ἀλατισμένον, καὶ γλυκὺ εἶναι τὸ καλήτερον, καὶ τοιοῦτο εἶναι τὸ τῆς Σιβηρίας.

Ἡ Κωνσταντινούπολις λαμβάνει μεγάλην ποσότητα ἀπὸ τὴν Ῥωσσίαν, καὶ τὴν Βλαχομολδαβίαν διὰ τῆ Εὐξείνου Πόντου εἰς βαρύλλια, ἢ ἄσκους ἀπὸ δέρματος τῶν βοῶν· πωλεῖται μὲ τὴν Ὀκάν. Ἐπαινεῖται ὑπὲρ ἅπαντα τὰ βούτυρα τὸ Ἀγγλικὸν, καὶ τὸ Ὀλλανδικὸν

μετὰ

μετὰ τῆτο διὰ προσφάγι ὠμόν. Ἡ Ἑλλάς μεταχειρίζεται ἀνάλυτα, προβάτεια ἐξαιρέτα, καὶ ὅλα ἐντόπια.

ΒΟΥΤΥΡΟΝ ΚΑΚΑΪΟΥ. Ἰδὲ ΚΑΚΑΪΟΝ.

ΒΟΥΤΥΡΑ ΛΕΙΜΜΑ ὀνομάζω τὸ ἀνακατωμένον Βέ-
τυρον μὲ ἀλείμμα εἰς τὸ Ῥωσσικὸν Ἐμπόριον, τὸ ὁποῖον
αὐτοσημάντως Μαχλοῦτι παρὰ τῶν Τέρκων λέγεται,
καὶ κατασκευάζεται παρὰ τῶν Ἐμπόρων διὰ νὰ ἀποφύ-
γῃ τὸ βαρὺ τελώνιον τῆ βουτύρου, εἰς τὴν Ῥωσσίαν
διαβιβάζοντες τὸ ἀντὶ ἀλείμματος. Αὐτὰ τὰ εἶδη εἶναι
ἀπὸ τὰ κυριώτερα ἄρθρα τῆς ἀγελοτρόφου Ῥωσσίας.

Τὰ ρηθέντα βούτυρα μετακομίζονται ἐμπορικῶς εἰς
βαρύλλια διαφόρων μεγεθῶν, καὶ εἰς ἀσκούς. Ἰδὲ
ΑΨΚΟΣ.

Τὰ βούτυρα τῆς Ὀλλάνδης καὶ Ἀγγλίας εἶναι κα-
θαρώτερα, καὶ ἐσθίονται ὠμὰ, ὡς ἄρτυμα, μὲ τὸ κα-
θαρὸν ψαμί.

Εἰς τὰ Φαρμακοποιεῖα εὐρίσκονται, καὶ ὀνομάζονται
διάφορα βούτυρα κατασκευαζόμενα διὰ τῆς Χυμικῆς, ὡς
Βέτυρον τῆ Κρόνου, Βούτυρον τοῦ Νίτροῦ, τὸ ὁποῖον
καὶ Βούτυρον τῆ Πετριωάνης Φάβρου, ἀπὸ τῆ ὀνόματος
τῆ ἐφευρετῆ ἐπονομάζεται. Βέτυρον τοῦ Ἀντιμονάχου
τῆ κηρίου, καὶ ἄλλων, τὰ ὁποῖα εἰς τὸ Ἐμπόριον ὀλί-
γον χρησιμεύουν, καὶ διὰ τῆτο ὀλίγα πρέπει νὰ εἴπω-
μεν δι' αὐτὰ εἰς τὸ ἐκάστου ἄρθρον. ὀνομάσθισαν δὲ
βούτυρα, διότι ὁμοιάζον κατὰ τὸ ποῖόν μὲ τὸ κυρίως
βούτυρον.

ΒΡΑΣΤΗΡΙΑ. Τὰ παρὰ τῶν Γάλλων ἐκ τούτων
πολιτογραφθέντα Brassieres, εἰς τὰ ὁποῖα κατασκευά-
ζονται οἱ Ζῦθοι, ποτὸν κατὰ τὸν Τάκιτον ἐπινοη-
θὲν εἰς τῆς τόπης τῆς ἀφόρους εἰς ἀμπελώνας. Ἰδὲ
ΖΥΘΟΣ.

ΒΡΑΧΙΟΛΙΑ, καὶ ὀρθότερον Βραχιόλια, στόλισμα
φορούμενον εἰς τῆς βραχιόνας κατ' ἀρχάς, καὶ τῶρα
εἰς τὸ ἄκρον τῆ πῆχεως τῆς χειρὸς, συνειδισμένον ἀπὸ
τῆς παλαιούς χρόνους· διότι ὁ Ἰούδας υἱὸς τῆ Πατριάρ-
χε Ἰακώβ ἔδωκε τῆ Θάμαρ τὰ βραχιόλιά του, καὶ φο-
ρού-

ρέμενον εἰς ὅλα τὰ πολιτευμένα, καὶ ἀπολίτευτα ἔθνη. Οἱ Ἀφρικανοὶ πτωχύνουσι, καὶ πωλὲν τὰ ἴδια τέχνη των διὰ ν' ἀποκτήσῃ μίαν ζυγὴν βραχιόλια ἀπὸ τὰς δι' ἡμᾶς εὐτέλεις Κουρίδας, ὥστε ἀπὸ τὸ ὄστρακον, καὶ ὕελον, ἕως τὸν χρυσὸν, καὶ ἀδάμαντα, ὅλα μεταχειρίζονται εἰς τὴν κατασκευὴν αὐτῆ τῆ ἀσημάντη στολισμῶ, ὁ ὁποῖος χρησιμεύει μόνον εἰς τὸ ἐσωτερικὸν ἐμπόριον· διότι πανταχῆ πολυειδῶς τεχνουργεῖται· καὶ εἰς τὸ ἐξωτερικὸν διὰ τὴν ἀναγκαίαν ὕλην τῆ χρυσοῦ, ἀργύρου, πετραδῆς, ἐγκασμάτων, καὶ ἄλλων.

ΒΡΥΪΖΑ. Γέννημα μέλανόχρουν πρῶτον σπειρόμενον εἰς βουνώδεις τόπους, καὶ θεριζόμενον, ὡς τὸ σιτάρι. Τὸ φῶμι τῆς βρύζης δὲν ἐγκρίνεται διὰ τὰς τραπέζας τῶν πλοσίων· εἰς τὴν Ῥωσσίαν ὅμως κατασκευάζουσι τὸ στρατιωτικόν, καὶ πολὺ ῥακὶ ὄχι τόσον νόστιμον εἰς τὴν γεῦσιν, ἀλλὰ θερμαντικόν, καὶ μεθυστικόν. Τὸ καλάμι τῆς χρησιμεύει δι' ἄχυρον, καὶ λεπτοφιάθης.

ΒΡΥΤΟΝΙΑ. Ἡ λευκὴ ἄμπελος, καὶ ἀγίοκλημα λεγομένη. Ἰδὲ **ΛΕΥΚΗ ἌΜΠΕΛΟΣ.**

ΒΡΩΜΗ. Γέννημα ἀιήκον εἰς τὴν τροφὴν τῶν ζώων, καὶ εἰς τὴν Εὐρώπην, ὅπου τρέφουσι τὰς Ἴππους με' αὐτὴν, προτιμῶντές τιν ἀπὸ τὸ κριθάρι, ὡς θρεπτικωτέραν, ἀποτελεῖ ἀρκετὸν Ἐμπόριον· εἰς ἡμᾶς ὅμως τὸ κριθάρι εἶναι προτιμότερον, καὶ ἡ βρώμη ὀλιγομεταχειριστος· διὰ τοῦτο καὶ ὀλιγωτέρα σπείρεται, καὶ θεριζεται. Αὐτὴ εἶναι ἀπὸ τὰ ὄψιμα γεννήματα ἀχυρώδης, καὶ ὀλιγόσαρκος.

ΒΥΡΣΟΔΕΪΪΑ. ὀνομάζεται ἡ τέχνη τοῦ ἐργάσματος τῶν διαφόρων ψιλῶν δερμάτων πρὸς χρῆσιν τῶν ἀνθρώπων, εἰς ὑποδήματα, καὶ ἄλλα διάφορα ἐπιπλα. Σκυτοδεψία δὲ, τὸ ἔργασμα τῶν χονδρῶν δερμάτων, βοῶν, καὶ βεβάλων, καὶ χοίρων πρὸς χρῆσιν διὰ πάτης, ἢτοι τέλματα ὑποδημάτων, καὶ ὁμοίων. Ἡ πρώτη λέγεται Γαλλιστὶ Chamoiserie, καὶ ἡ δευτέρα Tanperie. Εἰς τὴν Τερκίαν ὅμως ἐμπεριλαμβάνονται ἀμφότερα εἰς μίαν καὶ τὴν αὐτὴν τέχνην τῶν Ταβάνιδων.

ἔπει-

ἐπειδὴ μεταχειρίζονται τὸν ἴδιον τρόπον τῆς βαλάνου εἰς ἀμφότερα, καὶ δὲν γνωρίζουν τὴν τέχνην τοῦ ἐλαίου. Ἐγὼ ὅμως δι' εὐκολίαν θέλω τὰς διαιρέσεις γράφειν ἐδῶ εἰς τὴν Βυρσοδεφίαν, εἰς τὴν ὁποίαν ἐργάζονται τὰ δέρματα τῆς αἰγριαγός, τῶν τράγων, αἰγῶν, δορκάδων, καὶ προβάτων.

Τὸ καθάρισμα τῶν δερμάτων τέτων ἀπὸ κάθε ἀκαθαρσίας μὲ τὸ πλύσιμον, καὶ τὸ μάδισμα μὲ τὴν ἀσβέστιν, καὶ τὸ ἔργασμα μὲ τὸ βαλανίδι, καὶ τὴν κόπρον τοῦ σκύλου καθὼς μεταχειρίζονται οἱ ἐδικοίμας βυρσοδέπται (Ταβάκιδες) εἶναι γνωστὸν καὶ εὐκολὸν εἰς τὸν περίεργον νὰ τὸ περιεργασθῇ εἰς τὰ Βυρσοδεφεῖα, ἀπὸ τὰ ὁποῖα ὅλαι αἱ πόλεις τῆς Τερκίας ἔχουσι, καὶ βυρσοδεφῶν πολλὰ, στελλόμενα καὶ εἰς τὴν Εὐρώπην, μάλιστα τὴν Οὐγκαρίαν ἀπὸ τὰ Βυρσοδεφεῖα τοῦ Βιδυνίου, καὶ ἄλλων πόλεων τῆς Εὐρωπαϊκῆς Τερκίας. Διαιρῶνται δὲ εἰς Αἰγίδας, ἧτοι Σαχτιάνια, καὶ Προβιάς, ἧτοι προβάτων δέρματα.

Διὰ τὴν Εὐρώπην ὅλα στέλλονται ἄβαφα, ἐκτὸς μερικῶν κίτρινῶν αἰγίδων, τὰ ὁποῖα Μαροκίγια ἀπὸ τοῦ Μαρόκου βασιλείου τῆς Ἀφρικῆς, καὶ Κορδοβάνια ἀπὸ Κορδούβης τῆς Ἰσπανικῆς πόλεως κυριευθείσης ἀπὸ τῶν Ἀφρικανῶν ἐκείνων, ὀνομάζονται.

Κατὰ τὸ μέγεθός των διαιροῦνται αἱ αἰγίδες εἰς α', β' καὶ γ' καὶ βάφονται μαῦραι διὰ τοὺς καλογήρους Εὐρωπαίους, καὶ μερικοὺς Χριστιανῆς ὑπηκόους, (Ραγιαδες) ἄλικαι, ἧτοι ἐρυθραὶ, τὰ ὁποῖα Λῶκια ὀνομάζονται, διότι βάφονται μὲ λῶκι, ἧτοι λάκκαν, καὶ αἱ καλῆτεραι γίνονται εἰς τὴν Θεσσαλονίκην· κίτριναι, τῶν ὁποίων αἱ ἐγκριτότεραι βάφονται εἰς τὴν Καισάρειαν τῆς Καππαδοκίας· κυαναὶ, ἧτοι γαλάζιαι, διὰ τῆς Κριτῆς, καὶ ἱερεῖς, ἧτοι οὐλεμάδες, καὶ τοὺς Ἑβραίους, καὶ κόκκιναι, διὰ τῆς Ἀρμενίους, καὶ μερικοὺς Ὀρθόδοξους. Αἱ ἐρυθραὶ, καὶ κίτριναι εἶναι κοιναὶ εἰς τοὺς Ὀθωμανῆς, καὶ τῆς ἔχοντας προνόμια ὑπηκόους. Ἀπὸ τὰς προβιάς βάφονται μόναι αἱ σωματωδέστεραι, καὶ ἀ-

γα

να πληροῦν τὰς αὐτὰς χρείας· αἱ δὲ λοιπαὶ χρῆσιμεύου
εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τῶν ὑποδημάτων, καὶ κρηπίδων, καὶ
ἄλλων τοιούτων· καὶ ταῦτα διὰ τὸ ἔργασμα μὲ τὴν ἀσ-
βέστην τῶν ταβάκιδων μας.

Τὸ δὲ ἔργασμα μὲ τὸ ἔλαιον, τὸ ὁποῖον ἀποτελεῖ
τὴν βύρσαν, καὶ τὸ σκύτος, ἀπαλά καὶ εὐμάλακτα,
γίνεται εἰς τὴν Εὐρώπην μὲ τὸν ἀκόλυθον τρόπον.

Μετὰ τὸ εἰρημένον ἔργασμα, ρίπτονται τὰ δέρματα
εἰς λάκκον γεμάτον ἀπὸ νερόν κονισμένα μὲ ξηρὰ πί-
τυρα σιταρίου, καὶ ἀφίονται ἕως νὰ ἀναβοῦν ἐπάνω
ἀπὸ τὸ νερόν· ἔπειτα τὰ ἐκβάλλου, καὶ τὰ στραγγί-
ζου, μὲ ξύλινον, ἢ σιδηροῦν ρόπαλον, διὰ νὰ καθари-
σθῶν ἀπὸ κάθε μίγμα, καὶ ἰλὺν, καὶ στέλλονται εἰς
τὸν ἐπὶ τέτου κατεσκευασμένον μύλον, βετυμένα εἰς
ὄφαρέλαιον τῆ ὀνίσκας, ἢ σκυλοφαρίου, καὶ βρεγμένα
εἰς τὸν ποταμὸν περὶ τὰς 12 ὥρας, καὶ κτυπεῦνται μὲ
τὴς κοπάνους τῆ μύλου διὰ νὰ ἀπαλύνου.

Τὰ ὀνομαζόμενα ὁμῶς χλωρὰ δέρματα, κοπανίζονται
πρὸ τῆ νὰ βληθῶν εἰς τὸ ὄφαρέλαιον, καὶ ἔπειτα ἐκ-
τεινόμενα καλὰ θημωνιάζονται ἀνὰ 20 δωδεκάδας ἐπά-
νω εἰς σανίδας· καὶ ἀπὸ ἐν ἀλειφόμενα καλὰ μὲ τὸ
χέρι μὲ ὄφαρέλαιον διαιρεῦνται ἀνὰ 4, καὶ βαλλόμενα
εἰς τὸν κόπανον τῆ μύλου κτυπεῦνται, καὶ ἐκβάλλοντες
τὰ ἀπλώνου εἰς σχοινὶ νὰ ξηρανθοῦν ὀλίγον, καὶ πάλιν
κτυπεῦνται, καὶ χρίονται, ἕως νὰ στοχασθῆ ὁ τεχνί-
της ὅτι ἀπάλυναν ἀρκετὰ· ἔπειτα τὰ ξηραίνου καλὰ,
καὶ θημωνιάζοντες τα ἀνὰ 20 δωδεκάδας, τὰ τυλίσσαν
μὲ μάλλινα σκεπάσματα, καὶ ἀφ' οὗ ζεσταθοῦν με-
τρίως, πάλιν τὰ γυρίζου, καὶ σκεπάζου, προσέχοντες
νὰ μὴ συγκαῶν.

Τελευταῖον τὰ πλύνου μὲ στακτόνερον ζεστὸν εἰς
λάκκους, καὶ τὰ κτυπεῦ μὲ ξυλίνοὺς κοπάνους, ἕως
νὰ καθαρισθοῦν τελείως, καὶ τὰ ἐκτείνου εἰς σανί-
δας, καὶ αὐτὸ εἶναι τὸ ἐλαιῶδες ἔργασμα, ἢ ἄργασ-
μα, καθὼς κοινῶς λέγομεν.

Διὰ νὰ ζύσουν τὰ τομάρια ταῦτα ἀπὸ τὰ παρασαρ-
κώ-

κώματα, καὶ τὰ λεπτόνων ὅπως τὰ ἐλαφίσια, καὶ ὅμοια οἱ Εὐρωπαῖοι βυρσοδέπται μεταχειρίζονται ἐργαλεῖον ὅμοιον μὲ τὰ Ἀγγλικά τῆ τραπεζίου πινακία ἐπὶ χάλυβα κοπτερόν εἰς ὅλην τὴν περιφέρειαν, καὶ καρφωμένον εἰς τὸ κέντρον μὲ χειροπίασμα στερεόν· τὸ ὅποιον παρασύροντες εἰς τὸ καλὰ καρφωμένον δέρμα εἰς ὑψυτάτην καρίνην σανίδα, κόπτουν κάθε παρασάρκω-μα, καὶ τὸ ἀποτελεῖν ἴσον, καὶ ὁμαλώτατον.

Ἀπὸ τὸ πλῆθος τῶν ἐπίπλων, εἰς τὰ ὅποια χρησι-μεύουν ταῦτα τὰ τομάρια, καταλαμβάνομεν, ὅτι τὸ ἐμ-πόριόν των εἶναι μέγα· ἀλλ' ἐπειδὴ εἰς τὴν Τερκίαν ὀ-λίγον μεταχειρίζονται τὰ εἰρημένα ἐλαιώδη βυρσοδέπτα, καὶ ἐξαρκοῦν τὰ ἀσβεστώδη, τῶν ὁποίων ἐργασμάτων, ὡς εἶπον· καὶ στέλλονται διὰ τὴν Εὐρώπην ἐργασμένα καὶ περισσεύοντα, καθὼς καὶ ὠμά, ἢτοι ἀνέργαστα δέρ-ματα πολλὰ (Ἰδὲ ΔΕΡΜΑ), ἀναλόγως ὀλίγον ἐμπόριον γίνεται εἰς τὰ Ἐλαιοεργασμένα.

Εἰς τὴν Βυρσοδεφίαν ἀνάγεται καὶ τὸ ἔργασμα τῶν ῥοείων δερμάτων εἰς τὴν Ῥωσσίαν, τὰ ὅποια Ῥωστικά λέγονται, καὶ Τελατίνια. Ἰδὲ ῬΩΣΣΙΚΑ'.

ΒΥΣΣΟΣ. Ὅτι ἡ Βύσσος ἦν πανί, καὶ ἐγένετο ἔνδυμα τῶν παλαιῶν ἀνθρώπων, μᾶς τὸ μαρτυρεῖ ἡ ἱε-ρὰ Γραφή, καὶ πολλοὶ τῶν ἔθνικῶν Ἱστορικῶν, καὶ φιλοσόφων. Ἰδὲ τὴ δοξάζειν περὶ ταύτης οἱ σοφοὶ Συγ-γραφεῖς τῆς Μεθοδικῆς Ἐγκυκλοπαιδείας.

Οἱ περισσότεροι Φυσιολόγοι νομίζουν ὅτι ἡ Βύσσος ἦτον μαλλὶ ὄστρακοδέρματος θαλασσίου, καὶ μάλιστα τῆς μαργαροφῆς Κόγχλε δαλευμένου. Δὲν ἦτον βέβαια, ἐταξωτὸν, διότι τότε δὲν ἐγνώριζον τὸ μετὰξὶ τὰ Ἔθνη, καὶ ὅποια ἀναφέρουν αὐτὸ τὸ ὕφασμα· ἀλλ' ἔτε πορφύ-ρα, ἐπειδὴ ἡ γραφή διακρίνει τὴν πορφύραν ἀπὸ τὴν Βύσ-σον· καὶ ὁ Πλίνιος, Πausανίας, καὶ ἄλλοι ὁμοίως· ἀλλ' ἦτον ὕφασμα σπανιώτατον ἀπὸ ὕλην φυτικὴν, ἢ ζω-ικήν ἐξαίρετον, καὶ ἐγένετο εἰς διάφορα μέρη, ὡς Βύσ-σος Ἰνδική, Βύσσος Αἰγυπτιακή, Βύσσος Ἑλληνική, καὶ ἄλλαι. Ὁ Ἀριστοτέλης ὀνομάζει Βύσσον τὸ μετὰξὰ
τῶν

τῶν θαλασσίων Πινῶν· καὶ ἔχει τὸ ἀξιοπιστότερον, διότι ἀληθινὰ εἶναι χονδρὸν αὐτὸ τὸ μετάξι, ἀλλ' ὑφαινόμενον γίνεται καλλίτερον ἀπὸ τὸ μαλλί, καὶ πλησιάζει εἰς τὴν ποιότητα τῆς μεταξίς. Ἀπὸ τὸ ἴδιον κατασκευάζονται καὶ τὴν σήμερον πλεκτὰ περικνήμια, καὶ ῥῆχα ἐνίοτε, καὶ ἠθελον ἦναι πολὺ τιμιώτερα, ἀν' ἔλιπέ τὸ μετάξι· μ' ὅλον τοῦτο γίνονται ἐξαιρέτα καὶ ἀπὸ τὰ μεταξωτὰ καλλίτερα.

Διὰ τὰ νηθῆ τὸ Πιννόμαλλον τῆτο, βάλλεται διὰ μερικὰς ἡμέρας εἰς χαμόγειον ἀποθήκην διὰ τὰ ὑγρανθῆ, καὶ τὰ ἀπαλύγη· ἔπειτα κτενίζεται, καθαρίζεται ἀπὸ τὰς ἀκαθαρσίας, καὶ νήθεται, ὡς τὸ μετάξι.

Ἡ περὶ Βύσσου διαγραφή τοῦ Ἰελίου Πολυδεύκου ἀνήκει περισσότερον εἰς τὰ βαμβάκια τῶν Βαμβακοδένδρων, καὶ ὄχι εἰς τὸ Πιννόμαλλον. Ἀλλ' ἐκεῖνο δὲν νήθεται, ὡς εἶδομεν εἰς τὸ ἄρθρον Βαμβάκι· τὸ δὲ Πιννόμαλλον καὶ νήθεται, καὶ πλέκεται, καὶ ὑφαίνεται ἕως τῆς σήμερον, καὶ φέρεται ἀπὸ τὴν Ἰσπανίαν εἰς ἡμᾶς, καὶ ἡ μαρτυρία τῆς Ἀριστοτέλους εἶναι ἐγκριτότερα ἀπὸ τὴν τῆς Πολυδεύκου. Βύσσοσ λοιπὸν εἶναι τὸ Πιννόμαλλον, καὶ ἔτω πρέπει τὰ τὸ ὀνομάζωμεν.

ΒΩΛΟΣ. Κυρίως ὀνομάζεται γῆς κολλητικῆς, καὶ πηλώδους κομμάτι· καὶ παρὰ τῶν ὀπαδῶν τῆς Γαλινοῦ γινώριζονται ὡς ὠφέλιμοι οἱ ἀκόλουθοι.

Ὁ Βῶλος τῆς Ἀρμενίας, ὁ Τερκιστὶ Κίλ Ἑρμενί, καὶ παρὰ τῶν ἐλλήνιζόντων Σινωπικὴ Ἐρυθρόγεωσ, Rubrica Sinopica, ὀνομαζόμενος· τὸ χρῶμά του ἔχει ὑπερυθρον, καὶ τὴν ὑλὴν του πετρώδη, ἀλλ' ἀπαλὴν καὶ εὐθραυστον, καὶ εὐκολοκοπάνιστον· χρήσιμος δὲ εἶναι ὡς ξηραντικὸς εἰς διάφορα πάθη, διδόμενος ἐσωτερικῶσ καὶ ἐξωτερικῶσ ἐπαλειφόμενος.

Οἱ Εὐρωπαῖοι λαμβάνουσι πολὺν ἀπὸ αὐτὸν, καὶ ἄλλον ὅμοιον ὀνομαζόμενον παρ' αὐτῶν Βῶλον Ἀνατολικόν, ὡς εὕρισκόμενον εἰς τὴν Ὀθωμανικὴν Ἐπικράτειαν, τὴν ὁποίαν ὅλην Ἀνατολικὴν ἐπονομάζουσι διὰ τῆς θέσεωσ τῆς πατρίδος των, *Bol fin du Levant.*

Β ὦ.

Βῶλος ὀνομάζεται καὶ ὁ γινόμενος ἀπὸ τὸ κατὰ-
σταγμα τῆς πλύσεως τῶν μετάλλων εἰς τὰ μεταλλεῖα
μετὰ τὸ χάρισμα τῆς ἄμμο, ὁ ὁποῖος ἐπειδὴ κατα-
πνευάζεται εἰς σχῆμα κοπάνης πλατῦς, καὶ κατὰ τὸ
εἶκος, ἢ πλάτος ἐνὸς δακτύλου, Βῶλος Κοπανικός,
ἢτοι Bol en Pille λέγεται Γαλλιστί.

ΒΩΛΟΣ ΛΕΥΚΟΣ, εἶναι εἶδος Ἀργίλλου στυπτικός,
ἀλλὰ δὲν φθάνει τὸν Ἀρμενιακὸν εἰς τὴν τοιαύτην ἐνέρ-
γειαι.

Βῶλος παρὰ τῶν ἰατρῶν ὀνομάζεται καὶ κάθε ἰατρι-
κὸν ζυμωμένον εἰς σχῆμα πιλῆ, καὶ διδόμενον εἰς
μίαν, ἢ πολλὰς ἐνθέσεις μετὰ τὴν μύτην τοῦ μαχαι-
ρίου ὡς τῷ ἐδόθη Κασσία εἰς Βῶλον, κ. τ. λ.

ΒΩΛΟΣ ΚΑΤΣΙΜΗ, χῶμα τεαρῶδες, καὶ μαῦρον
κτυπηδεδεμένον μετὰ ῥίζας χόρτων ξηρὰς, καὶ κοπτομένην
κατὰ τὴν ἐπιφάνειαν τῆς γῆς· χρησιμεύει ἀντὶ ἀνθράκων,
καὶ ξύλων εἰς ἀνάμμα πυρὸς πρὸς θερμασίαν, καὶ
εἰς ἀγαγέρισμα. Εὐρίσκεται εἰς τὴν Βορείαν Γαλλίαν, καὶ
Ὀλλάνδαν, καὶ προτιμᾶται ἀπὸ τὰς ῥηθείσας ὕλας διὰ
καύσιμον. Ἰδὲ ΓΗ ΚΑΤΣΙΜΗ.

Γ

ΓΑΓΑΪΤΗΣ, ἢ Πέτρα Θρακία, Γαλλ. Jayet,
πέτρα ὀλομέλατος στίλβουμένη εἰς τὸν καλλίτερον τρόπον,
καὶ τοῦτο καὶ παρὰ τῶν Ἀρχαίων ἐγίνετο καθρέπτis.

Ἐπειδὴ δὲ καὶ διὰ τὸ στίλβωμα, καὶ διὰ τὸ καύ-
σιμον, καὶ διὰ τὴν ἠλεκτρικὴν δύναμιν, ὁμοιάζει μετὰ τὸ
ἠλεκτρον, πολλοὶ Ὀρυκτολόγοι τὰ συνενώνου εἰς τὰ ἴδιον
γένος. Κατὰ τὸν Ὀρυκτολόγον Οὐαλλέριον εἶναι ἀσφαλ-
τὸς μαῦρη γαιώδης, λιθοποιηθεῖσα ὥστε φλογίζεται,
καὶ βυθίζεται εἰς τὸ νερὸν, καὶ ὅταν διασπᾶται ἀποφέ-
ρει ὀσμὴν τῆς Λιθάνθρακος.

Διαφέρει ἀπὸ τὸν μαῦρον Ἀχάτην, διότι φλογίζεται,
καὶ εἶναι ἐλαφρότατος, καὶ κατὰ πάντα ἐπίσκιος. Εἰς

τὴν Βυρτεμβέργην κατασκευάζεν μὲ αὐτὸν πυξίδας, βραχιόλια, ἐνώτια, καὶ παρόμοια στολίδια.

Εἰς τὴν Χυμικὴν διασταλλαγὴν δίδει χυμὸν ὀξειδωτὸν ὑπόλευκον, ἔλαιον λεπτὸν μαῦρον, καὶ ἄλλο ἔλαιον μαῦρον βετυρῶδες.

Ὁ Τεχνητὸς Γαγάτης εἶναι εἶδος ἐγκαύστου ὑέλε χρωματισμένης. Ἰδὲ ἜΓΚΑΤΤΩΝ.

ΓΑΕΪΔΑΡΟΣ, ὁ ὄνος, ζῶν ἡμερον καὶ ὀκνηρὸν, διὰ τῆτο πάντοτε ἔρεται. Ἰδὲ ὈΝΟΣ.

Ὁ κατὰ τὰλλα φιλολογικώτατος κύρ Κοραῖς λανθάνεται διαφρασίζων, ὅτι πρέπει νὰ γράφηται, καὶ νὰ προφέρεται Γάδαρος κατὰ τὴν διεφθαρμένην τῶν Χίων προφορὰν, ὡς καὶ Βεῦδι, τὸ Βεῖδιον· καὶ ὑποπίπτει εἰς τὴν ἀλλόκοτον ἀνάγκην νὰ ἐτοιμολογήσῃ τὸν Γαεΐδαρον ἀπὸ τὸν Κάνδαρον· ἀνακλιψίς ἀξία Κωμωδίας.

ΓΑΪΖΑ. Ὑφασμα μεταξωτὸν, ἢ λιγὸν λεπτότατον, καὶ ἀραιότατον, ὀμαλὸν, ἢ ἀραδατὸν, ἢ ἀνδρῶν ἀπλῶς, καὶ μὲ χρυσοῦν, ἢ ἀργυρόνημα, τὸ ὁποῖον Τριχιὰν εἰς τὴν κοινὴν γλώσσαν ἐμάθομεν· καὶ εἶναι χρῆσιμον εἰς γυναικεῖα ἐνδύματα. Ἰδὲ ΤΡΙΧΙΑΪ.

ΓΑΪΑΚΟΝ. Gayac. Ἰδὲ ΞΥΛΟΝ ἸΝΔΙΚΟΝ, ἢ Ἀΐγιον.

ΓΑΪΤΑΝΙ, Ἰδὲ ΣΧΟΙΝΟΠΛΕΚΤΟΝ.

ΓΑΛΑ. Ἡ γνωστὴ πρώτη τροφή τῶν τετραπόδων ζώων, καὶ τῶ ἀνθρώπου, αἷμα διεφθαρὸς ἐκ φύσεως, κατὰ τὰς σωματολόγους Φυσικὰς. Γάλα λέγεται καὶ χυνομένη παρὰ πᾶν ἰχθυῶν. σπορὰ εἰς τὰς ὑποθαλασσίους πέτρας πρὸς γέννησιν τῶν ὁμοίων τῶν· ἀλλὰ ταῦτα ἀχρηστα διὰ τὰς ἐμπόρους.

Τὸ Γάλα πολλῶν ζώων, μάλιστα τῶν βοῶν, προβάτων, καὶ αἰγῶν, χρησιμεύει εἰς τὸ ἐσωτερικὸν ἐμπόριον· τὰ δὲ ἐξ αὐτῶ, οἷον βέτυρον, καὶ τυρίον, χρησιμεύει καὶ εἰς τὸ ἐξωτερικὸν, ὡς βλέπεις εἰς ταῦτα.

Γάλα Σελήνης, τὸ Μεταλλικὸν Ἀγαρικόν. Ἰδὲ ΑΪΓΑΡΙΚΟΝ.

Γάλα Παρθενικόν, ὑγρὸν εὖοσμον, κατασκευαζό-

ζόμενον με τὴν διάλυσιν τῆ σιλφίᾳ, καὶ στύρακος εἰς τὸ οἰνόπνευμα· ἔλαβε δὲ τὴν ὀνομασίαν, διότι χυνόμεναι ὀλίγαι ρανίδες εἰς καθαρὸν νερὸν, λαμβάνει τὸ χρώμα τοῦ Γάλακτος.

Κατασκευάζεται ἀκόμη καλλίτερον μὲ τὸ μίγμα τοῦ λευκῆ Βαλσάμου, καὶ Στύρακος εἰς δάκρυ, καὶ με προσθήκην μόσχου, ἢ ξυλαλόης, κατὰ τὴν ἀρέσκειαν τῶν μεταχειριζομένων· ὅταν δὲ συμμιχθῇ καὶ Σμύρνα, καθαρίζει τὰς κηλίδας τῆ προσώπου, ἀλλὰ δὲν εὐωδιάζει· ὥστε εἶναι κοσμητικόν.

Τὸ καλὸν εἶναι ἐρυθρὸν, διαφανές, εὐωδέστατον, καὶ ὅσον τὸ δυνατόν ὀλιγώτερον νὰ μυρίζῃ τὸ οἰνόπνευμα.

Φέρεται ἀπὸ τὴν Εὐρώπην εἰς δοχεῖα ἀργίλλινα, καὶ πτωλεῖται εἰς τὰ λεπτοπωλεῖα, καὶ τὰ Φαρμακοποιεῖα.

ΓΑΛΒΑΝΟΝ. (Κασνὶ Τερκιστί) Κόμμι ἀποστάζον ἀπὸ τὰ χαράγματα ναρθηκώδους δένδρου τῆς Ἀραβίας, καὶ Συρίας, ἐπονομαζομένε Νάρθηκος Γαλβανοφόρου. Παρὰ τῶν Προγόνων μας ὀνομάζετο Χαλβάνη, καὶ μοὶ φαίνεται ἀρμοδιωτέρα, ὡς ἐπιτημοτέρα ἢ λέξις.

Τὸ Γάλβανον, καθὼς καὶ πολλὰ τῶν κόμμεων, εἶναι ἢ εἰς δάκρυ, τὸ ὁποῖον εἶναι ἐκλεκτὸν, ἢ εἰς κομματῆς τὸ κατώτερον, καὶ ἀπὸ τὸ ὕστερον τοῦτο καλλίτερον εἶναι, ὅσον ἐμπεριέχει λευκὰ δάκρυα, ξηρὸν, καθαρὸν, καὶ με ὀλιγώτεραν δυσωδίαν. Τὸ δάκρυ εἶναι χρυσοκίτρινον ἔξωθεν, καὶ κιτρινωπὸν ἔσωθεν, πικρὸν εἰς τὴν γεῦσιν, καὶ με ὀξεῖαν ὀσμὴν.

Χρησιμεύει πολὺ εἰς τὴν Ἰατρικὴν, μάλιστα διὰ ἔμμετλαστρα.

ΓΑΛΕΡΑ, Ἰδὲ ΝΑΥΣ.

ΓΑΛΗ, ἢ Γάτα, καὶ παρὰ τῶν Πολιτῶν, ὄχι καλλίτερα, Κάτα, ζῶον γνωστὸν ἡμερον, καὶ ἄγριον, τὸ ὁποῖον δίδει εἰς τὸ ἐμπόριον μόνον τὸ δέρματῃ εἰς τὴν Διφθερεργίαν.

Τὸ δέρμα ταύτης εἶναι πολλῶν χρωμάτων, καὶ πολυποίκιλον, χρήσιμον εἰς τὰς πτωχές. Τὸ μαῦρον ζη-

τεῖ-

τεῖται ἀπὸ τοὺς Ἑβραίους, καθὼς καὶ τὸ μαῦρον Λαγίδιον. (1)

ΓΑΝΩΜΕΝΟΣ ΣΙΔΗΡΟΣ (Τενεκές), Ἴδὲ ΣΙΔΗΡΟΣ ΓΑΝΩΜΕΝΟΣ.

ΓΑΝΩΝΩ, τὸ, χρίω μὲ κασσίτερον, καὶ τὸ, λευκαίνω; ὅθεν γανωμένα ἀγγεῖα χάλκινα, τὰ κασσιτερωμένα. Ὁμοίως δὲ γανωμένα λέγονται καὶ ὅσα πῆλινα σκεύη, καὶ ἀγγεῖα εἶναι χρισμένα μὲ λιθάργυρον, ἢ τι ὅμοιον.

ΓΕΝΝΗΜΑΤΑ ὀνομάζω μὲ λέξιν συνειθισμένην εἰς τὴν πατρίδα μου, καὶ ἐμπεριλαμβάνουσιν ὅλα τὰ σπόριμα, ὅσα ἀποτελεῖσι ψωμί, ἢ τρέφειν τὰ ζῶα, καθὼς καὶ ἡ Grain, ἢτοι Grani τῶν Ἱταλογάλλων Λέξις λέγονται δὲ καὶ Σπάρτα, διότι σπείρονται.

Ἀπὸ τὰ γεννήματα ἄλλα λέγονται πρῶιμα, ὅσα σπείρονται τὸ φθινόπωρον, καὶ θερίζονται τὸ θέρος, καθὼς τὰ σιτάρια, καὶ ἡ βρύζα, ἐπονομαζόμενα καὶ χονδρὰ γεννήματα. ὄψιμα δὲ, ἢ λεπτὰ, τὰλλα, ὅσα σπείρονται τὴν ἀνοιξιν, καὶ τὸ θέρος θερίζονται, ὡς κριθάρι, βρώμη, χρήσιμα εἰς τὴν τροφήν τῶν ἀλόγων ζώων.

Εὐφόρος ὀνομάζεται ὁ τόπος, εἰς τὸν ὁποῖον αὐτὰ τὰ κσιωδῶς ἀναγκαῖα γεννήματα σπειρόμενα εὐδοκιμοῦν, καὶ κοιᾶτοι εἶναι ἡ Ἰνδία, ἡ Αἴγυπτος, καὶ ἡ Πολωνορῶσσία κατ' ἔξοχὴν, ἀν δὲν προσθέσω καὶ τὴν Ἱταλίαν καὶ Ἑλλάδα καλλιεργούμενην κατὰ δεύτερον λόγον. Εἶναι δὲ τὰ ἀκόλαθα.

Διά

(1) Μοσχογαλῆ, Κανάδι, Ζαρδαβᾶς, Σαμῆρι, Σκίυρος, καὶ αἱ ἀμφίβιοι ἐνυδρίδες κατὰ τὸν Μαδιόλον, ὅπαδὸν τῆ Διοσχορίδα ἀνάγονται εἰς τὸ γένος τῆς Γαλῆς.

Διὰ τροφήν τῶν ἀνδράπων

Διὰ τροφήν τῶν ἀλόγων ζώων

Σιτάρια διάφορα
 Βρύζα, ἡ ὁποία καὶ Σύ-
 καλη ὀνομάζεται.
 Ἀραβοσίταρον
 Κεγχρί
 Κριθάρι.

Κριθάρι
 Βρώμη
 Ὄροβος
 Ἀραβοσίταρον
 Καλαμβόκι.

Γεντιανή, χόρτον μὲ ρίζαν, συνωνυμμένην, πα-
 ρωνομασθὲν ἀπὸ Γεντίου Βασιλέως τῆς Ἰλλυρίας, ὁ ὁ-
 ποῖος ἐδοκίμασε πρῶτος τὰς θαυμασίους ἐνεργείας τῆς,
 κατὰ τὸν Πλίνιον.

Δύω ἀπὸ τὰ εἶδη τῆ χόρτου τούτου ὀνομαζόμενα πα-
 ρὰ τῆ Τερνεφόρτου τὸ μὲν Γεντιανὴ Μείζων, τὸ δὲ
 Σταυρωτὴ, Cruciata, χρησιμεύον εἰς τὴν Ἰατρικὴν μὲ τὴν
 ἀπολύχριστον ρίζαν τῶν, ἡ ὁποία ὑπολαμβάνεται ἑξαίρε-
 σατὸν ἀντιφάρμακον, καὶ καλὸν ἐναντίον τῶν λοιμικῶν πα-
 θῶν εἶναι διαφορητικὴ, δίδεται μὲ καλὴν ἔκβασιν εἰς
 τὰς διαλείποντας Πυρετὰς, καὶ διὰ τῆτο φημίζεται πα-
 ρὰ τῶν Ἰατρῶν, ὡς Εὐρωπαϊκὴ Κίνα. Εἶναι στομαχι-
 κή, ἀνθελμινθιακὴ, κ. τ. λ.

Βλαστάνει τὸ ὠφέλιμον τῆτο χόρτον εἰς τοὺς ὑγροὺς
 τόπους τῆς Βοργανίας, εἰς μερικὰ μέρη τῶν Πυρηναίων,
 καὶ εἰς τὰς Ἀλπεις. Ὁ καυλὸς τε γίνεται ὑψηλὸς, κε-
 ρατὸς εἰς τὰ ἔσω, καὶ ὀμαλὸς, μὲ κόμβους ἑξωθεν ἀνα-
 βλαστάνοντας ἀνὰ δύο κλόνας ἕκαστος, τὰ φύλλα του
 εἶναι πρασινοκόκκινα παρόμοια μὲ τῆ Πεντανεύρου· τὰ
 ἄνθη τε κίτρινα, καὶ ὁ σπόρος του στρογγύλος, καὶ ἑ-
 λαφρός· ἡ δὲ ρίζα του κίτρινη, πικροτάτη, καὶ ἐνίοτε
 χορδρὴ, ὅσον βραχίων, ἀλλὰ διηρημένη εἰς πολλὰ μέρη
 καθ' ἑαυτὰ ἕνα δάκτυλον.

Καλὴ εἶναι ἡ μεσαίε μεγέθους, νέα, ξηρὰ, μὲ μικρὰ
 γένεια, καθαρὰ ἀπὸ χῶμα, καὶ χρυσοκίτρινη, τὸ ὁ-
 ποῖον φανερώνει ὅτι ἔξηράνθη εἰς τὸν αἶρα, ἡ δὲ ὑπο-
 μέλανος εἰς τὸν κλίβατον, καὶ εἶναι κατατώτερα.

Ἡ

Ἡ Γεντιανίς, *Gentiana Americana flore caeruleo*, γίνεται εἰς τὴν Ἀμερικὴν, κατὰ τὴν Ἰαμαϊκὴν Νῆσον, μεῖνδος κυανῶν ὠραίων· διὰ τῆτο φυτεύεται καὶ εἰς τοὺς κήπους πρὸς στολισμόν. Ἐχει καὶ αὐτὴ ἰαματικάς ἐνεργείας.

Γῆ, ὀνομάζεται ἡ σφαῖρα αὕτη τῆς γεννέσεως, ζωῆς, καὶ ταφῆς μας. Ὡς δὲ σῶμα ἐσίας στερεᾶς, καὶ βαρείας, τὴν ἐκλαμβάνομεν ἐνταῦθα, σύνθετον ἀπὸ πολλὰς μεταλλικὰς, καὶ φυτικὰς ἐσίας, καὶ χρήσιμον εἰς τὴν βαπτικὴν, πηλουργικὴν, καὶ ἰατρικὴν.

Γῆ Σμηγματικὴ, *Smectin*, εἶναι ἡ χρησιμεύουσα εἰς πλύσιμον τῶν μαλλίων, ἀπὸ τὴν πιμελὴν αὐτῶν· πηλὸς, παχὺς, ἰξώδης, στιλπνὸς, καὶ βαρὺς, μαῦρος, ἢ καὶ κίτρινος, εὐρίσκόμενος εἰς πολλὰ μέρη τῆς Ἀγγλίας. Χρησιμεύει καὶ εἰς τὴν πηλουργικὴν διὰ κατασκευὴν πολλῶν πηλίνων ἀγγείων. Ἰδὲ ΠΗΛΟΣ, καὶ ΣΜΗΚΤΙΣ.

Γῆ διὰ τὸ Ζάχαρι, ὀνομάζεται εἶδος· χῶματος χρησίμου εἰς τὸ λεύκασμα τῆς ζαχάρεως εὐρίσκόμενον εἰς τὴν Γαλλίαν, καὶ εἰς τὴν Νῆσον Γκαλδελῆππαν. Ἰδὲ ΖΑΧΑΡΙ.

Γῆ Λημνία, ἢ Σφραγιστή. Χῶμα εὐρίσκόμενον εἰς τὴν Ἡφαιστίαν Λῆμον, καὶ σφραγιζόμενον παρὰ τῶν Ἐπιστατῶν εἰς ἐνδείξιν τῆς γνησιότητος. Εἶναι δὲ βαρεῖα, ἀργιλλώδης, ἀπαλὴ, καὶ εὐφραυστος, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον κοκκίνη, ἢ λευκίζουσα, καὶ κίτρινωπὴ, διὰ τοῦτο καὶ Κίτρινη ὀνομάζεται παρὰ τῶν Γάλλων, στυπτικωτάτη, χρησίμη εἰς τὰς αἱμορραγίας, καὶ τὴν πανώλην. Οἱ Παλαιοὶ, κατὰ τὸν Πλίνιον, ἀπέδιδον εἰς αὐτὴν πλῆθος δυνάμεων, αἱ ὁποῖαι δὲν ἀληθεύουν. Καλητέρα εἶναι ἢ εἰς μικρὰ σώματα κοκκινωπά. Ὄνομάζεται δὲ καὶ Σαμία Γῆ.

Ἡ Λημνία Γῆ ἔχει ἀρχαιοτάτην ὑπόληψιν· ὁ Ὅμηρος, καὶ Ἡρόδοτος τὴν ἀναφέρουν. Ὁ Διοσκορίδης γράφει ὅτι εἰς τὸν καιρόν τε, σφάζοντες τράγον, ἔκαμναν μετὰ τὸ αἷμά του καὶ τὴν γῆν πηλὸν, καὶ τὸν ἐσφράγιζον

ὁ Ἰε-

ὁ Ἱερεὺς τῆς Ἀφροδίτης με' σφραγίδα ἐκτυπῆσαν μορ-
φήν αἰγός. Ἐπὶ τῆ Γαλινῆ εἶχε παύση ἡ θυσία τοῦ
γράγου, πλὴν ἦσαν ἄλλαι δεισιδαιμονίαι· ἐπὶ δὲ τῶν
ἡμερῶν μας κατὰ τὴν 6. τῆ Αὐγέστη μετὰ τὴν Λειτουργίαν
ὕπαγην. οἱ Ἱερεῖς με' τὸν Ὀθωμανὸν Διοικητὴν τῆς
Νήσου εἰς τὸν τόπον, ὅπως ἐξορύσσεται τὸ χῶμα τοῦτο,
καὶ πλῆθος Χριστιανῶν, καὶ Τέρκων, ἀνοίγαν τὴν φλέ-
βα, ἀνασκάπτειν ὅσιν γῆν χρειάζονται διὰ τὸν Βασιλέα,
κρατεῖ καὶ ὁ Διοικητής, καὶ ἄλλοι, τὰς σφραγίζει με-
τὴν σφραγίδα του, καὶ τὰς διανέμει. Εἶναι δὲ αὐστη-
ρῶς ἐμποδισμένον τὸ ἀνοιγμα τῆς φλεβὸς ἐκείνης δι' ὅ-
λον τὸ λοιπὸν ἔτος.

Γῆ Σκιώδης, Terre d'ombre, χῶμα πετρώδες,
πέτρα ὑπομέλανος χρυσίμη εἰς τοὺς ζωγράφους, καὶ
εὐρισκομένη εἰς τὴν Αἴγυπτον. Καιομένη κοκκινίζει πε-
ρισσότερον, καὶ χρησιμεύει εἰς βαφήν τῶν χειρωτίων.
εὐρίσκεται καὶ εἰς τὴν Κολωνίαν, ἀλλὰ μελανώτερα
τῆς πρώτης. Ὅταν καίηται, χρειάζεται προσοχὴ εἰς τὰς
παρευρισκομένους, διότι ὁ καπνός της εἶναι βλαπτικώ-
στατος.

Γῆ Περσικὴ, ἡ ὁποία καὶ κόκκινον Ἰνδικὸν ὀνο-
μάζεται· εἶναι δὲ πετρώδης, κοκκίνη, εὐθραυστοτάτη,
κατάπαντῶσα μετὰ τὸ ἀρκετὸν τρίψιμον σχεδὸν ἀφαν-
εστος, καὶ ἀποτελοῦσα ὡραῖον κόκκινον χρῶμα, χρησι-
μεύουσα εἰς τὰς ὑποδηματοποιὰς διὰ τὸ τοιοῦτο χρῶμα·
καταχρηστικῶς ὀνομάζεται καὶ Ἀγγλικὸν Κόκκινον.

Γῆ Καστίνα, ἡ τῆς Πέτρας, εὐρισκομένη εἰς τὰ
Μεταλλεῖα τῆ σιδήρου, καὶ χρησιμεύουσα εἰς τὸ χάνευ-
μα, ἢτοι λύσιμον αὐτοῦ.

Γῆ Κοκκίνη. Ἰδὲ ΒΩΛΟΣ.

Γῆ Κιμωλία (1) εἶδος Βώλης, ἡ γῆς σμικτικῆς εὐ-
ρισκομένης εἰς τὴν Νῆσον Κίμωλον. Εἶναι δὲ λευκὴ, βα-
ρεῖα,

(1) Τεβεσίρι, καὶ Κρέτα ἀπὸ τοῦ Κρήτη, ἡ ὁποία καὶ Κί-
μωλις ἀρχαίως ἐλέγετο, ὅθεν καὶ ἐπωνομάσθη ἡ γῆ αὕτη.

ρεΐα, χωρίς γεῦσιν, γεμάτη ἀπὸ ψιλὴν ἄμμον αἰσθανομένην εἰς τὰ ὀδόντια· εὐφραυστος, καὶ χωρίς ναβράση, ἢ φερμανθῆ βρεχομένη, ἀλλὰ διαλυομένη εἰς πηλόν· χρησιμεύει εἰς τὸ λεύκασμα τῶν λινῶν πανίων, ἀλλὰ μὲ προσοχὴν διὰ τὸ μὴ τὰ φθείρη. Ἡ ἐνδομουχῆσα ἄμμος, εἰς τὴν Ἱατρικὴν χρησιμεύει διὰ τὴν διαλύσιν τὰ πρίσματα.

Γῆ Πρασίνη, ἢ Κυπρία, εὐρισκομένη εἰς τὴν Βερώνην τῆς Ἰταλίας, ἢ ὁποῖα εἶναι, καὶ ὀλοπράσινη, χρησίμη εἰς τοὺς ζωγράφους δι' αὐτὸ τὸ χρῶμα.

Γῆ Καυσίμη, ἢ παρὰ τῶν Ὀλλανδῶν ταυτοσημάντως Vunlandt, καὶ παρὰ τῶν Γάλλων Tourbe, εἶναι μαυροειδῆς, καὶ φειαφώδης, χρησίμη εἰς τὴν Ὀλλάνδαν, καὶ πολλὰ μέρη τῆς Γαλλίας ἀντὶ ἀνθράκων διὰ τὴν φωτίαν. Ἡ εὐρισκομένη εἰς τὰς διόρυγας, καὶ αὐλάκια τῶν πόλεων, ἔσα κατὰ πολλὰ φειαφώδης, προξενεῖ δυσωδίαν, καὶ εἶναι εὐμεταχειρίστος εἰς μόχθους τοὺς πτωχῆς. Ἡ εὐρισκομένη εἰς τὰ ἔλη (βάλτους), καὶ ἔχουσα συμπλέκτες ρίζας χόρτων, εἶναι καλιπτέρα, καὶ ἐπονομάζεται ὀρθότερον Βῶλος Καυσίμη. Ἰδὲ τῆτο.

Εἰς τὴν Ὀλλάνδαν, καὶ τὰ τοιαῦτα μέρη, διὰ τὴν ἔλλειψιν τῶν ἀνθράκων, καὶ ξύλων, εἶναι πολύχρηστος ἢ τοιαύτη γῆ, ἢ Βῶλος, καὶ ἐμποδίζεται ἢ ἐμπορικὴ ἔξοδος τῆς ἀπὸ τὴν Ἐπικράτειαν.

Οἱ πλούσιοι προτιμῶσι τὴν καλὴν Βῶλον ἀπὸ τοὺς ἀνθράκας· διότι αὕτη καιομένη διαμένει πολλὴν ἄραν, καὶ εἰς τὸ ἔφημα τῶν μαγειρείων, καὶ εἰς τὸ ζέσασμα τῶν κοιτῶνων.

Εἰς τὴν Αἴγυπτον, ὅπου παρομοίως λείπουν τὰ ξύλα, καίεν τὰς Βουριάς, καὶ ἄλλων ζώων κόπρους εἰς τὰ μαγειρεῖά των.

ΓΙΓΚΪΒΕΡΙ, Ἰδὲ ΖΙΓΚΙΒΕΡΙ. Τὸ Ζιγτζιφύλλι, ἢ Πιπερόριζα. Ἰδὲ καὶ ΠΙΠΕΡΟΡΡΙΖΑ.

ΓΙΓΣΕΓΚΟΝ. Ἰδὲ ΖΙΓΣΕΓΚΟΝ.

ΓΛΥΚΥΡΡΙΖΑ, ἢτοι ρίζα γλυκεῖα διὰ τὴν ὀροστικὴν, καὶ γλυκεῖαν ποιότητά της, ἀπὸ τὴν ὁποῖαν ἔξο-

ξοδεύεται πλῆθος πολὺ εἰς τὰ Φαρμακοποιεῖα, διὰ τὸ
 χρειάζεται καὶ καλιτέραν περιγραφὴν. Ἡ ρίζα αὕτη ἔρ-
 πασα ὑπὸ γῆν ἀναδίδει εἰς πολλὰ μέρη χόρτα δίπηχα
 καὶ μὲ φύλλα πράσινα ἰξώδη, καὶ κομμώδη, πυκνά, στιλ-
 πνώδη, καὶ ἡμιστρόγγυλα· τὸ κόκκινον ἄνθος των ὁμοιά-
 ζει τὸ τῆ Τακίνθου· ὁ σπόρος των εἶναι ἐγκλειστος εἰς
 λοβὸς περισφιγμένους πρὸς ἀλλήλους, καὶ σχεδὸν συνε-
 πνωμένους.

Φημίζεται ἡ Γλυκὺρρίζα τῆς Ἰσπανίας, ὡς καλιτέ-
 ρα, μάλιστα τῆς Ἀργαῶνας, καὶ Σαραγόσης· ἀνάγε-
 ται εἰς τὰ λοβώδη χόρτα, καὶ ὁμοιάζει τῆς Πισούς.
 Εὐρίσκεται καὶ εἰς τὴν Γερμανίαν, καὶ Ῥωσσίαν, ἀλλὰ
 πρὸ πάντων εἰς τὴν Περσίαν, ὅπου ἡ ρίζα γίνεται
 χονδροτέρα βραχίονος· καὶ τίς ἀμφιβάλλει ὅτι εἰς τὴν
 Ἑλλάδα νὰ μὴ εἶναι; (1) Χρησιμεύει δὲ ὁ πηγμένος
 χυμὸς τῆς, ὁ ὁποῖος Τουριστὶ λέγεται Μιάμπαλη, καὶ
 γίνεται ὡς ἀκολέθως.

Ὅταν βράσῃ καλὰ ἡ Γλυκὺρρίζα κιτρινίζει τὸ νερὸν,
 τὸ ὁποῖον ἀφ' οὗ κατασταλάξῃ, καὶ ἀναδυμιασθῇ μὲ
 τὴν φωτίαν, ἀφίνει ὑπόστασιν μελανὴν, καὶ αὐτὸς εἶναι
 ὁ χυμὸς, μαῦρος ἀπ' ἔξω, καὶ μὲ στιλπνότητα ἔσω,
 εὐθραυστος, καὶ γλυκονόστιμος; χρήσιμος εἰς τὸν βῆ-
 χνα, καὶ τὰ πάθη τῆ πνεύμονος, μάλιστα εἰς χρῆσιν
 τῶν μικρῶν παιδίων.

Εἶναι καὶ δένδρον Γλυκὺρρίζης εἰς τὴν Ἀμερικὴν μὲ
 φύλλα ὅμοια τῆς Τακινθῆς, καὶ μασσώμενα εἶναι
 γλυκὰ, ὡς ἡ Γλυκὺρρίζα· καὶ μὲ αὐτὰ γίνεται Πτισά-
 νη κοιλιακὴ ἐξαίρετος. Ὁ καρπὸς τῆ δένδρου, ἥτοι ὁ εὐ-
 ρισκόμενος σπόρος μέσα εἰς τῆς λοβούς ἄντας σκληρὸς,
 γίνεται κομβολόγια, καὶ περιδέραια· ὀνομάζεται Λατι-
 νιστὶ Abrus Alpini.

ΓΛΩΣΣ-

(1) Γίνεται εἰς τὴν Πελοπόννησον, καὶ κατ' ἔξοχὴν εἰς τὰς
 Παλαιὰς Πάτρας, ὅπου συνάζουν τὴν ρίζαν τῆς, φορτόνοντες τὴν διὰ
 τὴν Ἀλεξάνδρειαν.

ΓΛΩΣΣΑ. Τὸ γνωστὸν μέλος τοῦ ζώου, ἔγκλειστον εἰς τὸ στόμα, καὶ ὄργανον τῆς γεύσεως, καὶ φωνῆς. Τῶν λοιπῶν ζώων αἱ γλῶσσαι τρώγονται μόνον ὡμαί· τῶν βοῶν ὄμως καὶ ἀλατισμένα, ἢτοι ταριχευμένα, καὶ καπνισμένα ἀποτελεῖν ἐμπόριον· ὁμοίως δὲ καὶ τῶν αἰγῶν, καὶ μερικῶν ὄφαιων μεγάλων.

Εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν ἐπαινεῖνται αἱ καπνισμένα τῆς Ἀδριανουπόλεως, καὶ μετακομίζονται πολλαί· ὁμοίως καὶ ἀπὸ τὰ Παραδουνάβια μέρη, καὶ Βλαχίαν, ἀλλ' αἱ πρῶται εἶναι ἐγκριτότεραι.

ΓΟΓΓΥΛΙΑ, τὰ καὶ Κογκύλια λεγόμενα, ρίζαι χόρτων διαφόρων εἰδῶν, τὰ ὅποια δὲν χρησιμεύουν εἰς τὸ ἐμπόριον.

Ἡ δὲ ρίζα τῶν Κογκυλίων, μετὰ τὴν ἐφεύρεσιν ἐνὸς Περσικῆς Χυμικῆς, ἐγένετο χρήσιμος εἰς τὴν κατασκευὴν ζαχάρεως, τὸ ὅποιον προμηνύει ὅτι δύναται νὰ ἀναπληρώσῃ τὸν τόπον τῆς Ἀμερικανῆς ζαχάρεως· ὥστε ἠμπορεῖ νὰ ἀποτελέσῃ ἐμπόριον ἀρκετὸν ἐκεῖνο τὸ χόρτον, τὸ ὅποιον ὁ Κύρ Σαβαρῆς εἰς τὸ μέγα Ἐμπορικόν τε Λεξικὸν δὲν κατεδέχθη νὰ συναριθμῆσῃ εἰς τὰ χρήσιμα χόρτα διὰ τὸ ἐμπόριον.

ΓΟΜΜΑ. Λέξις Ἰταλικὴ ἀπὸ τῆς Ἑλληνικοῦ. Ἰδὲ **ΚΟΜΜΙ.**

ΓΟΥΜΕΝΑ. Λέξις Ἰταλικὴ σημαίνουσα τὴν Γαλλιστὶ Cable, κατὰ συγκεκομμένην παραγωγὴν ἀπὸ τῆς Κάμηλος Ἑλληνικῆς· εἶναι δὲ τὸ χόνδρον σχοινί, εἰς τὸ ὅποιον εὐρίσκονται δεμένα αἱ ἀγκυραὶ τῆς παραβίου διὰ νὰ τὸ ἀράξουν, νὰ τὸ βαστάσων, ἢ νὰ τὸ ῥυμελκήσων. Ἰδὲ **ΚΑΜΗΛΟΣ.**

ΓΟΥΝΑ. Δέρμα ζώου ἐργασμένον, ἢ καὶ ἀνέργαστον μεταχειριζόμενον ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους διὰ ζέσταν, ἢ στολισμὸν· καὶ ἐπειδὴ διὰ τῆτο ὀνομάσθη, Διφθέρα, διότι φθείρεται δὶς, ἢτοι καὶ ἐπάνω τῆς φυσικῆς ζώου, καὶ ἐπάνω τῶν ἀνθρώπων μετὰ τὸ μαλλίτης, ἐγὼ προτιμῶ ταύτην τὴν λέξιν, καὶ καταγράφω ἐκεῖ τὰ περὶ αὐτῆς. Βλέπε λοιπὸν **ΔΙΦΘΕΡΑ.**

ΓΟΥ-

ΓΟΥΝΑΡΙΣ, ὁ Διφθερουργός, ἢ Διφθεροποιός.

ΓΥΨΟΣ. Πέτρα ἀπαλή εὐθραυστος, χωρὶς ὀσμὴν, εὐκολόκαυστος, καὶ γινομένη τίτανος, μὴ διαλυομένη εἰς τὸ νερόν, καὶ χωρὶς βρασμόν. Ἡ χρῆσις τῆς εἶναι εἰς πολλοὺς γνωστὴ, καὶ ἡ τεκτονικὴ λαμβάνει πολλὴν βοήθειαν διὰ τὴν κάμη εἰς τοὺς τοίχους ἀνθρῶν γλυπτὰ, καὶ κτηνοδοχεῖα εἰς τὰς ἐστίαις, καὶ τὴν συνδέσῃ τὰ ὑελία εἰς τὰ κλειστὰ παράθυρα. Εὐρίσκεται εἰς πολλὰ μέρη, καὶ εἰς τὰ μεταλλεῖα τοῦ χαλκοῦ, καὶ τῆς στύφειας, καὶ κατὰ τὴν περιγραφὴν τῆς κυρῆς Ἰσσιέας, Justinieu, μέλῃς τῆς Βασιλικῆς Ἀκαδημίας τῶν Ἐπιστημῶν τῆς Γαλλίας, εἶναι τριῶν εἰδῶν· εἰς πέτρας μεγάλας, καὶ κοινὰς, καθὼς αἱ κοιναί, καὶ συνήθεις· εἰς ἄλλας κρυσταλλίνας, λευκὰς, καὶ στιλπνὰς παρομοίας σχεδὸν μετὰ τὴν ὑελον, καὶ εἰς πλάκας μακρὰς παραλλήλους, καὶ ἀργυροχρῶς.

Ὅταν οἱ Χυμικοὶ κατασκευάζουσι τὸ παρ' αὐτῶν λεγόμενον Ἄλας τῆς Γλαυβέρου, τὸν ἐπιπολάζοντα ἀφρόν συναζόμενον, καὶ ξηραίνόμενον ἠμποροῦν τὸν μεταχειρισθῆναι διὰ τὸν γύψον, τῆς ὁποῖας ἔχει ὅλας τὰς ιδιότητες.

Ἀφ' ἧς καὶ ἡ γυψώδης πέτρα, καὶ βραχὴ, δὲν διαλύεται εἰς τὸν ἀέρα, μήτε γίνεται κόνις, καθὼς ἡ ἄσβεστος, ἀλλὰ συνεχῆται εἰς στερεὰν, καὶ σκληρὰν πέτραν· ὥστε κατὰ τὴν γνώμην τῆς Ὀρυκτολόγου Οὐαλλεκοῦ, μετὰ τὸ τίτανωμα κοπανιζόμενος ὁ γύψος, καὶ ἔπειτα βρεχόμενος, γίνεται ζυμᾶρι χρήσιμον εἰς τὴν τεκτονικὴν, καὶ τὴν γλυπτικὴν.

Ὁ γύψος, ἢτοι ἡ γυψώδης πέτρα, τὰ ὁποῖα εἶναι αὐτοσήμαντα, εἶναι πέτρα ἀπαλατάτη, καὶ ὀλίγον εὐκατακεκολλημένη· διὰ τοῦτο καὶ μετὰ τὸ ὄνυχι τρίβεται, καὶ εὐκολὰ γίνεται κόνις μετὰ τὰ γυμνά δάκτυλα· δὲν ἔχει καμμίαν πυριτικὴν δύναμιν.

Οἱ Ἀρχαῖοι ἐγνώριζον, καὶ μετεχειρίζοντο, καθὼς καὶ ἡμεῖς, ὅλα τὰ εἶδη τῆς γύψου· εἰς τὴν Κύπρον ἦσαν Ὀρυκτεῖα ἀξιόλογα, τὰ ὁποῖα ὠνομάζοντο Μεταλλεῖα Γυψικά.

Γύ-

Γύψον Τυμφαϊκόν ἔλεγον ἐκεῖνον, ὁ ὁποῖος χω-
ρίς νὰ καῖ ἐγένετο πηλὸς μὲ τὸ νερὸν, καὶ ἐχρησίμευεν,
ὡς τὸν καυμένον. Ἐχρησίμευε καὶ διὰ τὸ καθάρισμα
τῶν ἐνδυμάτων, ἀντὶ τῆς Κιμαλίας Γῆς.

Ὁ Ὠμὸς Γύψος, ἢτοι ἡ πέτρα, εὐρίσκεται εἰς διά-
φορα χρώματα, καὶ σχήματα, διὰ τοῦτο καὶ λαμβάνει
διάφορα ὀνόματα.

Ὁ Κοινὸς Γύψος εὐρίσκεται εἰς μάζας διαφόρων σχη-
μάτων, καὶ μεγεθῶν· ἄλλοτε ὁμοιάζει μὲ ἀσβεστο-
πέτραν εἰς τὴν ὄψιν, καὶ ἄλλοτε μελιθάνθρακας. Ἐ-
χει πολλὰ στιλπνὰ σπυρία, ὡς τὸ Κεφαλοζάχαρι· καὶ
κατὰ τὸ χρῶμα εἶναι λευκός, στακτόχρως, καὶ μὲ κη-
λίδας, κοκκινωπός, πρασινωπός, κ. τ. λ.

Γύψος Πεταλώδης, εἶναι ἡ λεγομένη καθρεπτι-
κὴ πέτρα, συνθεμένη ἀπὸ λεπτότατα μόρια, καὶ δια-
φανῆ, συγκολλημένα ἐν μὲ τὸ ἄλλο· διαφέρει ὅμως ἀ-
πὸ τὸν Τάλκον· διότι ἔτος καιόμενος φυλάττει ὑελῶδες
διαφανές· ὁ Γύψος ὅμως ὄχι.

Γύψος Νηματώδης. Οὗτος ἔχει τὴν αὐτὴν σύν-
θεσιν μὲ τὴν Ἀμίαντον· διακρίνεται ὅμως εἰς τὸ πῦρ,
διότι καίεται κατὰ τὸν ἄνω τρόπον.

Γύψος Κρυσταλλωμένος, λέγεται ὁ ἄνω εἰρη-
μένος Ἀφρὸς τῆ Ἀλατος τοῦ Γλαυβέρου. Εὐρίσκεται δὲ
καὶ φυσικὸς εἰς διάφορα σχήματα πετρῶν, καὶ εἶναι
κυρίως ἀπαλὸς κρύσταλλος, τὸν ὁποῖον καὶ Σελινίτην
ὀνομάζουσι μερικοί.

Γύψος Στερεός. Πέτρα διαφανῆς, καὶ στερεά,
παρομοιάζουσα πολὺ μὲ τὸ λευκὸν κηρίον· οἱ Γερμανοὶ
κατασκευάζουσι μὲ τῆτον ἀξιοπεριέργα πράγματα.

Ἀπὸ τὰ ἄνω ρηθέντα ἀποδεικνύεται· α. ὅτι οἱ Φυ-
σιολόγοι ἔλαβον πολλάκις ἀντὶ Γύψου, ἄλλας ἐσίας πε-
τρώδεις. β. ὅτι τὰ συνθέτοντα τὰς πέτρας στοιχεῖα δὲν
μᾶς εἶναι ἀκόμη γνωστὰ, καὶ χρειάζονται πολλὰ πειρά-
ματα νὰ ἀνακαλυφθῶν. (Ἐγκυκλοπαιδεία).

Γίνεται μὲ τὸν Γύψον καθαρῶτατον τιτανωμένον, καὶ
εἰς κόνιν λεπτοτάτην τριμμένον, βρεγμένον μὲ νερὸν, εἰς
τὸ

τὸ ὁποῖον νὰ ἦναι κόμμι ἀναλυμένον, καὶ ἀνακατωμέ-
νον μὲ χρώματα κατ' ἀρέσκειαν τῶ τεχνίτη· γίνεται λέ-
νω μαρμάρωμα τεχνητὸν ἐξαιρετὸν, καὶ στιλβώνεται
θαυμάσια εἰς τοὺς τοίχους.

Πολλὰ τραπέζια μικρὰ ἔχουν τοιαύτας πλάκας, καὶ
οὐκ ἀντικρίνονται ἀπὸ τὸ μάρμαρον βλεπόμενα, ἢ φαυό-
μενα· ἀλλ' εἶναι εὐθραυστότερα, ἐλαφρότερα, καὶ ἀ-
σταλώτερα.

ΔΑΚΤΥΛΙΔΙΟΝ. Κύκλος ἀπὸ στερεὰν ὕλην διαπε-
ρώμενος εἰς τὰ δάκτυλα τῶν ἀνθρώπων, μὲ λίθον, ἢ
σφραγίδα διαφόρων σχημάτων ἐγκεκολλημένην, χρήσις
σταλαιότατη εἰς ἀνδρας καὶ γυναῖκας.

Τὰ ὀρειχάλκινα, καὶ χάλκινα ἐμπεριέχονται εἰς τὰς
βαναουσουργίας, καὶ πωλῶνται μὲ τὴν δωδεκάδα· τὰ
χρυσᾶ, καὶ ἀργυρᾶ, καὶ πετραδιοστόλιστα κατὰ τὴν
ἐπιμήν τῆς ὕλης, τὰ δὲ ὀλοστρόγγυλα μὲ περίβαμμα ἢ
καὶ περιγραφὴν ἐγκαυστον κατ' ἀρέσκειαν.

ΔΑΜΑΣΚΗΝΑ', λέγονται τὰ προερχόμενα ἀπὸ τῆς
Δαμασκῆ, ἢ Φυτικᾶ, ὡς Δαμασκηνὰ μῆλα, εἶδος κοκκυ-
κίλων γλυκῶν, καὶ ρητινώδων, τὰ κοινῶς λεγόμενα Τερ-
τιστὶ Καϊσιὰ, ἀπὸ τὰ ὁποῖα μετακομίζονται εἰς δια-
φόρους τόπους, πολλὰ ξηρὰ εἰς κιβώτια, καὶ πωλῶνται
διὰ τὰ μαγειρεῖα, ἢ καὶ ζαχαρωτὰ μὲ τὴν ὀκάν'. Ἐχου-
σὶν γλυκὺν τὸν ἐμπεριεχόμενον σπόρον εἰς τὸν πυρῆνάτων,
καὶ διακρίνονται μὲ τοῦτο ἀπὸ τὰ Βερίκοκκα, τῶν ὁ-
μοίων εἶναι πικρὸς ὁ σπόρος.

Ἡ Τεχνητὰ, καὶ εἶναι τὰ ὑφαντὰ μεταξωτὰ μὲ σει-
σῆς, ὡς οἱ γνωστοὶ Ἀλλατζᾶδες· ἢ μὲ ἀνθη μετάξης,
χρυσῆ, καὶ αὐτὰ εἶναι τὰ πετένια, ἀπὸ τὰ ὁποῖα
φαίνονται καὶ εἰς τὰς Ἰνδίας, τὴν Κωνσταντινούπολιν,
τὴν Πρῆσαν, καὶ τὸ Χαλέπιον, καὶ ἔτι εἰς ὅλην τὴν
Εὐρώπην, ἐπονομαζόμενα ὁμοίως Δαμασκηνά.

Δα-

Δαμασκηνά πρὸς τούτοις ὀνομάζονται καὶ σπαθία, ἢ μαχαίρια, λεπτά, κοπτικά, καὶ εὐλύγιστα, τὰ καὶ παρὰ τῶν Τούρκων Διμισκί γνωρίζομενα. Ἄλλοι ἀπὸ τοὺς ἐμπείρους ἀποδίδουν τὴν τοιαύτην ἀρετὴν εἰς τὴν πρῶτην ὕλην, ἢτοι τὸν χάλυβα· ἄλλοι εἰς τὸν τρόπον τῆς βαφῆς ἰδιαίτερον εἰς τὰς χαλκεῖς τῆς Δαμασκῆ (τὸ ὁποῖον εἶναι καὶ πιθανώτερον), καὶ ἄλλοι εἰς τὸν ἀέρα, εἰς τὸν ὁποῖον κινούμενα, καὶ περιστρεφόμενα τὰ μαχαίρια ταῦτα, ἀποκτῶν τὸ εὐλύγιστον. Ἰδὲ ΧΑΛΥΨ, καὶ ΜΕΤΑΞΩΤΑ' περὶ τῆτων.

ΔΑΝΤΕΛΛΑ. Ἀπὸ τῆ Γαλλικῆ Dent προφερόμενον Δάντ, σημαῖνον δὲ ὀδόντιον, πλεκτὸν καὶ ἀραιὸν συρίτι ἐπονομασθὲν οὕτω, ἢ διότι τὸ ὄργανον, εἰς τὸ ὁποῖον εἶναι δεμένα αἱ κλωσταὶ καὶ πλέκονται, εἶναι ὀδονδωτὸν, ἢ διότι αἱ ἄκραι καὶ αὐτὸ τὸ γωνιῶδες πλέγμα τῆ συριτίε ἔχει ὀδόντια. Κατὰ ταῦτα λοιπὸν προσφύεστατα ἠμπορέμεν νὰ τὸ ὀνομάσωμεν καὶ ἡμεῖς Ὀδονδωτὸν πλέγμα, καὶ Ἰδὲ τῆτο.

ΔΑΥΚΟΣ. Χόρτον γινόμενον εἰς πολλὰ μέρη, καὶ τὸ καλῆτερον εἰς τὴν Κρήτην, ὑψόμενον ἕως $1\frac{1}{2}$ πόδα, μὲ κλόνους πολλοὺς, καὶ εἰς τὰς ἄκρας ἀνθὶ λευκά μεσπόμενος ὑποπρασίνες, χιρδωτῆς, παρομοίε μετὰ τὸ Κώμινον, πλὴν εὐωδεστέρες, κατὰ τὴν δόξαν τῶν παλαιῶν Ἰατρῶν· εἶναι λιθοθριπτικοί, ἢτοι ἰατρεύου τὴν λιθίασιν τῶν ἀνδρῶν οἱ σπόροι του.

ΔΑΨΝΗ. Φυτὸν ἀειθαλές, καὶ εὐῶδες μετὰ φύλλα βαθυπράσινα, χονδρά, καὶ στιλπνά, καὶ μικρὸν καρπὸν, ἐπονομαζόμενον κόκκον (κοκκοῦσι, καὶ συνθέτως δαφνοκόκκισον) στρογγύλον, πράσινον τὴν ἀρχὴν, καὶ μετὰ ταῦτα ξηραίνόμενον μαῦρον· τόσον ὁ καρπὸς ὅσον καὶ τὰ φύλλα χρησιμεύουσι εἰς τὸ ἐμπόριον στελλόμενα εἰς τὴν Ῥωσσίαν, καὶ Πολωνίαν, ὅπερ οἱ Ἑβραῖοι τὰ μεταχειρίζονται εἰς τὸ ψωμί. Τώρα νεωστὶ ἐμποδίσθη ἡ εἰσοδός των εἰς τὴν Ῥωσικὴν Ἐπικράτειαν.

Ὁ δὲ Κόκκος εἶναι εὐχρηστος εἰς τὴν Ἰατρικὴν, Βαπτικὴν, καὶ Ἱπποιατρικὴν· ἀπὸ τῆς νῶπῆς ἐκβάλλεται

ὁ Δαφνέλαιον, βράζωντάς τε εἰς τὸ νερόν, καὶ συνά-
 νωντας μὲ κοχλιάρι τὸ ἐπιπλέον ἔλαιον εἰς τὸ ἀγ-
 γεῖον, καὶ εἶναι καλὸν εἰς τὰς ψυχρὰς χυμὰς, καὶ ἄλ-
 λα πάθη. Τὸ καλὸν πρέπει νὰ ἦναι νωπὸν, εὐώδες,
 πυρωτὸν, συνεχόμενον, καὶ πρασινοκίτρινον.

(γ) ΔΕΝΔΡΟΝ. Τὸ μεγαλύτερον ἀπὸ τὰ λοιπὰ φυτὰ,
 τρεφόμενον, καὶ βασταζόμενον μὲ ρίζας μακρὰς, χαι-
 κέννας εἰς τὴν γῆν, καὶ αὐξάνον εἰς κορμὸν ἀναβλαστά-
 νοντα φύλλα, κλόνας, ἄνθη, καὶ καρπὸν ἐμπεριέχοντα
 τὸν σπόρον τῆς γεννήσεώς τε. Τὸ σῶμά τε λέγεται Ξύ-
 λον, τὸ δέρμα του Φλοιά, Ἐντεριώνη τὸ κατὰ τὸ μέσον
 ἔσ κορμῆ, καὶ τῶν κλόνων ξύλον, καὶ Ψιχίον. Κλόνοι,
 εἰ ἀπὸ τὸν κορμὸν ἀναβλαστάνοντες κατὰ διαφορὰς ἐκ-
 τάσεις. Φύλλα τὰ εἰς τὰς κλόνας ἀπαλὰ πέταλα, καὶ
 ἄνθος τὸ προηγούμενον τῆ καρπῆ, καὶ σπόρου.

Ὅταν συλλογισθῇ ὁ ἀγχίνης Βοτανικὸς τὴν διαφορὰν
 ἔσ μεγέθους ἀπὸ τὸν Ὑσσώπον ἕως τὴν Κέδρον τῆς Λι-
 θάνης, ἢ νὰ εἴπωμεν κοινότερον ἀπὸ τὸ μικρότερον χόρ-
 τον, ἕως τὸ ὑψικομώτερον, καὶ μεγαλύτερον δένδρον, ἐ-
 τιμελεῖται νὰ εὕρη τρόπον νὰ τὰ διαιρέσῃ εἰς γένη κα-
 τὰ τὸ μέγεθός των· ἀλλ' εὐρίσκει μεγίστην τὴν δυσκο-
 λίαν· διότι ὁ Δημιουργὸς Θεὸς, ὁ ὁποῖος κατὰ τὴν Γρα-
 ρικὴν Ἀλήθειαν ἐπρόσταξε καὶ ἀνεβλάστησαν ἐνταύτῳ
 εἰς τὴν ἐκτεταμένην ἐπιφάνειαν τῆς γῆς, „Βλαστησάτω
 ἡ Γῆ βοτάνην χόρτου, σπείρον σπέρμα κατὰ γένος
 ἐπὶ τῆς γῆς· καὶ ξύλον κάρπιμον ποιῶν καρπὸν, οὗ
 τὸ σπέρμα αὐτῆ ἐν αὐτῷ“· τὰ συνήνωσε μὲ τοιαύ-
 την ἄλυσιν, ὥστε τὸ μεγαλύτερον χόρτον, δὲν διακρί-
 νεται ἀπὸ τὴν θάμνον, ἢτοι χαμόδειδρον, καὶ τέτου τὸ
 μεγαλύτερον, παρομοιάζει μὲ τὸ δένδρον, ὥστε κραυγά-
 ζων μετὰ τοῦ Δαβὶδ τὸ „Ὡς ἐμεγαλύνθη τὰ Ἔργα
 σου Κύριε!“ ζητεῖ τὴν διαίρεσίν των εἰς τὸν τρόπον τῶν
 ἄνθρων, καρπῶν, καὶ φύλλων, καθὼς ὁ Τερνεφόρτος,
 καὶ ὁ Λιναῖος, καὶ ἰδὲ ὅσα ἔτοι συνέγραψαν περὶ τέ-
 των, διαιροῦντες αὐτὰ εἰς κλάσεις κατὰ τὰ ἄνθη, καὶ
 ἔσχι τὸ μέγεθός των.

Οἱ

Οἱ Ἐγκυκλοπαιδευογράφοι διαιρῶν τὰ δένδρα εἰς μέγιστα, ὡς εἶναι ἡ Δρῦς, ἡ Ἐλάτη, ἡ Καστανία τῆς Ἰνδίας, καὶ ἄλλα πολλά· εἰς μεσαῖα, ὅποια εἶναι ἡ Πεύκη, Πλάτανος, καὶ ἄλλα· καὶ εἰς μικρά, καθὼς εἶναι ἡ Δάφνη, ἡ Ἀπιδιά, καὶ τὰ ὅμοια· ἀλλ' ὁ περίεργος νοῦς δὲν εὐχαριστεῖται μὲ τοιαύτας διαιρέσεις· ἀλλ' οὔτε ὁ ἔμπορος εἶναι εἰς χρέος νὰ τὰς ἰξεύρῃ· εἰμὴ μόνον ὅτι

Δένδρον Φυλλορρόον, ἢ Φυλλοβόλον, λέγομεν ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον ρίπτει ἢ τοὶ ἀποβάλλει τὰ φύλλα τοῦ τὸ φθινόπωρον, καὶ τὰ ἀναβλαστάνει τὴν ἀνοιξιν.

Δένδρον Ἀειθαλές, τὸ ὁποῖον φυλάττει τὰ φύλλα τε παντοτε, καθὼς τὰ Κυπαρίσσια, αἱ Κέδροι, αἱ Δάφναι, καὶ ἄλλα ὅσα εἶναι Ῥητινελαιώδη.

Δένδρον Ἡμερον. Τὸ καλλιεργούμενον εἰς κήπους καὶ χωράφια διὰ τὸν καρπὸν του, ὡς ἡ συκῆ, μηλέα, καὶ ἄλλα· ἢ διὰ τὰ φύλλα του, ὡς ἡ συκάμνος, ὁμοίως δὲ καὶ δι' ἄλλοι χρήσιμον, ὡς τὸ ἀλευρόδενδρον καὶ ἄλλα.

Δένδρον Ἀγριον. Τὸ γεννώμενον, βλαστάνον, καὶ ζῶν εἰς τὰς ὄρυμνες, ἀκαλλιεργήτης τόπος καθ' ἑαυτό.

Δένδρον Ἀκαρπον. Δὲν εἶναι ἐσιωδῶς κἀνὲν κατὰ τὴν ἀνωτέρω ἐκτεθεῖσαν τοῦ Δημιουργῆ προσταγὴν· ἀλλὰ κἀμνεν ὅλα τὸν καρπὸν, καὶ τὸ σπέρμα των· ἐκτός μόνον ἂν ἀπὸ πάθος τι στειωθῆν· ἡμεῖς ὅμως καὶ τὰ στεῖρα ταῦτα, καὶ ὅσα δὲν μᾶς δίδον καρπὸν φαγώσιμον, λέγομεν ἄκαρπα καταχρηστικῶς· διότι καὶ τὸ Κυπαρισσόμηλον, καὶ ὁ Δαφνόκοκκος, καὶ ὁ Κεδρόσπορος, καὶ ἄλλα τοιαῦτα εἶναι χρήσιμα δι' ὅσας ἰξεύρην νὰ τὰ μεταχειρισθῆν· καὶ οἱ τοῖστοι ἂν τὰ ὀνομάσουν ἄκαρπα σολοικίζου βέβαια.

Δένδρον Καρποφόρον, ἢ Κάρπιμον κυριολεκτεῖται ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον μᾶς δίδει τὴν ὀπώραν, ἢ τοὶ τὸν καρπὸν διὰ φαγί· καὶ τοιαῦτα εἶναι πολλά, ὡς Κερασία, Μηλέα, Κιτριὰ, Λεμονιά, κ. τ. λ. τῶν ὁποίων τὰ περισσότερα καλλιεργεῦνται, καὶ εἶναι ἡμερα.

Ἔλα

Ὅλα δὲ γενικῶς τὰ ἀνωτέρω ὀνομασμένα δένδρα, καὶ ἴσα ἄλλα ἠθέλον εὐρεθῆ ἀνήκοντα διὰ τὰ συναριθμηθέν με αὐτὰ, ὅλα συμβάλλουν εἰς τὸ ἐμπόριον, ἢ μὲ τὸ ξύλον, ἢ μὲ τὰς ρίζας, ἢ μὲ τὴν φλοιάν, ἢ μὲ τὰ φύλλα, ἢ μὲ τὸν καρπὸν, ἢ μὲ τὸ κόμμι καὶ τὴν ριζίνην, ἢ τέλος πάντων μὲ τὴν δενδρίδα.

Ἡ λεγομένη Λεπτεργικὴ (Μαραγκοσύνη) ἐνασχολεῖται ὅλον εἰς τὰ ξύλα, καὶ ἀποτελεῖ πλῆθος ἐπίπλων, καὶ σκευῶν ἀναγκαίων, καὶ χρησίμων.

Ἡ Ναυπηγικὴ ὁμοίως εἰς τὰ ξύλα εὐρίσκει τὴν πρῶτην ὕλην διὰ τὰ κατασκευάσῃ ἐκεῖνα τὰ μεγάλα σώματα, καὶ τὰ κάμη διαβατὴν τὴν θάλασσαν εἰς τὸν χειρταῖον ἄνθρωπον. Ἡ Τεκτονικὴ εἰς αὐτὰ καταγίνεται τὸ περισσότερον, καὶ πλῆθος ἄλλων τεχνῶν ὁμοίως.

Ἡ Ἰατρικὴ λαμβάνει ἀπὸ ὅλα τὰ μέρη τῶν δένδρων ὕλην διὰ τὰ βοηθήσῃ τὸν ἄρρώστον, ἢ τὰ προφυλάξῃ τὸν ὑγιῆ.

Ἡ Βαφικὴ ἔχει τὸ μερίδιόν της ἀπὸ πολλὰ ξύλα, φλοιὰς, ἄνθη, ρίζας, καὶ καρπούς.

Ἡ Σκυτοδεφικὴ μὲ τὴν φλοιάν, καὶ τὸν καρπὸν τῆς Ἄρυος ἐργάζεται τὰ τομάρια.

Καὶ ἀπὸ τὸν καρπὸν τῶν δένδρων τρέφονται πλῆθος ἄνθρώπων, καὶ ἀλόγων ζώων· ἄλλα περιττὸν εἶναι τὰ ἐκθέσω καθ' ἑν ἐδώ· ἐπειδὴ εἰς τὸ παρὸν Λεξικὸν καταγράφονται ὀνομαστικῶς εἰς πλάτος τὰ ἐσιωδέστερα.

ΔΕΝΔΡΙΣ. Τὸ γινόμενον εἰς τὰ παλαιὰ δένδρα τῆς Ἄρυος καὶ ἄλλων, ἀλλὰ καὶ εἰς αὐτὰς τοὺς βράχους, αἰδοῦς χόρτε, ξηρὸν, καὶ ἄκαρπον· χρησιμεύει εἰς τὰ βρώτια τῶν ἀγγλικῶν σκευῶν, καὶ ὑελικῶν διὰ τὰ μὴ σπάσεν εἰς τὴν μετακόμισιν, καὶ μὲ αὐτὴν στιβαγμένα φέρονται εἰς ἡμᾶς ἀπὸ τὴν Γερμανίαν.

ΔΕΝΔΡΟΡΡΟΔΟΝ. Τὸ καὶ Ῥόδιον παρὰ τῶν Λατίνων· δένδρον μέγα βλαστάνον εἰς τὰς Ἀντίλλας, τοῦ ὁποίου ὁ κορμὸς γίνεται τόσον χονδρὸς, ὥστε οἱ αὐτόχθονες σκάπτουν μονόξυλα χωρὲντα 30 ἀνθρώπους.

Τὸ ξύλον του εἶναι μαρμαρωτὸν, καὶ μυρίζει ὡς Ῥόδον,

δον, διὰ τῆτο ἔλαβε καὶ τὸ ὄνομα· φέρεται εἰς τὴν Εὐρώπην, καὶ χρησιμεύει εἰς λεπτεργήματα· τὰ λευκά τε ἄνθη εἶναι εὐώδη ὁμοίως.

Ἀπὸ τὸ ξύλον τε γίνονται μὲ τὴν κατασταλαγὴν νερόν εὐώδες, καὶ ἔλαιον λευκὸν εὐωδέστατον, ὅμοιον μὲ τὸ ἔλαιον τῆς ἐλαίας ὅταν ἦναι νωπὸν, ἀλλὰ μετὰ ταῦτα πύγεται, καὶ κόκκινίζει· χρήσιμον διὰ τὴν εὐωδίαν. Γίγεται καὶ ἄλλο ἔλαιον μελανὸν χρήσιμον εἰς τὰ παγώματα τῶν ποδαρίων. Εἶναι εἶδος Ἀσπαλάθε, κατὰ τῆς Βοτανικῆς, τὸ δένδρον τῆτο.

ΔΕΝΔΡΑΧΑΤΗΣ. Ἀπὸ τὸ δένδρον, καὶ Ἀχάτης, ἢτοι λίθος Ἀχάτης εὐρισκόμενος εἰς τὴν Γεζράταν τῆς Περσίας, καὶ ἐμπεριέχων μὲ θαυμασίαν φυσικὴν τέχνην μέσα εἰς τὸ διαφανὲς λευκὸν χρώμα τε, δένδρα, μάλιστὰ βάτες ἐξαισίς κατασκευῆς, καὶ χρησιμεύει εἰς τὰ κειμήλια τῶν περιέργων Φυσικῶν.

ΔΕΡΜΑ. Ονομάζεται γενικῶς εἰς ὅλα τὰ ζῶα ἐκείνη ἢ σαρκίνη φλοιά, ἢ ὅποια ἐμπερικλείει τὰ μέλητων, καὶ ὅλον τὸ σῶμα· καὶ ἐπειδὴ πολὺ χρησιμεύει εἰς τὰς ἀνθρωπίνης χρείας, ἀποτελεῖ μέγα ἐμπόριον, καὶ πολυειδῶς μεταχειρίζεται καὶ ἐτοιμάζεται.

Δέρμα ὠμόν, ἢτοι ἀνέργαστον λέγεται ἐκεῖνο, τὸ ὅποῖον παλεῖται νωπὸν, ἢ καὶ ἀλατισμένον, ὅταν ξηραίνηται, ἢ ἀλατίζεται, καὶ πωλῆται μετὰ τὴν σφαγὴν, ἢ καὶ θανὴν τῶν ζῶων· ὅποια εἶναι τῆς Ῥωσσίας τὰ βοϊδοτόμαρα, καὶ τῆς Ἀμερικῆς τὰ αἰγοτόμαρα, καὶ ἄλλα.

Δέρμα δὲ ἐργασμένον ἐκεῖνο, τὸ ὅποῖον βυρσοδεφικῶς, ἢ σκυτοδεφικῶς, ἢ καὶ διφθεργικῶς ἐτοιμάζεται πρὸς χρῆσιν τῶν ἀνθρώπων. Ἰδὲ ΒΥΡΣΟΔΕΨΙΑ, καὶ ΔΙΦΘΕΡΑ.

Δέρματα ξηρὰ λέγονται, ὅσα χωρὶς νὰ ἀλατισθῶν, ἢ ἐργασθῶν, μὲ τὸ μαλλί ξηραίνόμενα πωλῶνται μεταφερόμενα ἐμπορικῶς.

Ἀλλ' ἐπειδὴ περὶ τῶν εὐχρηστοτέρων εἰς τὸ ἐμπόριον δερμάτων γράφομεν τὰ χρειώδη κατὰ λέξιν, πολυλογία εἶναι καὶ νὰ τὰ ὀνομάσωμεν ἐνταῦθα.

ΔΙΑ-

ΔΙΑΓΡΙΔΙΟΝ, ὀνομάζεται ἢ Σκαμμωνία, ἀφ' οὗ μὲ
τὴν ἔνωσιν ἄλλων ἰατρικῶν ἐλαττωθῆ ἢ δύνάμις της .
Ἰδὲ ΣΚΑΜΜΩΝΙΑ .

ΔΙΑΣΠΡΟΝ, εἶδος μαρμάρου, ἢ πετραδία ὁμοίε μὲ
τὸν Ἀχάτην, πολύχρουν, καὶ ἰδιαιτέρως πράσινον καὶ
κόκκινον . Εἰς τὰ Πυρηνάια εὐρίσκεται ἀνθηρόν (florido)
ὀνομαζόμενον, καὶ εἰς τὴν σύνθεσίν τε φαίνονται ποτα-
μοί, ζῶα, ἐρείπια, ὀπῶραι, καὶ ἀνθρώπινα μορφαί,
καθὼς παίζουσα τὰ μορφώνει ἢ πάντεχνος φύσις .

Δίασπρον λέγεται καὶ τὸ μονόχρουν, ἢτοι κόκκι-
νον, ἢ πράσινον . ἀπὸ αὐτὰ ὑποληπτικώτερα εἶναι τὰ
πορφυρᾶ, τὰ ἐρυθρὰ, τὰ σαρκόχρα, καὶ τὰ ροδό-
χρα .

Δίασπρον προσέτι ὀνομάζεται καὶ πέτρα ταυτό-
χρους ἔσω καὶ ἔξω σύνθετος ἀπὸ σπυρωτὰ άτομα, χῶ-
ρίς στιλπνότητα εἰς τὸ ράγισμα, ὀλιγώτερον σκληρὰ ἀ-
πὸ τὸν Πυρίτην, ὥστε μόλις μὲ πολλὰ κτυπήματα τῆ
πυροβόλε, πυροβολεῖ ὀλίγον, περισσότερον δὲ ἀπὸ τὸν
γύψον, ἢτοι ἔχει τὸ μέσον τῆ πυρίτε, καὶ γύψε . Τε-
λοποιεῖται μὲ δραστικὸν πῦρ εὐρίσκεται εἰς Ὀρυκτεῖα
ἴδια . δὲν διαλύεται εἰς τὸν αἶρα, καὶ εἶναι μονόχρους,
καὶ πολύχρους ἀδιαφόρως .

Δίασπρος Ὀνυξ, λέγεται ὅταν τὸ Δίασπρον ἔχη
συμπλέκτες φλέβας, καὶ ποικιλότητας τῆ Ἀχάτε . ὅ-
ταν προσονομάζεται πελιδνόν, κόκκινον, ὄνυξ μειώδης,
χαλκηδόνιον . Ἀνάγνωθι τὴν Ἐγκέλε Πυροτολογίαν, καὶ
τὴν Οὐαλλερίου Ὀρυκτολογίαν .

ΔΙΚΤΥΟΝ . Πλέγμα ἀραιὸν ἀπὸ νῆμα χρήσιμον εἰς
τὸ κυνήγι τῶν ζῶων, καὶ πτηνῶν, εἰς τὸ ἀλίευμα τῶν
ὄψαριων, καὶ εἰς ἄλλα ἔργα .

Δίκτυον ὀνομάζεται καὶ πλέγμα ἀραιότατον ἀπὸ
χονδρὰ σχοινία καννάβεως ἐκτεινόμενον καὶ συστελλόμε-
νον μὲ δύο μακρὰ ξύλα, καὶ χρήσιμον εἰς τὸ σύναγ-
μα, καὶ μετακόμισιν τῶν ἀχύρων .

Τὸ Δίκτυον εἶναι εὐχρηστον διὰ τὰ σκεπάζει οἱ λευ-
κασταὶ τῶν κηρίων αὐτὰ διὰ τὰ βλέπει ὁ ἥλιος, καὶ
ἢ δρό-

ἢ δρόσος, ἀλλὰ νὰ μὴ τὰ πείραζῃ ὁ ἀνέμος, καὶ τὰ πτινά.

Ἀλλὰ Δίκτυα κυρίως εἶναι τῶν ὀφθαλμῶν, τὰ ὁποῖα ἔσιωδῶς διαιρῶνται εἰς Σαγήνας, ἧτοι τὰ ἀπλό-
μενα διὰ νὰ περάσῃ τὰ ὀφάρια, καὶ νὰ πιασθῶν.

Εἰς Γρηπες, τὰ ἔξαπλέμενα, καὶ ἀμφοτέρωθεν συ-
ρόμενα διὰ νὰ συνεφελκῶσιν εἰς τὸν αἰγιαλὸν τὰ ὀφά-
ρια. Οἱ Πεζόβολοι, ἧτοι τὰ ἀπὸ τῆς ξηρᾶς ἐπιρρί-
πτόμενα εἰς τὰ ὀφάρια δίκτυα κυκλοτερῆ, καὶ ἐμπεριφέ-
ροντα μολυβδῖνας βολίδας, καὶ ὅσα ἄλλα ὁμοίοπλεκτα
χρησιμεύουν εἰς τὴν Ὀφθαλμικήν.

Κατὰ τὸ διαφορετικὸν μέγεθος τῶν ὀφθαλμῶν διαφέρει καὶ
ἡ ἀραιότης τοῦ πλέγματος τῶν Δικτύων. Τὰ λεγόμενα
Ξυφιοθήρα, ἀπὸ τὰ Ἀθηρινὰ ἔχον τόσον διαφορὰν,
ὅσῃν ὀξυφίας, ἀπὸ τὴν Ἀθηρινὰν. ἀλλ' ὅλα ἔχον τὸν ἴδιον
τρόπον τῆς πλοκῆς, ἡ ὁποία δὲν εἶναι τόσον δύσκολος.

Εἰς τὴν Κωνσταντινέπολιν πλέκουν τὰ χρειῶδη οἱ ἴ-
διοι ἀλιεῖς, αἱ γυναῖκες, καὶ τὰ παῖδιά των, καὶ τὸ
νῆμα τὸ λαμβάνουν ἀπὸ τὴν Τραπεζῆντα, ὅπόθεν φέ-
ρονται καὶ πλεγμένα, πωλόμενα μὲ τὸν Τουρὰν, ἧτοι
Κυκλίδη, καθὼς καὶ τὸ ἴδιον νῆμα.

ΔΙΚΤΑΜΟΝ, χόρτον ἰάσιμον, καὶ εἰς μεγάλην ὑ-
πόληψιν παρὰ τοῖς Παλαιοῖς, οἱ ὅποιοι εἰδόξαζον καὶ
ὅτι ἀποβάλλει τὰ βέλη ἀπὸ τὰς πληγὰς, καὶ τὰς ἰα-
τρεύει, καὶ ὅτι ἐβλάστανε μόνον εἰς τὴν Κρήτην. Τοῦ
χόρτου τῆτου οἱ πολλοὶ κλόνοι εἶναι σκεπασμένοι ἀπὸ
βαμβάκι λευκὸν, καὶ μὲ κορυφὰς πυκνὰς, καὶ ὁ σπό-
ρος ἐμπεριέχεται εἰς κάλυκας. Τὴν αὐτὴν ἀρετὴν ἔχει
καὶ τῶν νεωτέρων τὸ Δίκταμον, τὸ ὁποῖον καὶ Φραξι-
νέλλαν λέγουσι, καὶ γίνεται εἰς τὴν Γαλλίαν, καὶ ἄλ-
λα μέρη λευκῆ χράματος, μὲ κλόρους πολλὰς κοκκινω-
πούς, καὶ φύλλα Μελεΐνης ὅμοια, ἀνθὴ ὡς στάχυας
στακτιρὰ, καὶ πορφυρὰ, καὶ κάλυκα ἔχοντα κόκκους
μαύρους, ὠσειδεῖς, καὶ ἀκιδωτὰς ἀπὸ τὸ ἐν μέρος.

Ἡ ρίζα τῆς Δικτάμου ἐπαινεῖται ὡς ἰατρικὸν εἰς τὰ
θήγματα τῶν φαρμακερῶν ζώων, ἀνθελμυδική, καὶ ὠ-

φέ-

φέλιμος εἰς τὸν κώλυκαν, καὶ ἄλλα· πρέπει ὅμως νὰ ἦναι λευκὴ, καὶ ἔσω, καὶ ἔξω.

ΔΙΚΤΑΜΟΝ τῆς Βιργινίας. Ἰδὲ ΣΚΑΜΜΩΝΙΑ.

ΔΙΑΜΑΝΤΙ. Ἰδὲ ἈΔΑΜΑΣ.

ΔΙΜΙΤΟΝ, ἰδὲ ΠΑΝΙΟΝ. Λέγεται δὲ Δίμιτον, διότι ὑφαίνεται μὲ διπλὴν μίτον, ἥτοι κλωστήν.

ΔΙΠΥΡΟΣ ἌΡΤΟΣ, ἥτοι δῖς ἐψημένος, τὸ λεγόμενον ἀπὸ τὸ Τυρκικὸν παξιμάδι, καὶ τῆτο εἶναι τὸ συνειθισμένον ψωμὶ διὰ τὰς πλησιοχώρους θαλασσοπορίας τῶν ἔσω θαλασσῶν· τὸ δὲ διὰ τὰς μακρὰς Ὠκεανούς εἶναι τετράκις ἐψημένον, καὶ διὰ νὰ μὴ χαλάσῃ προεψήνεται ἔξ μῆνας, καὶ ἔπειτα βάλλεται εἰς τὰ κάρβια, μάλιστα τὰ βασιλικά· καὶ ἐπειδὴ εἰς τὴν διάρκειαν αὐτῆ συνίσταται ἡ ζωοτροφία, καὶ ζωὴ τῶν ναυτῶν, καὶ ἐπιβατῶν εἰς ἐκεῖνας τὰς μακρὰς ναυπλοίας, δίδεται ὅλη ἡ προσοχὴ εἰς τὸ ζύωμα, καὶ ἔψημα τῆτου τῆ ξηροῦ Διπύρου Ἄρτου, καὶ πολλοὶ Συγγραφεῖς ἔδωκαν κανόνας εἰς τὴν Εὐρώπην περὶ αὐτῆς τῆς ἀναγκαίας τέχνης, τὰς ὁποῖους ἐγὼ παρατρέχω, ἐπειδὴ τὸ γένος μας δὲν μετέχει μῆτε εἰς τὰς θαλασσοπορίας ἐκεῖνας, μῆτε εἰς τὰς προβλέψεις τῶν ἀπόδηκῶν, καὶ τῶν ζωοτροφῶν διὰ πολυετίαν εἰς τὰ φρέγια. Ὁ εὕρισκόμενος εἰς τὴν λεγομένην παλαιὰν Μητρόπολιν τῆς Θεσσαλονίκης, (τὸν ὁποῖον εἶδα) ἀποδεικνύει τὴν ἐντέλειαν τῶν Ἑνετῶν εἰς ταύτην τὴν τέχνην· διότι ὑπὲρ τὰς 4 ἑκατονταετηρίδας ἀκόμη ἔχει ὀσμὴν ἄρτε, καὶ τοὶ διαλυθεῖς εἰς κόνιν.

Ἕλη τῆ Διπύρου Ἄρτε εἶναι μόνον τὸ ἀλεῦρι τῆ σίτου, καὶ εἰς ἡμᾶς τὸ κατασκευάζουν καὶ οἱ συνήθεις ἄρτοποιοὶ, καὶ ψωμοπῶλαι· τὸ εὐδυνώτερον ὅμως φέρεται ἀπὸ τὰ παράλια τῆς Ῥωσσίας, καὶ τοῦτο μόνον ἐμβαίνει εἰς τὸ ἐμπόριον· ἀλλ' ὀλίγην ἕλην δίδει, διότι οἱ ἄνθρωποι προτιμοῦν νὰ λαμβάνουν σιτᾶρι, ἢ ἀλεῦρι, καὶ τὸ ζυμῶνουν, καὶ ἐψήνουν μόνοιτων.

Οἱ Δίπυροι Ἄρτοι ἢ εἶναι κομμάτια, καὶ οὗτοι εἶναι οἱ καθ' αὐτὸ συνειθισμένοι· ἢ εἰς ψωμοὺς οὕτω ζυμωμέ-

μένους στρογγύλους καὶ λεπτούς, καὶ ὀνομάζονται Γαλέται· καὶ οὗτοι εἶναι ἐγκριτότεροι, καὶ διὰ τοὺς ἀξιωματικούς γίνονται. Ἡ πώλησις ὅλων αὐτῶν γίνεται μὲ τὸ καντάρι.

ΔΙΣΚΟΣ. Ἀγγεῖον ἐπίπεδον μὲ περιφέρειαν ὀλίγον ὑψωμένην (ὁ Ταβλᾶς) στρογγύλον, ἢ καὶ ᾠειδές, χρήσιμον εἰς τὴν οἰκιακὴν οἰκονομίαν, διὰ τὰ τεθοῦν τὰ γλυκὰ, ὁ Καφές, τὸ Θε, καὶ τὸ ἀπλοῦν νερόν.

Γίνονται Δίσκοι ἀπὸ ἀργυρον, καὶ φυσικὰ εἶναι οἱ καλῆτεροι, ἀπὸ Μέταλλον Κασσιτερινόν, καὶ ἀπὸ πέταλον σιδηρῶν ἀλειμμένον μὲ στερεὰν πίσσαν, καὶ ζωγραφισμένον μὲ περιέργους ποικιλότητας.

Οἱ πρῶτοι γίνονται εἰς τὸν τόπον, καθὼς καὶ οἱ ἀργυροὶ διὰ τοὺς μεγιστᾶνας καὶ εὐκαταστάτους, οἱ δὲ δεῦτεροι, καὶ τρίτοι, φέρονται ἔξωθεν. Ἡ Γερμανία μᾶς δίδει τὰς καλιτέρους κασσιτερομεταλλικὰς, καὶ ἡ Ῥωσσία τὰς ὠραιότερους πισσοζωγραφιστούς· πωλῶνται δὲ μὲ τὸ κομμάτι, καὶ οἱ τελευταῖοι χαλῶν ἀπὸ τὴν φωτίαν παντελῶς. Προσεκτέον λοιπὸν νὰ μὴ βληθῇ ἐπάνω εἰς αὐτοὺς θερμότατόν τι πρᾶγμα.

Δίσκος δικαίως ἔμπορεῖ νὰ ὀνομασθῇ, καὶ τὸ μεγάλο χαλκινόν, ἢ ὀρειχάλκινόν (σιρί) κυκλικόν τραπέζι, καὶ τὸ ταψί, εἰς τὸ ὁποῖον ἐψήνονται πλακέντες, καὶ ἄλλαι· καὶ τελευταῖον τὸ μακρὸ ὀρειχάλκινον ταψί διὰ τὰς καπνοσύριγγας.

ΔΙΥΛΙΖΩ, καὶ **ΔΙΥΛΙΣΜΑ**, τὸ διαχώρισμα τῶν μετάλλων ἀπὸ ἀλλήλων, καὶ κυρίως τοῦ Χρυσοῦ, καὶ Ἀργύρου· γίνεται παρὰ τῶν Μεταλλεργῶν, καὶ Χρυσόχοων. Ἰδὲ **ΧΡΥΣΟΣ** καὶ **ΑΡΓΥΡΟΣ**.

ΔΙΦΘΕΡΑ. Εὐλόγως ἔμπορεῖ νὰ ὀνομασθῇ ἡ Γῆνα, ἐπειδὴ Δίς φθείρεται συνενωμένον τὸ δέρμα μὲ τὸ μαλίτου· ἦτορ ἅπαξ ἐπάνω εἰς τὸ ζῶον, ὡς μέλος του, καὶ δεῦτερον φορέμενον ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους.

Οἱ Ἀρχαῖοι Ἕλληνες δὲν ὠνομάτιζαν (καθ' ὅσον ἰξεύρω) μὲ γενικὴν λέξιν τὰς διφθέρας, διότι μήτε αὕτη, μήτε ἡ Σισύρα δὲν ἔχουν τοσοῦτον ἐκτεταμένην σημασίαν.

σίαν. Τὰ διφθεροφόρα μέρη, ὅποια εἶναι τὰ βόρεια τῆς Ἀσίας, καὶ τῆς Εὐρώπης, καθὼς καὶ τῆς Ἀμερικῆς, ἦσαν ἀγνωστα εἰς αὐτοὺς, παρομοίως καὶ αἱ δι' ἡμᾶς πολυτίμοι Διφθέραι· ὅθεν οὔτε πολὺ τὰς μετεχειρίζοντο· καὶ κατὰ τὸ εὐπαράγωγον τῆς Γλώσσης ὠνόμαζον τὰς γνωστὰς, ὡς καὶ τὰ ἀπλᾶ δέρματα κατὰ παραγωγὴν ἀπὸ τῶν ζῶα, ἥτοι Λεοντῖν, τὸ Δέρμα τῶν Λεοντῶν, Μιλωτῖν, τὸ τοῦ Προβάτου, διότι Μῆλον τὸ πρόβατον, Ἀλωπεκῖν, τὸ τῆς Ἀλώπεκος, κ. τ. λ.

Τὸ Ἀσιατικὸν μακρὸν ἔνδυμα, τὸ ὁποῖον ἀναγκαζόμεθα νὰ φορέσωμεν, καὶ ὁ τρόπος τῆς ζωῆς μας μὲ ὀλίγον πῦρ τὸν χειμῶνα, ζητεῖ τὴν πολλὴν μεταχείρισιν τῶν Διφθερῶν. Ἐπολλαπλασιάσθησαν λοιπὸν εἰς ἡμᾶς κατὰ τοιαῦτα δέρματα, καὶ ἔλαβον γενικὴν ὀνομασίαν τὸ Γῆνα, ἴσως ἀπὸ τὸ γεννῶ, διότι μεταχειρίζομεθα τὸ δέρμα μὲ τὴν συγγεννομένην τρίχαν του, ἂν ὁ πρῶτος ὀνομαθέτης (τὸ ὁποῖον ἀμφιβάλλω) ἐφρόντισε διὰ παραγωγὴν, καὶ ἔτυμολογίαν· ἐγὼ ὁμῶς προκρίνω τὸ Διφθέρα, καὶ ἐπιθυμῶ νὰ συνεθισθῇ εἰς τὴν γλώσσάν μας.

Διφθέραν, ἥτοι Γῆναν, λέγομεν δέρμα ζῶα μὲ τὰς φυσικὰς του τρίχας, χρήσιμον διὰ φέρεμα πρὸς ἐπίδειξιν, ἢ θερμότητα, ὅθεν καὶ συρράμμενον μὲ ἄλλα ὁμοιά του κατὰ τὸ μέγεθος τοῦ ἐνδύματος.

Τοιαῦτα εἶναι τὰ δέρματα τῆς Παρδάλεως (τῶν Ῥύσσου) τῆς Ἄρκτου, τοῦ Θόαντος (Τζακάλου) τῶν Λύκων, τῶν Λυγκῶν (Καρᾶ Κελάκ) τῶν Σκύλων, τῆς Γαλῆς, τῶν Σκιέρων (Βερβερίτζας) τοῦ Κουναδίου, τῶν Ζαρδιακῶν, τῶν Σαμουρίων, τῶν Σιντζαπίων, τῶν Λαγῶν, τῶν Λαγιδίων, τῶν Ἀρνίων, τῶν Προβάτων, τῆς Αἰγῶς, τῆς Στραδοκαμήλης, κ. τ. λ. περὶ τῶν ὁποίων ἰδὲ τὰ κατὰ λέξιν Ἄρθρα.

Ἀρετὴ τῆς Διφθέρας εἶναι νὰ ἔχη δασύ, ἥτοι πυκνὸν, ἀπαλόν, μακρὸν, καὶ εἰς ὠραῖον χρῶμα τὸ μαλλίτης.

Τὰ ὑπερβόρεια μέρη ἐκδίδου τὰς καλιτέρας, καὶ πολυ-

λυτιμότερας Διφθέρας, ἔκτος μόνης τῆς Παρδάλεως, ἢ ὅποια εὐρίσκεται καλὴ εἰς τὰ θερμότερα κλίματα. Ὅλα τὰ λοιπὰ διφθεροφόρα ζῶα, ὅσον εἶναι βορειότερα, ἄλλο τόσον εἶναι καλότερα. Διὰ τῆτο ἐν ἀπὸ τὰ μεγάλα ἐμπορικὰ ἄρθρα τῆς Ῥωσσίας, καὶ τῆ Καναδά εἶναι τῆτο· καὶ ἡ Τερκία λαμβάνει μεγάλας ποσότητας. Ἰδὲ ΒΙΒΛ. Β'. τῆ παρόντος Συγγράμματος.

ΔΙΦΘΕΡΟΥΡΓΟΣ, ἢ Διφθεροποιός ὁ κοινῶς λεγόμενος Γούναρις.

ΔΙΦΘΕΡΟΥΡΓΙΑ. Ἡ τέχνη τῆ Διφθερυργῆ συνιστάμενη εἰς τὴν ἀγορὰν, ἔργασμα, κατασκευασμα, καὶ πώλησιν τῶν Διφθερῶν.

Ἡ τέχνη αὕτη ἔλαβε μεγάλην ἐπίδοσιν εἰς τὸ γένος μας πρὸς ἀναπλήρωσιν τῆς εἰς διφθέρας τρυφῆς τῶν κατοίκων τῆτε τῆ εὐρυχώρου Βασιλείας. Οἱ Κωνσταντινουπολιῖται διφθερουργοὶ ἐχρημάτισαν μεγάλη, καὶ πρώτη Συντεχνία (ἰσνάφι ἢ ρουφέτι) καὶ οἱ πρωτομαίιστορες των (ἀρχιτεχνῖται), εἶχαν δευτέραν φωνὴν μετὰ τοὺς ἄρχοντας, ἴσως διότι τὸ ἐξωτερικὸν ἐμπόριον ὄντας τότε μικρότατον εἰς ἡμᾶς δὲν ἠμποροῦσε νὰ ἐμφιλοχωρήσῃ μετὰξὺ τούτων, καθὼς ἀνήκει διὰ πολλοὺς λόγους εἰς αὐτό.

Ὁ Διφθερυργός, καὶ πρὸ αὐτῆ ὁ ἔμπορος, χρειάζονται ἐπιτηδειότητα πολλὴν διὰ νὰ ἀγοράσουν τὰ διφθεροφόρα δέρματα, ἐπειδὴ ὅλα ἀγοράζονται χωρὶς ζύγι, ἢ μέτρον ἐκτάσεως· ἀλλὰ μὲ μόνον τὰ ὀμμάτια διακρίνεται τῶν πολυτιμότερων ἢ ποιότης, καθὼς τῶν Σαμβρίων, τὸ χρῶμα δηλαδὴ, ἢ δασύτης, καὶ τὰ τοιαῦτα.

Πωλῆνται δὲ ὅλα μὲ τὸν ἀριθμὸν, ἢ ἀνὰ ἐν ὡς τὰ μεγάλα δέρματα, ἢτοι λύκου, ἄρκτε, παρδάλεως, κ. λ. ἢ μὲ τὴν ζυγὴν, ὡς τὸ λευκὸν τῆς ἀλώπεκος, ἢ μὲ τὴν τεσσαρακοντάδα, (σορόκι Ῥωσσιστὶ λεγόμενον· διότι σόροε τὰ τεσσαράκοντα) ὡς τὰ σαμέρια, κακέμια, ἐνυδρίδες· ἢ μὲ τὴν χιλιάδα, ὡς τὰ συντζάπια· μὲ τὴν ὀκτὴν πωλῆνται τὰ ἀποκόμματα, (χορδᾶς) τῶν δουλευμένων σαμουρίων, ἐνυδρίδων, καὶ ἄλλων.

Ωμὸν

Ὠμὸν καὶ ἀνέργαστον, λέγεται τὸ δέσμα ὅταν πωλῆται καθῶς ἐκδάρῃ ἀπὸ τὸ ζῶον, μόνον ξηραμένον.

Εργασμένον, τὸ ὁποῖον καὶ Ἀργασμένον, ἢτοι λευκασμένον, λέγεται, ὅταν μὲ τὴν μέθοδον τῆς Διφθερουουργίας ἐτοιμασθῇ.

Δασύ, τὸ μαλλιαρόν, τὸ ὁποῖον καὶ μαλλάτον κοινῶς ὀνομάζεται.

Αραιότριχον, τὸ παρὰ τῶν Διφθερουργῶν Δεξτρόν, τὸ ὁποῖον εἶναι κατώτερον.

Τῷ καλοκαιρινῷ κυνηγίου τὰ δέρματα εἶναι πολὺ κατώτερα· διότι ὄχι μόνον ἔχουν ὀλίγας, καὶ ἀσθενεῖς τὰς τρίχας, ἀλλὰ καὶ πίπτουν. Διὰ τοῦτο πρώτη παραγγελία δι' ὅσους ἐμπορεύονται εἰς δέρματα μὲ μαλλία, πρέπει νὰ ἦναι ἡ προσοχὴ εἰς τὸν καιρὸν τοῦ φορτισμοῦ τῷ ζῶον· ἐπειδὴ ὅσον βαρύτερος εἶναι ὁ χειμῶν, ἄλλο τόσο ὁμοιάζει μὲ τὸ ὑπερβόρειον κλίμα, ἡμεῖς εἶπαμεν, ὅτι γίνονται τὰ καλύτερα δέρματα διὰ τὴν διφθέρας· ἀλλὰ καὶ ἐκεῖ τὸ θέρος κάμνει τὰ ἐναντία ἀποτελέσματα, ἢτοι τὸ κλίμα ὁμοιάζει τὰ θερμότερα, καὶ τὰ δέρματα εἶναι ἀμαλλα, καὶ κακότεριχα· ἡ προσηληπτικὴ φύσις δίδει τὸ μαλλί εἰς τὰ ζῶα κατ' ἀναλογίαν τῷ ψύχους.

ΔΙΦΘΕΡΟΥΡΓΙΚΟΝ ἜΡΓΑΣΜΑ.

Κατὰ τὸ μέγεθος τῷ δέρματος, τὴν χονδρότητα αὐτοῦ, καὶ τὴν ἀπαλότητα, ἢ τραχύτητα τῆς τριχῆς, γίνονται ἀναλόγως, καὶ κατὰ διαφορετικὸν τρόπον, τὸ ἔργασμα.

Ἐπαινεῖται οἱ Ῥῶσσοι κυνηγοὶ καὶ διὰ τὴν μέθοδον αὐτοῦ νὰ φονεύουν τὰ μικρὰ καὶ πολύτιμα ζῶα, χωρὶς τὴν μεταχείρησιν τῶν πυροβόλων ὄπλων, καὶ διὰ τὴν ἀπιτυχειότητά των εἰς τὸ νὰ τὰ ἐκδάρουν, χωρίζοντες τὸ δέσμα εἰς μόνον τὸ σχίσμα τοῦ στόματος, καὶ ἐκδέρον.

ροντές το ὀλάκαιρον ἀπὸ τὸ σῶμα τῆ ζώου, χωρὶς παραμικρὸν σχίσμα, ἢ βλάβην. Τοιαῦτα εἶναι τὰ κακούμια, τὰ σιντζάπια, τὰ σαμέρια, καὶ τὰ ὅμοια, ἔχοντα ὅλην τὴν ἐπιφάνειαν τῆ ζωντανῆς ζώου, μὲ τὰ ποδάρια, ὀνύχια, οὐρὰν, καὶ κεφάλι.

Ἀπανταχοῦ ἰξεύρουσιν οἱ Διφθερουργοὶ νὰ ἐργάσων τὰ δέρματα, καὶ οἱ ὁμογενεῖς μας δὲν εἶναι κατώτεροι εἰς ταύτην τὴν πρώτην ἐπίχειρσιν τῆς τέχνης των, τὴν ὁποίαν ἐδῶ καταγράφομεν ἐν συνόψει κατὰ τὸν προκείμενον σκοπόν μας εἰς τὸ παρὸν Σύγγραμμα.

Ἔργασμα τῶν Μεγάλων Δερμάτων. Διὰ τὰ τοιαῦτα, ἦτοι ἄρκτε, σκύλων, καὶ λύκων δέρματα, κατασκευάζεται ἔργασις, ἦτοι ἄργασις (καθὼς λέγουσιν οἱ ἐδικοίμας Διφθεροποιοὶ) ἀπὸ τὸν κολλητικὸν ζυμὸν κοιλίων τῶν ζώων, ἢ ἀπλοῦν οὔρου, βρέχονται μετ' αὐτὴν διπλῶς τὰ δέρματα, καὶ ἀφίνονται περὶ τὰς 8 ὥρας θημωνιασμένα. Γίνεται τὸ αὐτὸ πάλιν, καὶ ἀφίνονται ὁμοίως ἕως νὰ βραχῶν καλά ὅλα, καὶ ὀλόκληρα.

Τὰ λυκοδέρματα τὰ βάλλουσι εἰς κάδον μετὰ τὸ ἀνωτέρω βρέγμα, ἀνὰ 4, ἢ 5, καὶ ἄνδρας γυμνὸς ἕως τὸν ὀμφαλὸν, περιεζωσμένος ῥέχον πλατὺ καὶ περιδεδεδεμένον εἰς τὰ χεῖλη τοῦ κάδου, τὰ πατεῖ περὶ τὰς 2 ὥρας τὰ ἐκβάλλει ζεσταίνεται ὁ κάδος· αλείφονται τὰ δέρματα μετ' ὑπόστασιν ἐλαίου, καὶ πάλιν ζυμώνονται κατὰ τὸν ἴδιον τρόπον παρὰ τοῦ ἄνδρος ἐκείνου· μετὰ ταῦτα ὅλα τὰ χονδρὰ δέρματα τρίβονται ὑποκάτω ἀπὸ χονδρὸν σίδηρον διὰ νὰ ἀπαλύνων λεπτινόμενα.

Μετὰ τὸ τοῖστο ἔργασμα σχιζόμενα ἀνοίγονται· βάλονται ἐπάνω εἰς τὸν λεγόμενον Δέριον Ἴππον (Ξυλάλογον) ἐπιστηριζόμενον ἀπὸ τὸ ὀπισθεν μέρος εἰς τὸ τοῖχον, καὶ δεμένα εἰς τὸ σταυρωτὸν χιαστὸν ξύλον ξύνονται μετ' ὃν ξυστῆρα, ἦτοι μαχαῖρι μετ' ἄλλο ὀλίγον γυρισμένην πρὸς τὸ μέρος τοῦ ἐργαστῆ. Ἄλλοι ἔχουσι καρφωμένον τὸν ξυστῆρα ἐπάνω εἰς τὸ ξυλάλογον, καὶ ξύουσι τὸ δέσμα, ἕως νὰ ἐκβῆ ὅλη ἡ ἐπίδερμις

μὶς

αὐτὸς (1) ἢ ἕτως, ἢ ἄλλως μέτρον τοῦ ζύσματος εἶναι
 ὅ να φαῖν αἱ ρίζαι τῶν τριχῶν, χωρὶς να ξεσθῇ βα-
 ρύτερον· διότι μετὰ τὴν μεταχείρισιν πίπτει αἱ τρίχες,
 καὶ εἶναι ἐλάττωμα τῆς διφθέρας· τεινάσσεται με μί-
 κρὰν ράβδον τὸ δέρμα, διὰ να σικωθῇ ἡ τρίχατε. "Ε-
 ρεῖται τὰ λυκοτόμαρα με γύψον τριμμένον βραστὸν,
 βάλλονται εἰς βαρύλλιον, περιστρέφονται ἀργὰ $\frac{1}{4}$ τῆς
 ὥρας, καὶ ἐμβαλλόμενα ραβδίζονται διὰ να τειναχθῇ
 ὁ γύψος.

Τὸ ζύσμα τῶν λεπτῶν δερμάτων γίνεται ἐπάνω εἰς
 τὴν ἐπιδερμίδα, κοπτερόν, κυρτόν, καὶ καρφωμένον
 εἰς δύο στερεὰ ξύλα· τὸ δέρμα τριβόμενον ἐπάνω εἰς
 αὐτὸν ἀπὸ τὸ μέρος τὸ γυμνὸν ρίπτει ὅλην τὴν ἐγκε-
 κλιμένην εἰς αὐτὸ ἐπιδερμίδα, καὶ σάρκα, καὶ ἀ-
 πὸ τῆς ἀλύει.

"Εργασμα μικρῶν Δερμάτων. Τοιαῦτα εἶναι ὅ-
 ται εἶναι ἔχον τὴν τρίχα ἀπαλὴν, καὶ τὸ δέρμα λεπτόν, κα-
 τὰς αἱ ἀλωπεκαί, καὶ τὰ μικρότερα.

"Επάρε πίτυρα, ἀνακάτωσέ τα με κρόκους ὠῶν, καὶ
 ἄρκετον ἄλας εἰς σκάφην, λύοντας πρότερον τὸ ἄλας
 με τὸ νερόν, καὶ κάμετα ζυμὰρι νερούλον. "Αλειψε τὸ
 δέρμα ἕως 2 δακτύλων πάχος, δίπλωσέ το, καὶ ἄφες
 εἰς 2 ἡμέρας. Ξύσε εἰς ἓν μέρος τὸ δέρμα, καὶ ἂν ἦ-
 ται λευκόν, εἶναι ἐργασμένον, εἰ δὲ μὴ, ἄφες το 8 ἡμέ-
 ρας, καὶ μετὰ ταῦτα ξύσε τὴν ἐπιδερμίδα εἰς τὸν ζυ-
 μῆτον, βάλε ἀλεῦρι ἄρκετον ἀπὸ τὸ μέρος τῆς ἐπιδερ-
 μίδος, δίπλωσε τὸ δέρμα, ἄφες το πάλιν 2 ἡμέρας,
 εἰνάξε τὸ δέρμα, καὶ βάλετο εἰς τὸν ἀέρα να στε-
 νώσῃ.

"Εργασμα τῶν Ἀρνιᾶκῶν. Λάβε 100 ἀρνιᾶκὰ,
 βάλετα να μοσχεύσουν 2 ἡμέρας εἰς σκύφον με νερόν
 ἀπλῆν, ξύσετα ὡς εἶπαμεν, κόψε τὰ ὠτία, τὴν ρίνα,
 καὶ

(1) Τότε ἡ τομὴ τοῦ ζυστήρος πρέπει να κλίνῃ πρὸς τὸ ἐ-
 ναντίον μέρος τοῦ Διφθερουργεῦ.

καὶ τὰς σιαγόνας, καὶ ἀφ' ἧς ξεσθῶν δύο δέρματα, βάλετα εἰς ἄλλον σκύφον μὲ καθαρόν νερόν, καὶ ἄφες ταμίαν ἕως 2. ὥρας, ἐκβαλέτα, καὶ βάλετα ἐπάνω εἰς τὸν ξυστήρα διὰ νὰ στραγγίση τὸ νερόν, καὶ νὰ ἐκβῆ ἢ ἀκαθαρσία, καὶ μετὰ ταῦτα πλύνετα εἰς καθαρόν νερόν, τρίψετα, γύρισέτα, στραγγισέτα, πλύνετα πάλιν, καὶ στίβασέτα, καὶ εἶναι ἕτοιμα διὰ τὸ ἔργασμα.

Διὰ 100 ἀρνιακὰ χρειάζεται ἔργασις ἀπὸ 1 κοιλὸν πίτυρον βρύζας, καὶ 1 κοιλὸν κριθαρένιον, καὶ 5 ὀκάδες ἄλας ἀναλυμένον εἰς νερόν, μὲ τὸ ὁποῖον βρέχεις, καὶ ζυμώνεις τὰ πίτυρα, καὶ βυθίζεις τὰ ἀρνιακὰ, καὶ τὰ βάλλεις εἰς καθαρόν σκύφον σωρευμένα, καὶ χύνεις ἐπάνω τὸ ὑπόλοιπον ζυμάρι. Ἐπειτα πάτησε μὲ γυμνὰ ποδάρια τὰ δέρματα μὲ ὄλην σου τὴν δύναμιν $\frac{1}{4}$ τῆς ὥρας· ἐκβαλέτα ἐπάνω εἰς σανίδα, καὶ πάλιν βάλετα, καὶ πάτησέτα ἕως 15 ἡμέρας· κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον ἀκολουθῶντας ἕως νὰ μαδίζηται τὸ κοντόν μαλλί, καὶ τότε εἶναι καλὰ ἔργασμένα.

Ἐπειτα ἀμέσως ἐκβαλε τὰ δέρματα ἀπὸ τὴν ἔργασιν, καὶ σώρευσέτα ἐπάνω εἰς σανίδα, καὶ μετὰ 4 ὥρας ἀπλωσέτα εἰς τὸν ἥλιον (διὰ τοῦτο πρέπει νὰ γένηται τὸ ἔργασμα τοῦτο τὸν Μάϊον, Ἰῆνιον, καὶ Ἰῦλιον) μὲ τὸ δέσμα ἐπάνω· γύρισέτα τὴν αὔριον ἀπὸ τὸ μαλλί, καὶ ἐπιμελήσεται ἕως νὰ ξηρανθοῦν, προσέχων νὰ μὴ βραχοῦν.

Βρέξε μετὰ ταῦτα τὰ ἀρνιακὰ ἀπὸ τὴν σάρκα μὲ τὸ σπογγάρι, καὶ προσάρμοσέτα ἐν μὲ τὸ ἄλλο· τὴν ἐπιῶσαν σώρευσέτα ἀνὰ 6 ἐπάνω εἰς ἐσχάραν, καὶ πάτησέτα μὲ τὸ ποδάρι ἀρκετά· ἔπειτα ζύσε τὰ δέρματα εἰς τὸν ξυστήρα, ἀλειφέτα μὲ πίτυρον, καὶ ἀπλωσέτα.

Βαφή, καὶ Στίλβωμα. Διὰ νὰ βάψῃ τινὰς καὶ νὰ στιλβώσῃ κρύα τὰ διφθερικά δέρματα, ἀκολουθεῖ οὕτω.

Χρειάζονται διὰ τῆτο βαφαὶ αὗται· κηκίς, ἰὸς χαλκῆ, στύφισ Ἀγγλική, χάλκανθος, ἀρσενίκιον, ἀμμωνια-

μακόν ἄλας, στίμμι, καὶ Σόμμακον, ὅλα καλῆς ποιότητος, καὶ εἰς τὰ ἴδια ἐκάστω Ἄρθρα βλέπεις τὰ γνωρίσματα των.

Ἐχοντας χύτραν χαλκίνην εἰς σχῆμα ἀπιδίου, μετέπιθεμα εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ λαιμοῦ, καὶ ἄλλο εἰς τὸ ἐπτόμιον, βάλετην ἐπάνω εἰς τὴν φωτίαν· ρίψε μέσα 2 λίτρας ἀλειμμα βοϊδινόν, καὶ ἀφ' ἑλυθῆ, πρόσθε 8 λίτρας κηκίδα, σκέπασε τὴν χύτραν μετὸ πρῶτον, ἔπειτα μετὸ δεύτερον ἐπίθεμα, καὶ χρίσето μετὸ πηλόν· ἔπειτα δὲ θερμανθῆ καλὰ αὐτὸ τὸ μίγμα, πίασε τὴν χύτραν ἀπὸ τὰς λαβάστης, καὶ γυρίζωντάςτην ἄνω καὶ κάτω, ἀνακάτωσέτην· ζέστανέτην πάλιν, καὶ ἀνακάτωσέτην εἰς τὸ διάστημα 3 λεπτῶν, καὶ πάλιν, ἕως νὰ γένη ὅλον τὸ ἔσω μία μάζα, καὶ νὰ μυρίζη ὡς καυμένον. Τότε γύρισε τὴν χύτραν μετὸ τὴν κορυφὴν κάτω καὶ σταθῆ ἕως 8 ὥρας, καὶ ἐκβάλλωντας τὴν μάζαν, κοπάνισέτην διὰ νὰ γένη ψιλὴ κόνις, τὴν ὁποίαν φύλαξε εἰς πήλινον γανωμένον ἀγγεῖον καλὰ σκεπασμένην.

Ἐπαρε ἀσβέστιν ἀρκετὴν, βάλετην εἰς καδίσκον μετὸ νερόν, ἄφεςτην νὰ κατακαδίση, καὶ νὰ μείνη καθαρόν τὸ νερόν, καὶ μετὰ αὐτὰ, ἴδε πῶς ἡμπορεῖς νὰ στιλβώσης Ἀλωπεκᾶς, Ἐνυδρίδας, καὶ Ἀγριογαλᾶς, καὶ ἄλλα.

Ἐπαρε 1 λίτραν στύφιν, $\frac{1}{2}$ λίτραν ἀμμωνιακόν ἄλας, $1\frac{1}{2}$ λίτραν ἰόν χαλκοῦ, $1\frac{1}{2}$ λίτραν χάλκανθον κηκιδάσινον, ἔνωσε καὶ κοπάνισέτα, καὶ βρέξετα κατ' ὀλίγον μετὸ ἄνω ἀσβεστόνερον, καὶ ἄφες τα 2 ὥρας κίευστά· τότε λάβε κηκίδας καυμένας, καὶ κοσκινισμένας 3 λίτρας, στίμμι εἰς κόνιν $\frac{1}{2}$ λίτραν, λιθάργυρον 1 λίτραν, $\frac{1}{2}$ λίτραν μολίβι καυμένον, καὶ 2 λίτρας μολύβδαιναν, καὶ ὅλα αὐτὰ συνένωσέτα, καὶ ἄφες τα νὰ κατακαδίσουν.

Τότε λάβε τὸ ἐργασμένον δέρμα, ἐξάπλωσέτο εἰς σακίδα πλαγίως, καὶ μετὰ σάρωθρον ἀπὸ χοιρότριχα μακρὰν, ἀλειψε τετράκις κατὰ σειρὰν τὸ δέρμα μετὸ ἄνω ἐκτεθεῖσαν ἀλειφὴν ἀνακατώνωντάςτην, καὶ ἔπειτα

τα

τα σήκωσε τὰ δέρματα, καὶ ζευγαρώνοντάς τα μαλλί με μαλλί, ἄφες τα εἰς τὸν ἥλιον νὰ ξηρανθῶν, καὶ γίνονται μαῦρα τὰ στιλπνά.

"Ἄλλη σύνθεσις. Λάβε 3 λίτρας κηκίδα, 3 οὐγκίας ἰὸν χαλκοῦ, 4 οὐγκίας ἀμμωνιακὸν ἄλας, 2 οὐγκίας στύψιν τῆς Ῥώμης, 2 οὐγκίας λιθάργυρον, 2 οὐγκίας στίμι, 8 οὐγκίας χάλκανθον πρασίην· κοπάνισέ τα ὅλα τὰ λοιπὰ ὁμοῦ, τὴν δὲ κηκίδα χωριστὰ, καὶ ὁμοίως βρέχωντας μετὰ τὸ ἀσβεστόνερον, στράγγισέ τα, καὶ ἀνακάτωσέ τα.

"Ἄλλη σύνθεσις διὰ τὸ χρῶμα τῶν σαμυρίων νὰ βαφῆς τὸν ζαρδιαβάν. Ἐπάρε 2 λίτρας κηκίδα ἐψιμένην, καὶ $\frac{1}{2}$ λίτραν ὠμὴν, ἀμφοτέρας εἰς κόνιν· 3 λίτρας μόλυβδαίνην κοκκίην· 1 λίτραν Σόμμακον, στράγγισέ τα μετὰ νερὸν ποτάμιον, ἢ βρόχινον· πρόσθε 1 λίτραν λιθάργυρον· 1 λίτραν στύψιν, 1 λίτραν χάλκανθον, $\frac{1}{2}$ λίτραν ἀμμωνιακὸν ἄλας, 1 λίτραν ἰὸν χαλκοῦ. 2 λίτρας μόλυβδον ἐτοιμασμένον, καὶ $\frac{1}{4}$ στίμι· κοπάνισε, καὶ ἀνακάτωσε ὅλα ταῦτα μετὰ τὴν κηκίδα. Ἐπειτα βάλε εἰς πηλίνην χύτραν γανωμένην ὀλίγον ἀπὸ αὐτὴν τὴν σύνθεσιν, καὶ ἄλειφε τὰ δέρματα ἅπαξ πλύνωντας, καὶ πολλάκις μετὰ τὸ στέγνωμα.

Εἶναι καὶ ἄλλοι τρόποι βαφῆς τῶν τριχῶν, καὶ ἡ τέχνη αὕτη ἢμπορεῖ νὰ λάβῃ τελειότητα, ἂν ἐπιμεληθῶν οἱ διφθερυργοὶ, καθὼς ἢμπορεῖ ὁ περίεργος νὰ μάθῃ ἀπὸ τὴν Ἐγκυκλοπαιδείαν, εἰς τὴν λέξιν Pellicerie· ἀλλ' ἐγὼ παραιτῶμαι ἀπὸ πλέον ἐκτεταμένην ἐκθεσιν.

Τὰ εἰς διφθέρας ἐργασμένα δέρματα κόπτονται ἀπὸ τοὺς διφθερυργὰς εἰς διάφορα κομμάτια κατὰ τὴν συνήθειαν τῶν ἐνδυομένων μετὰ αὐτάς, καὶ τῶν διφθερυργῶν, οἱ ὁποῖοι δὲν ρίπτων οὔτε τὸ παραμικρὸν, καὶ Ἰδὲ ἈΛΩΠΕΚΗ, διὰ νὰ καταλάβῃς πόσων εἰδῶν διφθέραι γίνονται ἀπὸ ἓν καὶ τὸ αὐτὸ δέρμα.

Χρειαίεται πολλὴ ἐπιτηδειότης εἰς τὸ χῶρισμα, καὶ ἄλλη τόση εἰς τὸ προσάρμοσμα τῷ ἑνὸς κομματίου μετὰ τὸ ἄλλο, ὅχι μόνον νὰ ἔχη τὴν τρίχα πρὸς τὸ ἴδιον μέ-

μέρος, ἀλλὰ καὶ τὸ χρῶμα, ἢ νὰ μὴ παραλλάσῃ, ἢ ἂν ὀλίγον κατ' ὀλίγον νὰ κάμῃ διαφορὰν, καθὼς καὶ ὁ μῆκος, καὶ ἡ δασύτης τῆς τριχός. Διὰ τῆτο ὁ ἐπιειδέστερος τεχνίτης προσαρμύζει τὰ κομμάτια, καὶ ἑνωπώντας νέον μαθητὴν, τὰ ράπτει εἰς μίαν ἀκρὰν διὰ νὰ ἢ ἀνακατωθῆν, καὶ τὰ δίδει ὅλα ὁμῶς εἰς τὰς διφθερράπτας, καὶ τὰ ἀπορράπτουν.

Ἀφ' οὗ δὲ τελειώσῃ ἡ διφθέρα συνισταμένη εἰς δύο τετράγωνα ἐπιμήκη, καὶ κατὰ τὸ ἄνω μέρος στενώτερον, ὡς τρίγωνον μέγα κομμένον εἰς τὸ μέσον· ἀπὸ τὰ ἑποῖα τὸ ἐν λέγεται ἐμπρόσθιον (πέσσι) τὸ καλήτερον· τὸ δὲ κατώτερον ὀπίσθιον (ἀρκᾶς) ἐκτείνονται εἰς σανίδα, βρεγμένα ἀπὸ τὸ μέρος τῆς ἐπιδερμίδος· καὶ ἀφ' ἧς στεγνώσῃν εἰς τὸν ἥλιον, συνενῶνται εἰς τὰς σανίδας· καὶ αὐτὰ τὰ δύο συνενωμένα ὀνομάζονται διφθέρα, καὶ πωλῶνται μὲ τὸ κομμάτι.

Χωριστὰ γίνονται εἰς μερικὰς διφθέρας τὸ ἐπώμιον (γιακᾶς) καὶ ἡ ὤα (τὰ προφύλλια)· ὅλα δὲ ράπτονται μὲ νῆμα βαμβακερόν.

ΔΟΥΓΑ. Σανὶς διὰ βαρύλλια, καὶ κάδου, καὶ ἄλλα μικρὰ στρογγύλα ἀγγεῖα περισφιγγόμενα μὲ στεφάνια· εἶναι δὲ κυρίως ἀπὸ δένδρα, Δρυός, καὶ Πεύκης, καὶ ἑλάτης, καὶ εἰς τὴν Κωνσταντινῆπολιν μεταφερόμεναι πολλαὶ ἀπὸ τὰ Ἀσιατικὰ παράλια τῆς Εὐξείνης Πόντου, ἀναπληρῶν τὰς χρεῖας τῆς τόπου οἰκιακᾶς, καὶ ἐμπορικᾶς, καὶ περισσεύων στελλόμεναι πολλαὶ εἰς τὴν Μεσογείον Θάλασσαν.

Αἱ Σανίδες αὗται εἶναι σχισταὶ, στεναὶ, καὶ μακρᾶι κατὰ διάφορα μεγέθη· αἱ πριονισταὶ δὲν εἶναι εὐχρηστοὶ· διότι δὲν λυγίζουσιν εἰς τὸ ἀναγκαῖον διὰ τὰ βαρύλλια καμπύλωμα.

ΔΟΚΟΪΣ. Τὸ μακρὸν τετράγωνον ξύλον χρησιμεῖον εἰς τὴν Ἀρχιτεκτονικὴν διὰ σύνδεσμον τῶν κτιρίων μὲ τὴν τέγην, φερόμενον διὰ τῶν ὑδάτων εἰς σχεδίαν, ὡς τὰ κατάρτια, ἀπὸ τὰ ὅποια δὲν διαφέρει εἰμὴ μόνον, ὅτι ἡ δοκὸς εἶναι πελεκημένη τετραγωνικῶς, τὸ δὲ κατάρτιον μὲ-

μένει στρογγυλόν· ὅπου εἶναι παραθαλάσσιοι, ἢ παραποτάμιοι ὄρυμοι, γίνεται ἐμπόριον ἀπὸ τοιαύτην ξυλικήν. Ὁ Δέναβις, καὶ ὁ Εὐξείνος Πόντος φέρουσι τὰ διὰ τὴν Κωνσταντινέπολιν· ἢ διὰ Ξηρᾶς μετακόμισις εἶναι ἐργώδης, καὶ πολυέξοδος, ἀλλὰ γίνεται ὅπου λείπουν τὰ νερά.

ΔΡΕΠΑΝΟΝ. Ἐργαλεῖον χαλυβένιον γεωργικόν κατασκευαζόμενον εἰς δύο τρόπους· τὸ μὲν μικρόν, καὶ εἰς σχῆμα ἡμισεληνίου, κοπτερόν, καὶ μὲ ὀδόντας λεπτοῦς πρὸς τὸ ἔσω μέρος, μὲ λαβὴν ξυλίνην, καὶ χρῆσιμον εἰς τὸ θέρισμα τῶν σιταρίων, καὶ ἀπλῶς τῶν γεννημάτων.

Τὸ δὲ μέγα ἦτοι μακρὸ χωρὶς ὀδόντας μὲ καμπύλωμα σχεδὸν ὀρθογώνιον, κοπτερόν μόνον εἰς τὸ ἀντεστραμμένον πρὸς τὸν θεριατὴν μέρος, καὶ χρῆσιμὸν εἰς τὸ θέρισμα τῶν χόρτων. Τὰ πρῶτα κατασκευάζονται εἰς τὴν Τουρκίαν, τὰ δεύτερα φέρονται ἀπὸ τῆς Γερμανίας, ἀναγόμενα εἰς τὰς βαναυσουργίας, καὶ ὀνομάζονται Κόσαι, καθὼς τὸ θέρισμα τῶν λιβαδίων **Κόσισμα.**

ΔΡΑΚΟΝΤΙΟΝ, Σερπεντίνα, ἢ Σερπενταρία, τὸ ὀφειδοβότανον χόρτον γνωρίζομενον παρὰ τῶν ἀρχαίων Βοτανικῶν εἰς δύο εἶδη, ἦτοι Μικρόν, καὶ Μέγα. Τοῦτο ἔχει εὐθύν τὸν καυλόν, γυμνόν, ὀμαλόν, καὶ μεκλιδίας, ὡς τῆ ὄφρα, ἐξ ἧς καὶ ἐπωνομάσθη. Ὑψώνεται ἕως 2 πόδας, καὶ τὰ φύλλα του συμπεριτιλύσσονται πρὸς ἀλλήλα· εἰς τὴν κορυφὴν γίνεται ὁ καρπὸς σταφυλοειδής, στακτόχρους κατ' ἀρχάς, καὶ κίτρινοκίανος, ἀφ' ἧς ὀρίμασι· ἡ δὲ ρίζα τε εἶναι χονδρὴ, στογύλη, καὶ σκεπασμένη μὲ χνουδι λεπτόν, καὶ ἀπαλό.

Τὸ δὲ μικρόν ἔχει τὸν ὅμοιον καυλόν, ἀλλὰ τὰ φύλλα ὡς τῆ Κισσῆ, καὶ μὲ κηλίδας λευκάς· τὸν καρπὸν του κίτρινον μετὰ τὸ ὀρίμασμα, καὶ τὴν ρίζαν στρογγύλην, καὶ βολβώδη.

Οἱ Νεώτεροι ἐγνώρισαν καὶ τὰ ἀκόλεθα Δρακόντια. Τῆς Βιργινίας, τὸ ὁποῖον καὶ Δίκταμον λέγουσι,

ὄλλα εἰς σχῆμα καρυδίας, καὶ καρπὸν στρογγύλον, ἑμάτον ἀπὸ κόκκους φιλοῦς· ἡ ρίζα μυρίζει σχεδὸν, ὡς ἡ αἰγρὶς, ἔχει φιλάς τρίχας ὡς γένεια· τοῦτο ὄχι κόνιον ἰατρῶν ἀφεύκτως τὰ δῆγματα, ἀλλὰ καὶ βλεπόμενον εἶναι ἀποδιωκτικὸν τῶν ἐκεῖ εὑρισκομένων Κροκώλων ὄψεων. Φέρεται πολὺ εἰς τὴν Εὐρώπην· δίδεται ἀπὸ τῶν Ἰατρῶν ὡς τονικόν, καὶ εὑρίσκεται εἰς τὰ φαρμακοποιεῖα.

Τὸ Καναδᾶ τὸ Δρακόντιον ἔχει τρία μόνα φύλλα, καὶ τῆς Βρασιλλίας ἐγνωρίσθη ἀπὸ τῆς 1640, ἀλλ' ἀμώτερα εἶναι ἀχρηστα.

Τὸ Δρακόντιον χρησιμεύει εἰς τὴν Ἰατρικὴν, ὄχι μόνον ἀντιφάρμακον εἰς τὰ δῆγματα τῶν Δρακόντων, ἀλλὰ καὶ ὡς στομαχικόν, καὶ δυναμωτικόν, καὶ ἀντιπυρετικόν.

ΔΡΥΣ (ἡ) μέγα καὶ χονδρὸν δένδρον καρποφοροῦν τὴν βάλανον, τὸ ὁποῖον κατὰ τὰς Φυσικὰς ὑψῆται 100 ἢ 200 Ἔτη, χονδρύνει ἄλλα τόσα, καὶ ξηραίνεται, ἢτοι θνήσκει εἰς τὰ 300. Εἶναι διαφόρων εἰδῶν, καὶ ἡ βάλανοφόρος εἶναι χρησιμωτέρα. Ἰδὲ ΒΑΛΑΝΟΣ.

Οἱ ἐπιτίθειοι ξυλοκόπται γνωρίζουν τὴν ἡλικίαν τῆς ἡλικίας ἀπὸ τοῦς ὁμοκέντρος κύκλους μετὰ τὴν ἐντερῶν δένδρου, καὶ λέγουσιν ὅτι ὅταν κοπῆ εἰς ἀρμόδιον καὶ μὲν ἑκατοντέτης ἕως τῆς διακοσιετοῦς, βαστᾶ 500 ἔτη, καὶ τὴν δὲν τὴν κτυπᾶ πολὺ ὁ ἀέρας, καὶ 1500 εἰς τοῦς 1000 ἔτη. Εἶναι λοιπὸν τὸ πολυχρονιώτερον, καὶ διαρκέτερον ξύλον, καὶ χρησιμεύει εἰς τὴν μεγάλην ξυλουργίαν Τεκτονικὴν, καὶ Ναυπηγίαν. Ὁλόκαιρος ὁ κορμὸς ποτελεῖ δοκὰς, καὶ ἄλλα μεγάλα ξύλα· πριονισμένος, καὶ ἑλκυσμένος, καὶ σχισμένος, Δόγας. Ἰδὲ ταῦτα.

Οἱ κλόνοι χρησιμεύουν εἰς μικρότερα ἔργα, καὶ τὴν ἰατρικὴν, διότι ἀποτελεῖ τὰς καλοὺς ἄνθρακας· ὁ καρπὸς τὸ βάλανίδι, καὶ τὴν Βάλανον, περὶ τῆς ὁποίας ἰδὲ τὸ ἴδιον Ἄρθρον, καὶ ἡ φλοιὰ τὴν κόνιν, μετὰ τὴν ὁποίαν γίνονται αἱ σκυτοδεφίαι τῶν χονδρῶν δερμάτων.

Γίνεται καὶ Μεσαία Δρυς, τὴν ὁποίαν Πρασίνην οἱ

Γάλλοι λέγουσιν ὁμοίως καὶ Πυγμαία, καὶ σχεδὸν χαμόδενδρον, καὶ χόρτον Χαμαίδρυς, τὸ Γαλλιστὶ Germandree.

Ε

ΕΒΕΝΟΣ, εἶδος ξύλου μαύρου, σκληροτάτου, καὶ στιλπνοῦ μετὰ τὸ δούλευμα, εὐχρήστου εἰς τὴν ψιλὴν ξυλουργίαν, γινόμενον εἰς τὴν Νῆσον Μαδαγάσκαραν· τὸ δένδρον τῆτο, κατὰ τὸν Ἱστορικὸν τῆς Νήσου Φλαννοῦρτον, γίεται ὑψηλότατον, καὶ χοιτρότατον μὲ φλοιὰν μαύρην, καὶ μακρὰ φύλλα ὅμοια μὲ τοῦ ἀρσενικοῦ μύρτου βαθυπράσινα. Ἀπὸ τὸ ξύλον τῆτο ἐφέρετο πολὺ εἰς τὴν Εὐρώπην, καὶ ἔδαπανᾶτο εἰς πολλὰ σκέυη οἰκιακά. Τουρκιστὶ λέγεται Ἀβανός, καὶ κοινῶς Ἀβανόζι· τὸ ὁποῖον παρομοιαστικῶς σημαίνει ξύλον, ἢ σῶμα στερεόν, ξηρότατον, καὶ ἄσηπτον.

Εἰς τὴν Ἰδίαν, Μαδαγάσκαραν, καὶ Ἁγιον Μαυρίκιον, καθὼς καὶ εἰς πολλὰς Νήσους ἀπὸ τὰς Ἀντίλλας, εὐρίσκεται Ἐβενος πράσινος, δένδρον βαθύσκιον, μὲ φύλλα ὀμαλὰ, καὶ πράσινα· ὁ στέλεχος του ἔχει μετὰ τὴν φλοιὰν περὶ τοὺς δύο δακτύλους λευκὸν τὸ ξύλον ἄλλὰ τὸ ἐσώτερον ἕως τῆς ἐντεριῶνις εἶναι βαθύτατον, πράσινον, καὶ ἐνίοτε μὲ ἴνας κιτρίνας, χρησιμέυει εἰς τοὺς λεπτουργοὺς, καὶ εἰς τοὺς βαφεῖς διὰ τὸ καλὸν τοιοῦτο χρῶμά του.

Εὐρίσκεται καὶ κόκκινος Ἐβενος, περὶ τοῦ ὁποίου οἱ Περιηγηταὶ δὲν μᾶς ἔδωκαν τελείαν καταγραφὴν.

ΕΓΚΑΥΣΤΟΝ. Ἀπὸ τὴν λέξιν ταύτην παράγεται τὸ Ἰταλικὸν Inchiostro, καὶ τὸ Γαλλικὸν Encre, σημαίνοντα τὴν ἀπλῶς μελάνην, ἀλλ' οὐσιαδῶς εἰς ἡμᾶς τὴν Μάλθην, ἢτοι Σμάλτον, ὡς ἀληθῶς ἐγκεκαυμένην, ἢ ὁποῖα συνίσταται εἰς ἕλεον χρωματισμένην.

Τὸ λεγόμενον Κρυστάλλινον μὲ τὴν καλιτέραν χορτο

στά-

στάκτιν τῆς Ἀλικάντης, καὶ ἄμμον ὑελοποιούμενα μαζὴ ἢ συνιστῶσιν Ἐγκαυστον. Κασσίτερος, μόλυβδος εἰς ἴσας ποσότητας, καὶ τὸ ῥηθὲν Κρυστάλλινον συνεψημένον, καὶ τιτανωμένον εἰς ἀντανακλώμενον πῦρ τὸ ἀποτελοῦσι· τὰ λοιπὰ μίγματα χρησιμεύουν μόνον διὰ τὰ χρώματα.

Εἰς τρία εἴδη διαιρεῖται γενικῶς τὸ Ἐγκαυστόν. α'. τὸ κατασκευαζόμενον εἰς μίμησιν τῶν πετραδίων. β'. τὸ μεταχειριζόμενον εἰς τὰς ἐγκαυστικὰς ζωγραφίας· καὶ γ'. τὸ ἐπιχρίόμενον εἰς διάφορα χρυσᾶ, καὶ ἀργυρᾶ, καὶ χαλκᾶ στολίδια, καὶ σκέυη, εἰς τὰ ἀργιλλόπλαστα τῆς Φανένσας, καὶ ἄλλων μερῶν.

Οἱ μιμηταὶ τῶν πετραδίων, καὶ οἱ ζωγράφοι κατασκευάζουν μόνοι τῶν Ἐγκαυστόν· οἱ δὲ λοιποὶ τὸ λαμβάνουν ἕτοιμον ἀπὸ τὴν Βενετίαν, καὶ Ὀλλάνδαν.

Ἐγκαυστα πρὸς μίμησιν τῶν Πετραδίων.

Η Σαλασσία Ἀμέθυστος χρωματίζεται μὲ τὴν Χάλκανθον τῆς Κύπρου, καὶ κόκκινον χαλκόν· ἢ πορφυρᾶ μὲ τὴν Μαγνησίαν, καὶ Περιγορδίαν· τὸ μελανόκκόκκινον μὲ τὸν χαλκόν, ἢ τὸν ἰόν τοῦ σιδήρου· τὸ ἀνοικτοκόκκινον, μὲ τὸν καθαρῶτερον χαλκόν· τὸ ἀνθρακοκόκκινον μὲ τὸν αὐτὸν χαλκόν, καὶ χρυσόν· τὸ κίτρινον μὲ τὸν ἰόν τοῦ σιδήρου, καὶ νερόν τῆς θαλάσσης, καὶ ἐνίοτε μὲ ὑδράργυρον καὶ μόλυβδον· ὁ Ἀχάτης μὲ ἀργυρον, καὶ θειάφι· τὸ Ἡλεκτρον μὲ τὴν μίλτον· τὸ σμαραγδόχρουν μὲ τὸν κίτρινον χαλκόν, καὶ ἢ κυρίως Ἀμέθυστος μὲ τὴν Περιγορδιακὴν. Ἴδὲ τὰ χρώματα ταῦτα εἰς τὰ ἴδια Ἄρθρα.

Ἐγκαυστον διὰ Ζωγραφίαν.

Τὸ λευκὸν Ἐγκαυστόν ὄντας τὸ ἴδιον μὲ τὸ χρυσοχοϊκόν, τριβόμενον λεπτότατον, καὶ καθαριζόμενον μὲ τὸ βασιλικὸν ὕδωρ, ἔπειτα πλυνόμενον μὲ γλυκὺ νερόν, καὶ

καὶ κοπανιζόμενον εἰς ὄλμον ἀπὸ Χαλκιδονικὴν Πέτραν, ἢ Ἀγάθην, λαμβάνει τὰ χρώματα.

Τὸ κοκκινομέλανον γίνεται μὲ τὴν ὑπόστασιν τοῦ χαλκάνθου, καὶ νίτρου, ἢ τὸν ἰὸν τοῦ σιδήρου· τριβόμενον εἰς Ἀγάθην, καὶ μὲ τὸ ἔλαιον τῆς Ψευδονάρδου.

Τὸ μαῦρον μὲ τὴν Περιγορδίαν Πέτραν τιτανωμένην, καὶ τριμμένην μὲ τὸ ἴδιον ἔλαιον, τὸ ὁποῖον χρησιμεύει εἰς ὅλα τὰ ἀκόλουθα χρώματα· ἐδῶ προστίθεται καὶ ἴση ποσότης μὲ τὴν Περιγορδίαν λίθον, ἀπὸ τὸ Χρυσοχοϊκόν. Ἴδὲ κατωτέρω.

Τὸ κυανοῦν μὲ τὸ Ἀζοῦρον καθαρισμένον μὲ οἰνόπνευμα, καὶ ἐκτεθειμένον εἰς φιάλας 5 ἢ 6 ἡμέρας εἰς τὸν ἥλιον. Τὸ κόκκινον τῆς μίλτου μὲ τιτανωμένην χάλκανθον, καὶ καθαρισμένην μὲ τὸ βασιλικὸν ὕδωρ.

Τὸ κόκκινον τῆς Βερονίκης συντίθεται ἀπὸ χρυσὸν λυμένον εἰς δεῦτερον βασιλικὸν ὕδωρ, ἄλας κοινόν, ἢ ἀμμωνιακόν, τὰ ὁποῖα μετὰ τὴν διάλυσιν βάλλονται εἰς ἀγγεῖον μὲ νερόν γλυκὺ, καὶ ὑδράργυρον ἐπὶ ἄμμο θερμῆς διὰ 24 ὥρας, καὶ τὸ ὑποστάζον μετὰ τὸ κένωμα τοῦ νεροῦ τρίβεται μὲ διπλοῦν τοῦ βάρους τοῦ ἄνθος θείου, καὶ χωνευμένα εἰς τὴν κάμινον εἰς χωνεῖον, καὶ ἐλαφρὸν πῦρ· ἢ μένουσα κόνις εἶναι τὸ χρῶμα, τὸ ὁποῖον τριβόμενον τὸ μεταχειρίζονται.

Τέλος πάντων ἡ χάλκανθος τιτανωμένη ἀποτελεῖ τὸ χρῶμα τῆς λεγομένης παρὰ τῶν Ζωγράφων Γῆς Σκιώδους.

Ἡ ζωγραφία αὕτη ὑπερτερεῖ τὰς λοιπὰς, διότι διαρκεῖ αἰωνίως, καὶ φυλάττει τὴν λαμπρότητα τῶν χρωμάτων τῆς ἀνεξάλειπτον· ἀλλὰ καὶ γίνεται μόνον εἰς μικρὰς πλάκας μετάλλων διὰ τὸ δύσκολον εἰς μεγαλήτερα ἐπίπεδα· τὰ ὠρολόγια, καὶ αἱ πυξίδες στολιζονται μὲ τὰ τοιαῦτα εἰκονογραφήματα.

Τὰ ρηθέντα χρώματα πρέπει νὰ ἦναι ἀκριβῶς τριμμένα εἰς ὄλμον Ἀγάθης, καὶ εἰς τὴν μεταχείρισιν βάλλεται ἔλαιον Ψευδονάρδου.

Σχεδιάζεται ἡ εἰκὼν μὲ τὸ χαλκάνθινον κόκκινον ἔλαι-

λαιωμένον, καὶ ἐπομένως βάλλονται τὰ χρώματα, καὶ ἐφ' ἧ ἑξατρισθῆ τὸ ἔλαιον εἰς ἑλαφρὸν πῦρ, κοκκινίζεται ἐγκαυστικῶς ἢ μεταλλικὴ πλάξ εἰς πῦρ ἐπὶ τούτου· καὶ πάλιν ζωγραφιζόμενα τὰ διαλυθέντα χρώματα ἀπὸ τὸ πῦρ καίεται, καὶ τελειοῦται.

Ἔγκαυστον Χρυσοχοϊκόν.

Τὰ χρώματα διὰ αὐτὰ τὰ σκεύη κατασκευάζονται, ὡς εἶπον, εἰς τὴν Ὀλλάνδαν, καὶ Βενετίαν, καὶ πωλοῦνται εἰς μικρὰς πλάκας, καὶ εἶναι σχεδὸν ἑπτὰ· λευκὸν, στακτερόν, οὐρανόχρουν, σαρκόχρουν, κίτρινον, πράσινον, καὶ κυανοῦν βαθύ, τὸ ὁποῖον ὀνομάζεται ψευδοκυανοῦν· αὐτὰ συνεοόμενα ἀναλογικῶς συνδέτουν τὰ λοιπὰ χρώματα. Τὸ λευκὸν γίνεται, καθὼς εἶπαμεν εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ Ἄρθρου τούτου, μὲ κρύσταλλον, κασσίτερον, καὶ μόλυβδον τιτανωμένα, καὶ χρησιμεύει ἐκτὸς τῶν ῥηθέντων, καὶ εἰς πολλὰ ἄλλα βερονικίσματα· τὰ λοιπὰ χρώματα ἐπειδὴ λαμβάνονται κατεσκευασμένα δὲν τὰ ἐκδέτω· ὅλα ὁμως ἔχουσι τὰς συμμιγὰς κατὰ τὰ προῤῥηθέντα εἰς τὰ δύο Ἔγκαυστα.

Τὸ πῦρ διὰ τὸ Ἔγκαυσμα εἶναι φλόγα λύχνου καίοντος μὲ ἔλαιον ἵππου, καὶ φυσούμενον μὲ σύριγγα ὑαλίνην μίαν, ἢ δύο κατὰ τὴν χρείαν· χρειάζονται ὁμως πολλὴν τέχνην, καὶ προσοχὴν.

Τὰ Ἔγκαυστα, ἢ μάλθινα ταῦτα, κατασκευάζονται εἰς τὴν Ἑλουιπτίαν, Ἀγγλίαν, καὶ τὰ Παρίσια καλλήτερα ἀπὸ τὰ λοιπὰ μέρη τῆς Εὐρώπης. Πολλοὶ ἀλλογενεῖς ἐλθόντες εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν εὐδοκίμησαν, καὶ τώρα κατασκευάζονται διάφορα πράγματα παρὰ τῶν μαθητευθέντων εἰς τὴν Εὐρώπην· ἀλλὰ δὲν ἀναπληρῶν τὰς χρείας τοῦ τόπου· μάλιστα ἐπειδὴ ἐκεῖθεν φέρονται ἑγχρίστα τὰ ὠρολόγια, αἱ πυξίδες, καὶ ἄλλαι θῆκαι, καὶ στολίδια μὲ ὄφελος τῶν τεχνιτῶν, καὶ τῶν ἐμπόρων ἐκείνων. Ὅλα πωλοῦνται μὲ τὸ κομμάτι κατὰ τὴν τέχνην. Εἰς τὴν Ῥωσσίαν ζωγραφίζουν

σκιω-

σκιωδῶς μὲ μαῦρον ἔγκαυστον ἀργυρᾶς πυξίδας ἀμίμντα.

Εἶκλῶν. Ἰδὲ Ζωγραφία.

Ἐλαία. Δένδρον γνωστὸν, καὶ κοινὸν εἰς τὰς Νήσους, καὶ παράλια τοῦ Ἀρχιπελάγους, χαμηλὸν, καὶ ἀειθαλὲς μὲ μικρὰ μονοπέταλα πελιδνοπράσινα φύλλα, καὶ καρπὸν τὴν ἐλαίαν· σύμβολον τῆς γλυκείας εἰρήνης, εὐκόλον εἰς τὴν καλλιέργειαν, διότι δὲν χρειάζεται εἰμὴ μόνον ὀλίγον σωρὸν χώματος εἰς τὴν ρίζαν, καὶ πότισμα τὸ θέρους εἰς τοὺς ξηροὺς τόπους.

Ἐκτὸς τοῦ καρποῦ, καὶ τοῦ ἐλαίου, χρησιμώτατα προϊόντα αὐτοῦ τοῦ δένδρου, περὶ τῶν ὁποίων θέλω γράφει κατωτέρω εἰς πλάτος, χρησιμεύει καὶ τὸ ξύλον τοῦ δένδρου εἰς διαφόρους λεπτηργίας, καὶ ἡ πολύγραμμος ρίζα του διὰ πυξίδας· ἐπειδὴ στιλβώνονται ἐξαιρέτα, καὶ εἶναι στερεὰ, καὶ διαρκῆ.

Γίνονται δὲ καὶ κοντάκια τυφεκίων τὰ καλλήτερα ἀπὸ τὴν ἐλαίαν.

Ἐλαία, ὁ καρπὸς τῆς δένδρου τούτου γνωστὸς, καὶ κοινὸς εἰς ἡμᾶς, ὁ ὁποῖος μετὰ τὸ λευκὸν ἄνθος, καὶ μονοπέταλον, ἀναφαίνεται πράσινος, ἔπειτα πελιδνός, μελανοκόκκινος ἀριμάζων, καὶ μελανὸς ὑποπράσινος μετὰ τὸ τρύγημα. Γίνονται αἱ ἐλαίαι μεγάλαι, ὡς μικρὰ καρύδια εἰς τὴν Ἄρταν, καὶ μικρόταται εἰς τὴν Τρύλλιαν, καὶ ἀλλαχῆ διαφόρων μεγεθῶν. Μεταξὺ τῶν, ἐπαινῶνται αἱ μικρόταται τῆς Προβεντίας εἰς τὴν Γαλλίαν, καὶ ἀλατίζονται πράσιναι, καὶ μαῦραι· ὅλαι ὅμως διὰ φαγὴ γίνονται καλαὶ μετὰ τὸ τρύγημα, ἢ ἀλάτισμα.

Αἱ πράσιναι φρυγοῦνται τὸν Ἰούνιον, καὶ Ἰούλιον, βάλλονται μερικὰς ἡμέρας εἰς τὸ καθαρὸν νερόν· μετὰ ταῦτα εἰς νεροστάκτην, ἢ ἀσβεστόνερον· ἔπειτα εἰς ἄλμυρην ἐπὶ τούτου καμωμένην, καὶ φυλάττονται διὰ φαγητὸν, ἢ πώλησιν.

Ὅσοι ὅμως θέλουν νὰ αὐξήσῃ τὴν νοστιμάδα των, ρίπτουσιν ἐπάνω κόνιν, ἢ καὶ ἀπόσταγμα συνθεμένον ἀπὸ

κα-

καρυόφυλλον, κυνάμωμον, κορίανδρον, μάραθρον, και τοιαῦτα ἀρωματικά.

Αἱ μαῦραι τρυγοῦνται ὄριμαι τὸν Ὀκτώβριον, και Νοέμβριον, και βάλονται εἰς ἄλμην, και ἔλαιον, και πωλοῦνται μὲ τὰ βαρύλλια, ἢ εἰς καλάθας· αἱ καλήτεροι γίνονται εἰς τὰς ἀσκούς μὲ ἄλμην, και ἔλαιον, κομμάτια λεμονίου, και μάραθρον, και μετακομίζονται ὁμοίως.

Διὰ τὴν ἵναί καλή ἡ ἐλαία πρέπει νὰ διαλεχθῇ ὀλόγηρη, παχεῖα, και μὲ μικρὸν πυρῆνα, ἢτοι κοκκῆσι.

ΕΛΑΙΟΝ. Ὁ ἀποστάζων ἀπὸ τὸν καρπὸν τῆς ἐλαίας χρισματώδης, παχύς, και εὐφλόγιστος χυμὸς, ὁ ὁποῖος, ὡς πρῶτον γνωστὸς εἰς ὅλους τοὺς Ἕλληνας, μάλιστα εἰς τοὺς λαμπροὺς κατοίκους τῆς Ἐλαιοφύτου Ἀττικῆς, ἔδωκε τὸ ὄνομα κοινὸν εἰς ὅλους τοὺς τοιούτους χυμοὺς ἀπὸ ὁποιοῦδήποτε σῶμα τῶν τριῶν τῆς φύσεως βασιλείων ἀπαντλουμένους.

Ἡ κοινὴ Γλῶσσα ἴσως διὰ τὴν σημειώσῃ και μὲ τοῦτο τὴν ἐκπτώσιν και ὑποδούλωσιν τοῦ γένους, μεταχειριζομένη και τὰς λέξεις ὑποκοριστικῶς, καθὼς καρύδιον, τὸ κάρυον· ἀπίδιον, τὸ ἄπιον, και κατὰ ἀποκοπὴν καρύδι, ἀπίδι, και ἄλλα πολλά· ἐπλασεν ἐλάδιον ἀπὸ τὸ ἔλαιον, και κατὰ ἄρσιν, και ἀποκοπὴν λάδι, και σύνθετα ἐξ αὐτοῦ ἐλαιόλαδον, ψαρέλαδον, καρυδόλαδον, και ὅλα τὰ ἄλλα.

Τώρα ὅμως, ἐπειδὴ, σὺν Θεῷ, ἀνορθοῦται και τὸ γένος, και ἡ γλῶσσα, καλήτερον εἶναι νὰ ἀναλάβωμεν τὴν πρώτην ὀνομασίαν, και Ἐλαιον ὀνομάζω κυρίως τὸ τῆς ἐλαίας, ἢτοι τὸ ἐλαιέλαιον, τὰ δὲ λοιπὰ τὰ διακρίνω μὲ τὸν καρπὸν, ἢ σῶμα ἀπὸ τὸν ὁποῖον ἀποστάζονται, διαγράφων εἰς τὸ παρὸν Ἄρθρον ὅλα τὰ γνωστὰ ἐλαία· και εἰς μὲν τὰ περισσότερα ἀποπέμπω τὸν ἀναγνώστην εἰς τὰ ἐκάστη Ἄρθρα· εἰς δὲ τὰ λοιπὰ θέλει γένῃ ἐδῶ ἡ καταγραφή.

Ἐλαιον τῆς ἐλαίας. Εἶναι ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ἐκβάλλουν ἀπὸ τὸν εἰρημέριον καρπὸν αὐτοῦ τοῦ δένδρου,

συντριβόμενον εἰς τὰ διὰ τοῦτο λεγόμενα Ἐλαιοτριβεῖα, ὅπου συνθλιβόμενον τὸ σῶμα τῆς ἐλαίας, καὶ βρεχόμενον μὲ τὸ θερμὸν νερὸν κατασταλάζει, καὶ συναίεται εἰς τὴν ἐπιφάνειαν.

Ὅταν αἱ ἐλαῖαι εἶναι νωπαί, καὶ βάλλωνται ἀμέσως εἰς τὸ ἐλαιοτριβεῖον καὶ ὠρμαι, ἐκβαίνει τὸ ὀνομαζόμενον Παρθένον Ἐλαιον, καὶ εἶναι γλυκὺ, καὶ εὐοσμὸν· ἀλλ' ἐπειδὴ αἱ νωπαί ἐλαῖαι, δίδουν ὀλίγον ἔλαιον, οἱ ἐπιστάται τὰς ἀφίνου μερικὰς ἡμέρας, καὶ σήπονται, καὶ ἀπὸ τὰς τοιαύτας ἀποστάζει περισσότερον, ἀλλὰ κατώτερον, καὶ τοῦτο εἶναι τὸ κοινὸν ἔλαιον.

Εἰς τὰ ἐλαιοφόρα μέρη τῆς Τουρκίας διὰ νὰ μὴ διακινδυνεύσῃν ὅσοι ἔχον τὰς ἐλαίας μὲ τὸ χύσιμον, ἢ καὶ τὴν ἔλλειψιν τοῦ ἐλαίου εἰς διασταλαγὴν ἀπὸ τοὺς πόρῃς τῶν ἐλαιοδοχείων, συναίροντες τὰς ἐλαίας, τὰς βάλλουν εἰς σανιδίνας ἀποθήκας (εἶδος ἀμπαρίων) καὶ τὰς φυλάττουν, ἕως νὰ ζητηθῇ τὸ ἔλαιον. Τότε βάλλοντές τας εἰς σακκία, τὰς στέλλουν εἰς τὸ ἐλαιοτριβεῖον, ὅπου βρεχόμεναι μὲ ζεστὸν νερὸν, κοπανιζόμεναι, καὶ συνθλιβόμεναι δίδουν τὸ ἔλαιον.

Καὶ οἱ τόποι, καὶ τὰ φυτὰ συμβάλλουν πολὺ εἰς τὴν ποιότητα τοῦ ἐλαίου· διὰ τοῦτο οἱ ἐμπειρότεροι εἰς ταῦτα ἔμποροι, πρέπει νὰ προσέχουν διὰ νὰ ἦναι καθαρὸν καὶ εὐοσμὸν, γλυκὺ εἰς τὴν γεῦσιν, κίτρινωπὸν εἰς τὸ χρῶμα, καὶ εὐφλόγιστον. Εἰς τὴν Γαλλίαν κάμνουν ἐξαιρετὸν, καὶ λευκὸν ἔλαιον, καλὸν δὲ ὠμὸν ἄρτυμα, καὶ διὰ τοὺς ὠρολογιοποιούς· καὶ τὰ ὀλίγα τῆς Χίου δὲν εἶναι πολὺ κατώτερα.

Ἀπὸ τὰ προειρημένα γίνεται γνωστὸν ὅτι ἡ Τουρκία ἐξουσιάζουσα τὴν Προποντίδα, τὴν Μιτυλήνην, τὰς Ἀθήνας, τὴν Πελοπόννησον, τὴν Κρήτην, τὴν Αἴγυπτον, καὶ τὴν Ἡπειρον, ἔχει πολλὰ ἔλαια, διὰ τὸ ἐσωτερικὸν, καὶ ἐξωτερικὸν ἐμπόριον· μετακομίζονται δὲ εἰς Ἀσκὲς, καὶ εἰς Βαρύλλια, καὶ πωλοῦνται μὲ διάφορα μέτρα. Ἰδὲ ΒΙΒΛ. Β΄.

Ἐλαιοφόρος εἶναι καὶ ἡ Ἰταλία, αἱ Ἰωνικαὶ Νῆσοι,

ἡ Μεσημβρινὴ Γαλλία, καὶ ἡ Ἰσπανικὴ Χερσόνησος· ὁμοίως καὶ ἡ τῆς Ἀφρικῆς Βαρβαρία.

Ἄμυγδαλέλαιον. Ἰδὲ ἈΜΥΓΔΑΛΟΝ.

Ἐλαιον Φοινίκων, ἢτοι Φοινικέλαιον, χυμὸς χρυσματώδης, καὶ παχὺς ὡς τὸ βούτυρον, χρυσοκίτρινος, καὶ μὲ ὀσμὴν Ἰακίνθου· ὀνομάζεται οὕτως, ἐπειδὴ συνάξεται μὲ τὸ βράσιμον, ἢτοι σύνθλιψιν Ἀμυγδάλων καρποφορημένων ἀπὸ εἶδος φοίνικος εὕρισκομένης εἰς πολλὰ μέρη τῆς Ἀφρικῆς, καὶ μάλιστα εἰς τὴν Σενεγάλην· βλαστάνει ἀκόμη καὶ εἰς τὴν Βρασιλλίαν τὸ δένδρον αὐτό.

Ὁ καρπὸς οὗτος γίνεται εἰς μέγεθος ὠοῦ, καὶ καθὼς τὰ μῆλα εἰς συνδέσμους ἕως ἑκατὸν μαζῆ. Οἱ ἐντόπιοι μεταχειρίζονται τὸ ἔλαιον τοῦτο νωπὸν ἀντὶ βετύρου, καὶ παλαιὸν εἰς τοὺς λύχνους· τὸ γνήσιον γνωρίζεται ἐκθέτοντάς το εἰς τὸν ἀέρα, ὅπου ἀλλάσσει τὸ χρῶμά του.

Χαμαιμηλέλαιον. Τῆτο γίνεται βάλλωντας Χαμαίμηλα εἰς φιάλην ὑαλίνην γεμάτην ἔλαιον, καὶ ἀφήνοντάς τιν τὸ θῆρος εἰς τὴν θέρμην τοῦ ἡλίου· καὶ ἐπειδὴ χρησιμεύει εἰς τὰς πληγὰς, πολλοὶ Ἰατροὶ τὸ στοχάζονται εἶδος βαλσάμου. Ἰδὲ ΧΑΜΑΙΜΗΛΟΝ.

Πετρέλαιον. Εἶδος ἐλαίου φλογιστικωτάτου, καιόμενου εἰς τὸ νερὸν, καὶ χρησίμου εἰς τὴν Ἰατρικὴν· ὀνομάσθη ἕτω διότι ἀποστάζει ἀπὸ τῆς μεταξὺ διεσχισμένου βράχους εἰς τὴν Μόδενα τῆς Ἰταλίας, καὶ μερικὰς Νήσους τοῦ Ἀρχιπελάγους. Εὕρισκεται διαφόρων χρωμάτων, ἀλλ' οἱ Φαρμακοποιοὶ γνωρίζουν μόνον τὰ λευκὰ, καὶ μαῦρα. Τὸ πρῶτον ὀνομαζόμενον καὶ Νάφθη τῆς Ἰταλίας ἀποστάζον ἀπὸ μίαν ἀπορρώγα τῆς ρηθείσης Μοδένης, συνάξεται εἰς χάλκινον ἀγγεῖον, καὶ εἶναι τὸ καλῆτερον· μάλιστα τὸ λευκὸν διαφανές, ἐλαφρὸν, φλογιστικώτατον, καὶ μὲ ὀσμὴν διαπεραστικωτάτην, καὶ θειοφώδη. Εὕρισκεται καὶ μαῦρον εἰς τὸν ἴδιον τόπον, καὶ πρέπει γὰρ ἦναι κόκκινον διαφανές, καὶ κτρινωπὸν μὲ ὑποφερτὴν ὀσμὴν θειοφίου.

Ἰπ-

Ἴππέλαιον. Τὸ καθαρισμένον μὲ τὸ ἀνάλυμα ἀπὸ τὸ ἄλειμμα τῶν ἵππων, τὸ ὁποῖον ὡς καυστικώτατον, εἶναι ἀναγκαῖον διὰ τοὺς λύχνους τῶν ἐγκαυστοποιῶν. Ἰδὲ ἜΓΚΑΥΣΤΟΝ.

Ἰνδοκεδρέλαιον. Ἰδὲ ἈΚΑΓΙΟΤ΄, ἢ τοι ἸΝΔΟΚΕΔΡΟΣ.

Αἰθέριον Ἐλαιον. Ἰδὲ ΤΕΡΕΒΙΝΘΟΣ.

Ἡλεκτρέλαιον. Ἰδὲ ἩΛΕΚΤΡΟΝ.

Ἀνακαρδέλαιον. Ἰδὲ ἈΝΑΚΑΡΔΑΙ.

Ἀνισέλαιον. Ἰδὲ ἈΝΙΣΟΝ.

Ἀντιμονιέλαιον. Ἰδὲ ἈΝΤΙΜΟΝΙΟΝ. Τοῦτο Στιμμέλαιον ἢμπορεῖ νὰ ὀνομασθῇ προσφύτερον.

Ἐλαιον, ἢ Βέτυρον Ἀρσενικίς. Ἰδὲ ἈΡΣΕΝΙΚΙΟΝ.

Ψευδοναρδέλαιον. Ἰδὲ ΨΕΥΔΟΝΑΡΔΟΣ.

Ἐλαιον Φαλαίνης. Ἰδὲ ΦΑΛΑΙΝΑ.

Ἐλαιον τῶν Βαρβάδων. Τοῦτο ὀλίγον διαφέρει ἀπὸ τὸ Πετρέλαιον, καὶ εὐρίσκεται ἐπιπλέον εἰς μικρὰν πηγὴν νεροῦ εἰς τὸ Πικφόρδον τῆς Κομητίας τὸ Σκρόπε, καὶ ἄλλας πηγὰς τῆς Ἀγγλίας, καὶ Σκωτίας.

Βαλσαμέλαιον. Ἰδὲ ΒΑΛΣΑΜΟΝ.

Σιλφιέλαιον. Ἰδὲ ΣΙΛΦΙΟΝ.

Ῥοδέλαιον. Ἰδὲ ΔΕΝΔΡΟΡῬΟΔΟΝ, καὶ ῬΟΔΟΝ καὶ ἈΣΠΑΛΑΘΟΣ.

Πυξέλαιον. Ἰδὲ ΠΥΞΟΣ.

Κακασέλαιον. Ἰδὲ ΚΑΚΑΪΟΝ.

Ὄξυκεδρέλαιον, τὸ καὶ τῆς Κάδης. Ἰδὲ ὌΞΥΚΕΔΡΟΣ.

Ἐλαιον Καχοάννας, καὶ Καρήτου. Ἰδὲ ΧΕΛΩΝΗ ΘΑΛΑΣΣΙΑ.

Ἐλαιον Κοπάου. Ἰδὲ ΒΑΛΣΑΜΟΝ.

Καμφορέλαιον. Ἰδὲ ΚΑΜΦΟΡΑ.

Κινναμωμέλαιον. Ἰδὲ ΚΙΝΝΑΜΩΜΟΝ.

Καστοριέλαιον. Ἰδὲ ΚΑΣΤΟΡΙΟΝ.

Κανναβέλαιον. Ἰδὲ ΚΑΝΝΑΒΙ.

Κηρέλαιον. Ἰδὲ ΚΗΡΙΟΝ.

Λεμονέλαιον. Ἰδὲ ΛΕΜΟΝΙ.

Κοκ-

Κοκκέλαιον. Ἰδέ ΚΟΨΚΟΣ.

Γογγυλέλαιον. Ἰδέ ΓΟΓΓΥ΄ΑΙΑ.

Κυμινέλαιον. Ἰδέ ΚΥ΄ΜΙΝΟΝ.

Φηγέλαιον. Ἰδέ ΦΗΓΟ΄Σ.

Μαραθρέλαιον. Ἰδέ ΜΑ΄ΡΑΘΡΟΝ.

Μοσχοκαρυέλαιον. Ἰδέ ΜΟΣΧΟΚΑ΄ΡΤΟΝ.

Βαμβακέλαιον. Ἰδέ ΒΑΜΒΑ΄ΚΙ, ἀπὸ τῶ ὁποῖα τὸν σπόρον ἐκβάλλεται.

Καρυοφυλλέλαιον. Ἰδέ ΚΑΡΥΟ΄ΦΥΛΛΟΝ, ἢ Μοσχοκάρφι.

Βαλανέλαιον. Ἰδέ ΒΑ΄ΛΑΝΟΣ.

Ἄγριελαίας Κόμμεως Ἐλαιον. Ἰδέ ἌΓΡΙΕΛΑ΄ΙΑ.

Δαφνέλαιον. Ἰδέ ΔΑ΄ΦΝΗ.

Σχινέλαιον, ἢ Μαστιχέλαιον. Ἰδέ ΣΧΙ΄ΝΟΣ.

Λινέλαιον. Ἰδέ ΛΙΝΑ΄ΡΙ.

Ἄμαραντέλαιον, τὸ καμωμένον μὲ Ἄμάραντον, ἄγριον, καὶ χρήσιμον εἰς τοὺς φαρμακοποιούς, καὶ εἰς τοὺς κηρωοὺς διὰ στολισμόν.

Φωκαινέλαιον. Ἰδέ ΦΩ΄ΚΑΙΝΑ.

Σκορπίου Ἐλαιον. Ἰδέ ΣΚΟΡΠ΄ΙΟΝ.

Ἑπερικοῦ Ἐλαιον. Ἰδέ ἙΠΕΡΙΚΟ΄Ν.

Ὀψαρέλαιον. Ἰδέ ΜΥ΄ΡΑΙΝΑ καὶ ὈΝ΄ΙΣΚΟΣ.

Χρυσομηλέλαιον. Ἰδέ ΧΡΥΣΟ΄ΜΗΛΟΝ. Τῆτο ὀνομάζεται καὶ Νερέλαιον, καὶ Μικροσπορέλαιον· κοινῶς ἰδέ Νερανσέλαιον.

Καρυδέλαιον. Ἰδέ ΚΑΡΥ΄ΔΙ.

Πισσέλαιον. Ἰδέ Π΄ΙΣΣΑ.

Μυρομελινέλαιον. Ἰδέ ΜΥΡΟ΄ΜΕΛΙ.

Ῥητινέλαιον. Ἰδέ ῬΗΤ΄ΙΝΗ.

Λιβανέλαιον. Ἰδέ Λ΄ΙΒΑΝΟΝ.

Ἰασμέλαιον. Ἰδέ ἸΑΣΜ΄ΙΝΟΝ.

Τριχιέλαιον. Ἰδέ ΤΡΙΧ΄ΙΑΣ.

Ἐλελισφακέλαιον. Ἰδέ ἘΛΕΛ΄ΙΣΦΑΚΟΣ.

Φοινικέλαιον. Ἰδέ ἘΛΑΙΟΝ ΦΟΙΝ΄ΙΚΩΝ ἀνωτέρω.

Ἄκριδέλαιον. Ἰδέ ἌΚΡΙ΄Σ Θαλασσία.

Τεαφέλαιον. Ἰδέ ΘΕΙΑ΄ΦΙ.

Τρυ-

Τρυγιέλαιον. Ἰδὲ ΤΡΥΓΓΙΑΣ.

Τερεβινθινέλαιον. Ἰδὲ ΤΕΡΕΒΙΝΘΟΣ.

Θυμέλαιον. Ἰδὲ ΘΥΜΟΣ.

Ἐλαιον Παρθένον, ὡς εἶπομεν ἀνωτέρω, λέγεται τὸ πρῶτον καὶ καθαρώτερον τῆς ἐλαίας ἔλαιον· ὑπόστασις δὲ ἐλαίου, ἡ ἰλὺς ἢ καταστάζουσα εἰς τὰ ἀγχεῖα τοῦ ἐλαίου.

ἘΛΑΙΟΤΡΙΒΕΪΟΝ. Μῦλος μὲ τὸν ὁποῖον συνθλίβοντες τὰς ἐλαίας ἐκβάλλουν τὸ ἔλαιον· γυρίζει δὲ μὲ τὸ νερὸν, μὲ τὸν ἀέρα, μὲ τὰ ζῶα, καὶ μὲ τὰ χέρια, καθὼς καὶ οἱ ἀλευρόμυλοι.

ἘΛΑΙΩΝ, καὶ κοινώτερον Ἐλαιώνας, ὁ κατάφυτος τόπος ἀπὸ ἐλαίας, καθὼς Ἀμπελών, ὁ ἔχων ἀμπέλους.

ἘΛΑΣΤΙΚΟΝ ΚΟΜΜΙ. Ἰδὲ ΣΤΡΙΓΞ.

ἘΛΑΦΟΣ, ζῶον ἄγριον, γνωστὸν, καὶ ταχύτατον εἰς τὴν φυγὴν, ἀλλὰ καὶ δειλότατον, τοῦ ὁποῖου τὸ μικρὸν ὀνομάζεται Νεβρός· τὸ ἐμπόριον λαμβάνει ἀπὸ τὴν Ἐλαφον τὰ ἀκόλουθα.

Νερὸν Ἐλάφου, τὸ ἀποσταζόμενον διὰ τῆ Ἀμβικος ἀπὸ τὰ νεοφανῆ κέρατά του ὄντα ἀπαλὰ ἀκόμη· οἱ Ἴατροὶ τὸ εὐφημίζεν διὰ καρδιακὸν ὠφέλιμον εἰς τοὺς λοιμῶδεις παροξυσμοὺς, καὶ εἰς τὴν εὐκολίαν τῆς γέννας τῶν γυναικῶν.

Κέρατον. Τὰ ρινίσματα τούτου τοῦ πολυκλόνου Κεράτου δίδονται παρὰ τῶν Ἱατρῶν, ὡς στυπτικά εἰς τὰς διαρροίας, καὶ γλυκαντικά· οἱ μαχαιροποιοὶ, καὶ ἄλλοι τοιοῦτοι τεχνῖται κατασκευάζουν καὶ λαβὰς διὰ αὐτὰ τὰ ἐργαλεῖα.

Κόκκαλον τῆς καρδίας του. Τῆτο εἶναι τρίγωνον, μικρότερον ἀπὸ τὸ βόειον, καὶ χρησιμεύει διὰ καρδιακὸν, καὶ εἰς τὴν κατασκευὴν τοῦ ἀντιδότου Ἰακίνθου.

Μυελὸς τῶν χονδρῶν κοκκάλων του, γινόμενος εἰς φωμῆς μικροὺς, καὶ λυόμενος μὲ τὸ οἶνόπνευμα, ὠφελεῖ εἰς τοὺς ψυχροὺς χυμοὺς.

Στέαρ, τὸ ὁποῖον ἔχει τὰς αὐτὰς δυνάμεις μὲ τὸν μυελόν.

Τὰ

Τὰ γεννητικά του μόρια εἶναι διουρητικά, καὶ ἡ Κύ-
πτις ἰατρεύει τὴν ψώραν.

ΕΛΕΛΙΣΦΑΚΟΣ, καὶ κοινότερον Ἀσφακιά, ἢ Ἀλισ-
ρακιά, καὶ Φασκομηλέα, χόρτον ἀρωματικόν, νόστιμον,
δυναμωτικόν τοῦ ἐγκεφάλου, τριῶν εἰδῶν τῶν ἐξῆς.

Ἄγριον, τὸ ὁποῖον βλαστάνει πανταχῶ με φύλλα
μικρότερα, καὶ με μεγαλύτερον χνοῦδι ἀπὸ τὸ ἡμερον.

Ἡμερον, τὸ εὕρισκόμενον εἰς τὰς κήπους μακρύκλο-
νον, καὶ με φύλλα λευκοπράσινα, καὶ ὀλίγον ρυτιδωμένα.

Πανάκειον, ὅμοιον με τὸ ἡμερον κατὰ τὰλλα, ἀλλὰ
με ποικίλα φύλλα, ἢτοι πράσινα, κίτρινα, καὶ κόκκινα,
διὰ τοῦτο καὶ ὠραιότερον. Εἰς τὸ Ἀρχιπέλαγος γίνε-
ται πολὺ, καὶ καλόν, καὶ πολλοὶ Εὐρωπαῖοι τὸ μετα-
χειρίζονται, μάλιστα με τὸ καλόν μέλι, ἀντὶ τοῦ Κα-
ρὲ, ἢ Θε. Οἱ Σῖναι προτιμῶν τὸν Ἐλελίσφακον ἀπὸ τὸ
καλήτερον Θε, καὶ οἱ Ὀλλανδοὶ τοῖς ἔδιδαν ἰ ὅκάν Ἐ-
λελιφάσκου, καὶ ἐλάμβανον 4 Θε.

Τὸ Ἐλελιφασκέλαιον εἶναι ἀρωματικόν, καὶ εὐχρισ-
τον εἰς τὴν Φαρμακοποιίαν, καὶ Ἰατρικὴν.

ΕΛΕΜΥ. Κόμμι ρητινώδες, λευκόν, ὑποπράσινον,
ἀποστάζον ἀπὸ εἶδος ἀγριελαιίας τῆς Αἰθιοπίας, καὶ
τῆς Εὐδαίμονος Ἀραβίας, καὶ μεταπωλούμενον εἰς ψω-
μούς μεγάλους ἕως 300 δραχμῶν, τυλιγμένους εἰς κα-
λαμόφυλλα, με νοστήμην εὐωδίαν· φημίζεται ὡς πανά-
κεια εἰς ὅλας τὰς πληγὰς. Ἰδὲ καὶ ΚΟΜΜΙ ΛΕΥΚΟΝ.
Οἱ Ἕλληνες, κατὰ τὴν μαρτυρίαν τῆ Πλινίου, τὸ ὄνομα-
ζον Ἐναιμον προσφεύστατα διὰ τὴν ἐνέργειάν του.

ΕΛΕΦΑΣ, (ντος) ζῶον τετράποδον, τερατόμορφον,
ἄγριον, καὶ μεγαλύτερον ἀπὸ ὅλα τὰ χερσαῖα, καὶ ὡς
λέγουσιν εὐνούστερον, εὕρισκόμενον εἰς τὰς Ἰνδίας, καὶ
τὴν Ἀφρικὴν. Οἱ τῆς Ταπροβάνης εἶναι καλύτεροι· ἡμε-
ρεύουν με τὴν συνήθειαν, καὶ γίνονται εὐχριστοὶ διὰ
τὰς μεγάλας ἄρχοντας. Εἰς τὸ ἐμπόριον χρησιμεύουν οἱ
δύω ὀδόντες του.

ΕΛΕΦΑΝΤΟΔΟΥΣ, (οντος) καὶ Ἐλεφάντινον, τὸ
Τουρκιστὶ Φίλδισι ταυτοσημάντως, τὰ ἐξέχοντα τοῦ
στό-

στόματος δύο ὀδόντια τοῦ Ἐλέφαντος ἀνά ἓν ἀμφοτέρωθεν μακρὰ ἕως 6 πόδας, καὶ μόλις βασταζόμενα ἀπὸ δύο ἀνδρας, καμπόσον πρὸς τὰ ἄνω, ὡς τοῦ ἀγριοχοίρου, στρογγυλὸν, καὶ ἀκιδωτὸν, κενὸν κατὰ τὴν ρίζαν του, καὶ σχεδὸν περὶ τὸ ἥμισυ, καὶ γεμάτον εἰς τὴν ἄκρην. Ἡ Ἀφρικὴ καταβάσει πολλὰ εἰς τὴν Αἴγυπτον, καὶ ἐκεῖθεν διαδίδονται εἰς τὸ Ἐμπόριον.

Καλὸν εἶναι τὸ βαρὺ, καὶ χονδρὸν, καὶ χωρὶς, ἢ μὲ ὀλίγα ραγίσματα, τὰ ὁποῖα ἂν ἦναι βαθέα, κάμνουν ἄχρηστον αὐτὸ τὸ κόκκαλον. Τεχνουργοῦνται μὲ αὐτὸ πολλὰ πράγματα, κτένια, ὀδοντοξέσται, ὠτοξέσται, ποικιλότητες ξυλίνων σκευῶν, καὶ διάφορα ἄλλα.

Ἀπὸ τὸν Ἐλεφαντόδοντα ἐκβάλλουν οἱ Χυμικοὶ καὶ πνεῦμα, καὶ πτητικὸν ἄλας φημιζόμενα διὰ τὰ πάθη τῆς καρδίας, καὶ τοῦ ἐγκεφάλου.

Κάμνοντές τον Τίτανον ὀνομάζεται Σποδός, καὶ εἶναι λευκὴ, καὶ εὐχρηστος εἰς τὰ ἴδια πάθη.

Οἱ Ζωγράφοι καίοντές το κατασκευάζουν τὴν μαύρην μελάνην ὀνομαζομένην, Μαῦρον τῆ Ἐλεφαντόδοντος.

Εἰς τὰς ὄχθας τοῦ Λένα, καὶ Γενισέα ποταμῶν τῆς Ῥωσσίας εὐρίσκονται θαμμένα εἰς τὴν γῆν κόκκαλα σχεδὸν ὅμοια μὲ τὰς Ἐλεφαντόδοντας, τὰ ὁποῖα ὀνομάζονται Ὀψαροκόκκαλα, καὶ ἴδὲ τοῦτο.

ἘΛΛΕΒΟΡΟΣ. Χόρτον ἰατρικὸν γινόμενον εἰς πολλὰ μέρη, καὶ εἰς τὴν Ἥπειρον, διαιρούμενον εἰς λευκὸν, καὶ μέλαν. Οἱ παλαιοὶ Ἴατροὶ τὸν ἐμεταχειρίζοντο δι' ἐμετικὸν, ἴσως διότι δὲν ἐγνώριζον τὴν Ἴππεκακουάναν· οἱ νέοι ὄντες δειλότεροι, ἢ νὰ εἴπω καλῆτερα προφυλακτικώτεροι, τὸν μεταχειρίζονται, ὡς πταρμητικὸν, καὶ ἄλλα. Οἱ ἵπποῖατροὶ εἰς τὰ πάθη τῶν ἵππων, οἱ δὲ ἔμποροι παντελῶς· διὰ τοῦτο σιωπῶ ἕως ἐδῶ. Εὐρίσκειται εἰς ὅλην τὴν Ἑλλάδα, καὶ πολλάχου.

ἘΝΤΑΡΙΣ. Ἀμφίβιον ζῶον, ἢ Νοῦρκα, τοῦ ὁποίου τὸ γνωστὸν, βαθυκαστανὸν δέρμα χρησιμεύει διὰ διφθέρας· γίνεται μέγα ὡς Γαλῆ· ἔχει κοντὰ τὰ πόδαρια, καὶ ἀφανίζει τὰ ὀφάρια τῶν ποταμῶν. Εὐρίσ-

κεται εἰς τὰ Βόρεια μέρη, καὶ ἡ τοῦ Καναδά ἐγκρίνε-
ται, φερομένη ἀπὸ τὴν πανήγυριν τῆς Λειψίας, καὶ τιμᾶ-
ται περισσότερο ἀπὸ τὰς Ῥωσικὰς καλάς. Ἐγκρίνον-
ται αἱ μαυρότεραι μὲ δασεῖαν, καὶ ἀπαλὴν, καὶ μα-
κρὰν τρίχα· ἡ οὐράτων οὐσα μάυρη, καὶ δασύτριχος,
ἐμβαίνει καὶ αὐτὴ εἰς τὰς διφθέρας, καὶ κἀνὲν μέρος
τοῦ δέρματός τιν' δὲν ρίπτεται ἀπὸ τοὺς διφθερουργούς,
καθὼς καὶ τῶν Σαμουρίων, τῶν ὁποίων καὶ τὸ ὄνομα
ἔχει εἰς τὸ Τουρκικὸν Σουσαμούρ, ἢτοι Σαμουῖρι Ἐνυ-
δρὸν λεγομένη.

Γίνονται διάφορα εἶδη διφθερῶν ἀπὸ τὴν Ἐνυδρίδα,
ὡς Νερκόγνα, ἡ Ἐνυδρορράχη, Νερκοπατζᾶς, τὰ Ἐνυ-
δριδοπόδαρα· Νερκοκοιλιά, ἡ Ἐνυδριδοκοιλία, Νερκοκρά,
ἡ Ἐνυδριδουρά. Καινουρκολαῖμι. Αἱ Ἐνυδρίδες πωλῶνται
μὲ τὴν τεσσαρακοντάδα (σοράκι).

Εἶδος Ἐνυδρίδος εἶναι καὶ ἡ Βίδα, ἡ ὁποία καὶ
Βύδρα ἢ πορεῖ νὰ γραφῆ ἴσως ὀρθότερον, διότι ζῆ εἰς
τὰ ὕδατα, ὡς ἀμφίβιος. Ἰδὲ ΒΙΔΡΑ.

ἘΝΩΤΙΑ. Σκουλαρίκια, στολίδι τῶν γυναικῶν, κρε-
μάμενον ἀπὸ τὸν λοβὸν τοῦ ὠτίου, καὶ κατασκευαζόμε-
νον ἀπὸ χρυσόν. Τὸ ἀπλοῦν εἶναι κλοιὸς χρυσοῦς· τὸ
καλλίτερον ἔχει κρεμαστῆρι μὲ πετράδια, καὶ κατὰ τὴν
τιμὴν τῆς ὕλης τιμᾶται· τὰ μεγάλα ἀπὸ ὅμοια μαργα-
ριτάρια εἶναι ἐγκριτότερα, καὶ τὰ τῆς Κλεοπάτρας ἐτι-
μῶντο Μιλλιῶνια, ὡς εἰς τὰς Προδιατριβὰς εἶδομεν.
Κατασκευάζονται πανταχοῦ ἀπὸ Χρυσοχόους, καὶ Πε-
τραδιστᾶς.

ἘΠΪΔΕΝΔΡΟΝ. Γενικῶς λαμβάνουν αὐτὸ τὸ ὄνομα
ὅσα χαμόδενδρα προσκολλώμενα εἰς ἄλλο μέγα δένδρον,
ἢ τοῖχον, ἢ βράχον, ἀνορθοῦνται καὶ μεγαλώνουν, ὡς
ὁ Κισσός· μερικώτερον δὲ, κατὰ τὸν Λινναῖον, ἡ Βανίλ-
λα. Ἰδὲ αὐτὸ τὸ Ἄρθρον.

ἘΠΙΠΛΑ. Τὰ κινητὰ οἰκιακὰ σκεύη, καὶ ἄλλα
χρειώδη, καθὼς στρώματα, ἐφαπλώματα, ἐνδύματα,
σκαμνία, τραπέζια, καὶ τὰ χρειώδη εἰς αὐτὰ· εἰκόνες,
καθρέπται, καὶ ἀπλῶς τὰ κινητὰ πράγματα τῶν οἰ-

Οἱ Γενοῦνσιοι εὐδοκιμοῦσαν εἰς τὰ γεμάτα, ἢ ὀμαλά, καὶ ἡ Τουρκία ἐλάμβανεν ἐκεῖθεν τὰ χρειώδη· τὸ δὲ πλάτος των εἶναι περὶ τὰ $\frac{6}{5}$ τοῦ πήχεως.

Ῥφαίνονται καὶ βαμβακερὰ ἑτερόμαλλα ὀμαλά ἀραδαῖα, καὶ ποικίλα διαφόρων χρωμάτων εἰς διάφορα μέρη τῆς Εὐρώπης, ἀλλ' ἐγκρίνονται τὰ Ἀγγλικά. Λέγονται ταῦτα Φέλπαι.

Τὸ συνυφαινόμενον μετ' τὸ ὑφάδι πτίλον, ἢτοι τρίχα μεταξωτὴ, ἢ ὁποῖα ἀποτελεῖ τὸ ἑτέρωθεν μαλλί, ἢτοι χροῦδι, εἶναι μετάξης τρίχα διαπερωμένη εἰς εἶδος κτερίου ὀρειχαλκίου, μετ' γραμμάς συρματεράς εὐθυτάτας, καὶ κοπτομένη μετ' ἐργαλεῖον κοπτερώτατον, ὅσον τὸ δυνατὸν, ἴση καὶ ὀμαλωτάτη, εἰς τὸ ὁποῖον συνίσταται ἡ ἐπιτηδειότης, καὶ ἡ ἀποτελούμενη καλὴ ποιότης τοῦ ἑτερομάλλου, καὶ εἰς τὴν πυκνότητα τοῦ ὑφάσματος μετ' τὸ πολὺ κτύπημα τοῦ ὑφადίου.

ΕΥΦΟΡΒΙΟΝ. Κόμμα τῆς Μαυριτανίας, μετονομασθέν παρὰ τοῦ ἐκεῖ βασιλεύσαντος Ιούβα εἰς τιμὴν Εὐφόρβου τοῦ ἱατροῦ· ἀποστάζει ἀπὸ εἶδος Τιθυμάλου ἀκαρπώδους, καὶ χωρὶς φύλλα, καὶ εἶναι πταρμητικώτατον· τὸ καλὸν γνωρίζεται ἀπὸ τὸ νὰ ἦναι δάκρυ νωπὸν, ὑπόχρυσον, λευκὸν, ξηρὸν, καθαρὸν, καὶ χωρὶς κόνιν.

ΕΦΑΨΛΩΜΑ. Τὸ ἐπάπλωμα, ἐπιπλον, χρήσιμον διὰ σκέπασμα τῶν ἀνθρώπων εἰς τὴν κλίην, τοῦ ὁποίου τὸ ἐπάνω μέρος γίνεται ἀπὸ διάφορα μεταξωτὰ, καὶ βαμβακερὰ ὑφάσματα ποικίλα, ἢ ἀραδαῖα, καὶ ὅταν ἦναι ἐπὶ τούτου βαμμένα, ἢτοι τυπωμένα, ὀνομάζονται Ἐφαψλωματοκαρδία· αἱ ὁποῖαι τυπώνονται εἰς πανὶ λευκὸν εἰς τὴν Γερμανίαν, καὶ τὴν Κύπρον, καὶ μετακομίζονται εἰς τὴν Τουρκίαν· τυπώνονται καὶ εἰς τὴν Κωνσταντινέπολιν ὡραῖα, ἀλλ' ὀλίγα. Ἀντὶ τῶν Ἐφαψλωματοκαρδιῶν τούτων οἱ πλουσιώτεροι μεταχειρίζονται Σάλια, ἢ καὶ λεπτὰ χρυσοῦφанта· εἰς ταύτας ἐμμέσως βάλλεται στραμμένον ὀμαλῶς καθαρὸν βαμβάκι, καὶ μετ' ἴδιον πανί, ἢτοι ἀστάρη σκεπασμένον ράπτεται.

Εἰς

Εἰς ὅσους τόπους γίνεται βαμβάκι κατασκευάζονται, καὶ πωλοῦνται ἔτοιμα Ἐφαπλώματα, ὡς εἰς τὰς Σέρρας, Σμύρνην, καὶ ἀλλαχοῦ.

Εἰς τὴν Εὐρώπην, μάλιστα διὰ τὸ στρατιωτικὸν, ἀντὶ διὰ βαμβάκι μεταχειρίζονται μαλλὶ μαδισμένον, διὰ ζεστότερον, καὶ εὐθυώτερον.

ΕΦΙΨΨΙΑ, αἱ Ἰταλικῶς Σέλλαι τῶν ἵππων, χρήσιμα διὰ τοὺς ἵππεῖς, τὰ ὁποῖα κατὰ τὴν διαφορετικὴν ἐνδυμασίαν τῶν ἵππέων, καὶ τρόπους των, γίνονται καὶ αὐτὰ πρλυειδῆ. Οἱ Εὐρωπαῖοι τὰ κατασκευάζουν ἀπὸ βύρσας διαφόρους, καὶ σκύτη, χαμηλά, καὶ ἐλαφρά· οἱ Ὀθωμανοὶ ἀπλᾶ, καὶ ὑψηλότερα· οἱ δὲ Μαμλοῦκοι τῆς Αἰγύπτου ὑψώνουν πολὺ τὸ ὀπισθεν καὶ ἔμπροσθεν ἐπακούμβισμα διὰ προφύλαξίν των εἰς τὴν ἀσκησιν τῶν κονταρίων· στολίζονται μὲ διάφορα χρυσᾶ, καὶ μὲ χρυσοῦ, ἢ ἀργύρου πλάκας, ὅταν ἦναι πρὸς ἐπίδειξιν. Κατασκευάζονται πανταχῶ, καὶ πωλοῦνται εἰς τὸν τόπον, χωρὶς μετοχὴν τῶν ἐμπόρων.

Μεταξὺ τῶν Εὐρωπαϊῶν ἐγκρίνονται τὰ Ἀγγλικὰ Ἐπιπίπια, καθὼς καὶ αἱ τοιαῦται ἀποσκευαὶ τῆς Ἰππικῆς.

ἘΧΙΔΝΑ. Ὄφις γνῶστός, καὶ κινδυνώδης διὰ τὸ θανατηφόρον φαρμάκι του· ἀλλὰ καὶ ὠφελιμώτατος εἰς τὴν Ἰατρικὴν, διὰ τὴν καὶ φυλάττονται ζωνταναὶ αἱ Ἐχίδναι εἰς τὰ Φαρμακοποιεῖα ἀσφαλισμένοι εἰς κιβώτια, καὶ ὑαλῖα, μὲ ὀλίγα πίτυρα, ἢ φύκη, ἀπὸ τὰ ὁποῖα οὐδὲν τρώγουν, ἐπειδὴ ἔμποροῦν νὰ ζήσουν νήστευσις ἕως ἑξήμισι μῆνας· φθάνει νὰ ἦναι εἰς τόπον εὐκρατον, ἥτοι μίτε θερμὸν, μίτε ψυχρὸν.

Χρησιμεύει καὶ τὸ κρέας τῆς Ἐχίδνης, καὶ ἡ κόνις, καὶ τὸ ἀλειμμα, καὶ τὸ ἐλαιόντης εἰς πολλὰ πάθη σχεδὸν ἀπιηλισμένα, ἀπὸ τὰ βοηθήματα τῶν ἄλλων ἰατρικῶν.

Οἱ Φαρμακοποιοὶ τῆς Τουρκίας τὰς φέρουν ἀπὸ τὴν Εὐρώπην· χρειάζεται ὅμως προσοχὴ εἰς τὸ φύλαγμα διὰ νὰ ἦναι καλὰ ἀσφαλισμένοι, νὰ μὴ φύγουν, καὶ βλάβουν τοὺς παρατυχόντας.

ΖΑ-

Z

ΖΑΛΛΑΨΑ. Ἰδέ τὸ ὀρθότερον ἸΑΛΛΑΨΑ.

ΖΑΡΔΑΒΑΣ. Ζῶον ἄγριον, εἶδος Γαλῆς, καθὼς καὶ τὸ Κουνάδι, εὐρισκόμενον εἰς ὅλην τὴν Τουρκίαν, καὶ ἀλλαχοῦ, καστανόχρουν, μὲ μαλλί ἀπαλώτερον ἀπὸ τὸ Κουνάδι, καὶ δέρμα χρίσιμον διὰ διφθέρας. Ζῆ εἰς τὰς δρυμοὺς, καὶ τὰ βουνὰ, καθὼς καὶ τὰ ὁμοιά του σαρκοβόρα.

Οἱ Διφθερουργοὶ διαιρῶν τὸ δέρμα του εἰς Ζαρδαβορράχην, Ζαρδαβολαῖμι, Ζαρδαβοκοιλίαν, Ζαρδαβοπόδα-ρα, καὶ Ζαρδαβοκραν.

Προτιμῶνται αἱ Διφθέραι αὗται ἀπὸ τὰς γινομένας μὲ Κεναδόδερμα, ἀλλ' εἶναι κατώτεραι ἀπὸ τὰς Ἐνυδρίδας, καὶ πολὺ περισσότερον ἀπὸ τὰ Σαμέρια.

ΖΑΨΑΧΑΡΙ. Τὸ παρ' ἄλλαν, ὡς τάχα Ἑλληνικώτερον, Σάκχαρι, καθὼς στοχάζομαι κατὰ λάθος μεταγραμμένον ἀπὸ τοῦ Saccharum Λατινικῶ. Ἐτυμολογικώτερον ὅμως τὸ Ζάχαρι, ἀπὸ τῆς ζα, ἐπιτατικῆς καὶ τῆς χάρις, ἤτοι τὸ πολλὴν χάριν, καὶ γλυκύτητα ἔχον. Εἶναι δὲ χυμὸς τοῦ ζαχαροκάλαμου γλυκύτατος, καὶ νοστιμώτατος συμπεπηγμένος διὰ τῆς τέχνης.

Οἱ Παλαιοὶ ἐγνώριζον τὸ ζαχαροκάλαμον, ἐπειδὴ καὶ εἰς τὰς Ἰνδίας θέλει τὸ εἶδαν, καὶ εἰς τὴν Αἴγυπτον ἀναμφιβόλως, ἀλλὰ δὲν ἴξευραν νὰ ἐκβάλουν, καὶ νὰ συμπήξεν τὸν χυμόν τε, καὶ ἦτον ἄγνωστον εἰς αὐτὰς, διὰ τοῦτο καὶ ἀκάτονόμαστον, καθ' ὅσον ἐνθυμῆμαι, τὸ Ζάχαρι ὥστε ἡ ρηθεῖσα ἐτυμολογία εἶναι κατὰ σύμπτωσιν ἀπὸ γλώσσης, εἰς γλώσσαν, καὶ προκατονόμαστον, μοὶ φαίνεται, τὸ Ἀραβιστὶ Σιεκέρ.

Μετὰ δὲ τὴν διὰ τῆς Ὠκεανῶς, καὶ τῆς Εὐέλπιδος Ἀκρωτηρίως διάβασιν, ἐγνώρισαν οἱ Εὐρωπαῖοι τὸ Ζάχαρι, καὶ ἐκοινολόγησαν τὴν τέχνην τῆς κατασκευῆς τε εἰς τὰς Δυτικὰς Ἰνδίας, ὅπου τὰ τοιαῦτα καλάμια, κατὰ

τὴν

τὴν γνώμην τῶν περισσοτέρων, εὐρίσκοντο παρὰ τῆς φύσεως, καὶ τῶρα ἀποκατεστάθη τὸ Ζάχαρι ἄρθρον μέγα τῆ Ἐμπορίας τῆς Ἀμερικῆς, καθὼς συνεδίσθη εἰς ὅλας τὰς τάξεις τῶν ἀνθρώπων, καὶ κοινῶς χρήσιμον εἰς ὅλα τὰ πολιτευμένα Ἔθνη. Διὰ τῆτο θέλω διαγράψαι εἰς πλάτος καὶ τὸ φύτευμα τῶν καλαμιῶν, καὶ τὴν τέχνην τῆς κατασκευῆς τῆς Ζαχάρεως, καὶ τῆς διαφόρου κατὰρισμοῦ αὐτοῦ.

Τὸ Ζαχαροκάλαμον εἶναι σχεδὸν ὅμοιον μὲ τὰ λοιπὰ καλάμια τῶν ἐλῶν, καὶ ποταμιῶν ὄχθων, καὶ λιμνῶν· μὲ μόνην τὴν διαφορὰν ὅτι ἡ ἐξωτερικὴ φλοιὰ τῶν εἶναι ἀπαλωτέρα, καὶ τὸ ἐσωτερικὸν σπογγώδες, καὶ ἀχυρωτόν τινος εἶναι γεμάτον ἀπὸ γλυκὺν χυμὸν, τῆς ποιότητος ἢ περισσοτέρα, ἢ ὀλιγωτέρα ποσότης προέρχεται ἀπὸ τὴν ποιότητα τῆς καλαμοτόπου, τὴν ἐκθεσίν τε εἰς τὸν ἥλιον, τὸν καιρὸν τῆς θερισμῆς, καὶ τὴν ἡλικίαν τῆς καλάμου.

Τὸ σῦνθετος μέγεθος του γίνεται 5 ἕως 6 πόδας τὸ ὕψος, καὶ $1\frac{1}{2}$ δάκτυλον τὴν περιφέρειαν. Εὐρίσκονται ὁμοίως καὶ πολὺ μεγαλήτερα, καὶ χονδρότερα· κατὰ τὸ διάστημα $\frac{1}{2}$ ποδὸς ἔχει κόμβους μὲ ὀλίγα φύλλα, καὶ εἰς τὴν κορυφὴν πολλὰ φύλλα, καὶ τὸν σπόρον τε. Ὅταν ὠριμάζει τὸ καλάμι, ξηραίνονται τὰ φύλλα τῶν κόμβων· τὰ δὲ τῆς κορυφῆς γίνονται μακρὰ, καὶ στενὰ λογχοειδῆ, καὶ πριονοειδῆ εἰς τὰς πλευράς.

Ἡ καλὴ διὰ φύτευμα καλαμιῶν εἶναι ἡ ἀπαχος, σπογγώδης, καὶ βαθεῖα, καταφορητὴ διὰ νὰ μὴ λιμνάζουν τὰ νερά τῶν βροχῶν, καὶ προσήλιος ἀπὸ πρῶτῃ ἕως ἑσπέρας.

Φυτεύονται δὲ κομμάτια 15 ἕως 18 δακτύλων μετὰ τὰ ἐπάνω φύλλα καὶ κατωτέρω· καὶ ὅσον ἔχει περισσοτέρους κόμβους τὸ τοιοῦτο κομμάτι, ἄλλο τόσον ἐλπίζεται περισσότερον καλάμι.

Ὁριμάζουν τὰ Ζαχαροκάλαμια εἰς 9, ἢ εἰς 10 μῆνας, καὶ ἕως 15 τὸ περισσότερον· ἢμπορῆν ὁμως νὰ ἀφεθῆν καὶ ἕως τρία ἔτη ἀθέριστα. Θεριζόμενα δὲ, εἶναι

γεμάτα ἀπὸ λευκὸν, καὶ χυμῶδη μυελόν; ἀπὸ τὸν ὀ-
ποῖον ἀποστάζει τὸ Ζάχαρι, ἥτοι τὸ γλυκὺ ὑγρὸν μὲ
σύντριμμα εἰς τὸν μῦλον. Ἰδὲ Μῦλος Ζαχαρέως.
Μεγαλῆτερα ἀπὸ 4 ποδῶν καλάμια, ἔτε μικρότερα δὲν
πρέπει νὰ βάλλωνται εἰς τὸν μῦλον· ἀλλ' ἔτε νὰ ἀφί-
νωνται περισσότερον ἀπὸ 24 ὥρας μετὰ τὸ θέρισμα·
διότι ζυμώνονται (ἀνάπτειν) καὶ ὀξυνίζει ὁ γλυκὺς
χυμὸς των.

Τὸ ἐκρέον ἀπὸ τὸν μῦλον ὑγρὸν διὰ τοῦ σωλῆτος,
χύνεται εἰς τὸ πλυσίον Ζαχαροποιεῖον, μέσα εἰς τὸν
μέγαν λέβητα, ὅπου γίνεται ἡ πρώτη βράσις μὲ ὀλί-
γην φωτίαν, καὶ ἐξαφρίζεται· τῆτο λέγεται Ἐξάφρισις.

Μετὰ δὲ ταῦτα βάλλεται εἰς ἄλλον λέβητα, καὶ
βράζει μὲ πολλὴν φωτίαν συμβοηθούμενον μὲ νερὸν ἄσ-
βέστης, καὶ ἄλλα διὰ νὰ καθαρισθῆ καλά, καὶ τοῦτο
ὀνομάζεται Καθάρισμα.

Τρίτη βράσις γίνεται μὲ κονίαν, ἥτοι στακτότερον,
διὰ τοῦτο καὶ Κονία καλεῖται, καὶ εἰς τὴν βράσιν ὁ-
μοίως συνάζονται μὲ τὸ ἐξαφριστήριο οἱ ἀφροὶ, καὶ
τὰ ἕτερογενῆ.

Τετάρτη ἡ ὀνομαζομένη Λαμπὰς, ἐπειδὴ καὶ βράζον-
τες τὸν συρόμενον ὀπὸν, ἥτοι χυμὸν, ταυτὸν εἰπεῖν τὸ
συρόπιον, μὲ μεγάλην φωτίαν, λαμβάνει φλόγα, καὶ
φαίνεται καιόμενον, καὶ λαμπαδίζον.

Πέμπτη εἶναι τὸ Συρόπιον, διότι εἰς αὐτὴν ὁ γλυκὺς
χυμὸς συμπυκνέμενος κολλᾷ, καὶ ἀποτελεῖ Συρόπιον.

Ἑκτὴ καὶ τελευταία εἶναι ἡ λεγομένη Τύψις, La Bat-
terie, διότι εἰς ταύτην βραζόμενον τὸ Συρόπιον ἐκκα-
θαίρεται ἀπὸ κάθε ἰλὸν μὲ κονίαν, ἄσβεστόμερον, καὶ
στύψιν· ὥστε τότε μένει ἀπὸ τὴν πρώτην βράσιν μόνον
τὸ ἐν τρίτον κατὰ τὸ βάρος, καὶ τῆτο ὀνομάζεται Ζά-
χαρι, τὸ ὁποῖον κατὰ τὰς διαφόρους κατασκευὰς, λαμ-
βάνει διάφορα καὶ τὰ ὀνόματα. Δηλονότι

· Ζάχαρι ἀκαθάριστον. Brut,

———— περασμένον. Passé, ἢ Cassonade grise,

———— γαιῶδες. Terré, ἢ Cassonade blanche,

κα-

- καθαρόν. Raffiné.
- βασιλικόν. Royal.
- ασφαλισμένον. Tapé,
- κρυστάλλινον. Candi.
- συρόπιον λεπτόν. Syrop fin.
- συρόπιον χονδρόν. Gros Syrop.
- άφρός, ήτοι άφροζάχαρι, τὸ συναζόμενον
εἰς τὸ ἐξάφρισμα.

Ακαθάριστον, ή Brut, ζάχαρι λέγεται τὸ πρῶτον καὶ κατώτερον ἀπὸ τὰ λοιπὰ, φερόμενον εἰς τὴν Εὐρώπην εἰς μεγάλα βαρύλλια.

Περασμένον, ή Στραγγισμένον, τὸ μεταξύ τέττα καὶ τὴν ἑξῆς, λέγεται δὲ ἔτω, διότι τὸ περῆν, ήτοι τὸ διηθίζεν ἀπὸ πανί πυκνόν, ὄντας ἀκόμι ὑγρὸν τὸ Συρόπιον.

Γαιῶδες, ή Γεώμενον, τὸ λευκόν, διότι λευκαίνεται χριόμενον, καὶ καθαρίζομενον με' εἶδος γῆς, ήτοι πηλῆς εὐρισκομένου εἰς τὸν ἴδιον τόπον τῶν Δυτικῶν Ἰνδιῶν, ἀλλ' εἰς κόνιν.

Καθαρισμένον δὲ τὸ αὐτὸ, ἀλλ' εἰς φημοὺς κωμοειδεῖς διαφορῶν μεγεθῶν, καὶ ποιότητων. Ὅλα τὰ εἶδη τῆς Ζαχάρεως καθαρίζονται, καὶ εἶναι πολλὰ τοιαῦτα ἐργαστήρια εἰς τὴν Εὐρώπην, καθὼς θέλω γράφει εἰς τὸ Γεωγραφικὸν Λεξικόν· τρόπος δὲ καθαρισμῆ εἶναι ὁ ἀκόλουθος.

Οποιοδήποτε Ζάχαρι ἀπὸ τὰ εἰρημένα ἀκαθάριστον, ή διηθισμένον, ή γαιῶδες, ήμπορεῖ νὰ καθαρισθῆ εἰς τὰ λεγόμενα Καθαριστήρια· ὅπου ἔχουν δύο λέβητας βεβαλμένους ἐπάνω εἰς κάρμινον, καὶ εἰς μὲν τὸν ἕνα καθαρίζουν τὸ συρόπιον, εἰς δὲ τὸν ἄλλον τὸ ἐψήνουν· ἐνδέχεται ὅμως νὰ γένεν καὶ αἱ δύο ἐργασίαι εἰς ἕνα καὶ τὸν αὐτὸν κατὰ σειράν.

Βάλλεται ἰσοβαρὲς με' τὸ Ζάχαρι ἄσβεστόνερον, καὶ με' τὸ βράσιμον ἐξαφρίζεται, καὶ ἀφ' ἑ παύση ὁ ἀφρός διηθίζεται ἀπὸ πανί πυκνόν τὸ συρόπιον, ἔπειτα ἔχοντας ἑτοιμα μίαν δωδεκάδα ὡὰ ἀνακατωμένα, καὶ κτυ-

πη·

πημένα εις ασβεστόνερον, τὰ ρίπτεις μέσα εις τὸ συρρόπιον, καὶ τὰ ἀνακατώνεις διὰ νὰ ἀναβῆ εις τὴν ἐπιφανείαν κάθε ἑτερογενές, καὶ ἀκαθαρσία· καὶ αὕτη εἶναι ἡ καθάρισις εις τὸν πρῶτον λέβητα.

Μετὰ ταῦτα τὸ ἐψήνην εις τὸν δεύτερον λέβητα, καὶ εις τὸ μεταξύ ρίπτειν ἀπὸ ὀλίγην κόνιν λευκοῦ Ζαχάρεως, ἀνακατώνοντές το συχνά, καὶ ἐκβάλλοντές το ἀπὸ τὴν φωτίαν κρυώνει ὀλίγον, καὶ χύεται μὲ κοχλιάραν, ἢ ἀγγεῖον ἐπὶ τέτου εις τὰ κωνικά κοῖλα προπλάσματα, καὶ γίνεται καθαρὸν εις φωμοῦς διαφόρων μεγεθῶν.

Βασιλικὸν λέγεται τὸ καθαρισμένον κατὰ τὸν ἀνωτρόπον τρίς, καὶ ἀποτελεσθῆν λευκώτατον, καὶ κρυσταλλοειδές, καὶ εἶναι πολὺ ἀκριβώτερον ἀπὸ τὸ πρῶτον, διότι πάσχει πολλὴν ἔλλειψιν εις τὸ πολὺ καθάρισμα.

Ἀσφαλισμένον ὀνομάζουσι τοῦτο· διότι λαμβάνοντες ἀπὸ τὴν καλιτέραν κόνιν τοῦ γαιώδους Ζαχάρεως, τὴν βάλλουσι εις προπλάσματα κωνικά βρεγμένα διὰ νὰ μὴ κολλήσῃ, καὶ ἀσφαλισμένα εις τὴν κατὰ κορυφὴν τοῦ κώνου τρύπαν, ἔπειτα πατῶν τὸ Ζάχαρι δυνατά, καὶ μετ' ὀλίγον τὸ κενώνουσι ἐπάνω εις ἐπὶ τούτου σανίδα, καὶ αὐτὰ εἶναι τὰ μικρὰ κεφάλαια, τὰ ὁποῖα διαφέρουσι ἀπὸ τὸ Βασιλικόν, ὡς κατώτερα κατὰ τὴν ποιότητα, καὶ ὡς εὐθριπτα εις τὴν ἀφήν διὰ τὸ ἀσύνδετον τῶν μορίων των.

Κρυστάλλινον Ζάχαρι γίνεται καλότερα ἀπὸ τὸ γαιώδες, ὡς γλυκύτερον, παρὰ ἀπὸ τὸ καθαρισμένον, τὸ ὁποῖον ἀφ' οὗ λυωθῆ, ἐξαφρισθῆ, διηθισθῆ, καὶ ἐψηθῆ ὡς ἀνωτέρω, χύεται εις χύτραν διαπερασμένην πλαγίως μὲ μικρὰς ράβδους. Ἡ τοιαύτη χύτρα βάλλεται ἐπάνω εις ἄλλην διὰ νὰ συνάξῃ τὸ χυνόμενον συρρόπιον, μέσα εις λάκκον θερμαντικόν (τὲς ὁποῖες Θέρμας καλοῦσι) μὲ ἄλλας ὁμοίας, καὶ μετὰ τὸ πολὺ ζέσταμα μένει κολλημένον εις τὰς ράβδους τὸ Κρυστάλλινον Ζάχαρι, καὶ σπάνοντες τὰς χύτρας, τὸ ἐκβάλλου

λυν δια να γένη εὐωδες, ἢ χρωματισμένον· ἀρκεῖ ὀλίγον χρώμα, ἢ μύρον εἰς τὸ συρόπιον πρὸ τοῦ ἐψήματος, ἢτοι Κρυσταλλώματος.

Συρόπιον λέγεται ὁ συρόμενος καὶ ἀποστάζων ὀπός, ἢτοι χυμός ἀπὸ τοῦ Ζάχαρι· ἢ τὸ βαλμένον ἀκαθάριστον εἰς τὰ Κιβώτια, τὸ ὁποῖον δια τῆτο καὶ Χονδρὸν λέγεται, καὶ μεταπήγνυται εἰς Ζάχαρι καθαριζόμενον, καὶ ἐξαφρίζόμενον· ἢ τὸ μορφοῦμενον εἰς τὰ κωνοειδῆ προπλάσματα, τὰ ὁποῖα εἶναι κατὰ κορυφὴν τρυπημένα, καὶ θεμένα ἀνάποδα εἰς τὸ λεγόμενον γαιῶδες, καὶ τὰ λοιπὰ, καὶ τῆτο εἶναι τὸ ψιλόν, τὸ ὁποῖον ἐξαφρίζόμενον βάλλεται εἰς φιάλας, καὶ πωλεῖται ἔτις ὑγρὸν διὰ χρήσεις διαφόρας· ἀλλὰ καὶ τῆτο ἠμπορεῖ νὰ πιχθῆ εἰς λευκὸν Ζάχαρι παρόμοιον μὲ τὸ γαιῶδες, χωρὶς νὰ ἀποκτήσῃ ὅμως τὴν τῆτου στιλπνότητα. Καὶ ταῦτα μὲν περὶ τῆς κατασκευῆς τοῦ Ζαχάρεως, καὶ τῶν διαφορῶν ὀνομασιῶν του.

Γενικῶς δὲ διαιρεῖται, εἰς Ζάχαρι εἰς κόκκιν, καὶ εἰς κεφάλαια· τὸ πρῶτον, ἢ εἶναι μελῶδες κιτρινωπὸν, καὶ εἶναι τὸ κατώτερον· ἢ εἶναι λευκὸν, καὶ ξηρὸν, καὶ αὐτὸ εἶναι τὸ γαιῶδες· ἐκεῖνο βάλλεται εἰς μεγάλα κιβώτια, καὶ τῆτο εἰς κιβώτια μικρότερα, ἢ εἰς βαρύλλια, τῶν ὁποῖων τὸ βάρος, ἢτοι ἡ Τάρρα εἶναι ἐπιγεγραμμένη, καὶ πωλεῖται κατὰ τὴν συνηθεῖαν ἐκάστη τόπῃ.

Τὸ δεύτερον, ἢτοι τὰ κεφάλαια, ἢ φωμοὶ, καθὼς οἱ Εὐρωπαῖοι τὸ ὀνομάζουσι Sucre en Pain, κατασκευάζονται εἰς διάφορα μεγέθη, καὶ τυλιγμένα εἰς χαρτὶ κυανοπόρφυρον βάλλονται εἰς βαρύλλια.

Ἐπειδὴ δὲ ὅλα ταῦτα καὶ γίνονται καὶ κατασκευάζονται εἰς τὰς Νήσους τῆς Ἀμερικῆς, καὶ τὰ παράλια, τόποι παρὰ τῶν Εὐρωπαϊῶν Δυτικαὶ Ἰνδῖαι ὀνομαζόμενοι· ὅταν ἦναι εἰρήνη μεταξὺ τῶν θαλασσιῶν δυνάμεων, φέρονται, καὶ πωλῶνται παρὰ τῶν Μητροπόλεων τῶν ἀποικιῶν ἐκείνων, ἢτοι τῆς Πορτογαλλίας, Γαλλίας, Ὀλλάνδης, Ἀγγλίας, καὶ Ἰσπανίας· ὅταν δὲ ὁ πόλεμος, ἢ ἀλλάξῃ τὴν τύχην τῶν ἀποικιῶν, ἢ ἐμποδίσῃ εἰς με-

ρι-

ρικά ἔθνη τὴν θαλασσοπλοΐαν, οἱ θαλασσοκράτοῦντες κάμνουν αὐτὸ τὸ μέγα ἐμπόριον μετὰ τὰς λιμένας τῆς Μεσογείου θαλάσσης, καὶ αὐτόθεν διαδίδονται εἰς ὅλην τὴν ἐσωτερικὴν Ὀθωμανικὴν Ἐπικράτειαν, καὶ τὰς λοιπὰς ἡπειρωτικὰς Ἐξουσίας, ὡς ἡ Αὐστρία, Γερμανία, κ. λ.

Ἡ Αἴγυπτος κάμνει μερικὸν Ζάχαρι, ἀλλὰ πολὺ ἀκάθαρτον, μελῶδες, κιτρινωπὸν, καὶ τυλιγμένον εἰς χαρτῖα σχήματος κώνου χαμηλῆ πωλεῖται. Τῆς Δαμάσκου τὸ Ζάχαρι (Σιάμ Σιεκερὶ) παροιμιάζεται παρὰ τῶν Τερκαράβων, ὡς ἐξάίρετον· ἀλλ' ἴσως πρὸ τῆς καθαρῆς Ἀμερικανῆ εἶχε τὴν προτίμησιν ταύτην.

Οἱ Χυμικοὶ κάμνουν ἀπὸ τὸ Ζάχαρι ἔλαιον, τὸ ὁποῖον εἶναι στομαχικόν, καὶ χρήσιμον εἰς τὰς γυναῖκας, ὡς κοσμητικόν.

Καὶ πνεῦμα ὠφέλιμον εἰς τὴν πέτραν, τὸν ὕδρωπα, καὶ τὴν δυσεντερίαν. Ὀνομασθήτωσαν δὲ Ζαχαρέλαιον, καὶ Ζαχαρόπνευμα.

Γίνεται δὲ καὶ ἄλλο πνεῦμα, τὸ ὁποῖον ὀνομάζεται παρὰ τῶν ἀποίκων Καλαρόπνευμα, παρὰ δὲ τῶν Αἰθιοπῶν ἀνδραπόδων, Ταφιά, καὶ Ραταφιά, βάλλωντας εἰς σκάφην μεγάλην τὰ $\frac{2}{3}$ νερὸν καὶ τὸ $\frac{1}{3}$ συρόπιον χονδρὸν, καὶ ἀφροζάχαρι, καὶ σκεπάζωντάς το μετὰ φύλλα βασιλικῆ καὶ σανίδας· μετὰ τρεῖς ἡμέρας αὐτὸ τὸ μίγμα βράζει, καὶ ὀξυνίζει, καταπᾶ κίτρινον, καὶ μετὰ δυνατὴν μυρωδίαν· καὶ μετὰ ταῦτα ἀποστάζεται καθὼς τὸ ἐδικόν μας οἰνόπνευμα μετὰ παρόμοιον λέβητα· κατασκευάζεται, καὶ διαπανᾶται πολὺ εἰς τὴν Ἀμερικὴν, καὶ τὴν Ἀγγλίαν.

Τρίτον οἰνόπνευμα γίνεται τὸ λεγόμενον Ῥῆμα, περὶ τῆ ὁποῖα ἰδὲ τὸ ἴδιον Ἄρθρον.

Ζάχαρι Σφενδάμνη. Ἰδὲ ΣΦΕΝΔΑΜΝΘΖΑΧΑΡΙ.

Γογκυλοζάχαρι. Ἰδὲ ΓΟΓΚΥΛΙΑ.

Καστανοζάχαρι. Ἰδὲ ΚΑΪΣΤΑΝΟΝ.

ΖΑΧΑΡΕΥΘΪΣ, ὁ Σεκερτζῆς, ἢτοι ὁ ἐψήνων καὶ κατασκευάζων τὰ ζαχαρωτά.

Z A-

ΖΑΧΑΡΟΚΑ'ΛΑΜΟΝ. Ἴδὲ τὴν ἀρχὴν τοῦ ἀνωτέρω Ἀ' ρθρου.

ΖΑΧΑΡΩΤΑ'. Λέγονται ὅσα πράγματα κατασκευάζονται μὲ τὸ Ζάχαρι, ἢ ἀπλοῦν, κατὰ τὰς διαφόρους ζυμώσεις, καὶ ἐφήσεις αὐτῆ τῆ γλυκῆ, ἢ καὶ μὲ διάφορα ἀρωματικά, καὶ ὀπωρικά; ὡς ἀμύγδαλα, μοσχοκάρφια, ἀνισον, καὶ ἄλλα πολυειδῶς, καὶ πολυτρόπως κατασκευαζόμενα πρὸς χρῆσιν τῶν εὐκαταστάτων, καὶ τρυφηλῶν ἀνθρώπων, τὰ ὅποια ἐπειδὴ ἐκασταχῶ ἐφήνονται, καὶ κατασκευάζονται ἀπὸ τῆς Ζαχαροφῆς, καὶ εἰς τὸ ἐμπόριον παντελῶς, ἢ καὶ ὀλιγώτατον χρῆσιμεύεν, δὲν τὰ ἐξιστορῶ εἰς πλάτος διὰ τὸ ἀνώφεές. Τὰ διαίρεν οἱ Ζαχαροφῆοι εἰς Ζαχαρωτά, τὰ ὅποια φαίνονται εἰς Ζάχαρι, καὶ ἀμυλον, λευκόχροα ἐψημένα, καὶ εἰς Κρυσταλλωμένα, τὰ ὅποια Condita, ἢτοι Κόνδιτα συνεψημένα ὀνομάζεν, καὶ ἐμφαίνεν κρυσταλλωτὸν Ζάχαρι· ἀλλὰ τότε Κόνδιτα προσφεύστερα ἤθελον ὀνομασθῆναι.

ΖΙΒΗΘΟΝ. Ἀπὸ τῆ Ἀραβικῆ Ζιβῆ, ζῶον, καὶ τὸ ἀπ' αὐτῆ γινόμενον μύρον, συνωνυμέμενα, οἱ Γάλλοι τὸ λέγουσιν Civette, καὶ κατὰ τὴν γνώμην τῶν περισσοτέρων εἶναι ἢ παρὰ τῆ Ἀριστοτέλους ὀνομαζομένη Ἰφίνα μυροφόρος. Τὸ ζῶον τῆτο ὁμοιάζει τὴν Γαλῆν κατὰ τὰ ἄλλα, ἐκτὸς τῶν ὀνύχων, τῆς φωνῆς, καὶ τῆς ρίνος, ὥστε ἢμπορεῖ νὰ ὀνομασθῆναι Μοσχογαλῆ.

Τὸ εὐώδες μύρον τὸ ἔχει μεταξὺ τῆ κώλα, καὶ τῶν γεννητικῶν μορίων εἰς μικρὸν βαλάντιον φαινόμενον ὀπισθεν σπυρωτὸν, μὲ μικρὰς ἀδένας, ἀπὸ τοῦς ὁποίους ἀποστάζει τὸ εὐώδες ὑγρὸν, ὥστε θλιβόμενον ἐκρέει. Εὐρίσκεται δὲ τὸ ζῶον τοῦτο εἰς τὰς Ἰνδίας, καὶ τὴν Ἀφρικὴν, καὶ ἀποτελεῖ ἀρκετὸν ἐμπόριον.

Οἱ Ὀλλανδοὶ ἔφεραν, καὶ τρέφουν πολλὰ ἀπὸ τὰ ζῶα ταῦτα, ὥστε εὐρίσκονται ἄνθρωποι ἐκεῖ, οἱ ὅποιοι τρέφονται μὲ μόνον αὐτὸ τὸ ἐμπόριον, δι' ὅλην τὴν λοιπὴν Εὐρώπην.

Τὸ καλὸν Ζίβηθον πρέπει νὰ ἦναι μῆτε πολὺ σκληρὸν,

ρόν, μήτε πολὺ ἀπαλόν, ἀλλὰ λευκόν, καὶ μὲ δυνατὴν, καὶ ἀνοστον μυρωδίαν.

Χρησιμεύει εἰς τὴν Ἱατρικὴν, ἀλλὰ τὸ περισσότερον εἰς τὰς Μυρεψές.

ΖΙΓΚΪΒΕΡΙ, τὸ καὶ Γιγκίβερι, ἡ Πιπερόριζα, τὸ Ζιντζιφύλλι· ἀρωματικὸν τῆς Ἰνδίας, καὶ Σίνας μεταφυτευθέν, καὶ εὐδοκιμήσαν εἰς τὰς Ἀντίλλας, ὥστε τὸ περισσότερον μετακομίζεται ἐντεῦθεν εἰς τὴν Εὐρώπην· εἶναι δὲ ρίζα χαμοδένδρου μὲ στέλεχον, φύλλα ὡς τῆ καλάμῃ, πράσινα, καὶ ἄνθος κόκκινον μὲ ὀλίγον πράσινον, καὶ μὲ ρίζας ἐξαπλεγμένας πολὺ εἰς τὴν γῆν, καὶ κομβώδεις· βλαστάνει ἡμερον, καὶ ἄγριον.

Τὸ ἡμερον φυτεύεται μετὰ τὰς βροχάς, ἢτοι τὸν Ὀκτώβριον, καὶ Νοέμβριον 4 δάκτυλα βαθέα εἰς γῆν γεωργημένην κατὰ διάστημα ἑνὸς ποδός, κομμάτι καλάμι ἐπὶ τῆτε φυλαγμένον, καὶ βλαστάνει κατ' ἀρχὰς ὡς κρομύδι. Ἡ προσοχὴ τῆ γεωργοῦ χρειάζεται να μὴ ἀφίσῃ ἄλλο χόρτον εἰς τὸ χωράφι, διὰ τὰ τραφῆ ἢ χρήσιμος ρίζα αὐτῆ, καὶ ἀφ' ἧ ἄριμάση μετὰ τὸ κιτρίνισμα τῶν φύλλων, τὸ ἐκριζώνει, καὶ ξηραίνει εἰς τὸν ἥλιον, ἢ τὸν κλίβανον τὰς ρίζας, καὶ αὐταὶ εἶναι τὸ Γιγκίβερι.

Καλὴ εἶναι ἡ νέα ρίζα, ξηρὰ, χονδρὴ, δυσκολόθραυστος, στακτοκόκκινη ἔξω, ρητινώδης μέσα, καὶ εἰς τὴν γεῦσιν πικρῆ.

Κατασκευάζεται νωπὴ Ζαχαρωτὸν πολὺχριστον εἰς τὰ Ἀρκτικὰ Ἔθνη, διὰ τὴν στομαπάκην (σκορβούτον) καὶ οἱ Ἱατροὶ τὸ μεταχειρίζονται διὰ δυναμωτικὸν τοῦ στομάχου, καὶ ὀρεκτικὸν, καὶ ἐναντίον εἰς τὴν κάκοχυσμίαν.

Εἰς τὴν Τερκίαν μας δαπανᾶται ἀρκετὸν, καὶ εἰς τὸ γινόμενον πιοτὸν μὲ τὸ Σατύριον, τὸ Τερκιστὶ λεγόμενον Σαλέπι, κονιζόμενον ἐπάνω εἰς τὰς κοτύλας, ὡς ἄρωμα θερμαντικόν.

Τὸ ἄγριον εὐρίσκεται εἰς τὰς Ἀνατολικὰς Ἰνδίας, καὶ τὸ στρογγύλον μέρος τῆς ρίζας του εἶναι ἐξαιρετὸν καρδιακόν.

Τὸ

Τὸ ἐμπόριόν του συνίσταται εἰς τὰς ρίζας, καὶ εἰς τὸ εἰρημένον Ζαχαρωτὸν ἀπὸ τὸ ὁποῖον ἐκδίδει πολὺ εἰς τὴν Σίνα, καὶ αἱ Ἀντίλλαι.

ΖΙΓΚΟΣ, ἡμιμέταλλον εἰς εἶδος μεταλλικῆς μόλυβδος, σκληροτέρων καὶ λευκὸν, ὑποκίανον, καὶ στιλπνὸν, ὀλίγον σφουριλατέμενον, ἀλλὰ περισσότερον ἀπὸ τὰ λοιπὰ ἡμιμέταλλα. Εὐρίσκεται πολὺς εἰς τὰ μεταλλεῖα τῆς Σαξωνικῆς Γοσλάρου, καὶ πωλεῖται εἰς πλάκας τετραγώνους.

Χρησιμεύει διὰ τὸ καθάρισμα τῆ κασσιτέρου σχεδὸν, καὶ καθὼς ὁ μόλυβδος εἰς τὸν ἄργυρον, δίδει εἰς τὸν χαλκὸν τὸ χρῶμα τοῦ χρυσοῦ, ἀλλ' ὀλιγοχρόνιον, καὶ αὐτὸ εἶναι τὸ γνωστὸν εἰς ἡμᾶς Τομβάκι. Ἴδὲ τῆτο.

Ζίγκος καλὸς εἶναι ὁ λευκός, καὶ δυσκολόθραυστος.

Λύεται ὁ Ζίγκος ὀλίγορα εἰς τὸ πῦρ, καθὼς ὁ κασσίτερος, καὶ τὸ στίμι, καὶ ἀναδίδει φλόγα κίτρινωπὴν, καὶ πρασινωπὴν, καὶ ὑψαίνεται εἰς λευκὸν κασσίτερον.

ΖΙΓΣΕΓΚΟΝ, τὸ καὶ Γίγσεγκον, Gin-Seng° δένδρον εὐρισκόμενον εἰς τὰ δυσβατώτερα, καὶ βαθυτέρα βουνὰ τῆς Σινικῆς Ταρταρίας, τῆ ὁποῖα ἢ ὁμώνυμος ρίζα ὑπολαμβάνεται ἀπὸ τῆς Σίνας κευρικῆ, καὶ δυναμωτικῆ εἰς τὰς ἀφροδισιακὰς ὀρέξεις, διὰ τῆτο εἶναι ζητούμενη, καὶ πωλεμένη κατὰ ἰσοσταθμίαν μὲ τὸν χρυσόν. Τὸ ὁμοίωσχημον τῆς ρίζης ταύτης μὲ φυσικὸν ἀνθρώπινον μῖρον, καὶ ἡ γλυκεία ἕξαψις, καὶ ἐνδυναμωσις, τὴν ὁποίαν προξενεῖ, καὶ πρὸς τέτοις τὸ εὐαπάτητον ἐκείνη τῆ ἕθνης ἀπὸ τῆς ψευδοῖατροῦς, ἀπέδωκε τὴν μεγάλην ταύτην ὑπόληψιν καὶ εἰς τὰ ρηθέντα προτερήματα, καὶ εἰς τὰ φίλτρα. Ὀνομάζεται δὲ Ἑλληνικώτερον Μανδραγόρας Σινικός, καὶ ἐκεῖ ἀποτελεῖ μέγα ἐμπόριον.

ΖΥΘΟΣ. Ἡ Γερμανιστὶ Bier, προφερομένη Βίρρα, ποτὸν σύνθηδες εἰς τὴν Εὐρώπην, εἰρημένον, κατὰ τὸν Τάκιτον, εἰς ἀναπλήρωσιν τῆς ἐλλείψεως τῆ κρασίου εἰς τὰ

τὰ δυσάμπελα μέρη. Οἱ Αἰγύπτιοι φημίζονται ἐφευρεταὶ τῆ ποτῆ τέτε διὰ τὴν αὐτὴν αἰτίαν.

Εἰς τὴν Αἴγυπτον ἐγένετο παλαιόθεν ὁ Ζῦθος· διότι ἀναφέρεται ἡ εὔρεσις του εἰς τὴν Ἴσιν, ἡ ὁποία εἶναι ἡ αὐτὴ μὲ τὴν Δήμητραν, καὶ ἐφημίζετο ὑπὸ τὸ ὄνομα Πηλουσιακὸν Ποτόν· ἦτον δὲ καθὼς καὶ ὁ τωρινὸς Ζῦθος δύο εἰδῶν, ἦτοι γλυκὺς, καὶ μεθυστικὸς. Ἐκεῖθεν διεδόθη εἰς τὴν Γαλλίαν παλαιόθεν· διότι σώζεται ἐπίγραμμα τῆ Αὐτοκράτορος Ἰελιανοῦ σκωπτικὸν κατὰ τῆ Ζύθη. Εἰς τὸν καιρὸν τῆ Στράβωνος ἦτον κοινὸν αὐτὸ τὸ ποτόν εἰς τὴν Γερμανίαν, καὶ Ἀγγλίαν· καὶ αὐτὴ ἡ Ἑλλάς, καίτοι εὐτυχοῦσα εἰς ἐξαίρετα κρασία, μετεχειρίζοντο διὰ τρυφὴν τὸν Ζῦθον, καθὼς μαρτυρεῖ ὁ Ἀριστοτέλης. Ὁ δὲ Θεόφραστος τὸν ὀνομάζει Κρίθινον οἶνον.

Τὸ σιτάρι, κριθάρι, βρώμη, βρύζα, καὶ αὐτὸ τὸ ψίλωθρον, ἀλλ' ὀλίγον, χρησιμεύει εἰς τὴν κατασκευὴν τῆ Ζύθου· προσδέτεται δὲ τὸ ψίλωθρον διὰ τὴν δάση εἰς τὸν Ζῦθον γεῦσιν κρασία, καὶ τὴν κάμη μεθυστικόν.

Τὸ $\frac{1}{2}$ τῶν γεννημάτων μεταχειρίζονται οἱ Ἀγγλοι εἰς κατασκευὴν τῆ Ζύθου, διὰ τῆτο καὶ ἡ εἰς αὐτὸν φορολογία ἀναβαίνει εἰς μεγάλην ποσότητα εἰς τὴν Ἐπικράτειαν τῆς Βρεττανίας.

Οἱ κατασκευάζοντες τὸν Ζῦθον ὀνομάζονται Βράσται, καὶ τὸ ἐργαστήριον αὐτῶν, καθὼς καὶ ἡ ἐργασία Βραστήριον.

Βάλλονται τὰ γεννήματα εἰς τὸ νερόν, καὶ μετὰ 4 ἢ 5 ἡμέρας τῆ ζυμώματος, ἦτοι βράσεώς των, βάλλονται εἰς λέβητας, καὶ βράζουσιν ἀνακατανόμενα μὲ ξύλον ἐπίτηδες, καὶ μετὰ ταῦτα ἐμβάλλεται τὸ ψίλωθρον, ἢ καὶ ζάχαρι, κυνάμωμον, μοσχοκάρφια, καὶ ὅ,τι ὁμοιον ἀρωματικὸν θέλει ὁ Βράστης, διὰ τὴν ἀποκαταστήσῃ νόστιμον, καὶ μεθυστικὸν τὸν Ζῦθον· τὸν κενόρει, ἔπειτα τὸν διηθίζει, καὶ τὸν πωλεῖ εἰς φιάλας, ἢ καὶ βαρύλλια.

Ἐγ-

Ἐγκρίνεται εἰς τὰ Βόρεια Εὐρωπαϊκὰ μέρη ὁ Ἀγγλικὸς Ζῦθος, καὶ ἀποτελεῖ μέγα ἐμπόριον διὰ τὴν καλὴν τοῦ ποιότητα.

Ἀλλὰ καὶ ἡμεῖς ἀκολουθεῖντες τὸ εἰρημένον παράδειγμα τῶν Προγόνων μας πίνομεν σπανίως, ἀγοράζοντές τινον ἀπὸ τοὺς ἐπίδημντας Ἀγγλους εἰς τὴν τιμὴν τῶν καλιτέρων κρασίων. Ὁ καλὸς Ζῦθος εἶναι καθαρός, καὶ καιτριωπὸς ἀβλαβὴς εἰς ὅλας τὰς ἡλικίας, καὶ ἀσθενείας.

Οἱ παλαιοὶ Ὀθωμανοὶ ὄντες προσεκτικοὶ φύλακες τῶν ἐντολῶν τῆ Μωάμεθ, καὶ μὴ τολμῶντες νὰ πίωνσιν ἀπὸ τὰ κρασία τῶν ἀμπελοτρόφων τόπων, τῆς ὁποίους ἐξουσίαζον, ἐπενόησαν κατασκευὴν Ζύθου ἀπὸ κεγχρὶ ζυμωμένον, ἢτοι βρασμένον μὲ νερὸν κατὰ σῆψιν, τὸ ὁποῖον γίνεται ἀκόμη ὀνομαζόμενον Βοζᾶς, πινόμενος θολὸς καὶ ἀκαθάριστος· καὶ ὁ μὲν νωπὸς εἶναι γλυκὺς, καὶ θρεπτικὸς· ὁ δὲ παλαιότερος ὀξύδριμος, καὶ προξενεῖ μέθην· μ' ὅλον τῆτο ὀλίγος τάρτα δαπανᾶται διὰ τὴν κοινὴν χρῆσιν τῶν κρασίων, καὶ τὴν εὐτέλειαν αὐτῆ τῆ ἀσημάντου ποτοῦ.

Δὲν ἐκτείνομαι περισσότερον περὶ αὐτῆ τῆ ποτῆ· διότι μὴτέ ἀναγκαῖον εἶναι εἰς τὴν ζωὴν μας, μὴτε τὸ γένος μας τὸ ἐμπορεύεται.

ΖΥΜΑΡΙΚΑ, λέγονται, ὅσα προσφάγια γίνονται μὲ ἀλεύρι, καὶ μὲ βῆτιρα, ζάχαρι, μέλι, καὶ ἀρώματα ἐψημένα, καὶ πωλέμενα παρὰ τῶν Ζαχαρεψῶν, ἢ καὶ κατ' οἶκον παρὰ τῶν μαγείρων, ἐφόμενα διὰ τραγήματα τῶν εὐκαταστάτων. Εἰς τὸ ἐμπόριον δὲν ἔχουν τόπον, εἰμὴ Μακαρόνια, ἐρχόμενα ἐκ τῆς Ἰταλίας.

ΖΥΜΩΜΑ. Τὸ ἀνακάτωμα ξηρῆ πράγματός μὲ ὕγρον, ἀποτελεῖν σύγκουσιν, καὶ βρασμόν.

ΖΩΑ. Γενικῶς ὀνομάζονται ὅλα τὰ ἐμφυχα, καὶ μεταβατικὰ ὄντα· ἐμπορικῶς δὲ ὅσα τετραπόδα χρησιμεύουν εἰς τὴν οἰκιακὴν οἰκονομίαν μὲ τὴν ἐργασίαν, προϊόντα, καὶ τὸ κρέας αὐτῶν.

Τὸ συνάθροισμα τῶν προβάτων, καὶ αἰγῶν λέγεται ποί-

Ποίμνιον, ἢ κοπάδι, καὶ ἔτω μεταφερόμενον πωλεῖται· τὰ δὲ τῶν ἵππων, βοῶν, καὶ χοίρων, Ἀγέλη.

Ζῶα μεγάλα λέγονται, οἱ βόες, ἀγελάδες, καὶ τὰ ἐξ αὐτῶν. Μικρὰ δὲ, τὰ κριάρια, πρόβατα, τράγοι, αἰγες, καὶ τὰ ἐξ αὐτῶν.

Ἐπισαγματικά, ἢ τὶ φορτωματάρικα ζῶα λέγονται οἱ ἐλέφαντες, αἱ δρομάδες, οἱ κάμηλοι, οἱ ἵπποι, αἱ ἡμίονοι, οἱ ὄνοι, αἱ βιγόναι, προβατοκάμηλοι, καὶ τὰ πρόβατα τῆς Μεξικῆς, καὶ τῆς Περσῆς.

Ἀμαξητικά, ὅσα χρησιμεύουσι εἰς τὴν ἐφοικὴν τῶν ἀμαξῶν, ὡς αἱ βεβάλεις, βόες, ἵπποι, ἰππέλαφοι, ὄνοι, καὶ τὰ παρόμοια.

Ὅσοι τόποι εἶναι ὀλίγον κατοικημένοι, καὶ ἔχουσι εὐρυχωρίαν διὰ τὰ θρέφουσι ἀγέλας, καὶ ποίμνια, ὡς ἡ Βλαχομολδαβία, κάμνουσι ἐμπόριον εἰς ζῶα μὲ τὰς τόπας, ὅπου εὐρίσκονται εἰς ἀνάγκην κρέατος, ἢ ἄλλης χρείας· ὁμοίως δὲ καὶ ὅσοι ἐπιμελῶνται εἰς τὴν καλλιτέρευσιν τῶν ἀγελῶν, ὡς ἡ Ἀγγλία, καὶ Ἰσπανία εἰς ἵππους, καὶ ἄλλοι εἰς ἄλλα, καθὼς εἰς τὸν ἴδιον τόπον λέγομεν· καὶ ἰδὲ ἕκαστον τῶν εἰρημένων Ζῶων κατ' ὄνομα.

ΖΩΜΟΣ, ὀνομάζεται γενικῶς ὁ χυμὸς τῶν βραζομένων φαγητῶν, καὶ ἰατρικῶν, ὡς ζῶμος κρέατος, φακῆς, γλυκυρρίζης, κ. λ.

Ζωμὸν ὅμως ἐμπορικῶς γνωρίζομεν τὸ ἀποστάζον ὑγρὸν μετὰ τὴν σύμφλιψιν τῶν λεμονίων, καὶ χρυσομήλων, ὁ ὁποῖος ἔχει τόπον εἰς τὸ ἐμπόριον. Ἰδὲ ΛΕΜΟΝΟΖΩΜΟΣ.

ΖΩΓΡΑΦΙΑ. Ἡ εἰκὼν ὑλικῆ, ἢ αὐτῆς ὄντος ζωγραφισμένη μὲ χρώματα διὰ χειρὸς, ἢ καὶ διὰ τύπης· γίνεσθαι πολυειδῶς.

Δι' Ἐλαίου. Εἰς σκύτη, ξύλα, καὶ πανία. Εἰς Νωπὸν· ἐπάνω εἰς ἀσβεστοχρίστους τοίχους τοίχους. Δι' ἀναβρέγματος· εἰς ξύλα, χάρτας, καὶ χαρτίον. Διὰ μίλτς, εἰς Περγαμινόν. Διὰ τῆς Ἰσατιδος, en Pastel, εἰς χαρτίον. Ἐγκαυστικῶς, εἰς χρυσόν, καὶ χαλκόν· καὶ τελευταῖον, εἰς Ἰελοῦν.

Ἡ

Ἡ Ζωγραφικὴ τέχνη εἶναι μία ἀπὸ τὰς ἐλευθέρας, αἱ τοὶ ἀπὸ τὰς πρεπούσας εἰς ἀνδρας ἐλευθέρους, κατὰ τὴν κατὰ τὴν Γλυπτικὴν. Ἐγεννήθη εἰς τὴν Αἴγυπτον, καὶ ἐτελειοποιήθη εἰς τὰς Ἀθήνας, ἐὰν πιστεύωνται τὰ ἱστοροῦμενα θαυμάσια διὰ τὸν Ἀπελλῆν, καὶ Ζεῦξιν, τὴν περιφύμης. Ἐπὶ τῶν Αὐτοκρατόρων τῆς Ῥώμης εὐρέθησαν πολλοὶ Ζωγράφοι ἐξαιρετοί, ἀλλὰ μετὰ ταῦτα αἱ βαρβαρικαὶ ἐφοδοὶ ἔκαμαν τὰ χαθῆ ἡ τέχνη ἀπὸ τὴν Ἰταλίαν· ἡ Κωνσταντινούπολις τότε ἐφύλαξε, καὶ ἔδεικνυεν εἰκονογράφους καλοὺς, ἀλλ' οἱ ἱστορικοὶ δὲν ἐφρόντισαν γὰρ μᾶς φυλάξεν μήτε καὶ τὰ ὀνόματά των.

Μετὰ τὴν ἀναγέννησιν τῶν ἐπιστημῶν, καὶ τεχνῶν, φημίζεται ἡ Ἰταλία, καὶ μάλιστα ἡ Ῥώμη εἰς τὴν Ζωγραφικὴν· ἡ Γαλλία ἔχει καὶ αὐτὴ κατὰ τὸ παρὸν τὴν Ζωγράφου, καὶ ἡ Ἀγγλία δὲν εἶναι κατωτέρα· καὶ ἐντυποὶ εἰκόνες τῆς ὑστερινῆς ὑπερτερῶν ὅλας τῶν λοιπῶν μερῶν, καὶ πολλοὶ τὰς μεταφέρου δι' ἐμπόριον.

Οἱ Ῥῶσσοι διὰ τὸ Ὀρθόδοξον Δόγμα τῶν μᾶς ζωγραφίζουσι εἰκόνας Ἐκκλησιαστικὰς ἐξαιρετὰς· ἀλλ' ὀλίγον συμβάλλουσι τὰ τοιαῦτα εἰς τὸ ἐμπόριον.

Εὐρίσκονται καὶ εἰς τὴν Τερκίαν ἀγιογράφοι (ὡς τὴν εἶπω ἔγω) ἐπιτήδειοι· καὶ εἰς τὴν πατρίδα μὲν ὁ Ἰωάννης Καππεσοβίτης, ζωγραφίζει ἐξαιρετὰ εἰς τὸ νωπὸν, καὶ μὲ μεγάλην εὐκολίαν, καὶ ἄλλοι ἄλλαχῶς. Ἐὰν τὰ τοιαῦτα Ἑλληνικὰ πνεύματα ἠδελον ἔχη Ἀκαδημίας Ζωγραφικῆς, δὲν ἦτον παράδοξον γὰρ φημιτσοῦν κατὰ τὴν οἱ Προπάτορες των.

ΖΩΝΗ. Λέγεται τὸ περίζωμα τῶν ἀνθρώπων ἐπάνω ἀπὸ τὰ ἐνδύματά των· εἰς ἡμᾶς τὴν ἐνδυομένους μακρὰ ἐνδύματα εἶναι ἀναγκαῖα, καὶ γίνεται ἀπὸ διάφορα, μεταξωτὰ, βαμβακερὰ, καὶ μάλλινα, καὶ αὐτὰ τὰ σάλια τῆς Κασμιρίας ἔγιναν ἤδη κοινότατα.

Αἱ γυναῖκες πρὸ ὀλίγων ἐτῶν ἐσυνήθισον ζῶνας ἐπὶ τῆς ὑφαντῆς, καὶ πλεκτῆς χρυσοῦφάντες, καὶ κατωτέρως, μὲ πόρπην, ἢ τοι δηλύκωμα χρυσοῦν, ἀργυροῦν, καὶ πολλάκις πετραδιοστόλιστον· κατὰ τὸ παρὸν ὁμοίως μὲ

μηθεῖσαι καλῶς τὰς Εὐρωπαϊάς, καὶ ἐνδυθεῖσαι ἄσχι-
στον πέπλον (φεστάνι) παρητήθησαν ἀπὸ αὐτὴν τὴν
δαπάνην· ἀλλ' ὄχι πανταχῶς, ἀλλ' ἐδὲ ἅπασαι· ἐπειδὴ
ὅλαι αἱ τῶν λοιπῶν ἐγκατοίκων τῆς Τουρκίας (ἐκτὸς
τῶν Ἑλλήνων πολίτισσαι) τὰς μεταχειρίζονται, καὶ
πολυτελεῖς.

Ἐκτὸς ὅμως τῶν σαλίων, αἱ λοιπαὶ ζῶναι, καὶ πόρ-
παι κατασκευάζονται εἰς τὸν τόπον, καὶ δὲν συμβάλ-
λουν εἰς τὸ ἐμπόριον· εἰμὴ μόνον διὰ τὰ χρίζοντα πε-
τράδια, καὶ τὰς πόρπας.

Οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες, καὶ Ῥωμαῖοι μετεχειρίζοντο
τὰς ζώνας, καὶ πολλὰ ἀπὸ τὰ στρατιωτικὰ ἀξιώματα
ἐχαρακτηρίζοντο μὲ αὐτάς, καθὼς τῶρα ἀπὸ τὴν ἐπώ-
μιον Ζώνην γνωρίζονται οἱ ἵππεῖς τῶν διαφόρων Χρι-
στιανικῶν Ταγμάτων.

Οἱ Ἀρχιερεῖς, καὶ Ἱερεῖς τῆς Ἐκκλησίας μας μετα-
χειρίζονται τὰς ζώνας, κατὰ κανόνα.

ΖΩΠΙΣΣΑ, καὶ Ὑγρόπισσα, τὸ κατράνι, ἢ κατρά-
μι· κόμμι ρήτινῶδες ἀποστάζον ἀπὸ τὰς μεγάλας, καὶ
παλαιὰς ἐλάτας τὰς ὀνομαζομένας Δαδιάς, κοπτομένης
τῆς φλοιᾶς των κυκλικῶς ὀλόγυρα εἰς τὸν χονδρὸν κορ-
μὸν, καὶ ἀφιομένης ἕως νὰ ἀποσταλάξῃ τὸ ὅλον, καὶ
νὰ ξηρανθῇ τὸ δένδρον. Ὅτι ἀπὸ αὐτὸν τὸν χυμὸν γί-
νεται ἡ Πίσσα, παρατήρησον εἰς τὸ Ἄρθρον ἐπεῖνο.

Ἡ Ζώπισσα ὅταν ἦναι καθαρά, φυσικὴ, μαύρη,
καὶ καθὼς ἀποστάζει ἀπὸ τὸ δένδρον, εἶναι καλῆς ποιο-
τητος· μεταφέρεται εἰς ἀσκούς, καὶ χρησιμεύει διὰ τὸ
κῆρωμα, ἢτοι ἐγκαυσμάλειμμα τῶν παραβίων, καὶ
πλοίων.

Ἡ Ῥωσσία, μάλιστα ἡ Σικκία, ἐκδίδει πολλὴν Ζώ-
πισσαν, καὶ Πίσσαν· ἡ Τερκία ἔχει εἰς τὴν Εὐρωπαϊ-
κῆν τῆς Ἐπικράτειαν ὅσων χρειάζεται. Ἴδὲ ΠΙΣΣΑ.

Οἱ Φαρμακοπῶλαι ὀνομάζουν Ζώπισσαν τὴν μεταχει-
ρισθεῖσαν εἰς κῆρωμα παραβίων, καὶ μετὰ ταῦτα λαμ-
βανομένην διὰ ἰατρικὰς χρείας.

Ἡ Ζώπισσα ἐκτὸς τῆ κηρώματος, χρησιμεύει κα-
εἰς

εἰς τὰς πληγὰς, πλυνομένη, καὶ ἐπιτιθεμένη, ὡς ἀπαλυντικὸν ἔμπλαστρον.

Χρησιμεύει καὶ εἰς τὴν πυροτεχνίαν διὰ πολλὰ πράγματα, κυρίως ὅμως διὰ τὰ καράβια, ὅπου δαπανᾶται ἀναγκαίως μεγάλη ποσότης.

Ὡφελεῖ εἰς τὴν ψώραν, καὶ ἄλλα ἐπίδερμικὰ ἔλκη, καὶ λευκᾶσματα καὶ σπυρία, ἐπιτιθεμένη, ὡς ἔμπλαστρον μετὰ τὸ πολὺ πλύσιμον.

Γίνεται δὲ κυρίως ἡ Ὑγρόπισσα μὲ τὸ καύσιμον τῶν κωματιῶν τῆς Δαδιάς, ἢ τοῖ τῶν Δαδίων. Ἴδὲ ΠΙΣΣΑ, καὶ ὙΓΡΟΨΙΣΣΑ.

ΖΩΥΨΙΟΝ. Ζῶον μικρότατον ἐρπόμενον κατὰ γῆς, ἢ καὶ πτερωτόν· τὸ ἔμποριον γνωρίζει ἀπὸ τὰ ἀπτερα ζῴφια τὸν Βόμβυκα, ἢ τοῖ τὸν Μεταξοσκώληκα· καὶ ἀπὸ τὰ πτερωτὰ τὴν Μέλισσαν· ἀμφότερα ἀποδίδοντα μεγάλα προϊόντα εἰς αὐτό· καθὼς καὶ τὰ ἀποτελεῖντα τὸ Πρινοκόκκι, τὴν Κοκκινιλλίαν, καὶ τὸ Κάγκαμον.

Ὁ περίφημος Μαργράφος (Marggraf) παρετήρησεν, ὅτι καὶ εἰς τὴν Ἰσατιν εὐρίσκεται μικρότατον ζῴφιον σφινοειδές, καὶ κυανῆν φαιόμενον μὲ τὰ μικροσκόπιον. Μετὰ δὲ ταῦτα γίνεται χρυσαλὶς, ἢ μῦα, καθὼς καὶ ὁ Βόμβυξ· ὥστε συμπεραίνει αὐτὸς ὁ Φυσικὸς, ὅτι ἡ Ἰσατις, ἢ τοῖ τὸ κυανῆν χρωμάτις, γίνεται καθὼς καὶ ἡ Κοκκινιλλία.

Ἐγὼ λοιπὸν συνάγων ἐκ τούτων, ὅτι τὰ ὠραιότερα χρώματα, κόκκινον ὁπλοδὴ, καὶ κυανῆν, τὰ ἔχομεν ἀπὸ ζῴφια, ἐκρίνα χρέος μὲ νὰ προσθέσω τὸ Ἄρθρον τῆτο· τὸ δὲ διὰ πληροφορίαν σου, Ἴδὲ ΚΟΪΚΚΟΣ, ΚΟΚΚΙΝΙΛΛΙΑ, ΒΟΪΜΒΥΞ, καὶ ἸΣΑΤΙΣ.

Η

ἩΛΕΚΤΡΟΝ, τὸ Κεχριβάρι, κατὰ τὴν παλαιὰν ὀνομασίαν· (ἀλλὰ προσθετέον τῶρα καὶ τὸ, Κίτρινον, πρὸς διαφορὰν τοῦ ἀκολούθου, Στακτόχρους, τὸ ὁποῖον καὶ Ἄμβρα λέγεται, καὶ εἶναι τοῦ αὐτοῦ γένους ἀμφο-

φότερα· διαφέρουν δὲ κατὰ τὸ χρῶμα, καὶ ἄλλα·) εἶδος ρητίνης δένδρου, στερεᾶς, εὐρισκομένης εἰς τὰ Πρωσσιακὰ παράλια τῆς Βαλτικῆς, καὶ γινομένης, κατὰ τὴν γνώμην τῶν ἐγκριτοτέρων ἐξεταστῶν, ἀπὸ τὸ ἀπόσταγμα τῶν πευκῶν, καὶ ἐλατῶν τῆς Σουηκίας, τὰ ὅποια δένδρα εὐρίσκονται μέγιστα εἰς αὐτὸ τὸ Βασίλειον, καὶ ἀπὸ τοὺς σφοδροὺς ἀέμους κρημιζόμενα εἰς τὴν Βαλτικὴν Θάλασσαν ἀφήνουν τὴν ρητίνην των, ἡ ὅποια μὲ τὸ θαλάσσιον ἅλας πήγει περισσότερον, καὶ διὰ τῶν κυμάτων ἀπορρίπτεται εἰς τοὺς ἀπαντικρὺ τῆς Σουηκίας ριχούς αἰγιαλοὺς τῆς εἰρημένης Πρωσσίας, ὅπου συρίζεται τὸ πολὺ Ἡλεκτρον, καὶ διαδίδεται εἰς τὸν κόσμον.

Ὅτι τὸ Ἡλεκτρον τοῦτο εἶναι ρητίνη, ἀποδεικνύεται ἀπὸ τὰ εὐρισκόμενα πολλάκις εἰς τὰ κομμάτιά του ἔντομα, ὡς μυῖαι, μύρμηκες, καὶ τοιαῦτα, τὰ ὅποια κολλοῦν εἰς τὴν ἀποστάζουσαν τὸ καλοκαίρι, εἰς τὸν κορμὸν, καὶ κλόνους τῶν δένδρων, καὶ ἄλλῃ ἐπιρρέουσα τὰ πλακῶνει, καὶ μένουσιν ἐκεῖ· τὸν δὲ χειμῶνα διὰ τὴν ὄρμην τῶν σκληρῶν ἀέμων, καὶ τὴν δύναμιν τοῦ παγετοῦ εἰς τὰ μέρη ἐκεῖνα, πίπτει ἡ ρητίνη εἰς τὴν Θάλασσαν ὁμοῦ μὲ τὰ ἐμπεριεχόμενα ἔντομα, καὶ μὲ τὸν καιρὸν γίνεται Ἡλεκτρον, καὶ ἀπορρίπτεται πάλιν διὰ τὰς τρικυμίας εἰς τὰ ρηθέντα μέρη. Ἐὰν οἱ αἰγιαλοὶ τῆς Σουηκίας δὲν ἦσαν τόσον βαθεῖς, βέβαια ἐκεῖ ἢ θελεῖ εὐρίσκηται περισσότερον Ἡλεκτρον.

Οἱ Ῥωμαῖοι, ἔχοντες εἰς ὑπόληψιν τὸ Ἡλεκτρον, ἠθέλησαν, κατὰ τὸν Πλίνιον, ἐπὶ Δομετιανοῦ τοῦ Αυτοκράτορος, νὰ κηρύξουν δι' αὐτὴν μόνην τὴν αἰτίαν πόλεμον ἐναντίον τῶν Προυθηνῶν (Πρωσσιανῶν)· ἀλλ' οὕτως διὰ νὰ ἀποφύγουν τὰ δεινὰ τοῦ πολέμου, ὑπεσχέθησαν, καὶ ἔδωκαν εἰς τὸν Αυτοκράτορα, ὅσον ἠθέλησεν.

Οἱ Νεώτεροι Εὐρωπαῖοι ἐζητοῦσαν ὁμοίως τὸ Ἡλεκτρον, καὶ ἐδαπάνων πολὺ εἰς κομβολόγια, σκευή, καὶ ἀγάλματα Ἀγίων· ἀλλὰ τὰρα μὲ τὸ νὰ ἔπαυσεν ἡ τοιαύτη μεταχείρησις, τὸ μεταχειρίζονται μόνον εἰς στολισμὸν μερικῶν σκευῶν, καὶ μὲ ὀλίγην ζήτησιν.

Εἰς

Εἰς τὴν Τουρκίαν ὅμως ἐξοδεύεται πολὺ, καὶ εἰς ὑψηλὰς τιμὰς, ὅταν εἶναι εἰς μεγάλα κομμάτια, διὰ τὴν κατὰσκευὴν Παραστομίαν (Ίμαμέδων) εἰς τὰς πολυχρήστους Καπνοσύριγκας (Τζιπούκια) καὶ ὅλον ἀπανταχοῦ μεταφέρεται ἀπὸ τὰ ρηθέντα Προυσσιακὰ, καὶ Πολωνικὰ μέρη· κατασκευάζονται καὶ κομβολόγια, καὶ ἄλλα πράγματα.

Εἰς τὸ Ἠλεκτρον ἐγνώριζον οἱ Ἀρχαῖοι τὴν Ἐλεκτικὴν (τὴν ἐποίαν καὶ διὰ τοῦτο Ἠλεκτρικὴν ἔλεγον) δύναμιν, τοῦ γὰρ τραβᾶ τὰς τρίχας· ἀλλ' οἱ νεώτεροι Φυσικοὶ ἔμαθον διὰ τῶν πειραμάτων, ὅτι ἡ τοιαύτη δύναμις εἶναι ἔμφυτος καὶ εἰς πολλὰ ἄλλα σώματα· διότι ὅλα εἶναι ἢ Ἐλεκτικά, ἢ Ἀπωστικά.

Τὸ Ἠλεκτρον χρησιμεύει εἰς τὴν Φαρμακοποιίαν διὰ τὰ παρὰ τῶν Ἰατρῶν λεγόμενα, Βαφὴν, Πνεῦμα, Πτητικὸν ἄλας, καὶ Ἐλαιον, χρήσιμον διὰ τὰ κατασκευάσασθαι τὴν Βερονίκην μὲ τὸ Οἰγόπνευμα.

Καλὸν Ἠλεκτρον εἶναι τὸ καθαρὸν, λευκοκίτρινον, σκιερὸν, ἢτοι μὴ διαφανές, καὶ εἰς ὅμοιον χρῶμα, καὶ μεγάλα κομμάτια.

Κατασκευάζεται καὶ Ψευδοῦλεκτρον εἰς πολλὰ μέρη, καὶ εἰς τὴν ἰδίαν Κωνσταντινούπολιν παρὰ τῶν Ἑβραίων μὲ Τερεβινθίνην, καὶ Βαμβάκι· ἢ μὲ κίτρινον τοῦ ὄου, καὶ Ἀραβικὸν Κόμμι· καὶ ἀλλαχοῦ πωλοῦν τὸ κόμμι τοῦ Κοπάλου ἀντὶ Ἠλέκτρον· ἀλλ' ὅλα αὐτὰ γινώσκονται εὐκόλα.

Ἡ ῥητινώδης κόνις τοῦ Ἠλέκτρον ἔχει εὐωδίαν μετρίαν, καὶ ὠφελεῖ εἰς τὰ κατάρροα, τὰ προερχόμενα ἀπὸ ὑγρότητα, καὶ ψύχραν, καιομένη, καὶ καπνίζοντας τὸν πάσχοντα, ἢ τὸ ὑγρῶδες οἶκημα.

Ἠλεκτρον Στακτιρὸν, καὶ Μελάνον· τῆτο εἶναι τὸ παρὰ τῶν Ἀσιατικῶν Γενῶν γινώσκόμενον Ἀμβάρι, κόμμι, ἢ ῥητίνη πολυτίμος, εὐωδιστάτη, καὶ πολυχρηστος, εὐρίσκομένη εἰς πολλοὺς αἰγιαλοὺς, καὶ Νήσους τῆς Ἀφρικῆς, καὶ εἰς μερικὰς Νήσους τῶν Δυτικῶν Ἰνδιῶν, καὶ εἰς ἄλλα Ἀσιατικώτερα μέρη.

Οἱ

Οἱ Φυσικοί, καὶ περιηγηταὶ μὴ γνωρίζοντες τὴν ἀληθινὴν ὕλην τοῦ Ἡλεκτροῦ τούτου, ἀποδίδουν τὴν γέννησίν του εἰς διάφορα αἷτια· ἀλλὰ πιθανώτερα εἶναι δύο μόνα· ἢτοι τὸ γὰ γενᾶται ἀπὸ ῥητίνην δένδρου εὐώδους, ὡς τὸ κίτρινον Ἡλεκτρον· ἢ ἀπὸ ἄσφαλτον ὑπογείῃ πιγῆς βλυζούσης εἰς τὰ παράλια, καὶ συμπηγυμένης ἀπὸ τὰ ἅλατα τῆς θαλάσσης.

Ὅταν συνάξεται ἀπὸ τὸν αἰγιαλὸν, εἶναι ἀπαλὸν, εὐθραυστον, καὶ παρόμοιον πολὺ μὲ βουνιὰν, καὶ μυρίζει ὀλίγον, ὡς καυμένον· μετὰ ταῦτα ξηραίνεται περισσότερο.

Τὸ μεγαλύτερον κομμάτι μετεκομίσθη εἰς τὴν Ὀλλάνδαν, περὶ τὰ τέλη τῆς 17. Ἐκατονταετηρίδος· ἦτον σφαιροειδὲς μὲ δύο πόδας διάμετρον, καὶ ἐξύγιζεν 182 λίτρας· ὁ Δούξ τῆς Τοσκάνης ἔδωκε δι' αὐτὸ 50,000 σκούδα, καὶ ὁ Κύρ Σαβαρῆς τὸ εἶδε, καὶ ἔφασκε, καὶ ἦτον ὀλόκληρον, καὶ μοιοκόμματον.

Τὸ καλὸν Ἡλεκτρον στακτιρὸν, πρέπει γὰ ἦναι καθαρὸν, πολὺ ξηρὸν, ἐλαφρὸν, εἰς καλὰ κομμάτια, ἐξωθεν στακτιρὸν, ἐσωθεν μὲ μελανὰς κηλίδας, μὲ ὀσμὴν γλυκεῖαν, καὶ εὐάρεστον· καὶ ἐπειδὴ πολλοὶ σοφιστικεύονται εἰς αὐτὸ ἐγώνοντες κόμμεα, καὶ πίτυρα ρυζίων, δοκιμάζεται καιόμενον μικρὸν κομμάτι ἐπάνω εἰς φίλον μέταλλον, ἢ χρυσοῦν νόμισμα, καὶ ἂν ἢ ἐξάτμησὶς του γένῃ μοιόχρους, καὶ ἀφήσῃ ὀλιγωτάτην στάκτην, εἶναι καλόν.

Οἱ Πέρσαι, Ἀραβες, καὶ Μογολῖται τὸ μεταχειρίζονται ἀντὶ ζαχάρεως εἰς τὰ ζυμαρικά· οἱ Σῖναι, Ἰαπωνῖται καὶ Τυγκινῖται τὸ συνενώνουν μὲ τὰ ἀρωματικά, ὁμοίως καὶ οἱ Ὀθωμανοὶ, κατασκευάζοντες εἰς τὸ Παλάτιον καὶ ζυμώματα μὲ ξυλαλὸν εἰς διάφορα σχήματα, καὶ πωλῶντες αὐτὰ ἀνά 2 γρόσσια τὴν δραχμὴν ὑπὸ τὸ ὄνομα Τενσοῦφι, ἢ σφαιρίδια μικρὰ διὰ κάπνισμα, ὀνομάζοντες αὐτὰ Κούρσια. Ἴδὲ ΚΟΥΡΣΙ.

Ὅταν τὸ Ἡλεκτρον τοῦτο εἰς τὸ ἐπικυμάτισμά του εἰς τὸν Ὠκεανὸν καταποθῆ ἀπὸ φαλαίνας, ἢ ἄλλα ὀφάρια,

ρια, καὶ ἢ μὲ τὸ ἀλίευμα εὐρεθῆ εἰς τὰ ἐντόσθιά των,
ἢ καὶ ἀποπατηθῆ ἀπὸ αὐτὰ καὶ εὐρεθῆ εἰς τὸν αἰγια-
λὸν, εἶναι κατώτερον· διότι ἐναπομένει εἰς αὐτὸ καὶ
ὀσμὴ τις τῆς κόπρου, καθὼς ἀνωτέρω εἶπυμεν.

Τὸ μελανὸν Ἡλεκτρον εἶναι τῆς αὐτῆς φύσεως, ἀλλὰ
κατώτερον ἀπὸ τὸ στακτηρὸν εἰς τὴν ποιότητα πωλού-
μενον 5 ἕως 8 Ὀλλανδικὰ φλωρίνια ἢ οὐγκία, ὅταν
τὸ στακτηρὸν πωλεῖται ἀπὸ 8 ἕως 16 εἰς τὸ Ἀμστε-
ρδάμον.

Ἐπιθεωρία.

Ἀπὸ τὰ προσεχῶς εἰρημένα περὶ τῶν δύο τούτων
Ἡλέκτρων Κιτρίνου δηλαδὴ, (τὸ ὁποῖον Κεγχριβάρη, ἴ-
σως ἀπὸ τῆς Κεγχρόχρους Ἀμβρα, λέγομεν) καὶ Στα-
κτηρῆ, Ἀύβρα κυρίως, καὶ Τερκαραβιστί Ἀμβρα, ὀνο-
μάζομεν, ἐγνωρίσαμεν ὅτι ἀμφότερα εἶναι τοῦ αὐτοῦ γέ-
νους Ἡλεκτρα, γινόμενα ἀπὸ τὴν κατασταλλαγὴν ῥητινώ-
δους ὕλης συμπηγνυμένης, καὶ μεταβαλλομένης ὡς
σοῦν ἀπὸ τὰ ἅλατα τῆς θαλάσσης, εἰς τὴν ὁποίαν
πίπτουν, καὶ διαμένουν ἀρκετὸν καιρὸν, ἕως νὰ τὰ ἐ-
κτεινάξῃ ἢ τρικυμία.

Διαφέρουν δὲ κατὰ τὸ χρῶμα, καὶ τὴν ποιότητα,
διότι μῆτε τὸ κλίμα, μῆτε τὸ νερὸν, μῆτε τὰ δένδρα,
εἰς τὰ ὁποῖα γίνονται, ὁμοιάζουσι· καὶ ἐπομένως, κα-
θὼς εἶδομεν, μῆτε εἰς τὰς αὐτὰς χρεῖας τὰ μεταχειρι-
ζόμεθα.

Τὸ Κίτρινον Ἡλεκτρον εἶναι ἔσθια στερεὰ, ξηρὰ,
διαφανὴς, ἢ καὶ ἐπίσιος, ἀλλὰ στιλπνὴ εὐθραυστος,
κιτρίνη, ἢ ξανθὴ, ἢ καὶ ὑπόλευκος, εἰς τὴν γεῦσιν ὑπό-
πικρος, καὶ καιομένη ἀναδίδει ὀσμὴν ἀσφαλτώδη· ἔλκει
πρὸς ἑαυτὴν τρίχας, καὶ μικρὰ ἄχυρα τῆς Στοιλάδος,
καὶ τοῦ Λιναρίου.

Εἰς τὰ ἴδια παράλια τῆς Περσσίας εὐρίσκονται δύο
εἶδη Ἡλέκτρου Κιτρίνου, τὸ μὲν εἰς τὸν αἰγιαλὸν με-
ταξὺ τῶν θαλασσίων ὑδάτων, τὸ δὲ Ὀρυκτὸν, ἢτοι
ὑπο-

ὑποκάτω εἰς μικροὺς λόφους ὁμοιάζοντάς κατὰ τὴν σύνθεσίν των, ὡς ἂν νὰ ἦσαν ἀπὸ φλοιᾶς μεγάλων δένδρων, ἐπισωρευμένας· ἀλλὰ κατὰ τὴν φύσιν ἀμφότερα εἶναι τὰ αὐτὰ χωρὶς παραμικρὰν διαφορὰν. Διὰ τοῦτο λοιπὸν, καὶ διότι ὅπου εὐρίσκεται ὄρυκτὸν Ἡλεκτρον, πρέπει νὰ ἦναι καὶ ἀπὸ αὐτὰς τὰς ἀπολιθωμένας φλοιᾶς, δὲν μένει ἀμφιβολία ὅτι, ἢ ἀπὸ τὸν καιρὸν τοῦ τρομεροῦ, καὶ παγκοσμίου ἐκείνου κατακλυσμοῦ, ὁ ὁποῖος ἐξύμωσε, καὶ ἀνακάτωσεν ὅλην τὴν ἐπιφάνειαν τῆς ὑδρογείου σφαίρας, ἔρριψε κόκκαλα θαλασσίων ὀστρακοδερμάτων ἐπάνω εἰς τὰς Ἄλπεις, καὶ ἄλλα ἔθαψεν εἰς τοὺς χαμηλοτέρους τόπους, καθὼς καὶ τὰ Ἐλεφάντινα ὀδόντια εἰς τὴν Σιβηρίαν, καὶ ἄλλα τοιαῦτα· ἢ ἀπὸ τὴν πολυκαιρίαν, ἢ ὁποῖα κατὰ τὰς διαφοροὺς καὶ βεβαίας ἀποδείξεις δὲν παύει ἀπὸ τοῦ νὰ συστέλλῃ εἰς ἄλλα, καὶ νὰ ἐκτείνῃ εἰς ἕτερα μέρη τοὺς αἰγιαλοὺς, τὸ ὄρυκτὸν τοῦτο Ἡλεκτρον ἐτάφη εἰς τὰ εἰρημένα μέρη, ὅπου ἡ ἀνησύχαστος περιέργειά μας ἀνιχνεύεσα τὸ εὐρίσκει ὁμοῦ μὲ τὰς συνταφείσας φλοιᾶς τῶν ρητινωδῶν δένδρων τῆς γεννήσεώς του.

Κατὰ τὴν Χυμικὴν ἀνάλυσιν, τὸ Κίτρινον Ἡλεκτρον συντίθεται 1 ἀπὸ ἔλαιον, 2 ἀπὸ νερὸν, 3 ἀπὸ γῆν, καὶ 4 ἀπὸ ἄλατα ὀξειδάτα, καὶ χαλκανθήνης φύσεως· ὅλα ταῦτα συγκεκραμμένα, καὶ συμπεφυρμένα εἰς δυσδιαλυτώτατον τρόπον.

Οἱ Ὀλλανδοὶ πωλοῦν τὴν λεγομένην Λώκαν, Loock, ρητίνην δένδρου τῆς Ἀμερικῆς, ἀντὶ Ἡλέκτρον, ἀλλὰ γνωρίζεται εὐκόλα· διότι μήτε τόσον ἠλεκτρικότητα, μήτε τὴν αὐτὴν μυρωδίαν ἔχει αὐτὸ τὸ ψευδήλεκτρον· ἀλλ' ὅταν συνενωθῇ τοῦτο τὸ νόθον μὲ ἐκεῖνο τὸ γνήσιον ἀνὰ ἥμισυ, εἶναι ἀδύνατον νὰ γνωρισθῇ.

Τὸ Στακτιρὸν Ἡλεκτρον εἶναι οὐσία ἐλαφρά, καὶ παχεῖα μὲ χρῶμα στακτιρὸν, καὶ ποικιλώματα λευκά, μὲ δυνατὴν, καὶ πολλὴν μυρωδίαν, ἢ ὁποῖα εἰς τὸ ἀπλοῦν δὲν εἶναι τόσον εὐώδης· ἀλλ' ὅταν ἐνωθῇ μὲ ὀλίγην Ξυλαλόην, Μόσχον, ἢ Ζίβηθον, γίνεται εὐώ-

εὐωδεστάτη· διὰ τοῦτο χρησιμεύει πολὺ εἰς τοὺς Μυρε-
φούς, καὶ Ἀρωματιστάς. Καίεται, καὶ ἀποτελεῖ φλό-
γα· ἀναλύεται εἰς τὸ πῦρ, καὶ γίνεται ῥητίνη, κι-
τρίνη, καὶ χρυσίζουσα· ἀναλυομένη δὲ εἰς τὸ οἶνόπνευ-
μα ἀφήνει ὑπόστασιν ἰξώδη.

Κατὰ τὸν περίφημον Χυμικὸν Γάσπαρον Νευμάνον, τὸ
Ἡλεκτρον τέτο εἶναι ἑννέα εἰδῶν· 1 στακτερόν. 2 ὑπό-
λευκον. 3 κιτρινωπόν. 4 μαυροδιρόν. 5 ὀμαλὸν εἰς τὴν
ἐπιφάνειαν, ὡς νὰ εἶχε δέρμα. 6 βαθύφαιον. 7 ἀκτι-
νωδες. 8 μαρμαρῶδες. καὶ 9 τελείως μαῦρον.

Ἀπὸ αὐτὰ τὰ εἶδη ἐγκρίνονται τὸ στακτιρὸν, τὸ ἀ-
κτινωδες, τὸ μαρμαρῶδες, τὸ μαυροδιρόν, καὶ τὸ πρα-
σινωπόν· τὰ λοιπὰ εἶναι πολὺ κατώτερα· καθὼς καὶ
ὅσα κομμάτια, ὁποίου χρώματος καὶ ἂν ᾖναι, συμ-
περιφέρουν τὴν δυσωδίαν τῶν ἐντοσθίων τῶν φαγόντων
αὐτὰ ὄψαριων.

Εὐρίσκονται καὶ εἰς αὐτὸ τὸ Ἡλεκτρον συνενωμένα
ράμφη πτηνῶν, ἢ κοκκαλάκια ξηρὰ, καὶ ἄλλα τοιαῦτα,
τὰ ὁποῖα ἀποδεικνύουν τὴν κατ' ἀρχὰς ρευστὴν, ἰξώδη,
καὶ ἀπαλὴν φύσιν του, καὶ βλάπτουν τὴν ποιότητά του.

Τὸ Στακτιρὸν Ἡλεκτρον εἶναι περισσότερον ἀπὸ τὸ Κί-
τρινον, διότι εὐρίσκεται εἰς περισσότερα μέρη, καθὼς
προείπαμεν· χρησιμεύει διὰ τὴν εὐωδίαν του, καὶ δα-
πανᾶται πολὺ, διὰ τοῦτο εἶναι καὶ ἀκριβόν· ἐμβαίνει
καὶ τοῦτο εἰς τῆς Φαρμακοποιίας τὸ πανδοχεῖον.

Οἱ Σῖναι ἐγκρίνουν ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον βαλλόμενον εἰς
κοτύλην μὲ βρασμένον νερόν τοῦ Θε, καὶ σκεπασμένην
μὲ τὸ ἐπίθεμάτης, λύει εὐκολώτερα. (Ἐγκυκλοπ. Νευ-
μάνος, Γωοφροῆς, Καίμπφερος, Σαβαρῆς.)

Ἡλεκτρον τῆς Ἀφρικῆς· οἱ Ὀλλανδοὶ ἔφερον
ἀπὸ αὐτὸ εὐρισκόμενον εἰς τὴν Γινέαν, διὰ νὰ δοκιμάσεν
ἂν χρησιμεύῃ· ἀλλ' ὁ Χυμικὸς Σενδέλιος τὸ εὐρῆκεν ἄ-
χριστον, καὶ διὰ τοῦτο δὲν ἐμβῆκεν εἰς τὸ ἐμπόριον.

Ἡλεκτρον, κατὰ τὸν Ὀμηρον, καὶ ἄλλες παλαιᾶς
Συγγραφεῖς, μίγμα χρυσοῦ, καὶ ἀργύρου στιλπνότατον·
Ἰδὲ ΧΑΛΚΟΣ ΚΟΡΙΝΘΙΟΣ, καὶ ΧΡΥΣΟΣ· τοῦτο
εἶ-

εἶναι τὸ κοινῶς Τομβάκι, ἢ μέταλλον Πρίγκιπος, Princesbeck, λεγόμενον· διαφέρει δὲ κατὰ τὴν σύνθεσιν, καθὼς παρατιρεῖς εἰς τὰ ἄνω Ἄρθρα.

ἩΛΙΟΤΡΟΨΙΟΝ. Χόρτον μὲ μακρὸν καυλὸν φέροντα κατὰ κορυφὴν, ἢ καὶ πλαγίως εἰς παραφυάδα κλόου, ἄνθος μέγα, καὶ παρόμοιον μὲ τὸν ἡλιακὸν δίσκον, μὲ σπόρους καστανόχρους εἰς τὸ μέσον, καὶ κίτρινα φύλλα, ὡς ἀκτῖνας, εἰς τὴν περιφέρειαν, καὶ τρεπόμενον πρὸς τὸν ἥλιον πρῶτῃ, καὶ πρὸς ἑσπέρας. Τὸν σπόροντου κοπανίζοντες, ὡς τὸν Δινόσπορον, βάθουν πανί, ἢ ροῦχον, καὶ καπνίζοντές το εἰς αὐχμὸν λυομένης ἀσβέστες, καὶ πάλιν ἐμβάπτουτές το, γίνεται κίτρινον, καὶ χρησιμεύει διὰ τὴν δόσιν καλὸν χρῶμα, καὶ βαφὴν εἰς τὰ Κρασία. Ἡλιοτρόπιον εἶναι καὶ πετράδιον ἀπαλόν· Ἰδὲ ἈΣΤΕΡΙΑ.

ἩΜΕΡΑ ζῶα, καὶ πτηνὰ, ὅσα λυτὰ, καὶ ἐλεύθερα συζοῦν μὲ τοὺς ἀνθρώπους· φυτὰ δὲ ἡμερα λέγονται τὰ καλλιεργούμενα παρὰ τῶν ἀνθρώπων.

ἩΜΙΟΝΟΣ, τὸ Μουλλάρι, ἀπὸ τῆ Ἰταλικῆ, ζῶον γνωστὸν εἰς ἡμᾶς, καὶ κατὰ τὴν Ἑλληνικὴν ὀνομασίαν Ἡμίονος, γεννώμενον ἀπὸ συνουσίαν ὄνου, καὶ φοράδας, ἢ ἵππου, καὶ ὄνου θηλυκοῦ, ἥτοι κατὰ τὸ ἡμισυ ὄνος.

Διὰ τὴν ἀποκτήσιν ὁ Ἀγελοτρόφος καλὰς Ἡμιόλους, πρέπει τὴν διαλέξῃ ὄνον εὐρωστον, μέγαν, καὶ μὲ μέλη γεμάτα, καὶ εὐτροφα ὑπὲρ τὰ τρία ἔτη τῆς ἡλικίας του, καὶ φοράδαν δυνατὴν, καὶ αὐτὴν μεγάλην, καὶ μὲ τὸν συνουσιασμὸν αὐτῶν γεννῶνται καλαὶ Ἡμίοιοι· αἱ ἀπὸ ἵππου, καὶ θήλειος ὄνου εἶναι κατώτεροι, καὶ ἀδυνατώτεροι.

Χρησιμεύουν αἱ Ἡμίοιοι, ὡς ἐπισαγματικὰ ζῶα, διὰ τὴν φορτωθῶν καὶ μεταφέρουν πράγματα εἰς τόπους ὄρεινους, καὶ δυσβάτους, ὡς τὴν Ἰσπανίαν, καὶ πολλὰ μέρη τῆς μικρᾶς Ἀσίας, καὶ Εὐρωπαϊκῆς Τουρκίας.

Χρησιμεύει προσέτι καὶ τὸ δέρμα των, καθὼς καὶ τὸ ἵππου διὰ τὴν κατασκευὴν τῆς λεπιοβύρσης (σαγρίε). Ἰδὲ καὶ ἼΠΠΟΣ.

Εἰς

Εἰς πολλὰ ὄρεινα καὶ δύσβατα μέρη μεταχειρίζονται
 ὑπὸ τῶν Ἡμιόνων, καὶ διὰ τὴν ἐπίβασιν, ἢτοι ἰππασίαν,
 καὶ διὰ τοῦτο τὸ ζῶον αὐτὸ πωλεῖται εἰς ὑψηλὴν τι-
 μὴν, ὅταν ᾖ καλὸν, καὶ εὐρωστον. Ὀνομάζεται δὲ καὶ
 Ὀρεὺς δι' αὐτὴν τὴν εἰς τὰ ὄρη χρῆσίν του.

ἩΠΑΤΙΚΗ ἈΛΟΗ, ἢ ἔχουσα τὸ ἐσωτερικὸν χρῶ-
 μα παρόμοιον μὲ τὸ ἦπαρ, ἢτοι τὸ σπικίτι τῶν ζῶων.
 Ἴδὲ ἈΛΟΗ.

ἩΠΗΤΗΡΙΟΝ. Σαγκαροσοῦγλι. Ἴδὲ ΒΕΛΟΝΗ
 σκυτορράφικη.

ΘΕ, καὶ ΘΕΙΩΝ, παράτινος Νεωτέρου ἐξελληνι-
 ζόμενον. Θε δὲ παρὰ τῶν Σινῶν, Τζάϊ παρὰ τῶν Τέρ-
 κων, καὶ Τζᾶ παρὰ τῶν Ἰαπώνων προφερόμενον, διὰ τὴν
 φυσικὴν μονοσυλλαβίαν τῆς Γλώσσης των· εὐρίσκεται δὲ
 μόνον εἰς αὐτὴν τὴν Σίναν, τὴν Ἰαπωνίαν, καὶ Σιάμον·
 ἐπειδὴ τὰ φύλλα τῶν βλαστανόντων ὁμοίων δένδρων
 εἰς τὴν Ἀμερικὴν δὲν ἔχεν τὴν αὐτὴν ποιότητα. Τὸ δέν-
 δρον τοῦτο τοῦ Θε μεγαλῶνει ἀπὸ 1 ἕως 100 πόδας,
 καὶ ὁ στέλεχος μερικῶν ἢμπορεῖ νὰ χονδρύνῃ ὅσον μόλις
 γὰ τὸν ἀγκαλιάσουν δύο ἄνθρωποι, ἐν ᾧ ἄλλα μένουσιν
 μικρὰ χαμόδενδρα. Εἰς τὰς ρίζας του ὁμοιάζει τὴν Ρο-
 δοκινίαν· τὰ φύλλα του εἶναι πράσινα, μακρὰ ἕως 1 $\frac{1}{2}$
 δάκτυλον, στενώτατα καὶ ὀδοντωτὰ εἰς τὰς ἄκρας· τὰ
 ἄνθη του, ὡς τὰ λευκὰ ἄγρια ρόδα, καὶ ὁ πολύμορφος
 καρπὸς του εἶναι λοβὸς ἐμπεριέχων τρεῖς κόκκους βα-
 θυστακτόχρους ἔξωθεν, καὶ μὲ πυρῆνα λευκὸν ἔσωθεν,
 καὶ οὗτος χρησιμεύει διὰ σπῶρον τοῦ δένδρου.

Εὐδοκιμεῖ εἰς τοὺς πρόποδας τῶν βουνῶν, καὶ τὰς
 κοιλάδας· οἱ πετρώδεις τόποι εἶναι καλῆτεροι διὰ φύτευ-
 μάτου, ἔπειτα αἱ ἀπαχοὶ Γαῖαι, καὶ μετὰ ταύτας αἱ
 λίτριαι· σπεύρεται εἰς τοὺς βλέποντας πρὸς Νότον τό-
 πους, καὶ καρποφορεῖ μετὰ τριετίαν.

Χρυ-

Χρησιμεύουν μόνα τὰ φύλλα του, καὶ συνάζονται, ὅταν ἦναι ἀκόμη μικρά, τρυφερά, καὶ γεμάτα ἀπὸ χυμόν· βάλονται εἰς τὸν αὐχμὸν βράζοντος νεροῦ διὰ νὰ μαρανθοῦν, καὶ ἔπειτα ξηραίνονται εἰς ζεστὰς πλάκας χαλκοῦ ἕως νὰ τυλιχθοῦν καθ' ἑαυτά.

Σπάνιον εἶναι τὸ καθαρόν Θε, ἐπειδὴ οἱ Σῖναι διὰ νὰ αὐξήσουν τὴν ποσότητα ἀνακατώνουν φύλλα ἄλλων χόρτων· καὶ τὰ διδόμενα παρὰ τῶν πωλητῶν ἐπίθετα ἄνθος τῆ Θε, ἢ αὐτοκρατορικὸν Θε, χρησιμεύει μόνον εἰς τὸ νὰ διακρίνῃ τὴν ποιότητά του, ἀλλ' ὄχι καὶ τὴν καθαρότητα. Εἰς τὴν Σῖναν αὐτὰ τὰ ἐπίθετα εἶναι ἀγνωστα, καὶ τὰ λεγόμενα παρ' ἐκείνων Σοῦμλον, καὶ Βοῦν ὄντα καλλίστης ποιότητος δίδονται εἰς τοὺς ἐντοπίους ἄρχοντας, καὶ ἀσθενεῖς· εἰς δὲ τὸ ἐξωτερικὸν ἐμπόριον δίδονται τὰ κατώτερα.

Τὸ βράσιμόν τε γίνεται παρομοίως εἰς ὅλα τὰ Ἀσιατικὰ μέρη, καθὼς καὶ τὰ Εὐρωπαϊκὰ, καὶ δαπανᾶται πλῆθος πολὺ, καὶ ἐκεῖ, καὶ εἰς τὰς Βορείους Ἐπικρατείας τῆς Εὐρώπης, ὅπου φέρεται εἰς Θήκας, καὶ πυξίδας ἀπὸ κασσίτερον μικρὰς, καὶ μεγάλας διὰ τῆ Ὠκεανοῦ εἰς τὴν Ἀγγλίαν, καὶ Ὀλλάνδαν, καὶ διὰ ξηρᾶς εἰς τὴν Ῥωσσίαν· ἀλλὰ τοῦτο ἐγκρίνεται, ἐπειδὴ δὲν πάσχει ἀπὸ τὴν ἀλμυρὰν ἀναθυμίασιν τῆς θαλάσσης· ἐννοῶ ὅμως ὅταν ἦναι κατ' ἀρχὰς ποιότητος καλῆς.

Ἡ χρῆσις τοῦ Θε εἰς τὰ ρηθέντα μέρη εἶναι τόσον μεγάλη, ὥστε ἀποτελεῖ καὶ μέγιστον ἐμπόριον, καὶ πρῶτον αἴτιον τῆ νὰ ἀποστατήσῃ αἱ Ἀγγλικαὶ ἀποικίαι τῆς Ἀμερικῆς ἐφάνη, τὸ νὰ ζητήσῃ ἡ Μητρόπολις Ἀγγλία νὰ δίδῃ μόνιτης ἐπιφορτισμένον μὲ τελώνια βαρέα αὐτὸ τὸ ποτὸν, εἰς τὰς ἀποικίας ἐκεῖνας, καθὼς θέλω ἐξιστορήσει εἰς πλάτος, σὺν Θεῷ, γεωγραφῶν.

Εἰς τὰ Μεσημβρινὰ μέρη τῆς Εὐρώπης, καθὼς καὶ εἰς τὴν Τερκίαν, χρησιμεύει, ὡς εἶδος ἰατρικῆς θερμαντικοῦ, καὶ διερητικοῦ.

Διὰ νὰ γνωρισθῇ ἡ καλὴ ποιότης τῆ Θε, πρέπει νὰ διαλεχθῇ εἰς φύλλα ὅσον τὸ δυατὸν ἀκέραια, πράσινα,

να, εὐώδη, καὶ πρό πάντων νὰ μὴ ᾔναι ἀνοικτόν, καὶ ἐκθυμασμένον, ἀλλ' ἔτε μαῦρον· διότι ἐνδέχεται νὰ ᾔναι προβρασμένον, καὶ ἡ ποιότης τε ἐβαλμένη.

Συνάζεται τὸ Θε', ἢτοι τὰ φύλλα τε, δὶς, ἢ τρίς τὴν ἀνοιξιν, ἢτοι μετὰ τρεῖς ἡμέρας τῆς νέας σελήνης τοῦ Φεβρουαρίου, ἢ Μαρτίου, ὅταν ἀκόμη ᾔναι τρυφερά, καὶ μετὰ ἓνα μῆνα τὸ δεύτερον, ὅταν ἔχη σκοπὸν ὁ καλλιεργητής του νὰ κάμη καὶ τρίτην σύναξιν· ὅταν δὲ κάμη μόνας δύο, πρώτη εἶναι ἡ εἰρημένη δευτέρα συμπίπτεσα τὸν Ἀπρίλλιον· καὶ τελευταία (ἡ ὁποία εἶναι πλεσιωτέρα, ἀλλὰ κατωτέρα) ἀφ' ἧ παύσεν ἀπὸ τοῦ νὰ αὐξάνουν τὰ φύλλα.

Μετὰ τὴν σύναξιν διαλέγονται εἰς 4 κλάσεις τὰ φύλλα, ἀπὸ τὰς ὁποίας αἱ δύο πρῶται, καὶ καλήτεροι μένεν εἰς τὸν τόπον, καὶ αἱ κατώτεροι πωλῶνται ἔξω μετὰ τὸ εἰρημένον ἔφημα, καὶ θήκευμα.

Εἰς τὴν Εὐρώπην κατὰ τὸν κοινὸν λογαριασμὸν μεταφέρεται διὰ θαλάσσης ἀπὸ τὸ Θε' τῆς τρίτης κλάσεως ἕως 5 μυριάδια λίτρας Γαλλικῆς, καὶ ὅλον ἐξοδεύεται· ἢτοι περὶ τὰ 2,000,000 ὀκάδας.

Οἱ Σῖται ἔχεν διαφορὰς μεθόδους δι' αὐτὸ τὸ ποτόν· ἀλλ' οἱ Ἰάπωνες ὑπερβαίνεν καὶ αὐτοὺς καὶ τὰ λοιπὰ Εὐρῶν· εἶναι διδάσκαλοι ἐπίτηδες μαθητάνοι τὰς νέας τὸν τρόπον καὶ τῆς ἐφήσεως, καὶ τῆς προσφορᾶς, καὶ τῶν χειρονομιῶν εἰς αὐτὴν, ὁμοίως δὲ καὶ τοὺς νέους, καὶ τὰς ἀλλοδαπεῖς· καθὼς εἰς τὴν Εὐρώπην διδάσκονται οἱ εὐγενεῖς τὸν χορὸν, καὶ τὴν ὀπλομεταχείρησιν. Οἱ Ῥῶσσοι ἐπιμελῶνται νὰ ἀποκτήσεν αὐτὴν τὴν εὐμάθειαν. Ἐφήνεν δὲ καὶ Θε', ἀπὸ τὸ λεγόμενον αὐτοκρατορικόν, ἀληθόμενον ὀλίγον πρὸ τῆς ἐφήματος εἰς μικρὸν μῦλον ἀπὸ ὀφίτην λίθον ἐξαίρετον, καὶ γίνεται καλὸν ποτόν.

Πολλοὶ Ἰατροφυσικοὶ τῆς Εὐρώπης, ὡς ὁ Γεράρδος Σελτζμάνος, ὁ Ἰω. Φράγκος, καὶ ὁ Ὄφμάνος ἐνόμισαν προκριτότερα τὰ φύλλα τῆς Βερονίκης, καὶ ἄλλων ἐντοπίων χορτῶν ἀπὸ τὸ Θε'· ἀλλ' ὁ Καίμπφερος ζήσας εἰς

τὴν

τὴν Ἰαπωνίαν, καὶ γνωρίσας ἐντελέστερα τὸ Θε̄, εἶναι διαφορετικῆς γνώμης. Αὐτὸς δοξάζει, κατὰ τὴν γνώμην τῶν Ἀσιατικῶν, ὅτι τὸ Θε̄ πινόμενον μετὰ 10 μῆνας τῷ θέρεισματός του χάνει τὴν ναρκατικὴν του δύναμιν, καὶ γίνεται δυναμωτικὸν, καὶ δροσιστικὸν, λύει τὰς ἐμφράξεις, καθαρίζει τὸ αἷμα, καὶ πρὸ πάντων κάμνην νά λυθῆ ἢ γαιώδης ὕλη, ἢ ὁποῖα γεννᾷ τὴν λιθίασιν εἰς τὴν κύστιν, τὴν νεφρίτιδα, καὶ τὴν ποδαλγίαν. Ὁ Ἱατροφιλόσοφος ἔτος γράφει ὅτι εἰς ὅλον τὸν καιρὸν τῆς διατριβῆς τῆς εἰς τὴν Ἰσπανίαν δὲν εἶδε κανένα ἀπὸ τῆς μεταχειριζομένου τὸ Θε̄ νά πάσχη ἀπὸ τὴν ποδαλγίαν, ἢ λιθίασιν· ὥστε καὶ εἰς τὴν Εὐρώπην ἤθελον ἦναι ἰάσιμα αὐτὰ τὰ πάθη μὲ τὸ Θε̄, ἂν δὲν ἦσαν κληρονομικὰ εἰς τοὺς περισσοτέρους.

Προσθέτει ὁ ἴδιος ὅτι οἱ δογματίζοντες καλιτέραν τὴν χρῆσιν τῆς Βερονίκης, ἢ τῆς Βραβαντικῆς Μύρτου πλανῶνται· διότι τὸ Θε̄ ὑπερβαίνει ὅλας τὰς πτισάνας, καὶ τῆς ζωμῆς εἰς τὴν ἐλαφρότητα τοῦ στομάχου, καὶ εἰς τὴν ἐέργειαν τῆς ζωηρότητος τῶν πνευμάτων· ἀλλ' ὅταν γένη κατάχρησις εἰς αὐτὸ, προξενεῖ τὸν διαβήτην, καὶ τὴν λυκρίαν· ἰατρεύει τὸν κώλικα, καὶ σχεδὸν ὠφελεῖ εἰς τὴν ζωτικὴν οἰκονομίαν πινόμενον μὲ μετριότητα· ἐπειδὴ προξενεῖ θερμότητα, ἰδρώτα, καὶ ἀνοιγματα τῶν πόρων τῆς ἀδήλου διαπνοῆς.

ΘΕΪΟΝ, τὸ κοινότερον Θειάφι, ἢ Θεάφι, ἢ Τεάφι, ἀπὸ τῆς Τεάφος Ἑλληνικωτέρῃ· ἔστια μεταλλικὴ, ὀρυκτὴ χρισματώδης, καὶ φλογιστικὴ. Διαιρεῖται δὲ εἰς Ζωντανὸν, καὶ Μεταλλικόν.

Ζωντανὸν Θεῖον ὀνομάζεται τὸ παλούμενον, καθὼς ἐξορύττεται ἀπὸ τὴν γῆν, καὶ εἶναι εἶδος κολλώδους ρητίνης στακτοχρόου, εὐανάπτου, καὶ ἀποδιδῆσης ὀσμὴν Θείου εἰς τὸ καύσιμον. Τὸ περισσότερον τούτου εὐρίσκεται εἰς τὴν Σικελίαν, καὶ καλὸν εἶναι τὸ ἀπαλὸν, εὐθραυστον, συνενωμένον, στιλπνόν, καὶ βαθὺ στακτόχροον.

Εἶναι δὲ καὶ τῆτο δύο εἰδῶν, ἧτοι διαφανές, ὡς πε-
 τρά-

πράδιον, χρυσοκίτρινον, καὶ ὑποπράσινον, εὕρισκόμενον
εἰς τὰ χρύσεια μεταλλεῖα τῆς Περῆς, εἰς τὴν Μύλον Νῆ-
σον, καὶ εἰς τὴν Ἐλευθέρειαν· τὸ δὲ ὑπόσκιον εἶναι κοι-
νὸν εἰς τὰ περίχωρα τῶν Ποτιόλων, καὶ εἰς τὰς πρό-
ποδας τῶν Ἡφαιστείων βενῶν· εὕρισκεται δὲ εἰς κομ-
μάτια σκληρὰ, στερεὰ, κιτρινοπράσινα, καὶ στιλπνὰ.

Εἰς τὴν ὑπερβόρειον Νῆσον Ἰσλάνδαν εὕρισκεται πε-
ρισσότερον Θεῖον ἀπὸ ὅλα τὰ ἄλλα μέρη· ὅλη ἡ ἐπι-
φανεία ἐκείνης τῆς μεγάλης Νήσου μετὰ 6 δάκτυλα γῆς
εἶναι στραμένη μετὰ Θειάφι, καὶ δι' αὐτὴν τὴν αἰτίαν εἶ-
ναι θερμὴ, καὶ τρέφει πλῆθος ζώων. Δύο μόνοι τόποι,
κατὰ τὴν μαρτυρίαν τῶν Δανῶν Ὀρρέβου, Horrebou, τὸ
Ἰεσενίγον, καὶ τὸ Χρυσεβίγον, δίδουν μεγάλην ποσότη-
τα· ὥστε εἰς τὴν πεδιάδα, ἢ εἰς τοὺς πρόποδας τῶν
βενῶν ἢ πορῶν νὰ φορτώσῃν εἰς μίαν ὥραν 80 ἵππους.

Τὸ χῶμα τῆς ἐπιφανείας εἶναι ξηρὸν, θερμὸν, ἀμ-
μῶδες, καὶ διαφόρων χρωμάτων· τὰ Ὀρυκτεῖα τῆς Θεῖας
φαίνονται ἀπὸ τὰ ἐπάνω αὐτῶν μικρὰ λοφίδια, ὡς ῥά-
χην ἡμίονος, σχισμένα, καὶ ἀτμίζοντα θερμότερον ἀ-
πὸ τὴν λοιπὴν γῆν.

Εὐθύς μετὰ τὸ ἀνοιγμὰ εὕρισκεται τὸ Θεῖον εἰς κομ-
μάτια, καθαρὸν, ὠραῖον, καὶ παρόμοιον μετὰ τὸ κρυ-
σταλλῶδες ζάχαρι· ἀλλ' ἀφ' ἑσκαφῆ 3 πόδας κατὰ βά-
θος πρέπει νὰ ἀφεθῇ διὰ τὴν πολλὴν ὑπόγειον θερμό-
τητα· διὰ τῆτο δαλεῦεν μόνον τὰς θερινὰς νύκτας, καὶ
μὲ τὰ ποδάρια τυλιγμένα ἐπάνω ἀπὸ τὰ ὑποδήματα,
μὲ χονδρὸν ροῦχον.

Τὸ Θεῖον εἶναι ἐναντίον εἰς τὰ ὄψαρια, καὶ ὅσοι ὀ-
ψαρεύουσι δὲν πρέπει νὰ ἔχῃν εἰς τὰ καράβια, ἢ πλοῖά
των κατὰ τὴν παρατήρησιν τῶν Δανῶν.

Χρησιμεύει εἰς μερικὰς Γαλλικὰς Φαρμακοποιίας,
καὶ εἰς τὸ νὰ καπνίσουσι τὰ βαρύλλια των, ὅσοι θέλουσι
νὰ φυλάξουσι τὰ κρασιά των, καὶ νὰ τοῖς δώσουσι εὐω-
δίαν. Πράττει δὲ ἔτι· βάλλει ζωντανὸν Θεῖον, ἀνθος
θεῖου, ζάχαρι, ἄνισον, κιννάμωμον, μοσχοκάρυον, μο-
σχοκάρφι, καὶ ὅμοια εἰς τὸ νερὸν, βρέχει πανία, καὶ
τὰ

τὰ καίουν εἰς τὰ ἄδεια βαρύλλια, καὶ ἔπειτα τὰ γεμίζου, καὶ ἀποκτᾶ τὸ κρασί δύναμιν, καὶ εὐωδίαν.

Μεταλλικὸν θεῖον λέγασιν εἶδος ἀσφάλτου, σκληρᾶς καὶ γαιώδους, μὲ χρῶμα κίτρινον, στιλπνόν, καὶ ὁσμὴν δυνατὴν, καὶ δυσώδη, εὐδιαλύτου, καὶ εὐανάπτου. Ἀπὸ τῆτο διαρύσσεται πολὺ, ὅπε εἶναι Ἡφέστειοι Κρατῆρες, καθὼς εἰς τὰ βενὰ τοῦ Οὐέσουβίου, τῆς Αἰτνῆς, κ. λ. Εὐρίσκεται δὲ καὶ εἰς Ὀρυκτεῖα χωρὶς κρατῆρων, ὡς εἰς τὴν Ἰταλίαν, καὶ Ἐλουκτίαν· ἐγκρίνεται δὲ τὸ τῆς Ἰσπανικῆς Ἀμερικῆς εἰς τὴν Κεῖτον, καὶ εἰς τὴν Νικαράγαν εὐρίσκόμενον· ἡμεῖς ὅμως γνωρίζομεν, καὶ μεταχειρίζομεθα τὸ Σικελικόν, καὶ τῆς Νεαπόλεως·

Λύοντες τὸ θεῖον τῆτο εἰς τὸ πῦρ μὲ ἔλαιον τῆς Φαλαίνης, τὸ χύου εἰς ῥάβδον σχῆμα, καὶ τὸ ἐπονομάζου Κаламώχημον, à Canon· εἶναι δὲ διαφόρων ποιότητων κατ' ἀναλογίαν τῆ καθαρίσματός τε εἰς λύσιμον, ἢ χύσιμον· καλῆς ποιότητος νομίζεται τὸ εἰς μακροὺς καὶ χονδρὰς καλάμους, χρυσοκίτρινον, ἐλαφρὸν, εὐφραυστον, καὶ ἔσωθεν λαμπρὸν, καὶ κρυσταλλῶδες. Ἐξοδεύεται πολὺ εἰς τὴν κατασκευὴν τῆς Πυρίτιδος, ὡς ἐκεῖ θέλομεν διαγράψαι. Ἰδὲ ΠΥΡΙΤΙΣ· ὀλίγον εἰς τὴν Ἰατρικὴν, καὶ περισσότερον εἰς τὰς χυμικὰς ἐργασίας, καὶ τὰ λευκᾶσματα.

Μὲ τὸν καπνὸν τῆ θεοῦ τῆτου λευκαίνονται τὰ μεταξωτὰ, καὶ μάλλινα ῥῆχα εἰς τὰ Χειρωνακτεῖα, καὶ εἰς τὴν οἰκιακὴν πλύσιν.

Ἀφ' ἧ ὁ Μέγας Πέτρος ἐπεμελήθη νὰ ἀνακαλέσῃ τὸ Ἐμπόριον, καὶ τὰς τέχνας εἰς τὸ Βασίλειόν τε, εὐρήκεν εἰς πολλὰ βενὰ κείμενα πρὸς Δυσμὰς τῆ Βόλγα ποταμῆ, πολλὰ Ὀρυκτεῖα ἐξαιρέτε θεῖα, καὶ τῷ 1703 ἐνισχολῆντο 3,000 ἐργάται εἰς τὴν ἐξόρυξιν, καὶ κατασκευήν τε ὑπὸ τὴν ἐφορίαν ἀξιωματικῶν ἐπιστατῶν· ἀλλ' ὅλον τῆτο ἐξοδεύεται εἰς τὰ Ὀπλοποιεῖα τοῦ Βασιλείου· μετακομίζεται δὲ καὶ ἀπὸ τῆς Σικελίας διὰ τῆ Εὐξείνου Πόντου, καὶ ὅταν ᾖναι ὀλίγον, πωλεῖται εἰς καλὴν τιμὴν.

Θεῖα

Θεία ἄνθος. Γίνεται μετὰ τὴν ἀνάκαυσιν, ἥτοι καίοντές το εἰς χύτρας ἐπὶ τούτῃ καμωμένας, συνάξουσι εἰς τὸ σκέπασμά της τὴν κολλημένην ὕλην διὰ τῆς ἀναθυμιάσεως, καὶ πωλεῖται εἰς μεγάλης φωμῆς, ἢ κομμάτια, ἢ καὶ κόνιν. Τὸ εἰς φωμῆς καλόν, εἶναι ἑλαφρόν, γλυκὺ, εὐφραυστον, πλεον λευκόν, ἢ κίτρινον. Τὸ δὲ εἰς κόνιν πρέπει νὰ ἦναι λευκότετον χρυσοκιτρινόλευκον, καὶ νόστιμον εἰς τὴν γεῦσιν. Χρησιμεύει πολὺ εἰς τὴν Ἰατρικὴν, καὶ νομίζεται ἑξαιρετον εἰς τὰ πάθη τῆ πνεύμονος. Συνάξεται ἄνθος Θείου καὶ ἀπὸ τὰς ἀναθυμιάσεις τῶν θειωδῶν θερμῶν εἰς τὴν Ἀκκισ-γρᾶναν περὶ τὰ στόμια τῶν πηγαδίων, τῶν λητρῶν ἐκείνων, καὶ ἀλλαχῆ.

Οἱ Χυμικοὶ ἐβάλλην ἀπὸ τὸ θεῖον διαφορῆς ἐσίας, καὶ ὑποστάσεις, καὶ τὰς ὀνομάζην, ἔλαιον, πνεῦμα, ἄλας, γάλα, καὶ βάλσαμα· τῶν ὁποίων καὶ αἱ κατασκευαί, καὶ αἱ χρήσεις εἶναι ἴδιαι τῆς Φαρμακοποιίας, καὶ ὄχι τῆ Ἐμπορίας. Τὸ βάλσαμον τῆτο εἶναι ὠφέλιμον εἰς τὰ στηθικά πάθη, καὶ γίνεται μὲ τὸ μίγμα ἄνθους Θείου, ἢ καθαρῆ Θείου κοπανισμένῃ, καὶ ἐλαίῃ, ἐψιμμένων εἰς τὴν φωτίαν.

ΘΕΡΜΟΣ. Ἰδὲ ΛΑΟΥΡΙΑ.

ΘΗΚΗ ὀνομάζεται κάθε πρᾶγμα χρήσιμον, εἰς τὸ νὰ βάλληται ἄλλο μέσα διὰ νὰ τὸ φυλάξῃ. Τὰς τῶν μαχαιρῶν, καὶ σπαθίων ἢ κοινῆ Γλῶσσα τὰς λέγει Θηκάρια· εἰς ἄλλα τὰς μεταχειρίζεται κατὰ σύνθεσιν μὲ τὸ τιθέμενον πρᾶγμα, ὡς κοχλιαροθήκη, βελονοθήκη, στακτοθήκη, καὶ ἄλλα· ὅσας δὲ ἔχεν πολλὰ ἐντεθειμένα, ὡς ὀδοντοξέστην, μολιβοκόνδυλον, ψαλλίδι, καὶ ὅμοια, τὰς ὀνομάζομεν ἀπλῶς Θήκας, ἀπὸ τοῦ ὁποῖος παρήγαγον οἱ Γάλλοι τὸ Ἐτίι, καὶ οἱ Ἰταλοὶ τὸ Astuccio. Γίνονται δὲ ἀπὸ ξύλα, χόρτον, κόκκαλα, καὶ μέταλλα εἰς τὴν Εὐρώπην, καὶ πωλοῦνται παρὰ τῶν λεπτοπῶλων ἐργαστηριαρίων, τῆς ὁποῖας Ἰταλᾶδες ὁ κοινὸς λαὸς λέγει, καὶ οἱ Τῆρκοι Τοχαφτζῆδες, ἥτοι λεπτοπῶων καὶ νοστιμῶν πραγμάτων πωλητὰς. Ἡ Γαλλία,

καὶ Ἀγγλία εὐδοκίμου ἔς τῶν τοιούτων, καὶ ἄλλων ποικίλων Θηκῶν κατασκευήν.

ΘΗΚΑΪΡΙ. Σπαθίου, ἢ μαχαίρας, καὶ τοιούτων ὀπλων θήκη· τὰ κοινὰ θηκάρια γίνονται ἀπὸ ξύλον ποταπὸν, καὶ ἐπενδύονται μὲ λεπιοβύρσαν, ἢ ἀπλὴν βύρσαν, τὰ δὲ καλὰ, καὶ μάλιστα τῶν ἀξιωματικῶν μὲ μεταξωτὸν ἑτερόμαλλον χρυσαργυροπετραδιοστόλιστα, καὶ ὅλα κατασκευάζονται παρὰ τῶν ἐντοπίων χωρὶς μετοχὴν τοῦ Ἐμπορίου.

ΘΗΡΙΑΚΗ. Ὀπιῶδες ἔκλεγμα, ὑγρὸν, καὶ σύνδετον ἀπὸ διαφόρας βοτάνας διαλεγμένας, ἐτοιμασμένας, καὶ κοπανισμένας εἰς κόνιν, καὶ συνδεδεμένας μὲ καθαρόν μέλι. Ὀνομάσθη δὲ ἔτω, διότι ἡ κυριώτερα χρῆσις τῆς ἐπενοήθη, ὡς ἀντιφάρμακον εἰς τὸ φαρμάκι τῶν θηρίων, ἢ τοι ὀφιδίων. Χρησιμεύει δὲ, καὶ ὡς θερμαντικὸν ἐναντίον εἰς τὴν ἐξασθένεισιν τῆ ζωτικῆς δερμῆς, καὶ ὡς ὑπνωτικὸν εἰς τὰ βρέφη.

Ἐφευρετῆς ταύτης φημίζεται ὁ περίφημος Ἀνδρόμαχος, Ἰατρός ἐπὶ Νέρωνος τοῦ Αυτοκράτορος, ὁ ὁποῖος καὶ τὴν διέγραψε δι' ἐλεγείων στίχων.

Ἡ καλιτέρα Θηριακὴ κατασκευάζεται εἰς τὴν Βενετίαν, καὶ διαδίδεται εἰς τὴν Οἰκωμένην εἰς μικρὰς θήκας ἀπὸ πέταλα κασσιτερωμένα σιδήρα, καὶ διὰ τὰ ἦναι γνησία πρέπει νὰ μετακομισθῇ κατ'εὐθείαν ἀπὸ τὴν Βενετίαν· διότι καὶ ἀλλαχοῦ κάμνουν κατωτέραν, καὶ μεταχειρίζονται ἀπαρράλλακτος θήκας, καὶ σύμβολα.

ΘΗΡΙΑΚΟΝΑΜΑ, Acqua Teriacale, ἢ Θηριακόξιδον κατασκευάζεται εἰς τὸ Μουτπελλιέρον, καὶ τὰ Παρίσια, καθὼς καὶ Θηριακὴ καλὴ ὅταν ἦναι γνησία. εἶναι ἀφέλιμον εἰς τὸν νοσῶντι ἀέρα μυριζόμενον ἢ ἀλειφόμενον εἰς τὰς σφυγμοὺς, καὶ τοὺς μῆνιγγας.

ΘΡΗΣΣΑ. Ἡ Πέστροφα, ὀφάρει τῆ γλυκῆ νερῆ, ποικίλον, μὲ χρώματα κίτρινα, καὶ κόκκινα· αἱ μικραὶ εἶναι συνήθεις, καὶ κοινὰ εὐρισκόμεναι εἰς τὰ μικρὰ ποτάμια, καὶ ρύακας· αἱ δὲ μεγάλαι ὀνομάζονται καὶ

Σαλ-

Σαλμωνικαί, ἢτοι ὁμοιάζουσι, καὶ ἀλατίζονται, ὡς τὸν Σαλμῶνα. Ἴδὲ ΣΑΛΜΩΝ.

Εἶναι τοιαῦται καὶ αἱ ἀλιευόμεναι εἰς τὴν λίμνην τῆς Καστορίας, αἱ ὁποῖαι καθὼς μὲ βεβαιῶσιν οἱ ἐντόπιοι, γίνονται ἕως 5, καὶ 7 ὀκάδων, καὶ ταριχεύονται ἀλατίζονται, καὶ καπνισταί· ἔσαι δὲ παχύταται, εἶναι καὶ ἑξαιρετοὶ εἰς τὴν γεῦσιν· ἐμπόριον ὅμως δὲν κατορθῶσι διὰ τὴν ἀνεπιτηδεύτητα τῶν περιοίκων ἐκείνης τῆς λίμνης.

Τοιαῦται καὶ αἱ εὕρισκόμεναι εἰς τὴν λίμνην τῆς Γενεύης εἶναι, καὶ διαγράφονται, καὶ εἰς ἄλλα μέρη· αἱ μεγάλαί τετων γίνονται ἕως 10 ὀκάδες, καὶ ὁμοιάζουσι πολὺ μὲ τὸν Σαλμῶνα· κυνηγῶν πολὺ τὰ μικρὰ ὀφθαλμια, καὶ γεννῶν εἰς τὴν καθαρὰν ἄμμον.

ΘΟΪΑΣ. Τὸ Τζακάλι, ζῶον τετράπεν σαρκοφάγον ὁμοιον κατά τι, καὶ ἰσομέγεδες μὲ τὸν λύκον, κίτρινο-πτακτόχρεν, ζῶν εἰς τὴν Ἀσίαν, τὴν Αἴγυπτον, καὶ τὴν Ἀμερικὴν κατὰ τὰ δάση καὶ ὄρη.

Πολλοὶ Θόαντες συναθροίζόμενοι ὁρμῶσιν ἀγεληδὸν τὸν χειμῶνα, καὶ εἰς τὰ χωρία χωρὶς νὰ φοβηθῶν τὸς ἀνθρώπους, οἱ ὁποῖοι τὸς φονεύουσι, καὶ μεταχειρίζονται τὸ δέρματων διὰ χειμωνικὴν ποταπὴν διφθέραν, καθὼς καὶ τοῦ λύκου.

ΘΥΜΙΑΜΑ ὠνομάσθη τὸ λίβανον, ὅτι ἀνέκαθεν συνεθίσθη νὰ προσφέρηται θυμίαμα εἰς τιμὴν τῶν Θεῶν, καὶ διέβη ἐκ τῆς εἰς τὴν Ἱερὰν μας Λατρείαν τῆς Ὀντος Θεοῦ. Λίβανον δὲ, διότι ἐγένετο εἰς τὸ ὄρος τῆς Λιβάνου· εἶναι δὲ κόμμι, ἢ ῥητίνη ἀρωματικὴ, καὶ εὐώδης κοινῶς γνωστὴ εἰς ὅλα τὰ Χριστιανικὰ Γένη, καὶ συνειθισμένη.

Λιβανοφόρος καὶ Ἀρωματοφόρος ὠνομάσθη ἀνέκαθεν ἡ Ἀραβία, καὶ ἕως τῆς σήμερον ἐκεῖθεν ἐκβαίνει, καὶ διαδίδεται τὸ θυμίαμα εἰς ὅλον τὸν Κόσμον, διότι τὸ τῆς Ἰνδίας δὲν ἠμπορεῖ νὰ συγκριθῆ μὲ τῆτο (1).

Εἰ-

(1) Ἀλέξανδρος ὁ Μέγας εἰς τὴν πρὸς Ἀριστοτέλην ἐπιστολήν

Εἶναι δὲ δάκρυ, τὸ ὁποῖον καὶ ἀρσενικόν, (ἀμφότερα διὰ τὸ σχῆμα) ὀνομάζεται, καὶ τοῦτο εἶναι ὁ κυρίως Λίβανος, ἢτοι ὀλόλευκον, καὶ ἐγκριτότερον Θυμίαμα καὶ κοινὸν Θυμίαμα, ἢτοι ἀνακατωμένον, τὸ κατώτερον. Ἡ Ἀλεξάνδρεια τῆς Αἰγύπτου διακρατεῖ ἀκόμη τοῦ θυμιάματος τὸ ἐμπόριον, δι' ὅλην τὴν Μεσόγειον Θάλασσαν, καὶ τὰς περὶ αὐτὴν Ἠπεύρας· φέρεται δὲ εἰς κοφφίνες, καὶ σπυρίδας· Καφάσια τὰ πρῶτα, καὶ Ζιμβίλια τὰ δεύτερα λεγόμενα.

Δαπανᾶται μεγάλη ποσότης θυμιάματος εἰς τὰς Χριστιανικὰς Ἐκκλησίας, καὶ ὀλίγον εἰς Γαλλικὰς συνθέσεις ἰατρικῶν ἀπὸ τὸ λεγόμενον δάκρυ, ἢ ἀρσενικόν, καθὼς καὶ εἰς μερικὰς χυμικὰς πράξεις. Καλὸν εἶναι τὸ δάκρυ, καὶ ἀπὸ τὸ ἀνακατωμένον ὅσον ἔχει περισσώτερον δάκρυ πωλεῖται μὲ τὸ κανδάρι. Ἡ Κωνσταντινούπολις στέλλει διὰ τὴν Ῥωσσίαν.

Θυμίαμα εἰς φύλλα, τὸ Ἰεδαϊκὸν λεγόμενον παρὰ τῶν Εὐρωπαϊῶν· διότι οἱ Ἑβραῖοι τὸ μεταχειρίζονται εἰς τὰς Συναγωγὰς των, καθὼς καὶ οἱ Τῦρκοι. Ὀνομάζεται Τερκιστὶ Καρᾶ Γκιουνλουκ, ἢτοι Μαῦρον Θυμίαμα. Ἄγνωστον εἶναι τὸ δένδρον, ἀπὸ τὸ ὁποῖον γίνεται· διότι οἱ νομίζοντες ὅτι εἶναι φλοιά τῆς Λιβανοδένης, τὸ ὀνόμασαν ἔτι· μὲ ὁσμὴν εὐώδη παρομοιάζουσαν μὲ τὸν ὑγρὸν στύρακα· φέρεται εἰς ἡμᾶς ἀπὸ τὴν Ἀλεξάνδρειαν, καὶ καιόμενον εὐωδιάζει εἰς τὰς Συναγωγὰς, καὶ Τζαμία. Εἰς καιρὸν θανατικῆς ἐξοδεύεται πολὺ διὰ κάπνισμα, καὶ ὠφελεῖ εἰς τοῦτο καὶ εἰς τὸν πνεύμονα κατὰ τὸν Γαρκῖνον, Garcin.

ΘΥΜΟΣ. Χόρτον ἄγριον εὐώδες μὲ μικροὺς κλόλους γεμάτους ἀπὸ πολλὰ μικρὰ στρογγύλα, καὶ πράσινα φύλλα, καὶ ἄνθη κατὰ κορυφὴν τῶν κλόνων ὑπέρουθρα·
ἀπὸ

κὴν τῆς Λιβανοφόρου ἐννοεῖ τὴν Αἰγύπτου, ἀποστείλας ἐκεῖθεν τὸν πολὺν Λίβανον, πρὸς ἐνδειξιν ὅτι τῆς Λιβανοφόρου ἐκράτησε, καθὼς εἶχε προείπη εἰς τὸν φειδωλὸν Φιλόσοφον.

ἀπὸ τῶ ὁποίου τὰ φύλλα καὶ ἄνθη ἐκβάλλεν οἱ Φαρμακοποιοὶ ἔλαιον νοστιμώτατον. Ὁ Ὑμπτός, ὄρος τῶν Ἀθηνῶν, ἔχων πολλὰς θύμους, τρέφει τὰς μελίσσας, καὶ κάμουν τὸ ἐξαίρετον μέλι.

ΘΥΝΝΟΣ. Ὁ φάρι θαλάσσιον μέγα κοιλιάρων, με λεπτὸν δέρμα, μεγάλα λέπια, κεφάλι μυτερὸν, καὶ ὀδόντια. Εὐρίσκεται καὶ εἰς τὸν Βόσπορον τῆς Θράκης, ἀλλὰ σπανίως, καὶ λέγουσιν ὅτι εἶναι σαυρίδι μέγαν Σαυρίς λεγόμενον, ἐξ ἧ τὸ ὑποκοριστικὸν Σαυρίδι. Σαυρίς γὰρ ἰχθύς μέγιστος κατὰ τὸν Βαρῖνον· καθ' ἡμᾶς δὲ μικρὸν, καὶ ποταπὸν.

Εἰς τὰ παράλια τῆς Γαλλίας πρὸς τὴν Μεσόγειον θάλασσαν γίνεται ἀρκετὸν ἐμπόριον ἀπὸ τὸ ὀφάρευμα τῶ Θύννου, ὁ ὁποῖος ὄντας ἀπὸ τὰ ταξειδιάρικα, καὶ κοπαδικὰ ὀφάρια, πιάνεται τὸ Φθινόπωρον εἰς δίκτυα μεγάλα ἀπὸ σχοῖνον, καὶ σωρηδόν· ἀμέσως ἐλκόμενον εἰς τὴν ξηρὰν θνήσκει· τὸν καθαρίζου ἀπὸ τὰ ἐντότθια, τὸν κόπτου εἰς τροχίσκους, καὶ τῶς ἐψήνου εἰς ἐσχάρας, ἢ εἰς τηγάνι με ἔλαιον, ἔπειτα τῶς βάλλου εἰς βαρύλλια με ἄλας, πιπέρι, μοσχοκάρφι, καὶ ἔλαιον, με ὀλίγον ὀξίδι, καὶ ὀνομάζεται Θυννίνα, καὶ Γαλιττί Θυννίνα, Thonnine.

Ὅταν οἱ τροχίσκοι ἦναι χωρὶς κόκκαλα, βάλλονται εἰς βαρύλλια μικρὰ ἀπὸ ξύλον λευκὸν, κάτω πλατέα, καὶ ἄνω στενά· ὅταν δὲ ἦναι με τὰ κόκκαλα, καὶ κατώτερα, βάλλεται εἰς τὰ συνήθη βαρύλλια.

Τὸ ὀφάρι τῶτο ἔχει γεῦσιν κρέατος βοϊδικῆ, καὶ ζητεῖται πολὺ εἰς ἐκεῖνα τὰ μέρη· πρέπει ὅμως νὰ μὴ ἦναι παλαιὸν, καὶ με καλὸν ἔλαιον, ἀρκετὰ ἐλαιωμένον, καὶ ταριχευμένον.

Ὅλα τὰ παράλια τῆς Ἰσπανίας καταγίνονται με ὀφελος εἰς αὐτὸ τὸ ὀφάρευμα.

I

ΙΑΔΗΣ, ἢ Πέτρα Θεία, πετράδιον πρασινωπὸν, ὀλίγον στακτερόν, καὶ σκληρόν τόσον, ὥστε μεταχειρίζονται τὴν κόβιν τῆ ἀδάμαντος διὰ τὸ δάλευμάτου. Τὰ Ἀσιατικὰ Ἔθνη τῆς Ἰνδίας δίδου εἰς τὴτο περισσοτέραν ὑπόληψιν καὶ ἀπὸ αὐτὸν τὸν ἀδάμαντα. Οἱ Τῆρκοι τὸ μεταχειρίζονται εἰς τὰς κώπας, ἦτοι λαβὰς τῶν σπαθίων, καὶ μαχαιρῶντων, χρυσόδετον ὁμοίως καὶ οἱ Πολῶνοι, καὶ Πέρσαι.

Τὰ Ἔθνη τῆς Νοτίας Ἀμερικῆς ὑπολαμβάνοντες τὸ ὠφέλιμον εἰς τὴν ἐπιληψίαν, καὶ τὴν λιθίασιν, τὸ τιμῶσι διὰ ταῦτα. Ἰδὲ Αἴγρις.

ΙΑΛΑΠΑ. Ὁ περίφημος Βοτανικὸς Τερνεφόρτος τὴν ὁμοιάζει Στρυχνον Μεξικανόν, φυλάττων καὶ τὸ Ἰαλάπα ὄνομα. Ὁ Μοναχὸς Πλεμιέρος, ὁμοίως εὐκλεῆς Βοτανικὸς, τὴν ὀνομάζει Ἀνεμόνην, καὶ Θαυμασίαν Περικιανὴν ὃ δὲ κλεινὸς Λινναῖος, Θαυμασίαν εἶναι δὲ ρίζα χόρτου τριῶν εἰδῶν, κατ' ὅλα τὴν δύναμιν καθαρτικὴ, γινομένη εἰς τὰς Δυτικὰς Ἰνδίας, καὶ τὴν Μαδέραν, καὶ μεταφερομένη εἰς χονδρὰ κομμάτια, ξηρὰ, δυσκολόθραυστος μὲ τὸ χέρι, ἀλλ' ἀπαλὴ εἰς τὸ κοπάνισμα, στακτομαύρη ἀπ' ἔξω, καὶ στιλπνομαύρη ἔσωθεν, ρητινώδης, καὶ ἀνοστος εἰς τὴν γεῦσιν, καὶ αὐτὰ εἶναι τὰ χαρακτηριστικὰ τῆς καλῆς Ἰαλάπας.

Διὰ τῆ Οἰνοπνεύματος, καὶ Ποτίμυ ὕδατος, ἐκβάλλου ἀπὸ αὐτὴν Μαγιστέρον, ἦτοι ὑγρὰν Ῥητίνην, λευκὴν, καὶ ἰξώδη, τὴν ὁποίαν ἐγκρίνεσιν ἀπὸ τὴν ἰδίαν Ἰαλάπαν, ἀλλέως δίδομένην ὃ τὰ ἀλλεοτρόπως γινόμενα ἀποστάγματα τῆς δὲν ἔχουν τὴν αὐτὴν καθαρτικὴν δύναμιν.

ΙΑΣΜΙΝΟΝ. Χαμόδενδρον γνωστὸν εἰς ἡμᾶς ἀπὸ τὸ γένος τῶν ἐπιδένδρων, τῆ ὁποίου τὸ λευκόν, καὶ εὐώδες ἄνθος κατασκευάζεται παρὰ τῶν μυρεφῶν εἰς βούτυρον χρήσιμον, καὶ κοσμητικόν, καὶ μαλακτικόν εἰς κα-

κό-

κόχυμα σπυρία, καὶ ἔξανθήματα, καὶ σχίσματα ἀπὸ κρύου.

Ἐπειδὴ δὲ οἱ κλόνοι τοῦ μακρύνουσι πολὺ, ὅταν δεθῶν εἰς δένδρον ἢ τοῖχον, καὶ φυλάττην τὸ ἴσον σχεδὸν πάχος, καὶ πολὺ μῆκος, εἶναι εὐχριστοὶ διὰ τῶν Ἀσιατικῶν τὰς Καπνοσύριγκας, καὶ εἰς πολλὰ μέρη φυτεύονται, καὶ περιποιῶνται ἐπὶ τῆτος. Φθείρονται ὅμως ὀγλίγωρα ἀνὰ ἀφεθῶν πολὺ ἀμεταχείριστοι αἱ τοιαῦται ράβδοι, καὶ διὰ τοῦτο εἶναι εὐθραῖ.

ἸΑΣΜΟΝ ἈΡΑΒΙΚΟΝ ὀνομάζουσι ὅσοι θέλουν ἢ ἀποφύγεν παντελῶς τὰς βαρβάρους λέξεις τὸν Καφέιν. Ἰδὲ ΚΑΦΕΣ.

ἸΑΣΠΙΣ. Εἶδος μαρμάρου, ἢ πετράδιον, σχεδὸν ὁμοιον μὲ τὴν Ἀγάθην, ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ σύνθετον ἀπὸ πολλὰ χρώματα, καὶ ἰδιαίτερος ἀπὸ πράσινον, καὶ κόκκινον.

Ὁ πράσινος, καὶ μὲ μικρὰς αἱματηρὰς κηλίδας Ἰασπιδος ἐγκρίνεται ἀπὸ τῆς λοιπῆς. Μετὰ τῆτον εἶναι ὁ πορφυροῦς, ἔπειτα ὁ σαρκόχρως, ἢ ῥοδοκόκκινος.

Ἰασπιδος ἀνθηρὸς ὀνομάζεται ὁ εὐρισκόμενος εἰς τὰ Πυρηνναῖα ὄρη διὰ τὰ ποικίλα τε χρώματα, παριστάνοντα ἀνθη, ποταμῆς, καὶ διάφορα ἄλλα, ὅσα ἢ φύσις παίξουσα διαγράφει εἰς τὴν σύνθεσίν των. Ἰδὲ ἈΓΑΘΗ.

Ἰνδικόν. Τὸ κοινότερον λελάκι, ἴσως ἀπὸ τῆς Λεῖλακί χρώματος, τὸ ὁποῖον ἐμπαρεμφαίνει σχεδὸν τὸ ἴδιον· οἱ Εὐρωπαῖοι τὸ ὀνομάζουσι Ἰνδικόν, Indigo· διότι ἀπὸ ἀμφοτέρων τὰς Ἰνδίας ἐκβαίνει αὐτὴ ἢ βαφή· καὶ εἰς ἡμᾶς πρέπει νὰ ἐγκριθῇ αὐτὴ ἢ ὀνομασία, ἐπειδὴ ἔχει καθ' αὐτὴν τύπον Ἑλληνικόν.

Τὸ χαμόδενδρον τῆτος ὀνομάζεται παρὰ τῶν Ἰνδοπέριων Ἀνιλον, Anil, τοῦ ὁποῖου τὸ ἄγριον μεγαλῶνει 5 ἕως 6 πόδας, μὲ φύλλα μυτερὰ, καὶ μεγαλῆτερα ἀπὸ τὸ ἡμερον, καὶ εἶναι καλῆτερον διὰ τὴν βαφήν.

Τὸ ἡμερον σπεύρεται ἀπὸ τὸν ἴδιον καρπόν του, καὶ ὑψώνεται ἕως 2½ πόδας, τὰ φύλλα τε εἶναι μικρὰ, ὡς τῆς πυξαρίας, πράσινα, καὶ κίτρινα ὅταν φθάσῃ εἰς τὴν

τὴν ὠριμότητα· τὸ ἄνθος του κοκκινωπὸν, καθὼς τῶν πισσῶν, καὶ ὁ καρπὸς του, λοβοὶ μακρεῖς, καὶ ὄρεπανοειδεῖς, ἐμπεριέχοντες σπῶρον ἐλαιόχρουν.

Εἰς τὸ φύτευμά τε χρειάζεται γῆν παχεῖαν, καὶ ὄχι πολλὰ ξηρὰν, καθαρὴν ἀπὸ ὅλα τὰ ἑτερογενῆ χόρτα· φυτεύεται κατ' εὐθείαν γραμμὴν, ἕνα πόδα τετραγωνικῶς ἀπέχουσα ἢ μία ἀπὸ τὴν ἄλλην ρίζαν.

Εἰς ἐκάστην φυτεῖαν, ἢτοι τρύπαν, βάλλονται 11, ἢ 13 κόκκοι, καὶ εἰς τὸν καιρὸς ἦναι ὑγρὸς, εἰς 3, ἢ 4 ἡμέρας βλαστάνει, καὶ εἰς 2 μῆνας ὠριμάζει, ἢτοι σπάνου τὰ φύλλα τῆς φυτῆς, ὅταν τὰ πιάσης. Τότε λοιπὸν τὸ φερίζου ὀλίγον ὑψηλὰ ἀπὸ τὴν γῆν, καὶ δένοντες το εἰς δεμάτια τὸ βάλλου εἰς κάδον, ἢ λάκκον γεμάτον νερὸν, καὶ πλακώνοντες τα με πλάκας, ἢ ξύλα, χύνου εἰς τὴν ἐπιφάνειαν ἔλαιον ὅσον νὰ σκεπασθῆ, καὶ τὰ ἀφήνου νὰ ζυμωθοῦν ἕως 4 ἡμέρας με μόνην τὴν θερμότητα τοῦ φυτοῦ. Μετὰ ταῦτα τὰ ἀνακατώνου με χονδρὸν ξύλον, καὶ ἀφ' οὗ ἀφήσου νὰ σταθῆ τὸ νερὸν, καὶ νὰ κατασταλάξῃ, συναίξου ἀπὸ τὴν ἐπιφάνειαν τὰ ἐπιπλέοντα ξύλα, καὶ πάλιν ἀνακατώνου, καὶ ἔπειτα ἀφ' ἧς κατασταλάξῃ, κενώνου τὸ νερὸν, καὶ τὴν μένουσαν ὑπόστασιν βάλλου εἰς προπλάσματα, καὶ αὐτὸ εἶναι τὸ Ἰνδικόν. Ὅλοι οἱ ἄλλοι τρόποι τῆς κατασκευῆς τε δὲν διαφέρου, εἰμὴ εἰς τὸ κτύπημα, καὶ τὸν ἀριθμὸν τῶν λάκκων. Ἡ δὲ ποιότης τοῦ Ἰνδικῆ συνίσταται καὶ εἰς τὸν καιρὸν τῆς ζυμώσεως, ἢτοι βράσεως τῆς χόρτης, καὶ εἰς τὴν τοπικὴν ποιότητά τε· διότι τὸ περισσότερο τοῦ πρέποντος, δίδει πολὺ Ἰνδικόν, ἀλλὰ βαρὺ, καὶ κατώτερον, τὸ δὲ ὀλιγώτερον ζυμωμένον δίδει χειρότερον χρώμα· παρὰ τῶν δολιωτέρων κατασκευαστῶν ἐπιρρίπτουται καὶ ἄλλα μίγματα διὰ ν' αὐξήσου τὴν ποσότητα.

Καλὸν Ἰνδικόν εἶναι τὸ καθαρὸν, ἐπιπλέον εἰς τὸ νερὸν, εὐφλόγιστον, εἰς κομμάτια με ὀλίγον πάχος, καὶ μεσαίως σκληρὰ, χρώματος φαιοῦ, ἢ βαθέως κυανοῦ, καὶ ἔσωθεν με κηλίδας ἀργυρόχρους διεσπαρμένον, καὶ τριβόμενον εἰς τὸ ὄνυχι νὰ φαίνεται κοκκινωπὸν.

Τῶν

Τῶν Ἀνατολικῶν Ἰνδιῶν τὸ λεγόμενον ἀπὸ τῆς τόπου Λαχωρί, καὶ ἀπὸ τῆς ποιότητος ἀνθος, εἶναι εἰς κολύρια, καὶ ἐξαιρετώτατον· μετὰ τῆτο εἶναι τὸ τῆς Βαταβίας, καὶ ἔπειτα τὰ τῶν Δυτικῶν Ἰνδιῶν ἀπὸ τοῦ τόπου ὀνομαζόμενα, ἢτοι Γρατιμάλας, Καρακάς, Ἀγίς Δομινίκου, καὶ ὀλοκατώτερον τὸ τῆς Καρολίνας.

Μεταφέρεται ἐκεῖθεν εἰς τὴν Εὐρώπην εἰς κιβώτια, βαρύλλια, καὶ ἀσκῆς, καὶ διαδίδεται εἰς τὰς βαφεῖς, καὶ ζωγράφους, πολυχρηστότατον διὰ τὸ κυανῆν χρῶμα κατ' ὅλους τὰς σκιασμέστους· ἔτι δὲ καὶ εἰς τὰ λευκάσματα. Ἰδὲ ΛΕΥΚΑΣΜΑ.

Ὁ ἐνεστὼς θαλάσσιος πόλεμος ἐβίασε τοὺς ἀνθρώπους νὰ εὑρουν τρόπον ἄλλης βαφῆς διὰ τὸ αὐτὸ χρῶμα, καὶ φημίζουσι εἰς τὴν Γαλλίαν νὰ τὸ ἐπέτυχον μετὰ τὸ Παστέλον. Ἰδὲ ἸΣΑΤΙΣ.

Χρησιμεύει τὸ Ἰνδικόν, καὶ εἰς τὴν Ἰατρικὴν, ὡς δροσιστικόν, μάλιστα εἰς τὰς ἐξανθηματικὰς ἀσθενείας.

ἸΝΔΙΑΝΑ· ὁ Βασμάς. Ἰδὲ Πανία τυπωμένα.

ἸΝΔΟΔΕΝΔΡΟΝ (κατὰ τὸ Inde bois Γαλλικόν) τὸ Καμπέχιον ἀπὸ τῆς Ἐπαρχίας, εἰς τὴν ὁποίαν βλαστάνει τὸ καλόν, καὶ τῆς Ἰαμαϊκῆς Ξύλον, ὅπόθεν φέρεται τὸ κατώτερον, ὀνομαζόμενον καὶ παρὰ τῶν αὐτοχθόνων Ἀμερικανῶν Ασχερεῖ· δένδρον εὐρισκόμενον εἰς τὰ ῥηθέντα μέρη τῶν Δυτικῶν Ἰνδιῶν, καὶ τὴν Νῆσον τῆς Ἀγ. Σταυρῆ, καὶ εἰς ὅλην τὴν Γειανήν, εἰς τόπους ὑψηλῆς, ξηροῦς, καὶ πετρώδεις, μέγαλον, καὶ ὑψόμενον ἕως 50 πόδας, εὐθυστέλεχον, καὶ ὠραῖον, μεφλοϊάν στακτιρᾶν, καὶ ὀμαλήν, φύλλα ἀειθαλῆ, ἀνθη πενταπέταλα μικρὰ, καὶ λευκὰ, καὶ καρπὸν ὡς ρόγαν σταφυλίου, μετὰ χρῶμα πορφυροῦν βαθὺν γεμάτον ἀπὸ χυμὸν ὑγρὸν, νόστιμον, καὶ εὐωδιάζοντα εἰς τὸ στόμα, ὡς μοσχοκάρφι, καὶ κιννάμωμον.

Δίδει εἰς τὸ ἐμπόριον τὸ ξύλον, τὰ φύλλα, καὶ τὸν καρπὸν.

Τὸ ξύλον τοῦ Καμπεχίου (ἐπειδὴ ἐπικρατεῖ ἡ ὀνομασία αὕτη) εἶναι ὠραῖον, κόκκινον, βαθὺ (Μόρικον

Βα-

Βακάμι) σκληρότατον, στερεόν, βαρύν, και χρίσιμον δια τον τόννον εις την ξυλικήν-λεπτεργίαν· αλλά περισσότερον χρισιμεύει εις την βαφήν του Ίακινθίνου, και ύπομέλανος χρώματος, και δαπανάται πολύν, φερόμενον από την Αμερικήν εις την Εύρώπην, και εκείθεν εις ήμάς· τὸ καλόν Καμπέχιον είναι κομμένον με την αξίνην, τὸ δὲ τῆς Ίαμαϊκῆς κόπτεται παρὰ τῶν Ἀγγλων με τὸ πριόνι, και αὐτὸ είναι τὸ γνώρισμά τε.

Ἔχει ἄρωμα ἄρκετόν, και φημίζεται, ὡς κεφαλικόν, στομαχικόν, και προφυλακτικόν από την κακήν κρᾶσιν του ἀέρος.

Τὰ φύλλα του μεταχειριζόμενα εις τὰ μαγειρεύματα δίδουν μυρωδίαν γλυκυτέραν από τὰ δαφνόφυλλα, και γεῦσιν κινναμώμου, και μοσχοκαρφίου, και εις ἔλλειψιν αὐτῶν ἀποπληροῖ την χρείαν. Εἰς δὲ την Ίατρικήν, καπνίζουν τὰς παραλυσίας, και τὰ ἐξογκώματα τῶν ποδῶν από τὸ κρῦον, και τὸ μεταχειρίζονται εις ὅλα τὰ σύνθετα ἰατρικά ἀντί του Ίνδικου Φύλλου. Folium Indicum.

Ὁ καρπός του ὀνομάζεται παρὰ τῶν Ἀγγλων Πιπέρι τῆς Ίαμαϊκῆς, και παρὰ τῶν Ὀλλανδῶν Ἀμωμον· είναι σύνθετος από Ἄρωμα Μοσχοκαρφίου, Μοσχοκαρφίου, και Κινναμώμου, και ήμπορεῖ νὰ χρισιμεύσῃ ἀντί τῶν τριῶν τούτων. Εἰς τὸν τόπον δαπανάται πολύν εις τὰ μαγειρεύματα, και εις την Κοκκολάταν· οἱ Γάλλοι τὸν ὀνομάζου, και Κόκκον Μοσχοκαρφίε, Graine de Girofle, αλλά καταχριστικώτατα.

Ἰπάγεται τὸ δένδρον τούτο εις τὰ εἶδη τῆς Δάφνης, καθὼς τὸ Κιννάμωμον και ἄλλα ἀρωματοφόρα τῶν Ανατολικῶν και Δυτικῶν Ἰνδιῶν.

ἸΞΟΣ. Φυτὸν παράσιτον, ξυλῶδες, βλαστάνον ἐπάνω εις τὰ μεγάλα δένδρα, και τρεφόμενον από τὸν χυμὸν αὐτῶν· ἔχει δενδρίδα στρογγύλην, σύνθετον από πολλοὺς κλόνους, μικροὺς, κομβώδεις, με δύο φύλλα εις την ἀκραν των, και ἀνά τρεῖς κόκκους εις ἕκαστον από τὰς κόμβους των· μόλις μεγαλώνει ἕως δύο πόδας, και

καὶ αἱ ρίζαι του εἰσχωροῦν ἕως εἰς τὴν ἐντερώνην τοῦ δένδρου διὰ νὰ ἀπομάξουν τὴν τροφήν των. Οἱ κόκκοι τε εἶναι διαφανεῖς, καὶ λευκοί, καὶ ὁμοιάζουν μαργαριτάρια, καὶ ἕκαστος ἔχει ἀνὰ ἓνα σπόρον.

Τὸ δενδρίδιον τετο διαιρεῖται εἰς ἀρσενικόν, τὸ ὁποῖον κάμνει ἀνθη, καὶ στημόνια, τὸ δὲ θηλυκόν, ἀνθη, καὶ καρπὸν, ἥτοι κόκκον κατὰ τὸν Ἀμπελον, Hamel.

ἸΞΟΣ. Ἦλι κολλητικὴ, καὶ μελώδης συνθετομένη ἀπὸ διαφόρους χυμοὺς φυτῶν διὰ τὸ κυνήγημα τῶν μικρῶν πτηνῶν. Ὀνομάσθη δὲ οὕτω διὰ τὸ ἰξῶδες, καὶ κολλητικόν της, καὶ διότι πρότερον ἐγένετο ἀπὸ τὸ ἀνωτέρω φυτόν.

Κατὰ τὴν μαρτυρίαν τοῦ Φυσιολόγου Πλινίου, οἱ Παλαιοὶ Ἕλληνες, καὶ Ῥωμαῖοι, ἔκαμναν τὸν καλλήτερον Ἰξὸν ἀπὸ τοὺς κόκκους τοῦ ἀνω ρηθέντος φυτοῦ, ἐπονομάζοντες τὸν Ἰξὸν Ὀρνιθοθηρευτικόν, *Viscum aucupium*· καθὼς καὶ οἱ τωρινοὶ Ἰταλοὶ, καὶ εἶναι ὁ καλλήτερος τούτου τοῦ εἶδους.

Τὸ εἰρημένον παράσιτον δενδρίδιον γίνεται ὄχι μόνον εἰς τὰς Δρυῖς, ἀλλὰ καὶ εἰς τὰς Μιλέας, Ἀπιδιάς, καὶ ἄλλα δένδρα. Οἱ παλαιοὶ Ἱερεῖς Δρυίδες τῶν Γάλλων, ἥτοι Κελτῶν, ἔδωκαν εἰς αὐτὸ τοσαύτας μαγικὰς ἀρετὰς, ὥστε ἀκόμη δὲν ἤμπορῶν νὰ ἐξαλειφθῶν ἀπὸ τῆς ἀπογόνουσαν, μὲ ὅλον τὸν ἀγῶνα τῶν Φιλοσόφων νὰ τῆς φωτίσεν, καὶ τῶν Ἡγεμόνων νὰ συστήσουν Ἀκαδημίας, καὶ Πανεπιστήμια.

ἸΞΟΥ ὈΡΝΙΘΟΘΗΡΕΥΤΙΚΟῦ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ.

1. Βράζονται οἱ κόκκοι τῆ Ἰξῆ ἕως νὰ διαρραγοῦν, κοπανίζονται εἰς ὄλμον, πλύνονται μὲ νερὸν διὰ νὰ ἐκβῆ ἡ ἐπιδερμίδων, καὶ τὸ ὑπόλοιπον βαλλόμενον εἰς πήλινον ἀγγεῖον φυλάττεται εἰς κατώγειον· αὐτὸς ἦτον ὁ παλαιὸς τρόπος· κατὰ δὲ τὸν νέον·

2. Λάβε τὴν δευτέραν φλοιὰν τῆς μεγάλης Ἀκρίας (Sebest) εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς Ἀγοίξεως, ἀφυσέ την νὰ

σα

σαπῆ εἰς τὸ νερόν, κοπάνισέ την, πλύνε την, καὶ ζύμωσέ την πολλάκις, καὶ ἄφες την νὰ βράσῃ εἰς τὸ βαρύλλι· ἔπειτα ἐξάφρισέ την, καὶ μένει ἴξος ἐξαίρετος.

3. Ἐπαρε τὸν καρπὸν τῆς Μυξίας (Τραπεζάν Χορμασί) βράσετον, στράγγισέ τον ἀραιά, βάλε ὀλίγον μέλι, ἀνακάτωσέ τον καλὰ, ἢ ἀντὶ Μυξίας Δαμασκηνά κοκκύμυλα (Καϊδιά) κάμε ὡς ἄνω, καὶ ἔχεις ἴξον· ἀλλ' ὅλοι ἔτσι δὲν βαστοῦν εἰς τὸ νερόν, καὶ χαλᾶν μετὴν βροχὴν.

4. Ἐπαρε 1 λίτραν καλὸν ἴξον· πλύνετον ἕως νὰ διαλυθῆ, κτύπατον ἕως νὰ μείνῃ παντελῶς νερόν, καὶ ἄφες τον νὰ στεγνώσῃ· ἔπειτα βάλετον εἰς ἀγγεῖον πήλινον, με' ἄλλο τόσον ἀλειμμα ὄρνιθος, πρόσθεσ καὶ 1 $\frac{1}{2}$ ἔγκιαν ὀξεῖδι, καὶ $\frac{1}{2}$ ἔγκιαν ἔλαιον, βράσετα ὅλα εἰς ὀλίγην φωτίαν ἀνακατώνωντάς τα παντοτεινά, καὶ ἂν θέλῃς νὰ μὴ παγῶσῃ τὸν χειμῶνα πρόσθεσ ὀλίγον πετρέλαιον, φύλαξέ τον, καὶ ὅταν θέλῃς ζέσταρέτον, καὶ μεταχειρίσουτον.

ἸΟΨ ΧΑΛΧΟΥ, τὸ Ἰταλιστὶ, Βερδεράμε, Verdet, καὶ Τουρκιστὶ Τζιγκέρ. Ἰδὲ ΧΑΛΚΟΣ.

ἸΠΕΚΑΚΟΥΑΪΝΑ. Ῥίζα χόρτου τῆς Βρασιλλίας ἀναγκαίου εἰς τὴν Ἰατρικὴν διὰ τὰς δυσεντερίας, ἐμετικὴ, καὶ δυναμωτικὴ τῷ στομάχῳ· εἶναι δὲ τριῶν εἰδῶν.

Μαύρη, ἢ ὁποία εἶναι καὶ δραστικωτέρα, καὶ εὐρισκομένη μόνον εἰς τὰς ὄχθας τῶ ποταμῶ Ἰανείρων· ἔτι δὲ Στακτερὴ, καὶ Λευκὴ· γινόμεναι εἰς τὴν Μαρτινίκαν, καὶ Γκαδελούπαν· ἀπὸ τὰ ὀνόματά των καταλαμβάνεται ἡ διαφορὰ των συνισταμένη εἰς τὸ χρῶμα τῶ ξύλων.

Ἡ καλὴ ποιότης αὐτῆς συνίσταται εἰς τὸ νὰ μὴ ἦναι παλαιά, βαρεῖα, δυσκολόθραυστος, ῥητινώδης, χαρὶς τὰ στελέχη, ἢ Γένεια, ἀλλ' ἀπλῶς ρίζα.

ἸΠΠΟΣ. Τὸ ἰδιωνυμούμενον εἰς τὴν κοινὴν γλῶσσαν Ἄλογον· ζῶον τετράποδον γνωστὸν, καὶ χρήσιμον εἰς ὅλον τὸν κόσμον, τῷ ὁποίῳ τὸ θηλυκὸν ὀνομάζεται Αἰθρη, καὶ κοινῶς Φοράδα, καὶ τὸ μικρὸν Πωλάρι, ἀπὸ τῶ, Πῶλος, καθὼς καὶ τῆς Ἡμίονος, καὶ τῶ ὄνου.

Ἄνα-

Ἀναβάτης Ἴππος λέγεται ὁ ὀλόκληρος, καὶ μὴ εὐνουχισμένος. Ἐκτομίας, ἢ Εὐνοῦχος, ὁ εὐνουχισμένος. Ἐπιβατικός, ὁ χρήσιμος εἰς τὴν ἵππασίαν, καὶ Ἴππεύς ἢ Ἐπιβάτης, ὁ ἐπάνω αὐτοῦ φερόμενος ἄνθρωπος. Φορτηγός, ἢ Φορτοματάρικος, καὶ ἐπισαγματικός, εἰς τὸν ὁποῖον ἐπιφορτίζονται πράγματα· καὶ Ἀμαξίτης, ἢ Ἀμαξιτικός, ὁ σύρων ἄμαξαν, ἢτοι ἀμαξιάρικος· καὶ Δρομάς ἢ ὀνομασθῆ ὁ χρήσιμος εἰς τοὺς ταχυδρόμους. Μετὰ ταῦτα ὑπάγονται πλῆθος ὀνομάτων κατὰ τὸ χρῶμα, τὸ τιθάσσευμα, καὶ ἰδιώματα, καὶ τὸν τρόπον τῆ βαδίσματος τῶν Ἴππων· ὁμοίως δὲ καὶ ἀπὸ τὸν τόπον τῆς γεννήσεως αὐτῶν, καὶ τὸ ἴδιον γένος· ὡς Ἀραβικός, Αἴγυπτιακός, Ἀγγλικός, Ἰσπανικός, Οὐγκρικός, καὶ τὰ παρόμοια.

Ἐπειδὴ δὲ οὐσιωδῶς χρήσιμος εἰς τὸ ἐμπόριον εἶναι ὁ ζωντανός Ἴππος, καὶ ἡ πώλησις αὐτοῦ κατ' ἀγέλας συνιστᾷ τὸν ἵππέμπορον, ὠφέλιμον δὲ αὐτὸν μοι φαίνεται, καὶ περίεργον διὰ τὸν ἀναγνώστην νὰ ἐκθέσῃ τὰς ἐγκριτομένας ποιότητας τῶν Ἴππων, καὶ μετὰ ταῦτα τὰ ἵπποτροφεῖα, ἢ ἵππαγέλας, τὰ ὁποῖα ἐνασχολοῦσιν εἰς πολλὰ μέρη πολλοὺς ἐμπόρους.

Διὰ νὰ γνωρίσῃ ὁ ἐπιμελέμενος εἰς τὸ ἐμπόριον τῶν Ἴππων τὴν καλὴν αὐτῶν ποιότητα μὲ ἐντέλειαν, εἶναι ἀναγκαῖα ἡ πράξις, καὶ ἡ μεταχειρίσις ἐκάστω Ἴππῳ· ἀλλ' αὐτὰ εἶναι σχεδὸν ἰδιαίτερα εἰς τὸν ἀγοραστήν ἐνός, ἢ καὶ πολλῶν Ἴππων πρὸς χρῆσίν του· τὰ δὲ γενικὰ γνωρίσματα συνίστανται α. εἰς τὸ χρῶμα τῆς τριχός. β. εἰς τὰς διαφορὰς κηλίδας, ἢ ποικιλότητας. γ. ἢ κηλὴ, ἢτοι τὸ ὀνύχιτων εἶναι καὶ αὐτὸ γνώρισμα.

Α'. Περὶ Χρώματος τῶν Ἴππων.

Τὸ χρῶμα τῶν Ἴππων χρησιμεύει πρῶτον διὰ τὴν εὐχαρίστησιν τοῦ μεταχειριζομένου αὐτὸν εἰς τὴν θεωρίαν· ἀλλ' ἐπειδὴ ἡ φύσις χαρακτηρίζει μὲ τῆτο καὶ δυνά-

νάμεις τινάς, καὶ ἵππικὰς ἀρετὰς, ἃς ἐκθέσωμεν τὰ κοινότερα, καὶ τὰ πιθανώτερα τῶν χρωμάτων τῶν ἀποτελέσματα.

Ὁ Πυρρὸς Ξανθοκόκκινος Ἴππος, μὲ ἔραν, χαίτην, καὶ πόδας μαύρους εἶναι καλὸς, ἀλλὰ ὀρμητικὸς. Ὁ κυρίως πυρρὸς μὲ λευκὸν μέτωπον, εἶναι ἐξάίρετος, καὶ μάλιστα δι' ἀναβάτης κατὰ τὸ Ἰσπανικόν.

Alazan tostados antes mortos qu'ancados.

Ὁ πυρρὸς ὁ μετωπίτης, ἃς ἀποθάνη,

ἢ ζῶν ἃς βαλθῆ πάλους νὰ κάμνη.

Οἱ Ἴππογνώσται Ὄθωμανοὶ παραγγέλλουσι νὰ μὴ ἀγοράζῃ τινὰς πυρρὸν, ἢτοι ἄλικον Ἴππον. Ἀλλ' ἄλμα, ἄντζακ ἄτ ἔτζάρσα, ἄλ ὀλουῦρ.

Τὸν πυρρὸν μὴν ἀγοράζῃς, μ' ὄλον τῆτο ἃς ἰξεύρης

Ὅτι Ἴππον νὰ πετάξῃ πυρρὸν μόνον θέλει εὐρης.

Ὁ Λευκόξανθος (βάδιος) ἐγκρίνεται, ὅταν ἦναι καστανόχρως, καὶ αἱματόχρως· μάλιστα ὁ πρῶτος ὑπερτερεῖ τοὺς λοιποὺς ὄλους. Ὁ δὲ Ξανθόχρυσος, ἢ Ξανθόμαυρος, ἔχωντας πυρρὰν τὴν πλευράν, δὲν εἶναι πολὺ κατώτερος· ἀλλ' οἱ λευκόξανθοι, κλίνοντες εἰς τὸ λευκότερον, εἶναι κατώτεροι ἀπὸ τοὺς ῥηθέντας.

Οἱ λευκοὶ, καὶ στακτηροὶ διαφόρων σκιασμάτων, ἢτοι βαθυτέρου, ἢ ἀνοικτοτέρου χρώματος, ἐγκρίνονται μόνον διὰ τὴν διάρκειάν των· ἀλλ' οἱ λευκοὶ εἶναι ὀκνηροὶ, καὶ χρήσιμοι μόνον διὰ φόρτωμα· οἱ στακτηροὶ, καὶ καπτιοβαρμένοι εἶναι ὀρμητικοί· οἱ στακτηροὶ πολυποίκιλοι ὀλιγώτερον· οἱ βαθυστακτηροὶ, καὶ κοκκινστακτηροὶ, δὲν εἶναι κατώτεροι ἀπὸ τῆς τελευταίας δῦα.

Ὁ Μαῦρος μὲ τρίχα οὐλιν (κατζαρωτὴν) εἶναι πολλὰ ζητημένος ἀπὸ τοὺς Ἰσπανοὺς.

Morchillos zitto sin senal, Mochos. los queron, e pocos los an.

Οὐλον καὶ ὀλόμαυρον πολλοὶ ζητοῦσι,

Καὶ μ' ὄλον τοῦτο ὀλίγοι ἀποκτοῦσι.

Τὸ ἀνοικτὸν μαῦρον, καὶ τὸ στιλπνόμευρον χρῶμα δὲν ἔχουν ὑπόληψιν.

Οἱ

Οἱ Ποικίλοι ἔχοντες τὰ ἄνω χρώματα (1) μὲ οὐλό-
τητα τριχῶν, ἐγκρίνονται, ἀλλ' εἶναι βλαισοὶ, ἥτοι κτυ-
πῶν τὰ ποδάρια τῶν. Διὰ τῆτο λέγουν· Cavessa di mo-
ro si avies unglia valre, mas que l'oro.

Οὐλόθριξ καὶ ποικίλε ἐξαίρετέ μου ἵππε!

Ἵππερ χρυσὸν τιμᾶσαι, τοὺς πόδας δὲ μὴ τύπτε.

Ὁ Ποικίλος οἰνόχρους ἔχει τὸ αὐτὸ ἐλάττωμα, καὶ
ὄχι τὴν προκοπὴν· ἀμφότεροι ὅμως ἔχουσι τὴν ὄρασιν
ἀσθενῆ, καὶ ὑπόκεινται εἰς τὴν τύφλωσιν, καθὼς καὶ
οἱ στακτιρορρύπαροί. Φυσικῶς συμβάλλει εἰς τὴν ἀ-
ρετήν, ἢ ἐλάττωμα, ἢ σύγκρασις τοῦ μίγματος τῶν εἰ-
ρημένων τεσσάρων χρωμάτων, ἥτοι πυρρῆ, λευκοξανθῆ,
λευκῆ, καὶ μέλανος, καὶ ταῦτα ὅλα ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον.

Β'. Περὶ Κηλίδων.

Ὁ λευκὸς κύκλος εἰς τὸ μέτωπον μῆτε ὀλόλευκος,
μῆτε μέγας, εἶναι ἐνδείξις καὶ ὠραιότητος, καὶ προ-
τερήματος.

Ὁ στάχυς εἶναι ἀνάφυσις ὀλίγων τριχῶν εἰς σχῆμα
στάχεως, καὶ ὅταν εὐρίσκηται εἰς τὸν λαιμὸν, ἢ τὴν
κεφαλὴν τοῦ ἵππου νομίζεται ἐνδείξις ἀνδρίας, ἀλλ' ὀλι-
γωτέρας, ἢ γένη εἰς ἄλλο μέρος τοῦ σώματος.

Ἡ λευκοποδία, ἥτοι τὸ νὰ ἔχη λευκὸν πόδα ὁ ἵππος
χρώματος μαύρου, καστανοῦ, ἢ ὁμοίου βαθέος, ἀπὸ
τὸν ταρσὸν καὶ κάτω· ἂν ᾖ πολλὰ χαμηλὴ, εἶναι
σημεῖον καλόν· ἂν δὲ ὑψηλὴ, ἀχρεία, καὶ ἀκόμη ἀχ-
ρειοτέρα ἢ ἔχουσα μελανώματα.

Ἄν μόνον τὸ ἐμπροσθινὸν ποῦδαρι πρὸς τὸ μέρος τοῦ
ἐπιππεύοντος εἶναι λευκόν, ἢ μόνον τὰ δύο ὀπίσθια, ὁ
ἵππος εἶναι καλός· ἂν τὰ τρία, ἐξαίρετος κατὰ τὴν
Παροιμίαν τῶν Ἰταλῶν.

Ca-

(1) Τοιοῦτον ποικίλον ἐννοῶ τὸν ἔχοντα τρίχας πυρρῆς, βα-
δίας, λευκῆς, καὶ μαύρας ἀνακατωμένας.

Caval di tre, Caval di Re.

Ὁ τούς τρεῖς λευκός, ἵππος Βασιλικός.

Ὁ δὲ τούς τέσσαρας λευκός γίνεται ἀδύνατος· καὶ ὁ κατὰ γωνίαν εἰς ἓνα τῶν ὀπισθίων καὶ τῶν ἐμπροσθίων ποδῶν ἔχων τὴν λευκότητα, περιφρονεῖται, ὡς ὑποκείμενος εἰς συμποδίσματα, καὶ πτώσιν.

Γ'. Περὶ Χιλῆς, ἥτοι ὄνυχος ἵππων.

Ἡ χιλῆ ἢ μαύρη, συνενωμένη, καὶ ὁμαλῆ, εἶναι σημεῖον καλῆς κράσεως, καὶ καλοῦ δρόμου τοῦ ἵππου· ἢ λευκὴ μὲ κύκλους, καὶ τραχεῖα, σημαίνει τὸ ἐναντίον· ὅταν ἔχη σειρὰς λευκὰς, καὶ μαύρας, τὸ μέσον μεταξύ τῶν εἰρημένων σημαίνει.

Πολλοὶ ἵπποι ὅμως ἐμπιστευόμενοι εἰς τὸ καλὸν ποδάρι, καὶ χιλήντων, τρέχουν μὲ ὀρμὴν, καὶ ὀκλάζουν, ἥτοι συμπίπτουν, καὶ συμποδίζονται.

Ἄλλα γνωρίσματα ἀνδρίας, καὶ τῆς ἡλικίας τῶν ἵππων.

Ὁ καλὸς ἵππος ἐγκρίνεται, ὡς εἶδομεν, ἀπὸ τὸ ὀνύχου, ἀλλ' ὄχι ὀλιγώτερον καὶ ἀπὸ τὰ ὀμμάτια του· διὰ ταῦτο λέγουν οἱ πωλοῦντες διὰ προτέρημα τὸ, „ἔχει καλὸν ποδάρι, καὶ καλὸν ὀμμάτι“.

Ἡ διαφανὴς καὶ καθαρὰ κόρη, καὶ τὸ βλοσυρὸν, ζωρὸν, καὶ στερεὸν βλέμμα, εἶναι ἐνδείξεις καλοῦ ὀμματίου· τῆ δὲ ἀχρείου, αἱ κηλίδες, ἢ λευκότης, ὁ σκιασμός, οἱ κύκλοι εἰς τὴν κόρην, καὶ ὅλα τὰ θολώματα, καὶ δάκρυσμα εἰς τὸν κανθόν, καὶ τὰ βλέφαρα· τὰ μικρὰ, ὅταν δὲν εἶναι εἰς ἄκρον διαφανῆ, καὶ τὰ ἀνόμοια πρὸς ἄλληλα ὀμμάτια, ὁμοίως εἶναι ἀχρεῖα.

Σεληνιαζόμενοι ἵπποι λέγονται, ὅσων μικρύνει, καὶ μεγαλώνουν οἱ ὀφθαλμοὶ κατὰ τὰς φάσεις τῆς Σελήνης· κακίας, καὶ ἀτιθασσότητος σημεῖον εἶναι ἢ διαφορὰ τοῦ ἐνὸς ἀπὸ τὸν ἄλλον ὀφθαλμόν.

Ἡ

Ἡ ἡλικία τῶν ἵππων κρίνεται ἀπὸ τὰ ὀδόντια, τῶν ὁποίων ὁ ἀριθμὸς, καθὼς καὶ τῶν ἀνθρώπινων, δὲν εἶναι προσδιορισμένος· ἐμπρόσθεν τοῦ στόματος εἶναι οἱ γαλατόδοντες, ἔσωθεν εἰς τὸν μυχὸν αἱ μῆλαι· καὶ εἰς τὸ μεταξὺ ἀμφοτέρων οἱ ἀγκυλωτοὶ, ἢτοι σκυλόδοντες· τὴν ἀλλαγὴν τῶν γαλατιρῶν ἀκολουθοῦν οἱ ὄνυχῶδεις, οἱ μεσαῖοι, καὶ οἱ γωνιώδεις.

Δώδεκα εἶναι οἱ γαλατόδοντες ἀνὰ 6 εἰς τὴν σιαγόνα, οἱ ὅποιοι διαρκοῦν ἕως $2\frac{1}{2}$ ἢ τὸ πολὺ 3 ἔτη· μετὰ ταῦτα ἀλλάσσουν οἱ ἐμπρόσθεν οἱ ὄνυχῶδεις ἀνὰ δύο ὄντες εἰς σιαγόνα· ὥστε οἱ ὄνυχῶδοι οὔτοι εἶναι σημεῖον ὅτι ὁ ἵππος ὑπερβαίνει τὴν τριετίαν· μετὰ τούτους πίπτουν οἱ μεσαῖοι ὀνομαζόμενοι ἀνὰ εἰς ἑκατέρωθεν τῶν ὄνυχῶτων εἰς ἄμφω τὰς σιαγόνας· καὶ διὰ τούτων κρίνεται ὑπὲρ τὴν τριετίαν ἕως τετραετίας, καὶ ἡμισείας, ὅτε ἀλλάσσουν καὶ οἱ κατ' ἄκρα ἀμφοτέρωθεν γωνιώδεις· ὥστε εἰς ἡλικίαν $4\frac{1}{2}$ ἐτῶν ἀλλάσσουν ὅλοι οἱ γαλατιροὶ ὀδόντες, οἱ ὅποιοι εἶναι στενώτεροι, καὶ ἀδυνατώτεροι ἀπὸ τοὺς εἰρημένους νέους, καὶ φαίνεται διὰ ταῦτα.

Διὰ τῶν γωνειωδῶν τούτων γνωρίζεται ἡ ἐξῆς ἡλικία ἕως τῶν 8 ἐτῶν, διότι εἰς τὰ 5, τὸ ἔξω τῶν ὀδόντων τούτων φαίνεται, ἀλλὰ τὸ ἔσω εἶναι σκεπασμένον μετ' οὐλῆς κρεατῶδη· εἰς τὰ $5\frac{1}{2}$ λείπει τὸ οὖλος, ἀλλὰ μένει βαθυλόν· εἰς τὰ 6 εἶναι ἴσα, μακρὰ, καὶ γυμνὰ ἔξωθεν, καὶ ἔσωθεν, ἀλλ' ἐντεῦθεν μαῦρα; καὶ βαθυλά· εἰς τὰ 7 τὸ ἐσωτερικὸν βαθυλόν, τροχεῖται, καὶ μακρύνουσι ἀκόμη· εἰς τὰ $7\frac{1}{2}$, ἢ τὸ πολὺ 8, ἰσάζουν καὶ ἔσωθεν, καὶ χάνεται ἡ μελανότης εἰς τρέπον ὅτι δὲν ἠμποροῦν εἰς τὸ ἐξῆς γὰρ γνωρισθοῦν αἱ ἡλικίαι ἀπὸ τῶν γωνιώδεις ὀδόντας· ὥστε ἀναγκαζόμεθα νὰ παρατηρῶμεν τὴν ἡλικίαν ἀναλογικῶς εἰς τὸ μαυράδι, καὶ τοῖλωμα, ἢτοι βαθύλωμα τῶν σκυλοδόντων κειμένων ἀνὰ εἰς ἑκατέρωθεν τῶν γωνειωδῶν εἰς τὰς δύο σιαγόνας, ἕως τῶν δώδεκα ἐτῶν, ὅτε καὶ οὔτοι ἰσάζουν μετὰ τοὺς ἄλλους, καὶ γηράζουσι οἱ ἵπποι.

Συμβαίνει ὁμοίως σπανίως νὰ εὐρεθοῦν ἵπποι χαρῆς σκυλόδοντας, διὰ τοῦτο τούτων, καὶ τῶν ὑπὲρ τὰ δώδεκα ἔτη, τὴν ἡλικίαν συμπεραίνουν οἱ δοκιμασταὶ ἀπὸ τὸ βάθος τῶν γινομένων ρυτίδων ἐπάνω ἀπὸ τὰ μμάτια τῶν· ἀλλὰ κατὰ τὴν γνώμην τῶν δοκίμων ἡ παρατήρησις αὕτη εἶναι ἐπισημνή, ἐπειδὴ ἐνδέχεται νὰ εὐρεθοῦν ἵπποι γεννημένοι ἀπὸ ἀναβάτην, ἢ γέροντα, ἢ μετὰ πολλὰς ἄλλας ὀχείας, καὶ οἱ τοιοῦτοι νέοι ἀκόμη ὄντες ἔχουσιν αὐτὰ τὰ ρυτιδώματα.

Καὶ ταῦτα μὲν περὶ καλῆς, ἢ κακῆς ποιότητος, καὶ περὶ γνωρίσματος τῆς ἡλικίας τῶν ἵππων· ἄς ἀκολουθήσωμεν δὲ, καὶ τὰ περὶ ἐμπορίου τῶν αὐτῶν εἰς ἀγέλας.

Οἱ ἄνθρωποι κατὰ τὸν τρόπον τῆς ζωῆς μας κατηντήσαμεν νὰ ἔχωμεν μεγάλην χρείαν ἀπὸ τὸν ἵππον· εἰς τὰς αὐλὰς τῶν Βασιλέων, εἰς τὰ στρατιωτικὰ συντάγματα, εἰς τὰς διὰ ξηρὰς μεταβάσεις, καὶ ἀναγκαίας, καὶ τρυφιλὰς, εἰς τοὺς μύλους, καὶ ἄλλας ὑδραυλικὰς μηχανὰς, εἰς τὰς διὰ τρυφὴν, καὶ τροφὴν ἀμάξας, καὶ παντοῖα ἄλλα ἔργα, ὃ ἵππος εἶναι ἀναγκαιότατος· διὰ τῆτο κτηνοτροφοῦνται πανταχοῦ ἀγέλαι ἵππων. Ἰδὲ κατωτέρω ἸΠΠΟΤΡΟΦΕΙΨΝ· καὶ ἡ μεταπώλησις τῶν ἀποτελεῖ μέγα ἐμπόριον· ἀλλ' ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἐσωτερικὸν εἰς ἕκαστον γένος, καὶ Ἐπικράτειαν.

Ὅσοι τόποι ἔχουν εὐρύχωρον, καὶ χλοηφόρον γῆν τρέφουν ἀγέλας, καὶ πωλοῦν ἀγεληδὸν τοὺς ἵππους πρὸς ἐκείνους, οἱ ὅποιοι ὑστεροῦνται ἀπὸ τοιαύτην γῆν.

Εἰς τὴν Ἀραβίαν εὐρίσκονται οἱ ἐξαιρετώτεροι ἵπποι, καὶ εἰς τὴν Αἴγυπτον· οὗτοι εἶναι ὠραιότεροι ἀπὸ ἐκείνους· διότι τρέφονται εἰς γῆν εὐφοροτέραν, ἀλλ' εἶναι ἀδυνατώτεροι. Οἱ Ὀθωμανοὶ διὰ τὴν Ἀυλὴν, καὶ διὰ τοὺς Μεγιστᾶνας, καὶ κατὰ τόπους Σατράπας ἀπὸ τὴν Αἴγυπτον λαμβάνουν τοὺς ἵππους, ζῶα ὠραῖα, καὶ διὰ τὸ χρῶμα, καὶ διὰ τὸ ἀνάστημα τοῦ σώματός τῶν, καὶ διὰ τὴν ἡμερότητα τῶν, καὶ εὐτίθασσον. Ἀλλ' ἐπειδὴ ἀμέσως μετὰ τὴν τριετίαν συνεδίξουν οἱ Αἰ-

γύ-

γύπτιοι Μαμλοῦκοι γὰρ βιάζονται τοὺς ἵππους εἰς ἱππασίαν ἀγωνιστικὴν, ἐξορμούντες, καὶ ἀκρίτως χαλιναγωγούντες αὐτοὺς, τοὺς ἀποκατασταίνουν χαλοὺς, καὶ διὰ ἰατρείαν μεταχειρίζομενοι τὸ καύσιμον μὲ σίδηρα πυρωμένα εἰς τοὺς πόδας, καὶ εἰς τὰ ὀπίσθια, τὰς ἀσχημίζουσι ὥστε κατὰ τὴν γνώμην τῶν δοκίμων μόλις εἰς 100 πενταετῆς ἵππους εὐρίσκονται οἱ 10 γεροὶ, καὶ ἀκαυστοί. Ἡ ἐμπορικὴ ἐξοδὸς τῶν ἵππων εἶναι ἐμποδισμένη εἰς τὴν Αἴγυπτον.

Οἱ ἵπποι τῆς Βαρβαρίας ἐγκρίνονται ἀπὸ τὰς Αἰγυπτιακοὺς, καὶ συγκρίνονται σχεδὸν μὲ τοὺς Ἀραβικὰς. Ἡ Τουρκία ἐκτὸς τῆς Αἰγύπτου τρέφει καλοὺς ἵππους εἰς τὴν Βόσταν, μικροὺς κατὰ τὸ σῶμα, ἀλλ' ἀνδρείους, καὶ εὐτιθάσσους ὁμοίως δὲ καὶ εἰς τὴν μικρὰν Ἀσίαν ὅτι τῆς Μολδαβίας εἶναι καλοὶ διὰ φόρτωμα.

Ἡ Ἀνδαλουσία τῆς Ἰσπανίας τρέφει ὁμοίως ἵππους ἐξαιρέτους ὡς καὶ ἡ Νεάπολις τῆς Ἰταλίας ἄλλ' ὅλοι οἱ ῥηθέντες χρησιμεύουσι εἰς τὴν ἱππασίαν.

Ἡ Ἀγγλία μὲ τὴν ἐπιμέλειάν της ἀπέκτησεν ἵππους καλοῦ γένους, καὶ διὰ τὴν ἱππασίαν, καὶ διὰ τὴν Ἀμαξουλίαν δὲν εἶναι ὅμως εὐστροφοί, ἕτ' ἐπιτήδειοι διὰ τὸ βαρυκέφαλον, καὶ δυσχαλίνωτόν των.

Ἴππους μεγάλους, καὶ ζητούμενους διὰ τὴν Ἀμαξουλίαν ἔχει ἡ Οὐγκαρία καὶ αὐτὰ εἶναι τὰ ἐγκρινόμενα μέρη διὰ τὰ γένη τῶν ἵππων.

Τὰ λοιπὰ μέρη τῆς Εὐρώπης, τρέφουσι ἵππους κατὰ τὸν ἴσον καὶ ἡ Δακία, καὶ ἡ Βοσνία, καὶ ἡ Ἀσιατικὴ Τουρκία, καὶ Περσία, ἀλλ' ὅχι ὡς τοὺς ἀνω σημειωμένους. Ἡ Θεσσαλία ἔτρεφε τὸ παλαιὸν ἐπαινουμένους ἵππους ὅμως διὰ τὴν ἀμέλειαν τῶν κατοίκων ἐξέλιπε τὸ καλὸν γένος.

Ὁ ἵππος μετὰ τὰ $3\frac{1}{2}$ ἔτη γίνεται εὐχριστός, καὶ εἰς τὰ 12 ἕως 14 γινάσκει, καὶ ζῆ ἕως τὰ 20 καὶ 24.

Ἀπὸ τὸν ἵππον λαμβάνει τὸ ἐμπόριον τρίχας τῆς χαίτης, καὶ οὐρᾶς δέρμα, χιλὴν, καὶ ἔλαιον, ἢ τοὶ πιμελὴν.

Ἡ

Ἡ τρίχα τῆς χαίτης χρησιμεύει διὰ γέμισμα στρώματων, καὶ σκαμνίων διὰ τὴν ἐλαστικότητά του, καὶ τὸ ἀκαταπλάκωτον, καθὼς καὶ τῆς οὐρᾶς· αὕτη ὅμως ἢ ὑστερωτέρα χρησιμεύει καὶ διὰ τὰ μικρὰ ἀλιευτικά ἀγκίστρια, κλωσμένη, ἢ πλεγμένη εἰς ἀνάλογον μῆκος μετὰ τὸ βάθος τῶν ποταμῶν, καὶ θαλασσῶν, καὶ λιμνῶν.

Τὸ δῆμα σκυτοδεφύμενον, καθὼς καὶ τῶν βοῶν, χρησιμεύει εἰς τὰ ἴδια πράγματα, καὶ τὸ μαλλί του εἰς γέμισμα σκαμνίων. Ἰδὲ ΣΚΥΤΟΔΕΨΙΑ.

Ἡ χιλὴ ἐπιδέχεται τὰς ἰδίας κατασκευάς, ὅσας καὶ τὰ κέρατα τῶν μεγάλων ζῴων. Ἰδὲ ΚΕΡΑΤΟΝ.

Τὸ ἔλαιον, ἢ τοὶ ἄλειμμα, συνάζεται μετὰ τὸ βράσιμον τοῦ λαιμοῦ, καὶ τοῦ μεσεντέρου τῶν ἵππων, καὶ εἶναι χρησιμώτατον εἰς τὴν ἐγκαυστικὴν τέχνην· (Ἰδὲ ἜΓΚΑΥΣΤΟΝ.) ἐπειδὴ ἔχει δραστηκωτάτην τὴν φλόγα, καὶ ὀλιγώτατον καπνόν. Εἰς τὴν Νῆσον τοῦ Ἁγίου Δομνίου, καὶ τὰς λοιπὰς Ἀντίλλας τὸ μεταχειρίζονται διὰ κοινὸν πρόσαμμα εἰς τοὺς λύχνους των.

ἸΠΠΟΤΡΟΦΕΪΟΝ, ἢ ἸΠΠΕΓΕΛΗΝ ὀνομάζω τὴν ἀγέλην τῶν ἵππων, ὅπε τρεφόμενοι αὐξάνουν, καὶ πολλαπλασιάζονται, καὶ μετὰ ταῦτα πωλοῦνται, καὶ τιθασσεύονται. Οἱ Γάλλοι τὸ ὀνομάζουν Haggas, καὶ οἱ Τοῦρκοι, (ἴσως ἀπὸ τοῦ Ἀγέλη) Χεργελὲ, τὰ ὅποια σημαίνουν κυρίως Κτηνοτροφεῖον, ὅταν διὰ κτήνος ἐκλάβωμεν τὰ ἐπισαγματικά ζῶα, ὡς ἵππους, ἡμιόνους, καὶ ὄνους, καὶ κατὰ ταύτην τὴν εἴνοιαν θέλομεν διαγράψει ἐμπεριλήπτικώτερον εἰς τὸ ἴδιον Ἄρθρον. Ἰδὲ ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΕΪΟΝ.

Τὰ Ἰπποτροφεῖα εἰς τὴν Εὐρώπην ἔλαβον πολλὴν ἐπιμέλειαν, καὶ διὰ τοῦτο ὅπου τὰ λοιπὰ ἐπιτηδεύματα, καὶ τέχναι εἶναι ἐμποδισμένα εἰς τὸν χορὸν τῶν εὐγενῶν, αὐτὰ νομιζόμενα ἐπάγγελμα ἐλευθέρων, ἐπιτρέπονται καὶ εἰς τοὺς Ἡγεμόνας, Κόμητας, καὶ ὄλους τοὺς εὐγενεῖς, χωρὶς νὰ περιφρονηθῇ τὸ ματαιολογούμενον τοῦτο ὄνομα τῆς εὐγενείας.

ἸΠ.

ἼΠΠΟΣ ΘΑΛΛΑΣΣΙΟΣ. Ζῶον μέγα εὐρισκόμενον εἰς τὰς ὑπερβορείους θαλάσσας. Ἰδὲ κατωτέρω ἼΠΠΟΠΟΨΑΜΟΣ.

ἼΠΠΕΛΑΦΟΣ. Συγχώρησόν μοι, φίλε ἀναγνώστα, ἀν δίδω αὐτὸ τὸ ἑλληνικὸν ὄνομα εἰς τὴν παρὰ τῶν Εὐρωπαϊῶν ὀνομαζομένην Ρέιταν, διὰ τὰς ἀρετὰς τοῦ ζώου, καὶ τὴν μορφήν. Οἱ Κύριοι Καπιτανάκαι τὸ ὀνόμασαν Τάρανδον· ὁ Γεωγράφος Στράβων στοχάζομαι ὅτι τοῦτο εἰνοεῖ μὲ τὸ Κόλος ὄνομα (1)· ἐγὼ ὅμως ἐπιθυμῶ νὰ προτιμηθῇ τὸ Ἴππέλαφος, σὺ δὲ κρίνε ἀπὸ τὴν ἀκόλουθον περιγραφὴν τὸ ἀρεστότερον.

Ἡ Ἴππέλαφος αὐτὴ ὀμειάζουσα μὲ τὴν ἔλαφον, βαστᾷ χαμηλότερα τὴν κεφαλὴν της, καὶ ἐδωρήθη παρὰ τῆς Θεῆας Προγοίας εἰς τοὺς κατοίκους τῆς Λαπωνίας, διότι χωρὶς αὐτῆς ἦτον ἀδύνατον νὰ δυνηθοῦν νὰ ζήσουν εἰς ἐκεῖνο τὸ παγωμένον κλίμα· ζεύγνυται ἀπὸ αὐτοὺς εἰς τὰς ἀτρόχους ἀμάξας, καὶ τρέχει ὑπερβολικώτατα. Τὰ ὀνύχια τῶν ποδῶν της εἶναι δίχηλα, καὶ μὲ τρίχας, ὡς τοῦ Πταρμιγάνου πτηνοῦ, μόνου δυναμέου νὰ κατοικήσῃ εἰς ἐκεῖνα τὰ ὑπερβόρεια μέρη. Ὄταν ἡ Ἴππέλαφος τρέχῃ, ἀναιγολειόμεναι αἱ χηλαὶ τῶν ποδῶν της, ἐμποδίζου κατὰ τι τὸ βύθισμα εἰς τὰς χιόνας, καὶ πάλιν ὅταν σικωθῇ τὸ ποδάρι, τρίζουσαι διὰ τὸ κλείσιμον, χρησιμεύουσι δι' εἰδήσιν εἰς τοὺς συνακολουθούς. Ἡ τροφή της εἶναι ὀλίγη, καὶ εὐκόλος· διότι τὸν χειμῶνα εὐρίσκει σκάπτουσα τὰς δεινρίδας, καὶ τρώγει· καὶ τὸ καλοκαῖρι τρέφεται μὲ φύλλα δένδρων, καὶ χόρτα. Τὸ γάλα, καὶ κρέας της τρέφει τοὺς Λάπωνας· τὸ δέρμα της τοὺς ἐνδύει, καὶ σκεπάζει, καὶ μὲ τὰ ἔντερα

της

(1) Ἔστι δὲ τῶν τετραπόδων ὁ καλυμμένος Κόλος μεταξὺ ἔλαφου, καὶ κριῶ τὸ μέγεθος, λευκός, ὀξύτερος δὲ τούτων τῶ δόμο πίνων τοῖς ῥάδισιν εἰς τὴν κεφαλὴν· εἶτ' ἐντεῦθεν εἰς ἡμέρας ταμιεύων πλείους, ὥστ' ἐν τῇ ἀνύδρῳ νέμεσθαι ῥαδίως. Στράβων, Βιβλ. Ζ΄.

της γίνονται χορδαί. Ἴδὲ πλατύτερον τὸν Γεθρίαν Τόμ.
Α'. Λαπωνία.

ἼΠΠΟΠΌΤΑΜΟΣ. Ζῶον ἄγριον, ἀμφίβιον, παρομοιάζον περισσότερον μὲ βοῦν, ἢ μὲ τὸν ἵππον, διὰ τοῦτο καὶ παρὰ πολλῶν Εὐρωπαϊῶν ὀνομάζεται καὶ Βοῦς Θαλάσσιος· παρὰ τῶν περισσοτέρων ὁμοίως Ἴππος Θαλάσσιος, κατὰ τὴν παλαιὰν Ἑλληνικὴν ὀνομασίαν· ἀλλ' ἐπειδὴ διαφέρει ὁ Θαλάσσιος Ἴππος, τοῦ Ἀφρικανῆς Ἴπποποτάμου κατά τι, ἄς κάμωμεν κατὰ μέρος καὶ τὴν διαγραφὴν των.

Ὁ Ἴπποπόταμος τῆς Ἀφρικῆς, ἢ κυρίως τῆς Αἰθιοπίας, ζῆ εἰς τὰς ποταμοὺς Νεῖλον, καὶ Νίγρον, θηρίον τρομερὸν εἰς τοὺς ἐκεῖ περιοίκους, ἕως τῆς ἀνω Αἰγύπτου, διότι ἀφανίζει ὅλα τὰ χόρτα, καὶ σπαρτὰ τῶν παραποταμίων μερῶν, μάλιστα τὰ ἀραβοσίταρα, καὶ μὲ τοὺς χονδρούς, καὶ μονόουχας πόδας του καταπατῶν τοὺς ἀνθρώπους, πίνει τὸ αἷμα των· τὸ δέρμα του ὄντας χονδρὸν δὺν δάκτυλα, δὲν πληγάνεται, εἰμὴ μόνον εἰς τὸ μέτωπον, διὰ τοῦτο δυσκολώτατα φονεύεται. Οἱ Αἰθίοπες τῆς Γινέας, καὶ Ἀγκόλης τρώγην τὸ κρέας του· ἀλλ' οἱ Εὐρωπαῖοι ἂν ἠθέλαν ἀναγκασθῆ ἀπὸ μεγάλην πείναν. Διὰ τὸ ἐμπόριον χρησιμεύουν οἱ ὀδοῖτες του, εἶναι δὲ δὺν ὡς τοῦ Ἐλέφαντος μεγάλοι, λευκότετοι, καὶ στερεοί, καὶ πολλὰ καλοὶ διὰ κτένια, καὶ ὅμοια, ἐπειδὴ δὲν στρεβλώνουν.

Ἴπποπόταμος τῆς Θαλάσσης, ἢ κυρίως Θαλάσσιος Ἴππος, εὐρίσκεται εἰς τὸν Βόρειον Ὠκεανόν, καὶ ζῆ εἰς ἀγέλας εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ ἐπάνω εἰς τοὺς πάγους. Τὸ σῶμά του εἶναι μέγα, καὶ χονδρὸν· τὸ κεφάλι του εἶναι μέγα, καὶ στρογγύλον· ἀπὸ τὸ στίματου ἐξέχουν δὺν μεγάλοι ὀδόντες, ὡς καὶ τοῦ ρηθέντος Ἀφρικανοῦ, οἱ ὁποῖοι τιμῶνται περισσότερον ἀπὸ τοὺς Ἐλεφαντόδοντας διὰ τὰς λεπτουργίας μὲ τὸν τόννον· τὰ ποδάρια του κοντὰ, καὶ μὲ πέντε δάκτυλα, συγκεκολλημένα μὲ μεμβράναν, καὶ μὲ ἀγκυλωτὰ ὀνύχια· τὸ δέρμα καὶ τούτου εἶναι χονδρὸν, καὶ μὲ

τρί-

τρίχας· τὸ γεννητικὸν μόριον τῆ ἀρσενικοῦ εἶναι κόκκαλον, καὶ χρησιμεύει, ὡς τὰ εἰρημένα ὀδόντια· τὸ κρέας του εἶναι ἀχρηστον, καὶ μόνον διὰ τοὺς ὀδόντας τὸν κυνηγοῦν.

Ὅταν οἱ κυνηγοὶ πλησιάσεν μὲ τὰ σκάφη των εἰς τὸν πάγον, ὅπου κοιμῶνται οἱ ἵπποι, φωνάζουν, τοὺς ἐξυπνοῦν, καὶ ἐν ᾧ βυθίζονται εἰς τὴν θάλασσαν, τοὺς λογχεύουν μὲ κάμακας ὀξυτάτους, καὶ καλὰ χαλυβωμένους διὰ τὴν σκληρότητα τοῦ δέρματός των· ἄλλοι δὲ ἐκβαίνοντες εἰς τοὺς πάγους φοιτοῦν τοὺς λοιπούς.

Ἄπειρα πλήθη εὐρίσκονται εἰς τὸν παγωμένον Ὠκεανόν, καὶ τὸ κυνήγι, καθὼς εἶπον ἀνωτέρω, γίνεται διὰ μόνον τὸ κόκκαλόν των. Ἰδὲ ἘΛΕΦΑΝΤΟΔΟΥΣ.

ἸΣΑΤΙΣ. Χόρτον, τοῦ ὁποίου τὰ φύλλα εἶναι χρίσιμα εἰς τὴν φαιάν, καὶ κυανὴν βαφὴν, καὶ μεταχειριζόμενον δι' αὐτὸ τὸ χρῶμα, πρὸ τῆς εὐρέσεως τοῦ Ἰνδικῆ· τῶρα δὲ σύμμικτον μὲ τῆτο, κατὰ τὰ διατάγματα περὶ τῆς τέχνης τῶν βαφέων εἰς διαφόρους Ἐπικρατείας, καὶ κυρίως τὴν Γαλλίαν.

Εἶναι δὲ ἄγριον, εὐρισκόμενον εἰς τὰ βουνα, καὶ ἡμέρον, τὸ χόρτον τοῦτο, σπειρόμενον εἰς πολλὰ μέρη τῆς Εὐρώπης, καὶ τρυγούμενον 5 ἕως δεκάκις κατ' ἔτος τὰ φύλλα του, τὰ ὁποῖα ὁμοιάζουν μὲ τὰ τοῦ Κυνογλώσσου πλατέα, καὶ χωρὶς οὐραν εἰς τὴν ἀρχήν των, καὶ μακρυόμενα πολὺ ἕως οὗ τελειῶνουν εἰς γωνίαν· τὸ ἄνθος του μὲ τέσσαρα κίτρινα σταυρωτὰ φύλλα, καὶ ὁ καρπός του μὲ ἓνα μόνον σπóρον ὠσειδῆ. Τὸ ἡμέρον, καὶ παλαιότερον χόρτον εἶναι καλῆτερον. Οἱ Βαφεῖς, ἢ οἱ Γεωργοῦντες κοπανίζοντες, ἢ ἀλήθοντες τὰ φύλλα, τὰ ἀφίνου 8 ἢ 10 ἡμέρας εἰς τὸ νερόν, καὶ ἔπειτα τὰ κάμουν ψωμούς, καὶ τὰ πωλοῦν, ἢ τὰ μεταχειρίζονται βάπτοντες κατὰ βαθμὸν ἀπὸ τὸ ἀνοικτὸν κυανοῦν, ἕως τοῦ βαθυτάτου φαιοῦ, κατὰ τὴν ποσότητα τῆς βαλλομένης βαφῆς, καὶ τὸ περισσότερον ἐμβάπτισμα τῶν βαπτομένων.

Εἰς τὴν Γαλλικὴν Ἐπικρατείαν, διὰ τὴν ἐπικρατοῦσαν ἡδὴ

ἤδη θαλασσοκρατίαν τῶν Ἀγγλων, ἐπιμεληθέντες διὰ τὰ κατασκευάσουν, καθὼς ἀπὸ τὰ Κάστανα, καὶ τὰ Γουκύλια ζάχαρι, οὕτω καὶ ἀπὸ τὴν Ἰσατιν, Ἰνδικόν, φημίζουσι ὅτι ἐπέτυχον νὰ βάθουν μὲ τὴν ἴσην ποσότητα Ἰσατίδος τὸ ἴδιον χρῶμα τῆ Ἰσοστάθμου Ἰνδικοῦ· καὶ ἂν δὲν ἦναι τῶν Ἐφημεριδογράφων συνήθης πολυλογία, ἢ Εὐρώπη δὲν θέλει ἔχει πλέον χρεῖαν ἀπὸ τὸ Ἰνδικόν.

Τὸ Χόρτον τοῦτο ὀνομάζεται Pastel παρ' αὐτῶν, καὶ Woad παρὰ τῶν Ἀγγλων.

Ἡ γενομένη βαφὴ ἀπὸ Ἰσατιν, καὶ Ἰνδικόν ἐξ ἡμισείας, προκρίνεται ἀπὸ τὴν κατασκευαζομένην μὲ μόνον Ἰνδικόν διὰ τὸ ἀνεξίτηλον, καὶ στερεόν τοῦ χρώματος τῆς συμμίκτης, καὶ διὰ τοῦτο ἡ Γαλλικὴ Διοίκησις διώρισεν ἀφευκτον τὴν τοιαύτην συμμιγὴν εἰς ὅλα τὰ λεγόμενα μεγάλα Βαφεῖα.

Κ

ΚΑΤΓΚΑΜΟΝ. Ἰδὲ ΛΑΪΚΑ.

ΚΑΔΜΙΑ ΛΙΘΟΣ, ἢ παρὰ τῶν Ἰταλῶν ἀπὸ τοῦ Ἑλληνικοῦ Κάλαμος, Καλαμίτα, εἶναι πέτρα ὀρυκτὴ, ἢ μεταλλικὸν χῶμα χρῆσιμον ὀλίγον εἰς τὴν Ἰατρικὴν, ἀλλὰ τὸ περισσότερο εἰς τὴν λύσιν τῶν μετάλλων, καὶ εἰς τὴν σύνθεσιν τῆ Ὀρειχάλκου, βάφουσα τὸν κόπικνον χαλκὸν εἰς κίτρινον. Ἰδὲ ὈΡΕΪΧΑΛΚΟΣ.

Ἡ Καδμία αὕτη εἶναι δύο εἰδῶν, ἢτοι Στακτιρὴ, ἢ ὁποία εὐρίσκεται εἰς τὴν Γερμανίαν, καὶ Ἀγγλίαν, πλησίον εἰς τὰ μεταλλεῖα τῆ μολύβδου, καὶ τοῦ χαλκοῦ· καὶ Ἐρυθρὰ, ἢτοι κοκκίνη, διεσπαρμένη εἰς φλέβας λευκὰς εὐρισκομένης εἰς τὴν Γαλλίαν, καὶ ἄλλα μέρη· ἀμφότεραι δὲ κίτρινίζουσι καίόμεναι ὡς τὰ πλινθία, καὶ μετὰ ταῦτα γίνονται εὐχρηστοὶ εἰς τὴν ρηθεῖσαν τοῦ Ὀρειχάλκου κατασκευήν.

Γίνεται πρὸς τούτοις καὶ τεχνητὴ, ἢτοι κατασκευαστὴ

Κα-

Καδμία, ἀλλὰ χρησιμωτέρα εἶναι ἢ ὀνομαζομένη Πομφόλυξ, ἢ ὅποια καὶ Λευκὴ Καδμία, καὶ Ἄνθος Χαλκοῦ, καὶ ἐνίοτε Στάκτη Ὀρειχάλκου ἀκούει· εἶναι δὲ λευκὴ, ἐλαφρά, καὶ εὐθραυστος, καὶ συνάζεται εἰς τὰ σκεπάσματα τῶν χωνείων, ὅταν διαλύεται ὁ κίτρινος χαλκός, ἢ εἰς τὰς πυράγρας τῶν διαλυόντων αὐτό. Οἱ ἰατροὶ τὴν μεταχειρίζονται εἰς ὅλα τὰ εἶδη τῶν παροξυσμῶν, ἀλλὰ μὲ προσοχὴν· καὶ ἡ καλιτέρα εὐρίσκεται εἰς τὴν Ὀλλάνδαν· ὀνομάσθη δὲ Καλαμίτα, διότι γίνεται εἰς σχῆμα καλάμου σχιστοῦ εἰς τὸ μέσον.

Καδμία Ὀρυκτὴ, ἢ Μεταλλικὴ, *Cadmia fossilis*, ἢ *Cadmia metallica*, ὀνομάζεται καὶ τὸ Κοβάλλον, *Cobaltum*· ἡμιμέταλλον στακτιροκίτρινον, παρόμοιον κατὰ τὴν ἐπιφάνειαν μὲ τὸ Βισμούθον, καὶ ἀναγκαῖον εἰς τὸ γὰ χρωματίσθαι κυανῆν τὴν ὕελον.

Εἰς τὰ Μεταλλεῖα τοῦ Βισμούθου εὐρίσκεται πάντοτε Καδμία, ἀλλὰ μὲ ὅλον τοῦτο εἶναι ἀδύνατον νὰ ἀνακατωθῶν αὐτὰ τὰ δύο ἡμιμέταλλα, ἢ μὲ τὸν Ὑδράργυρον· ἀλλὰ μόνον μὲ τὸν χαλκόν, καὶ τὸν κάμιουσί σκληρόν, καὶ εὐθραυστον.

Κατὰ τὸν Ὀρεικτολόγον Βαλλέριον εὐρίσκονται 6 εἰδῶν μεταλλικαὶ Ὑλαὶ Καδμίας.

1. Ἡ Στάκτηρά· ὁμοιάζουσα κατὰ τι μὲ τὴν κύβικὴν μολύβδαιναν, καὶ περισσότερον μὲ Πυρίτην λίθον. Ἀρσενικιώδη, μὲ τὸν ὅποιον καὶ συμπίπτει, καὶ δυσκόλως διακρίνεται· πλὴν ὅτι ἡ Καδμία ἔχει λεπτότερα τὰ ἄτομα τῆς συρθέσεώς της.

2. Ἡ Καθρεπτικὴ· ὀνομαζομένη οὕτω διότι ἔχει πέταλα ὑελιστερά, καὶ καθρεπτώδη.

3. Ἡ Ὑελικὴ· ὑποπόρφυρος, καὶ ὡς ἰὸς οὐσίας ὑελοποιηθείσης.

4. Ἡ Κρυσταλλωθεῖσα· ἢ ὅποια εἶναι κατασκευαστή, καὶ μετονομάζεται παρὰ τῶν Μεταλλουργῶν διαφόρως κατὰ τὰ σχήματα τῆς μορφώσεώς της.

5. Τὸ Ἄνθος τῆς Καδμίας· εἶναι μεταλλικὴ ὕλη

ὑλη της διαλυθεῖσα εἰς τὸν ἀέρα μὲ τὴν ἐσωτερικὴν της θερμότητα, καὶ χρωματισθεῖσα κατὰ τὴν ἐπιφάνειαν, ἢ καὶ ὀλίγον ἐνδότερον μὲ κόκκινον ὑακίνθινον, ἢ πορφυροῦν χρῶμα.

6. Ἡ Γαιώδης ὀστρεομασθεῖσα, διότι τρίβεται εὐκολα εἶναι δὲ εἰς χρώματα διάφορα, ἦτοι λευκὴ, ὑποπράσινος, μαύρη, πρασίνη, ὡς ἡ Ὠχρα, κ. τ. λ.

Εὐρίσκεται προσέτι τὸ ἡμιμέταλλον τῆτο καὶ εἰς τὰ μεταλλεῖα τοῦ Ἀρσενικίου, ἐπονομαζομένη Ὀστρακώδης. ἔτι δὲ καὶ ἄλλη αὐτόθι Χαλκοκοκκίνη καὶ πολλάκις οἱ Γερμανοὶ Μεταλλεργοὶ, καὶ ἄλλοι Ὀρυκτολόγοι ἐκλαμβάνουν τὴν Καδμίαν, ἀντὶ Ἀρσενικοφόρου μεταλλικῆς ὑλης, ἐπειδὴ αὕτη δίδει πάντοτε ὀλίγον, ἢ πολὺ Ἀρσενικιον, ὅταν κοπανισμέη καίηται, διὰ τὰ κατασκευασθῆ ἢ κυανῆ βαφῆ διὰ τὰ ἀργιλλικὰ σκεύη, ἢ ὅποια γίνεται οὕτως.

Εἰς κλίβανον ἐπὶ τούτου καμωμένον βάλλεται ἡ Καδμία μὲ πέτρας καυμένας, καὶ στάκτην τρυγίας, καὶ ἡ φλόγα διαπερῶσα ἀνάπτει τὴν λίθον ταύτην, καὶ ἀναδίδει πυκνὸν, κυανόλευκον καπνὸν, ὁ ὁποῖος συμπυκνούμενος εἰς τὸν κλίβανον, καὶ ἔχοντας μόνην διέξοδον ἀπὸ σωλῆνα καμωμένον μὲ σανίδας ἕως 100 παλάμας μακρὺν, ἀφίνει κολλημένην πολλὴν καπνίαν ἔχουσαν Ἀρσενικιον, καὶ συναζομένην κατ' ἐξάμηνον, ἔπειτα καθαρίζομένην, ὡς εἰς τὰ περὶ Ἀρσενικίου ἐγράψαμεν, καὶ ἰδὲ ἐκεῖ.

Ἡ δὲ Καδμία, ἀφ' ἧ καὶ πολλάκις, ὥστε νὰ μὴ καπνίζῃ παντελῶς, καὶ κοπανισθῆ μὲ τὸν μύλον καλά, ἀνακατώνεται μὲ τὸ διπλοῦν στάκτης τῶν Σμηγματοποιῶν, ἢ πυρίτην λίθον, ὁμοίως καμωμένον κόνιν, καὶ ἀποτελεῖται ἐκείνη ἡ κυανῆ βαφῆ, μὲ τὴν ὁποίαν βάφονται τὰ Ἀργιλλόπλαστα Σαξωνία. Ἐπονομάζεται δὲ καὶ Μάλθη, ἢ Ἐγκαυστον, ἦτοι Σμάλτος, καὶ εἶναι ἐν ἀπὸ τὰ προϊόντα τῆς Σαξωνίας.

Εἶναι μέγα ἐμπόδιον εἰς τὴν Σαξωνίαν τὸ νὰ πωληθῆ Καδμία ἀπὸ τὰ μεταλλεῖα τῆς Μισσρίας, χωρὶς
πρῶ-

πρώτον νὰ καῖ, καὶ νὰ γένη ἔγκαυστος, ὡς εἴπομεν, τὸ ὁποῖον πωλεῖται ἐλεύθερα εἰς ἀγγεῖα ἐπιγεγραμμένα μὲ τὰ ἐφεξῆς χαρακτηριστικὰ τῆς ποιότητος γράμματα·

OC. Σημαῖνον Ordinario Cobalto, ἤγουν ποταπὴν Καδμίαν.

MC. Ὁμοίως Mediocre, δηλαδὴ μεσαίαν.

FC. Ὁσαύτως Fino, δηλονότι καθαρὰν.

FF. Ὁμοίως Fino, ἤτοι δις καθαρὰν, ἢ καθαρωτέραν.

FFF. Ὁσαύτως Fino, δηλαδὴ τρίς καθαρὰν, ἢ καθαρωτάτην.

Διὰ νὰ καταλάβῃ τινὰς τὴν ποιότητα τῆς ἔγκαυστικῆς ταύτης βαφῆς, ἀρκεῖ νὰ τὴν κάμῃ ὕελον· διότι ἡ ὕελος τοῦ πυρίτου γίνεται μαύρη, τοῦ χαλκοῦ κοκκίνη, τῆ ἀργύρου λευκή· τῆς δὲ Καδμίας κυανῆ, ὡς τὸν Σάπφειρον.

Ἐπειδὴ εἰς τὰ μεταλλεῖα τῆς Καδμίας ταύτης εὐρίσκειται Ἀρσενίκιον, ἀναδίδει φαρμακερὰς ἀναθυμιάσεις, καὶ βλαπτικωτάτας εἰς τοὺς ἐργάτας· ἀλλὰ καὶ τὰ χέρια, καὶ ποδάρια τῶν πληγώνονται ἀπὸ τὴν καυστικὴν τῆς Καδμίας δύναμιν.

Εὐρίσκονται εἰς τὴν Εὐρώπην πολλὰ μεταλλεῖα τοιαῦτα· ἤτοι εἰς τὴν Βοημίαν, εἰς τὴν Βιρτεμβέργην, εἰς τὰ Πυρηναιῖα, εἰς τὴν Ἀλσακίαν, εἰς τὴν Ἀγγλίαν, (τὸ ὁποῖον καὶ ἐγκρίνεται) ἀλλὰ πλησιώτερον εἶναι τὸ προειρημένον τῆς Μισνίας κατὰ τὴν Σχνηβέργην, Schneeberg.

Ὅτι οἱ Ἰάπωνες, καὶ οἱ Σῖναι ἔχον τοιαῦτα μεταλλεῖα ἀποδεικνύεται ἀπὸ τὴν κυανῆν βαφὴν τῶν ἀργιλικῶν σκευῶν τῶν· ἀλλ' ὡς φαίνεται τὸ καλῆτερον, καὶ παλαιὸν μεταλλεῖον τῆς Σίνας ἔπαυσε· διὰ τοῦτο καὶ τὰ νέα ἀργίλλινα ἀγγεῖά των εἶναι πολὺ κατώτερα ἀπὸ τὰ παλαιὰ τῆς αὐτῆς βαφῆς.

Καδμία ὀνομάζεται προσέτι, καὶ Καλαμίτα ἢ ΜΑΓΝΗΤΙΣ. Ἰδὲ ταύτην.

ΚΑ.

ΚΑΖΑΝΙ, Τουρκιστί, ὁ Λέβης, Ἑλληνιστί. Ἰδὲ ΛΕΒΗΣ.

ΚΑΘΑΡΙΣΤΗΡΙΟΝ, Raffinage, ὀνομάζεται τὸ ἐργαστήριον, ὅπου καθαρίζονται τὰ Μέταλλα, τὸ Ζάχαρι, καὶ τὰ Ἀλατα· ταῦτα μὲν βραζόμενα διὰ νᾶ γένουν λευκά· (Ἰδὲ ἈΛΑΣ.) ἐκεῖνο δὲ ὁμοίως διὰ νᾶ λευκανθῆ, καὶ ἐν ταύτῳ νᾶ δεθῆ, ἢ τοὶ νᾶ πήξῃ, καὶ νᾶ γένη στερεόν· (Ἰδὲ ΖΑΧΑΡΙ.) τὰ δὲ Μέταλλα διὰ νᾶ καθαρισθῶν ἀπὸ τὰ ἑτερογενῆ, καὶ νᾶ μείνουν καθάρη. Ἰδὲ Μέταλλον, καὶ τὰ καθ' ἕκαστα, ἦγουν Ἀργυρος, Χρυσός, κ. τ. λ.

Καθαριστήριον τοῦ Νίτρου· εἰς τοῦτο μεταχειρίζονται τὸν ἀκόλουθον τρόπον. Βάλλουν τὸ Νίτρον εἰς λέβητα μὲ πότιμον γερὸν, τὸ λύουν, καὶ τὸ ἐξαφρίζουν· ἔπειτα ἔχοντες λυμένην εἰς θερμὸν νερὸν Κόλλαν Ἀγγλικήν, καὶ ψυχραίνοντές την εἰς κρύον γερὸν, τὴν χύνει εἰς τὸν λέβητα, καὶ καθαρίζεται τὸ Νίτρον δραχμαὶ 100 Κόλλας, ἀρκοῦν εἰς 800 ὀκάδας Νίτρον, καὶ οὕτως ἀναλογικῶς.

Τὸ καθάρισμα τοῦ Νίτρου μὲ λευκὸν ὠοῦ, ἀμμωνιακὸν ἄλας, στύψιν, καὶ ὀξεῖδι, εἶναι κατώτερον ἀπὸ τὸ εἰρημένον μὲ τὴν Κόλλαν.

Καθαριστήριον τοῦ Θεϊοφίου, γίνεται μὲ τὸ λύσιμόν τοῦ Θείου εἰς σιδηροῦν χυτὸν λέβητα, χωρὶς νερὸν παντελῶς, μὲ ὀλίγον πῦρ· ἔπειτα χύνει ἐλαιον Φαλαίνης, καὶ ἀνακατώνοντές το, ἀναβαίνουν τὰ ἑτερογενῆ εἰς τὴν ἐπιφάνειαν, καὶ τὰ ἐκβάλλουν μὲ τὸ ἐξαφριστήριον, καὶ οὕτω χύγοντες τὸ Θεϊον εἰς ξύλινα τρυβλία, μένει καθαρὸν, καὶ παγώμένον.

ΚΑΘΡΕΨΤΗΣ. Ὑελος εἰς πλάκην μὲ ὀμαλωτάτην, καὶ ἴσιν ἐπιφάνειαν, ἢ κούλιν, ἢ κυρτήν, ἐπαλειμμένην ὀπισθεν μὲ ὑδράργυρον, καὶ ἐμφανίζουσιν τὰ ἀντικρῦ ταύτης ἀντίτυπα· γίνονται δὲ εἰς διάφορα μεγέθη, καὶ σχήματα, κατὰ τὰς διαφόρους χρείας, καὶ τόπους τῆς θείσεως τῶν οἱ καθρέπτται.

Πρὸ τῶν ἄλλων Εὐρωπαϊῶν οἱ Βενετοὶ κατσκευάζον

Κα-

Καθρέπτας δι' ὅλην σχεδὸν τὴν Οἰκωμένην, εἰς τὴν πλησίον τῆς Βενετίας μικρὰν Νῆσον Μουράνον, καὶ μόλις μετὰ τὸ 1665 οἱ Γάλλοι ἐπινοήσαντες καλλιτέραν μέθοδον, καὶ συστήσαντες ἐργαστήρια, ἔκαμαν γὰ σιπωθῆ ἢ ὑπόληψις τῶν τῆς Βενετίας. Τοὺς Γάλλους συγχρόνως ἐμιμήθησαν οἱ λοιποὶ Εὐρωπαῖοι, καὶ τῶρα πανταχοῦ κατασκευάζουν, ἐκτὸς τῆς Τερκίας, ἢ ὅποια λαμβάνει ἀπὸ τὰ Ἑλεποποιεῖα τῆς Βοημίας τοὺς περισσοτέρους, καὶ ὀλίγους ἀπὸ ἄλλα μέρη· ἀπὸ δὲ τὴν Βενετίαν ὀλιγωτάτους, μικροὺς, καὶ ποταποὺς κατὰ τὸ παρὸν. Οἱ Ἀγγλικοὶ προτιμῶνται, καθὼς καὶ τὰ λοιπὰ ὑελικά.

ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΚΑΘΡΕΠΤῶΝ.

Ἡ καθρεπτικὴ ὑελος χύνεται, ἢ μὲ τὸ φύσημα, κατὰ τὸν παλαιὸν συνήθει τρόπον τῶν Ἑνετῶν, ἢ μὲ τὸ χύσιμον τῆς ὑέλου εἰς προπλάσματα, καθὼς χύνονται τῶρα οἱ μεγαλύτεροι καθρέπται.

Συρίσταται ἡ ὑελος ἀπὸ ὑελίνην ἄμμον, καὶ σποδὸν, τὰ μόνα χρήσιμα εἰς τὴν ὕλην τῆς ὑέλης. Ἴδὲ περὶ τῶν ΣΤΑΚΤΗ καὶ ἙΛΟΣ.

Ἡ σποδὸς πρέπει γὰ ἦναι καθαρὰ ἀπὸ τὸ χόρτον, καὶ χωρὶς γὰ ἦναι νοθευμένη μὲ ἄμμον, ἢ ὅποια εἶναι ἀδύνατον γὰ καθαρῶσθαι, καὶ προξενεῖ ανισότητος, καὶ γραμμῆς, καὶ κρυσταλλώσεις εἰς τὴν ὑελον· καθάριζομένη δὲ κατὰ τὸ δυνατὸν κοπανίζεται εἰς τὸν ἐπίτηδες κοπανόμυλον, καὶ κοσκινίζεται μὲ φίλην σίταν· ὁμοίως καὶ ἡ ἄμμος, καὶ πλύεται ἕως γὰ τρέχη καθαρὸν τὸ νερὸν, ξηραίνεται, καὶ πάλιν κοπανιζομένη ἀνακατώνεται μὲ τὴν σποδὸν, καὶ ἐφίνονται ὁμοῦ εἰς κλίβανον περὶ τὰς 8 ὥρας, ἕως γὰ γένουν ὕλη λευκὴ, καὶ ἑλαφρά· καὶ τῆτο ὀνομάζεται παρὰ τῶν Ἑλεφῶν Ἑλη ἐψητή· τὴν ὅποιαν βάλλουν εἰς τόπον ἀρκετὰ ξηρὸν, καὶ τὴν φυλάττουν γὰ τὴν μεταχειρισθῆν μετὰ ἕν ἔτος τὸ ὀλιγώτερον. Μετὰ δὲ ταῦτα ὅταν θελήσουν γὰ κατασκευάσουν τὸν καθρέπτην, βάλλουν τὴν ἐψημένην ὕλην

λην εἰς τὸν κλίβανον, ἔχοντες ἑτοιμα κομμάτια ὑέλων κοκκινισμένα εἰς τὸν κλίβανον, καὶ ἔσβυσμένα εἰς τὸ νερόν, καὶ τὰ ἀνακατώνουν μὲ τὴν ὕλην, ὁμοίως καὶ Μαγνησίαν, διὰ νὰ εὐκολύνῃ τὸ χώνευμα, καὶ Ἀζούρον, διὰ νὰ σπικώσουν τὴν κοκκινάδα· καὶ ἕως ἐδῶ εἶναι κοινὴ ἡ ἐργασία τῶν Ἑλεφῶν, καὶ Καθρεπτοποιῶν.

Αἱ Κάμινοι τῶν Ἑλεφῶν εἶναι ἀπὸ χῶμα ἐπὶ τέτου διαλεγμένον, καὶ μὴ φθειρόμενον ἀπὸ τὴν μεγάλην φωτίαν, τὴν ὁποίαν ἀδιακόπως δοκιμάζουν· ὁμοίως δὲ καὶ τὰ διάφορα Χωνεῖα.

Αἱ καθρεπτικαὶ ὑέλιναι πλάκες, ἐπειδὴ δὲν γίνονται μεγαλύτεραι ἀπὸ τὸ φύσημα 45 ἕως 50 δακτύλων κατὰ τὸ ὕψος, καὶ ἀνάλογον πλάτος, διὰ νὰ μὴ ἦναι ὑποκείμεναι εἰς θραῦσιν, καὶ εἰς τὴν λέπτυνσίν των, διὰ τὴν λεπτότητα τῆς κατασκευῆς των, χρειάζονται καὶ ὕλην ὀλιγωτέραν, καὶ ἐπομένως μικρότερας καμίνους· αἱ χυταὶ ὅμως, ἐπειδὴ χρειάζονται ὕλην περισσοτέραν, καὶ διὰ τὸ πολὺ μέγεθός των, καὶ διὰ τὸ πάχος των, ἐξ ἀνάγκης δουλεύονται καὶ εἰς καμίνους μεγαλητέρας, καὶ εἰς χωνεῖα ἀνάλογα. Διὰ ταῦτα καὶ ἡ κατασκευὴ τῶν καμίνων εἶναι πολυέξοδος, καὶ πανταχοῦ γίνεται μὲ βασιλικὴν προσδαπάνησιν. Ἴδὲ περὶ τέτων ΤΕΛΟΣ.

Ἀφ' ἧς ἡ χυτὴ, ἢ διὰ τοῦ φυσίματος ἢ πλάκα κατασκευασθῆ, καὶ ἐψηθῆ (τὸ ὁποῖόν γίνεται μὲ μεγίστην ταχύτητα διὰ νὰ μὴ κρυώσῃ ἢ ὑελος πρὸ τῆς νὰ ἐκταθῆ ὅσον πρέπει) προσαρμοζομένη εἰς ὀμαλωτάτην σαρίδα, ἢ μάρμαρον, καὶ προσκολλημένη τὰ ἄκρα μὲ γύψον, τίθεται ὀριζοντικῶς κατ' ἀκρίβειαν, καὶ μὲ ἄλλην ὁμοίως προσηρμοσμένην, καὶ ἀκαθάριστον ὑελον εἰς σαρίδα ἐπιτιθεμένην, λεπτύνεται, καὶ ἔξομαλοῦται, μὲ τὴν κίνησιν, καὶ περιφορὰν τῆς ἐπικειμένης σαρίδος παρὰ δύο κατ' ἀντικρὺ ἰσταμένων ἀνδρῶν, καὶ μὲ τὸ ἐπικόνισμα μεταξὺ τῶν δύο πλακῶν σφυρίδος, ἢ λεπτοτάτης ἄμμου, καὶ μὲ τὸ βρέξιμον· καὶ αὕτη εἶναι ἡ λεγομένη Λέπτυνσις, ἢ ὁποία ἀναγκαίως γίνεται ἀπὸ τὰ δύο μέρη.

Δια-

Διαδέχεται τὴν λέπτυνσιν ἢ στιλβώσεις, ἐπειδὴ καὶ μετὰ τὴν ἐργασίαν ἐκείνην, ἡ πλάκα δὲν ἔχει μίτε τὴν ἀναγκαίαν τελείαν ὁμαλότητα, καὶ ὑελάδα, μίτε εἶναι διαφανής· ὅθεν προσαρμοζομένη κατὰ τὸν ἄνω τρόπον εἰς σανίδα, τρίβεται, καὶ στιλβώνεται μετὰ τὴν κίνησιν τὸξου κατασκευαζομένη ἀπὸ κλόνον Πτελέας, τῆ ὁποῖα ἢ μία ἄκρα καρφώνεται ἐλαφρά, διὰ νὰ περιστρέφεται εἰς τὴν ἰδίαν σανίδα· ἢ δὲ ἄλλη ἔχουσα ἀπὸ τὸ ἴδιον ξύλον ἀναλόγως δίσκον ὁμαλόν, καὶ μετὰ τὴν ἐπικειμένην λαβὴν κινουμένη, καὶ περιστρεφομένη ἐπάνω εἰς τὴν ὑαλίνην πλάκα, καὶ βοηθουμένη μετὰ γῆν τριπολίτιν, ἢ σμυρίδα καλὰ πλυμένην, καὶ κοσκινισμένην, ἢ κόνιν ἀσβέστου πλυμένην ὁμοίως, καὶ ἀκριβέστατα καθαρισμένην· ἢ ξηρὰ ταῦτα, ἢ καὶ ὑγρά, καθὼς τὸ εὖρη εὐλογον ὁ τεχνίτης, στιλβώνει ἐντελῶς τὴν ὑέλον, καὶ τότε φαίνονται τὰ ἐλαττώματά της· ἂν ἔχη ἦτοι χρώματα κηλίδων, κρυσταλλώσεις, καὶ τὰ παρόμοια· καὶ μετὰ στιλβωτῆρα κατεσκευασμένον καὶ αὐτὸν ἀπὸ Πτελέαν, ἐπιμελεῖται ὅσον τὸ δυνατόν ὁ τεχνίτης νὰ καθάρσῃ αὐτὰς τὰς κηλίδας.

Τὸ κόψιμον τῆς πλακὸς γίνεται μετὰ τὸν ἀδάμαντα, καθὼς καὶ ὅλων τῶν ὑελίων, ἢ πρὸ τῆ στιλβώματος, τὸ ὁποῖον ἐγκρίνεται, ἢ καὶ μετὰ ταῦτα.

Αὐτὰ εἶναι τὰ καθρεπτικά ὑελία (αἶνὰ τζάμ) τὰ ὁποῖα οἱ πλουσιώτεροι μεταχειρίζονται εἰς παράθυρα, καὶ εἰκόνας, τὰ μικρότερα δηλαδή, καὶ διὰ τῆ φυσίματος κατεσκευασμένα λεπτά· τὰ δὲ χυτὰ, καὶ μεγάλα μόλις τὰ μεταχειρίζονται εἰς τὰ Βασιλικά Παλάτια διὰ τὴν ὑψηλὴν των τιμὴν.

Τὸ νὰ ἀπλωθῇ ἢ ὑέλος εἰς πλάκας δὲν ἦτον γνωστὸν εἰς τὰς Παλαιὰς Ἑλλήνας, ἀλλὰ καὶ ἀφ' ἧ ἐφευρέθη ἢ τέχνη τῆς κατασκευῆς ταύτης, μ' ὅλον τοῦτο δὲν ἔξευραν νὰ προσκολλήσῃν τὸν ὑδράργυρον, καὶ νὰ ἀποτελέσουν τὸν καθρέπτην.

Κατὰ τὴν διήγησιν τῆ Πλινίου· οἱ καθρέπται τῆ καιρῆτε ἦσαν ἀπὸ ἀργυρον, κασσίτερον, καὶ ἄλλα μεταλλικά

λικὰ μίγματα, καὶ ἀπὸ αὐτὴν τὴν ὕελον, ἀλλὰ μὲ ὑποσκιάσματα ὀπισθεὶν σκοτεινὰ, καὶ ἀνάξια εἰς τὸ νὰ συγκριθοῦν μὲ τοὺς λαμπροὺς μας καθρέπτας.

Ἡ μεταχειρίσις τοῦ ὑδραργύρου εἰς τοῦτο εἶναι τέχνη ἀπλῆ, εὐκόλος, καὶ εὐδυνωτάτη, ἀλλὰ νέα καὶ παρηγορητικὴ εἰς ἡμᾶς διὰ πολλὰς τέχνας τῶν Παλαιῶν, τὰς ὁποίας ἐχάσαμεν· ἡ τέχνη αὕτη ὑπερβαίνει πᾶσαν ἄλλην εἰς τὸ νὰ ἐλκύῃ, καὶ νὰ ζωγραφίσῃ τὸ ἀντίτυπον διὰ τῆς ἀντανακλάσεως τῆ φωτός, καὶ γίνεται ὡς ἀκολουθῶς.

Πέταλα, ἢτοι λεπτὰ φύλλα κασσιτέρου κατασκευάζονται, σφυριλατέμενα μὲ πλατείας σφύρας πολλὰ ὀμῆ μετὰ τὸ χύσιμόντων, καὶ συνθλιβόμενα εἰς πλάκα ὀμαλωτάτην μαρμάρου, μεγαλητέραν ὀλίγον ἀπὸ τὸν ἐτοιμαζόμενον καθρέπτην. Ἐπειτα ἄλλο μάρμαρον τοῦ αὐτοῦ μεγέθους ἀκριβῶς ὀμαλώτατον, καὶ καθαρὸν ἀπὸ τὴν ὑγρασίαν μὲ κόνιν ξηρὰν ἀνδράκων, τεθειμένον ὀριζοντικῶς, δέχεται τὸ κασσιτερινὸν πέταλον ἐξομαλιζόμενον μὲ τὴν περιστροφὴν ξυλίνου, ἢ χαλκίνου ἡμικυκλίου, τῆ ὁποίου ἡ διάμετρος πρέπει νὰ ἦναι ἀκριβῶς εὐθεῖα.

Τοῦτο τὸ μάρμαρον ἐμπεριέχεται εἰς σανίδα ὀλίγον μεγαλητέραν μὲ αὐλάκι μικρὸν ἀπὸ τὰς τρεῖς πλευράς, καὶ ὕψος ἀνάλογον, καὶ ὑπὸ τὴν σανίδα ταύτην ἡμισφαίριον ξύλινον, τοῦ ὁποίου ἡ διατομὴ προσαρμόζεται εἰς τὴν σανίδα, ἡ δὲ κυρτὴ σφαῖρα εἰς τὸ Ἐπίπεδον τῆς γῆς, καὶ αὕτη χρησιμεύει διὰ τὰς ἀναγκαίας κινήσεις.

Ἀφ' ἧς τὸ μάρμαρον τῆτο τεθῆ ὀριζοντικῶς μὲ τὸ κασσιτερινὸν πέταλον ἐξομαλισμένον ὡς ἀνωτέρω ἀπὸ ὅλας τὰς ρυτίδας, ἢ ἀνωμαλίας τῆς ἐπιφανείας του, ἀλείφεται ἑλαφρὰ μὲ τὸν ὑδραργυρον, λαμβανόμενον εἰς ὡας (ἔγλαις) ῥέχων· καὶ ἡ ἐπιγενομένη μελανότης τῆ ὑδραργύρου σαρᾶται ἑλαφρὰ μὲ ποδᾶρι λαγῶν, καὶ προσοχὴν διὰ νὰ μὴ μείνῃ τρίχα, ἢ μελανότης, ἢ ἄλλη κηλὶς· καὶ μετὰ ταῦτα χύνεται ἀρκετὸς ὑδραργυρος ἐ-

πα-

πάνω, και περισφαλίζεται ή χαμηλή πλευρά τῆς σανίδος με χάρτιν χονδρόν, καλά προσηρμοσμένον, διά νὰ μὴ χυθῆ ὁ ὑδράργυρος.

Ἀφ' ἑ λοιπὸν ἐτοιμασθῆ ἕτως ὁ ὑδράργυρος, και σαρωθῆ (σκασθῆ) ὁ καθρέπτης με κοσκινισμένην στάκτιν ἀπὸ τὸ μέρος τῆς ὑδραργυρώσεως, ὁ τεχνίτης τὸν πιάνει με χάρτι ξηρὸν ἀπὸ τὰς ἄκρας τῶν δύο πλευρῶν, και με προσοχὴν τὸν προσαρμύζει πρῶτον εἰς τὸν εἰρημένον χάρτιν, και κατ' ὀλίγον εἰς ὅλην τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ ὑδραργύρου· και με τὸ εὐκίνητον τοῦ ἄζωνος τῆ ρηθέντος ἡμισφαιρίου, χαμηλάνει τὴν μηχανὴν πρὸς τὴν ἄφρακτον πλευρὰν ἕνα δάκτυλον, και χύνεται ὁ περισσότερος ὑδράργυρος, και μετὰ $\frac{1}{4}$ ὥρας τὸν γυρίζει πάλιν ὀριζοντικῶς, και βάλλει ἐπάνω εἰς τὰς 4 γωνίας τῆς ὑελίνης πλακὸς, ἢ σφαίρας κανονίου ἐγκειμένας εἰς ξύλινα σκαφίδια ὀμαλὰ κάτω, ἢ και ἐπὶ τέτρακαμωμένας τετραγώνους, μολυβδίνας πλάκας, και τὰ ἀφήνει 15, ἢ 20 ὥρας.

Σανίδα τετράγωνος, και ἀγάλογος με τὸ μέγεθος τῆ καθρέπτου κρεμωμένη με σχοινία, ἔχοντα εἰς διάστημα $\frac{1}{2}$ ποδὸς στερεὰ ἀγκίστρια, και ὑποκάτω κατὰ γωνίαν ἀνδρακίαν με ἐλαφρὰν φωτίαν, δέχεται τὸν ὑδραργυρωμένον καθρέπτην, και ἀνὰ 24 ὥρας ἀναβάζεται ἀπὸ τὸ κατώτερον εἰς τὸ ἀνώτερον ἀγκίστρι· και οὕτω ξηραίνεται παντελῶς, ἐπιστηρίζεται εἰς τὸν τοῖχον, και εἶναι καθρέπτης.

Αὕτη εἶναι με συντομίαν, φίλε Ἀναγνώστα, ἡ κατασκευὴ τῶν ἐνοπτρικῶν καθρεπτῶν, τὴν ὁποίαν διὰ περιέργειάν σου ἐξέθεσα· και ἀπὸ ταύτην καταλαμβάνεις ὅτι οἱ μεγαλύτεροι καθρέπται εἶναι κατὰ τὸν τρόπον τῆς ἀναλογίας τῶν ἀδαμάντων ἀκριβώτεροι ἀπὸ τοὺς μικρὸς· και διὰ τὴν κατασκευὴν τῆς ὑέλου, ἢ με τὸ φύσημα, ἢ με τὸ χύσιμον, και διὰ τὸν κίνδυνον νὰ ραγίσεν εἰς τὴν κατασκευήν των, καθὼς και εἰς τὴν μετακόμισιν.

Εἰς τὰ ἐργαστήρια ὅπκα κατασκευάζονται, πωλῆνται,

καὶ ὑδραργυρωμένοι, καὶ ἀνυδραργύρωτοι, ἥτοι πλάκες ὑέλιναι· ἀλλ' ἔδω εἶναι λόγος μόνον διὰ τῆς πρώτης, ἥτοι καθρέπτας, οἱ ὅποιοι ἕως τῶν $12\frac{1}{2}$ δακτύλων ὕψος, καὶ $1\frac{1}{2}$ πλάτος λέγονται. Ἀριθμοσημεῖωτοι, καὶ ἐπιγράφονται ἕως τῆς Ἀριθ. 50, ἀρχίζοντες ἀπὸ τὸν 8 Ἀριθ. οἱ ὅποιοι εἶναι τῆς ἡμίσεως μεγέθους· οἱ λοιποὶ ἀπὸ 14 δακτύλων ὕψος, καὶ ἐπέκεινα ἕως τῶν 100 λέγονται καθρέπται κίονισμένων μεγεθῶν, καὶ εἶναι ἀναλογικῶς ἀκριβώτεροι.

Κατὰ τὴν προσδιορισθεῖσαν τιμὴν τῶν 1720 εἰς τῆς καθρέπτας τῶν Γαλλικῶν κατασκευαστηρίων οἱ 100 δακτ. ὕψος ἐπώλητο διὰ 3000 Γαλλικὰ φράγκα, καὶ μὲ πρόσθήκην $\frac{1}{2}$ προσαυξηθεῖσαν κατὰ ζήτησιν τῶν Γελεφῶν ἐκεῖνῶν ἀνέβαινον εἰς τὰ 4,000 φρ. τὰ ὅποια τῶρα ἰσοτιμῶνται σχεδὸν μὲ τὰ ἑδικά μας γρόσσια.

Κατὰ τὰς διαφόρους χρήσεις τῶν ἀνθρώπων γίνονται καὶ τῶν καθρεπτῶν αἱ Κορωνίδες, τὰς ὁποίας ἐκ τῆς Corniche, οἱ Γάλλοι, καὶ Cornice, οἱ Ἴταλοὶ ἐπολιτογράφησαν· ἢ ἀπὸ ὕελον, καὶ τῆτον καθρεπτομένον, καὶ μὲ ἀνθη, ἢ χρώματα· ἢ ἀπὸ ξύλον ποταπὸν, ἢ σπάνιον περιχρυσωμένον, ἢ ὄχι, καὶ πωλῶνται μὲ αὐτὸν τὸν τρόπον εἰς ὅλην τὴν Οἰκουμένην, ἀπὸ τῆς Εὐρώπης τὰ κατασκευαστήρια· ἢ καὶ χωρὶς Κορωνίδων, ὀνομαζόμενοι γυμνοί, καὶ ἀπὸ τῆς μᾶς δίδει τῆς περισοτέρας ἢ Βοημία· μεταφερόμενοι δὲ εἰς κιβώτια, καὶ ὑποκείμενοι εἰς θραῦσιν, καὶ ράγισμα, καθὼς καὶ ὅλα τὰ ὑελικά, φανερὸν εἶναι ὅτι ὁ διὰ τοῦ νεροῦ δρόμος πρέπει νὰ προτιμᾶται εἰς τὴν μετακόμισίν των.

Καλὸς καθρέπτης ὀνομάζεται ὁ κατασκευασμένος ἀπὸ χόνδρην ὕελον, ὀμαλὸς εἰς τὴν ἐπιφάνειαν, χωρὶς κηλίδας, ἢ κρυσταλλώσεις, καὶ ἀπεικονίζων ὀμαλῶς τὴν ἀντιτύπωσιν. Λέγω ὀμαλῶς, ἐπειδὴ πολλοὶ ἀπὸ τοὺς κατασκευαζομένους μὲ τὸ φύσημα διὰ τὴν ἀνισότητά τῆς ἐπιφανείας των ἀντιτυπῶσι διεστραμμένα, συστέλλοντες τὸ ἓν, καὶ ἐκτείνοντες τὸ ἄλλο τῆς ἀντιτύπε μέρους, εἰς τὸ ὀπίσιον χρειάζεται προσοχὴ, μάλιστα εἰς τοὺς ἀπὸ
τῆς

τῆς Βενετίας. Ὁ κυρτὸς καρδέπτης δείχνει μεγάλα τὰ ἀντίτυπα· ὁ δὲ κοῖλος ἐκ τοῦ ἐναντίου μικρότερα ἀπὸ τὸ κυρίως μέγεθός των·

ΚΑΚΑΪΟΝ. Καρπὸς δένδρου τῆς Ἀμερικῆς μεσαίᾳ μεγέθους, ἀειθαλῆς, μὲ ἄνθη ὡς ρόδα, μικρότατα, καὶ χαρὶς ὀσμῆν, τὰ περισσότερα πίπτοντα κατὰ γῆς χωρὶς νὰ δώσουν καρπὸν· ὀνομασθήτωσαν δὲ, τὸ δένδρον, Κακαοτιέρα, καὶ ὁ κῆπος τοῦ φυτεύματός των Κακαών.

Τὸ Κακαὸν καρποφορεῖται σχεδὸν ὅλον τὸ ἔτος, καὶ κατὰ τὸ ἴδιον φυσικόν, καὶ πολλῶν ἄλλων δένδρων τῆς Ἀμερικῆς, ὡς Κοκκυμυλίας, Κολοκυνθοδένδρου, Calebasiera, καὶ λοιπῶν ἄλλων, εἰς τὸν κορμὸν, στελέχη, καὶ κλόνους τοῦ δένδρου, καὶ ὄχι εἰς τὰ ἄκρα, ὡς τὰ ἐδικάμας δένδρα. Ὁ καρπὸς ἔτος ἐμπεριέχεται εἰς λοβὸν, ἢ κέρατιον ὁμοίωσχημον μὲ τὰ Σίκυα (ἀγκέρια), μὲ μύτην εἰς τὴν ἄκρην, καὶ γραμμὰς ὡς τῆ Πέπονός εἰς τὴν ἐπιφάνειαν, καὶ χρῶμα κατ' ἀρχὰς κόκκινον, ἢ λευκόν, ἢ καὶ λευκοίτρινον, κατὰ τὸ γένος τῆς Κακαοτιέρας, καὶ ἕκαστος ἐμπεριλαμβάνει πολλὰ ἀμυγδαλα Κακαίου μὲ φύχαν γλυκύξιμον, καὶ ἰόστιμον· ἀφ' ἧς ἐκβληθῆ ἢ ἐπίδερμις τῆ ἀμυγδαλῆς, μένει ἀπαλόν, ὀμαλόν, ὀλίγον ὑακινθόχρουν, καὶ ὡς διηρημένον εἰς δύο.

Μετὰ τὸ Μεξικὸν εἰς ὅλην τὴν Μεσημβρινὴν Ἀμερικὴν γίνονται αἱ Κακαοτιέραι, καὶ ἰδιαιτέρας εἰς τὸ Μεξικὸν αὐτὸ, καὶ τὰς Ἐπαρχίας τῆς Γεατιμάλας, Νικαράγας, εἰς τὰς ὄχθας τῆ ποταμῆ τῶν Ἀμαζόνων, καὶ ἀπὸ τὰ Κόμανα ἢ Κορδέβην, ἕως τῆς Νέας Καρθαγένης, καὶ τὴν Χρυσόνησον· τῆς Καρακάας ὅμως ἐγκρίνεται ἀπὸ τὰ λοιπά.

Οἱ ἐκεῖ ἄποικοι Ἰσπανοὶ, καὶ Πορτογάλλοι ἔμαθον πρῶτοι ἀπὸ τῆς αὐτόχθονος τὴν χρῆσιν τῆ Κακάας, καὶ μετὰ τὸ 1649 μετεφυτεύθη τὸ δένδρον, καὶ εἰς τὰς Νήσους τῆς Ἀμερικῆς, τὰς ὁποίας καὶ Δυτικὰς Ἰνδίας ὀνομάζομεν.

Τὸ καλὸν Κακαὸν ὀμυιάζει μὲ τῆς Κουάμους κατὰ τὸ σχῆ-

σχῆμα, καὶ μέγεθος, πρέπει νὰ ἔχη τὴν ἐπίδερμίδα ὑπομέλανον, καὶ ἴσιν, τὸ δὲ ἔσω ἀμύγδαλον γεμάτον, καὶ ὀμαλὸν, μὲ χρῶμα λεπτοκαρύου, κοκκινωπὸν, καὶ εἰς τὴν γούσιν ὑπόπικρον, καὶ στιφὸν, χωρὶς ὀσμῆν, καὶ σκωλικοφάγωμα. Διὰ τὸ πολύτου ἐλαιώδες ὁ καρπὸς ἔτος δὲν σήπεται, ἄς ἦναι καὶ πολλὰ παλαιός.

Μεταφέρεται δὲ ἀπὸ τὴν Ἀμερικὴν εἰς τὴν Εὐρώπην, ἢ ἀκατασκευάστος, ἢ καὶ εἰς κυλινδρικούς φωμούς, μὲ τοὺς ὁποίους κατασκευάζεται ἡ Κοκκολάτα· καὶ περὶ μὲν τῶν καλῶν γνωρισμάτων τῆ ἀκατασκευάστου καρπῆ εἶπομεν ἀνωτέρω.

Ὁ δὲ κατασκευαστὸς γίνεται οὕτω. Διαλέγονται τὰ καλλήτερα ἀμύγδαλα, καὶ εἰς ὑπόκαυστον πινακίον βαλλόμενα ἐπάνω εἰς φλόγα, καὶ ἀνακατανώμενα συχνὰ ἐψήνονται, ὅσον νὰ ἐκβῆ εὐκόλα ἡ ἐπίδερμις, καὶ μετὰ ταῦτα ἀποφλοιάζονται, καὶ καθαρίζονται ἀνὰ ἓν, καὶ μὲ προσοχήν, διὰ νὰ μὴ μείνη ἐπίδερμις, μήτε κόκκος χαλασμένος. Ἡ ἐψῆσις, καὶ τὸ καθαρίσμα τοῦτο ἀποτελεῖν ἔλλειψιν βάρους κατὰ τὸ $\frac{1}{6}$, ἢ ὀλίγον περισσότερον· πάλιν βάλλονται εἰς τὸ ὑπόκαυστον μὲ ὀλιγώτερον πῦρ, καὶ ἀνακατώνονται ἕως νὰ γένων ὑπομέλανα καὶ ὄχι μαῦρα, καθὼς μερικοὶ τομίζουσι διὰ καλλήτερον. Ἐπειτα κοπανίζονται, καὶ τρίβονται εἰς κόνιν λεπτοτάτην, καὶ βαλλόμενα εἰς προπλάσματα ἀπὸ γαυμένον σίδηρον, συνενῆνται, καὶ γίνεται φωμὸς εἰς ὀλίγον καιρὸν, καὶ εἰς διάφορα σχήματα, ἀπὸ τὰ ὁποῖα ἐγκρίνονται τὰ κυλινδρικά 2 ἢ 3 λιτρῶν βάρους, καὶ παλαιότερα ἀπὸ 6 μῆνας τὸ ὀλιγώτερον, καὶ φυλαγμένα ἀπὸ κάθε μυρωδίας, τὴν ὁποίαν λαμβάνουσι μὲ μόρον τὸ πλησίασμα, καὶ μὲ ταῦτα κατασκευάζεται ἡ Κοκκολάτα, καθὼς βλέπεις εἰς τὸ ἴδιον Ἄρθρον.

Ἐνέργειαι τῆ Κακάου εἶναι τὸ θρεπτικὸν, τὸ ἀβλαβές, ἡ εὐπεψία, τὸ δυναμωτικὸν, καὶ τὸ νὰ συμβάλλῃ πολὺ εἰς τὴν υἰεῖαν, καὶ μακρομήρευσιν τῶν γερόντων.

Εἰς τὸ ἐμπόριον χρησιμεύουσι τὰ τρία ταῦτα, τὸ Ζαχαρωτὸν, ἡ Κοκκολάτα, καὶ τὸ Βούτυρον.

Τὸ

Τὸ Βέτυρον, ἢ Κακαδέλαιον εἶναι γλυκὺ, ὡς τὸ ἀμυγδαλέλαιον, καὶ διασταλάζεται ὁμοίως. Ὁφελεῖ θασμάσια εἰς τὰ καυσίματα, καὶ οἱ αὐτόχθοιτες Ἀμερικανοὶ τὸ μεταχειρίζονται ὡς κοσμητικόν, διὰ τὰ φυλάξουν τὸ χρῶμα ἀπαλόν, καὶ τρυφερόν.

Κακάον Ζαχαρωτόν. Τῆτο κατασκευάζεται εἰς τὰς Ἀντίλλας, καὶ ἔχει εἰς τὴν Εὐρώπην ὑπόληψιν περισσότεράν ἀπὸ ὅλα τὰ ἐντόπια, καὶ ξένα· συνέχει δὲ ἐμῶ μετὰ τὸ Ζάχαρι καὶ φλοιᾶς ψιλᾶς λεμονίε, καὶ κινναμώμου κόκκιν.

Ἀλλὰ τὸ μεγαλύτερον ἐμπόριον γίνεται εἰς τὰς ῥηδέιτας ψωμῆς διὰ Κοκκολάταν.

ΚΑΚΑΩΝ, ὡς ἐλαιῶν, ἀμπελῶν, καὶ τὰ ὅμοια, ὀνομασθήτω ὁ κῆπος, εἰς τὸν ὁποῖον φυτεύονται αἱ Κακαωτίεραι, δένδρα χρήσιμα, ἀλλ' ἐπειδὴ ἀγαπῶσι τὴν διακεκαυμένην Ζώνην, καὶ εἰς τὸ εὐκρατόν μας κλίμα δὲν εὐδοκιμοῦσιν, ἀφήνομεν τὴν μακροτέραν καταγραφὴν εἰς τὰς ἔχοντας ἀποικίας, ἢ κατοικούντας εἰς ἐκεῖνα τὰ θερμά κλίματα. Εἰς ἡμᾶς ἀρκεῖ τὰ μάθωμεν, ὅτι φυτεύονται μόνον μετὰ τὸ κακάον, εἰς τὸ ὁποῖον ἐμπεριέχεται μικρὸς σπόρος, καὶ ὅτι εἶναι δένδρον ποτιστικόν φυτεύομενον κατὰ γραμμάς, καὶ ποτιζόμενον μετὰ αὐλάκια, καὶ εὐδοκιμῶν εἰς τὰ ἀνω ῥηδέιτα μέρη.

ΚΑΚΟΥΜΙ. Εἶδος σκιέρου μικρῆ, κοινότατον εἰς τὰ βόρεια μέρη, καὶ πρὸ πάντων εἰς τὴν Σιβηρίαν, ζῶον ὀλόλευκον, μετὰ ἄκραν πολλὰ μαύρην τῆς ἐρᾶς, καὶ χηρῆσιμον διὰ τὸ δέρματε εἰς τὴν διφθερυγίαν. Οἱ Ὀθωμανοὶ, καὶ οἱ ὑπ' αὐτοὺς μεταχειρίζονται τὴν διφθέραν ταύτην ὡς ἐλαφρὰν, καὶ μετρίως θερμαντικὴν, καὶ τὴν στολίζουσι μετὰ τὴν συρράφην τῶν ἄκρων τῶν ἐρῶν εἰς τὴν συρράπτομένην σειρὰν τῶν δερμάτων· καὶ ἡμεῖς κάμνομεν μέγα ἐμπόριον μετὰ τὴν Ῥωσσίαν, λαμβάνοντες αὐτὰ τὰ δέρματα ἐργασμένα, καὶ πωλῶντές τα εἰς σορόκια, ἢτοι τεσσαρακοντάδας· Σορόκ γὰρ τὰ τεσσαράκοντα Ῥωσσιστί.

Οἱ Εὐρωπαῖοι Βασιλεῖς ὑπολαμβάνουσι βασιλικὸν ἔνδυμα

δύμα τὸ Κακῆμι, ἐπικαλύπτοντές το μὲ πορφυρῆν σιρ-
κὸν, καθὼς καὶ οἱ ἴδιοι τῆς Ῥωσσίας Αὐτοκράτορες.
Οἱ Παλαιοὶ Ἕλληνες ἔτ' αὐτὸ, οὔτε ἄλλο τῆς Σιβηρίας
ζῶον μὴ γνωρίσαντες, μ' ἀγαγκάζουν γὰ μεταχειρισθῶ
λέξιν βάρβαρον· ἄλλος ὅμως πλέον φιλελληνιστῆς ἢ
πορεῖ γὰ ὀνομάσῃ τὸ Κακῆμι, Λευκὸν Σκίῆρον. Οἱ δὲ
Γάλλοι τὸ λέγουν Hermine.

Τὸ ὠραῖον τοῦτο δῆμα ἤθελεν εἶναι πολλὰ ἀκριβὸν
διὰ τὴν ὠραιότητά τε, ἂν ἦτον διαρκέστερον, καὶ σπανιώ-
τερον· αὐτὰ τὰ δύο τὸ κάμην πολλὰ εὐθυνώτερον ἀπὸ
τὰ ὁμοιά τε, καὶ σκυτοπιτικά.

Λέγουσιν ὅτι τὰ Κακῆμια ὅσον εἶναι βαρῦς χειμῶνας,
ἄλλο τόσον ἔχεν τὸ δῆμα λευκὸν, καὶ τὴν ἀνοιξιν, καὶ
θέρους κιτρινοκοκκινίζουσι, καθὼς βλέπομεν πολλὰς τοιαύ-
τας διφθέρας ἐδῶ, αἱ ὁποῖαι ἂν δὲν ἦναι ἀπὸ αὐτὴν
τὴν αἰτίαν, ἀνάγκη εἶναι γὰ εἰπῶμεν, ὅτι γεννῶνται ἔ-
τως, ἀλλ' ὄχι ὅτι εἶναι καὶ ἄλλου γένους, ἀλλὰ κακού-
μια, καθὼς καὶ τὰ λευκά. Νιφίσσας, ἦτοι Ἰκτίδας με-
τονομάζομεν τὰ δεύτερα ταῦτα.

ΚΑΛΑΪΟΙ. Ἀγγεῖον πλεκτὸν γινόμενον κατὰ διάφορα
σχήματα, ὡς βαθύ, καὶ μέγα, καὶ ὀνομάζεται Κόφι-
νος ἀπὸ τῆς Λατινικῆς· καὶ μικρὸν, ἀνοικτὸν, ἀβαθεῦς,
καὶ ὡς δίσκος, ἰδιωνυμέμενον Κάνιστρον· ὅλα δὲ πλέκον-
ται κατὰ τὰ μεγέθει των ἀπὸ ξύλου· ἢ στρογγύλον, ὡς
τὰ μικρὰ ἀπὸ λεπτῆς ράβδου, λυγαριάς, ἢ ἰτέας, ἢ
καὶ ἄλλετινος εὐλυγίστου δένδρου· ἢ σχιστὸν ἀπὸ ἀ-
γριοκαστανίαν, καὶ ὅμοια εὐκολόσχιστα· μὲ χερῆλια,
καὶ ἐπικαλύμματα, ἢ χαρὶς τέτων· ἀραιά, ἢ πυκνά·
ἀπὸ μονοχρώματα, ἢ καὶ βαμμένα ξύλα, καὶ εἰς ἓνα
λόγον κατὰ τὴν χρῆσιν, ἢ τὴν θέλησιν τῶν ἀνθρώπων
πολυειδῶς, καὶ πολυτρόπως. Ὅλα ταῦτα κατασκευάζον-
ται, ἦτοι πλέκονται εἰς τὸν τόπον, καὶ χρησιμεύουσι εἰς
τὸ ἐμπόριον μόνον διὰ γὰ βάλλονται ξηραὶ πραγμα-
τεῖαι, ὡς ἐλαῖαι, ποταπὰ πύξινα, καὶ κεράτινα κτέ-
νια, καὶ παρόμοια.

Εἰς τὴν Εὐρώπην πλεκόμενα λεπτά, καὶ διαφανῆ Κά-

ρίστρα χρίσιμα διὰ τὰς γυναῖκας διὰ νὰ βάλλουν τὰ λεπτὰ ἐργόχειράτων· καὶ πυκνὰ εἰς εἶδος δίσκων διὰ τὴν Ζαχαρεψὺς· μεταφέρονται, καὶ πωλῶνται εἰς ἡμᾶς ἀπὸ τὴν Βενετιάν. Τὰ ὀπωρικὰ, καὶ τὰ φωμῖα, καὶ ἄλλα λατινα πωλῶνται εἰς καλάθια παρὰ τῶν περιοδευτῶν.

Καλαίμος λίθος ἢ Καλαῖς, ὁ Περεζὲς γινόμενος μετὰ τὴν ἀπολίθωσιν κοκκάλων, καὶ ὀδοντίων τῶν ζώων, κατὰ τὸν Πλίνιον, καὶ τὴν ἐγκριτοτέραν τῶν Νεωτέρων. Τὸ χρῶμα τῆς λίθου ταύτης εἶναι κυανῶν μεταξὺ Σαπφείρου, καὶ Βιρύλλου. Γαλλ. Galais, καὶ Τουρκίνα. Ἐγκυκλ. Σαβαρῆς.

ΚΑΛΑΜΙ. Χόρτον γνωστὸν γινόμενον εἰς τὰς ποταμὸν καὶ λίμνας, μακρὸν, καὶ εὐψυτενές, μετὰ φύλλα ὁμοίως μακρὰ, καὶ λογχοειδῆ, καὶ κενὸν εἰς τὸ ἔσω.

Εὐτοχοῦν εἰς καλάμια οἱ παραποτάμιοι, καὶ ὑγροὶ τόποι τῆς Αἰγύπτου, καὶ Ἰνδίας. Ἀπὸ καλάμι, τὸ ὀπίθιον διὰ τῆτο ὀνομάζεται Ζαχαροκάλαμον, εὐγαίνει τὸ γλυκὺ Ζάχαρι, Ἰδὲ τὸ Ἄρθρον τῆτο.

Καλάμι τῆς Ἰνδίας εἶναι τὸ μεταχειριζόμενον διὰ βακτηρίας τῶν Εὐρωπαϊῶν, καὶ μεταφερόμενον ἐκεῖθεν ἀπαρτᾶται πολὺ δι' αὐτὴν τὴν χρῆσιν. Τὰ Ἀσιατικὰ ἔθνη τὸ μεταχειρίζονται διὰ τὰ δόρατα, ὡς μακρὸν, εὐψυτενές, καὶ εὐλύγιστον.

Αὐτὸ εἶναι τὸ μεγαλύτερον ἀπὸ ὅλα τὰ καλάμια, καὶ ὀνομάζεται Ἰνδιστὶ Βαμβοῦ· ὑψώνεται 20 ἕως 25 πόδας, καὶ χονδρύνει ὅσον μπρὸς ἀνθρώπου. Χρησιμεύει διὰ ξυλικὴν οἰκοδομίαν, καὶ διὰ μεγάλα ἀγγεῖα τὸ χονδρότερον μέρος τῆς· καὶ διὰ βαστῆς, ἢτοι συρίκια εἰς τὰς ἀποφορέια τῶν ἐκεῖ κατοίκων· τὸ λοιπὸν διὰ λόγχας, βακτηρίας, ράβδους, κ. λ.

Καλάμι τῆς Αἰγύπτου, καὶ τῆς Ἰνδίας ἔδιδεν εἰς τὴν Παλαιὰς τὸ χαρτίον διὰ νὰ γράφουν. Ἰδὲ ΠΑΠΥΡΟΣ.

Κάλαμος ἦτον καὶ τὸ γραφικὸν ὄργανον, καὶ κονιδύλι ἐκείνων τῶν ἀνθρώπων, καὶ τὸν μεταχειρίζονται νῦν ὅλα τὰ Ἀσιατικὰ ἔθνη, Ὀθωμανοὶ, Ἑβραῖοι, Πέρσαι, καὶ λοιποὶ ἕως τῆς σήμερον, κόπτοντές τα κατὰ τὴν

Ὡς ἡμεῖς τὰ πτερένια (τὰ ὅποια εἶναι ἀχρηστέρα διὰ τὴν ἰδίαν εἰς αὐτοὺς καλλιγραφίαν) καὶ ἀγοράζοντες τα ἀπὸ τῆς μεταφέροντας αὐτὰ ἐμπορικῶς. Αὐτὰ εἶναι λεπτά, καὶ μὲ χονδρὸν σῶμα, καὶ ὀλίγην τρύπαν· ὑπομέλανα ἔξωθεν τὰ καλῆτερα, καὶ καλαμόχροα τὰ κατώτερα, μὲ ὀλίγης καὶ μικρῆς κόμβης, οἱ ὅποιοι εἶναι ἐλαττώματα.

ΚΑΛΑΜΑΡΙ. Ἀπὸ τῆ γραφικῆ καλάμῃ ὀνομάζεται καὶ τὸ Μελανοδοχεῖον τῶν εἰρημένων Ἀσιατικῶν Ἑθνῶν προσκολλημένον εἰς τετράγωνον, ἢ κυρίως ὀπτάγωνον, πλατὺν, καὶ μακρὺν κατ' ἀρέσκειαν σωλῆνα, δεχόμενον τῆς καλάμης ἥτοι κονδύλια, κονδυλομάχαιρον, καὶ φιλλίδι τῶν γραφέων, καὶ φορέμενον εἰς τὴν ζώνη των, καὶ χρησιμεῖον εἰς τὸ νὰ γράφην ὅπου κενθήσεν, ἢ ἐπάνω εἰς τὸ γόνυ, ἢ καὶ ἀπλῶς εἰς τὴν ἀριστερὰν παλάμην βαστῶντες τὸν χάρτην μὲ ἀρκετὴν εὐκολίαν. Τὰ καλαμάρια ταῦτα γίνονται ἀπὸ μέταλλα χρυσοῦ, ἀργύρου, καὶ ὀρειχάλκου, καὶ ξύλα, ὡς ἔβανον, καὶ ἄλλα βαμμένα, ἢ καὶ ἐλεφαντόδοντας.

Εἰς τὴν Κωνσταντινέπολιν κατασκευάζεν ἀρκετὰ, καὶ ἔχεν ὑπόληψιν εἰς ὅλην τὴν Ἐπικράτειαν μεταπωλέμενα.

Γίνονται δὲ καὶ σύριγγες στρεγγύλαι ἀπὸ χάρτην, ἔχουσαι κάτω θετὸν τὸ μελανοδοχεῖον ὀρειχάλκινον, καὶ ἐπάνω σκέπασμα ὁμοίως χάρτινον προσαρμοσμένον, καὶ ἐκβαλλόμενον, ὅταν ὁ γραφεὺς θέλῃ νὰ ἐκβάλῃ ἀπὸ τὴν σύριγγα τὰ εἰρημένα γραφικὰ ἐργαλεῖα.

Καλαμάρια εἰς τὴν κοινὴν γλῶσσαν ὀνομάζομεν καὶ τὰ ἀπλᾶ μελανοδοχεῖα, καὶ τὰ συνεχόμενα εἰς πίνακας τετραγώνης, καὶ ἐπιμήκεις, ἀναγκαῖα διὰ τὸ γράφειν, ὡς ἀμμωδιρὸν, κονδυλομάχαιρα, καὶ λοιπὰ, ὁποίας ὕλης καὶ ἂν ἦναι. Τέτων τὰ ἐγκριτότερα φέρονται ἀπὸ τὴν Εὐρώπην, καὶ πωλεῖνται εἰς τὰ ἐργαστήρια τῶν λεπτοπώλων.

Καλαμάρια καὶ εἶδος ἀναίμου ἰχθύος, ὡς ἡ σπηπία, ἀλλὰ μακρὺ, κονσειδές, μὲ κοντῆς πλοκάμης, ἥτοι ποδάρια ἔμπροσθεν, κόκκαλον ὡς τῆς σπηπίας ἔσωθεν,

Zen, καὶ πολὺ μελάνι. Τὸ Ἀρχιπέλαγος ἔχει ἀπὸ αὐτά, καὶ εἰς τὴν Θεσσαλονίκην τὰ ἔφαγα πολλάκις, καὶ δὲν τὰ λησμοιῶ ἀκόμη γίνονται καὶ ὄξειδατά, καὶ μετακομίζονται εἰς σταμνία.

ΚΑΛΑΜΠΟΪΚΙ. Ἰδὲ ἈΡΑΒΟΣΪΤΑΡΟΝ.

ΚΑΛΕΜΒΕΪΚ. Ἰδὲ ἈΛΟΪΗ.

ΚΑΛΙΑΪ. Ἀπὸ τὸ καλὸν οἱ Ἀραβες ἔκαμαν τὸ Κάλ, καὶ μετὰ τῷ Ἀρθρου Ἀλκαλ, καὶ οἱ ἀδιάφοροι εἰς τὰ ὀνόματα Χυμικοί, τὸ Ἀλκαλι. Ἐννοῦντες λοιπὸν οἱ Ἀραβες τὸ καλὸν, καὶ καθαρὸν τὸ ὀνομάζεν Κάλι, τὸ ἐναπομένον δηλαδὴ καθαρὸν μέταλλον εἰς τὰ χωνεῖα, ὁμοίως καὶ τὸ ἀπόσταγμα τῆς στάκτης Καλιάν εἶπον. Ἰδὲ ΣΤΑΪΚΤΗ.

ΚΑΪΛΣΑ, ἢ ΚΑΪΛΤΖΑ. Ἰδὲ ΠΕΡΙΣΦΥΪΡΙΟΝ.

ΚΑΪΜΗΛΟΣ, ζῶν τετράποδον, ἡμερον, φορτωματάρικον, μὲ μακρὸν λαιμὸν, μικρὸν κεφάλι, καὶ κοντὰ ὡς κομμένα ἐκ φύσεως τὰ ὠτα. Ζῆ 50 ἕως 60 ἔτη, καὶ σηκῶνει φορτίον βαρὺ, φορτιζόμενον γονατιστόν. Διαιρεῖται δὲ εἰς τρία εἶδη.

α. Τὸ ἐπισαγματικὸν, μὲ μίαν κύρτωσιν, τὸ ὁποῖον σηκῶνει ἕως 360 Ὀκάδ. βάρος.

β. Τὸ ἐπισαγματικὸν, μὲ δύο κυρτώσεις μικρότερον, καὶ ἀδυνατώτερον.

γ. Ἡ Δρομῆς, Κάμηλος ἀκόμη μικροτέρα, καὶ χρήσιμος μόνον πρὸς ἐπίβασιν· τρέχουσα δὲ μὲ ὑπερβολὴν, καὶ κατὰ συνέχειαν πολὺ περισσότερον ἀπὸ τὸν ἐγκριτότερον ἵππον. Τὰ δύο πρῶτα εἶδη εὐρίσκονται εἰς ὅλην τὴν Ἀσίαν, καὶ Ἀφρικὴν, τὸ δὲ τρίτον, εἰς τὴν Αἴγυπτον, καὶ Ἀραβίαν.

Ἡ Κάμηλος ἐπειδὴ τρώγει ὀλιγώτατον κατὰ ἀναλογίαν τῷ μεγέθους της, τρεφομένη μὲ μόνον ὀλίγον ζυμαρι, καὶ διαρκεῖ πολλὰς ἡμέρας χωρὶς νερόν, εἶναι ἀναγκαιοτάτη διὰ τὰς ἐμπορικὰς συνοδοιπορίας τῶν ξηρῶν ἐρήμων, εἰς τὰς ὁποίας ἡ προβλεπτικὴ φύσις τὴν ἐδιώρισε, καὶ χωρὶς αὐτῆς οἱ τόποι ἐκεῖνοι ἤθελον ἦναι ἐμπορικῶς ἀκοινῶνητοι. Χρησιμεύει ἄρα τὸ ζῶν τῷ

το

το πολὺ εἰς τὸ ἐμπόριον τῆς Ἀραβίας, Ἀφρικῆς, Συρίας, Μεσοποταμίας, καὶ ὅλης τῆς Περσίας, καθὼς εἰς τὰ προοίμια εἶπομεν.

Τὴν ἀνοιξὶν ἀλλάζει τὸ μαλλίτης ἢ Κάμηλος, καὶ συναζόμενον πωλεῖται, καὶ ὑφαίνονται τὰ ἐκ τῆς λεγόμενα Καμηλωτά.

Τὸ κρέας τῆς τρώγεται παρὰ τῶν Ἀσιατικῶν, καὶ ἀπὸ τὸ ἐρός τῆς γίνεται τὸ φυσικὸν ἀμμωνιακὸν ἄλας εἰς τὰς ἄμμους τῶν ἐρήμων τῆ Ἀμμωνος Διός· ὁμοίως δὲ καὶ τὸ τεχνητόν. Ἰδὲ ἈΜΜΩΝΙΑΚΟΝ ἌΛΑΣ.

Οἱ Ἀραβες λογαριάζουν τὸν πλουτόντων εἰς τὸν ἀριθμὸν τῶν Καμήλων, κατὰ τὴν ἀρχαιοτάτην συνήθειαν ἐκείνων τῶν γενῶν. Ἀνάγνωθι τὴν Ἱστορίαν τῆ Ἰώβ.

ΚΑΜΗΛΟΜΑΛΛΟΝ. Τὸ μαλλί τῆ ζῶς τῆς χρήσιμον, ὡς ἀνωτέρω, συνίστησιν ἐν ἀπὸ τὰ ἄρθρα τῆ ἐμπορίας τῆς Ἀσίας μετὰ τὴν Εὐρώπην· καλὸν εἶναι τὸ ἀπαλόν, καὶ καθαρόν, καὶ καλὰ χωρισμένον ἀπὸ τὰς ρυπαρότητας.

ΚΑΜΗΛΟΣ. Ἡ παρὰ τῶν Ἰταλῶν Γέμενα, παρὰ δὲ τῶν Γάλλων κατὰ συγκοπὴν Cable, σχοινίον χονδρὸν ἀπὸ καννάβι, ἀναγκαῖον εἰς τὰ καράβια διὰ τὸ δέσιμον τῶν ἀγκύρων· ἡ κοινὴ γλῶσσα παραλαβοῦσα ἀπὸ τῆς Ἑνετῆς τὴν Ναυτικὴν, καὶ τὰ ἐργαλεῖάτης, ἐπολιτογράφησεν ἀκρίτως καὶ τὰ ὀνόματα αὐτῶν. Ἡ παρῆσα ὅμως τῆ γένεος ἐξανάστασις δὲν συγχωρεῖ κατ' ὀρθὸν λόγον νὰ βαρβαρίζωμεν χωρὶς ἀνάγκης, καὶ νὰ μὴ λάβωμεν καὶ τὰς παρ' ἄλλων Ἐθνῶν εἰς χρῆσιν λέξεις τῆς εὐγενῆς τῶν προγόνων μας Γλώσσης, ὅποια εἶναι καὶ ἡ Κάμηλος, ζῶσα εἰς τὸ στόμα τῶν Κελτῶν, καὶ ἄχρηστος εἰς τῆς ἀπογόνους τῶν Ἑλλήνων!

Τὰ λεπτότερα ἀπὸ 3 δακτύλων περιφέρειαν κλωστὰ σχοινία φυλάττουσι γενικῶς αὐτὸ τὸ ὄνομα, τὰ δὲ χονδρότερα ὀνομάζονται Κάμηλοι, καὶ διακρίνονται ἀπὸ τὴν περιφέρειάν των κατὰ τὰ δάκτυλα, τὰ ὅποια Περγάδας οἱ Ἰταλοὶ λέγουσιν· ὥστε ὅταν εἶπω Κάμηλον 3 δακτύλων ἐννοῶ πουργαδῶν 3, καὶ ὁμοίως τὰς χονδροτέρας ἕως 20 δακτύλων.

Ὅπως δακτύλων περιφερείας ἠθελεν ἦναι ἡ Κάμηλος ἀφεύκτως συντίθεται ἀπὸ 3 χονδρῆς σχοίνες, ἔτοι ἀπὸ 3, καὶ λεπτότερα σχοινία, καὶ ταῦτα ἀπὸ πολλὰ, ἢ ὀλίγα ἀπλᾶ νήματα κατὰ τὴν χονδρότητα τῆς Καμήλου. Περὶ τοῦ κλώσματος τούτων Ἰδὲ ΣΧΟΙΝΙΟΝ.

Ἡ Κάμηλος πρέπει γὰρ ἦναι μετρίως κλωσμένη, διότι ἂν κλωσθῆ πολὺ, σπᾶνει· ἂν δ' ὀλίγον, κόπτεται· τὸ μῆκος αὐτῶν προσδιορίζεται κοινῶς εἰς 120 ὀργυάς· ἂν ὀρως κλωσθῆ πολὺ, συστέλλεται ἕως τὰς 110. ἂν δὲ μείνῃ ἀκλωστος, ὑπερβαίνει τὰς 120.

Εἰς τὰς μεθοδικὰς κατασκευὰς τῶν Καμήλων μεταχειρίζονται τὴν ἐξῆς ἀναλογίαν μεταξύ τῶν μέτρων τῆς περιφερείας, καὶ τῶν νημάτων, ἀπὸ τὰ ὁποῖα ἀποτελεῖται τὸ βᾶρος τῆς πρὸ τῆς πισώσεως.

Δάκτυλα. Νήματα. Λίτρας Γαλλικᾶς.

3	Δάκτ. περιφερείας ἔχει	48	Νήμ. καὶ ζυγίζει	192
4	_____	77	_____	308
5	_____	121	_____	484
6	_____	177	_____	696
7	_____	238	_____	952
8	_____	311	_____	1244
9	_____	393	_____	1572
10	_____	485	_____	1940
11	_____	598	_____	2392
12	_____	699	_____	2796
13	_____	821	_____	3284
14	_____	952	_____	3808
15	_____	1093	_____	4372
16	_____	1244	_____	4976
17	_____	1404	_____	5616
18	_____	1574	_____	6296
19	_____	1754	_____	7016
20	_____	1943	_____	7772

Ἄφ'

Ἄφ' ἑ ἐτοίμασθῆ ἢ Κάμηλος μετὰ τὸ κλώσμα, ἀλίφεται μὲ τὴν ὑγρὰν πίσσαν, ἢ ζώπισσαν (κατράμι) διὰ τὰ προφυλαχθῆ ἀπὸ τὸ σάπισμα, ὅσον εἶναι δυνατὸν περισσότερον.

Κάμηλος καλὴ εἶναι ἢ Νεόκλωστος, καὶ Νεοπίσσωτος, καὶ φυλαγμένη ἀπὸ σύγκαυμα, τὸ ὁποῖον γεννᾶται ἀπὸ τὴν ὑγρότητα, ἢ τῶν νημάτων, ἢ καὶ τῆ τάπε τῆς διαμονῆς τῆς, καὶ ἀπὸ τὴν ἰδίαν ὑγρόπισσαν, ὅταν μείγῃ πολὺν καιρὸν ἀμεταχείριστος.

Ἄλλα τὰ καράβια ἔχουν τέσας καμήλας, ὅσας καὶ ἀγκύρας, ἀπὸ τὰς ὁποίας, καὶ προσονομάζονται, ἢ τῆς ἐλπίδος, τὴν δευτέραν, τῆ ρυμζλκήματος, καὶ τὰς λοιπὰς.

Κάμηλον ὀνομάζουσι οἱ Ναύκληροι τὸ ἀπόστημα 120 ὀργυῶν ἀπὸ τὸν αἰγιαλὸν, ὥστε ὅταν εἰποῦν ὅτι ἄραξαν τρεῖς Καμήλας μακρὰν ἀπὸ τὴν ξηρὰν, ἐννοῦν 360 ὀργυῶς, καὶ τὰ λοιπὰ ὁμοίως.

Κλώθονται Κάμηλοι ἐξαιρέτοι εἰς τὴν Κωνσταντινέπολιν διὰ τὸν στόλον, ἀλλ' ὀλίγοι διὰ τὰ ἐμπορικὰ καράβια, ὅθεν μεταφέρονται ἀπὸ τὴν γείτονεύσαν Ῥωσσίαν πολλὰ, καθὼς καὶ σχοινία, καὶ πωλοῦνται μὲ αὔξησιν τῆ ἐμπορίας. Πωλοῦνται μὲ τὸ Καυτάρι.

ΚΑΜΗΛΩΤΑ. Ὀνομάζονται τὰ Τερμιστὶ Σαλία τῆς Ἀγκύρας, καὶ τῆς Εὐρώπης, ἐπειδὴ κατ' ἀρχὰς ὑφάνθησαν ἀπὸ τρίχας Καμήλας· τῶρα ὁμῶς γίνονται ἀπὸ διάφορας τρίχας, καθὼς τῶν Αἰγῶν τῆς Ἀγκύρας, καὶ τῶν λοιπῶν, τὸ Ἰπομασχάλιον, ὡς ἀπαλότερον, καὶ τῆς ἰδίας Καμήλου καὶ ἢ στημόνι, καὶ ὑφάδι ἀπὸ τρίχα, ἢ μόνον στημόνι, καὶ τὸ ὑφάδι μικτὸν ἀπὸ τρίχα, καὶ μετάξην· ἢ τὸ ὑφάδι ἀπὸ τρίχα, καὶ τὸ στημόνι γῆμα λινόν· ὅλα αὐτὰ ὀνομάζονται Camelots.

Τὰ Καμηλωτὰ τῆς Ἀγκύρας ὑπερβαίνουσι ὅλα τὰ τῶν λοιπῶν μερῶν διὰ τὴν λεπτότητα τοῦ νήματος, τὴν ἀπαλότητα, καὶ τὴν πυκνότητα τῆ ὑφάσματος, καὶ εἶναι πολὺχρηστα εἰς τοὺς μακρὰ ἐνδεδυμένους κατὰ τὸν Ἀσιατικὸν τρόπον· μάλιστα δὲ ἀναξυρίδας, καὶ καλο-

και-

καιρινὰς χλαίνας (τζουβέδες)· τὸ ὕφασμά των εἶναι στενὸν, καὶ τὸ κομμάτι περὶ τὰς 30 πηχ. Πωλοῦνται δὲ μὲ τὴν πῆχυν, βαμμένα εἰς πολυειδῆ χρώματα.

Τὰ τῆς Ἀγγλίας εἶναι πλατύτερα σχεδὸν τὸ διπλῆν, καὶ μ' ὅλην τὴν εὐδυνώτερα διὰ τὴν κατωτέραν ποιότητά των.

Εἰς τὴν Βαρβαρίαν ὑφαίνονται Καμιλωτὰ χρήσιμα διὰ σκέπασμα τῆς κεφαλῆς τῶν ἀνδρῶν εἰς τὰς βροχὰς, καὶ κρύον· ἀπὸ τὰ ὁποῖα τὰ καλλήτερα εἶναι λεπτά, καὶ μὲ μετὰξι μικτὰ ὑφασμένα, ἄλλα εἶναι μεσαῖα, καὶ ἄλλα μικρὰ, καὶ ποταπὰ, ἀπὸ μόνον χονδρὸν Καμιλόμαλλον. Πωλοῦνται δὲ μὲ τὸ κομμάτι, καὶ τὰ περισσότερα λευκὰ διὰ νὰ βαφῆν καθὼς θέλει ὁ ἑκασταχῆ ἀγοραστής· καὶ ὀνομάζονται Σάλια.

Τὰ μικρότερα χρησιμεύουν, καὶ διὰ ζωνάρια τῶν πτωχῶν, καὶ τὰ μεγάλα ράβπτονται χειμωνήσια ἐνδύματα, ἢτοι χειριδωτοῖ σχιστοῖ χιτόνες τῶν ἀνδρῶν (Ἐντερία).

Ὅλα ταῦτα μεταφέροντες οἱ ἴδιοι Ἀραβες τὰ πωλοῦν ὁμῆ μὲ τὰς ἐκεῖ πλεκομένους ἐρυθρὰς πίλους, οἱ ὁποῖοι ἀπὸ τοῦ Φῆς τόπου Μυρμητανικοῦ, ὀνομάζονται Φέσια, καὶ κάμνουν ἀρκετὸν ἐμπόριον. Ἰδὲ ΠΙΛΟΣ.

Καμιλωτὰ ὀνομάζονται, καὶ τὰ μεταξωτὰ ὑφάσματα, ὅσα μετὰ τὸ στίλβωμα εἶναι στερεὰ, καὶ ὑελιστερά, καὶ κυματηρὰ, καθὼς εἶναι οἱ λεγόμενοι Τερκιστὶ Χαρέδες, καὶ Ἰταλιστὶ Ταβίνια τῆς Μεσσήνης, καὶ τῆς Βερώνης, καὶ ἄλλων μερῶν. Οἱ κάτοικοι τῆ Ὀθωμανικῆ Κράτους προτιμῶσι τὰ τῆς Μεσσήνης. Ἰδὲ ΤΑΒΙΝΟΝ.

ΚΑΜΙΝΙΔΙΑ ἢμπορῆν εὐαρμόστως νὰ ὀνομασθῆν τὰ μικρὰ πηλίνα χωνεῖα, εἰς τὰ ὁποῖα καίεται ὁ καπνὸς τῶν καπνοσυρίγκων κατὰ τὸ Ἰταλικὸν Caminetto, καὶ ὄχι Λεγῆς κατὰ τὸ Τερκικόν.

Κατὰ τὴν Ἀσιατικὴν χρῆσιν τὰ Καμινίδια εἶναι χωρισμένα ἀπὸ τὴν σύριγγα, καὶ προσαρμόζεται εἰς αὐτὴν μὲ τὴν ἐνδεσιν τῆς ράβδος εἰς τῆ Καμινιδίε τὴν μικρὰν, καὶ κωνικῶς τρυπημένην ἑρᾶν. Τὸ δὲ χωνεῖον τῆ καμινιδίε πολυτρόπως κατασκευάζεται ἀπὸ πηλὸν κόκ-

μινον, κίτρινόξανθον λευκόν, και μελανόν, και ἡ ἀπλήρη ἢ και χρυσαμένον· εἰς τὴν Κωνσταντινέπολιν εὐδοκιμεῖ μεταξύ τῶν Τέρκων ἡ τέχνη αὕτη, και ἀποτελεῖ ἀρετὸν ἐμπόριον ἐσωτέρικόν.

Κατασκευάζονται Καμινίδια και ἀπὸ λευκόν, και ἀπαλόν ἀργιλλόν τῆς Ἑσκι Σταμπόλ τῆς Βιθυνίας, ἀλλ' αὐτὰ ὅσον εἶναι ἀχρηστά διὰ τὰς Τέρκας, ἄλλο τόσον ζητοῦνται εἰς τὴν Οὐγκαρίαν, και Ὀλλάνδαν, και στέλλονται πολλὰ ἐμπόρικῶς. Ἴδὲ ἌΡΓΙΛΛΟΣ.

Καμινίδια εἰς εἶδος χωρεῖ ἀπὸ κόκκινον πηλόν, και κατασκευάζονται διὰ τὰς Περσικὰς Καπνόςυριγκας (Ναργκελέδες) τῶν ὁποίων τὸ μέσον διαχωρίζει τρυπήτὸν διάφραγμα ἀπὸ τὸν ἴδιον πηλόν, διὰ νὰ μὴ καταβαίνει τὸ χόρτον, ἀλλὰ μόνος ὁ καπνός τε. Ἴδὲ ΦΙΑΛΟΣΥΡΙΓΞ.

ΚΑΜΠΕΧΙΟΝ. Cambech, ξύλον βαφικόν. Ἴδὲ ἸΝΔΟΔΕΝΔΡΟΝ.

ΚΑΜΦΟΡΑ. Σῶμα διαφόρε τινός ἐσίας ἀπὸ τὴν ρητήνην, ἄλας πτητικόν, χυμὸν, ἀσφαλτον, και κόμμι, ἀλλὰ μικτόν τι ἐκ τετῶν ξηρῶν, λευκόν, διαφανές, εὐθραυστόν, μὲ μυρωδιάν πολλήν, και ὀξεῖαν, διαλυόμενον εὐκόλα εἰς τὸν αἶρα, μὲ ὀλίγην θερμότητα φλογιζόμενον εὐκόλα, και καῖον μέσα εἰς τὰ νερά, και χιόνια, και δύσκολα σβύμενον· διαιρεῖται δὲ εἰς Φυσικὴν, και Κατασκευαστήν.

Ἡ Φυσικὴ εὐρίσκεται εἰς τὴν Βάρον μέρος τῆς Νήσου Σαμάτρας, ὡς κόμμι, ἢ μεταξύ εἰς τὴν φλοιάν δένδρου μεγάλου, και ὀμωνύμου, και εἶναι ἐξαιρετός· ἢ μετὰ τὴν διατομὴν τῆς φλοιᾶς τοῦ κόμμου, και τῶν χονδρῶν στελέχων ἀποστάζουσα εἰς πολλὰ μέρη τῶν Ἀνατολικῶν Ἰνδιῶν.

Ἡ δὲ Κατασκευαστὴ γίνεται εἰς τὴν Ἰαπωνίαν μετὰ τὸ ἀμβυκάρισμα (ἀμβύκισμα) τῶν βραζομένων μικρῶν ριζῶν, και κλώνων δένδρου ἐκεῖ ὀνομαζομένου Κρονόσκι. Οἱ ἀμβικὲς τῶν εἶναι ὡς οἱ ἐδικοίμας λέβητες διὰ τὸ διαστάλαγμα τῆς Οἰνοπνεύματος· και ἀφ' ἐβράσεν 48 ὥρας,

ώρας, καὶ κρυώσκειν εὐρίσκεται ἡ Κάμφορα κολλιμένη εἰς τὸ σκέπασμα τῆς Ἀμβυκός· αὕτη ὅμως εἶναι πολὺ κατώτερα.

Εἰς τὴν Εὐρώπην ἐφέρετο ὅλη ἡ Κάμφορα παρὰ τῶν Ὀλλανδῶν, καὶ παρ' αὐτῶν ἐπωλεῖτο, ἢ ἀκάθαρτος, ἢ καθαρισμένη, καὶ λεπτυσμένη, Raffinata.

Ὁ τρόπος τοῦ νὰ καθαρισθῇ ἡ Κάμφορα εἶναι εὐκόλος· βάλλεται εἰς ἀγγεῖον καλὰ σκέπασμένον, καὶ γεμάτον κατὰ τὸ ἥμισυ μὲ ἀκάθαρτον Κάμφοραν καλὰ κοπανισμένην, καὶ μὲ τὴν φωτίαν θερμαινόμενην ὑψεῖται κατὰ τὴν φράσιν τῶν Φαρμάκοποιῶν, ἢ τοῖ ἀναβαίνει ἐπάνω ὅλη ἢ λεπτή, καὶ καθάρᾳ· τὸ δὲ μένον κάτω εἶναι χῶμα ἀχριστόν· ἡ καθαρισθεῖσα λυομένη μὲ ὀλίγον πῦρ χύνεται εἰς προπλάσματα, καὶ λαμβάνει ὁποῖον σχῆμα θέλει ὁ καθαριστής.

Ἡ καθαρισμένη Κάμφορα πρέπει νὰ ᾖναι λευκοτάτη, χωρὶς κηλίδας, διαφανής, ἐλαφρὰ, εὐθραυστος, μὲ δυνατὴν καὶ ἀνυπόφερτον μυρώδιαν, καὶ νὰ καίηται χωρὶς νὰ μένη παντελῶς· εἰς τὴν Ὀλλάνδαν εἶναι ἡ καλύτερα.

Διὰ νὰ φυλαχθῇ ἡ Κάμφορα ἀπὸ τὸ ἐξάτμισμα, τὸ ὁποῖον πάσχει μὲ ἐλάττωσιν τῆς βάρους της, καὶ ζημίαν τῆς πωλητῆς, πρέπει νὰ φυλαχθῇ μέσα εἰς πίτυρα, ἢ λιγύσπορον.

Ἀπὸ τὴν Κάμφοραν ἐκβάλλεται ἔλαιον διὰ τῆς βοήθειας τῆς πνεύματος τοῦ Νίτρου, καὶ φημίζεται διὰ τὴν ἴασιν τῶν κοκκάλων ὅταν πάσχεν ἀπὸ εὐρώτα.

ΚΑ'ΝΘΗΛΑ. Τὰ στραβά ξύλα τῆς πρύμνης τῶν παραβίων.

ΚΑΝΙ'ΣΤΡΙ. Ἀπὸ τοῦ Ἑλληνικοῦ Κανούν. Ἴδὲ ΚΑΛΑ'ΘΙ.

ΚΑΝΝΑ'ΒΙ, χόρτον, τῆς ὁποῖας καρπὸς τὸ Κανναβοῦρι, χρήσιμον διὰ τροφήν τῶν πτηνῶν, καὶ διὰ ἔλαιον· καὶ κᾶυλός, καὶ κλόνοι χόνδροι, ἀπὸ τῆς ὁποῖας γίνεται τὸ λεγόμενον καννάβι, χρήσιμον διὰ χόνδρα σχοι-νία, καὶ παρία.

Τὸ

Τὸ χόρτον τῆτο σπείρεται κατ' ἔτος, καὶ αὐξάνει εἰς σχῆμα θάμνης, ἥτοι χαμοδένδρου. Ὁ στέλεχός τε γίνεται χονδρὸς, καὶ ἄρκετός διὰ τὰ κάμη ἄνθρακας, χρησιμεύοντας εἰς τὴν κατασκευὴν τῆς πυρίτιδος· τὰ φύλλα τε γίνονται ἀπὸ 5 ἕως 6 ὀμῶ παρόμοια μὲ τὰ τοῦ Φράξου, ὀδοντωτὰ, καὶ δυσώδη· ὁ καυλὸς καὶ οἱ κλόνοι του εἶναι κενοὶ ἔσω· καὶ ἡ φλοιὰ του συνίσταται εἰς πολλὰς ἴνας συνδεδεμένας μὲ ἐπιδερμίδα εὐσηπτον· τὸ Κανναβούρι, ἢ Κανναβόσπορον εἶναι κόκκος μικρὸς, στογγύλος, στακτόχρως, καὶ γεμάτος ἀπὸ λευκὴν καὶ στερεὰν οὐσίαν ἀναβλαστάνων εἰς ἐκάστην ρίζαν κατὰ κορυφὴν εἰς σχῆμα κεκρυφάλλου (φούντας).

Οἱ Παλαιοὶ μὴ γνωρίζοντες τὴν φυσικὴν διάταξιν τῶν φυτῶν, καὶ χόρτων εἰς ἄρσενικά, θηλυκά, καὶ ἔρμαφρόδιτα, ἐστοχάζοντο ὅτι εἶναι δύο εἰδῶν καννάβι, ἀλλ' οἱ Νεοὶ διακρίναντες ταῦτα, διαιρῶν τὸ Καννάβι, καθὼς τὴν συκῆν, τὸν φοῖνικα, καὶ ἄλλα εἰς ἄρσενικὸν καὶ θηλυκόν· ὥστε ἀπὸ τὸ ἄρσενικὸν λαμβάνεται τὸ καλῆτερον Καννάβι, καὶ ἀπὸ τὸ θηλυκόν, ὁ σπόρος καὶ μελανώτερον Καννάβι. Τὸ Καννάβι σπείρεται τὸν Μαῖον, καὶ θερίζεται ἀπὸ τὰς ἀρχὰς ἕως εἰς τὰ τέλη τῆς Αὐγύστου Μηνός. Σημεῖον τῆς ὠριμότητός του εἶναι τὸ κιτρίνισμα τῶν φύλλων· τὸ ἄρσενικὸν γίνεται ὀγλιγωνώτερον 2 καὶ 3 ἑβδομάδας.

Ὅταν θερισθῆν, τὸ μὲν ἄρσενικὸν κτυπώμενον, ἀναδίδει δυσωδίαν μὲ κόνιν λεπτὴν. Τὸ δὲ θηλυκὸν μετὰ 10 ἢ 12 ἡμέρας ἀποκόπτεται τὸν καρπὸν τε, συναζόμενον εἰς θημωνίας ἀμφοτέρα.

Βαλλόμενα μετὰ ταῦτα τὰ ἄχυρά των εἰς νερὸν, σήπονται εἰς ὀλίγας ἡμέρας, καὶ ἐπομένως τὰ δεμάτια βάλλονται εἰς τὸν καπνὸν, διὰ τὰ χωρίση ἢ ἵνα ἀπὸ τὸ ἄχυρον, καὶ ἔτω κτενίζεται μὲ σιδηρὰ μεγάλα κτένια, καὶ ἀποτελεῖται καννάβι.

Ὅλα τὰ σχοινία, χονδρὰ πανία, καὶ παρόμοια γίνονται ἀπὸ τὰς ἴνας τῆς Κανναβίης· τὸ δὲ ὑπόλοιπον εἶναι καὶ λέγεται στυππεῖον, χρήσιμον διὰ τὰ στυππώ-

μα

ματα τῶν ἀγγείων, καὶ διὰ σύνδεσμον τῆς ἀσβέστης εἰς τὴν Τεκτονικὴν, καὶ ἄλλα.

Ἡ Εὐρώπη καρποφορεῖ εἰς Καννάβι, ἀλλ' ἡ Ῥωσσία πλετεῖ ἀπὸ αὐτοῦ, καὶ πωλεῖ ἔξω μεγάλας ποσότητας· τὸ καλῆτερον ἐμβαίνει ἀπὸ τὴν Ῥίγαν, καὶ Καινισβέργην, καὶ ἐκεῖθεν, καθὼς καὶ ἀπὸ τὴν λοιπὴν Ῥωσσίαν λαμβάνει ἡ Ἀγγλία τὰς ἀναγκαίας μεγάλας ποσότητας διὰ τῆς στόλης της, ὁμοίως καὶ ἡ Ὀλλάνδα, Ἰσπανία, κ.λ.

Ἀπὸ τὸ Καννάβι κατασκευάζονται οἱ Πυροτεχνητοὶ Σπόγγοι, μὲ τῆς ὁποίας δίδεται φωτὶα εἰς τὰ κανόνια, καὶ ἄλλα μεγάλα πυροβολικὰ ὄπλα.

Μὲ τὰ στυππεῖα φράσσονται, καὶ πισσώνονται αἱ χαραμάδες τῶν σανιδίων εἰς τὰ κάραβια, καὶ δι' αὐτὰς ὅλας τὰς χρείας τὸ Καννάβι ἐμβαίνει πολὺ εἰς τὸ ἐμπόριον.

Τὰ Ἀνατολικὰ παράλια τῆς Βαλτικῆς ἔχον πολὺ Καννάβι, καὶ ἀναπληρῶν τὰς χρείας τῆς Βασιλευούσης τῆς Ὄθωμανικῆς Βασιλείου, καὶ τὸ ἐμπόριον τῆτο εἶναι εἰς τὰς χεῖρας τῶν αὐτοχθόνων Ὄθωμανῶν. Ὅμοίως καὶ Κανναβόσπορον.

KANNABE'ΛAIION. Τῆτο γίνεται, ὡς τὸ Λινέλαιον, ἀλλὰ κατώτερον. Ἰδὲ **LINE'ΛAIION.**

Τὸ Καννάβι γίνεται εἰς τὰ Βόρεια κλίματα, ἀλλ' ἡ Ἰταλία κάμνει τὸ καλῆτερον ἀπὸ ὅλα τὰ γνωστὰ μέρη· μετὰ τοῦτο προτιμᾶται τὸ Καναδινόν, καὶ ἔπειτα τ'ἄλλα.

Καλὸν Καννάβι εἶναι τὸ σύμμικτον ἐξ ἡμισείας ἀπὸ ἀρσενικόν, τὸ ὁποῖον εἶναι μακρύτερον, καὶ ἀπαλότερον, καὶ ἀπὸ Φηλυκόν, τὸ ὁποῖον εἶναι σκληρότερον, καὶ κοντότερον· πρέπει δὲ νὰ ᾖναι λεπτόν, μελανόν, μὲ ὀλίγην ἐλαστικότητα, καὶ χωρὶς παραμικρὰν ὀσμὴν σήφως, ἢ εὐρωτιάσεως.

KANNE'ΛΛA, τὴν ὁποίαν διὰ τὸ Ἑλληνικώτερον ὠνόμασα **KINNA'MΩMON,** καὶ Ἰδὲ τῆτο.

KANO'NION, τὸ ὁποῖον Βομβάρδαν εἰς τὰ Γεωγρα-

φιθέντα μου ὠνόμασα, διὰ τὸν Βόμβον, ἦτοι ἤχόν του, καὶ ἄλλοι Πυροβόλον ὄπλον, καὶ ἄλλοι ἄλλως προσεῖπον· ἐδῶ δὲ πολιτογραφῶ ἔτω τὴν λέξιν διὰ τὸ εὐληπτον ἀπὸ τοῦ Χαίνω, διότι ἀνοικτόστομον, καὶ εὐθύ, ὡς οἱ λεγόμενοι τῶν Γεωμετρῶν κανόνες. Εἶναι δὲ τὸ γνωστὸν ὄπλον διὰ τὰς ἀνθρωποφθόρους πολέμους, καὶ τὰς καταπορθήσεις τῶν φρερίων, χυρόμενον ἀπὸ ορείχαλκον (τὸ ὁποῖον εἶναι καλῆτερον), καὶ ἀπὸ σίδηρον, μὲ τρύπαν στρογγύλην, καὶ εὐθυτάτην, γεμιζόμειον κατὰ μέτρον τῆς πυροτεχνικῆς ἀπὸ πυρίτιν κόνιν, καὶ ἀποσφενδονίζον τὴν ἐντιθεμένην σφαῖραν, ἢ πάλαν ἐναντίον τῶν ἐχθρῶν. Ἐπειδὴ ὅμως εἶναι πραγματεία ἐμποδισμένη εἰς τὰς Ἐμπόρους, ἐκτὸς μικρῶν τιμῶν, καὶ ὀλιγωτάτων χρησίμων διὰ τὰ ἐμπορικὰ παράβια, περιττὸν εἶναι νὰ καταγράψωμεν πλατύτερον περὶ τῆς.

Κανόνιον λέγεται καὶ ὁ σιδηροῦς κυλινδροειδῆς σωλὴν τῶν τυφεκίων, καὶ ἄλλων μικρῶν πυροβολικῶν ὄπλων, περὶ τοῦ ὁποῖου Ἰδὲ ΤΥΦΕΚΙΟΝ.

ΚΑΝΩΝ. Ἐργαλεῖον τῆς Γραφικῆς, ξύλινον ἢ μεταλλικόν, μακρὸν, καὶ ὀλίγον πλατὺ, μὲ εὐθυτάτην πλευρὰν, εἰς τὴν ὁποῖαν ἐπιστήριζόμενον τὸ κορυφίον, διαγράφονται αἱ εὐθεῖαι γραμμαὶ εἰς τὰ κατάστιχα, καὶ ἄλλα. Ἰταλογαλλικῶς Riga, καὶ Regle, τὸν λέγομεν.

ΚΑΠΙΛΛΑΡΙΟΝ, ἀπὸ τοῦ Καπίλλοι Λατινικῆ, σημαίνοντος τὰς τρίχας. Ἰδὲ ΠΟΛΥΤΡΙΧΟΝ. Κατασκευάζεται ἐκ τούτου καὶ συρόπιον ἐπωρυμούμενον μὲ αὐτὸ, καὶ εἶναι καλὸν ποτὸν τὸ ἠλεκτρόχρου, καθαρόν, διαφανές, γλυκὺ, καὶ χωρὶς εὐρωτίαςιν. Ἡ Μασσηλία ἔστειλε πολλὰ εἰς τὴν Μεσόγειον Θάλασσαν, κατασκευαζόμενα ἀπὸ τὸ πολύτριχον τοῦ Μοιτπελλιέρου, καὶ τοῦ Καναδικοῦ, καὶ πωλούμενα εἰς μικράς, καὶ στενοστόμους φιάλας, Καπιλλιέρας ὀνομαζόμενας.

ΚΑΠΝΟΧΟΡΤΟΝ, ὀνομάζω τὸ Νικοτιανοῦ χόρτον, διὰ τὴν δοθεῖσαν αἰτίαν εἰς τὴν λέξιν Νικοτιανή, τὸ ὁποῖον μετὰ τὴν 19'. Ἐκατονταετηρίδα συγχρόνως μὲ τὸν

τὸν Καφὲν ἐμβῆκεν εἰς χρῆσιν εἰς τὴν Εὐρώπην, καὶ εἰς ἡμᾶς (εἰς τὴν Περσίαν φαίνεται νὰ ἦναι παλαιότερα ἢ μεταχειρίσις του) καὶ δαπανῶνται τῶρα μεγάλα ποσότητες διὰ τῶν Καπνόςυριγκων εἰς ὅλην τὴν Τουρκίαν διὰ τὴν καθεστικὴν μας ζώην· ὀλιγώτερον εἰς τὴν Εὐρώπην μὲ αὐτὴν τὴν χρῆσιν, ἀλλὰ περισσοτέρα καπνοκόνις, καὶ εἰς ἓνα λόγον, τὸ χόρτον τοῦτο, ἢ μὲ τὸν καπνόν, ἢ μὲ τὴν κόνιν του ἔγινε κοινοτάτης χρήσεως, καὶ δαπανῶνται θησαυροὶ δι' αὐτό.

Πρῶτοι οἱ Ἴσπανοὶ ἔφερον ἀπὸ τὴν Ταβάκον Ἐπαρχίαν τοῦ Ἰουκατάμου (ἀπὸ τὴν ὁποίαν ἔλαβε καὶ τὸ ὄνομα) τὸ χόρτον τοῦτο εἰς τὴν Εὐρώπην περὶ τὸ 1550 ἔτος, καὶ ἐκεῖθεν διεδόθη.

Τὸ χόρτον τοῦτο βλαστάνει, καὶ αὐξάνει μονόκλωνον, ἢτοι εἰς μακρὺ, καὶ θρεμμένον καλάμι μὲ φύλλα μεγάλα, ἢ μικρότερα κατὰ τὸ εἶδος, καὶ τὴν ποιότητα τῆς γῆς, καὶ τοῦ κλίματος· κάμνει ἄνθος κωνοειδὲς διεσχισμένον εἰς πέντε πέταλα, καὶ βασταζόμενον ἀπὸ μονόφυλλον κάλυκα, καὶ σπóρον πολὺν, μαῦρον, καὶ μικρόν· χρήσιμα δὲ εἶναι μόνον τὰ φύλλα του.

Αἱ Εὐρωπαϊκαὶ ἀποικίαι εἰς τὴν Ἀμερικὴν φυτεύουσι, καὶ στέλλουσι εἰς τὴν Εὐρώπην μεγάλας ποσότητας διακρινομένας εἰς ταῦτα τὰ τέσσαρα εἶδη· Πετοῦν, μὲ φύλλα μακρὰ, καὶ στενὰ, σαρκώδη, καὶ μὲ χνεῖδι. Γλωσσοειδὲς, μὲ φύλλα ὅμοια μὲ τὴν γλωσσάν τε βοός. Ἀμαζόνειον, ἀπὸ τῆς ποταμῆς τῶν Ἀμαζόνων παρονομασθέν, μὲ φύλλα ὁμοίως μεγάλα, ἀλλὰ πλατύτερα· καὶ μὲ περισσότερον χυμόν· καὶ Βερίνον, μὲ μακρὰ, λεπτὰ, καὶ ῥυτιδωτὰ φύλλα· ὅλα ἔχουσι ὅμοιον τὸν σπóρον, καὶ τὴν χρῆσιν, ἀλλ' ὄχι καὶ τὴν ποιότητα.

Εἰς τὴν Βιργινίαν, ὅπου γίνεται τὸ καλλίτερον Καπνόχορτον τῆς Ἀμερικῆς, παρατηροῦν νὰ κόβουσι τὰς κορυφὰς τοῦ χόρτου μετὰ τὸ ἄνθος, καὶ μερικὰ ἀπὸ τὰ φύλλα, διὰ νὰ τραφοῦν τὰλλα καλά· πανταχοῦ ὅμως συνάζοντες τὰ φύλλα, τὰ κρεμοῦσι εἰς τὸν ἀέρα διὰ νὰ μαρανθοῦν, καὶ ἔπειτα τὰ σωρεύουσι, ἢ τὰ περιτυλίσ-

σεν

σουν κατά διαφόρους τρόπους, και συνηθείας, και τὰ πωλοῦν, και μεταπέμπουν ὅπου ἡ ἐμπορικὴ χρεία τοὺς προσκαλέσει.

Εἰς τὴν Μακεδονίαν φυτεύουσιν πολὺ Καπνόχορτον, ἀπὸ τὸ ὁποῖον καλῆτερον διὰ καπνομεταχείρισιν εἶναι τὸ Γενιτζέ, βαλμένον εἰς μικροὺς Φακέλλους (Βογτζάδες) ἢ και μεγάλας Βάλλας 50 ἕως 60 ὀκάδων· τὸ τοῦ Καραδάγ σπαγίως χρησιμεύει διὰ καπνὸν, και τὸ περισσότερον διὰ καπνοκόνιν, καθὼς και ὄλον τὸ λεγόμενον Κοινὸν, συναζόμενον εἰς τὸ Πετρίτζι, πλησίον τῆς Μελενίκου. Αὐτὰ εἶναι τὰ τρία εἶδη τοῦ Καπνοχόρτου, τὰ ὁποῖα αὐξάνουν πολὺ τὸ ἐμπόριον τῆς Θεσσαλονίκης μετὰ τὴν Ἰταλίαν, και Αἴγυπτον.

Συναζονται οἱ καπνοὶ ἀπὸ ἐπιστάτας Ὁθωμανοὺς, μετὰ προπληρωμὰς, διὰ τὰς ὁποίας χαρὶς ὁμολογίας μετὰ ἀξιωματικὸν ἐμπιστοσύνην φέρουν καπνὸν, δίδοντές τον εἰς τὸν ἐμπορον κατὰ τὴν ἀποκομμένην κοινὴν τιμὴν εἰς τὸ φορτίον 105 ἕως 110 ὀκάδων· βάλλονται εἰς τὰς ἀποθήκας ἀπὸ 2 ἕως 3 βάλλας ἐπάνωται, και μετατοπίζονται δις τῆς ἐβδομάδος, διὰ νὰ μὴ ἀνάψουν, και ἀφ' οὗ ξηρανθοῦν ζυγίζονται, και βάλλονται εἰς τὰ καράβια.

Τὰ φύλλα Καραδάγ, και Κοινὰ θημωνιαζόμενα περιτυλίσσονται μετὰ τρίχιον Σακκίον μαῦρον· τὰ τοῦ Γενιτζέ, καθὼς εἶπομεν, ὅταν ἦναι εἰς βάλλας, τυλίσσονται μετὰ λευκὸν χοιδορόρρουχον (ἀβάν) ὅταν δὲ εἰς φακέλλους, μετὰ λευκὸν παγίον· οὗτοι εἶναι κιτρινωποὶ, και ἐκεῖνοι κιτρινόμαυροι, και καστανοί.

Εἰς τὸν Ἀλμυρὸν τὸ Καπνόχορτον ἔχει πνεῦμα, και καιόμενον σπινθηροβολεῖ. Εἰς τὴν Ἄρταν ὀλίγος, ἀλλὰ καλὸς γίνεται, ὁμοίως και εἰς τὸ Δυρράχιον τῆς Ἀλβανίας.

Τὰ καλῆτερα Καπνόχορτα στέλλονται διὰ τὴν Κωνσταντινούπολιν ἀπὸ τὴν Αἴνον, Καβάλαν, Θεσσαλονίκην, και Ἀλμυρὸν· τὰ κατώτερα χρησιμεύουν διὰ καπνοκόνιν, και στέλλονται εἰς τὰ εἰρημέτα μέρη τῆς Ἰταλίας.

λίας, καὶ Αἴγυπτον, ἀφ' ἧς λάβη ἡ Βασιλεία τὸ χρειώδες διὰ τὰ Μονοπωλεῖα τῆς Καπνοκόνεως.

Ἡ Συρία κάμνει καλόν, καὶ παχὺ Καπνόχορτον, ἀλλὰ βαρὺ καὶ πλησιάζον εἰς τὸ λεγόμενον Τούμπεκί, Καπνόχορτον τῆς Περσίας, καὶ Μεσοποταμίας, χονδρόν, καὶ σωματῶδες κίτρινον, καὶ μεταφερόμενον ἐδῶ τριμμένον εἰς σακκίᾶ λινά, ἢ κανναβήσια.

Χρῆσις τοῦ Καπνοχόρτου.

Μεταχειρίζομεθα τὸν καπνὸν τοῦ χόρτου τούτου κατὰ τέσσαρας τέτες τῆς τρόπους. α'. Μὲ τὰς Καπνοσύριγκας, τὸ ὁποῖον εἶναι κοινὸν εἰς ὅλην τὴν Τερκίαν, εἰς τὴν Ὀλλάνδαν, καὶ εἰς πολλὰ ἄλλα μέρη. β'. Μὲ τὰς Φιαλοσύριγκας (Ναργκελέδες) ἐφεύρημα Περσικὸν διὰ νὰ μεταχειρισθοῦν τὸ δυνατόν, καὶ δριμύ Καπνόχορτόντων, τὸ ὁποῖον ἀφ' οὗ πλυθῆ, καὶ χάσῃ ὀλίγην ποιότητάτου, βαλλόμενον εἰς τὸ καμινίδιον, διαπέμπει τὸν καπνὸν διὰ τοῦ νεροῦ τῆς φιάλης εἰς τὸν σωλῆνα, καὶ μ' ὅλον τῆτο ἀκόμη εἶναι δριμύς. γ'. Εἰς Σιγάρους κατεσκευασμένους εἰς τὴν Ἰσπανίαν ἀπὸ τὸ Ἀμερικανὸν Καπνόχορτον· εἶναι δὲ οὔτοι φύλλα τοῦ χόρτου περιτυλιγμένα, χονδρά, καὶ μακρὰ ὅσον ὁ δάκτυλος· ἀνάπτονται ἀπὸ τὸ ἓν, καὶ καιόμενοι δίδουν ροφούμενον τὸν καπνὸν εἰς τὸν βαστῶντα αὐτοὺς εἰς τὸ στόμα ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος. δ'. Μὲ τὸ μᾶσσημα τῶν καιομένων φύλλων ὡς ἀντιφάρμακον προφυλακτικὸν ἀπὸ τὴν στομοκάκην (σκορβούτο) εἰς τὸ ὁποῖον ὑπόκεινται ὅσοι διαπλέουν τὸν μακρὸν Ὠκεανόν· οἱ Ἄγγλοι, Ὀλλανδοί, καὶ ἄλλοι νῆυται τὸ μεταχειρίζονται οὕτω.

Εἰς τί ὠφελεῖ τὸ Καπνόχορτον; ἴσως εἰς τὴν στομοκάκην, εἰς τὰς ἐμφράξεις τῆς κάτω κοιλίας, καὶ εἰς ἄλλα τινά· ἀλλ' ὅλα, ἴσως· καὶ μ' ὅλον τοῦτο τὸ μεταχειρίζομεθα περισσότερο ἀπὸ ὅλα τὰ λοιπὰ χόρτα, δαπανῶμεν θησαυροὺς, καὶ ἀφ' οὗ τὸ συνεδίσσωμεν, τὸ ζητοῦμεν ἀφεύκτως· ἀρχόμεθα κατὰ μίμησιν, καὶ κα-

ταρ-

παντῶμεν εἰς τὴν ἀνάγκην τῆς ἕξεως· καὶ ὅταν μᾶς λείψῃ, τὸ ζητῶμεν ὡς τροφήν, ἢ ποτὸν ἀναγκαῖον· τοιοῦτο ζῶον εἶναι ὁ ἄνθρωπος!

ΚΑΠΝΟΚΟΝΙΣ. Ἡ ἀκατάσχετος ὄρεξις τῶν ἀνθρώπων τοὺς ᾤδηγισε νὰ κοπανίσουν τὸ Καπνόχορτον εἰς κόνιν, καὶ νὰ τὴν ῥοφοῦν εἰς τὴν ρίνα (μύτην), ὡς ἂν νὰ μὴ ἦτον ἀρκετὸν τὸ στόμα νὰ θρέψῃ τὸ ἄθλιον σῶμά μας, καὶ νὰ δαπανᾷ τὴν κατάστασίν μας, ζητῶν τροφάς, καὶ ποτὰ ἀπὸ ὅλα τὰ μέρη τῆς ὑδρογείου σφαίρας, τὴν ὁποίαν περιφερόμεθα διὰ νὰ χορτάσωμεν τὴν κοπροφόρον κοιλίαν μας. Ἀλλὰ τί χρησιμεύει ἡ πολυλογία; ἡ Καπνοκόνις τῶρα συνεθίσθη ἀπὸ μικροὺς καὶ μεγάλους, πτωχοὺς, καὶ πλουσίους ἄνδρας, καὶ αὐτὰς τὰς γυναῖκας, καὶ ἀναγκάζει τὴν ρίνα νὰ κατασταλάξῃ αἰδιάκοπα, καὶ νὰ μολύνη τὰ ρινόμακτρά μας, ἢ παντελῶς χωρὶς, ἢ μὲ ὀλιγώτατόν μας ὄφελος.

Οἱ Βασιλεῖς διὰ νὰ κολάσουν τὴν ματαίαν μας ὄρεξιν, ἀφ' οὗ δὲν ἠμπόρεσαν (καθὼς ἔδοκίμασαν οἱ Ὀθωμανοὶ Σουλτάνοι) νὰ ἐμποδίσουν τὴν ἀχρηστον χρῆσιν τοῦ Καπνοχόρτου, τὸ ἐπεφόρτισαν μὲ βαρῆα τελῶνια· τὴν δὲ καπνοκόνιν οἰκειοποιήσαντες τὴν προσδιώρισαν εἰς Μονοπωλεῖα μὲ δικαίωμα ἀγοραζόμενον δι' ἐπιταγμάτων. Κατὰ τοῦτον τὸν τρόπον τὸ ἐμπόριον εἰς καπνοκόνιν ὄντας ἐμποδισμένον, μόνον διὰ κλεψεμπορίου ἠμπορεῖ νὰ γένη, καὶ μ' ὅλον τοῦτο εἰς τὴν Τουρκίαν γίνεται ἀρκετὸν, καὶ τὸ περισσότερον· διότι εἰς τὰ Μονοπωλεῖα δὲν εὐρίσκεται καλὴ, τὴν ὁποίαν ὁ κοινὸς λαὸς καὶ Βουρνοῦτι λέγουσιν ἀπὸ τοῦ Βουροῦν (ἢ ρίν) καὶ Ὅτ, (τὸ χόρτον) συνθέσαντές την, ὡς ἂν νὰ ἔλεγον ῤινόχορτον.

Τὸ καλὸν Καπνόχορτον τῆς Βιργινίας μὲ προετιμασίας τιμὰς τυλισσόμενον εἰς μακροὺς κυλίνδρους, καὶ περισφιγμένους μὲ σχοινίον λεπτὸν, πωλεῖται διὰ Καπνοκόνιν εἰς τὴν Γαλλίαν, καὶ Ὀλλάνδαν· ριιζόμενον ἔπειτα ὡς ξύλον, γίνεται κόνις χονδρὴ, ἢ ὁποία διὰ τοῦτο καὶ ῤαπές ὀνομάζεται, ἢτοι ριιτισμένος.

Εἰς

Εἰς τὴν Ἰσπανίαν κατασκευάζεται Καπνοκόνις λεπτοτάτη, κοκκινokitρίνη, καὶ ἀγοράζεται ἀκριβώτατα· εἰς τὴν Βενετίαν οἱ Μοναχοὶ τοῦ Μοναστηρίου τῆς Ἁγίας Γουστίνης κατεσκευάζον μετρίως φιλήν, καὶ μαύρην πολυζήτητον Καπνοκόνιν, τῆς ὁποίας τὸν δεύτερον τόπον ἔχει ἡ γυνομένη εἰς τοὺς Κορυφούς (τὴν Κέρκυραν).

Εἰς τὴν Δρυϊνέπολιν (Ἀργυρόκαστρον) τῆς Θεσπρωτίας κατασκευάζεται τὸ λεγόμενον Φοῦλι, φιλή, καὶ καστανόχρους κόνις, καὶ αὐτὴ ἐγκρινομένη· ὁμοίως δὲ καὶ ἡ μαύρη χονδροτέρα, καὶ λεγομένη ἐψιμένη, καθὼς καὶ εἰς τὸ Δυρράχιον τῆς Ἀλβανίας.

Εὐθυνας ὅμως Καπνοκόνεις κατασκευάζει ἡ Ἀγκώνα, ἡ Οὐγκαρία, τὸ Τριέστιον, καὶ αὐτὴ ἡ Ρωσία.

Τὸ δοκίμιον τῆς καλῆς Καπνοκόνεως στέκεται εἰς τὴν ρίνα τῶν μεταχειριζομένων, καὶ ἐγὼ δὲν τὸ γνωρίζω.

ΚΑΠΝΟΣΥΡΙΓΞ, τὴν ὁποίαν, καὶ Καπνοκάλαμον ἄλλος ἢμπορεῖ νὰ ὀνομάσῃ, εἶναι τὸ Τουρκιστὶ λεγόμενον Τζιπῆκι (Ράδος), καὶ Ἰταλογαλλιστὶ Ρίρα, καὶ παρὰ τοῦ κοινου λαοῦ τῆς Ἑλλάδος Συφίον, τὸ ὁποῖον ἐτοιμολογούμενον ἀπὸ τοῦ ἐψω, δὲν εἶναι ἀχρεῖα λέξις· διότι συνενωμένα τὰ μέρη του ἐψήνουν τὸ Καπνόχορτον.

Συντίθεται δὲ ἡ Καπνοσύριγξ ἀπὸ τὴν τρυπημένην ράβδον, ἡ ὁποία καὶ Σύριγξ ἢμπορεῖ νὰ ὀνομασθῇ κυρίως, ἀπὸ τὸ παραστόμιον (ἱμαμέν), καὶ τὸ καμινίδιον· καὶ περὶ μὲν τῶν λοιπῶν Ἰδὲ ΠΑΡΑΣΤΟΜΙΟΝ, καὶ ΚΑΜΙΝΙΔΙΟΝ· περὶ δὲ τῆς ράβδου, ἡ σύριγκος λέγομεν ὅτι·

Ἐγκρίνονται εἰς τὴν Τουρκίαν αἱ μακραὶ μὲ ὀλίγους κόμβους, καὶ ἰσοπαχεῖς εἰς τὰ δύο ἄκρα κερασιαὶ, φερόμεναι ἀπὸ τὴν Μεσοποταμίαν, καὶ Συρίαν, ὅπου βλαστάνουν χαμόθεν εἰς καταφύτους κήπους, καὶ κόπτονται ἐπὶ τούτου.

Ἐπομένως αἱ Ἰασμόρραβδοι, ὡς μακραὶ, καὶ ὀμαλαί, ἀλλ' ὀλιγοβάστακτοι, καὶ ἀπὸ αὐτὰς φυτεύονται πολλαὶ εἰς διάφορα μέρη τῆς Τουρκίας, καὶ εἶναι εὐθυναί.

Οἱ

Οἱ Μουσάδες λεγόμεναι ράβδοι με μάρην, καὶ ρυτιδαμένην φλοιὰν γινόμεναι εἰς τὸ ὄρος τοῦ Ἄθως, ἀλλ' ὀλίγαι, καὶ ὄχι πολὺ ζητημέναι.

Οἱ Γερμεσέδες, ἢ τοὶ Χαμοδρῦες, με βαθυτέρου χρώματος φλοιὰν ἀπὸ τὸ Ἰασμίνον, καὶ βασταγερώτερον ξύλον, φέρονται σωρηδὸν ἀπὸ τὴν Ῥωσσίαν, καὶ πωλοῦνται εὐδυνάτατα. Ἡ Μολδαβία ἔχει πλῆθος ἀπὸ αὐτάς.

Ὅσαι κατασκευάζονται ἀπὸ τὰ κοινὰ ξύλα, καὶ τερνεύονται στρογγύλαι, εἶναι κατώτεραι, καὶ χωρὶς ὑπόληψιν, καὶ πωλοῦνται βαφόμεναι εἰς διάφορα χρώματα, καὶ τρέφουν πολλὰ ἐργαστήρια τῶν ἐργαζομένων αὐτὰ καὶ πωλοῦντων.

Τὰ Ἰνδικὰ Καλάμια γίνονται καλαὶ Καπνοσύριγες, ἀγνωστοὶ εἰς ἡμᾶς ὑάλιναι, καὶ πῆλιγαι γίνονται εἰς τὴν Εὐρώπην ὁμοίως δὲ καὶ ἀπὸ κέρατα σύνθετοι με τερνευμένον πύξον, καὶ καμπύλαι, κονταὶ εἰς χρῆσιν τῶν Εὐρωπαϊκῶν Γενῶν.

ΚΑΠΝΟΣ, ἢ κοινώτερον Καπνιὰ ἢ προσκολλημένη μελανὴ ὕλη εἰς τοὺς τόπους, ἀπὸ τῆς ὁποῖους περᾶ ὁ καπνός, ὡς τὰ Καπνοδοχεῖα, στόμια τῶν κλιβάνων, καὶ ἄλλα.

Διὰ τὴν χρῆσιν τῶν Τυπογράφων βάλλουν εἰς λέβητας σιδηροῦς, καὶ χαλκίους, ρητίνην ἐλάτης, τὴν ὁποῖαν καίοντες ἐπάνω εἰς τὴν φωτίαν, συνάζουν παχὺν καπνὸν εἰς καπνοδοχεῖα ἐσφαλισμένα, καὶ περιτοιχωμένα με πανία, εἰς τὰ ὁποῖα κολλᾷ ἡ ὕλη τῆς καπνοῦ, καὶ ἔπειτα τεινασσομένη συνάζεται καὶ πωλεῖται εἰς βαρύλλια, ἢ καὶ μεταχειρίζεται παρὰ τῶν ἰδίων, ἀν ἦναι Τυπογράφοι, με τὸ μίγμα Λιγλαίου, ἢ ἀπλοῦ Ἐλαιίου, καὶ Τερεβινθίνης.

Ἡ Καπνιὰ αὕτη ἀνάπτει εὐκόλα, καὶ δὲν σβύει με τὸ νερὸν, ἀλλὰ με μοναχὸν τὸ σκέπασμα τοῦ ἀγγείου διὰ νὰ μὴ λαμβάνη ἀέρα, ἢ με ἄχυρα, καὶ χόρτα βρεγμένα πατάμενα ἐπάνωθεν ἕως νὰ σβύσῃ.

ΚΑΠΟΝΙΑ. Οἱ εὐρουχισμένοι ἀλεκτρούνες, ἢ τοὶ πε-
τει-

τεινοί, διὰ τὰ παχύνουν, καὶ τὰ στολίσουν τὰς τραπέζας τῶν μεγιστάνων. Ἡ Νῆσος Λῆμνος κάμνει πολλά, καὶ καλὰ ὁμοίως ἡ Δακία.

ΚΑΨΠΑ. Ἀπὸ τῆς Ἑλληνικῆς Κάππη, καὶ Καπάτιον, κατὰ τὸν Ἡσύχιον, ἔνδυμα γυναικεῖον, ὕφασμα ἀπὸ μαλλί προβάτων, καὶ ἀπὸ τρίχας αἰγῶν, γινόμενον εἰς πολλὰ μέρη τῆς Ἑλλάδος πρὸς χρῆσιν τῶν ἐντοπίων, καὶ πρὸς ἐμπόριον μὲ τὰ ξένα μέρη· εἶναι δὲ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ μαῦρα, ἢ φυσικὰ καστανά, ἢ καὶ λευκά.

Τὰ αἴγεια τὰ μεταχειρίζονται οἱ ποιμένες, καὶ στρατιῶται διὰ ἐπανοφόρια, ἐπειδὴ καὶ δὲν τὰ διαπερᾶ ἢ βροχή· γίνονται δὲ μὲ χειριδωτοὺς, καὶ χωρίς· καὶ μὲ καλύπτραν, ἢ ὅποια εἶναι προσαρμμένη, καὶ κρέματα ἀπὸ τὸν τράχηλον εἰς τὰς πλάτας, καὶ ὅταν χρειασθῇ κομβώνεται, καὶ εἰς κωνικὸν σχῆμα σκεπάζει τὴν κεφαλὴν.

Τὰ προβατομάλλινα ὑφαίνονται ἢ ἀπλᾶ, ἢ καὶ μὲ κροκίδας (φλώκους) ἀπὸ τὸ ἴδιον μάλλινον νῆμα, ἀλλ' ἑτερομάλλως ὑφασμένα· ἀμφότερα δὲ ράπτονται ἢ εἰς χλαῖναν, ἢτοι χωρίς χειριδωτοὺς καὶ καλύπτραν, καὶ φοροῦνται ἐπάνω ἀπὸ τὰ ἐπιζωσμένα ἐνδύματα· ἢ εἰς ἐφεστρίδια, μὲ χειριδωτοὺς, καὶ καλύπτραν, ἢ καὶ χωρίς καλύπτραν, καὶ πάλιν ἢ μέχρι γονάτων, ἢ μέχρι ζώνης γίνονται καὶ χλαῖναι, καὶ ἐφεστρίδες. Μὲ τὸ ἔνδυμα τοῦτο οἱ ἄνθρωποι ἀκολουθοῦν τὴν ἀρχαίαν συνήθειαν, καὶ περιφεροῦν τὰς διφθέρας, καὶ τὴν χρῆσίντων.

Οἱ Ἀλβανίται κάτοικοι τῆς Ἠπείρου, ἐνδύονται κάππας πλουσιοστολίστους μὲ χρυσᾶ συρίτια, καὶ ἑτερόμαλλα μεταξωτὰ ἐπενδυμένας εἰς τὰ ὠτία τῶν ὠμοπλατῶν· αἱ πολλαὶ δὲ ἐξοδεύονται εἰς τὸ Ὀθωμανικὸν Στρατιωτικὸν, καὶ εἰς ὅλον τὸ Ναυτικὸν τῆς Μεσογείου Θαλάσσης.

Εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν εἶναι μεγάλη Συντεχνία τῶν Καπποράπτων, οἱ ὅποιοι καὶ Ἀβατζῆδες ἀπὸ τῆς

Α-

Αἱ βᾶ Τουρκιστί (τῆς χαρῆς κρικίδος Κάππας) ὀνομάζονται. Εἰς τὴν Θεσσαλονίκην ἢ Συρτεχνία τῶν Καππορράπτων κάμνει μέγα ἐμπόριον μετὰ τὴν Συρίαν, καὶ Αἴγυπτον, καὶ Ἀσίαν. Εἰς τὰ Ἰωάννινα οἱ ἐπαρχιωταὶ Καλαρρύται ἐμπορεύονται, καὶ ἐγκατοικοῦσιν εἰς τὴν Μάλταν, Διβόρνον, Βενετίαν, καὶ Ἰσπανίαν μόνον μετὰ τὰς Κάππας. Ὑφαίνονται Κάππαι εἰς ὅλην τὴν Ἑλλάδα, Θεσσαλίαν, καὶ Ἡπειρον· ἀλλ' αἱ καλῆτεραι, καὶ περισσότεραι γίνονται εἰς τὴν Ζαγοράν τῆς Μαγνησίας.

ΚΑΨΑΡΙΣ. Καρπὸς στρογγύλος, καὶ πράσινος, χόρτου βλαστάνοντος εἰς γῆν πετρῶδη ὑψούμενον 7, ἢ 8 πόδας, πλατυνομένου μετὰ κλόνας ἀκανθώδεις, φλοιὸν ὑακινθίνην, φύλλα μεγάλα, στερεὰ, νευρώδη, ρυτιδωμένα, καὶ ξηρὰ, καὶ ἄνθος μετὰ 4 φυλλίδια.

Ἡ Κάψαρις μετὰ ὀξάλμην φυλαττωμένη πωλεῖται διὰ τὰς τραπέζας τῶν τρυφιλῶν, καὶ συνεψήνεται μετὰ πολλὰ ἀρτύματα. Ἡ Κωνσταντινούπολις τὴν λαμβάνει εὐθυρὴν ἀπὸ τὴν Σίφνον. Ἡ Ἀλεξάνδρεια ἐκδίδει πολλὴν, καὶ πολλὰ ἄλλα παράλια, καὶ Νῆσοι τοῦ Ἀρχιπελάγους.

ΚΑΡΑΒΙ. Μηχανὴ κατασκευασμένη ἀπὸ ξύλου καρφωμένα, καὶ συνενωμένα μετὰ σιδηρὰ καὶ ξύλινα καρφία, ἐπιτηδεῖα διὰ τὰ ἐπιπλῆγ εἰς τὰ νερά, καὶ κινουμένη ἀπὸ πανία δεμένα εἰς τὰ κατάρτια τῆς, καὶ εὐδυσδρομουμένη μετὰ τὸ πηδάλιον, ἥτοι Τιμόνι.

Καράβι Πολεμικὸν ὀνομάζεται ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον χρησιμεύει μόνον διὰ πόλεμον μιᾶς Ἐπικρατείας πρὸς ἄλλην.

Καράβι Ἐμπορικὸν, τὸ χρησιμεῖον διὰ τὴν μετακόμισιν τῶν πραγματειῶν ἀπὸ ἓν εἰς ἄλλο μέρος.

Καράβι Πειρατικὸν, καὶ Ληστρικὸν τὸ ἐνωπλισμένον ἀπὸ πειράτας, καὶ ληστές, χωρὶς ἄδειαν Βασιλικὴν, διὰ τὰ ἀρπάξῃ ἐμπορικὰ πλοία, τὰ γυμνώσῃ, καὶ λεηλατήσῃ Νήσους, καὶ παράλια, κ. τ. λ.

Καράβι Ἀλιευτικὸν, τὸ χρήσιμον εἰς τὸ μέγα

ὄφραυμα τοῦ Ὠκεανοῦ. Ὅσα σπάφῃ ἐπιπλέουν εἰς τὸ γερὸν μὲ κωπία συρόμενα, ὅσον μεγάλα καὶ ἂν ἦναι, ἄς ὀνομασθοῦν Πλοῖα ἀπλῶς, καὶ ὄχι Καράβια.

Ἄλλ' ἐπειδὴ περὶ Ἐμπορίας, καὶ περὶ ἐμπορικῶν καραβίων ὁ λόγος, τὰ ὁποῖα εἶναι ἀναγκαιότατα εἰς τὸ μέγα, καὶ ἐξωτερικὸν ἐμπόριον, καθὼς εἰς τὰς Εἰσαγωγὰς εἶπομεν, ἀνάγκη εἶναι νὰ ἐκθέσωμεν ὅσα μᾶς συγχωρεῖ ὁ καιρὸς περὶ ταύτης τῆς ἀναγκαιότητος μηχανῆς διὰ τὸ Ἐμπόριον.

Ἀπὸ τὸν τρόπον τῆς κατασκευῆς, τῆς διαφορᾶς τῶν πανίων, τῆς μεταχειρίσεως, καὶ ἄλλων αἰτιῶν, ἔλαβον καὶ τὰς διαφόρους διακριτικὰς ὀνομασίας τὰ ἐμπορικὰ Φορτηγὰ Καράβια, ὥστε εἰς ὅλας τὰς θαλάσσας, καὶ κατὰ τὰς γλώσσας τῶν Ἐθνῶν εὐρίσκονται πάμπολλοι ὀνομασίαι, τὰς ὁποίας διὰ νὰ ἦναι διακριτικαὶ ἀναγκάζομαι νὰ φυλάξω, καὶ νὰ παραιτηθῶ ἀπὸ τὰς πεντηκοντήρεις, καὶ τριήρεις τῶν Παλαιῶν, αἱ ὁποῖαι κατὰ τὸ παρὸν δὲν εὐρίσκονται, ἀλλ' οὔτε γνωρίζεται ὁ τρόπος τῆς θέσεως, καὶ μεταχειρίσεως τῶν πολλῶν ἐκείνων κωπίων, τὰ ὁποῖα ἔδιδον τὰ ὀνόματα.

Ναῦς (Nave) κυριολεκτεῖται τὸ τρικάρταρον μέγα καράβι μὲ καθίσματα, ἥτοι κόφφας, εἰς τὰ κατάρτια.

Πολάκα, αὐτὸ τὸ τρικάρταρον, ἀλλὰ χωρὶς καθίσματα· τοῦτο καὶ Σαϊτία, ἀπὸ τοῦ Σεχτιγιέ Τουρκικοῦ λέγεται παρὰ τῶν ὁμογενῶν Ἀρχιπελαγητῶν.

Βριγαντίνον, καὶ Βρίκιον, τὸ δικάταρον μὲ καθίσματα, ἢ χωρὶς.

Κόττερον, τὸ ἔχον ἓν μέγα κατάρτι μὲ κάθισμα.

Μαρτίγος, τὸ ἔχον ὁμοίως ἓν μέγα κατάρτι χωρὶς κάθισμα.

Τὰ Καράβια ταῦτα ἔχουν τὴν πρύμναν μὲ κοιτῶνα εὐρύχωρον κατὰ τὸ ἀνάλογον μέγεθός των, καὶ τὴν πῶραν ἐκτεινομένην μὲ μακρὸν κατάρτι δίπλα βαλμέρον, (τὸ ὁποῖον καὶ ἔμβολον λέγεται) τὸ δὲ κοῖλον τοῦ σώματος μὲ στῆθος εἰς τὴν θάλασσαν· ὅσα δὲ ἐκ τούτων ἔχουν τὸ κοίλωμα ὀλίγον, καὶ ἐπίπεδον σχεδόν

δὸν διὰ τὰ εἰσπλέουσι εἰς ποταμούς, καὶ ῥιχὰς θαλάσσης, ἢτοι ἀβαθεῖς, ὀνομάζονται παρὰ τῶν Ῥώσων τὰ Εὐξείνου Πόντου, ὅπου μόνον γίνονται, καὶ μεταχειρίζονται, Λότκαι.

Καράβια ἴδια τῆς Μαύρης Θαλάσσης.

Λότκα, τὸ ἄνω εἰρημένον.

Τομπάζι, ὁμοίως ἀβαθὲς μὲ ἓν κατάρτιον.

Σάϊκα, μὲ ἓν κατάρτι, καὶ μικρὸν πρυμνήσιον, πλατεῖα, καὶ ὑψηλή.

Τζεμπέρι, μὲ ἓν κατάρτι κλίνον πρὸς τὴν πρῶραν, καὶ σύνθετον ἀπὸ τετράγωνα ξύλα.

Βεστζιφτές, μὲ δύο κατάρτια, φέροντα ἀνὰ δύο καρχήσια, ἢτοι ἀντένας.

Τρικαταρτίνα, ἢ ἔχουσα τρία κατάρτια Σάϊκα.

Τζεκτιρμές, μὲ ἓν κατάρτι, καὶ ἀντένα, εἶδος Βεστζιφτέ, ἀλλὰ μὲ περισσότερον στήθος.

Καράβια τοῦ Ἀρχιπελάγους.

Ταρτάννα, μὲ χαμηλὴν πρῶραν, καὶ πρύμναν μὲ ἓν πανὶ γωνιῶδες.

Λεῦκα, μὲ κατάρτι κλίνον πρὸς τὴν πρῶραν, καλοθάλασσον, ἀλλὰ χρειάζεται περισσότερους ναύτας.

Χελιδονόπτερον, **Κιρλαγκίτζ**, μὲ δύο καρχήσια, ὡς πτερὰ.

Σακκολέβα, εἶδος Λεύκας, μὲ πρῶραν περισσότερον κυρτὴν πρὸς τὰ ἔσω.

Γολέττα, μὲ δύο κατάρτια, καὶ ἓν πανὶ ἀναβοκατεβαζόμενον μὲ τὸ καρχήσιον.

Καράβια τοῦ Ἀδριατικοῦ Κόλπου.

Τραβάκολον, μὲ δύο ἀπλᾶ κατάρτια, καὶ τὰ πανία καταβαζόμενα ὁμοῦ μὲ τὰ ἐξάρτια.

Πιε-

Πιελέγον, μικρότερον.

ΚΑΡΑΒΟΪΑΝΑ, τὰ ὁποῖα καὶ Κανναβόπανα ἠχορεῖταις τὰ ὀνομάση, πανία χονδρὰ ἀπὸ καννάβι χρήσιμα διὰ τὰ καράβια. Ἡ Εὐρώπη ὑφαίνει διὰ τὰς χρείας τῆς, ἢ Ῥωσσία ὁμοίως, ἀλλὰ καὶ περισσότερα διὰ τὸ ἐμπόριον ὀνομαζόμενα Ῥεβεντέκια. Ἰδὲ ταῦτα.

Ἡ Κωνσταντινούπολις λαμβάνει ἐκεῖθεν διὰ χρῆσίν τῆς, καὶ τῆς Ἐπικρατείας. Ὑφαίνονται καὶ Βαρβακερὰ καραβόπανα, ἢ καὶ μικτὰ, ἢτοι μὲ στιμόνι Καννάβι, καὶ ὑφάδι βαρβάκι, καὶ εἶναι ἐλαφρότερα, καὶ εὐχρηστα εἰς τὸ Ἀριχιπέλαγος, καὶ διὰ τὰ καράβια τῶν Ὑδριωτῶν, καὶ διὰ τὰ μικρά. Ἰδὲ ΠΑΝΙΑ.

ΚΑΡΑΒΟΓΙΑ, Βιτριόλον. Ἰδὲ ΧΑΛΚΑΝΘΟΣ.

ΚΑΡΒΩΝΑ. Ἰδὲ ἌΝΘΡΑΞ.

ΚΑΡΔΑΜΩΜΟΝ. Δένδρον, καὶ καρπὸς ἀρωματικώτατος, χρήσιμος εἰς τὴν Ἰατρικὴν εἶναι δὲ τριῶν εἰδῶν. Μέγα, τοῦ ὁποίου τὸ σύκον εἶναι ὀλοκόκκινον, καὶ ἐμπεριέχει τὸν καρπὸν, ὡς πιπέρι, τρίγωνον κοκκινωπὸν ἔξω, καὶ λευκὸν ἔσω πικρόξινον εἰς τὴν γεῦσιν, καὶ μὲ ὠραίαν μυρωδίαν, μάλιστα ὅταν ἦναι νωπὸν. Μεσαῖον, τέτε οἱ λοβοὶ εἶναι τρίγωνοι, καὶ μακρεῖς δύο δάκτυλα, ὁ δὲ καρπὸς ὁμοίως τρίγωνος, καὶ τὸ δένδρον μικρὸν, καὶ προσέρπον κατὰ γῆς. Μικρὸν, τὸ ὁποῖον εὐρίσκεται μόνον εἰς τὸ Μαλαβάρον, κατὰ τὸ Βασίλειον τοῦ Κανανώρου εἰς τὰς τριγώνους καὶ τέτου λοβοὺς μικροὺς, καὶ στακτικροὺς ἐμπεριέχεται ψιλώτατον ὡς ἀλεῦρι, ἀλλὰ σκληρὸν, τὸ Καρδάμων, τὸ ὁποῖον καταδαπανᾶται σχεδὸν ὅλον εἰς τὴν Ἀσίαν, ὅπου οἱ ἐντόπιοι τὸ στοχάζονται ἀναγκαῖον διὰ τὰ κάμη εὐπεπτον, καὶ νόστιμον τὸ ρύζι των. Φέρεται ὀλίγον διὰ ἰατρικὸν καὶ εἰς τὴν Εὐρώπην.

ΚΑΡΑΚΟΥΛΑΚΙ. Πάρδαλις τῆς Ἀμερικῆς. Ἰδὲ ΠΑΡΔΑΛΙΣ, καὶ ΛΥΓΞ.

ΚΑΡΑΪΝΝΑ. Κόμμι σπανιώτατον φερόμενον ἀπὸ τὴν Νέαν Ἰσπανίαν, ἀποστάζον ἀπὸ εἶδος δάφνης. Τὸ νωπὸν εἶναι λευκὸν, ἀλλὰ παλαιούμενον καταντᾷ στακτι-
ρον

ρὸν ὑποπράσινον· καλὸν εἶναι τὸ μαλακὸν ὡς τὰ ἔμ-
πλαστρα ἡμίψητα, καὶ εὐῶδες· ἐπιτιθέμενον εἰς τὴν
κεφαλὴν πάυει τὰς κεφαλαλγίας, καθὼς καὶ τοὺς πό-
νους τῶν στρεβλωμένων ἀρμῶν· ἐπαινεῖται πολὺ παρὰ
τῶν Ἱατρῶν, καὶ εἶναι ἀκριβόν·

ΚΑΡΩΤΟΝ. Καπνὸς παρεσκευασμένος, καὶ κυλι-
δρικῶς τυλιγμένος, ὥστε τριβόμενος μετὰ τὸ ρινίον νὰ
γένη· κόνις νικοτιανή. Ἴδὲ **ΚΑΠΝΟΚΟΝΙΣ**.

ΚΑΡΚΙΝΟΣ. Ὀστρακόδερμα θαλάσσιον, καὶ ποτά-
μιον· εἰς τὸ τελευταῖον εὐρίσκονται λιθιάσεις, τὰς ὁποίας
καρκινόματα οἱ Ἱατροὶ λέγουσι, καὶ μεταχειρίζονται
εἰς πολλὰ πάθη, μάλιστα εἰς καθαρισμόν τοῦ αἵμα-
τος, καὶ παῦσιν τοῦ ἐμετοῦ·

ΚΑΡΠΕΤΑΙ. Ὑφάσματα χονδρά, καὶ ἐπιμήκη, χρή-
σιμα διὰ σκέπασμα, ἐπειδὴ εἶναι μάλλινα, καὶ μετὰ ἀρ-
κετὴν τρίχα πτιλεμένην εἰς τὰ Νερότριβεῖα. Γίνονται δὲ
ἀραδάται, καὶ ποικίλαι, ὀνομαζόμεναι καὶ ἀπὸ τὸν
τόπον τοῦ ὑφάσματός των Ἰάμπολαι. Ἡ Ἰάμπολις,
καὶ ἡ πλυσιόχωρος αὐτῇ Σιλίμος, καὶ ὅλη ἡ Μοισία
ὑφαίνει ἀρκετὰς, καὶ ἀποτελεῖ ἀρκετὸν ἐμπόριον.

Ὑφαίνονται καὶ ἀλλαχοῦ διὰ χρῆσιν τῶν ἐγκατοί-
κων, μάλιστα ὅπου εἰς τὴν Ἑλλάδα εὐρίσκονται ποι-
μνία, καὶ ποιμένες· καὶ αἱ κατώτεροι χρησιμεύουν εἰς
περιτύλιγμα τῶν Βαλλῶν μετὰ πραγματείας, καθὼς καὶ
τῶν Κιβωτίων· ὀνομαζόμεναι ἐκεῖ Βελένσαι, καὶ ὅλαι
πωλοῦνται μετὰ τὸ κομμάτι.

ΚΑΡΠΟΒΑΛΣΑΜΟΝ. Ὁ καρπὸς τοῦ Βαλσαμοδέν-
δρου, ἀχρηστος εἰς τὴν Ἱατρικὴν. Ἴδὲ **ΒΑΛΣΑΜΟΝ**.

ΚΑΡΣΑΚΙ. Ἴσως ἀπὸ τῆ Ὀρσάκι, ἢ τοῦ Ἀρκτίδιου,
ζῶον τῆς Σιβηρίας, εἶδος μικρότερον Ἀλώπεκος, κοκ-
κινωπὸν, μετὰ λευκὴν κοιλίαν. Ἡ διφθέρα τιμᾶται, καὶ
χρησιμεύει, ὡς τὰ λοιπὰ τοιαῦτα δέρματα, διὰ διφθερέν-
δυμα τῶν τὰ μακρὰ ἐνδυομένων. Ἀπὸ τὴν Λειψίαν φέ-
ρονται κοκκινωπότερα, καὶ ἀκριβώτερα. Γίνονται ἀπὸ
αὐτὸ τρία εἶδη διφθερῶν, Καρσανόκοιλία, Καρ-
σακορράχι, καὶ Λευκοκαρσάκι (Ἀσπράδα.)

ΚΑ-

ΚΑΡΥΔΙΑ. Δένδρον ἡμερον γνωστὸν, μέγα, καὶ ὄλον χρήσιμον εἰς τὸ ἐμπόριον. Τὸ καρῦδι εἶναι ὁ καρπός τε, ὁ ἐπίοις, ὦν ἀκόμη πράσινος, καὶ νωπός, γίνεται Ζαχαρωτὸν γλυκὺ ὄριμος δὲ, φυλάττεται καὶ διὰ τὸν χειμῶνα, μάλιστα διὰ τὰς νηστείας.

Ἀπὸ αὐτὸν ἐκβαίνει καὶ ἔλαιον, τὸ ὁποῖον καρυδέλαιον συνθετικῶς λέγομεν, χρήσιμον διὰ τοὺς ζωγράφους, τυπογράφους, καὶ πολλοὺς ἄλλους τεχνίτας ὁμοίως καὶ διὰ κάυσιμον εἰς λύχνους, τηγαλιτὰ, καὶ εἰς τὰς πληγὰς. Ἐκβάλλεται μὲ τὸν μύλον, ὡς τὸ τῆς Ἐλαίας ἔλαιον, καὶ μὲ τὴν φατίαν, ὡς τὸ Ἀμυγδαλέλαιον, ὅταν χρειάζεται ὀλίγον.

Αἱ λεπτόταται ρίζαι τῆς Καρυδιᾶς, ἢ φλοιὰ, τὰ φύλλα, τὸ ἄνθος, καὶ αὐτὸ τὸ ἐξωτερικὸν κέλυφος τοῦ καρῦου, χρησιμεύει εἰς τοὺς βαφεῖς διὰ τὸ αἰθρὸν, ἢ τοῖ ξανθόμαυρον χρῶμα· τὸ ξύλον τοῦ πριονιζόμενον εἰς σανίδας, ἢ στύλους, χρησιμεύει εἰς κατασκευὴν διαφόρων ξυλίνων σκευῶν, καὶ ἀρχιτεκτονικῶν ἔργων.

Κάρυα, ὀνομάζονται διάφοροι καρποὶ δένδρων ὡς Ἐμετικόν, τὸ ὁποῖον γίνεται εἰς τὴν Αἴγυπτον, τὴν Σεϊλάνην, καὶ διαφόρους Ἰνδικὰς Νήσους· στρογγύλον, καὶ ὑπόπλατυ, στακτόμαυρον, καὶ ἰουλιῶδες ἀπέξω, καὶ εἰς διάφορα χρῶματα, ἢ τοῖ λευκόν, κίτρινον, ἢ καὶ καστανόν ἀπὸ μέσα· χρήσιμον εἰς τὴν Ἰατρικὴν, ὡς ἰδρωτικόν, ἀντιθερμαντικόν, καὶ διουρητικόν, φαρμακευθὲν διὰ τὰ ζῶα, ἀλλ' ὄχι διὰ τὸν ἄνθρωπον.

ΚΑΨΥΟΝ ἸΝΔΙΚΟΝ. Ἰδὲ **ΚΟΚΚΟΣ**, Μοσχοκάρυον, καὶ ἄλλα, ὡς εἰς τὰ ἴδια Ἄρθρα.

ΚΑΡΥΟΨΥΛΛΟΝ. Ἰδὲ **ΜΟΣΧΟΚΑΨΥΦΙ**.

ΚΑΡΨΙΟΝ. Μικρὸν κομμάτι ἀπὸ μέταλλον, μακρὺ, καὶ μυτερὸν ἀπὸ τὸ ἐν, καὶ μὲ κεφάλι πλατὺ, καὶ διαφόρων σχημάτων ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος, ἀναγκαῖον διὰ νὰ καρφώσῃ, ἢ τοῖ συνενώσῃ διάφορα ξύλα, καὶ ἄλλα πράγματα· ἢ καὶ νὰ στολίσῃ, ἢ κρεμάσῃ τινὰς πράγματι. Μέταλλα διὰ καρψία εἶναι σίδηρον, χρυσοῦς, ἀργυρος, καὶ ὀρείχαλκος· κατασκευάζονται δὲ τὰ μὲν σιδη-

σιδηρᾶ, τὰ ὅποια εἶναι πολύχρηστα, καὶ ἀναγκαϊότατα εἰς τὴν Τεκτονικὴν, καὶ Ναυπηγίαν, σφυρήλατα, ἤτοι σφυριστά· τὰ δὲ λοιπὰ χυτὰ, καὶ σφυριστά.

Εἰς σιδηρᾶ καρφία γίνεται μέγα ἐμπόριον, καὶ ἡ Τουρκία λαμβάνει πολλὰ εἰς καιρὸν εἰρήνης ἀπὸ τὴν Οὐγγαρίαν, Τριέστι, καὶ ὀλίγα τώρα ἀπὸ τὴν Ῥωσσίαν. Ὅλα αὐτὰ πωλοῦνται μὲ τὸ ζύγι, καὶ ὅσον εἶναι φιλωτέρα, ἄλλο τόσον εἶναι καὶ ἀκριβώτερα.

Προτιμῶνται τὰ Οὐγγαρικά, καὶ ὀλίγον κατώτερα εἶναι τὰ τοῦ Τριεστίου, καὶ τῆς Ῥωσσίας· ἔχουν δὲ διάφορα ὀνόματα κατὰ τὴν μεταχείρισιν διὰ τὴν ὁποίαν γίνονται, καὶ κατὰ τὸν τόπον εἰς τὸν ὁποῖον βαναυσουργοῦνται.

Κατασκευάζονται δὲ καὶ εἰς τὸν τόπον τὰ μεγάλα, τὰ ἀγκιστρωτὰ, καὶ ἄλλα παντοειδῆ κατὰ τὴν χρείαν.

Τὰ ὀρειχάλκινα μικρὰ, ἢ καὶ σιδηρᾶ μὲ ὀρειχάλκινον κεφάλι, φέρονται ἀπὸ τὴν Εὐρώπην, καὶ πωλοῦνται μὲ τὸ μέτρον.

Καρφία διὰ πετάλωμα ζῶων, κατασκευάζονται εἰς τὸν τόπον δύο εἰδῶν· τὰ μὲν διὰ τὸ καλοκαίρι μὲ μικρὸν κωνικὸν κεφάλι, τὰ δὲ διὰ τοὺς πάγους, μὲ μακρὸν, καὶ ἀγκυλωτὸν κεφάλι· πεταλῶνται ἀπὸ τὰ ζῶα τὰ μονόχιλα, ὡς ἵππος, ἡμίονος, καὶ ὄνος· καὶ ἀπὸ τὰ δίχιλα εἰς μερικοὺς τόπους τὰ βοῦβάλια, καὶ οἱ βόες.

ΚΑΡΦΟΒΕΛΟΝΗ. Μικρὰ, ὀρειχαλκίνη βελόνη, γανωμένη μὲ στρογγύλον κεφάλι εἰς τὸ ἓν μέρος, χρησιμεύουσα εἰς τὸ νὰ καρφώσουν, μάλιστα αἱ γυναῖκες τὰ διάφορα κεφαλοδέσμιάντων, καὶ ἄλλα ἐνδύματάτων.

Γίνονται Καρφοβελόνας καὶ ἀπὸ σίδηρον, ἀλλ' ἐπειδὴ τὸ ἀγκύλωμάτων εἶναι βλαπτικόν, ἐμποδίζεται ἡ κατασκευήτων. εἰς διάφορα μέρη τῆς Εὐρώπης.

Καλὴ Καρφοβελόνη εἶναι ὅταν ὁ ὀρειχάλκος δέν λυγίζῃ εὐκόλα, καὶ ἔχῃ τὸ χρῶμάτης καλὰ γανωμένον, καὶ τὸ κεφάλιτης καλὰ στρογγύλον διὰ νὰ μὴ ἀγκυλώνῃ. Τὸ καλλίτερον ὀρειχάλκινον σύρμα διὰ Καρφοβε-
λό-

λόνας γίνεται εἰς τὴν Σηκίαν, μάλιστα εἰς τὴν Στοκχόλμην, καὶ ἡ Γαλλία ἐκεῖθεν τὸ λαμβάνει.

Αἱ Ἀγγλικαὶ Καρφοβελόνας ἐγκρίνονται διὰ τὴν ἐπιτέλειάν των· ἡ πώλησις τῶν Καρφοβελονῶν γίνεται εἰς φανέλλους (πακέτα) ἀπὸ 6,000, καὶ ἡ χιλιάς ὑποδιαιρεῖται εἰς 10 ἑκατοστύας, προδιηρημένας εἰς τὸ μέσον τοῦ χαρτίου εἰς δύο πεντακοσιοστύας, αἱ δ' ἑκατοστύες εἰς πεντηκοστύας, καὶ αὗται εἰς δεκάδας.

Τὸ χαρτὶ τρυπᾶται μὲ εἶδος κτενίου σιδηροῦ ἔχοντος ἰσάριθμα ὀδόντια, καὶ οὕτω διαχωρισμένα, ὥστε οἱ τεχνῖται τὰς ἀραδιάζουν μὲ εὐκολίαν, καὶ χωρὶς ἀνάγκην νὰ τὰς μετρήσουν.

Διὰ νὰ γνωρίζηται τὸ μέγεθός των σημειοῦται ἀπὸ ἀριθμοὺς 3. 4. 5. καὶ ἕως τῶν 14 λέγονται μικραὶ· μετὰ ταῦτα λέγονται μεγάλαι, καὶ σημειοῦνται μὲ ἀριθμοὺς ἄρτίους, ἦτοι 16. 18. 20. κ. τ. λ.

Ὁ φακέλλος περιζώνεται μὲ στενὸν χαρτίον, τοῦ ὁποῖοις αἱ ἄκραι καρφώνονται μὲ Καρφοβελόνην χρησιμεύσαν καὶ διὰ τοῦτο, καὶ διὰ παράδειγμα τοῦ μεγέθους, καὶ τῆς ποιότητος τῶν ἐμπεριεχομένων.

Ὅτι δὲ ἡ κατασκευὴ τῶν Καρφοβελονῶν χρειάζεται πολυχειρίαν, ὡς τῶν βελονῶν, καθὼς εἶπομεν, καὶ εἰς τὰ προίμια, εἶναι φαιερὸν.

Τὸ γάνωμα τῶν καλῶν γίνεται μὲ κασσίτερον τιτανωμένον, καὶ μὲ πέταλα ἀργυρᾶ· τῶν δὲ κατωτέρων μὲ μίγμα, κασσιτέρου, μολύβδου, καὶ ὑδραργύρου· ἀλλὰ τούτων ἡ λευκότης εἶναι ἀμυδροτέρα, καὶ τὸ ἀγκύλωμα βλαπτικόν.

Ἡ Τουρκία λαμβάνει πολλὰς, καὶ κατωτέρας ἀπὸ τὴν Γερμανίαν, καὶ ὀλίγας ἀπὸ τὰς καλὰς Ἀγγλικὰς.

ΚΑΣΣΙΪΑ. Ἰατρικὸν γνωστὸν, χρήσιμον διὰ ἐλαφρῶν ἐκκόπρωσιν, καρποφορούμενον εἰς τὴν Ἀσίαν ἀπὸ δένδρον ὑψηλότατον, μὲ φλοιὴν στακτιρᾶν, ξύλον σκληρὸν μαῦρον, ὡς τὸν ἔβενον περὶ τὴν ἐντερώνην, καὶ κιτρινωπὸν ὑπὸ τὴν φλοιὴν· φύλλα πλατέα πράσινα, ἀνθη κιτρινωπὰ, καὶ καρπὸν τὸ ἰατρικὸν τοῦτο, συνιστάμενον

εἰς μακρὸν λοβὸν καστανόχρου, ὁ ὁποῖος ὅταν ὠριμάσῃ γεμίζει ἀπὸ μυελὸν μαῦρον ὑπόγλυκον, διαιρούμενον εἰς οἰκίσκους, καὶ ἐμπεριέχοντα σκληρὸν, καὶ εἰς σχῆμα καρδίας κόκκον.

Εἰς τὴν Αἴγυπτον (Cassia fistula Alexandrina) ὅπου τὸ δένδρον ἔχει τὰ αὐτὰ γνωρίσματα, γίνεται ἀκόμη ὑψηλότερον, καὶ ὁ καρπὸς μικρότερος, ἀλλ' εἶναι ἐξάιρετος.

Εἰς τὴν Βρασιλλίαν (Cassia fistula Brasiliana) ὅπου καρποφορεῖται ἀπὸ δένδρον μέγα, καὶ εἰς λοβούς χονδροτέρους ἀπὸ τὰς εἰρημένας· πλὴν σπανίως φέρεται εἰς τὴν Εὐρώπην.

Εἰς τὰς Νήσους τῆς Ἀμερικῆς (Cannifico) τὸ δένδρον καρποφορεῖ δις τοῦ ἑαυτοῦ, καὶ εἶναι ὁμοίως μέγα, καὶ ὁ καρπὸς, ἢτοι οἱ λοβοὶ γίνονται ὡς δεμάτια κηρίων ἀπὸ 12 ἕως 20 ὁμοῦ· ἡ ὠριμότης τῶν γνωρίζεται ἀπὸ τὸ μαύρισμά των.

Κασσίας καλῆς γνωρίσματα τὸ νὰ ἦναι εἰς χονδρὰς ράβδους, βαρείας, μὲ χρῶμα καστανόμαυρον ἔσωθεν, καὶ λευκὸν ἔσωθεν τῆς ἐπιδερμίδος· ὁ δὲ μυελὸς μαῦρος, μὲ χροῦδι, γλυκὺς, καὶ ζαχαρώδης, νὰ μὴ σαλευῖ ὁ σπόρος ἔσωθεν, καὶ νὰ μὴ ἦναι μίτε ἄριμος, μίτε εὐρωτιῶν, καὶ αὐτὸς εἶναι ὁ χρήσιμος εἰς τὴν Ἰατρικὴν, ὁ ὁποῖος πρέπει νὰ μεταχειρισθῇ εὐθὺς μετὰ τὸ ἐκβαλμα ἀπὸ τὸν λοβόν.

Κασσία Καρυοφυλλωτὴ (Cassia Garofanata) εἶναι φλοιὰ ὡς τὸ κιννάμωμον, καὶ τόσον θερμὴ, καὶ εὐώδης, ὥστε καίει ἀρκετὰ τὴν γλῶσσαν γενομένη. Εἰς τὰς Ἰνδίας τὸ δένδρον τῆς ὀνομάζεται Καννάγκα, καὶ εἶναι μέγα, καὶ ὑψηλόν, χονδρὸν, καὶ μαῦρον· ἡ φλοιὰ αὕτη ἔχει τὰς ἐνεργείας τοῦ Μοσχοκαρπίου. Οἱ Ἕλληνας, καὶ Ἄραβες δὲν τὴν ἐγνώριζον. (Ἐγκυκλ. καὶ Γεωφροῶς.)

Κασσία Σκληρά. Κατὰ τὸν Διοσκουρίδην, ἢ Ξυλώδης κατὰ τοὺς Λατίνοὺς (Cassia lignea) εἶδος Κιννάμωμου, ἡ φλοιὰ ὀμοιάζουσα μὲ τὸ ἀληθινὸν κιννάμω-

μωμον· εἶναι δὲ τὸ αὐτὸ δένδρον. Πλὴν ἡ Κασσία γίνε-
ται εἰς τὸ Μαλαβάρον, δι' ὃ λέγεται καὶ Μαλαβαρι-
κὸν Κιννάμωμον, καὶ τὸ καλὸν ἐκεῖνο εἰς τὴν
Σεϊλάνην. Χρησιμεύει εἰς τὴν Ἱατρικὴν ὡς ἀλεξιφάρμα-
κον, καὶ στομαχικόν, καὶ ἐμφρακτικόν. (Ἐγκυκλ.)

ΚΑΣΣΙΤΕΡΟΣ, τὸ Τουρκιστὶ Καλάγι· μέταλλον
λευκόν, καὶ εὐδιάλυτον, σύνθετον κατὰ τοὺς Χυμικοὺς
ἀπὸ ἀργυρον, καὶ μόλυβδον, καὶ τὸ μέσον ἀμφοτέρων
ἔχον εἰς τὴν στερεότητα· διὰ τοῦτο εὐρίσκεται εἰς τὰ
μεταλλεῖα τοῦ ἀργύρου, καθὼς καὶ εἰς τὰ τοῦ μολύ-
βδου· ἔχει δὲ καὶ ἴδια, τὰ ὁποῖα εἶναι δυσκολοδού-
λευτα διὰ τὴν πολλὴν βαρύτητά των, διὰ τὴν πολ-
λὴν σκληρότητα τῶν λίθων μεταξὺ τῶν ὁποίων εὐρίσ-
κονται αἱ μεταλλικαὶ φλέβες, καὶ τὴν ἀπαλὴν, βρωμε-
ρὰν, καὶ νοσώδη γῆν τοῦ μεταλλείου· ὥστε οἱ μεταλ-
λουργοὶ δὲν ἔμπορῶν νὰ ἐργασθῶν περισσότερο ἀπὸ
4 ὥρας κατὰ συνέχειαν.

Χωνεύεται ἡ μεταλλικὴ ὕλη τοῦ Κασσιτέρου εἰς τὸν
ἐξῆς τρόπον· μὲ βαρείας σιδηρᾶς σφύρας σπάνουν τὰς
πέτρας, καὶ ἔπειτα μὲ τὰς σφύρας τῆς ἐπίτηδες μύλου
τὰς κομματιάζου λεπτότερα, ἔπειτα τὰς ἐφήνου εἰς σι-
δηρᾶ ἀγγεῖα, καὶ καταντῶν ψιλὴ κόνις, τὴν ὁποίαν πλύ-
νοντες καθαρίζου ἀπὸ τὸ χῶμα, καὶ ἡ μένουσα ὕλη ὀνο-
μάζεται μεταλλουργικῶς Κασσίτερος Μέλας, ὁ ὁποῖος διὰ
τὴν ἀποτελεσθῆ λευκὸς χωνεύεται μὲ συνεχὲς πῦρ ἀνδρά-
κων ξυλίνων, καὶ φυσιτῆρας ἀσκέας μεγάλους κινεμένας
μηχανικῶς μὲ τὸ νερὸν, καὶ διαλυόμενος χύνεται εἰς
προπλάσματα, καθὼς τὸν βλέπομεν φερόμενον εἰς τὰ
μέρη μας.

Διὰ τὴν πλεσιότητα τῶν μεταλλείων τῆς Ἀγγλικῆς
Κορνβαλίας, (Cornouailles) ἐπωνομάσθη ἡ Νῆσος Κασ-
σιτερίς, καὶ ἀπὸ 2 ὀκάδας μέλανα καθαρίζεται μία ὀ-
κὰ λευκὸς Κασσίτερος, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τὸν ριπτόμενον
ἰὸν (σκωρίαν) ἔμπορεῖ ἀκόμη νὰ καθαρισθῆ Κασσίτε-
ρος, κατὰ τὴν ποιότητα τῆς Γερμανικῆς· τόσον καλὸς εἶ-
ναι ὁ Κασσίτερος τῆς Ἀγγλίας!

Διὰ

Διὰ τῆς Χυμικῆς ἀποτελεῖνται ἀπὸ τὸν Κασσίτερον τὰ τρία ταῦτα·

"Αλας Λευκότατον, μετὰ τὸ τιτάνωμα τῆ Κασσιτέρου χύνουσι ὀξεῖδι διασταλαγμένον, τὸ βράζον, καὶ ἀφήνοντές το εἰς ψυχρὸν τόπον, ἀποτελεῖται τὸ Κασσιτερινὸν "Αλας.

"Ανθρος, τῆτο εἶναι εἶδος κοσμητικῆ λευκῆ γινόμενον μετὰ Κασσίτερον, καὶ Ἀμμωνιακὸν ἄλας διὰ τῆς Χυμικῆς ὑψώσεως, ἢ καὶ μετὰ Νίτρον καθαρισμένον.

Διαφορητικὸν, ὁ Ἀγγλικὸς καθαρὸς Κασσίτερος λυόμενος πρότερον μετὰ τὴν ὑπόστασιν τῆ Ἀντιμονίης, καὶ ἀμφοτέρω ὁμοίως μετὰ Νίτρον· τὸ γινόμενον πλύνεται πολλάκις, καὶ μένει κόνις ὠφελιμωτάτη εἰς πολλὰ δυσίατα πάθη.

Κασσίτερος Καθρεπτικὸς ὀνομάζεται τὸ Βισμῦθον, καὶ ἰδὲ τῆτο τὸ Ἄρθρον.

Ἀπὸ τὰ Ἀγγλικά μεταλλεῖα πωλεῖται ὁ Κασσίτερος εἰς μεγάλους ψωμούς 2 καὶ 3 κανταρίων, καὶ εἰς μικρὰς ἀπὸ 1 ἕως 10 ὀκάδας· ἀμφοτέροι δὲ εἶναι ἐπιμήκεις πλάκες· καὶ τὰ εἰς ἡμᾶς φερόμενα εἰς ῥάβδους δερμάτια, καὶ εἰς βαρύλλια, ὅλα ἔχουν τὴν σφραγίδα τῆς μεταλλεῖου, καὶ τὸ ὄνομα τοῦ μεταλλουργῆ ἐπιχαρῆμένην, καὶ δείχνουν ὅτι εἶναι χυμένα εἰς αὐλακώδη προπλάσματα, διότι εἶναι καμπύλα ἀπὸ τὸ ἓν μέρος, καὶ εὐθέα ἀπὸ τὸ ἄλλο.

Ἡ Εὐρώπη λαμβάνει Κασσίτερον καὶ ἀπὸ τὰς Ἰσπανικὰς Ἰνδίας, καὶ εἶναι ἀπαλῆς ποιότητος, καὶ εἰς πλάκας· ὁμοίως καὶ ἀπὸ τὸ Σιάμον εἰς ἀτάκτα κομμάτια, ἢτοι ἀτάκτως χυμένα εἰς διάφορα σχήματα.

Κατώτερος ἀπὸ τοὺς λοιποὺς εἶναι ὁ Κασσίτερος τῆς Γερμανίας, καὶ πωλεῖται εἰς ψωμῆς, 2 ἕως 2½ καντάρια, ἢ εἰς πλάκας, ὡς πλίνθος, διὰ τῆτο καὶ Πλινθωτὸς λέγεται, ζυγίζει δὲ καὶ ἡ πλίνθος περὶ τὰς 2 ἕως 3 ὀκάδας.

Πέταλα Κασσιτέρου, ἢτοι φύλλα, λέγονται τὰ σφυριλατημένα, καὶ χρήσιμα διὰ τὴν κατασκευὴν τῶν Καθρεπτῶν. Ἰδὲ ΚΑΘΡΕΠΤΗΣ.

"Ο.

Ὅμοια Πέταλα πωλοῦνται τυλιγμένα κωρικῶς, ἢ λευκά, ἢ εἰς διάφορα χρώματα διὰ βερονίκης, καὶ χρησιμεύουν διὰ τύλιγμα λαμπάδων, καὶ εἰς τὴν Ζωγραφικὴν, καὶ εἰς ἄλλα ἐπιδεικτικὰ πράγματα, ὀνομαζόμενα Τουρκιστὶ Σιαματὰ Τέλια, τὰ ὁποῖα κατασκευάζονται εἰς τὴν Ὀλλάνδαν, καὶ πωλῶνται εἰς φακέλλας μεγάλας ἐμπεριλαμβάνοντας ἀνὰ 12 μικρὰς, ἐμπεριέχοντας ὁμοίως ἀνὰ 12 πέταλα ἕκαστος.

Χρησιμεύει ὁ Κασσίτερος εἰς πολλὰ σκεύη τῆς οἰκικῆς οἰκονομίας, διὰ γάνωμα τῶν χαλκίνων ἀγγείων, καὶ τῶν σιδηρῶν πετάλων, καὶ διὰ τὸ κόλλημα αὐτῶν μὲ συνένωσιν μολύβδου, καὶ μὲ τὴν σύγκουσιν ἀμμωνιακοῦ ἁλατος, ἢ καὶ ρητίνης ἐλάτου.

Μὲ τοιαύτην συνένωσιν κασσιτερομολύβδου κατασκευάζονται οἱ χαρακτῆρες τῶν τυπογραφικῶν γραμμάτων, καὶ αἱ σύριγγες τῶν ὀργάνων ὁμοίως καὶ πολλὰ σκεύη, καὶ ἀγγεῖα, ὡς πίνακες τραπέζης, τρυβλία, οἰνοδοχεῖα, μυροδοχεῖα, δίσκοι, κηροπηγεῖα, καὶ ἄλλα πολυειδέστατα.

Κασσίτερον Ἀντιμωνιακόν, ἢ ἰδιωνύμως Μεταλλόν ὀνομάζουσι εἰ τεχνῆται τὸ μίγμα ἀπὸ 100 δραχμῶν Κασσιτέρου καθαρῶ 8 $\frac{1}{4}$ ὑποστάσεως Ἀντιμονίου, 1 $\frac{1}{4}$ Βισμέθου, καὶ 4 ἢ 5 κοκκίους χαλκοῦ, καὶ εἶναι λευκόν καθαρόν, σκληρότερον ἀπὸ τὸν Κασσίτερον, καὶ ἠχολογεῖ ὡς ὁ ἄργυρος ὁ μὲ αὐτὸ κατασκευάζουσι κοχλιάρια εἰς τὴν Γερμανίαν, καὶ τὰ μεταφέρουσι εἰς ἡμᾶς μὲ τὰς δωδεκάδας ὁμοίως δίσκους, καὶ ἄλλα σκεύη.

Κασσιτέρων ξύσματα, εἶναι τὰ κοπτόμενα εἰς τὸν τόννον, καὶ ἄλλας ἐργασίας μὲ τὸ κοπίδι, καὶ χρησιμεύουσι εἰς τοὺς βαφεῖς διὰ τὸ κόκκινον χρῶμα, ἐπειδὴ λύονται εὐκολώτερα μὲ τὸ Βασιλικόν ὕδωρ, καὶ ἀποτελοῦν τὸ στύψωμα.

Ὁ ἀπαλώτερος Κασσίτερος εἶναι καλῆτερος, καὶ γνωρίζεται ἀπὸ τὴν ἐλαφρότητα ὡς πρὸς τὸν σκληρόν. Δοκιμὴ δὲ τὸ νὰ χύσῃς, εἰς πρόπλασμα χάλκινον ζεστόν,
ανα-

ἀναλυμένον τὸν Κασσίτερον, καὶ ὁ ἐλαφρότερος εἶναι κα-
λήτερος.

Γνωρίζεται δὲ καὶ μὲ τὸ χύσιμον εἰς πέτραν μαύρην
ἔχουσαν λεπτὸν αὐλάκι, καὶ εἰς τὴν ἄκραν ἡμισφαιρίου
μετρίου βάθος, ἥτοι κοίλωμα. Ἐὰν εἰς τὸν σύνδεσμον
τῆς ράβδου, μὲ τὸ ἡμισφαίριον φαίνεται λεύκασμα, ὁ
Κασσίτερος εἶναι σκληρός· ἐὰν δὲ ὅλη ἡ ἐπιφάνειά του
σκεπάζεται μὲ λεπτότατον χρῶμα πορφυροκυάνεον, εἶναι
ἀπαλός.

ΚΑΣΜΪΡΙ. Τὸ Δίμιτον Ῥῥχον. Ἰδὲ ΔΪΜΙΤΟΝ, καὶ
ΡΨΥΧΟΝ.

ΚΑΣΤΑΝΟΝ. Ὁ καρπὸς τῆς Καστανίας δένδρου με-
γάλου, καὶ γνωστοῦ, χρήσιμος δι' ὄπωρικόν τῃ χειμῶ-
νος, ὡμὸς, καθὼς εἶναι τὰ μικρὰ τῆς Ἀσίας Κάστανα
ὀνομαζόμενα Κουζῆ, ἥτοι Ἀρηήσια πρὸς εὐφημίαν· ἐψι-
μένος ὡς τὰ μεγάλα τῆς Κρήτης, καὶ πολλῶν ἄλλων
μερῶν, καὶ βρασμένος.

Εἰς τὴν ἄκαρπον Κύρνον (Κόρσικαν) Νῆσον, οἱ ἄν-
θρωποι ξηραίνοντες τὰ Κάστανα, τὰ ἀλήθην, καὶ μὲ
τὸ ἄλευρον ζυμῶνουν ψωμί, καὶ τρέφονται· ἄλλου διὰ
τὸ πλῆθος τρέφουν χοίρους. Οἱ γλαφυροὶ Ἕλληνες τὰ ὀ-
νομάζουν Βαλάουος τοῦ Διὸς, διὰ τὴν γέννησίν του εἰς
τὴν καστανοφόρον Κρήτην, καὶ τὴν ἀνατροφὴν εἰς τὴν Ἰ-
δην, κ. τ. λ.

Εἰς τὴν Νεάπολιν τῆς Ἰταλίας ἐπιμελῶνται τῶρα καὶ
διαφημίζουσι, ὅτι ἐπέτυχον νὰ κατασκευάσῃ Ζάχαρι ἀ-
πὸ τὰ Κάστανα, καθὼς καὶ εἰς τὴν Γαλλίαν διὰ τῆς
Προυσσιακῆς ἐφευρέσεως ἀπὸ τὰ Γογκύλια· ἀλλὰ μὲ ὅ-
λα ταῦτα χρειάζεται πολὺ διὰ νὰ συστήσῃ ἄρθρον ἐμ-
πορικόν, καὶ νὰ ἐγκαταριθμηθῇ εἰς τὸ Λεξικὸν τοῦτο,
τὸ Καστανοζάχαρι.

Τὸ ξύλον τῆς Καστανίας εἶναι κατώτερον ἀπὸ τὸ
Δρυῖνον εἰς τὰς οἰκοδομὰς, καὶ εἰς τοὺς ἰδίους ἄνθρα-
κας· οἱ κλόνοι τῆς χρησιμεύουσι διὰ στεφάνια βαρυλλίων.
Τὰ ἀγριοκάστανα χρησιμεύουσι εἰς τὴν Ἰατρικὴν.

ΚΑΣΤΟΨΙΟΝ, ὁ Κάστωρ, ζῶον ἀμφίβιον, τετρά-
πεν

πουν μακρὺ 3 ἕως 4 πόδας, καὶ ἕως 15 δάκτυλα, πλατὺ εἰς τὸ μέσον τῆς κοιλίας, καὶ ἕως 20 ὀκάδας βαρὺ· τὸ κεφάλι του εἶναι μακρὺ, αἱ σιαγόνες του σχεδὸν ἴσαι ἀμφότεραι, δυναταί, με 10 ὀδόντια κοπτερά, καὶ μεγάλα, δύο ἀγκυλόδοντας, καὶ 8 μήλας εἰς ἑκάστην σιαγόνα· ὥστε κρημνίζει ὀλόκληρα δένδρα με τὰ ὀδοντία τε· τὰ ὀμμάτια του μικρότατα, τὰ ὠτία του μικρά, στρογγύλα, καὶ με χνεῖδι ἔξωθεν, καὶ γυμνά ἔσωθεν· ἡ τρίχα τοῦ δέρματός του σπανίως λευκή, ἡ μαύρη, καὶ τὸ περισσότερον καστανή, καὶ στιλπνή· εἰς τὴν ράχιν μακραίνει ἕως 2 δάκτυλα, ἀλλ' εἶναι τραχυτέρα· εἰς τὴν κοιλίαν ὅμως εἶναι κοντὴ, ἀλλὰ ἀπαλωτάτη, καὶ χρησιμεύει διὰ τὴν Πιλοποιίαν· ἡ ἔρατε ἔχει ἑνὸς ποδὸς μήκος, δὲν ὁμοιάζει μέτινος ἄλλε χερσαίου ζώου· γυμνὴ ἀπὸ τρίχας, ἔχει τὸ δέρμα λεπιδωτὸν, καὶ γεμάτη ἀπὸ στέαρ· τὰ ποδάρια του κοντὰ με ὀλίγην τρίχα· τὰ ἐμπρόσθια με πέντε δάκτυλα, καὶ τὰ ὀπίσθια, ὡς τῶν ἀμφιβίων πτηνῶν, διὰ τοῦτο περιπατεῖ εἰς τὴν ξηρὰν, καὶ κολυμβᾷ εἰς τὰ νερά· οἱ τέτοιόνες τε εἶναι δυνατοί, καὶ ἀργοκίνητοι.

Τὸ ἀρσεικὸν καθὼς καὶ τὸ θηλυκὸν μετὰ τὸ λεγόμενον ἡβης ὀστοῦν πρὸς τὴν κοιλίαν, ἔχουν 4 μεγάλας πήρας 3 ἕως 2½ δακτ. μήκους, καὶ τὸ ἡμισυ πλάτες, γεμάτας ἀπὸ ὕλην ῥητινώδη, κιτρινωπὴν, καὶ δυσώδη, καὶ αὕτη εἶναι τὸ λεγόμενον Καστόρχι· περὶ ἔἰδὲ κατωτέρω.

Ζῶσι τὰ Καστόρια ἀγεληδὸν εἰς τὰ Βόρεια κλίματα τῆ Παλαιῆ καὶ Νέου Κόσμου, εἰς τὰς ὄχθας τῶν ποταμῶν, καὶ λιμνῶν. Κατασκευάζουν τὰς καλύβαστων θαυμασίως, πολεμῶν με τὲς ἐχθρές των, καὶ πιάνουν αἰχμαλώτους, μεταχειρίζόμενα αὐτοὺς εἰς δαλείαν· καὶ σχεδὸν ἔχον τόσα ἐμφυτα προτερήματα ἀξιοπερίεργα, τὰ ὁποῖα ἄλλος Φυσικῆς Ἱστορίας Συγγραφεὺς ἡμπορεῖ νὰ τὰ ἐξιστορίσῃ· ἐγὼ δὲ διαβαίνω εἰς τὴν ἐξ αὐτῶν ἐμπορικὴν ὕλην, τὸ ὁποῖον εἶναι ὁ καθ' αὐτὸ σκοπός μου.

Οἱ κυνηγοὶ Ῥῶσσοι, Ὄστιανοί, καὶ οἱ ἄγριοι τῆ Κα-

να.

ναδᾶ, καὶ ἄποικοι, τρώγοντες τὸ κρέας τῶν Καστορίων (τὸ ὁποῖον εἰς τὰ ἐμπρόσθια ἔχει γεῦσιν χερσαίου ζώου, καὶ εἰς τὰ ὀπίσθια ὄφθαλμους) ἀφ' ἧ τὰ πιάσουν μὲ ἐπιτηδειοτάτας παγίδας, πωλῶν τὸ δέρμα, καὶ τὰς Καστόρχεις.

Τὸ δέρμα τῶν Καστορίων χρησιμεύει καὶ διὰ διφθέραν παρὰ τοῖς Εὐρωπαίοις, ἀλλὰ τὸ περισσότερο ἢ τρίχατε διὰ σκιάδια, χειρώτια, καὶ ἄλλα τοιαῦτα διὰ τὴν ἀπαλότητα, καὶ στιλπνότητά της· καὶ μετὰ τὸ κέρρευμα, τὸ δέρμα χρησιμεύει διὰ σκέπασμα κιβωτίων, καὶ διὰ κόσκινα, ἢ ἄλλα τοιαῦτα βυρσοδεψήματα. Τὰ χειμερινῶς κυνηγίου τὰ δέρματα εἶναι καλῆτερα, διότι ἔχουν καθῶς καὶ τῶν λοιπῶν ζώων πολὺ, καὶ καλὸν τὸ μαλλί· τοῦ καλοκαιρινοῦ εἶναι γυμνότερα. Εἶναι δὲ καὶ ἄλλα, τὰ ὁποῖα, ἐπειδὴ τὰ μετεχειρίσθησαν οἱ ἀγριάνθρωποι κυνηγοὶ, ἔχουν δυσώδη παχύτητα, καὶ ἐπονομάζονται παχέα, καὶ δὲν χρησιμεύουν διὰ διφθέρας.

Καστόρχις ὀνομάσθη παρὰ τῶν Ἀρχαίων ἢ πῆρα τῆς Καστορίας, ἐπειδὴ ἐνόμιζον ὅτι εἶναι ὄρχις τῆς ζωῆς τούτου, καὶ ὅτι τὸν κόπτει ὅταν διώκεται ἀπὸ τῆς κυνηγῆς, τὰ ὁποῖα ἀμφότερα δὲν ἀληθεύουν, καθῶς ἐγράφαμεν ἀνωτέρω, διότι αὐταὶ αἱ πῆραι εὐρίσκονται εἰς τὰ ἀρσενικά, καὶ εἰς τὰ θηλυκὰ ἀδιαφόρως.

Ἀφ' ἧ οἱ κυνηγοὶ πιάσων τὸ ζῶον, καὶ κόψων αὐτὰς τὰς πῆρας, αἱ μὲν δύο ὀπίσθια εἶναι γεμάται ἀπὸ ὕλην ῥητινώδη, ἀπαλὴν, μὲ μικρὰς ἴνας, στακτόχρουν, καὶ κιτρινωπὴν ἐσώτερον, εὐφλύγιστον, καὶ δυσώδη, καὶ τῆτο εἶναι τὸ ἀληθινὸν Καστόρχιον· τὰς ξηραίνων εἰς τὸν καπνὸν, ἢ καλῆτερα εἰς τὸν ἀέρα, καὶ γίνονται χρήσιμα εἰς τὴν Θυριακὴν, τὸ Μιθριδατικὸν, καὶ εἰς πολλὰ κεφαλικὰ, καὶ ὑστερικά πάθη. Αἱ δύο δεύτεραι πῆραι πρὸς τὴν κοιλίαν εἶναι μικρότεραι, μὲ χυμὸν ἐλαιώδη, δυσώδη, κιτρινοπελιδνόν, καὶ μὲ τὴν πολυκαιρίαν καταντᾶ ἀλειμμα. Οἱ Ἴατροὶ μεταχειρίζονται αὐτὰς νωπὰς, διότι αἱ παλαιαὶ εἶναι φαρμακεραὶ.

Τὸ καλὸν Καστόρχι εἶναι εἰς πῆρας χοιδράς, βαρείας,

ρείας, καστανάς, καὶ δυσώδεις, γεμάτας ἀπὸ ὕλην στερεάν, εὐφραυστον, κιτρινωπὴν, μαυρωδεράν, καὶ δρυμείαν εἰς τὴν γεῦσιν· τὸ καλλίτερον εὐρίσκεται εἰς τὴν Ρώσσιαν.

ΚΑΣΤΟΡΕΛΑΙΟΝ. Γίνεται ἀπὸ Καστόρχι ὅταν ἀκόμη ἦναι νεπὸν, καὶ τὸ μεταχειρίζονται εἰς ἰατρικὰ χρίσματα.

Εὐρίσκονται καὶ εἰς τὰς Γερμανικὰς, καὶ Πολωνικοὺς ποταμὸς Καστόρια, παρὰ καὶ εἰς τοὺς Γαλλικὰς, ἀλλ' ὀλίγα, καὶ ὀλίγον χρήσιμα.

Οἱ Τῦρκοι δὲν μεταχειρίζονται ἄλλο ἀπὸ τὸ Καστόρχι μόνον τὸ δέρμα, καὶ ἡ τρίχα τοῦ ζώου τέτου εἶναι δι' ἡμᾶς ἀχρηστον.

ΚΑΤΑΡΤΙΟΝ, ὀνομάζει ὄχι ἀνοικείως ἡ κοινὴ γλωσσοσά τὸ παρὰ τῆς παλαιᾶς Ἰκρίον, καὶ Ἰστίον· εἶναι δὲ κορμὸς μεγάλου δένδρου ἐλάτης, χονδρὸς, καὶ μακρὸς ἀναλόγως, ἀναγκαῖον εἰς τὰ καράβια διὰ τὸ δέσιμον τῶν πανίων, καὶ διακρατέμενον ἀπὸ τὰ καρχήσια σχοινία.

Εἰς τὰς μεγάλας Νῆας, ἢ Ναῦς, τὰ χονδρὰ Κατάρτια ἐκτείνονται ἕως τῶν καθισμάτων, καὶ ἐκεῖθεν ὑψῆνται ἄλλα, καὶ πάλιν ἄλλα ἕως τῆς κορυφῆς. Εἶναι δὲ κατὰ σειράν ἀπὸ τῆς πρώτης· α'. τὸ δευτερόν διπλαῖον, ἢτοι πλαγίως εἰς τὴν πρῶσαν τοῦ Καραβίου· β'. τὸ πρωτίσιον· γ'. τὸ μεσαῖον, καὶ δ'. τὸ πρυμνήσιον· τὰ ἐπάνω τῶν καθισμάτων ἀναλόγως λεπτότερα, καὶ ὀνομάζονται τοῦ μεγάλου καρχησίε, τοῦ μικροῦ καρχησίου, κ. τ. λ.

Τὰ μεγάλα καράβια ἔχουν καὶ Κατάρτια ἑτοιμα δι' ἀλλαγὴν ἂν τύχη εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ συνθλασθῆναι κατὰ τὰ εἰρημένα.

Τὸ ἐμπόριον τῶν Καταρτίων ἐμβαίνει εἰς τὸ τῆς Ξυλικῆς, καὶ ὅπου εὐρίσκονται μεγάλα ἐλάται, καὶ ποταμοί, καὶ αἰγιαλοὶ πλησίον, εὐγαίνου Κατάρτια, καὶ πωλῆνται μὲ τὸ μέτρον τῆ μήκους, καὶ πλάτους.

Ἡ Κωνσταντινέπολις μεταφέρει ἀπὸ τὰ Ἀσιατικὰ παράλια τῆς Μαύρης θαλάσσης, καὶ ἀπὸ τὴν Δακίαν διὰ

τῆ

τῆ Δουνάβεως εἰς σχεδίας ὀπισθοδεμένα εἰς τὰ καράβια, καὶ μὲ τὴν βοήθειαν Καταρτίου, καὶ πανίε στιμένου εἰς τὴν σχεδίαν.

Πολλὰ ἀπὸ αὐτὰ πριονιζόμενα γίνονται μεγάλαι σανίδες διὰ στρώσιμον οἰκιῶν, μάλιστα τῶν μεγάλων προθαλάμων.

ΚΑΤΡΑ΄ΜΙ, Ἡ ΖΩ΄ΠΙΣΣΑ, καὶ Ἴδὲ ἐκεῖ, ὁμοίως καὶ ὙΓΡΟ΄ΠΙΣΣΑ.

ΚΑΥΡ΄ΙΣ. Μικρὰ Κογχύλη, ἢ Πεταλὶς τῆ Ἰνδικῆ Ὠκεανῆ, ἀλιευμένη ἀπὸ τὰς γυναῖκας εἰς τὰ παράλια τῶν Μαλδίβων, καὶ ἀλλαχῆ, χρησιμεύουσα διὰ νόμισμα εἰς πολλὰ Ἀσιατικὰ μέρη, καὶ εἰς τὴν Ἀφρικὴν πρὸς ἀγορὰν ἀνδραπόδων, καὶ ἄλλων προϊόντων τῆ τόπου. Εἰς τὴν Βεγκάλην ἢ Ρεβία τιμᾶται διὰ 2400 Καυρίδας, καὶ 3 γαλλικὰ φράγκα. Εἰς τὴν Ἀφρικὴν μὲ 80 λίτρας, ἢτοι 32 ὀκάδας Καυρίδας ἀγοράζεται ἐν ἀνδραπόδον Αἰθιοπικόν. Εἶναι ἀνάγκη λοιπὸν ἀπὸ πολλοῦς σωρῆς τῶν Πεταλίδων τούτων διὰ τὸ ἐμπόριον ἐκεῖνο ἄλλὰ δίδει καὶ πολὺ κέρδος.

ΚΑΦΕ΄Σ. Ἀπὸ τῆ Καχβέ Ἀραβικῆ, καὶ Λατινικώτερον Ἰασμίνον Ἀραβικόν, ὀνομασθεῖς παρὰ τῆ περιφήμῃ Ἀκαδημικῆ Ἰουσιέως, (Jussieu) εἰς τὴν ἐξαίρετον διαγραφὴν τε τῷ 1713, ὅπε ἀπέδειξεν ὅτι τὸ Καφεφόρον δένδρον εἶναι Ἰασμίνον ἐκεῖνε τῆ τόπου, γινόμενον μέγα, ὡς τὰς ἐδικὰς μας κερασίας, στρογγύλον, μὲ τοὺς κλόλους κλίνοντας πρὸς τὴν γῆν· τὰ φύλλα του ὁμοιάζον τὴν λεμονιάν, ἀειθαλῆ, καὶ ἡ φλοιὰ τῆ δένδρου τὸ ἐδικόν μας Ἰασμίνον. Εἰς καρπὸν κόκκινον ὡς κεράσι, ἐμπεριέχονται ἀντὶ πυρῆνος δύο κόκκοι Καφέ, χωριζόμενοι ἀλλήλων ἀπὸ ἐπιδερμίδα ψιλὴν, καὶ ἵνα τὴν τρέφουσαν αὐτῆς, ἢ ὁποῖα κάμνει καὶ τὴν ἐσωτερικὴν γραμμῆν των, πρὸ τῆ καρποῦ ἄνθος, καὶ αὐτὸ ὁμοιάζει τὸ Ἰασμίνον, καὶ εἶναι εὐῶδες.

Τὸ Καφεδένδρον δὲν ἔχει προσδιωρισμένον καιρὸν διὰ τὸ τεῖναγματε, διότι ἐν ταυτῷ ἔχει καὶ γενομένον καρπὸν, καὶ αἴθη διαφόρων ἡλικιῶν· μ᾽ ὅλον τῆτο ἢ κυριω-

τέ-

τέρα σύναξις, ἥτοι τείναγμα γίνεται τὸν Μάϊον, καὶ τὸν Νοέμβριον, ἥτοι δις τῆ ἐνιαυτῆ, καὶ εἰς τὴν Ἀραβίαν, καὶ εἰς τὴν Ἀμερικὴν.

Ὅταν ὠριμάσῃ ὁ Καφῆς σρώνει ὑποκάτω τῆ δένδρου μάδας, καὶ τείνάσσει τὸν καρπὸν, καὶ ἀφ' ἧ ξηρανθῆ τὸν συνθλίβει μὲ πέτρας διὰ νὰ ἐκβῆ ὁ Καφῆς, ἔπειτα πάλιν τὸν ξηραίνουν, καὶ τὸν βάλλουσι εἰς ψάθυνα σακκία, καὶ τὸν πωλοῦν.

Δις τῆ ἐνιαυτῆ καρπίζει τὸ δένδρον τῆτο, καὶ μεταφυτεύεται ἢ μὲ χλωρὰ κλωνάρια, ἢ μὲ τὸν ὀλόκληρον, καὶ γαπὸν καρπὸν· τὸ δὲ ὅτι τὸν ζεματίζουν πρὸ τοῦ πρὸ τὸν πωλήσειν ἀπεδείχθη ψευδές· ἀλλ' ἄς ἀπολαθῆσθωμεν ὅλην τὴν σειρὰν τῆ Ἀραβικῆ Καφέ.

Ἡ εὐδαίμων Ἀραβία καυχᾶται εἰς τὴν βλάστησιν τῆ καφεδένδρου, μάλιστα εἰς τὴν Βεϊτουλφακίρ, ἥτοι Οἶκον τῆ Πτωχῆ ὀνομαζομένην Ἐπαρχίαν, 10 λεύγας ἀπέχουσαν ἀπὸ τὸν αἰγιαλὸν τῆς Ἐρυθρᾶς Θαλάσσης. Εἰς γῆν ἰμμάδη, καὶ ξηρὰν ἐκτείνονται 50 λ. κατὰ μῆκος, καὶ 5 ἕως 20 λ. κατὰ πλάτος. Εἰς τὰ λοφώδη μέρη τῆς Οὐδανού γίνεται ὁ καλῆτερος, ἥτοι μικρότερος κόκκος, τρασινώτερος, καὶ βαθυτέρος, πρόσθετος καὶ τὸ καλῆτερον κατ'αρισμένον ἀπὸ τὰς φλοιὰς του.

Περὶ τὸ μέσον τῆς ΙΕ'. Ἐκατονταετηρίδος ἐγνωρίσθη εἰς τὴν Ἀσίαν ἡ χρῆσις τῆ Καφέ· καὶ τῷ 1672 πρῶτον εἰς τὴν Γαλλίαν ἀπὸ Κωνσταντινουπόλεως διεδόθη, καὶ ἐκεῖθεν εἰς τὴν λοιπὴν Εὐρώπην κατήντησε πάγκοιτον αὐτὸ τὸ ποτὸν, καὶ ἀποκατεστάθη ὁ Καφῆς ἄρθρον πλεονεχιστὸν τοῦ ἐμπορίου.

Εἰς τὰς Παλαιὰς Ἑλληνας, καὶ Ῥωμαίους ἦτον παντελῶς ἀγνωρίστος ὁ Καρπὸς τῆ Καφέ· ἀλλὰ καὶ εἰς τὰς Ἰνδίας Ἀραβίας μόλις ἐγνωρίσθη κατὰ τὸ 1400.

Ὁ κοινὸς ὄχλος τῆς Ἀραβίας βράζει, καὶ πίνει τὸν ἔξωμὸν τῆς φλοιὰς, καὶ τῆς ἐπιδερμίδος τῆ ἐπιθυμητοῦ ἔτέτου κόκκου. Οἱ δὲ εὐκατάστατοι, καθὼς ὅλοι οἱ Πέρσαι, Τῦρκοι, καὶ λοιποὶ ἄνθρωποι, πίνουσι τὸν ἐψημένον, καὶ ἀλισμένον Καφῆν, ὡς ἡμεῖς.

Καθ'

Καθ' ἡμέραν γίνεται ἀγορὰ (ἐκτὸς τῆς Παρασκευῆς) εἰς τὴν Βεϊτελφακίρ, καὶ ἐκεῖ πωλεῖται, καὶ ἀγοράζονται ὁ Καφὲς μὲ τὰ μετρητὰ, καὶ διαδίδεται εἰς τὸν Κόσμον, ἦτοι ἀπὸ 4,000,000 ὀκάδες, τὰ $\frac{1}{2}\%$ ἀπὸ τῆς Μένκας διὰ τὴν Εὐρώπην, τὰ $\frac{1}{2}\%$ διὰ τὴν Περσίαν, τὰ $\frac{7}{2}\%$ διὰ τὸ Σουὲζ τῆς Αἰγύπτου, τὰ $\frac{2}{2}\%$ διὰ τὴν Ἀσιατικὴν Τερκίαν, καὶ τὰ $\frac{1}{2}\%$ διὰ τὰς Ἀφρικανὰς Ἀποικίας, καὶ ἐν τέτῳ ἡ Ἀραβία λογαριάζεσθαι πρὸς 2 γρόσσια τὴν ἑκάστην, λαμβάνει δὲ αὐτὸν τὸν εὐκολογεώργητον καρπὸν περὶ τὰ 8,000,000 γρόσσια ἐτησίως.

Περὶ τὸ 1700 παρατηρήσαντες οἱ ἐμπορικώτατοι Ὀλλανδοὶ τὸ μέγα ὄφελος τοῦ Καφέ μετεφύτευσαν αὐτὸν πρῶτοι εἰς τὴν Ἀνατολικὴν Βαταβίαν, καὶ ἰδόντες ὅτι εὐδοκιμεῖ ἐπολλαπλασίασαν τὰ δένδρα εἰς τὴν Νῆσον Γάραν, καὶ τὴν Σεϊλάνον. Μετὰ ταῦτα ὅλαι αἱ Εὐρωπαϊκαὶ Ἀποικίαι τῶν Δυτικῶν Ἰνδιῶν ἐκαλλιέργησαν, καὶ καλλιεργῆν τὸν Καφὲν, ὁ ὁποῖος δὲν ἔχει τὸ ἄρωμα, καὶ ἐξαιρετικὸν ποιότητα τοῦ Ἀραβικοῦ· ἀλλὰ μὲ ὅλον τῆτο ἀναπληροῖ τὴν χρεῖαν τῶν ἀνθρώπων, καὶ ὅλη ἡ Εὐρώπη εὐχαριστεῖται μὲ αὐτὸν τὸν Ἀμερικανὸν, φέρουσα ποσότητας μεγίστας εἰς βαρύλλια διαφόρων μεγέθους.

Εἰς τὴν Ὀθωμανικὴν Ἐπικρατείαν ἐφέρετο πολὺς ἀπὸ τὴν Αἰγύπτου Ἀραβικὸς, ὁ ὁποῖος καὶ Αἰγύπτιος, ὡς ἀπὸ τῆς Ἀλεξανδρείας ὀνομάζεται, καὶ εἰς τὰς μεγάλας πόλεις, μάλιστα τὴν Κωνσταντινέπολιν ἦτον ἐμποδισμένη ἡ χρῆσις τῆς Ἀμερικανῆς διὰ τὰ κοινὰ ἐργαστήρια, ὄντες ἠναγκασμένοι ὅλοι οἱ ἐργαστηριάριοι Καφεῖοι νὰ ἀγοράζωσιν τὸν Καφὲν κοπανισμένον εἰς τὰ μετὰ προνομίαν Μονόπωλεῖα τῶν Κοπανιστῶν (Ταχμίσιδων)· ἀλλὰ μετὰ τὸ 1800 ἡ ἐφοδος τῶν Γάλλων εἰς τὴν Αἰγύπτου, καὶ ἡ ἐκτοτε ἐκεῖ διαμείνασα ἀτάξια, καὶ ἡ ἐφοδος τῶν ὀπαδῶν τοῦ Ἀραβὸς Θεῖστοῦ Ἀβδουλβεχάβη εἰς τὴν Μέναν, διακόψασαι τὸν δρόμον τῆς μεταφορᾶς, ἠνάγκασαν τὸν λαὸν νὰ συνεθίσῃ τὸν Ἀμερικανὸν, καὶ ἡ συνηθεῖα αὕτη ἐγγίζει νὰ μᾶς κάμῃ νὰ λησμονή-

νήσωμεν τὸν Ἀραβικὸν διὰ τὴν ἀκριβότητα, καὶ σπανιότητα του.

Καλὸς Ἀμερικανὸς Καφὲς ὑπολαμβάνεται ὁ τῆς Μαρτινίκας, καὶ ὅσος εἶναι λεπτὸς, ὑποπράσινος, χωρὶς εὐρωτίασιν, καὶ σῆψιν, ἀλλὰ καθαρὸς κόκκος, καὶ ἀβρεκτὸς ἀπὸ τὴν θάλασσαν· πωλεῖται δὲ εἰς τὸ ζύγι 100 ὀκάδων· ὁ δὲ τῆ Γερμέν, ἦτοι Ἀραβικὸς μετὴν ὀκάν.

Ὁ Καφὲς εἶναι ποτὸν τόνικόν, ἐξυπνᾷ τὰ πνεύματα, καὶ προξενεῖ εὐφροσύνην· δὲν συγχίζει τὴν σωματικὴν οἰκονομίαν, καθὼς τὸ κρασί, καὶ τὰ μεθυστικὰ ποτὰ, ἀλλὰ καθὼς δι' ἐκεῖνα ἔτω καὶ δι' αὐτὸν ἐμποδίζεται ἢ κατάχρησις, ἐπειδὴ ἐγγίζει τὰ νεῦρα, καὶ προξενεῖ σπασμούς, καὶ τρεμουῖλλαν.

ΚΕΓΚΡΙ', ἢ ΚΕΧΡΙ' συνεθέστερον, γέννημα ψιλόν, σκληρόν, στρογγύλον, καὶ στιλπνόν, χρώματος λευκοκιτρίνου. Χρησιμεύει διὰ τροφήν τῶν πτωχῶν εἰς μερικὰς τύπας, καὶ τῶν πτηνῶν εἰς ἄλλους· θερίζεται τὸ φθινόπωρον, καὶ μετὸ γάλα ζεστὸν γίνεται καλὸς ζωμός. Λέγουσιν ὅτι ἔχει καλὴν ποιότητα καὶ θρεπτικὴν· θερίζεται περὶ τὸν Αὐγαστεν, καὶ σπείρεται ὄψιμον.

Εἰς τὴν Ἰατρικὴν χρησιμεύει διὰ κατάπλασμα, ὡς ἐν ἀπὸ τὰ τέσσαρα διαλυτικὰ, καὶ ἀνώδυνα ἄλευρα.

ΚΕ'ΔΡΟΣ. Ἡ ἐν τῷ Λιβάνῳ Κέδρος εἶναι δένδρον ἐπίσημον εἰς τὴν Ἀγίαν Γραφήν, χονδρὸν, εὐθές, καὶ ἐκτεινόμενον πυραμιδοειδῶς, μετὰ φλοιὴν ὀμαλήν, ξύλον ἁραιόν, καὶ στερεόν, ὑπομέλανον, καὶ σχεδὸν ἀσηπτον, ἀπὸ τὸ ὁποῖον ἐκτίσθη παρὰ τῆ Σολομώντος ὁ Ναός, καὶ τὸ παλάτιόν του. Τὰ φύλλα τε εἶναι ἀειθαλῆ, καὶ μικρὰ, καὶ ὁ καρπὸς του μικρὸς ὡς τῆς Κυπαρίσσου. Σώζονται ἕως τῆς σήμερον οἱ τοιαῦτοι Κέδροι εἰς τὸ ὄρος τοῦ Λιβάνου περὶ τὴν Τρίπολιν τῆς Συρίας, καὶ τὴν Βίβλον, ἀλλὰ σπάνια. Εὐρίσκοντο ἀπὸ αὐτὰς καὶ εἰς τὴν Κύπρον, καὶ Κρήτην· τὸ ξύλον των ἦτον εὐχριστότατον μάλιστα διὰ τὰ πολυχρόνια πράγματα, ὡς Ναὸς, παλάτια, καὶ ξόανα.

Ἀπὸ τῆς χονδρῆς κορμῆς, καὶ στελέχη τούτων ἀποστά-

στάζει τὸ λεγόμενον Κόμμι τῆς Κέδρου, ἢ Μάνα Μαστιχῶδες ξηραίνόμενον καθ' ἑαυτό.

Διασχίζεται μετὰ ταῦτα ἡ φλοιά τοῦ δένδρου, καὶ ἀποστάζει χυμὸς χρισματώδης, ξηραίνόμενος καὶ αὐτὸς ἐπάνω εἰς τὴν ἰδίαν φλοιάν, καὶ ὀνομάζεται Ῥητίνη τῆς Κέδρου, κιτρίνη, εὐφραυστος, διαφανὴς καὶ εὐσμος.

Ἄλλη Ῥητίνη Κεδρινή διαφανὴς καὶ λευκὴ, ὡς τὸ νερόν, μὲ δυνατὴν μυρωδίαν ἀποστάζει ἀπὸ τὸ ξύλον τῆς Κέδρου ὅταν θερμανθῇ ἀπὸ τὸν ἥλιον.

Κέδρος Φοινικίας· εἶδος κέδρου εὕρισκομένης εἰς τὴν Φοινίκην καὶ τὴν Κιλικίαν, ἡ ὁποία ὀμοιάζει πολὺ μὲ τὴν Ἀρκευθον. Ἰδὲ ὈΞΥΚΕΔΡΟΣ. Διαιρεῖται δὲ εἰς τρία εἶδη κατὰ τὸν Λεμέριον, Lemery.

Ἡ α'. ἔχει τὸν κορμὸν καὶ τὰς κλόνους περικλωσμένους, καὶ μὲ κόμβους, καὶ τὸ ξύλον κόκκινον μὲ ὄσμην κυπαρισσίνην, καὶ τὸν καρπὸν κίτρινον, καὶ εὐώδη. Ἀπὸ τὸν κορμὸν τοῦ δένδρου τούτου εἰς τὰ θερμὰ κλίματα στάζει κόμμι ὀνομαζόμενον Βερονίκη.

Ἡ β'. ὀνομάζεται Κέδρος μικροτέρα διαφέρουσα ἀπὸ τὴν ἄνω εἰς τὸ, ὅτι γίνεται μικροτέρα, καὶ κάμνει καρπὸν μεγαλήτερον.

Ἡ γ'. λέγεται Κέδρος Ἰσπανικὴ μὲ σῶμα, καὶ καρπὸν πολλὰ μεγαλήτερον. Ὅλαι δὲ βλαστάνουν εἰς τὰ θερμὰ κλίματα τῶν παραλίων τῆς Μεσογείου θαλάσσης, καὶ εἶναι ἀειθαλεῖς· τὸ ξύλον τῶν εἶναι ἰδρωτικόν· τὰ φύλλα στομαχικά, καὶ ὁ καρπός, ὁ ὁποῖος Κεδρίς ὀνομάζεται, ὀμοίως δυναμωτικὸς τῷ στομάχει.

Ἀπὸ τὸ ξύλον τοῦ Ὀξυκέδρου διασταλάζεται διὰ τῷ ἄμβυκος (λαμβίκου) ἔλαιον μαῦρον ὀνομαζόμενον Κάδη, ὠφελιμώτατον εἰς τὰς ἐλεφαντιάσεις· ἀλλὰ διὰ τὸ σπάνιον αὐτοῦ μεταχειρίζονται τῆς Πισσασφάλτου, ἢ τῆς Ἀρκεύθου τὸ ἔλαιον.

Διατέμνοντες τὴν Ὀξυκέδρον συνάξουσιν ἀποστάζον κόμμι διαφανέστατον, καὶ καθαρώτατον, τὸ ὁποῖον Σανδάραχην ἐπονομάζουσι, καὶ Ἰδὲ τῆτο.

Εἰς

Εἰς ὅλα τὰ κλίματα, καὶ θερμὰ, καὶ ψυχρὰ γίνονται Κέδροι. Ἡ Ἀμερική, καὶ ἡ Σιβηρία ἔχουν μεγίστας, ἀλλὰ τὸ ξύλοντων δὲν εἶναι ἐλαιώδες, καὶ ἄσπιπτον, ὡς ἐκείων τῆς Λιβάνου.

Εὐρίσκονται Κέδροι μεγάλοι, καὶ εἰς τὰ βουνὰ τῆς Ἑλλάδος, καὶ Ἡπεύρα, καὶ πλῆθος μικραὶ, τὰς ὁποίας Χαμαικέδρους ἠμποροῦμεν νὰ ὀνομάσωμεν ὥστε τὸ δένδρον τῆτο γίνεταί καὶ μέγιστον, καὶ μεσαῖον, καὶ χαμώδενδρον, καθὼς ἡ δρυς.

ΚΕΔΡΙΣ. Ὁ Κεδρόσπορος, χρήσιμος, εἰς τὴν Ἱατρικὴν ὁ καπνὸς του καθαρίζει τὸ νοσῶδες τῶν ὑγρῶν οἰκημάτων.

ΚΕΝΤΗΜΑ. Ποικιλότητες, καὶ ἄνθη γινόμενα εἰς τὰ μεταξωτὰ, καὶ ὅλα τὰ ὑφάσματα μὲ τὴν βελόνην καὶ Κεντητὸν τὸ τοιῆτον ὑφασμα.

Εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν τὸ Κέντημα μεταξὺ τῶν γυναικῶν, καὶ κορασίων ἔφθασεν εἰς ἀρκετὴν τελειότητα, καὶ γίνεται ἢ ἀμφοτέρωθεν, ἢτοι διπρόσωπον, ἢ ἑτέρωθεν, ἢτοι μονοπρόσωπον ὁ διπρόσωπον κεντᾶται μὲ τὴν συνειθισμένην βελόνην, καὶ εἶναι καλῆτερον, ἀλλὰ δυσκολώτερον, καὶ ἀκριβώτερον ὁ δὲ μονοπρόσωπον μὲ βελόνην ἀγκιστρωτὴν λεπτοτάτην καρφωμένην εἰς πυξίην λαβὴν στερεὰ, καὶ ὀνομάζεται κέντημα εἰς τὸ κοσκίνον ὁ δὲ κεντῶμενον ὑφασμα εἶναι ραμμένον εἰς εἶδος ξυλίνης στεφάνης, ὡς τοῦ κοσκίνου.

Τὸ μεταξωτὸν γῆμα συνεθίζεται περισσότερο διὰ Κέντημα, ἀλλὰ καὶ τὸ λιγόν, καὶ βαμβακερόν, καὶ αὐτὸ τὸ μάλλινον ἐνίοτε.

Πρὸ ὀλίγων ἐτῶν εὐρέθη ἡ τέχνη νὰ κεντοῦν εἰς τὰ σάλια τῆς Κασμίας ἄνθη ὡραία μὲ τὴν ἰδίαν κλωστήν τῶν σαλίων, καὶ μὲ τόσην ἐπίδεξιότητα, ὥστε δύσκολον εἶναι νὰ διακριθῇ ἂν ἦναι Κέντημα, ἢ συνύφασμα, ἂν δὲν παρατηρηθῇ ἀπὸ μόνην τὴν ὡραιότεραν συμμετρίαν, τὴν ὁποίαν προσαρμόζουν αἱ Πολίτισσαι ἀσυγκρίτως καλῆτερα ἀπὸ τῆς Ἰνδῆς Ὑφαντάς.

Διὰ τὴν ἐπιτηδειότητα ταύτην κατηργήθησαν τὰ κεν-

τη-

τιτὰ τῆς Εὐρώπης, ἀπὸ τὰ ὅποια πρότερον ἐφέροντο πολλὰ, καὶ κεντῦνται εἰς τὸν τόπον ἐξαίρετα, ὄχι μόνον δι' ἐνδυμασίας γυναικῶν, καὶ τῶν τρυφηλῶν ἀνδρῶν, ἀλλὰ καὶ Ἐκκλησιαστικὰ ἄμφια θαυμάσια. Συνειδημένα εἶναι τὰ καφιδρώτια, καὶ χειρόμακτρα, καὶ ἡδελν ἐπιθυμήσῃ ἡ Εὐρώπη νὰ λάβῃ ἀπὸ αὐτὰ μὲ καλὸν ἐμπόριον· ἀλλ' αἱ Διοικήσεις ἐκεῖναι καταργῶν αὐτὸν τὸν δι' ἡμᾶς ἐπωφελεῖ σκοπὸν μὲ τὸ ἐμπόδιον τῆς εἰσόδου τῶν ξένων ἐργοχείρων· ὥστε ἐμπεριόριζεται τὸ ἐμπόριον τῶν Κεντητῶν εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τῆς Ὀθωμανικῆς Ἐπικρατείας.

ΚΕΡΑΜΙΚΗ΄. Εἶδος τῆς Πλαστικῆς, τέχνη διπλαδὴ τῆς κατασκευῆς τῶν κεραμιδίων.

ΚΕΡΑΜΙΔΙ. Πηλὸς πλασμένος, ξηραμένος, καὶ ἐψημένος εἰς τὸν κλίβανον, χρήσιμον διὰ σκέπασμα τῶν οἰκιῶν, καὶ ἄλλων κτιρίων. Εἰς τὴν Τουρκίαν μόνον ἐν εἶδος κεραμιδίων κατασκευάζουν εἰς σχῆμα αὐλακος, ὀλίγον πλατύτερον ἀπὸ τὸ κάτω μέρος, καὶ χοιδρότερον, καὶ μὲ αὐτὰ σκεπάζου τὰς οἰκίας εἰς τὰς πόλεις, καὶ ἀπανταχῆ πλαττόμενα, καὶ πωλθόμενα πλησίον τῶν πόλεων. Πολλὰ ὀλίγον χρησιμεύουν εἰς τὸ ἐμπόριον, διὰ τὴν ἀμεσον ἀγοράντων ἀπὸ τὰ Κεραμικά.

ΚΕΡΑΜΙΚΟΝ. Ὁ τόπος ὅπου κατασκευάζονται τὰ Κεραμίδια.

ΚΕΡΑΣΙΑ. Ὀπωρικὰ πρῶϊμα, γνωστὰ εἰς τὰ μέρημας ἀπὸ δένδρον τῆς Κερασίας μεταφυτευθὲν παρὰ τῶν Ἑλλήνων ἀπὸ τῆς Κερασῆς πόλεως τῆ Πόντου, καὶ χρήσιμα διὰ φαγί νωπά. Εἶναι δὲ πολλῶν χρωμάτων, καὶ ποιότητων. Ἐπαινῶνται ὡς ὑπερβαλλάντως μέγιστα, καὶ γλυκὰ τὰ Κεράσια τῆ Βρασοβῆ.

Οἱ Μοναχοὶ τοῦ Ἁθωνος ξηραίνοντες τὰ Κεράσια τὰ ὀνομάζουσι Φιχοκέρασα, καὶ τὰ μεταχειρίζονται τὸν χειμῶνα, χαρίζοντες καὶ εἰς τὰς φίλους των, καὶ προσκυνητὰς χάριν εὐλογίας.

ΚΕΡΑΤΟΝ. Σῶμα στερεὸν φύομενον εἰς τὴν κεφαλὴν μάλιστα τῶν διχήλων ζῶων, ὡς βουβάλων, βοῶν, αἰ-

αἰγῶν, καὶ παρομοίων, καὶ μεταχειριζόμενον εἰς κατασκευὴν διαφόρων πραγμάτων, ὡς κτενίων, πυξίδων, ὀδοντοξεστῶν, καὶ πολλῶν ἄλλων. Εὐκολύνεται ἡ κατασκευὴ τῶν κεράτων διὰ τὸ εὐλύγιστον αὐτῶν μὲ τὸ ζέσταμα, καὶ ἀπὸ πολλὰ μέρη στέλλονται ἐμπορικῶς πρὸς ἄλλα, ὅπου ἡ τέχνη χρειάζεται νὰ τὰ κατασκευάσῃ.

Εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν ἐργάζονται πολλὰ, καὶ μ' ὅλον τῆτο περισσεύουν διὰ νὰ πωλῶν καὶ εἰς τὰ παρὰ τῆς Εὐρώπης.

Τὰ κέρατα τῆς Ἐλάφου γίνονται μεγάλα, καὶ μὲ πολλὰς κλόνας, καὶ χρησιμεύουν εἰς τὴν Ἰατρικὴν, ὡς κόνις γλυκαντικὴ τῆ αἵματος, καὶ δροσιστικὴ. Ἰδὲ ἘΛΑΦΟΣ.

Τὸ τοῦ Μονόκερω Κέρατον φημίζεται, ὡς ἀντιφάρμακον εἰς τὰ δειλητήρια.

Ὅλα δὲ εἶναι ἀναγκασιότατα εἰς τὴν βαφὴν τῆ χαλύβος διὰ τὰ πυροβολικά· καὶ ἰδὲ περὶ ἐκάστου εἰς τὰς λέξεις τῶν ζώων, ὡς Βοῦς, Βούβαλις, κ. λ.

ΚΕΡΑΤΙΟΝ. Τὸ κοινότερον ξυλοκέρατον, καρπὸς γνωστός δένδρου γινομένου εἰς τὴν Αἴγυπτον, Κύπρον, καὶ ἄλλας Νήσους τοῦ Ἀρχιπελάγους, καὶ εἰς τὴν Ἰσπανίαν· ὠνομάσθη οὕτω διὰ τὸ ὀμαίόσχημόν του μὲ κέρατα αἰγός.

Διὰ τὴν ὀλίγην του γλυκύτητα χρησιμεύει, ὡς ὀπωρικὸν εἰς τοὺς πτωχοὺς, καὶ εἰς τοὺς ἐντοπίους διὰ τροφήν τῶν ζώωντων· ἐπειδὴ δὲ εἶναι καὶ στηθικὸν τὸ ἀπόσταγμα του διὰ τῆς Φαρμακοποιίας, ἀποτελεῖ ἀρκετὸν ἐμπόριον, μεταφερόμενον ἀπὸ τὴν Μεσόγειον Θάλασσαν ὀλόκληρα φορτία παραβίων εἰς τὴν Ῥωσίαν, καὶ ὅλην τὴν Εὐρώπην· μάλιστα ὅπου τὰ ὀπωρικά εἶναι σπάνια. Οἱ Ἀραβες τὰ ὀνομάζουσι Χαρεῖπι· καὶ οἱ Τῆρκοι Κετζὶ Βοκνοῦς, ἢτοι Αἰγοκέρατον.

Καλὸν εἶναι τὸ νωπὸν, καὶ καλὰ ξηραμένον, καὶ βαρὺ.

ΚΗΠΙΤΗΣ. Ἀπὸ τοῦ Κήπου, ἢ ἀπὸ τῆ Cera Λα-

τινικῆ, σημαίνοντος τὸ κρομμύδι· εἶδος Ἀχάτε, μὲ πολ-
λὰς γραμμάς κυκλοτερεῖς, παρομοιάζοντος μὲ τὸ κρομ-
μύδι ἐσχισμένον εἰς τὸ μέσον. Ἰδὲ ἈΓΑΘΗ.

ΚΗΡΙΟΝ. Ἐπι κίτρινωπῆ, καὶ ἀπαλυνομένη εἰς τὴν
φωτίαν, καὶ καυσίμη, μένουσα μετὰ τὸ βράσιμόν τῷ
ἔργου τῶν μελισσῶν, καὶ τὸ στράγγισμα τῆς μέλιτος.

Οἱ Ἀρχαῖοι, καὶ πολλοὶ νεώτεροι ὀπαδοῖται λαν-
θάνονται φρονέοντες ὅτι τὸ Κηρίον εἶναι κόπρος τῶν με-
λισσῶν· τοῦτο συνάξεται ἐνταύτῳ μὲ τὸ μέλι, τὸ ὁ-
ποῖον πίνεται παρὰ τῶν μελισσῶν, τὸ δὲ Κηρίον εἶναι
ἢ κολλουμένη εἰς τὰ ποδάρια τῶν ὑψηλῶν ῥητινώδης εὐρισκο-
μένη εἰς τὰ ἄνθη, καὶ φύλλα τῶν φυτῶν. Ἰδὲ ΡΗ-
ΤΙΝΗ.

Τὸ Κηρίον μετὰ τὸ χῶρισμά του ἀπὸ τὸ μέλι (Ἰδὲ
ΜΕΛΙ) μένει σύμμικτον μὲ σώματα μελισσῶν, καὶ
ἄλλας ἀκαθαρσίας· ὅθεν βαλλόμενον εἰς λέβητα μὲ ἀρ-
κετὸν νερόν, βράζει ὅσον νὰ λυθῆ καλὰ, καὶ διηθίζεται,
ἢτοι στραγγίζεται μὲ σακκίον λινόν, τὸ ὁποῖον
καὶ συνθλίβεται εἰς πιεστήριον, διὰ νὰ ἀποστάξῃ ὅλον
εἰς ἄλλον λέβητα, ἢ ἀγγεῖον, δεκτικὸν αὐτῆ, καὶ ἀφ' ἧ
κρυώσῃ χωρίζεται ἀπὸ τὸ νερόν, καὶ μένει τὸ Κηρίον·
τοῦτο πάλιν λυόμενον χωρὶς νερόν, καὶ μὲ ὀλίγην φω-
τίαν (διὰ νὰ μὴ καῖ, καὶ δὲν λευκαίνεται ἔπειτα) χύ-
νεται εἰς ξυλῖνας, καὶ μεταλλικὰς σκάφας προβρεγμέ-
νας ὀλίγον διὰ νὰ μὴ κολλήσῃ τὸ κηρίον, ἐξαφρίζεται
ὀλίγον, καὶ ἀφ' ἧ κρυώσῃ κενώνεται, καὶ καθαρίζεται,
ἂν ἔχη ὑπόστασιν κάτω ἀκάθαρτον διὰ σχίσμα, ἢ ἀ-
ραιότητα τοῦ διηθητικοῦ πανίου, καὶ μένει κηρίον κί-
τρινον εἰς φωμοῦς, ὁποῖον πωλεῖται, καὶ μετακομίζε-
ται ἐμπορικῶς ἀπὸ διάφορα μέρη τῆς Ὀθωμανικῆς Ἐπι-
κρατείας διὰ τὴν Εὐρώπην, καθὼς εἰς τὰ Γεωγραφικὰ
θέλομεν ἐκθέσει.

Ἡ μετακόμισις εἰς σακκία εἶναι εὐκολωτέρα, ἀλλὰ
δίδει πολλὴν ἔλλειψιν διὰ τὴν κόνιν, καὶ τὸ συνεθίζο-
μενον πλύσιμον εἰς τὰ Λαζαρέτα· διὰ τοῦτο οἱ προσε-
κτικώτεροι ἔμποροι μεταχειρίζονται μικρὰ βαρύλλια, καὶ

ξημίζοντάς τα καλά, χύνουν ἐπάνω ἀναλυμένον κηρίον, μέ τὸ ὁποῖον συνενουῖται σχεδὸν τὸ ὅλον βαρύλλιον, καὶ ἄλλην ἔλλειψιν ζυγίου δὲν φοβοῦνται κατὰ λόγον ὀρ-
θόν.

Γνωρίσματα τοῦ καλοῦ Κηρίου εἶναι χρῶμα καλὸν κίτρινον, καλὴ μυράδια, εὐφραυστον, νὰ μὴ κολλᾷ εἰς τὰ ὀδόντια μασσώμενον, καὶ νὰ μὴ ἔχη ὑπόστασιν εἰς τὸ κατώτερον μέρος τῶν ψωμῶν· ὅταν ὅμως οὔτοι ἦναι μεγάλοι, προσεκτέον νὰ μὴ ἐμφωλεύουν μέσα πέτραι, ἢ ἄλλη ἀκαθαρσία, ἢ καὶ νερά.

Σοφιστικεύεται, ἢτοι νοθεύεται τὸ Κηρίον μέ τὴν Ῥη-
τίνην, ἢ καὶ χρωματιζομένην μέ τὴν ὠχραν· ἀλλ' εἶναι εὐκόλον νὰ γνωρισθῇ μέ τὴν ὀσμὴν καιόμενον, ἢ λυόμε-
νον, ἢ καὶ μέ τὸ μασσημα, ὡς ἄνω. Ἀλλὰ ταῦτα μὲν περὶ τοῦ πρώτου ἐμπυρίου τῶν Κηρίων εἰς κίτρινόν ἀ-
πλῶς, καὶ εἰς ψωμούς· τὸ ὁποῖον χρησιμεύει διὰ τὰς ἀκολουθούς ἐπεξεργασίας, καὶ ἄλλα ἐμπόρια, καὶ εἰς τὴν Ἰατρικὴν, εἰς τὴν ὁποίαν τὸ λευκὸν εἶναι ἀχρήστον· διότι μέ τὸ λεύκασμα χάνει ἀπὸ τὸ ρητινώδες, καὶ ἐ-
λαιώδες του τὸ περισσότερον.

Τὸ ἀπλοῦν Κηρίον, ἢ εἶναι κίτρινον, καθὼς τὸ εἰρη-
μένον φυσικόν, καὶ ἀκατέργαστον, ἢ λευκασμένον· λευ-
καίνεται δὲ καθαρίζομένον εἰς τὸν ἥλιον καὶ δρόσον, ὡς ἀκολουθεῖ.

Αναλυθὲν τὸ κίτρινον Κηρίον χύνεται εἰς ἀγγεῖον γε-
μάτον ἀπὸ νερόν διὰ νὰ κομματιασθῇ, ἢ χύνεται εἰς
μακρὰς, καὶ ψιλὰς ράβδους· εἶτα βάλλονται τὰ κομ-
μάτια, ἢ ράβδοι εἰς πανία ἐπὶ τρύπε ἐξαπλωμένα εἰς
τόπον ὑπαιθρον, διὰ νὰ τὰ βλέπῃ ὁ ἥλιος, καὶ ἡ δρό-
σος, καὶ ἐπ' αὐτὰ ἐφαπλοῦνται δίπτυα ἀραιὰ, διὰ νὰ
ἐμποδίσουν τὰς μύας, καὶ πτηνὰ ἀπὸ τοῦ νὰ μολύνεν
τὸ Κηρίον. Μετὰ πολλὰς ἡμέρας πάλιν ἀναλύεται, καὶ
κομματιασμένον εἰς τὸν ἄνω τρόπον ἀπλώνεται τὸ Κη-
ρίον, καὶ μέ τὸν καιρὸν καταντᾷ λευκότετον, καὶ κα-
θαρώτατον, καὶ τῆτο εἶναι τὸ λευκὸν Κηρίον, τὸ ὁποῖον
ὅταν δὲν ἦναι μικτὸν μέ ἄλειμμα εἶναι καθαρὸν, στε-
ρεόν,

ρεόν, καὶ δὲν ἀφήνει χρίσμα μαλασσόμενον μὲ τὸ χέρι, οὔτε ἑτερογενῆ ὄσμην ἀποφέρει.

Πρῶτοι λευκασταὶ τῶν Κηρίων φημίζονται οἱ Ἑνετοί, καὶ ἀπὸ αὐτὰ τὰ δύο ἀπλᾶ, κίτρινον, καὶ λευκὸν Κηρίον, γίνονται τὰ εὐχρηστα αὐτοῦ εἶδη, ὡς λαμπάδες διαφόρων εἰδῶν, πλαστοὶ ἀνδριάντες, καὶ ἄλλα ἐκτυπώματα, κηρωτὰ, καὶ ἄλλα περὶ ὧν κατωτέρω.

ΚΗΡΟΛΑΜΠΑΔΕΣ, ἢ Ἀγιοκηρία, ἢ ἀπλῶς Κηρία ὀνομάζονται αἱ κατασκευαζόμεναι λαμπάδες, μὲ βαμβακερὸν, ἢ λιπὸν ἐλλύχνιον ἀλειμμένον μὲ πολὺ κηρίου ἀπὸ τὰ ἀνωτέρω· τὰ μεταχειριζόμεθα εἰς τὰς Ἐκκλησίας, καὶ εἰς τὸν οἰκιακὸν φωτισμὸν τῶν εὐκαταστάτων ἀνθρώπων, μάλιστα τῶν Εὐρωπαϊῶν· ἐπειδὴ οἱ Τοῦρκοι ἀδιαφοροῦν ἂν ἦναι καὶ ἀπὸ ἄλειμμα.

Λυόμενον τὸ Κηρίον εἰς μέγαν λέβητα, ἐπιτεθειμένον εἰς κλίβανον ἀπὸ καυμένα πλινθία, καὶ ἔχοντα ἐπ' αὐτὸν στεφάνην σιδηρᾶν μικροτέρας περιφερείας ἀπὸ τὸ στόμιον τῆς λέβητος, μὲ ἀγκυλωτὰ καρφία, διὰ νὰ κρεμασθοῦν τὰ βαμβακερὰ ἐλλύχνια ἀπὸ νῆμα χονδρὸν, καὶ ὀλίγον κλωσμένον, κομμένα εἰς ἴσον μέγεθος· ὁ κηρουργὸς χύνει ἐπάνω εἰς αὐτὰ κατὰ σειράν, ἀναλυμένον κηρίον μὲ λαβίδα χαλκίνην, ἢ σιδηρᾶν γανωμένην ὀλίγον κατωτέρω, ἀπὸ τὸ ἄκρον τοῦ ἐλλυχνίου, ἕως νὰ ἀποκτήσουν τὴν ζητουμένην χονδρότητα, ἢ πάχος· τὰς ἀποκρεμᾶς ἔπειτα, καὶ τὰς ἐξομαλύνει, στρογγυλώνοντας αὐτὰς εἰς ὀμαλὴν σανίδα μὲ ἄλλην μικροτέραν πυξίνην, ἔχουσαν λαβᾶς, καὶ κινουμένην ἐπάνωθεν τῆς λαμπάδος· καὶ ὅταν στρογγυλωθῇ ἀρκετὰ, κόπτει τὸν πάτον μὲ ξύλινον μαχαίρι, καὶ ἀποτελεῖται ἡ λαμπάς, ἢ ὅποια ἂν ἦναι ἀπὸ λευκὸν κηρίον πάλιν ἐκτίθεται δι' ὀλίγας ἡμέρας εἰς τὸν ἥλιον, καὶ δρόσον, καὶ ἀποκτᾶ τὴν τελευταίαν λευκότητα.

Λαμπάδες τῆς τραπέζης λέγονται, ὅσαι εἶναι ἀκριβῶς κυλινδρωταί, ἢτοι ἴσαι τὸ πάχος ἄνω, καὶ κάτω. Ὅσαι δὲ εἶναι κωνοειδεῖς, ἢτοι λεπτότεραι κατὰ τὸ ἄνω μέρος λέγονται λαμπάδες διὰ τὴν Ἐκκλησίαν.

Τὰ

Τὰ λεπτά κηρία χύνονται ἀπλῶς, καὶ χωρὶς στρογγύλευμα διαδίδονται, ὡς ἔτυχε, καὶ καίονται ἐνώπιον τῶν εἰκόνων τῶν Ἀγίων εἰς τὰς τελετάς· ἀλλ' αὐτὰ εἶναι κοντὰ, καὶ πρόνυχα· τὰ δὲ μακρὰ, καὶ περιτυλιγμένα γίνονται ἔτως. Ἐτοιμάζεται τὸ ἐλλύχνιον, ἢ ἀπὸ βαμβάκι, ἢ ἀπὸ λινὸν καθαρὸν στυππεῖον (ὡς εἰς τὴν Γαλλίαν) καὶ ἐμβαπτόμενον εἰς λεκάνην ἔχουσαν ἀναλυμένον κηρίον, κίτρινον, ἢ λευκόν, διασύρεται, ὡς τὸ μεταλλικὸν σύρμα ἀπὸ σανίδα στερεάν, ἔχουσαν ἀναλόγως τρύπας ἀπὸ λεπτοτέραν εἰς χονδροτέραν, καὶ ἀποτελεσθὲν τὸ κηρίον εἰς τὸ ζητούμενον πάχος, τυλίσσεται εἰς σχήματα διάφορα, οἷον ὡς βίβλος, ὡς κύλινδρος, ὡς σφαῖρα, καὶ ἀπλῶς ὡς θέλει ὁ τεχνίτης, καὶ πωλεῖται εἰς χρήσιν τῶν ἀνδρώτων.

Ἡ Κωνσταντινούπολις ἔχει τοὺς κηροπώλους, ἢ νὰ εἶπω κυριώτερον τὲς λαμπαδοπώλους, μὲ προνόμιον μονοπωλείων, ἀλλ' ὅλους Ὀθωμανὲς, οἱ ὁποῖοι, καὶ νοθεύουν πολὺ τὰ κηρίατων, καὶ τὰ πωλῆν εἰς τὰς Ἐκκλησιαστικὰς χρήσεις.

Ὁ Γάλλος Λεσιέρρος συστήσας πρὸ χρόνων κηροργεῖον, εὐδοκιμεῖ, καὶ ὑπερτερεῖ τὲς Ὀθωμανοὺς κατὰ τὴν καθαρότητα τῆς ὕλης, καὶ τὴν ἐπιτηδειότητα, καὶ εὐτυχεῖ εἰς τὴν τέχνην τε, μὴ ἐπιπρεαζόμενος παρὰ τῶν Ὀθωμανῶν, οἱ ὁποῖοι μίτε ἄλλον Χριστιανὸν ἠμπορεῖσαν νὰ βλάψουν, ἀλλὰ κἀνεὶς δὲν ἐδόθη εἰς αὐτὴν τὴν κερδοφερῆ, καὶ ἀγιώνυμον τέχνην.

Κηρίον Μαῦρον τῶν Ἀντίλλων. Εἰς τὰς Νήσους ταύτας, μάλιστα εἰς τὴν Γκαδελοῦπαν εὐρίσκονται μέλισσαι μικραὶ κατὰ τὸ ἥμισυ τῶν ἐδικῶν μας, μελανώτεραι, καὶ στρογγυλότεραι, καὶ χωρὶς κεντρίον, ἢ τοῦλάχιστον μικρότατον, καὶ ἀδύνατον διὰ νὰ κεντρώσῃ, ζῶσιν εἰς τὰ κουφώματα τῶν δένδρων, καὶ κατασκευάζουν τὸ κηρόμελίτων, ὡς ἀπίδι, καὶ κατοικοῦν μέσα. Τὸ Κηρίον τέτων μίτε λευκαίνεται, ἀλλὰ μίτε πήγνυται διὰ νὰ γένουν λαμπάδες· χρησιμεύει δὲ μόνον διὰ νὰ γένουν στυππώματα ριάλων μετὰ τὸ καθάρισ-

μά-

μάτων, καὶ ἐξάφρισμα εἰς τὴν φωτίαν· καὶ κατὰ τὴν γνώμην τῶν Ἱατρῶν ὠφελιμώτερον ἀπὸ τὸ ἐδικόν μας διὰ τὰς παρασαρκίδας τοῦ προσώπου, καὶ τῶν ποδῶν.

Τὸ μέλι αὐτῶν εἶναι ὑγρὸν, χρώματος ἠλεκτρίνου, καὶ ἐλαιῶδες, γλυκύτατον, καὶ νοστιμώτατον· καὶ ὅταν τεθῆ εἰς τὸν ἥλιον, κάμνει κορυφὴν λευκοτάτην, στερεὰν, καὶ σπειρωτὴν γλυκυτέραν καὶ ἀπὸ αὐτὸ τὸ ζάχαρι.

Κηρίον πράσινον. Κατασκευάζεται εἰς τὴν Γαλλικὴν Βρεττανίαν ἀπὸ τὸν παχὺν χυμὸν μερικῶν δένδρων· ὁμοίως γίνεται καὶ ἀπὸ τὸ συναζόμενον ἄλειμμα, μὲ τὸ σύνθλιμα τοῦ καρποῦ τῆ δένδρου τῆ Κινναμώμου, τὸ ὁποῖον καὶ λευκαινόμενον χύνεται εἰς λαμπάδας.

Κηρίον τῆς Λεϊσιανῆς. Τῆτο γίνεται ἀπὸ θάμνον, ἢτοι χαμόδενδρον βλαστάειν εἰς τὴν Λουϊσιανὴν, Φλωρίδαν, καὶ Καρολίαν, καὶ ἄλλα μέρη τῆς Βορείας Ἀμερικῆς. Τὸ Κηρόδενδρον τῆτο καρποφορεῖ κόκκους, ὡς κορίανδρον, πρασίους κατ' ἀρχὰς, καὶ στακτιρῆς μετὰ τὸ ὠρίμασμα· μεταξὺ τῆ μικροῦ πυρῆνος, καὶ τῆ δέρματος εὐρίσκεται Κηρίον λαμπρὸν, ξηρὸν, καὶ εὐθραυστον, καὶ βραζόμενον ἐπιπλέει εἰς τὸ νερὸν, καὶ συναζόμενον καθαρίζεται διὰ τοῦ διηθητηρίου· τὸ χρῶμά τε εἶναι κίτρινον, ὡς τὸ μελισσοκηρίον, καὶ εἶναι εὐοσμὸν, καὶ ἀρωματικόν.

Κηρίον Σφραγιστικόν, ἢ ὡς αἱ Εὐρωπαϊκαὶ γλῶσσαι ἐκφράζονται Ἰσπανικόν, τὸ κοινῶς Βελλοκηρίον κατασκευάζεται, ὡς ἀκολουθῶς.

Τὸ σημειόμενον. { 20 μέρη λάκας εἰς κόκκους. Ἰδὲ
ΛΑΪΚΑ.
N^ο. 8. { 5 Κινναβάρεως.
1 Πισσορρήτινην.

Τὸ σημειόμενον. { 15 μέρη λάκας, ὡς ἄνω.
N^ο. 9. { 5 Κινναβάρεως.
3/4 Πισσορρήτινης.

Τρί-

Τρίβονται τὰ εἶδη ταῦτα χωριστὰ ἕκαστον, καὶ κοπανίζονται εἰς ψιλὴν κόνιν, καὶ βαλλόμενα εἰς χάλκινον ἀγγεῖον, ἐπάνω εἰς ἐλαφροτάτην φωτίαν, ἀναλύονται, καὶ ἀνακατώνονται διὰ νὰ συνενωθῶν ἐντελῶς, καὶ ἔπειτα χύνονται ἐπάνω εἰς πλάκας μαρμάρου ζεσταμένας ὀλίγον, διὰ νὰ μὴ κρυώσῃ εὐθὺς τὸ Κηρίον, τὸ ὁποῖον μὲ ξυλίνην σπάθην ἐκτείνεται ὅσον πρέπει· καὶ κοπτόμενον εἰς τετραγωνικὰς ῥάβδους, σφραγίζεται εἰς τὴν κορυφὴν τὸν ἀριθμὸν τῆς ποιότητος του, ὡς ἄνω, καὶ περὶ τὴν πλευρὰν μὲ τὸ ὄνομα τῆ κατασκευαστῆ, κ. λ.

Γίνεται μαῦρον, ὅταν ἀντὶ Κιναβάρως βάλλῃς χαρτὶ καμμένον, ἢ καπνίαν· πράσινον δὲ, ὅταν τὸ συνδέσῃς μὲ ἰὸν χαλκοῦ, καὶ τὴν ἀνωτέρω λάκακ.

Εἰς τὰς μεγάλας σφραγίδας, (οἱ Τοῦρκοι δὲ εἰς ὄλας) μεταχειρίζονται σφραγιστικὸν Κηρίον, σύνθετον ἀπὸ κίτρινον Κηρίον βαμμένον μὲ τὰ ρηθέντα χρώματα διὰ λύσεως, καὶ συμμίξεως, ἀντὶ τῆς λάκας, ἢ ὁποῖα εἶναι ἀκριβοτέρα, βάλλουν τερεβινθίνην τῆς Ἑρετίας, καὶ ἀποτελεῖται σχεδὸν τὸ ἴδιον, ἀλλ' ἀπαλὸν, καὶ εὐμάλακτον· διὰ τῆτο ἐμπερικλείεται εἰς μέταλλα, ἢ κόκκαλα, ἢ ξύλα διὰ νὰ μὴ χαλάσῃ ἢ σφραγίς.

Ἀπὸ τὸ κίτρινον Κηρίον διὰ τῆς Χυμικῆς Φαρμακοποιίας ἐκβάλλουν οὐσίαν λευκὴν, καὶ πυκτὴν, τὴν ὁποῖαν ἔλαιον, ἢ βέλτερον ὀνομάζουσι· καὶ διὰ δευτέρας διασταλάξεως τῆς οὐσίας ταύτης ὑγρὸν, καὶ λευκότερον ἔλαιον, τὰ ὁποῖα ἀμφοτέρω εἶναι θαυμασία διὰ τὰ πάγωματα τῶν μελῶν.

Τὰ μένοντα σκύβαλα εἰς τὸ διηθητήριον (στραγγιστήριον) μετὰ τὸ ἀπόσταγμα τῆ κίτρινου Κηρίου χρησιμεύουσι διὰ τὰς νερκώσεις τῶν νεύρων.

ΠΡΟΪΟΛΙΣ, ἢ Κηρίον Παρθέρον, ὀνομάζεται ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον αἱ μέλισσαι μεταχειρίζονται διὰ νὰ ἀσφαλίσαν τὰς τρύπας τῶν κατοικιῶν των, (σίμβλων) καὶ συναζόμενον ἀκαυστον, καὶ χωριστον, χρησιμεύει εἰς τὰ νευρικὰ πάθη.

ΚΗΡΩΤΑ, ἢ **ΚΗΡΩΜΕΝΑ ΠΑΝΙΪΑ**, λέγομεν ὅσα
χρισ-

χρισμένα με Κηρίον, και ρητίνην, ἢ τοιαῦτα μίγματα χρυσιμεύεν, διὰ νὰ ἀπαντήσεν τὴν βροχὴν, και ἀπλῶς τὸ βρέξιμον.

Ὅλα τὰ λινα βαμβακερά, και αὐτὰ τὰ μεταξωτὰ πανία ἡμπορεν νὰ κηρωθῶν με ἀπλῶς κίτρινον, ἢ και λευκὸν Κηρίον σύμμικτον με ὀλίγον ἄλειμμα· τὰ δὲ μεταφερόμενα ἀπὸ τὴν Εὐρώπην διαφόρων χρωμάτων μονόχροα, και ζωγραφιστὰ γίνονται με μίγμα Κηρίου, ρητίνης, και ἄλλων ἐλαιωδῶν, και χρωματιστικῶν μιγμάτων· και εἶναι πολύχρηστα διὰ σκέπασμα σκηνῶν, ἀμαξῶν, ἀντιβροχικὰ σκιαδία, ὀλόκληρα ἐπανωφόρια στρατιωτῶν, και ὁδοιπόρων, τυλίγματα κιβωτίων, και βαλλῶν με πραγματείας, και τὰ παρόμοια.

ΚΗΡΟΦΑΛΛΙΔΙΟΝ. Γνωστὸν ἐργαλεῖον διὰ τὸ κόψιμον τοῦ ἐλλυχνίου τῶν λαμπάδων, και λύχνων εἰς σχῆμα φαλλιδίου, με εἶδος θήκης εἰς τὸ μέρος τῆς τομῆς, ὅπου συναζομένη μετὰ τὸ κόψιμον ἢ θρυαλλίς, σβύεται ἐνταυτῷ, και δὲν δίδει δυσωδίαν. Κατασκευάζονται τὰ Κηροφαλλίδια διαφόρων εἰδῶν ἀπὸ μέταλλα ἀργύρου, ὀρειχάλκου, και σιδήρου· τὰ ὑστερινὰ εἶναι πολλὰ, και εἰς τὴν κοινὴν χρῆσιν ἀναγόμενα εἰς τὰς βαναυσουργίας· τὰ Ἀγγλικά προτιμῶνται, και μετὰ ταῦτα τὰ Γερμανικά, και τὰ Ῥωσικά· καλῆτερα εἶναι ὅσα ἔχουν ἐλατήριον διὰ τὸ εὐκόλον, και στερεὸν ἀσφάλισμά των.

ΚΙΒΩΤΙΟΝ, Κασσέλλα, Σένδοῦκι, δοχεῖον τετράγωνον, ἐπίμηκες, κατεσκευασμένον ἀπὸ σανίδας καρφωμένας, με σκέπασμα καρφωμένον διὰ τὰ χρήσιμα εἰς μεταφορὰν πραγματειῶν, ἢ και ἀνοιγσοφαλλοῦν διὰ τὴν οἰκιακὴν χρῆσιν· γίνεται δὲ διαφόρων μεγεθῶν κατὰ τὸν σκοπὸν τῆς μεταχειρίσεως.

Τὰ Κιβώτια ἢ εἶναι με γυμνάς τὰς σανίδας ἀπὸ καρυδιᾶν, κυπάρισσον, και παρόμοια ξύλα, ἢ σκεπασμένα με δέρματα καστορίε, φωκαίνης, και ὁμοίων, με τὰς τρίχας, και χωρὶς τρίχας, ὡς με τὰ λεγόμενα Ῥωσικὰ σκύτη (τελατίγια) ὅλα δὲ καρφωμένα με μετα-

λι-

λικὰ καρφία, καὶ συνδέσμους διὰ τὸ στερεώτερον, καὶ ὠραιότερον· ἔχουσι δὲ ἀνὰ μίαν, ἢ καὶ τρεῖς κλειδαριάς, τὰ χρησιμεύοντα διὰ πράγματα πολυτιμότερα.

Εἰς τὴν Κωνσταντινέπολιν κατασκευάζουσι πλῆθος κυπαρισσίνων, τὰ ὅποια καὶ βάφουσι πράσινα, ἢ μαῦρα, καὶ τὰ πωλῶν διὰ τὰ ἔξω μέρη· αὐτὰ φυλάττεν τὰ ῥῆχα ἀπὸ τὴν βότριναν, ἀλλὰ δίδου βαρείας μυρωδίας εἰς τὰ ἐμβαλλόμενα πράγματα.

Σκεπαστά, ἢ τυλιγμένα, κατασκευάζουσι μόνα πλεκτά μὲ λεπτὰ σχιστὰ ξύλα εἰς ὠειδὲς σχῆμα κατὰ τὰ λοιπὰ ἐπίπεδα ὅμως κάτω καὶ ἄνω· τὸ ἐπένδυμά των εἶναι ἀπὸ βύρσαν προβάτου, καὶ τὸ ὀνομάζουσι διὰ τῆτο Σεπέτια, ἢτοι κοφίνους, ἢ καλάθια.

Τὰ τυλιγμένα μὲ Ῥωσικὰ σκύτη, ἢ καὶ ἔντριχα, φέρονται ἀπὸ τὴν Γερμανίαν μὲ πραγματείας, καὶ πωλῶνται χωριστὰ ἀπὸ τὰς ἐμπεριεχομένας πραγματείας.

Κιβώτια σιδηρᾶ, τὰ ὅποια Κάσσας Ἰταλικῶς ἀπὸ τοῦ Ἑλληνικοῦ Κάψα, ἢ καὶ Κάμψα λέγομεν, μεταχειρίζονται οἱ ἔμποροι διὰ τὴν φύλαξιν τῶν ἀργυρίων, καὶ ἄλλων τιμίων πραγμάτων, καὶ αὐτὰ φέρονται ἀπὸ τὴν Ῥωσσίαν, καὶ Γερμανίαν, καὶ ἔχουσι καλὰ κλειδιά.

Διὰ τὴν αὐτὴν χρῆσιν κατασκευάζουσι καὶ οἱ λεπτεργοὶ τῆς Πόλεως κάρυδένια, καὶ καλοδεμένα κατὰ ζήτησιν τῶν ἀγοραστῶν.

Κιβώτιον, ἃς ὀνομασθῆ καὶ τὸ μικρὸν ἐκεῖνο, τὸ ὅποιον μεταχειρίζονται αἱ γυναῖκες διὰ νὰ φυλάξουσι τὰ λεπτὰ, καὶ τίμια πράγματά των, ἢ καὶ τὴν ὕλην, καὶ τὰ ὄργανα τοῦ στολισμοῦ, καὶ κοσμημάτων. Πανταχοῦ κατασκευάζονται τοιαῦτα· ἀλλὰ τὰ ἐγκριτώτερα, καὶ μηχανικώτερα ἐφέροντο εἰς τὴν Ὀθωμανικὴν Ἐπικράτειαν ἀπὸ τὴν πανήγυριν τῆς Λειψίας. Πρώτη ἀρετὴ τούτων εἶναι τὸ ξύλον τῆς κατασκευῆς των, καὶ μετὰ ταῦτα ὁ τρόπος, καὶ ἡ τέχνη· τὰ βερονικωμένα τῆς Γερμανίας, καὶ Ἰταλίας εἶναι κατώτερα ἀπὸ τὰ Ἀγγλικὰ ἀπὸ σάνδαλον, ἢ ἄλλο ξύλον Ἰνδικόν· αὐτὸ εἶναι τὸ Τερκικώτερον Σενδεκάκι, καὶ Γαλλιστὶ Toilette.

ΚΙ΄

ΚΙΔΡΟΝ (Cidre), ὀπωρόζυθος, ἢτοι ζῦθος γινόμενος ἀπὸ μῆλα, καὶ ἀπίδια εἰς τὰ μέρη ὅπου οἱ ἄνθρωποι σπουδάζουν νὰ ἀναπληρώσουν τὴν ἔλλειψιν τοῦ κρασίου μὲ τοιαῦτα ποτά· τὰ χειρότερα μῆλα κάμνουν τὸ καλῆτερον Κίδρον, βαλλόμενα εἰς κάδους μὲ νερόν, καὶ βράζονται μερικὰς ἡμέρας· ἔπειτα μεταγγιζόμενα, καὶ βαλλόμενα εἰς φιάλας, παλοῦνται· εἶναι δὲ καὶ ταῦτα ὡς ὁ ζῦθος γλυκὰ, ὅταν δὲν ζυμωθοῦν, ἢτοι βράσουν πολὺ· καὶ τέλεια, ὅσα βράσουν ἐντελῶς· τὸ χρῶμα τῶν καλῶν εἶναι ὑπόξανθον, καὶ κίρρον, ὡς τὸ ἡλεκτρον.

Ἡ Ἀγγλία πρώτη, καὶ μετ' αὐτὴν ἡ Νορμανδία κάμνουν τὸ καλῆτερον. Ἰδὲ ὈΠΩΡΟΖΥΘΟΣ.

ΚΙΚΙ. Χαμόδενδρον, Ricinus, ἢ Palma Christi. Ἰδὲ ΦΟΙΝΙΚΙΑ τοῦ ΧΡΙΣΤΟΥ.

ΚΙΝΑ. Ἡ παρὰ τῶν Ἰσπανῶν Palo de Calendura, ἢτοι ξύλον ἀντιθερμαντικόν, φλοιὰ δένδρου τῶν Ἰσπανικῶν Ἀποικιῶν εἰς τὴν Ἀμερικὴν, γνωρισθεῖσα περὶ τὰ τέλη τῆς ΙΖ'. Ἐκατονταετηρίδος, καὶ ἐπίσημος διὰ τὴν ἐνέργειάν της ἐναντίον εἰς ὅλους τοὺς πυρετοὺς, καὶ παροξυσμῆς. Οἱ Ἴατροὶ τὴν ὀνομάζουσιν Περσιανὴν φλοιάν, πρὸς διαστολὴν ἴσως τῆς Σινικῆς Κίνας, περὶ τῆς ὁποίας θέλομεν γράφει κατωτέρω. Cortex Peruviana.

Ἡ Περουϊανὴ αὕτη (ἀπὸ Περουῆς τῆς Μητροπόλεως τῆς Μεσημβρινῆς Ἀμερικῆς τῶν Ἰσπανῶν) ὀνομασθεῖσα καὶ Κορτησία, ἀπὸ Κόρτητος τοῦ καταπορθητοῦ ἐκείνων τῶν μερῶν (1), ἀποφλοιάζεται ἀπὸ δένδρον βλαστάνον εἰς τοὺς ὄρεινους τόπους τῆς Περουῆς, ὑφούμενον ὡς κερασίαν, μὲ καρπὸν ὡς ἀμύγδαλα, καὶ φύλλα ὡς τὸ τριφυλλίου, περιβλαστάνοντα εἰς τὴν

κο-

(1) Ἀντὶ ταύτης τῆς ἐτυμολογίας τοῦ κύρ Σαβαρῆ προκρίτερά μοι φαίνεται ἡ ἀπὸ τοῦ Cortex Λατινικῆ, μεταχειριζομένου παρὰ τῶν Λατινίζόντων Ἰατρῶν, καὶ δηλοῦντος τὴν φλοιάν, ὡς εἴπαμεν.

κορυφήν τοῦ δένδρου, ὡς ἡμισφαίριον· ἡ φλοιὰ ἐκβαλλομένη ἀπὸ τὸν κορμὸν, ὁ ὁποῖος χονδραίνει ὅσον μῆρὸς ἀνθρώπου, ξηραίνεται εἰς τὴν σκιάν, καὶ βαλλομένη εἰς κιβώτια, μεταφέρεται εἰς τὴν Εὐρώπην, καὶ πωλεῖται.

Ἡ πρώτης ποιότητος Κίνα, εἶναι μικραὶ, καὶ λεπταὶ φλοιαὶ, ὑπομέλαναι, ρυτιδωμέναι (ζαρωμέναι) ἔξωθεν, κοκκινωπαὶ ἔσωθεν· με γεῦσιν ἀνοστον, καὶ πικράν, πολλὰ ξηραὶ, καὶ φυλαγμέναι ἀπὸ ὑγρασίαν, καὶ βρέξιμον.

Ἐπειδὴ κατὰ τοὺς Ἱατροὺς δὲν εἶναι ἀσθένεια χωρὶς πυρετοῦ, καὶ δὲν εἶναι ἄλλο ἀντιπυρετικὸν δραστηριώτερον ἀπὸ τὴν Κίναν, ἀναμφιβόλως ἐξοδεύεται πολλή, καὶ γίνεται μέγα ἐμπόριον· δίδεται δὲ ἢ εἰς κόνιν, ἢ τὸ ἀποστάλαγμα τῆς, καὶ ὠφελοῦν καὶ εἰς τὸν στόμαχον, ὡς τονικά.

Οἱ Φαρμακοποιοὶ κάμνουν ἀπὸ αὐτὴν Ἐκβλημα, (Extractum) διὰ τὸ εὐκολόποτον, καὶ τὴν λεγομένην βαφήν. Tinctura.

ΚΙΝΑ, ἀπὸ τῆς Σίνας, ἡ ὁποία καὶ Κίνα λέγεται, ρίζα πεύκης εὐρισκομένης εἰς ὅλα τὰ βουνὰ τοῦ Βασιλείου τῶν Σινῶν, μετακομισθεῖσα εἰς τὴν Εὐρώπην ἀπὸ τοῦ 1530 παρὰ τῶν Πορτογάλων, καὶ φημιζομένη παρὰ τῶν Ἱατρῶν διὰ τὴν ἰσχυατικὴν ποδαλγίαν, τὴν ὑδροπικίαν, καὶ τὸ ἄσθμα.

Γνωρίσματα τῆς καλῆς εἶναι τὸ κοκκινώτερον χρῶμα, χωρὶς σκωλικοφαγώματα, καὶ σῆψιν, ἥτοι εὐρωτίασιν.

Εὐρίσκεται τοιαύτη Κίνα, καὶ εἰς τὴν Περούν, καὶ τὴν Νέαν Ἰσπανίαν, καὶ εἶναι κοκκινωτέρα, ἀλλ' ὅχι ἐγκριτοτέρα.

ΚΙΝΝΑΒΑΡΙ. Πέτρα μεταλλικὴ, κοκκίνη, καὶ στιλπνή, ἡ ὁποία καὶ Μίλτος (Minium) παρὰ τῶν Ἀρχαίων ἐλέγετο, καὶ τῶρα ὁμοίως· ἀφ' οὗ τριφθῆ εἰς κόνιν μετὰ τὸ οὔρος, καὶ τὸ οἰνόπνευμα.

Ἐπειδὴ τὸ Κιννάβαρι εὐρίσκεται εἰς ὅλα τὰ μεταλλεῖα

λεῖα τοῦ ὑδραργύρου· καὶ ἐπειδὴ διὰ τῆς χυμικῆς εὐκολα, καὶ χωρὶς πολλὴν ἔλλειψιν (διότι ἀπὸ 16 οὐγκίας μένουσιν 14) ἐκβάλλεται καθαρῶτατος ὑδραργυρος ἀπὸ τὸ Κιννάβαρι, καὶ ἐναλλάξ ἀπὸ ὑδραργυρον ὑψωμένον, καὶ θεῖον κατασκευάζεται Κιννάβαρι, εὐλόγως ἢμπορεῖ τοῦτο νὰ ὀνομασθῇ μεταλλικὴ ἴλη τοῦ ὑδραργύρου.

Τὸ κατασκευαστὸν Κιννάβαρι ὀνομάζεται ἀντὶ Sublimatum, Precipitatum, ἢτοι ἀντὶ ὑψωμένον, κρημισμένον, καὶ γίνεται βάλλωντας 4 μέρη ὑδραργύρου, καὶ 3 μέρη θείου, τὰ ὅποια ἀφ' οὗ ἀνακατωθοῦν καλὰ, ἐφνόμενα ὀλίγον εἰς τὴν φωτίαν, μένει ὕλη μαύρη, καὶ ταύτην ὑψώνωντας ἀπαξ, καὶ δὶς χυμικῶς, εὐρίσκεις Κιννάβαρι, ἢτοι Πρεκιπιτάτον (κρημισμένον) βαρὺ, καὶ ἀνακατωμένον μὲ γραμμάς, ἢ βελόνας ἄλλας ἐρυθράς, καὶ ἄλλας λαμπράς, ὡς τὸν ἄργυρον.

Τὸ Μεταλλικὸν Κιννάβαρι εὐρίσκεται εἰς τὴν Ἰσπανίαν, εἰς μέρη τῆς Γαλλίας, καὶ τὴν Οὐγκαρίαν, καὶ χρησιμεύει διὰ κόκκινον μελάνι εἰς τοὺς γραφεῖς, τυπογράφους, ζωγράφους, καὶ βαφεῖς.

Διὰ νὰ κατασκευασθῇ Μίλτος καλιτέρα ἀπὸ τὴν ἄνω ρήθεισαν προσθέτεται εἰς τὸ τρίψιμον τοῦ Κινναβάρεως νερὸν κόμμεως κατασταλακτοῦ μὲ ὀλίγον κρόκον, καὶ φυλάττεται ζωηρότερον τὸ ἐρυθρὸν χρῶμα. Ἰδὲ ΜΙΛΤΟΣ.

Κατασκευάζεται καὶ κυανοῦν (γαλάζιον) μελάνι μὲ τὸ Κιννάβαρι, βάλλωντας 2 μέρη θείου, 3 ὑδραργύρου, καὶ 1 ἀμμωνιακοῦ ἄλατος, καὶ ὑψώνωντάς τα ὅλα ὁμῶς χυμικῶς, ἀποτελεῖται σῶμα κυανῶν βαπτικώτατον.

Γνωρίσματα τοῦ καλοῦ Κινναβάρεως εἶναι ἡ πολλὴ κοκκινάδα, ἡ στιλπνότης, καὶ ἡ ὅσον τὸ δυνατόν περισσοτέρα καθαρότης ἀπὸ λίθους.

Ἀπὸ τὴν Ὀλλάνδαν λαμβάνεται τὸ καλιτέρον μεταλλικόν, καὶ κατασκευαστὸν Κιννάβαρι, καὶ ἡ Ἑνετία τὸ ἔδιδεν εἰς τὴν Τουρκίαν ἕως τῶρα.

ΚΙΝΝΑΨΜΩΜΟΝ. Ἡ Κανέλλα, φλοιὰ ἀρωματικὴ δένδρου

δρου βλαστάνοντος εἰς τὰς Ἀνατολικὰς Ἰνδίας, περι-
σπεύδαστον, καὶ εἰς πολλὴν χρῆσιν εἰς τὸν καιρὸν τῶν
Ρωμαίων, καὶ τῶν πρὸ αὐτῶν Ἑλλήνων, οἱ ὅποιοι μὴ
γνωρίζοντες ὄχι μόνον τὸ δένδρον, ἀλλ' οὔτε τὸν τόπον
εἰς τὸν ἑποῖον βλαστάνει, συνέγραψαν πολὺ ἐσφαλμένα,
ὡς ὁ Διοσκουρίδης, Πλίνιος, καὶ Θεόφραστος, καὶ ἐξέ-
λαβον πολλάκις τὴν Σκληρὰν Κασσίαν (Cassia lignea)
διὰ Κιννάμωμον ἀληθινόν· τῶρα ὅμως ἀφ' οὗ ἐγνωρί-
σθησαν, καὶ ἐκυριεύθησαν οἱ τόποι ἐκεῖνοι παρὰ τῶν
Εὐρωπαϊῶν, ἐμάθομεν, ὅτι ἡ φλοιά αὕτη εἶναι ἀπὸ
δένδρον μικρὸν βλαστάνον εἰς τὴν Νῆσον Σεϊλάνον (Τα-
προβάνην τῶν Παλαιῶν) καὶ μετὰ 5 ἕως 7 ἔτη τῆς αὐ-
ξήσεώς του ἐκφλοιαζόμενον, καὶ ἡ μὲν φλοιά εἶναι τὸ
ἀρωματικὸν Κιννάμωμον, ὁ δὲ κορμὸς τοῦ δένδρου ξύ-
λον, ὡς τῆς ἐλάτης λευκόν, καὶ χρήσιμον δι' οἴκο-
δομάς.

Ὅταν τὸ Κιννάμωμον ἀποφλοιασθῇ ἀπὸ νέα στελέχη
δένδρων, καὶ ἦναι ἴσον, κόκκινον, ὀμαλόν, μακρὺ, καὶ
λεπτόν, εἶναι πρώτης ποιότητος, γλυκὺ, θερμὸν, καὶ
ἀρωματικόν· ὅταν δὲ ἀπὸ παλαιὰ δένδρα, εἶναι χονδρὸν,
καὶ ρυτιδωμένον, καὶ παρόμοιον μὲ τὸ ψευδοκιννάμω-
μον, ὅπερ ἐστὶ Κασσία τῶν Ἀρχαίων. Ἰδὲ ΨΕΥΔΟ-
ΚΙΝΝΑΜΩΜΟΝ.

Τὰ φύλλα τοῦ Κινναμωμοδένδρου εἶναι μεγάλα, ὡς
τῶν φασιολίων, κυανᾶ, καὶ ἀπὸ αὐτὰ ἐκβάλλεται ἔ-
λαιον ὑπόπικρον, τὸ ὅποῖον ἀνακατώνοντες μὲ κινναμω-
μέλαιον, ἀποτελεῖται τὸ Μαλαβαθρέλαιον. (Oleum
Malabathri) ἀρωματικόν, καὶ ἰατρικόν ἐξαιρετικὸν διὰ
τὴν κεφαλαλγίαν, στομαχικόν, κ. τ. λ.

Ὁ καρπὸς του φέρει πλῆθος τρυγόνων, καὶ παρ' αὐ-
τῶν διασπειρόμενος ὅταν τὸν φέρουν εἰς τὰς φωλεάς των,
πολλαπλασιάζεται τὸ δένδρον· βραζόμενον δίδει ἔλαιον
πικτόν, τὸ ὅποῖον διὰ τοῦτο ὀνομάζουσι καὶ κηρίον, τὸ
ὅποῖον κατασκευάζουσι εἰς λαμπάδας πρὸς χρῆσιν τοῦ
Βασιλέως τῆς Κανδέας μόνον, καὶ ἀποπέμπουν εὐω-
δίαν καιόμεναι, καὶ λάμπουσαι.

Α-

Ἀπὸ τὴν ρίζαν τοῦ δένδρου τούτου διασταλάζεται καὶ τὸ Καμφορέλαιον, ἐπειδὴ ἡ ρίζα ἔχει πολλὴν Κάμφοραν, τὴν ὁποίαν καὶ Βάρος, ἢ τοῦ Βορνέου ἐπονομάζουσι, καὶ εἶναι κατὰ τοὺς Ἴατροὺς καρδιακόν, στομαχικόν, καὶ ἐξανοικτικόν.

Τὸ Κινναμωμέλαιον, καθὼς καὶ τὸ Κινναμωμόνερον ἀποσταλάζονται χυμικῶς εἰς τὰ Φαρμακοποιεῖα, καὶ χρησιμεύουσι εἰς τὴν Ἱατρικὴν καὶ ἐπειδὴ πολλάκις ἀνακατώνουσι τὸ ψευδοκιννάμωμον μὲ τὸ καλόν, πρέπει νὰ προσέχη τις εἰς τὴν ἀγορὰν, διότι μόνον μὲ τὴν γεῦσιν ἢ μπορεῖ νὰ γνωρισθῆ, καὶ εἰς τὰς μεγάλας ποσότητας ἀδύνατον εἶναι νὰ φάγη τις ἀπὸ ὅλα τὰ δεμάτια, καὶ πολὺ μᾶλλον ἀπὸ τὰ κομμάτια.

Ἔως τῆς ἀρχῆς τοῦ Θαλασσίου πολέμου οἱ Ὀλλανδοὶ, ὄντες κύριοι τῶν παραλίων τῆς Ταπροβάνης, αὐτοὶ μόνοι ἔκαμαν τὸ ἐμπόριον τοῦ Κινναμώμου· τῶρα εἶναι εἰς χεῖρας τῶν Ἀγγλων, δυνάμει τῶν ὀπλων.

Κιννάμωμον Λευκόν, τὸ ὁποῖον καὶ Κόστος φλοιώδης (Costus corticosus) ὀνομάζεται, ἢ Φλοιὰ τοῦ Οὐϊντέρου (Winterus) ἀπὸ τοῦ ὀνόματος τοῦ πρώτως μετακομίσαντος αὐτὸ εἰς τὴν Ἀγγλίαν· φλοιὰ δένδρου μεγάλου ὅσον ἐλαία, βλαστάνοντος εἰς τὸν Ἀγ. Δομνικόν, τὴν Γουαδελοῦπαν, καὶ τὴν Μαδαγασκάρου τὰς Νήσους· οἱ κλόνοι του εἶναι λεπτοί, μακρεῖς, καὶ εὐθύς, μὲ ἀπαλὰ, καὶ πολλὰ φύλλα ὑποπράσινα, καὶ εὐώδη, καὶ καρπὸν στρογγύλον, καὶ κόκκινον.

Ἡ φλοιὰ του, ἢ τοὶ Κιννάμωμον, συνάζεται, καὶ ξηραίνεται, ὡς τὸ Ἰνδικόν, καὶ καταντᾷ λευκὴ μὲ γεῦσιν θερμὴν, ὡς τὸ πιπέρι, καὶ ὀσμὴν μύσχου· τὸ δὲ ξύλον του εἶναι λευκότερον, σκληρότερον, καὶ εὐώδες εἰς τὸ καύσιμον.

Ἀπὸ τῆτο στᾶζει τὸ γνωρίζομενον τῶρα Κόμμι Βδέλλιον, μαῦρον ἔξω, καὶ λευκοστακτιρὸν ἔσωθεν· καὶ χρησιμεύει ὡς εὐώδες θυμίαμα. Ἰδὲ ΒΔΕΛΛΙΟΝ.

Κιννάμωμον Μοσχοκαρφικόν. (Canella Ga-

rofanata) ὁμοίως φλοιὰ ἀρωματικὴ δένδρου τῆς Βρασιλίας, ὡς δάφνιν, καρποφοροῦντος βαλάνους καστανόχρους, μὲ ὀσμὴν Μοσχοκαρφίς, τὴν ὁποίαν ἔχει καὶ ἡ φλοιὰ αὐτῆ, διὰ τοῦτο κοπανιζομένην τὴν μεταχειρίζονται ἀντ' ἐκείνου, ἀλλ' εἶναι πολὺ κατωτέρα· μ' ὅλον τῆτο ἐγκριτοτέρα εἶναι ὅση περισσότερο πλησιάζει εἰς ἐκεῖνο τὸ ἄρωμα.

ΚΙΣΣΟΣ. Χαμόδενδρον ἀπὸ τὰ ἐπιδενδρικά, ἀειθαλές, καὶ γνωστὸν· τὰ φύλλατου χρησιμεύουν διὰ τὰ καυτήρια, καὶ ἄλλας πληγὰς· ἀπὸ τὸν μέγαν Κισσὸν τῶν Ἰνδιῶν ἀποστάζει τὸ Κίσσινον, κόμμι ἰξῶδες, καὶ ξηραίνόμενον καταπτὰ εὐθραυστον, καὶ μελανοκόκκινον· καλὸν εἶναι τὸ διαφανές, καὶ μὲ βαλσαμικὴν ὀσμὴν· χρησιμεύει εἰς τὰς πληγὰς, καὶ διὰ τὰ πτιλώματα, ἢτοι μαδίσματα τῶν τριχῶν. Οἱ Λατίνοι τὸν ὀνομάζουσι, Hedera.

ΚΙΤΡΟΝ. Ὀπωρικὸν μέγα, καὶ ῥητινώδες, ἔξωθεν χρώματος κιτρίνης, ἢ καὶ πρασίνου, γινόμενον ἀπὸ δένδρον ἀειθαλές ὡς τὴν λεμονίαν, καὶ μετὰ τὴν ἐπίδερμίδα ἔχον σῶμα λευκὸν, εὐῶδες, καὶ μὲ ὀλίγον ὄξυνον ἔσωθεν.

Αἱ Νῆσοι τοῦ Ἀρχιπελάγους, καὶ μάλιστα ἡ Κῶς μᾶς δίδει τὰ καλλίτερα κίτρα, χρήσιμα διὰ νὰ κάμωμεν ζαχαρωτὸν γλυκὺ μὲ τὴν φλοιάν, ἢ καὶ τὸ σῶμά των.

Ὅλα τὰ κίτρα διαπανῶνται εἰς τὸν τόπον, καὶ μερικὰ στέλλονται διὰ τὰ Ῥωσικὰ παράλια τῆς Μαύρης Θαλάσσης· ὑπόκεινται εἰς σῆψιν, καθὼς τὰ λεμόνια, καὶ χρειάζονται τὴν ὁμοίαν προφύλαξιν.

ΚΛΕΙΔΑΡΙΑ. Τὸ γνωστὸν σιδηροῦν, ἢ ὀρειχάλκινον ἐργαλεῖον, μὲ σιδηροῦν μικρὸν περάτην, βασταζόμενον διὰ τοῦ ἐλατηρίου, καὶ κινούμενον μὲ τὸ κλειδίον.

Χρησιμεύουν αἱ κλειδαρίαι εἰς ὅλα τὰ πράγματα ὅσα χρειάζονται νὰ ἀνοίγουν, καὶ νὰ κλείωνται κατὰ τὴν θέλησιν τοῦ οἰκοκυρίου, ἢ τοῦ οἰκονόμου του, ὁ ὁποῖος βαστάζει τὴν κλεῖδα. Οἱ θησαυροὶ, αἱ φυλακαὶ

καί, αἱ οἰκίαι, τὰ ἐργαστήρια, οἱ κοιτῶνες, τὰ κιβώτια, τὰ ταμεία, καὶ ὅσα τοιαῦτα ἔχουν κλειδαρίας, αἱ ὁποῖαι εἶναι διαφόρων μεγεθῶν, καὶ ἢ καρφωμένοι εἰς τὰς θύρας, ἢ κρεμασταί. Τῶν καρφωμένων ὁ περάτης ἐμβαίνει εἰς σίδηρον ἐπὶ τούτου καρφωμένον εἰς τὸν ἀντικρὺ παραστάτην, τῶν δὲ κρεμαστῶν διακατέχει τὸ σιδηροῦν τόξον τὸ διαπερασμένον εἰς τοὺς κλοιούς τῶν δύο συγκλειομένων πραγμάτων, καὶ αὐτὸ εἶναι τὸ ἀσφάλισμα.

ΚΛΕΙΔΙΪΟΝ. Εἶναι μεταλλικὸν ὄργανον κατεσκευασμένον παρὰ τῶν κλειθουργῶν διὰ νὰ ἀνοιγοκλείωνται αἱ κλειδαρίαι· ἀπὸ αὐτὰ, ἀρσενικὰ λέγονται ὅσα δὲν εἶναι τρυπημένα, καὶ ἀνοίγουν ἀπὸ τὰ δύο μέρη τὰς κλειδαρίας· θηλυκὰ δέ, τὰ τρυπημένα, καὶ σπανιώτατα ἀνοίγουν ἀπὸ τὰ δύο μέρη.

Πολυειδῆς, καὶ πολύτροπος κατήντησεν ὁ μηχανισμὸς τῶν κλειδαριῶν, καὶ κλειδίων, διὰ νὰ ἀποφύγουν τὴν κατάχρησιν τῶν ἀντικλειδίων. Οἱ Ἕλληες ἀναμφιβόλως ὑπερτεροῦν τὰ λοιπὰ Γένη εἰς τὰ τοιαῦτα· καὶ οἱ Ῥώσσοι ἐπιμελοῦνται νὰ τοὺς μιμηθοῦν. Εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν κατασκευάζουν καρφωμένας κλειδαρίας ἐξαιρέτους, μιμούμενοι καὶ αὐτὰς τοὺς Ἕλληες οἱ Ἀρμένιοι χαλκεῖς· κρεμαστάς ὅμως οὔτε πολλὰς, οὔτε καλὰς· διὰ τοῦτο ὑπὸ τὸ ὄνομα τῶν βαναυσουργημάτων μετεφέροντο πολλὰ ἀπὸ τὴν Γερμανίαν, καὶ Νορρεμβέργην, καὶ τῶρα ἀπὸ τὴν Τούλλαν τῆς Ῥωσσίας πολλὰ καὶ καλὰ. Μερικοὶ ἐμπορεύονται εἰς αὐτὰς, καθὼς καὶ εἰς τὰ λοιπὰ βαναυσουργήματα· πωλοῦνται μὲ τὴν δωδεκάδα.

ΚΛΙΒΑΝΟΣ. Οἰκοδομὴ ἀπὸ πλίνθους, ἢ πορὶ συνδεμένα μὲ ἄσβεστον, ἢ πηλὸν μόνον, εἰς σχῆμα χαμηλοῦ θόλου, ἐπάνω εἰς ἐπίπεδον πλινθόστρωτον, μὲ στόμιον εἰς ἀψίδα κλειόμενον μὲ σιδηροῦν πέταλον· θερμαίνεται μὲ ξύλα, καὶ ἐφίνονται τὰ ψωμιά, πλακούντες, καὶ παρόμοια βρώσιμα. Ἡ κοινὴ γλῶσσα τὸν ὀνομάζει ἀπὸ τοῦ Γαλλικοῦ Φούρνου.

Κλί-

Κλίβανοι ὀνομάζονται καὶ αἱ τοιαῦται διάφοροι οἰκοδομαί, εἰς τὰς ὁποίας ἐφίονται αἱ ὕελοι, τὰ πήλινα, καὶ ἀργίλλινα σκεύη, τὰ κεραμίδια, καὶ ἄσβεστος, καὶ ἄλλα τοιαῦτα, περὶ τῆς κατασκευῆς τῶν ὁποίων λέγομεν εἰς τὰ ἴδια Ἄρθρα. Διαφέρει τῆς καμίτου ὁ κλίβανος, διότι οὗτος καίεται μὲ ξύλα, ἢ φρύγανα, ἀποτελοῦντα φλόγα· ἐκείνη δὲ μὲ ἄνθρακας, καὶ ἔχει φουσιτήρας.

ΚΝΙΪΔΑ. Χόρτον μὲ ψιλὰς ἀκάνθας, ἀλλὰ προξενούοντας πόνον ἀρκετὸν ὅταν ἐγγίσεν εἰς γυμνὸν μέλος. Ἡ κοινὴ γλῶσσα κατὰ προσθήκην τὴν λέγει Τζικνίδα. Μὲ τὰς ἴνας τῆς μεγάλης γίνεταί νῆμα στακτόμαυρον, καὶ ὑφαίνονται εἰς τὴν Εὐρώπην κνιδόπανα, Ἰδὲ ἈΚΑΛΥΨΗ.

ΚΟΒΑΪΤΟΝ. Ἰδὲ ΚΑΔΜΙΑ περὶ τὰ τέλη.

ΚΟΓΓΡΟΣ. Τὸ Μογγρὶ, ὄφαρι τῆς θαλάσσης μέγα, παρόμοιον μὲ τὸν ἐγχελυν, τὸ ὁποῖον ὄφαρεύεται εἰς τὰ παράλια τῆς Γαλλίας, καὶ ἀλατίζομενον, πωλοῦνται ἕως 400 Καντάρια κατ' ἔτος εὐθυρὰ, καὶ μὲ ὀλίγην ζήτησιν.

ΚΟΓΧΟΣ, καὶ **ΚΟΓΧΥΛΗ.** Περιληπτικῶς ὅλα τὰ ὄστρακα, μὲ τὰ ὁποῖα σκεπάζονται τὰ λεγόμενα ὄστρακοδέρματα ζῶα ἐνυδρὰ, καὶ χερσαῖα διαφόρων εἰδῶν, καὶ χρωμάτων, καὶ μεγεθῶν. Ἡ κατ' αὐτὸ Κογχύλη, μὲ τὴν ὁποίαν οἱ Τύριοι ἔβαφον τὴν ὀραίαν πορφύραν διὰ μόνους τοὺς βασιλεῖς, ἐξέλιπεν· ἐπειδὴ εὐρέθη ἡ Κοκκινιλλία βάφουσα πολὺ εὐθυρῶτερον, ἴσως δὲ καὶ ὀραιότερον τὸ αὐτὸ χρῶμα. Κατὰ τὸ παρὸν μεταχειρίζομεθα τὴν Κόγχον τῆς Πίννης, Τερμιστὶ λεγόμενον Σαδέφι, καὶ Ἰταλιστὶ Μαργαριτομήτωρ, Madre Perla, κατὰ τὸ ἀδόμενον, „Κόγχος ἢ τὸν θεῖον Μαργαρίτην προαγαθοῦσα“.

Τὴν Κόγχον ταύτην μεταχειρίζομεθα εἰς ποικιλότητα πολλῶν σκευῶν ἀποτελουμένων μὲ τὴν ξυλουργικὴν, ὡς ἄμβωνας, θρόνους, καὶ ἀναλόγια Ἐκκλησιῶν, κατὰ τὴν παλαιὰν μέθοδον διαφυλαττωμένην εἰς τὰ

κειμήλια τοῦ Μοναστηρίου τοῦ Ἁγίου Ὄρους Σινᾶ, καὶ τοῦ Πατριαρχείου τῆς Κωνσταντινουπόλεως, καὶ ἄλλων πολλῶν.

Διὰ ταύτης ποικίλλονται κιβώτια, ἢτοι ταμεῖα γραφικὰ τῶν Ὀθωμανῶν, καὶ τῶν λοιπῶν Ἀσιατικῶν Γενῶν, (βῆς ταχτάδες), καλομαρία τῶν αὐτῶν, καὶ τυφέκια τῶν Ἀλβαριτῶν.

Κατασκευάζονται χρυσόδετοι πυξίδες, καὶ ζῶναι τῶν Ἱερέων, καὶ παρόμοια, φυλάττοντα ὅλα τὴν μαργαριταρικὴν λευκότητα, καὶ στιλπνότητα μετὰ τὸ δέλευμα.

Φέρεται τὸ ὄστρακον τοῦτο ἀπὸ τῆς ἐρυθρᾶς θαλάσσης διὰ τῆς Ἀλεξανδρείας εἰς τὰ μέρη μας· διαφέρει δὲ ἀπὸ τὴν Πίνναν τῶν θαλασσῶν μας, διότι εἶναι στρογγύλη, καὶ ὅλη στιλβωμένη, ὡς μέγα κτένιον θαλάσσιον χονδρὸν, καὶ ὄχι, ὡς μακρὰ, καὶ ἰσχνὴ Πίννα.

ΚΟΪΘΟΡΝΟΣ. Ὑπόδημα ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν, ἢ Κονδοῦρα.

ΚΟΚΚΙΝΙΛΙΪΑ. Βαφὴ διὰ τὸ κόκκινον χρῶμα, γνωρισθεῖσα μετὰ τὴν εὔρεσιν τῆς Ἀμερικῆς, ἐπειδὴ μόνον εἰς τὸ Μεξικὸν εὐρίσκεται, καὶ ἐκεῖθεν διαδίδεται εἰς τὴν λοιπὴν Οἰκουμενῆν· εἶναι δὲ οὐσιωδῶς, ἔντομον γεννώμενον, καὶ αὐξάνον ἐπάνω εἰς εἶδος συκῆς τῆς Νέας Ἰσπανίας, κινούμενον, τρεφόμενον καὶ γεννοῦν ὁμοίον τε. Ἡ συκὴ οἰομάζεται Νοπάλη κατὰ τὰς αὐτόχθονας, καὶ Ὀπουντία κατὰ τοὺς Λατίνους· τὸ δὲ ἔντομον ζαῦφιον ὁμοιάζει μὲ τὸν κρότωνα (τζιμουῦρι). Ἴδὲ **ΣΥΚΗ ἸΝΔΙΚΗ**.

Συνάζονται κατὰ τρεῖς τρόπους τὰ ζαῦφια ταῦτα· ἢτοι αἱ μητέρες ἀφ' οὗ γεννήσουν καὶ ἀποθάνουν εἰς τὴν φωλεάντων· μετὰ 3 ἢ 4 μῆνας τὰ μικράτων, καὶ μετὰ ἄλλους τόσους τὰ τέκνα τούτων κινούμενα, καὶ περιηγόμενα εἰς τὴν συκὴν.

Κατὰ δὲ τρεῖς τρόπους καὶ συναζόμενον θανατώνεται τὸ ζαῦφιον τοῦτο, α. εἰς τὸ ζεστὸν νερόν. β. εἰς κλιβάνους ἐπίτηδες κατεσκευασμένους, καὶ γ. εἰς τηγάνια ἐψηνόμενα, καὶ ἐκ τούτων γίνεται τριῶν εἰδῶν καὶ

ἢ

ἡ Κοκκινιλλία* διότι μὲ τὸν α. τρόπον χάνει τὸ ἔξω στακτόχρουν, καὶ μένει κοκκινόμαυρη. μὲ τὸν β. μένει στακτόχρους, ἢ γὰ εἶπω κατὰ τὴν συνήθη φράσιν ἀργυρόχρους, Argentina. μὲ τὸν γ. καταντᾶ μάυρη, ἢ καυμένη.

Προτιμᾶται ἡ ἀργυρόχρους μὲ κηλίδας κοκκινωπᾶς, καὶ λευκοκόνισμένη* καὶ εἰς ὅλας παρατιρεῖται κόκκος μέγας, καὶ γεμάτος, ξηρὸς, καὶ χωρὶς κόνιν, ἥτοι κοσκινισμένη.

Τὰ κοσκινίδια πωλοῦνται χωριστὰ εἰς χαμηλοτέραν τιμὴν, καὶ χρησιμεύουν εἰς καλιτέρας βαφάς.

Μεταφέρεται ἡ Κοκκινιλλία ἀπὸ τοῦ Μεξικοῦ εἰς τὴν Γάδην (Κάδιξ) τῆς Ἰσπανίας ὁμοῦ μὲ τοὺς θησαυροὺς τῆς Περούς εἰς μικρὰ σακκία βαλμένα εἰς βαρύλλια, καὶ ἐκεῖθεν διαδίδεται εἰς τὴν λοιπὴν Οἰκουμένην, μὲ πλουτισμὸν τῆς Ἰσπανίας, καὶ πολὺ ἐμπόριον εἰς τὰς μεταπωλητάς.

Μοὶ φαίνεται εὐλόγον γὰ οἰκειοποιεῖν τὸ ὄνομα τῆς Κοκκινιλτίας, ὡς ὑποκοριστικὸν ἀπὸ τὸ κόκκινον χρῶμα, καὶ τοῦτο ἀπὸ τὸν κόκκον, ἥτοι πρινοκόκκον, μὲ τὸν ὁποῖον ἐβάφοντο ὅλα τὰ κόκκινα πρὸ τῆς εὐρέσεως τῆς Ἀμερικῆς* τὸ Κερμές, ἢ Κρεμέζι εἶναι πολὺ βάρβαρα εἰς τὴν γλῶσσάν μας χωρὶς ἀνάγκης* μάλιστα διὰ τὴν ἀποφύγωμεν τὴν Ἀραβικὴν συνωνυμίαν, καθ' οὓς Κερμές λέγεται κυρίως τὸ πρινοκόκκι, καὶ ἐτυμολογικώτερον σημαίνει ἡ λέξις πρινοβάλανον κατὰ τὸν Ἀστρούκιον εἰς Γλῶσσαν Κελτικὴν. (Φυσικὴ Ἱστορία τῆς Λιγκουαδόκας.)

ΚΟΚΚΟΔΕΝΔΡΟΝ, Cocotier, δένδρον τῶν Ἀσιατικῶν Ἰνδιῶν καρποφοροῦν τὸν κόκκον, ἥτοι τὰ μεγάλα ἐκεῖνα, καὶ μονόκογχα καρύδια, τὰ ὁποῖα φέρουν εἰς ἡμᾶς, καὶ κατασκευάζουν πολλὰ πράγματα, καὶ φιάλας τῶν ὑδροκαπνοσυρίγων. Κατὰ τὴν παρατήρησιν τῶν περιηγητῶν, χωρὶς τὸ δένδρον τοῦτο, καὶ τὸ ρύζι, αἱ ῥηθεῖσαι Ἰνδαίαι ἠθέλον εἶναι ἔρημοι καὶ ἀκατοίκητοι.

Τὸ

Τὸ Κοκκόδενδρον εἶναι εἶδος φοῖνικος ὑψούμενον ἕως 80 πόδας, χωρὶς κανένα κλόνον, καὶ κατὰ κορυφὴν βλαστάνει 15 ἕως 25 μέγιστα φύλλα, καὶ τὸν καρπὸν.

Πρὸ τοῦ νὰ ἀνοίξῃ τὸ ἄνθος του ὁ κάλυξ εἶναι $1\frac{1}{2}$ πόδα, καὶ χονδρὸς ὅσον ὁ βραχίον, μέσα εἰς τὸν ὁποῖον εἶναι τὸ ἔμβρυον τοῦ καρποῦ· εἰ ἐντόπιοι δένουν τὴν ἄκραν τοῦ κάλυκος ἕως 4 δάκτυλα, καὶ τὴν χαράσσωσιν σταυρωτὰ, προσαρμόζοντες φιάλην, ἢ κάλαμον Ἰνδικὸν (βαμβοῦ) καὶ συναΐζον τὸ ἐκρέον ἀρκετὸν ὑγρὸν δάκρυτα, τὸ ὁποῖον εἶναι γλυκὺ ὡς γλεῦκος (μῆστος), καὶ μετὰ 24 ὥρας βράζει, καὶ γίνεται μεθυστικὸν, καὶ μετὰ ταῦτα ὀγλίγωρα ὀξυνίζει, καὶ καταπτᾶ ὀξεῖδι ἐξαίρετον, καὶ τὸ μεταχειρίζονται ὡς γλεῦκος ὀροσιστικὸν, μάλιστα ὅταν ᾔναι ἀπὸ νέον δένδρον, καὶ καρπὸν, ὡς κρασί, καὶ ὡς ὀξεῖδι.

Ἀπὸ τὸ διαστάλαγμα (ἀμβίκισμα) τοῦ βρασμένου κρασίου τούτου ἐκβαίνει τὸ πνεῦμα, τὸ ὁποῖον μαθόντες ἀπὸ τοὺς ἐντοπίους οἱ Ἄγγλοι ὠνόμασαν Ρακίον, ἢ Ράκαν, μεταφερομένην εἰς φιάλας, καὶ πωλεμένην πανταχοῦ.

Πρὸ τοῦ νὰ ὀριμάσῃ ἐντελῶς ὁ Κόκκος, ἢτοι τὸ καρῦδι, τὸ τρυποῦν, καὶ μὲ κοχλιάριον τρώγουν τὸν χυμὸν του, ὁ ὁποῖος εἶναι νόστιμος, καὶ θρεπτικὸς, καὶ βραζόμενος μὲ τὸ ρύζι γίνεται φαγητὸν ἐξαίρετον.

Ἐκβάλλουν ἀπὸ αὐτὸ καὶ ἔλαιον εὐχριστον διὰ ἄρτυμα φαγητῶν, καὶ διὰ πρόσαμμα εἰς τὰς λυχνίας.

Τὸ ξηρὸν κέλυφος, ἢτοι φλοιὰ τοῦ καρυδίου, κατασκευάζεται διάφορα οἰκιακὰ σκεύη, ὡς κοχλιάρια, ποτήρια, πινάκια, καὶ παρόμοια.

Μὲ τὰ μέγιστα φύλλα τοῦ δένδρου σκεπάζουν τὰς εἰκίας των ἐξαίρετα, καὶ μίτε ὁ ἀῆρ τὰ σπκάνει, μήτε αἱ ραγδαῖαι βροχαὶ τὰ διαπεροῦν.

Τὸ σάρκωμα τῆς ἐξωτερικῆς φλοιᾶς τοῦ Κόκκου σπόμενον ὡς τὸ λινάρι, δίδει εἶδος καννάβεως καλοῦ διὰ σχοινία, καὶ καμήλους παραβίωι.

Καὶ τελευταῖον τὸ ξύλον αὐτοῦ τῆ πολυχρήστου δένδρου

δρου χρησιμεύει διὰ τὴν φωτίαν, μάλιστα ἀναγκαίως, διότι λείπει κάθε ἄλλο ξύλον, ἢ ἄνθρακες.

Διὰ ταῦτα φυτεύουν οἱ Ἰνδοὶ, καὶ οἱ περὶ αὐτοὺς Νησιῶται δρυμῶνας ὀλοκλήρες ἀπὸ Κοκκόδειδρα εἰς τόπους παχεῖς, καὶ ὑγροὺς, καὶ ἀπολαμβάνουν τὰ εἰρημένα καλὰ.

ΚΟΚΚΟΣ ὀνομάζεται τὸ σπυρίον τοῦ καρποῦ τῶν φυτῶν, τὸ ὁποῖον σπειρόμενον ἀναβλαστάνει τὸ ὅμοιον κατὰ τὴν Παντοδύναμον Θεῖαν Πρόνοιαν, πρὸς διατήρησιν τῶν ἐξ ἀρχῆς δημιουργηθέντων. Ἡ κοινὴ γλῶσσα τὸν ὀνομάζει σπόρον, καὶ συνθετικῶς λαχανόσπορον, κανναβόσπορον, λιννόσπορον, καὶ τὰ παρόμοια· περὶ τῶν ὁποίων ἰδὲ τὰ ἴδια Ἄρθρα, καὶ ΣΠΟΡΟΣ· ἐπειδὴ δὲ καὶ σπόρον κυριωτέρως λέγομεν τὸν σπειρόμενον καρπὸν τῶν γεννημάτων, καὶ χόρτων, ἤμποροῦμεν νὰ διακρίνωμεν ὑπὸ τὴν λέξιν Κόκκος τὰ στρογγύλα σπυρία τῶν θάμνων, καὶ δένδρων χρησιμεύοντα εἰς τὰς βαφάς, ὡς·

Κόκκος τῆς Αὐενιῶνος (Grana d' Avignon) τὸ Τουρκιστὶ Λαζιβέρτ, καὶ παρὰ τῶν Προγόνων μας Λύκιον, ἀπὸ τῆς Λυκίας, εἰς τὴν ὁποίαν ἐγένετο· καθὼς ἀπὸ τῆς Αὐενιῶνος τῆς Γαλλίας παρὰ τῶν Γάλλων, καὶ κυριωτέρως Πυξάκανθα, ἐπειδὴ ἡ θάμνος, ἡ ὁποία τὸν καρποφορεῖ, ὁμοιάζει τὸν πυξὸν εἰς τὰ φύλλα, καὶ ἔχει ἀκάνθας. Οἱ Λατινογράφοι Νεώτεροι Βοτανικοὶ ὀνομάζουν Ῥάμνον Καθαρτικὴν τὴν μεγάλην Πυξάκανθαν, τῆς ὁποίας ὁ Κόκκος χρησιμεύει διὰ καθάρσιον τῶν ὑδροπικῶν· καὶ Ῥάμνον Καθαρτικὴν μικρὰν, τὴν καρποφορεῖσαν τὸν εἰρημένον βαπτικὸν Κόκκον. Ἐπειδὴ δὲ οὗτος χρησιμεύει εἰς τὸ ἐμπόριον, ἐγὼ τὸν ὀνομάζω Κόκκον Πυξακάνθης, καὶ λέγω·

Ἡ Πυξάκανθα εἶναι θάμνος, ἥτοι χαμόδενδρον βλαστάνον εἰς κλίματα εὐκρατα, καὶ γῆν βουνώδη· οἱ κλόνοι τῆς ἔχουσιν ἀκάνθας, φλοιὴν μαύρην, καὶ φύλλα μικρὰ, καὶ πυκνὰ, ὡς τοῦ πυξαρίου· ὁ καρπὸς τῆς εἶναι Κόκκος πράσινος, ὑποκίτρινος, στρογγύλος, καὶ κατὰ τὸ μέ-

μέγεθος ὅσον τὸ μαῦρον πιπέρι, πικρὸς, καὶ στυπτικὸς εἰς τὴν γεῦσιν.

Ἡ Λυκία καὶ τῶρα ἐκφέρει πολὺν, καθὼς καὶ ἡ λοιπὴ μικρὰ Ἀσία, καὶ ἡ Μακεδονία, καὶ διὰ τῆς Σμύρνης, καὶ Θεσσαλονίκης λαμβάνει ἡ Εὐρώπη, ὅσον δὲν ἐξαρκεῖ εἰς τὰ βαφεῖά της ἢ Αὐετιῶν, διὰ νὰ βάψωσιν εἰς τὸ κίτρινον χρῶμα.

Οἱ Ὀλλανδοὶ βράζοντες τὸν πυξακάνθινον Κόκκον μετὰ γερὸν, καὶ στύψιν, καὶ λευκὸν τῆς Ἰσπανίας, ἀποκατασταίνουσι πῆκτωμα, διαιρούμενον εἰς μικροὺς ψωμούς χρυσοκίτρινους, ἀπαλοὺς, καὶ εὐθραύστους, καὶ τοὺς πωλοῦν πρὸς χρῆσιν τῶν ζωγράφων, ὀνομάζοντες αὐτοὺς Στίλον τοῦ Κόκκου, ἢτοι ἀπόσταγμα, Stil de Grain.

Κόκκος Βαπτικὸς, μετὰ τὸν ὁποῖον βάφονται τὰ ἐξαίρετα κόκκινα μετὰ ἀνεξάλειπτον ὠραιότητα παρὰ τῶν Τουρκεσίνων, καὶ πολλῶν Εὐρωπαϊῶν. Ὀνομάζεται κοινῶς Πρινοκόκι, καὶ ἰδὲ τοῦτο.

ΚΟΚΚΟΣ ΠΑΡΑΔΕΪΣΟΥ. Ἰδὲ ΚΑΡΔΑΜΩΜΟΝ.

ΚΟΚΚΟΣ ΜΟΣΧΟΚΑΡΦΙΟΥ. Ἰδὲ ἌΜΩΜΟΝ, καὶ ΠΙΠΕΡΙ τῆς ἸΑΜΑΪΚΗΣ.

Εἰς τοὺς λοιποὺς ἀρμόζει προσφευστέρας ἢ λέξις Σπόρος, καὶ εἰς ταύτην θέλω τοὺς ἐκθέσει.

ΚΟΚΚΟΛΑΤΑ, ἀπὸ τοῦ Chocolata Ἰσπανικοῦ ὅχι ἀνάρμοστα μεταφέρεται εἰς τὴν γλῶσσάν μας· διότι γίνεται ἀπὸ τὸν Κόκκον τοῦ Κακάου, ὡς ἐγράψαμεν εἰς τὸ Ἄρθρον ἐκεῖνο· ὀνομάζεται δὲ καὶ ὁ κατασκευαζόμενος ἐκεῖνος ψωμὸς, καὶ ὁ ἐκ τούτων ζωμὸς εἰς ποτὸν φερμαντικὸν τοῦ στομάχου, χωνευτικὸν, καὶ δυναμωτικόν. Οἱ Ἰσπανοὶ τὸ μεταχειρίζονται ὑπερβολικὰ, καὶ τὰ λοιπὰ Εὐρωπαϊκὰ Γένη μετριώτερον.

Διαφόρους μεθόδους μεταχειρίζονται εἰς τὴν σύνθεσιν τῆς Κοκκολάτας. Κατ' ἀρχὰς ἔβαλλον οἱ Ἰσπανοὶ Κακάον, ἄνθος Μοσχοκαρύς, ζάχαρι, καὶ ὀλίγην Ὀρλεανὴν διὰ νὰ κοκκινίσῃ· οὕτως εἶδον τοὺς αὐτόχθονας νὰ τὴν συνθέτουν, καὶ ἔμαθον. Μετὰ ταῦτα ἐπρόσθεσαν

διὰ-

διάφορα ἀρώματα εἰς τὴν σύνθεσιν αὐτοῦ τοῦ ποτοῦ, ἀπὸ τὰ ὁποῖα τὰ περισσότερα τὸ χαλοῦν, ἀντὶ νὰ τὸ ἀρτύσουν.

Τώρα μεταχειρίζονται εἰς τὰ διάφορα μέρη τὴν ἀκόλουθον μέθοδον τῆς συνθέσεώς της, δηλαδή·

Ἡ Μεξικανὴ Κοκκολάτα, συντίθεται ἀπὸ ἀμύγδαλα τοῦ κακάου ἐκφλοιαζόμενα μετὰ τὸ ἔφημα, τριμμένα εἰς τὸ μάρμαρον μετὰ ζάχαρι ἕως νὰ γίνουσι ζυμάρι, καὶ μιγμένα μετὰ μακρὸ πιπέρι, ὀλίγην ὀρλεανὴν, καὶ τελευταῖον Βανίλλαν· ἄλλοι προσθέτουν κιννάμωμον, μοσχοκάρφιον, καὶ ἄνισον, καὶ ὅσοι ἀγαποῦν τὰ μυρωδικὰ, καθὼς γενικῶς οἱ Ἴσπανοὶ, βάλλουσι μόσχον, καὶ ἀλόνη· καὶ ὅσοι θέλουσι αὐξήσουν τὴν ποσότητα, ἐπιμίσχουσιν ἀμύγδαλα, καὶ λεπτοκάρυα.

Ἡ Ἰσπανικὴ σύνθεσις γίνεται ἕτως· εἰς 100 λίτρας κακκάον βάλλουσι 2 κόκκους πιπέρι τοῦ Μεξικικοῦ, μίαν δράκην (ἀπλοχεριάν) ἄνισον, 6 τριαντάφυλλα ξηρὰ εἰς κόβην, 1 λοβὸν καμπεχίου, 2 δραχμάς κιννάμωμον, 12 ἀμύγδαλα, καὶ ἄλλα τόσα λεπτοκάρυα, καὶ ὀλίγην ὀρλεανὴν, διὰ χρωμάτισμα· τὸ ζάχαρι, καὶ ἡ βανιλλία ἀπροσδιόριστος, καθὼς καὶ ὁ μόσχος, καὶ ξυλαλόη· διότι εἰς μερικὰς δὲν βάλλουσι κανέν ἄρωμα.

Ἡ τῶν Ἀποίκων εἰς τὰς Ἀντίλλας σύνθεσις γίνεται οὕτω· τρίβουσι μετὰ τὸ μαχαῖρι ἀπὸ φωμὸν τοῦ κακκάου καθαρόν, βάλλουσι ὀλίγον κιννάμωμον κοπανισμένον, καὶ κοσκινισμένον, καὶ ἰσοβαρὲς μετὰ τὸ ὅλον ἐκεῖνο μίγμα ζάχαρι· ἔπειτα μετὰ ἐν ὧν τὰ ἐμβάλλουσι εἰς χύτραν, καὶ τὰ ἀνακατώνουσι μετὰ τὸ ἐπὶ τούτου ξύλον, ἕως νὰ γένη ὡς μέλι· μετὰ ταῦτα χύτουσι νερόν, ἢ γάλα τὸ ἀρκετὸν, τὰ βράζουσιν ἀνακατώνοντες, καὶ στραγγίζοντες τα, καὶ χύνοντες ὀλίγον ἀνθόνερον μετὰ δύο ρανίδας νερόν ξυλαλόης, πίνουσι τὴν Κοκκολάταν, καὶ αὐτὸς ὁ τρόπος ἐγκρίνεται.

Τὸ ἴδιον ἔφημα γίνεται καὶ μετὰ τὰς ῥηθεΐσας συμμίκτους, ἀν' ἐξαιρεθοῦν μικραὶ διαφοραὶ συνειδησμένα εἰς τοὺς ἔφητάς κατὰ τὴν φαιτασίαντων.

Ἡ

Ἡ Κοκκολάτα πωλεῖται συνθεμένη εἰς μικρὰς ἐπιμήκεις πλάκας, ἢ ψωμούς φερομένους ἀπὸ τὴν Ἰσπανίαν, καὶ εἰς τὴν Τερκίαν ἢ χρῆσις της εἶναι πολλὰ ὀλίγη· ὁ Καφές προκρίνεται ἀπὸ αὐτήν.

Γίνονται καὶ ζαχαρωτὰ μὲ Κοκκολάταν ὀνομαζόμενα Διαβολίγια, διότι εἶναι μικρὰ καυστικά, καὶ ἀφροδισιακὰ κατὰ ματαιοδοξίαν· ἐτι δὲ γλυκὺ, μὲ ζάχαρι, καὶ ὀλίγην τριμμένην Κοκκολάταν.

ΚΟΚΚΥΛΛΙΟΝ, τὸ ΚΟΥΚΚΟΥΛΙ. Ἴδὲ ΜΕΤΑΞΗ.

ΚΟΚΚΥΜΗΛΑ, τὰ Τουρκιστὶ Ἐρίγια, καὶ Ἰταλιστὶ Προῦνα, ὀπωρικὸν γνωστὸν, καὶ πολυεῖδές· τὰ δαμασκηνὰ εἶναι μεγαλήτερα, καὶ τὰ κόκκινα ξηραίνόμενα πωλοῦνται ἐμπορικῶς εἰς διάφορα μέρη τῆς Εὐρώπης. Ἡ εὐτυχὴς Τερκία ὀλίγα μεταχειρίζεται διὰ φαγὴ εἰς τὰ μαγειρεῖα μὲ τὸ κρέας, καὶ εὐφορεῖ πανταχῶς· ξηρὰ πολλὰ φέρονται ἀπὸ τὴν Τραπεζοῦντα εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν.

ΚΟΛΛΑ, ὕλη κολλιτικὴ, καὶ ἰξώδης χρησιμεύουσα εἰς τὴν συνένωσιν διαφόρων πραγμάτων· γίνεται δὲ ἀπὸ πολλὰς ὕλας, καὶ διὰ χρήσεις διαφόρους, ὡς ἀπολούθως λέγομεν.

Ἀλευροκόλλα, γίνεται καλιτέρα ἀπὸ ἀλεῦρι τῆς βρύζας, βράζοντας νερὸν εἰς χύτραν, καὶ ρίπτωντας ἀπ' ὀλίγον ἀλεῦρι, καὶ ἀνακατώνωντάς το ἕως νὰ πύξη μετρίως, καὶ χρησιμεύει διὰ τοὺς κατασκευαστὰς τῶν χοιδρῶν χαρτίων, βιβλιοδετῶν, καὶ ἄλλων τεχνιτῶν.

Γίνεται δὲ καὶ μετὰ τὴν κατασταλαγὴν χοιδροῦ ἀλεύρου, ἢ πιτύρων, ἢτοι ἀφήνωντας νὰ βραχῶν ἀρκετὰ, ἔπειτα στραγγίζωντάς τα, καὶ ἀφήνωντας τὸ νερὸν νὰ κατασταλάξῃ, εἶτα συνάζωντας τὴν ὑπόστασιν, καὶ μὲ ὀλίγον ζέσταμα κολλῆς χαρτία, καὶ ἄλλα.

Κόλλα Ἀλεύρου λέγεται καὶ τὸ ἄμυλον, μὲ τὸ ὁποῖον διὰ στερεότητα, καὶ ἴσασμα ἀλείφειν τὰ διάφορα παρία. Ἴδὲ ἌΜΥΛΟΝ.

Δερματοκόλλα μεταχειρίζονται οἱ Τυπογράφοι, καὶ Ζωγράφοι διὰ πῆκτωμα τῆς μελάνης των, κατασκευάζον-

ζοντές την με τὰ ξύσματα τῶν βυρσοδεφωμένων τομα-
ρίων, βράζοντές τα με ἑλαφρὰν φωτίαν με πολὺ νερὸν
ἕως νὰ μείνη τὸ $\frac{1}{6}$, καὶ στραγγίζοντές τα ἕως νὰ μείνη
τὸ νερὸν κολλῶδες. Γίνεται αὕτη καὶ με κόμμα Ἀραβι-
κόν, καὶ με Περγαμινόν.

Κόλλα Δυνατή, (διότι κολλᾷ δυνατὰ, καὶ στε-
ρεὰ) γίνεται ἀπὸ ὅλα τὰ δέρματα τῶν τετραπόδων, ἢ
καὶ τὰ ποδάρια, καὶ ἀκροδέρματά των. Ἡ Ἀγγλία
κατασκευάζει τὴν καλιτέραν ἀπὸ αὐτὴν, καὶ εἶναι εἰς
φύλλα τετράγωνα, πρασινόμαυρα, καὶ διαφανῆ, ὥστε
θεωρέμενα μεταξύ τῆ φωτὸς φαίνονται κόκκινα. Ἡ κα-
τασκευαζομένη εἰς τὴν Φλάνδραν εἶναι φύλλα λεπτά,
μακρὰ, στενά, καὶ κιτριωπὰ, χρησιμεύουσα εἰς τὰ
ἔργόχειρα τῶν μαλλίων· διὰ νὰ κολλήσῃ τινὰς στερεώ-
τερα, καλιτέρον εἶναι νὰ τὴν λύσῃ με οἰνόπνευμα χω-
ρὶς φωτίαν, ἢ με νερὸν, καὶ ὀλίγον πῦρ.

Ὁ φαρκόλλα, γίνεται ἀπὸ τοὺς χόνδρους, καὶ
τένονας ὀφάριου τῆς λευκῆς θαλάσσης, εἰς τὸν Ἀρχάγ-
γελον· κόπτεται εἰς διάφορα σχήματα, λευκὴ, καὶ δια-
φανῆς, χωρὶς μυραδίαν, καὶ τρύπας. Τὰ μεταξωτὰ,
καὶ μάλλινα ὑφάσματα ἀλείφονται με αὐτὴν διὰ νὰ
στιλβωθοῦν, καὶ γίνουσι στερεά· με αὐτὴν κατασκευά-
ζονται, καὶ τὰ ψευδομαργαριτάρια, καὶ ἄλλα πολλὰ
πράγματα.

Μελόκολλαν κατασκευάζου με νερὸν, καὶ μέλι, οἱ
σφυρηλατοῦντες, καὶ κολλοῦντες τὰ χρυσᾶ, καὶ ἀργυρᾶ
πέταλα.

Ἀπὸ ὅλας αὐτὰς ἡ Τουρκία λαμβάνει ἐμπορικῶς
ἀπὸ τὴν Γερμανίαν, καὶ Ῥωσίαν μόνην τὴν δυνατὴν
Κόλλαν, εἰς ὑπόμαυρα μακρὰ τετράγωνα κομμάτια.

ΚΟΛΟΚΥΝΘΗ. Γνωστὸν χόρτον ἐρπόμενον κατὰ γῆς,
καὶ καρποφοροῦν τὸν ὀμώνυμον αὐτῇ μέγαν καρπὸν,
χρήσιμον εἰς τὰ μαγειρεῖα.

Εἶδος Κολοκύνθης εἶναι ἐπίδενδρον, καὶ ἀποτελεῖ καρ-
πὸν, ὁ ὁποῖος ὄντας διηρημένος, καὶ τρόπον τινὰ ἔντο-
μος εἰς μικρὸν, καὶ μέγα σφαιροειδῆς, ξηραίνεται εἰς
τὸν

τὸν καπνὸν, ἢ Ἡλίον, καὶ ἀδειάζεται ἀπὸ μικρὰν τρύπαν τῆς κορυφῆς τοῦ τούσ σπόρους, καὶ χρησιμεύει διὰ νερόν, ἢ ὅμοιον ὑγρὸν εἰς τοὺς ποιμένας καὶ γεωργούς, καὶ πυρίτιν τῶν κυνηγῶν. Τοῦ αὐτοῦ εἴδους γίνονται ἄλλαι στρογγύλαι, καὶ τυμπανοειδεῖς, καὶ χρησιμεύουν εἰς τὰ ἴδια· ὁ σπόρος τῶν εἶναι ἕνας ἀπὸ τοὺς τέσσαρας δροσιστικούς, καὶ διαλυτικούς.

Ἡ γνωστὴ μακρὰ Κολοκύνθη χρησιμεύει εἰς τὰ μαγειρεῖα νωπὴ πρὸ τοῦ νὰ ὠριμάσῃ· καμμία ἀπὸ αὐτὰς δὲν ἐμβαίνει εἰς τὸ ἐμπόριον.

ΚΟΛΟΚΥΝΘΙΣ. Χόρτον τοῦ αὐτοῦ γένους μὲ τὰ ἄνω, βλαστάνον εἰς τὰ παράλια τοῦ Περσικοῦ κόλπου, καὶ καρποφοροῦν κολοκυνθίδα ὡς τὸ χρυσόμιλον (νεράνσι) χρώματος χρυσοκαταστανοῦ, καὶ γεμάτην ἀπὸ κόκκους. Ἡ Κολοκύνθις χρησιμεύει πολὺ εἰς τὴν Ἰατρικὴν, καὶ καλὴ εἶναι ἢ λευκὴ, ἐλαφρὰ, στρογγύλη, καὶ ὀλάκαιρος.

ΚΟΜΜΙ, Gomme, καὶ κοινότερον Κομμίδι χυμὸς ὑγρὸς, καὶ κολλώδης ἀποστάζων ἀπὸ τὰ δένδρα, καὶ συμπηγνύμενος.

Τὰ κόμμεα διαιροῦνται εἰς ὑδατώδη, ὅσα διαλύονται βαλλόμενα εἰς τὸ νερόν, κρασί, καὶ παρόμοια· εἰς ῥητινώδη, ὅσα διαλύονται μὲ τὸ ἔλαιον· καὶ εἰς ἀνώμαλα, ὅσα δυσκόλως, καὶ εἰς τὰ ὑγρά, καὶ εἰς τὰ ἔλαια διαλύονται.

Ἐπειδὴ δὲ ἀπὸ πολλὰ δένδρα, καὶ ρίζας ἀποστάζουν κόμμεα, καὶ εἶναι πάμπολλα εἰς τὸ εἶδος τῶν, καὶ πολλὰ ἐμβαίνουν εἰς τὸ ἐμπόριον, δι' ὅσα εἰς χωριστὸν Ἄρθρον διαγράφομεν, θέλομεν λαλήσει συιτόμως, καὶ δι' ὅσα μόνον ἐδῶ κάμνομεν τὴν ἐκθεσιν, πλατύτερον.

Κόμμι Κοινόν, εἶναι τὸ εὕρισκόμενον εἰς τὰ κοινὰ δένδρα, ὡς κερασιάν, κοκκυμηλέαν, καὶ ἄλλα, τὸ ὁποῖον χρησιμεύει διὰ στίλβωμα, ἢτοι βερογίσιμα πραγμάτων, καὶ σύνδεσιν ὑγρῶν βαφῶν.

Κόμμι Ἐμφυχον, Gomme animée, ὀνομάζουσι

ρί Γάλλοι τὸ ἀποστάζον ἀπὸ τὸ δένδρον Κούρβαρι παρὰ τῶν Πορτογάλων ὀνομαζόμενον, τὸ ὁποῖον ὁμοιάζει κατὰ τὰ φύλλα μὲ τὴν δάφνην· γίνεται μέγα, ἔχει χοιρῆν καὶ μαύρην φλοιάν, καρπὸν σκληρὸν, καὶ μαυραδερῶν εἰς λοβούς, καὶ αἶθρη εἰς σύνδεσμον πυραμιδοειδῆ.

Τὸ Κόμμι τοῦτο εἶναι σκληρὸν διαφανές, καὶ εὐσμον, καὶ ὁμοιάζει πολὺ μὲ τὸ κίτρινον ἤλεκτρον· πολλοὶ τὸ μεταχειρίζονται εἰς τὸ βερονίκωμα ἀντὶ τοῦ Κοπάου.

Κόμμι Ἀραβικόν, τὸ ὁποῖον ἀπὸ τὸν τόπον, καὶ δένδρον ὀνομάζεται καὶ Θιβαϊκόν, Σαρακηνόν, τῆς Βαβυλωνος, καὶ Ἀκάνθινον· καὶ ἀποστάζει ἀπὸ τὴν Ἀκακίαν τῆς Αἰγύπτου, καὶ Ἀραβίας· δένδρον μικρὸν, ἀκανθῶδες, καὶ μὲ πλῆθος μικροτάτων φύλλων.

Τῆ καλῆ κόμμεως τέτου γνωρίσματα τὸ νὰ ἦναι εἰς μικρὰ δάκρυα, καθαρά, καὶ διαφανῆ· καὶ τὸ ἐμπόριόν του γίνεται μὲ τὴν Ἀλεξάνδρειαν.

Ὅταν τὸ κόμμι τοῦτο ἀποστάζη ἀπὸ τὴν Ἀκακίαν εἰς τὸν καιρὸν τῶν βροχῶν ἐπισωρεύεται πυργηδόν, καὶ ὀνομάζεται διὰ τῆτο Κόμμι πυργωτόν. Turique.

Ὅταν δὲ ἦναι σκωληκοειδῶς περιτυλιγμένον ὀνομάζεται Σκωληκοειδές, Vermiculée, καὶ ἐγκρίνεται σχεδὸν ὑπὲρ τὸ δάκρυ.

Ὅταν καθαρισθῆ, καὶ λευκανθῆ εἰς τὸ νερὸν, καὶ μορφωθῆ εἰς πέταλα ψιλὰ ὀνομάζεται Ἀγγλικόν.

Κόμμι Σενεγαλικόν. Τοῦτο ὀλίγοντι διαφέρει ἀπὸ τὸ Ἀραβικόν, καὶ λαμβάνει ὅλας τὰς ἀνω ὀνομασίας, καὶ μορφώματα· ἢμπορεῖ γενικώτερον νὰ ὀνομασθῆ καὶ Λιβυκόν, καὶ Ἀφρικανόν, ὅπερ κεῖται τὸ Σενεγάλον.

Ἀποστάζει δὲ ἀπὸ δένδρον μέγα, ἀκανθῶδες, ἀειθαλές, μὲ μικρὰ φύλλα, καὶ καρπὸν, ὡς τὰ σῦκα. Χρησιμεύει εἰς τὴν σύνθεσιν τῆς θηριακῆς, καὶ τῆ μίγματος τῆς γλυκυρρίζης· ἔχει τὰ ἴδια γνωρίσματα μὲ τὸ Ἀραβικόν.

Κόμμ.

Κόμμι Ποδαλγικόν (Gomma Gutta, ἢ Gutta Gamba) ὀνομάσθη διὰ τὴν νομιζομένην ἰαματικὴν τῆ δύνανται εἰς τὴν ἀνίατον ποδαλγίαν, καὶ διὰ τὸ χρῶμά τῃ Χρυσωπὸν, καὶ ἀπὸ τῆ τοῦ Κόμμι τῆς Γόας, ἢ τῆς Περῆς Καθαρτικόν, καὶ γενικώτερον Χυμὸς Ἰνδικὸς Καθαρτικὸς, Succus Indicus Purgans, καὶ τελευταῖον Σκαμμωνία Ἀνατολική. Ἀποστάζει δὲ εἰς τὰς Ἀνατολικὰς, καὶ Δυτικὰς Ἰνδίας, ἀπὸ τὸν κορμὸν δένδρου πολυκλόνου, καὶ ἀκανθώδους χωρὶς φύλλα, ἄνθη, ἢ καρπὸν.

Εἶναι δὲ τὸ καλὸν, κίτρινον, καὶ ξηρὸν, χωρὶς ἄμμον, μῆτε κοκκινωπὸν, καὶ διαφανές, τὸ ὁποῖον εἶναι κατώτερον.

Χρησιμεύει διὰ τὸ ὀραῖον κίτρινον χρῶμα τῆς Ζωγραφικῆς, καὶ εἰς τὴν Ἰατρικὴν, ὡς δραστήριον ἐμετικόν, καὶ καθαρτικὸν ὑδραγωγόν.

Οἱ Σῖναι, καὶ Κοσινοῖναι συνάζοντες τὸ ὑγρὸν, ἢ τὸν κίτρινον, τὸ κάμινον κυλίνδρους, καὶ τὸ πωλῆν ὀνομαζόμενον παρὰ τῶν Φαρμακοπῶλων Ἀλλανῶδες, ἢ τὸ ὡς Σουτζούκια, Saucissons.

Λέγεται προσέτι τὸ πολυώνυμον τοῦτο Κόμμι, καὶ Δάκρυ Ἰνδικῆς Ῥητίνης, καὶ ὑπολαμβάνεται σύνθεσις ἀπὸ Τιθύμαλον, καὶ Σκαμμωνίαν.

Συναριθμῆνται εἰς τὰ Κόμμεα, ἢ Ῥητίνας τὰ ἀκόλθετα.

Κόμμι τοῦ Κέδρου.

Κόμμι τοῦ Ὄξυκέδρου, ἢ Γαῖακοῦ.

Ἡ Τραγάκανθος.

Τὸ Ἀμμωνιακόν.

Ἡ Ἀσσαφαίτιδα.

Ἡ Ῥητίνη.

Τὸ Βδέλλιον.

Τὰ Βάλσαμα τῆς Ἰουδαίας, καὶ Περουῆς κ. λ.

Τὸ Σίλφιον.

Ἡ Κάμφορα.

Ἡ Κάραννα.

Τὸ

Τὸ Κοπάλον.
 Τὸ Ἐλεμί, Κόμμι Ἀγριελαίας.
 Τὸ Θυμίαμα.
 Τὸ Εὐφόρβιον.
 Τὸ Γάλβανον.
 Τὸ Κίσσινον.
 Ἡ Λάκκα.
 Τὸ Ἐλαστικὸν Κόμμι τῆς Σύριγκος.
 Ἡ Σμύρνα.
 Τὸ Σαγαπηνόν.
 Τὸ Αἶμα τοῦ Δράκοντος,
 Ἡ Σαρκοκόλλα.
 Ἡ Στακτή.
 Ἡ Στύραξ.
 Ἡ Τακαμάχα.
 Ἡ Τερεβινθύνη.
 Ἡ Ὑγρόπισσα.

Περὶ τέτων ἀπάντων λέγονται τὰ ἀναγκαῖα εἰς τὰ Ἰ-
 δια Ἄρθρα, καὶ ἰδὲ ἐκεῖ ἀνάγνωθι δὲ καὶ τὸ Ἄρ-
 θρον ῬΗΤΙΝΗ, διὰ νὰ τα διακρίνης.

Κόμμι χοίρου ῥητίνη ἀποστάζουσα ἀπὸ δένδρον
 τῆς Νήσου τοῦ Ἁγίου Δομνίου, ὠφελιμωτάτη διὰ τὰς
 πληγὰς. Ὀνομάσθη δὲ ἔτω, διότι οἱ χοῖροι πληγωθέν-
 τες πλησιάζουν εἰς τὸ δένδρον, σχίζουν τὴν φλοιὴν μὲ
 τὰ ὀδόντια των, χρίουν τὴν πληγὴν, καὶ ἰατρεύονται.
 Τῆτο παρατηρήσαντες οἱ ἐκεῖ κάτοικοι ἔμαθον τὴν ἐνέρ-
 γειαν, καὶ ἐτίμησαν τὸν διδάσκαλον χοῖρον μὲ τὴν ἐ-
 πωνυμίαν.

Κόμμι Λευκὸν (Chiboué) ἀποστάζον εἰς ὑπερβο-
 λικὴν ποσότητα ἀπὸ τὰς μεγίστας ἐλάτας τῶν βουνῶν
 τῆς Ἀμερικῆς εἰς τὰς μεγάλας καύσεις τῶν δένδρων· καὶ
 τῆτο εἶναι τὸ προρρηθὲν Ἐλεμί, εἶδος θυμιάματος, ρέον
 ὑγρὸν, ἰξῶδες, καὶ μετὰ ταῦτα γινόμενον ξηρὸν, καὶ
 εὐθραυστον, ὡς τὴν ἀσβέστην. Τί δὲ τὸ κυρίως Ἐλε-
 μί, Ἰδὲ τὸ ἴδιον.

Ὁ κορμὸς τῶ δένδρου τῆτου γίνεται μονόξυλον σκάφος
 χωρῆ.

χωρητικὸν 30 καὶ 40 ἀνθρώπων· τὰ φύλλα τοῦ εἶναι μακρὰ $1\frac{1}{2}$, καὶ στενὰ 3 δάκτυλα, ἀκιδωτὰ, καὶ λαμπρὰ πράσινα· ὠνομάσθη λευκὸν διὰ τὸ χρῶμά του εἰς τὴν σταλαγὴν, καὶ χρησιμεύει εἰς τοὺς ἐντοπίους ἀντὶ ἐλαίου εἰς τοὺς λύχνους, ἀποτελοῦν καὶ φλόγα, καὶ εὐωδίαν.

ΚΟΝΙΑ. Ἡ Φολοστάκτη, χρήσιμος εἰς τὸ πλύσιμον, καὶ λευκάσματα. Κονία δὲ καὶ ἡ ἀσβέστη.

ΚΟΝΙΣ ΠΥΡΙΤΙΣ. Τὸ Βαρῆτι. Ἴδὲ ΠΥΡΙΤΙΣ.

ΚΟΝΙΣ λέγεται κάθε ξηρὸν πρᾶγμα λεπτοκοπανισμένον, ἢ καὶ ἀλυσμένον· ὅθεν Κονιορτὸς ἢ παρὰ τῆ ἀνέμου αἰρομένη κόνις τῆς γῆς.

ΚΟΠΑΛΟΝ. Δένδρον τῆς Ἀμερικῆς, μέγιστον, μὲ φύλλα παρόμοια μὲ τῆς καστανίας, καρπὸν μακρὸν, ὡς σικύον (ἀγκῆρι) στακτηρὸν, καὶ γεμάτον ἀπὸ ἀλευρι νόστιμον εἰς τὴν γεῦσιν, καὶ θρεπτικόν.

Σχίζοντες τὴν φλοιάντου οἱ ἐντόπιοι συναΐζουν τὸ χυνόμενον ὑγρὸν τε τὴν ἀνοιξιν, ὡς ἀπὸ τὰ ἐδικάμας κλήματα, τὸ ὁποῖον μετὰ ταῦτα ξηραίνεται, καὶ εἶναι τὸ ὀνομαζόμενον Κόμμι Κοπάλον· εἶδος εὐώδους θυμιάματος σπανίως φερομένου εἰς τὴν Εὐρώπην.

Γνωρίσματα τῆς καλῆς του ποιότητος εἶναι τὸ χρυσοκίτρινον χρῶμα διαφανές, μεγάλα κομμάτια, καὶ τὸ νὰ λύη εὐκόλα εἰς τὸ στόμα, καὶ εἰς τὴν φωτίαν μὲ εὐωδίαν λιβανωτῆ, ἥτοι τῆ κυρίως θυμιάματος.

Διὰ τὴν σπανιότητα τούτου φέρεται εἰς τὴν Εὐρώπην ἀπὸ τὰς Ἀντίλλας ἄλλο Κόμμι ὀμωνυμούμενον, τὸ ὁποῖον ἀποστάζον ἀπὸ δένδρα βλαστάνοντα εἰς ἀπότομα, καὶ ἄβατα βουνά, συναΐζεται εἰς τὰς ρύακας, καταφερόμενον μὲ τὴν ὄρμην τῶν χειμάρρων εἰς τὰς ραγδαίας βροχάς, καὶ ἐγκρίνεται τὸ λευκότερον, ἀπὸ τὸ κοκκινωπὸν μαῦρον, καὶ γαιῶδες· χρησιμεύει εἰς τὴν Ἰατρικὴν.

ΚΟΠΑΪΟΥ ΒΑΪΣΑΜΟΝ. Εἶδος ἐλαίου ἀποστάζοντος ἀπὸ τὸ λεγόμενον Κοπάον, δένδρον βλαστάνον εἰς μερικὰ μέρη τῆς Ἀμερικῆς ὑπὸ τὴν διακεκαυμένην ζώνην,

ην, μεσαίου μεγέθους, με φύλλα λεμονιάς· εἰς τὴν ἰσημερίαν κεντῶμενον βαθέως αὐτὸ τὸ δένδρον χύνει τὸ ἔλαιόν τε εἰς ἀγγεῖον ἐπὶ τέττε προσαρμολόμενον.

Καλῆ βαλσάμου γνωρίσματα εἶναι, ἡ πικρότης, τὸ ἠλέκτρινον χρῶμα, καὶ ἡ ἀρωματικὴ ὄσμη, καὶ τὸ νὰ μὴ διαλύηται εἰς τὸ κρύον καθαρὸν νερὸν ραγίς βαλλομένη μετὰ τὴν ἀκίδα τῆς καρφοβελόνης.

Θαυμάζεται τὸ βάλαμον τῆτο διὰ τὴν ἰατροίαν τῶν νέων πληγῶν, ἐπαλειφόμενον θερμὸν μέχρις ἀποδοχῆς, καὶ διὰ τὸ βάσταγμα τῶν ἐσωτερικῶν αἱμορραγιῶν 12 ἢ 15 ρανίδες ἀνακατωμένα μετὰ κρόκον ὄου, καὶ καταπιόμενα ἀπὸ τὸν πάσχοντα· φέρεται εἰς φιάλας, καὶ πωλεῖται εἰς τὰ Φαρμακοπωλεῖα.

ΚΟΡΑΛΛΙΟΝ. Τὸ Τουρκιστὶ Μέρτζάνι, δένδρον βλαστάνον ἀπὸ τὴν θάλασσαν εἰς τοὺς ὑποβρυχίους βράχους, καὶ ἀπολιθούμενον ἀπὸ τὰ θάλασσια νερά· καὶ ἐπειδὴ, κατὰ τὴν παρατήρησιν τοῦ Κόμητος Μαρσιλίας, ἔχει ἄνθη, ἀναγκασίως πρέπει νὰ ἔχη καὶ σπῆρον, τὸν ὁποῖον ἢ διὰ τὴν λεπτότητάτου, ἢ διότι ἅμα γεννώμενός μεταβιβάζεται ἀπὸ τὰ νερά, δὲν ἐδυνήθη νὰ ἰδῆ αὐτὸς ὁ ἀκριβὴς ἐξεταστὴς τῶν ὑποθαλασσίων φυτῶν.

Βλαστάνουν τὰ Κοράλλια εἰς σπήλαια πετρῶδη τοῦ βάθους τῆς θαλάσσης, καὶ κατὰ τὸν ἐναντίον τρόπον τῶν λοιπῶν φυτῶν, ἢτοι μετὰ τὴν ρίζαν ἄνω, καὶ τὸν κορμὸν, καὶ κλόνους κάτω· ἀντὶ ρίζης ἔχει ἀπὸ τὸ ἰδίον τοῦ σώμα πλάκα λεπτὴν κολλημένην εἰς τὸν κοῖλον βράχον, καὶ λαμβάνει τὸν χυμὸν τῆς τροφῆς τοῦ ἀπὸ τὸν ἀδενῶδη ὑμένα τῆς φλοιᾶς τοῦ, καθὼς τὰ λοιπὰ ἀπὸ τὴν ρίζαν των.

Ἐπειδὴ λοιπὸν αὐξάνουν τὰ Κοράλλια τρεφόμενα μετὰ τὴν εἰσπομπὴν, καὶ ἐκπομπὴν τῶν χυμῶν διὰ τῆς εἰρημένης ἐπίδερμίδος, καὶ διὰ τὴν πετροφυῆ σωματώσιν των, οἱ χυμοὶ ἔτσι εἶναι τοπικοὶ, καὶ χωρὶς κυκλοφορίαν χρειάζονται πολλὰ ἔτη διὰ νὰ μεγαλώσων πολὺ, τὰ ὁποῖα δὲν τοῖς τὰ χαρίζων οἱ ἀλιεύοντες αὐτὰ, ὄν-
τες

τες ἐλεύθεροι νὰ διατρέχεν ζιτῦντές τα πανταχοῦ ἀπὸ τὸν Ἀπρίλλιον, ἕως τὰ τέλη τοῦ Ἰουλίου.

Πολλὰ μέρη τῆς Ἀρχιπελάγους, ἡ Θάλασσα τῆς Σικελίας, Νεαπόλεως, τῶν Αἰγιαλῶν τῆς Βαρβαρίας, τῆς Μαγιώρκας, Κόρσικας, Καταλονίας, Προβεντίας, ὁ Περσικὸς κόλπος, καὶ ὁ Ἀραβικὸς, ἔχουν πολὺ πλῆθος, καὶ ἀλιεύονται μὲ εἶδος ἀγκίστρων ξυλίνων σταυρωτὰ κερφωμένου, τυλιγμένου μὲ πολὺ στυππεῖον ἀμελῶς βαλμένον, δεμένου εἰς σχοινίον, καὶ βαρυνομένου μὲ ἀνάλογον μολύβι, διὰ νὰ βυθίζεται ὅπως στοχάζονται πρόσφορον οἱ ἀλιεῖς, καὶ ἐμπεριτυλισσόμενον μὲ τὸ Κοράλλιον τὸ τραβῆν ἔξω, ἥτοι εἰς τὸ πλοιάριόν των.

Τὸ Κοράλλιον κατὰ τὸ χρῶμά του διαφεύεται εἰς λευκὸν, ἐρυθρὸν, καὶ μαῦρον. Τὸ λευκὸν εἶναι σπανιώτατον, καὶ ἀκριβώτερον, τὸ ἐρυθρὸν, ἥτοι κόκκινον χρησιμεύει εἰς τὴν Ἰατρικὴν, καὶ πολλὰ ἔργα, ὡς λαιμοδέτια, κομβολόγια, καὶ παρόμοια, ὁμοίως δὲ καὶ τὸ μαῦρον, τὸ ὁποῖον Γιούσουρι Τουρκιστί λέγεται.

Τὸ καλὸν Κοράλλι πρέπει νὰ ἦναι χονδρὸν, στιλπνὸν, καὶ εἰς καλὸν χρῶμα· εἰς τὴν Τουρκίαν τὸ δουλευμένον πωλεῖται ἰσοβαρῶς μὲ τὸν καθαρὸν ἄργυρον, ἥτοι δραχμῇ, ἀντὶ δραχμῆς.

ΚΟΡΑΛΛΟΎΣΤΛΟΝ, διὰ τὸ ἐρυθρὸν χρῶμά του, ὀνομάζεται τὸ Σανδάλι τῶν Ἀνατολικῶν Ἰνδιῶν. Ἰδὲ **ΣΑΨΝΔΑΛΟΝ**.

ΚΟΡΑΛΛΙΝΑ, ὀνομάζεται τὸ γνωρίζομενον κοινῶς μυρμηκοβότανον, ἀριστον ἀνθελμυνθικὸν φῦκος τῶν παραλίων τῆς Σύρας, καὶ ἄλλων Μήσων τοῦ Ἀρχιπελάγους· διότι εὐρίσκεται κολλημένον καὶ εἰς τὸ Κοράλλιον, καθὼς καὶ εἰς τοὺς βράχους.

Κοραλλίνα καλὴ εἶναι ἡ πρασινωπὴ, καὶ εἰς μεγάλα φύλλα, χωρὶς μικρὰ, ὅσον εἶναι δυνατόν, καὶ αὐτὴ εἶναι ἡ εὐρισκομένη κυρίως εἰς τὰ Κοράλλια, καὶ δραστηκωτέρα εἰς τὴν ἰαματικὴν χρῆσίν της.

Ἡ στακτιρὰ, καὶ κοκκίνη εἶναι πολὺ κατωτέρα.

ΚΟΡΑΨΛΛΙΟΝ τῆς ΚΗΨΟΥ, Corail de Jardin, ὀνομάζεται.

ζε-

ζεται παρὰ τῶν Γάλλων τὸ πιπέρι τῆς Γινέας, τὸ καὶ Πιμέντον παρ' ἄλλων. Ἴδὲ ΠΙΠΕΡΙ ΚΟΚΚΙΝΟΝ.

ΚΟΡΔΑ, Ἰταλικώτερον ἢ χορδὴ, ὅθεν ἐπτάχορδος λύρα, ἰδὲ ΧΟΡΔΗ'. Ὁμοίως καὶ τὸ Σχοινίον. Ἴδὲ ΣΧΟΙΝΙΟΝ.

ΚΟΡΙΆΝΔΡΟΝ. Χόρτον καὶ καρπὸς αὐτῆ συνωνυμέμενα. Τῆ Κοριάνδρα ὁ καυλὸς εἶναι λεπτός, πολὺκλονος, καὶ αὐξάνει ἕως 2 ποδῶν ὕψος· τὰ κάτω φύλλα του εἶναι πλατύτερα, ἀλλὰ τὰ ἀνωτέρω στενώτερα· τὸ ἄνθος τε ὑπόλευκον, καὶ ὁ καρπὸς του στρωγγύλος, ρυτιδωμένος, καὶ ὅσον κόκκος πιπερίου, εὐσμος, καὶ νόστιμος.

Καλὸν Κοριάνδρον εἶναι τὸ νέον, ξανθὸν, γεμάτον, χονδρὸν, καθαρὸν, καὶ ξηρότατον. Γίνεται ζαχαρωτὸν, καὶ χρησιμεύει εἰς τὴν Φαρμακοποιίαν, καὶ εἰς τὴν σύνθεσιν τῆ Ζύθου κατὰ τὸν Ἀγγλικὸν βρασμόν.

ΚΟΡΙΟΝ, καὶ ΚΟΡΙΣ. Χόρτον γινόμενον ὑψηλὸν ἕνα πῆχυν μὲ καυλὸν ἡμιστρόγγυλον ξυλώδη, κλονώδη, καὶ κοκκινωπὸν, φύλλα ὀμαλά, καὶ νευρώδη προσκεκολλημένα χωρὶς ἔραν εἰς τὸν καυλὸν, καθὼς τῆ κενταυρικῆ, καὶ τοῦ ἀμαράντου· καὶ ἐπειδὴ ἐνατενίζοντες εἰς αὐτὰ ὅταν ᾗναι Ἥλιος θεωροῦμεν φακοὺς διαφανεῖς, ὡς ἂν νὰ ἦσαν τρύπαι, ὀνομάσθη παρὰ τῶν Λατίνων Χόρτον τρυπημένον, Herba perforata, καὶ παρὰ τῶν Γάλλων Mille pertuis, ταῦτόν εἶπεῖν χιλιότρυπον.

Τὸ χόρτον τῆτο, καὶ τὸ ἐξ αὐτῆ ἔλαιον, τὸ ὁποῖον φημίζεται, ὡς ἀληθὲς βάλσαμον, χρησιμεύουν εἰς τὴν Ἰατρικὴν.

ΚΟΡΝΑΛΙΝΑ, Ἰταλιστὶ, ὁ ΣΑΡΔΟΝΤΞ, καὶ ἰδὲ τῆτον.

ΚΟΨΚΙΝΟΝ. Ἐργαλεῖον γνωστὸν εἰς ὅλους, συνστάμενον εἰς πλατὺν στέφανον ξύλινον, ἔχοντα κάτωθεν βύρσαν τρυπημένην, καὶ τῆτο ὀνομάζεται κυρίως Κόσκινον, χρησιμεῖον εἰς τὸ καθάρισμα τῶν γεννημάτων· ὅταν δὲ ὑπενδυσθῆ μὲ τριχωτὸν, ἢ μεταξωτὸν ἀραιὸν ὕφασμα ἀντὶ τῆς βύρσης, ὀνομάζεται Σίτα παρὰ τῆς κοινῆς

γλώσσης, ἴσως διότι χρησιμεύει διὰ τὸ σίτισμα, ἢ τοι κοσκίνισμα τοῦ λεπτοῦ σιτίνου ἀλεύρου, καθὼς καὶ ὅλων τῶν πραγμάτων ὅσα ἀλήθονται, ἢ κοπανίζονται εἰς λεπτὴν κόκκιν· διὰ τῆτο καὶ εἶναι πολυχρηστότατον τὸ τοῖστο κόσκινον εἰς ὅλην τὴν οἰκιακὴν οἰκονομίαν, καὶ τὰ Φαρμακοποιεῖα, καὶ ἄλλας πολλὰς τέχνας. Κατασκευάζονται κόσκινα πανταχῶς, καθὼς καὶ τὰ ὑφαντὰ τριχωτὰ πανία διαφόρου ἀραιότητος κατὰ τὴν διάφορον χρῆσίντων.

ΚΟΣΜΗΤΙΚΗ. Τέχνη τῆ καλλωπισμῆ τῶν ἀνθρώπων, τὴν ὁποίαν καὶ Ὀρειοπαιδείαν πολλοὶ τῶν Ἀρχαίων ὀνομάζουσι.

Τὰ δὲ Κοσμητικὰ, Φῦκος, καὶ Βαφαί, τὰ λεγόμενα φυκιασίδια, ἢ φκιασίδια κατὰ συγκοπήν, χρωμάτων λευκῶν, κοκκίνων, καὶ μελανῶν, μὲ τὰ ὁποῖα χρωματίζονται αἱ περισσότεραι γυναῖκες, καὶ ὀλίγοι ἄνδρες Φηλυδρίαι, διὰ νὰ διορθώσουν τὰς ἐλλείψεις τῆς φύσεως, ἢ τὰς διαφορὰς τῆς ἡλικίας, καὶ τῶν ἀσθενειῶν.

Αἱ γυναῖκες μάλιστα ἔχουσαι κυριώτερον σκοπὸν νὰ ἀρέσουν ἄλλον, μεταχειρίζονται ἀνεκαθεν ὅλας τὰς τρόπους νὰ ἐπιτύχων αὐτὸν τὸν σκοπὸν των.

Αἱ Ἀρχόντισσαι τῶν Ἀθηνῶν, καὶ τῆς Ῥώμης μαθεῖσαι ἀπὸ τῶν Ἀσιατικῶν τὴν χρῆσιν τῆ στίμμεως (ἀντιμονάχως) τὸ ὠνόμασαν Πλατόφθαλμον· τὸ μετεχειρίσθησαν διὰ νὰ μεγαλύνων τὰ ὀμμάτιά των, ἐπειδὴ τὰ μεγάλα ὀμμάτια, καὶ ἀμυδαλωτὰ, καὶ μαῦρα ἦσαν εἰς μεγάλην ὑπόληψιν. Ὁ μεγαλύτερος ἔπαινος τῆς γυναικὸς ἦτον τὸ, Βοῶπις, καὶ μέτρον τῆ σχήματος τοῦ ὠραίου ὀφθαλμῆ, ἢ ἔνωσις τῶν ἄκρων τοῦ μικροῦ δακτύλου τῆς χειρὸς μὲ τὸν λιχανὸν κατὰ τὸν Ἀριστοφάνην.

Φῦκος μεταλλικὸν ἦτον τὸ μεταχειριζόμενον διὰ τὴν λευκότητα, καὶ ἐγένετο ἀπὸ τὸ φημύδιον, τὸ ὁποῖον καὶ τῶρα δὲν παρημελήθη· τὸ δὲ κόκκινον φῦκος ἐγένετο ἀπὸ τὴν ρίζαν τοῦ ριζίου, ἢ βέγλωσσον, διὰ τὰς παρεΐας, καὶ τὸ πορφύριον, ἦτοι τὸν ἀφρόν τῆς κογχύλης.

λας· ἀλλὰ ταῦτα εἶναι παλαιὰ, καὶ εἰς ἡμᾶς ὀλίγον εὐχρηστον.

Ἐπειδὴ δὲ καὶ αἱ γυναῖκες, καθὼς καὶ οἱ ἄνδρες, εἶναι οἱ αὐτοὶ πάντοτε, καὶ σπανίως παραιτοῦνται ἀπὸ τὰς παλαιὰς συνηθείας, ὅλαι ἕως τῆς σήμερον ἀκολουθεῖν τὴν κοσμητικὴν καθ' ὅσον δύνανται, καὶ κατὰ τὸν νομιζόμενον ἀρεστὸν τρόπον εἰς ὅλα τὰ Ἔθνη διὰ τὴν ἀπροσδιόριστον, καὶ ἀκανόνιστον ὡραιότητα.

Αἱ Σῦραι, Ἀραβες, καὶ Βαβυλώνιοι βάφουσι τὰ μμάτια τῶν μετὰ τὸ στίμμι, ἢ τοὶ τὰ βλέφαρα, διὰ τὰ φαίνονται μαῦρα, καὶ μεγάλα. Αἱ Λίβυαι νομίζουν ὅτι λείπουν ἀπὸ τὸ χρέος τῶν ἂν δὲν βάψουν τὰ μαλλία τῶν, καὶ τὰ βλέφαρα μετὰ τὴν μεταλλικὴν ὕλην τῆ μολύβδου ὀνομαζομένην Ἀλκοχὸλ παρ' αὐτῶν.

Αἱ Ῥῶσαι πρὸ τῆ Μεγάλῃ Πέτρῃ ἐβάφοντο μετὰ κόκκινον, καὶ ἄλλα φύκη. Αἱ γυναῖκες τῆς Γροενλάνδης βάφουσι τὸ πρόσωπον μετὰ λευκὸν, καὶ κίτρινον. Αἱ τῆς Κολχίδος, ζωγραφίζουσι σχεδὸν, καὶ ὄφρυδια, καὶ βλέφαρα, καὶ παρεΐας, καὶ τὰ χεῖλη. Αἱ Ἰαπωνισσαὶ τῆς Γέδου βάφουσι μετὰ κυανῆν χρῶμα τὰ ὄφρυδια, καὶ χεῖλη. Αἱ Νικοβάραι εἰς τὸ Σόμβρεον ἐμπλαστρώνουσι τὸ πρόσωπον μετὰ πράσινον, καὶ κίτρινον.

Ἡ χαραγματικὴ εἶναι τέχνη κοινὴ εἰς ὅλα τὰ Ἀσιατικὰ Ἔθνη, ὥστε ὁ Μωϋσῆς ἐστοχάσθη ἀναγκαῖον νὰ ἐμποδίσῃ εἰς τὸ Δευτερονόμιον τὸν Ἑβραϊκὸν λαὸν, διὰ νὰ μὴ χαράσσῃ εἰς τὸ σῶμά τῶν κάμμίαν μορφήν ἄνδρος, ζώου, ἢ ἄλλου τινός· μ' ὅλον τῆτο οἱ Ἀφρικανοὶ, οἱ Ἀραβες, οἱ Ἀρμένιοι, καὶ οἱ ἴδιοι Ἀμερικανοὶ κατατρύχουσι τὸ ἄθλιον σῶμά τῶν, καὶ τὸ βάφουσι ἀνεξαλείπτως τάχα διὰ νὰ γένουσι ὡραιότεροι.

Ἄλλ' ἄς γυρίσωμεν τὰ ὀμμάτιά μας εἰς τὴν Εὐρώπην διὰ νὰ ἴδωμεν ὅτι τὸ λευκὸν, καὶ κόκκινον φῦκος βασιλεύει εἰς τὰς γυναῖκας, καὶ ἀποτελεῖ παντοτεινὴν λιποδοσίαν μεταξὺ αὐτῶν.

Ἐπεθύμουσι νὰ εἶχα τὸ κονδύλι τῆς Καλλιμάχου διὰ νὰ ζωγραφίσω μετὰ τὰ ἐμφαντικὰ χρώματα τῆς ἀγχινοίας

ροίας του τούς στολισμούς, καὶ κοσμητικὰ τῶν δύο Θεῶν, Ἀφροδίτης, καὶ Ἀθηνᾶς· ἡ πρώτη συμβουλευθεῖσα μὲ τὸν κατ'ἄρτην πολλάκις, καὶ ἀνακυκείσασα τὸ πλῆθος τῶν θηκῶν μὲ τὰ διάφορα φύκη, ἐστολίσθη· ἡ δὲ φρονίμη Ἀθηνᾶ περιπατήσασα ὀλίγον μὲ τὸ Λακεδαιμονικὸν βῆμά της, ἔβαλε τὴν παρειάντης μὲ τὸ ἰσχυρότερον τῆς εὐρωστίας χρῶμα· μὲ ὅλα ταῦτα ἡ Ἀφροδίτη ἔλαβε τὸ μῆλον, καὶ διὰ τί; διότι εἶχε κριτὴν τὸν Πάριον. Ἀλλὰ πόσοι Πάριος εὐρίσκονται εἰς τὰς ἡμέρας μας στολιζόμενοι μὲ τὰ ἄσεμνα ὀνόματα Galante, ζεμπάρδες, καὶ κυρίως θηλυδρίαι;

Ἡ πρόθεσίς μου εἶναι νὰ καταγράψω Λεξικὸν τῆς Ἐμπορικῆς ὕλης, δέν το ἐλπισμόνησα· ἀλλ' εἰς αὐτὴν τὴν πολυειδῆ πραγματείαν σὰς εἰδοποιῶ, ὅτι δέν εὐρήκα κοσμητικὸν δραστήριον διὰ νὰ διορθώσῃ τὰς ρυτίδας τῶν γηρατειῶν, ἢ τὴν φυσικὴν δυσμορφίαν, μὲ ὅλην τὴν ἀκράστον μου ἐπιμέλειαν νὰ καταγράψω τὰς ἀρετὰς ὄλων σχεδὸν τῶν ὑπὲρ γῆν, ὑπὸ γῆν, καὶ θάλασσαν φυτικῶν, ζωτικῶν, καὶ ὀρυκτῶν ὄντων τῆς ὑδρογείας μας Σφαίρας. Ὁ Λα Φονταίνης συμβουλεύει εἰλικρινέστατα τὰς γυναῖκας μὲ τὰς ἑξῆς στίχους·

Ὅλα τὰ φύκη, Γυναῖκες, καὶ στολίδια

Ὁ κλέπτης χρόνος τὰ ἔχει παραμύθια·

Μπορεῖς νὰ διορθώσῃς στέγης κεραμίδια,

Ἀλλ' ὄχι τὰς ρυτίδας προσώπου μὲ φκισίδια.

Ἀλλ' εἰς τὸ ἀνάθεμα ἂν μόνον δέν ἔκαμνον καλὸν τὰ κοσμητικὰ, πλὴν τὸ νὰ βλάπτουν περισσότερο, πόσον ἀνυπόφερτον ἔπρεπε νὰ ᾔηται; Χαλῶν τὸ δέρμα, τὸ κάμνουν λεπιωτὸν (σαγρὶ), ἀλλοιώνουν καὶ ἀφανίζουν τὴν ζωρότητα τοῦ φυσικοῦ χρώματος· διότι ὅλα τὰ λευκὰ φύκη, τὸ ψιμμύθιον, τὸ ἔλαιον τοῦ τάλκου, τὸ λευκὸν τῆς μολύβδου, τὸ λευκὸν τῆς Ἰσπανίας, ὅλαι αἱ κατασκευαὶ τοῦ ὑψωμένου ὑδραργύρου (σουβλιμάτου) ὅλα εἶναι φαρμάκια, καὶ ἀπὸ τὸ φαρμάκι τί καλὸν ἢ μπορεῖ νὰ ἐλπίσῃ, ὅστις ἀλείφεται διὰ προσωρινὴν λευκότητα;

Τὸ δὲ κόκκινον εἶναι τὸ τρομερὸν κιννάβαρι, τὸ ὁποῖον

κι-

πιτρινίζει ὅλα τὰ περὶ αὐτὸ, ἢ καυστικὴ κογχύλη διασχίζουσα τὸ δέρμα ἀφ' ἑ βληθῆ διὰ νά το καλλωπίσῃ, καὶ τὰλλα ὁμοίως.

Ὁ λόγιος Ἀσκάσιος ἔλεγεν εὐλόγως περὶ τέτα • „αἱ
„ἀπλαῖ, καὶ φυσικαὶ χάριτες, ἢ ἐρυθρότης τῆς αἰδῆς,
„καὶ συστολῆς, καὶ ὁ καλὸς τρόπος τῆς διαγωγῆς, εἶ-
„ναι τὰ καλῆτερα φέλητρα τῆς νεότητος • τῶν δὲ γη-
„ρατείων δὲν εἶναι ἄλλο φῦκος, ἐκτὸς τῆς ἀγχινοίας,
„καὶ τῆς προκοπῆς“.

Μ' ὅλα ταῦτα ἐπειδὴ καὶ ἀπανταχοῦ μεταχειρίζονται κοσμητικὰ αἱ γυναῖκες, καὶ εὐρίσκονται ἄνδρες νά τα πωλῶσιν, ἄς διαγράψωμεν τὴν σύνθεσίν των ὡς ὕλην πραγματείας ἀνακινούσης λιθοδοσίαν.

Κόκκινον. Συντίθεται ἀπὸ κοκκίνην λάκκαν (λῶ-
κι) γλυκασμένην μὲ τιτανωμένον τάλκον, καὶ τριμμέ-
νην εἰς μάρμαρον ἕως νά γένη ἀψαυστος κόκκισ.

Τὸ δὲ Λευκὸν συντίθεται ἀπὸ,

2 λίτρας ρυζάλευρον.

$\frac{1}{2}$ ψιμύδιον.

2 ἐγκίας κόκκαλον σηπίας.

2 θυμίαμα δάκρυ.

2 μαστίχην.

2 κόμμι Ἀραβικόν.

Ὅλα αὐτὰ γινόμενα κόκκισ λεπτῇ, καὶ βρεγμένα μὲ νε-
ρὸν κρίνου, ἢ ροδόσταγμα, βάλλονται εἰς φιάλην, καὶ
μεταχειρίζονται ἀνακατωνόμενα εἰς τὸ πλύσιμον τοῦ
προσώπου • καὶ μετὰ ταῦτα βάλλεται ὅπου πρέπει τὸ
κόκκινον, καὶ τρίβεται τὸ ὅλον μὲ κόκκινον ῥῆχον.

ΚΟΣΤΟΣ. Χόρτον κοινῶς ἐγνωσμένον ὑπὸ τὸ ὄνομα
καρυόφυλλον, ἢ κυρίως τὸ εὐᾶδες καὶ θερμὸν Χαιρέ-
φυλλον.

ΚΟΣΤΟΣ ἈΡΑΒΙΚΟΣ. Ῥίζα δένδρου τῆς Ἀραβίας
παρομοίου μὲ τὸ ἐδικόν μας Σάμφυχον, ἥτοι Κουφοξυ-
λίαν, χρησιμεύουσα εἰς τὴν σύνθεσιν τῆς Θηριακῆς. Ἡ
καλὴ ρίζα τῆ Κόστου εἶναι βαρεῖα, στακτομελανὴ ἔξω-
θεν, καὶ στακτοκοκκίνη ἔσωθεν, δυσκολόθραυστος, μὲ
δου-

δυνατὴν μύρωδιαν, καὶ γεῦσιν ἀρωματικὴν ὑπόπικρον· λέγεται καὶ Ἀληθὴς Κόστος (Costus verus) παρὰ τῶν Φαρμακοπώλων.

ΚΟΣΤΟΣ ἸΝΔΙΚΟΣ, τὸ λευκὸν Κιννάμωμον, ἰδὲ **ΚΙΝΝΑΜΩΜΟΝ**· προσονομάζεται δὲ καὶ Μαγελανικὴ φλοιά, διότι εὐρίσκεται πολλὴ εἰς τὴν Μαγελανικὴν γῆν.

ΚΟΥΝΑΪΔΙ. Εἶδος Γαλλῆς ἀγρίας, μαῦρον, καὶ μὲ ὀλίγον λευκὸν εἰς τὸν λαιμόν· τὸ δέρμα του ἔχει ὀλίγον τραχὺ τὸ μαλλί, καὶ τραχυτέραν τὴν δασεῖαν ἐράντε· μ' ὅλον τῆτο γίνονται διφθέραι ἀπὸ αὐτό. Ἡ κουναδορράχη (κουναδόγεννα), τὸ κενάδολαιμι, ἀπὸ τὸ ρηθὲν λευκὸν μὲ ὀλίγα καστανά ἄκρα, κουναδοπόδαρα, καὶ κενάδοερά· εἶδος τούτου εἶναι καὶ ὁ καστανόχρους Ζαρδαβᾶς, ἀμφοτέρω δὲ ἀγριογαλαῖ, κατὰ τὸν Διοσκορίδην.

ΚΟΥΨΙ. Λέξις Τουρκοπερσικὴ σημαίνουσα τροχίσκους ἀρωματικὰς, ζυμωμένους μὲ ξυλαλόν, ἤλεκτρον στακτιρὸν, καὶ τὰ ὅμοια, ὑποκιτρίνους κατὰ τὸ χρῶμα, καὶ ἀρωματικωτάτους κατὰ τὴν ποιότητα.

Κατασκευάζονται εἰς τὸ Βασιλικὸν Παλάτιον τῆ Βυζαντίου, ὁμοίως καὶ τὰ λεγόμενα τεσσέφια, τὰ ὅποια διαφέρουν μόνον, διότι εἶναι ἔκτυπα διαφόρων προπλασμάτων, ὡς αἰτούς, καὶ ἄλλα, καὶ εἰς τὸ βαθυτέρον χρῶμά των. Ἀμφοτέρω δοκιμάζονται εἰς τὴν φωτίαν διὰ νὰ μὴ ἦναι ψεύδη, καὶ κατασκευασμένα ἀπὸ Ἑβραίους· πωλῶνται μὲ τὴν δραχμὴν, καὶ μετακομίζονται εἰς τὴν Δακίαν, καὶ ἄλλα μέρη τῆς Εὐρώπης.

ΚΟΥΤΝΙ. Ὑφασμα ἑτερόμαλλον, τῆ ὁποῖα τὸ στιμόνι εἶναι μετάξι, καὶ κάμνει τὴν ὄψιν, τὸ δὲ ὑφάδι, χορδρὸν νῆμα λινόν.

Εἰς τὴν Προῦσαν ὑφαίνονται Κουτνία ἀραδατὰ, καὶ φαλιδατὰ, καὶ ὁμαλά, τὰ ὅποια εἶναι κατώτερα, καὶ βάφονται εἰς διάφορα χρώματα· τὰ Ἰνδικὰ ὅμως ὑπερβαίνουν πολὺ ταῦτα εἰς τὴν τελειότητα καὶ τῆς λεπτότητος, καὶ τῆς στερεότητος τῶν χρωμάτων, καὶ πωλῶνται εἰς ὑψηλὰς τιμὰς.

Τὸ κομμάτι ὅλων αὐτῶν εἶναι περὶ τοὺς 10 πήχεις ὀλί-

ὀλίγον ἔλλειπέστερον, καὶ χρησιμεύει δι' ἓνα χειριδοτὸν χιτῶνα, Τουρκιστὶ Ἐντερί.

ΚΟΨΙΝΟΣ Λατινικώτερον, ἢ Σπυρίς τῶν Ἑλλήνων, ἀγγεῖον πλεκτὸν, χρήσιμον διὰ τὸ μετακόμισμα πραγματειῶν καὶ πραγμάτων. Ἰδὲ ΚΑΛΛΑΪΟΙ.

ΚΟΧΛΙΑΪΡΙ, ἀπὸ τὸ ὁποῖον παράγεται τὸ τῆς κοινῆς γλώσσης χουλιάρι, εἴαν τῆτο δὲν ὀνομασθῆ Χυλιάρι, ἐπειδὴ αἶρει τὸν χυλὸν, ἥτοι τὸν ζωμὸν τῶν φαγίων, ἐργαλεῖον γνωστότατον, καὶ ἀναγκαῖον διὰ νὰ φάγωμεν τὰ ὑγρά, καὶ λεπτὰ φαγία, κατασκευαζόμενον ἀπὸ μέταλλα, καὶ ἀπὸ ξύλα, ὄστρακοδέρματα, καὶ κέρατα.

Διὰ φαγιτὸν γίνονται στρογγύλα, καὶ μακρουλά ἀπὸ ἄργυρον, κασσίτερον, μόλιβον, ὀρείχαλκον, πυξὸν, χελώνην θαλασσίαν, κόγχην, καὶ ἄλλα ξύλα. Τὰ κασσιτερινά, καὶ μολυβδᾶ φέρονται ἀπὸ τὴν Γερμανίαν εἰς δωδεκάδας, καὶ πωλῶνται, ὁμοίως καὶ αἰ τῆς αὐτῆς ὕλης κοχλιάραι διὰ κένωμα· τὰ λοιπὰ κατασκευάζονται εἰς τὸν τόπον· καὶ ἡ Κωνσταντινέπολις κάμνει ἐμπόριον εἰς πύξινα, καὶ λοιπὰ κατασκευαζόμενα πλῆθος πολὺ, καὶ πωλόμενα εἰς δεκάρια ἀπὸ τὴν συντεχνίαν τῶν κτενοποιῶν (ταρακιτζήδων) καὶ κοχλιαρουργῶν (κασικτζήδων).

Κοχλιάραι σιδηραῖ ἀτρύπητοι, καὶ τρυπηταὶ κατασκευάζονται πανταχοῦ πρὸς χρῆσιν τῶν μαγείρων, καὶ πολλῶν ἄλλων, ὡς ζαχαρεφῶν, μυρεφῶν, μεταλλοχυτῶν, κηροχυτῶν, αἰμματοχυτῶν, καὶ παρομοίων.

ΚΟΧΛΙΑΡΙΪΑ, φυτὸν βλαστάνον εἰς τὴν Γροενλάνδαν, ἀντισκορβουτικὸν θαυμασίον κατὰ τὸν Δανικὸν Ἑρμῆν.

ΚΟΧΛΙΑΣ, ὁ κοινῶς διὰ τὸν παντοτεινόν του σιάλον Σιάλαγκος ὀνομασθεῖς. Ἀπὸ τὸ ἐλικοειδὲς τύλιγμα τῆ ὀστέου τούτου ἐπωνομάσθη Κοχλιάς καὶ ὁ σπειροειδὴς κύλινδρος, διὰ τοῦ ὁποίου σφίγγεται τὸ πιεστήριον, ἥτοι ὁ μάγκανος, χρήσιμος διὰ τὸ σύσφιγμα διαφόρων πραγματειῶν, καὶ διὰ τὴν σύνθλιψιν τῶν ἐλαίων διὰ νὰ ἀποστάξῃ τὸ ἔλαιον. Ἀπὸ δὲ τὸ ἀνοίγμα
του

τοῦ στόματος τοῦ ὀστρακοδέρματος τούτου, μετωνόμασαν οἱ Λατίνοι τὸν Δοίδυκα, ἥτοι τὸ κοχλιάριον, καὶ τὸ ἀνέλαβεν ἡ κοινὴ γλῶσσα, ὡς ἀνωτέρω παρατηρήσαμεν· ἴσως διότι οἱ πρῶτοι ἄνθρωποι πρὸ τῆς νῆς μάθουν τὰ κατασκευάσουν Δοίδυκας, μετεχειρίσθησαν αὐτὸ τὸ ὀστρακόδερμα διὰ νὰ ροφήσῃ τὰ ζωμερὰ φαγίατων. Εἶναι καὶ Θαλάσσιοι Κοχλῖαι, καὶ ὅλοι βρώσιμοι εἰς καιρὸν τῶν νηστειῶν· τὸ δὲ ὀστρακόδερμα τῶν μεγάλων Θαλασσίων γίνεται εὐχρηστον διὰ χρυσοδέτους πυξίδας, καὶ κοτύλλας διὰ ποτά.

ΚΡΑΨΜΗ. Λάχανον γνωστὸν, καὶ μὲ τὸ ὄνομα τῆτο κυριωνυμέμενον κοινῶς· τῆτου τὸ πρασινώτερον εἶδος, τὸ ὁποῖον καὶ δὲν κλείει, ὀνομάζεται Λαψάνη, καὶ εἶναι κατώτερον· μεσαῖον δὲ, τὸ κλειόμενον λευκότερον, καὶ καταντοῦν εἰς μεγάλας σφαίρας· καὶ ἐγκριτότερον τὸ γινόμενον εἰς ἄνθη λευκά, Κωνοπίδι ἰδιωνυμέμενον· καὶ περὶ μὲν τῆς κυρίως Κράψμης, καὶ Κραμβολαχάνου ὀλίγα ἔχω νὰ εἶπω· διότι εἶναι γνωστοτάτη, καὶ πολὺχρηστος εἰς φαγί, καὶ ἀλμιάς, τὰς ὁποίας καὶ λαχανοαλμιάς ὀνομάζομεν· ἀλλ' εἰς ἐμπόριον δὲν συμβάλλει. Περὶ τῆς Λαψάνης δὲ καὶ Κωνοπιδίου βλέπε τὰ ἴδια Ἄρθρα.

ΚΡΑΣΙ, τὸν οἶνον τῆς παλαιᾶς (ἀπὸ τῆς τῆν κάραν σείειν, ὡς θέλουσιν οἱ ἐτυμολόγοι) ὀνομάζει ἡ νέα μας κοινὴ γλῶσσα· ποτὸν κοινῶς γνωστὸν, νόστιμον καὶ μεθυστικόν, ἀποστάζον ἀπὸ τὴν σύνθλιψιν τῶν σταφυλῶν, τοῦ ὁποίου τὸ νέον, καὶ ἄβραστον ὀνομάζεται Γλεῦκος, καὶ Ἰταλιστὶ Μῆστος, ἀπὸ τῆς Λατινικῆς· ἀφ' ἧς δὲ βράσῃ τὸ γλεῦκος μετ' ὀλίγας ἡμέρας καθ' ἑαυτὸ γίνεται Κρασί, καὶ λαμβάνει διαφόρους ἐπωνυμίας, ἢ ἀπὸ τὸν τρόπον τῆς κατασκευῆς, ὡς Κρασί βρασμένον, ἐπειδὴ πρὸ τοῦ ἀναβράσματός του χύνειν μερικὸν βρασμένον εἰς τὴν φωτίαν, ἢ ἀπὸ τὴν ποιότητά τε, ὡς γλυκὺ, στιφόν, ἀνθοσμίας, ἢ ἀπὸ τὸ χρῶμά του, ὡς λευκόν, κίρρον (τὸ ξανθόν) κόκκινον, μαῦρον, ἢ ἀπὸ τὸν τόπον, ὡς Κυπριώτικον, Μαλβασία τῆς Γαλλίας, τῆς

Οὐγκα-

Ούγκαρίας, τῆς Ἰσπανίας, καὶ τῶν Ἐπαρχιῶν αὐτῶν, ὡς τῆς Καμπανίας, τοῦ Τοκάϊ, κ. λ.

Οἱ ἄνθρωποι μὴ εὐχαριστούμενοί ποτε εἰς τὴν κατάστασίν των, ἐπιθυμῶν πολλάκις νὰ ἐκβῶν ἀπὸ αὐτὴν, ἢ καὶ νὰ τὴν λησμονήσουν πρὸς καιρὸν μετὰ τὴν μέθην, καὶ διὰ τῆτο ἐπιθυμοῦν τὰ μεθυστικά ποτά, ἀπὸ τὰ ὁποῖα πρῶτον πολυχρηστότατον, καὶ περισσότερον εἶναι τὸ Κρασί, μεταφερόμενον πανταχῶς, καὶ ἀποτελεῖν μέγα ἐμπόριον· διὰ τοῦτο ἀναγκαζόμεθα νὰ λαλήσωμεν εἰς πλάτος περὶ τούτου.

Ὅσον διὰ τὰ ἀπλᾶ, καὶ ἀκατασκευάστα Κρασία, αἱ Νῆσοι καὶ τὰ παράλια τῆς Ἀρχιπελάγους, ὑπερτερῶν τὰ λοιπὰ μέρη τῆς Οἰκζμένης, ἂν δὲν βάλλῃ εἰς σύγκρισιν τινὰς τὰ Ἰσπανικά, καὶ Πορτογαλλικά· εἰς τὰ κατασκευαστὰ ὅμως διὰ τὴν ἐπιμέλειαν, καὶ τέχνην τῶν Εὐρωπαϊῶν ἐγκρίονται τὰ Γαλλικά, καὶ τὸ Οὐγκαρικὸν Τοκάϊ.

Ἀπὸ τὰ Νησία τῆς Ἀρχιπελάγους ἡ Κύπρος, ἡ Σαντορίνη, ἡ Σάμος, ἡ Τένεδος, ἡ Σκόπελος, καὶ ἡ Κρήτη μετὰ τὴν Μύλον, δίδουσι τὰ περισσότερα Κρασία εἰς τὸ ἐμπόριον· ὅλα ὅμως καθῶς προεῖπον εἶναι φυσικά, καὶ ἀπλᾶ, ἂν ἐξαιρεθῇ ὁ Γύφος, τὸν ὁποῖον βάλλειν εἰς μερικά διὰ νὰ βαστάσῃν περισσότερον· τᾶλλα Νησία κάμνουν καλά, ἀλλ' ὀλίγα Κρασία. Τῆς λεγομένης Κομμανδαρίας, ἀπὸ τῆς Κομμάνδω, προστάζω, Ἰταλικῶς, ἀρετὴν πρωτίστη εἶναι ἡ παλαιότης, καὶ τὸ ἀνέροτον, καὶ ἄδολον, τὰ ὁποῖα ἤμπορῶν νὰ νομισθῶν κοινὰ προτερήματα εἰς ὅλα τὰ εἶδη, ὥστε ἡ παλαιότερα Κομμανδαρία κρίνεται καὶ προτιμότερα.

Μοσχάτον, Κρασίον διαφόρων μερῶν τῆς Ἀρχιπελάγους, ὀνομάζεται τὸ γλυκὺ, καὶ εὐῶδες, τὸ ὁποῖον οἱ Εὐρωπαῖοι Μαλβασίαν γνωρίζουν, καὶ ἡ Κρήτη ἐκβάλλει καλῆτερον· αὐτὸ εἶναι ὁ Ἀνθοσμίας τῶν Ἀρχαίων.

Τὰ παράλια τῆς Προποντίδος κάμνουν πολὺ Κρασί κίρρον, καὶ μαῦρον, καὶ ἀφ' ἑ ποτισθῆν ἡ Κωνσταντινέ-

πολις, καὶ ὁ τόπος, στέλλονται πολλά εἰς τὰ Ῥωσικὰ καὶ παράλια τῆς Μαύρης Θαλάσσης.

Ἡ Μάλαγα τῆς Ἰσπανίας, καὶ τὸ Πόρτον τῆς Πορτογαλλίας δίδουσι κρασία ἐξαίρετα, καὶ πολὺ πλῆθος δευτέρας ποιότητος διὰ τὴν Ἀγγλίαν, καὶ τὴν Ἀμερικὴν.

Τὸ Κρασί τῶν Καναρίων, ἦτοι τῶν Νήσων τῶν Μακάρων, μακαρίζεται ὡς ἀμίμητον· ἡ Νῆσος Μαδέρα εἰς τὰ παράλια τῆς πρὸς δυσμὰς Ἀφρικῆς, δίδει δυνατὸν κρασί, ἀλλὰ πρέπει νὰ ποθῆ μετὰ τριετίαν.

Ἡ Γαλλία τέλος πάντων δίδει πολλὰ Κρασία, καὶ ἐξαίρετα, ὡς τῆς Καμπανίας, τῆς Βορδιγάλης, καὶ πολλῶν μερῶν ἄλλων.

Ἡ Ἰταλία κάμνει καλὰ κρασία, ἀλλὰ μόνον διὰ χρῆσίν της.

Τὸ Τοκάϊ ἠμπορεῖ νὰ συγκριθῆ μετὰ τὰ μακάρια κρασία τῶν Καναρίων· καὶ τὰ κρασία τῆς Συρίας Ἐπαρχίας τῆς Περσικῆς Βασιλείου φημίζονται, ὡς δυνατώτατα, καὶ μεθυστικώτατα, ἀπὸ τὰ ὅποια λαμβάνουσι αἱ Ἰνδίαί, καὶ ἡμεῖς δὲν τὰ γνωρίζομεν.

Ἐν ἐνὶ λόγῳ γενικὰ γνωρίσματα τοῦ καλοῦ κρασίου εἶναι τὸ νὰ ἦναι ἄδολον, καθαρὸν, χωρὶς ὀσμὴν ἑτερογενῆ, δυνατὸν, ἀλλὰ χωρὶς νὰ κτυπᾷ εἰς τὸ κεφάλι, καὶ σωματῶδες, χωρὶς ὀξύτητα, ἢ πικρίαν, καὶ διαρκές, ἦτοι βασταγερόν. Μετακομίζεται εἰς βαρύλλια· τὸ δὲ κάλλιστον εἰς φιάλας. Ἴδὲ τὰς ἄνω Πόλεις καὶ τόπους εἰς τὸν Β'. Τόμον.

Ἐπὶ κρασον ὀνομάζεται μίγμα Κρασίῃ μετὰ ζάχαρι, καὶ ἀρώματα, καθὼς βλέπεις εἰς τὸ ἴδιον ὄνομα.

Φοινικόκρασον λέγεται τὸ γινόμενον εἰς τὰς Ἀνατολικὰς Ἰνδίας, ἀπὸ διαφόρας Φοίνικας, ἀλλ' εἶναι ἐφήμερον, καὶ δὲν διαρκεῖ πολὺν καιρὸν.

Τὸ Κρασί μετρίως πινόμενον εἶναι στομαχικόν, καὶ δυναμωτικόν, καὶ ὑπνωτικόν, διὰ τοῦτο εἶναι καὶ εἰς τὴν Φαρμακοποιίαν εὐχρηστον. Οἱ Φαρμακοπῶλαι κατασκευάζουσι καὶ ἄλλα Κρασία, ὡς τοῦ Ἀψινθίου,
τοῦ

τοῦ Ὑσσώπου, τῶν Φοινίκων, τῶν Σύκων, τῆς Κίνας (τὸ ὁποῖον εἶναι ἀπλῶς Κρασί με κόνιν ἢ κομμάτια αὐτοῦ τῆ ἀντιπυρετικῆς ἰατρικῆς) τὸ ἐμετικὸν Κρασίον, καὶ ἄλλα τὰ ὁποῖα δὲν εἶναι ἐμπορικὰ ἔργα καὶ μελέτη. Πωλεῖται τὸ Κρασίον μετὰ τὰ κατὰ τόπους μέτρα τῶν ὑγρῶν, τὰ ὁποῖα θέλομεν διαγράψει εἰς τὸν ἐξῆς Β'. Τόμον.

ΚΡΕΑΣ. Τὸ ἐμπόριον γνωρίζει κρέατα ὅσα σώματα ζῶων τετραπόδων τρώγονται, καὶ εἰς μὲν τὰ νωπὰ ἐμπορεύονται οἱ σφαγεῖς, καὶ οἱ ζωοπῶλαι, καθὼς οἱ πωλεῦντες πρόβατα, βόας, αἰγας, καὶ παρόμοια, περὶ τῶν ὁποίων λέγομεν εἰς τὰ ἴδια Ἀρθρα.

Κρέατα δὲ ἐμπόριον εἶναι τὰ ἀλατιζόμενα εἰς βαρύλλια, βοῖδινα, καὶ μεταφερόμενα πωλεῖνται ἢ Ῥωσσία δίδει εἰς ἡμᾶς, ἀλλ' ὀλίγον ὡς ὀλιγομεταχειρίστον, καὶ διὰ μόνους τοὺς ναύτας.

ΚΡΕΜΟΡΤΑΨΤΑΡΟΝ ἀπὸ τῆς Crema, Κορυφή, ὡς τὸ γάλακτος, καὶ ἄλλων, καὶ Tartarum, ὁ Τρυγίας, ἢ τοῦ Τρυγίου κορυφή, ἰδὲ **ΤΡΥΓΙΑΣ**. Ἴσως δὲ καὶ τὸ Cremor αὐτὸ ἀπὸ τὸ Κρίνον.

ΚΡΕΣΠΟΝ (1) Crèpe, Γαλλιστί, καὶ Velo, Ἰταλιστί, Τουρκιστί δὲ Βουρεντζοῦκι, ὑφασμα μεταξωτὸν, λεπτὸν ἀραιόν, καὶ οὐλον διὰ τοῦτο τὸ ὀνόμαζω **ΤΡΙΧΟΥΛΟΝ**, καὶ ἰδὲ τοῦτο.

ΚΡΗΤΙΚΗ Γῆ. Ἀπὸ τῆς Λατινικοῦ Creta, ἢ παρὰ τῶν Ἑλλήνων Κιμωλία, διότι εὐρίσκεται εἰς τὴν Κίμηλον Νῆσον, ἢ ὅτι Κίμηλος, ἢ Κρήτη ἀρχαιότερον βῶλος λευκός, ἢ πέτρα ἀπαλατάτη, καὶ διὰ τῆτο χρησίμη εἰς τὸ λεύκασμα τῶν μεταλλικῶν σκευῶν, καὶ τῶν μεταξωτῶν, καὶ ἄλλων πανίων, ἐπειδὴ λαμβάνει, καὶ ἀπομάσσει τὰ ἔλαια, καὶ παχύτητας· εἶναι κοινὴ εἰς ἡμᾶς, καὶ λέγεται Τουρκιστί Τεβεσίρι.

ΚΡΟ΄-

(1) Κρίσπον, Λατινιστί Crispum, τὸ ἔλον, ἢ τοῖς σκερὸν, καὶ κατσαρὸν μαλλί.

ΚΡΟΪΚΟΣ. Τὸ Σαφράνι εἰς τὰς ξένας γλώσσας, χόρτον μὲ ρίζαν κρομμυδατὴν, φύλλα στενά, μακρέα, πυκνά, καὶ ἀπαλά, καὶ ἄνθος ὑποκυανῆν, μὲ τρεῖς ἴνας κοκκίνας, καὶ χρυσόχροα γλωσσίδια. Ὁ συνώνυμος τῷ χόρτῳ Κρόκος, συνίσταται εἰς τὰς ἴνας ταύτας, αἱ ὁποῖαι καρποφοροῦνται μετὰ διетίαν τοῦ φυτεύματος τῶν κρομμύων, καὶ συναζόμεναι ἀπὸ αὐγὴν εἰς αὐγὴν κατὰ τὸν Σεπτέμβριον, καὶ Ὀκτώβριον, καθαρίζονται ἀπὸ τὰ ἄνθη, καὶ ξηραίνονται εἰς ξηροτήγανα, καὶ αὐτὸς εἶναι ὁ Κρόκος.

Καλοῦ δὲ γνωρίσματα εἶναι αἱ καλά ἴνες, μακραὶ, καὶ πλατεῖαι, κόκκιναι, καὶ ξηρόταται διὰ τὸ μὴ ἐπιβαρύνωνται μὲ γλεῦκος βρασμένον (πετμέζι) ἢ μέλι διὰ τὸ βαρύνου.

Ὡραῖον εἶναι τὸ ἀνθοφόρον τῆτο χόρτον, καὶ εὖοσμον, καὶ χρήσιμος ὁ Κρόκος εἰς ἄρτυμα φαγητῶν, εἰς τὰς βαφάς, καὶ τὴν ζωγραφίαν, καὶ εἰς τὴν Ἰατρικὴν. Γίνεται εἰς τὴν Εὐρώπην, καὶ εἰς τὴν μικρὰν Ἀσίαν, καὶ τὴν Εὐρωπαϊκὴν Τερκίαν εἰς τὰς Κώμας Κιζάνην, καὶ Σάτισταν, καὶ τιθέμενος εἰς κιβώτια μὲ κηρωτὰ πανία περιφραγμένα, μεταφέρεται καὶ πωλεῖται ἐμπορικῶς.

Ὁ Περσικὸς Κρόκος ὑπερβαίνει ὅλας τὰς λοιπὰς, καὶ γίνεται χωρὶς καλλιέργειαν εἰς τὰ περίχωρα τῆς Σούσης, κατὰ τὰ παράλια τῆς Κασπίας Θαλάσσης, ὁμοίως καὶ εἰς ἄλλα μέρη τοῦ αὐτοῦ Βασιλείου.

Κρόκος Νόθος. Τὸ Σαφρανῶνι τῶν Ἰταλογάλλων, καὶ Ἀσφῆρι Τερκιστί· γίνεται εἰς τὴν Αἴγυπτον ἀπὸ φυτὸν μὲ ὑψηλότατον καυλὸν, καὶ ἔχογον κατὰ κορυφὴν εἶδος μήκωνος (παπαροῦνας) περιτυλιγμένον μὲ φύλλα, τὰ ὁποῖα συνάζονται, καὶ ἀποτελοῦν τὸν κρόκον, ἢτοι τὴν βαφὴν. Εἰς τὸν κόμβον τῆτος ἐμπεριέχεται σπόρος, ὡς φακὴν, ὀνομαζόμενος Σπόρος Φιττακῆ, διότι οἱ Φιττακοὶ νοστιμεύονται τὸν τρώγαν, καὶ εἶναι θρεπτικὸς, καὶ νόστιμος ὡς τὸν Κανναβόσπορον, ἀλλ' ὀλιγώτερον ἐλαιώδης, γινόμενος εὐκολα ψωμί, ὥστε πολλοὶ δοξάζον, ὅτι αὐτὸς τὸ ἦναι ὁ Λωτὸς τῶν

IIα-

Παλαιῶν, ἀπὸ τῶ ὁποῖα Λωτοφάγοι ὠνομάσθησαν παρὰ τοῦ Γεωγράφου οἱ ἐσθίοντες, καὶ τρεφόμενοι μὲ αὐτόν.

Ἡ Αἴγυπτος στέλλει ἀπὸ τὸν βαπτιστὸν τῆτον Κρόκον μεγάλας ποσότητας εἰς τὴν Γαλλίαν, καὶ λοιπὴν Εὐρώπην ἀμέσως καὶ ἐμμέσως, ὁμοίως καὶ εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν, καὶ λοιπὴν Ἐπικράτειαν. Ὁ τῆς Θεβαΐδος ὀνομαζόμενος Σαῖδὸν, (διότι Σαῖδα ἢ Θεβαῖς), εἶναι κατώτερος· ὁ δὲ τῆς κάτω Αἰγύπτου Νεμβροσίνοσ ὀνομαζόμενος, εἶναι καλλίτερος. Χρεῖα νὰ ἦναι νωπὸς, διότι δὲν βαστᾷ ὑπὲρ τὸ ἔτος· καὶ καλὰ κόκκινος διὰ νὰ ἦναι καλὸς.

Γίνεται τοῖστος καὶ εἰς τὴν Γερμανίαν, ἀλλὰ κατώτερος πολὺ.

Κρόκος Ἰνδικός. Ἡ Ὀρλεάνα, καὶ ἰδὲ ἐκεῖ.

Κρόκος Ἀφροδίτης. Ἰδὲ ΧΑΛΚΟΣ.

ΚΡΟΜΜΥΔΙ, τὸ Κρέμμυον, γνωστὸν χόρτον, τὸ ὁποῖον ἀποτελεῖ μέγα ἐσωτερικὸν ἐμπόριον εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν· εἶναι εὐχρηστον εἰς τὰ μαγειρεῖα.

Ἡ Αἴγυπτος καρποφορεῖ ἐξαιρετα Κρόμμουα κατὰ τὴν γνώμην ὅλων τῶν περιηγητῶν, καὶ πλῆθος πολὺ, ὥστε ἠμπορῆν νὰ δικαιολογηθοῦν κατὰτι οἱ φυγάδες Ἑβραῖοι ἐπιθυμήσαντες αὐτὰ εἰς τὸ ὄρος τῆ Σινᾶ τρεφόμενοι μὲ τὸ Μάννα, καὶ τὰ ὀρτύκια· ἀλλ' ὄχι καὶ ἀπὸ ἐμένα, διότι δὲν τὰ προτιμῶ.

Κρομμύδια ὀνομάζομεν καὶ τὰς βολβὰς, ἥτοι τὰς χονδρὰς ρίζας τῶν χόρτων, τὰς ὁποίας φυτεύοντες ἀποκτοῦμεν εἰς τοὺς κήπους, ἀνθὴ εὐώδη, καὶ ὠραῖα· πολλοὶ κηπουροὶ πωλῶν ἀπὸ αὐτὰ πρὸς τὰς ζιτῆντας.

ΚΡΙΘΑΡΙ. Γνωστὸν εἶδος γεννήματος ὀφίμε μὲ στάχυν μακρύτριχον, εἶναι δὲ καὶ πρῶϊμον σπειρόμενον πρὸ τῆ χειμῶνος, ἀλλὰ σπανίως· τὸ δὲ πολὺ ὀψιμον.

Εἰς πολλὰ μέρη τῆς Εὐρώπης, καὶ τοῦ Ἀρχιπελάγους τρώγων ψωμί κρίθινον, καὶ τρέφονται ἐξαιρετα.

Εἰς τὴν Αἴγυπτον, καὶ ὅλην τὴν Τυρκίαν τρέφεν τὰς ἄππας μὲ τὸ Κριθάρι. Εἰς τὴν Εὐρώπην κατασκευάζεν τὸν

τὸν ζῦθον, καθὼς ἐγράψαμεν εἰς τὸ ἴδιον Ἄρθρον, καὶ γίνεται ὁ καλῆτερος.

Κριθάρι Ἀλισμένον, ἢτοι ἐκδερματισμένον, εἶναι ὁ Φάρος, ὁ ὁποῖος μὲ τὸν ζωμὸν τῆ κρέατος γίνεται καλὸν, καὶ θρεπτικὸν φαγί, καὶ μάλιστα ὁ καλὰ καμωμένος τῆς Γερμανίας, καὶ τῆς Ῥωσσίας· διὰ τῆτο καὶ Orzo Tedesco, Κριθάρι Τευτονικὸν, Ἰταλιστὶ λέγεται.

Οἱ Ἴατροὶ δίδουσι τὸ Κριθάλευρον διὰ πτισσάνην δροσιστικὴν, καὶ θρεπτικὴν τῶν ἀρρώστων.

Καλὸν Κριθάρι εἶναι τὸ θρεμμένον σπυρὶ, καὶ καθαρὸν ἀπὸ ἄχυρα, καὶ λοιπὰ ἑτερογενῆ· πωλεῖται ὡς τὸ σιτάρι, καὶ τὰ λοιπὰ γεννήματα μὲ τὸ κοιλόν.

ΚΡΙΘΜΟΝ, τὸ Κρίταμον, ἰδὲ ΜΑΡΑΘΡΟΝ ΘΑΛΑΣΣΙΟΝ.

ΚΡΥΣΤΑΛΛΟΣ. Τὸ κρυστάλλι, εἶδος μεταλλικῆς διαφανεστάτης λίθου, συμπηγνυμένης, καὶ απολιθωμένης μεταξὺ τῶν πετρῶν, καὶ μὲ τὸν ὁμοιον τρόπον, καὶ εἰς ἐξάγωνον σχῆμα, ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ, καὶ κατασκευαζομένης εἰς διάφορα σκεύη, ὡς καθρέπτας, κυάδους, κοτύλας, κυπέλας, ποτήρια, καὶ παρόμοια.

Πολλὰ Ὄρη τῆς Εὐρώπης, καὶ μερικὰ τῆς Ἀσίας ἔχουσι Κρυστάλλους· τοὺς περισσοτέρους ὅμως ἔχει ἡ Μαγασκάρου, Νῆσος μεγίστη τῆς Ἀφρικῆς· εἰς τὰ βουνα, καὶ εἰς τὰς ποταμύστας, εὐρίσκονται μέγιστα κομμάτια Κρυστάλλων, ἀλλ' ἐπειδὴ δυσκόλως εἶναι ὀλόκληρα καθαρὰ, κομματιάζονται, καὶ δελεύονται τὰ καλῆτερα, καθὼς αἱ λοιπαὶ τίμιαι λίθοι, καὶ πετράδια· ἡ Ἀγγλία δίδει εἰς τὴν Τουρκίαν ἐξαίρετα σκεύη κρυστάλλινα.

Κρύσταλλος λέγεται καὶ τὸ κατασκευαστὸν καθαρῶτατον ὑελὶ, ὅταν φθάσῃ εἰς τὴν διαφανεστάτην καθαρότητα, καὶ ἐντέλειαν τῆ φυσικῆς κρυστάλλου· τὰ τοιαῦτα σκεύη, ἐκτὸς τῶν ἀπλῶν καθρεπτῶν, διαγλύφονται, καὶ ἐργάζονται εἰς διάφορα σχήματα, καὶ μορφὰς ἐξαιρετικῆς. Ἡ Βοημία πρότερον, καὶ ἡ Ῥωσσία τῶρα δίδουν εἰς ἡμᾶς πολλὰ καλὰ, τὰ ὁποῖα διὰ τὰς γωνιώδεις

κα-

κατατομάς ὀνομάζονται Ἀδαμαντώδη, ἥτοι Ἐλμαστράσια, ἀπὸ τοῦ ἔλμας Τουρκιστί ὁ ἀδάμας.

ΚΡΥΣΤΑΛΛΩΜΑ, ὀνομάζεται εἰς τοὺς ἀδάμαντας, καὶ τὰ λοιπὰ διαφανῆ πετράδια, ἢ δι' ἐλάττωμα εὐρισκομένη εἰς τὸ σῶμά των πομφόλυξ.

ΚΡΥΣΤΑΛΛΟΝ τῆς **ΤΡΥΓΙΑΣ** λέγεται ἡ κορυφή αὐτῆς. Ἰδὲ **ΤΡΥΓΙΑ**.

Ἐντέλεια τῆ φυσικῆ, καὶ τῆ κατασκευαστῆ Κρυστάλλου εἶναι τὸ διαφανές, λαμπρὸν, χωρὶς κηλίδας, ἢ κρυσταλλώματα, καὶ καλοδουλευμένον.

ΚΤΕΝΙ. Ἐργαλεῖον χρήσιμον εἰς τὸ ἐκτύλιγμα, καὶ καθάρισμα τῶν τριχῶν, κατασκευαζόμενον ἀπὸ διάφορον ὕλην, ὡς πυξὸν, κέρατα, μολίβι, ἐλεφαντόδοντας, ὀφθαροκόκαλον, καὶ ὄστρακον χελώνης. Κατασκευάζονται δὲ διαφόρων εἰδῶν, σχημάτων, καὶ ἀραιότητων κατὰ τὴν χρεῖαν, καὶ τὴν πολυτέλειαν· τὰ μολυβένια χρησιμεύεν διὰ νὰ ἰσάσουν, ἀλλὰ καὶ νὰ ὑπομελανώσουν τὰς πολὺ ξανθὰς τρίχας.

Εἰς τὴν Κωνσταντινέπολιν εἶναι Συντεχνία ὀλόκληρος κτενοποιῶν, καὶ κατασκευάζεν πλῆθος πυξίνων, κερατίνων, καὶ ἄλλων εἰδῶν, ἀποστελλόμενα καὶ ἔξω εἰς ἀρκετὰς ποσότητας. Τὰ ἐλεφάντινα ἐγκρίνονται διὰ τὴν λευκότητα, καὶ στερεότητα τῆς ὕλης των, μ' ὅλον τοῦτο φέρονται καὶ ἀπὸ τὴν Γερμανίαν μερικὰ, καθὼς καὶ ἀραιὰ στεφανοειδῆ χελωνοστράκινα διὰ τὸν κεκρύφαλον τῶν γυναικαρίων, ἀλλ' ὀλίγα.

Κτένι πύξινον μεταχειρίζονται αἱ γυναῖκες διὰ τὸ κτένισμα τῶν λιναρίων, καὶ εἰς αὐτὸ ἐξοδεύονται τὰ περισσότερα ἀπὸ αὐτὸ τὸ ξύλον, κατασκευαζόμενα εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν πάμπολλα.

Κτένι ὀνομάζεται καὶ τὸ μεταχειριζόμενον εἰς τὰ ὑφαντήρια, ἔργαλεῖον μακρὸν, ὅσον τὸ πλάτος τοῦ πανίου, καὶ σύνθετον ἀπὸ ψιλὰ καλάμια (ἀκίδας), εἰς τὰ ὁποῖα διαπερῶνται οἱ μῖτοι (διὰ τῆτο ὀρθότερα μοι φαίνεται ἡ συνειθισμένη εἰς τὴν πατρίδα μου λέξις· Μιτάρι) καὶ ὑφαίνονται τὰ πανία, καὶ ροῦχα.

Κτέ-

Κτένι ὀνομάζεται, καὶ ξύλον πλατὺ μὲ ἕραν, ἥτοι λαβὴν, ἔχον ἐπάνω καρφωμένα σιδηρὰ μακρὰ ὀδόντια, μετὰ ὅποια κτενίζουσι τὰ μαλλία, καὶ χονδρὰ κανναβολίναρα, τῆτο καὶ Λανάρι, ἀπὸ τῆς Λάνας (τὸ μαλλί) Λατινικοῦ ὀνομάζεται.

Κτενισμὲνον μαλλί, καὶ λινάρι λέγομεν τὸ περασμένον ἀπὸ τὰ τοιαῦτα Κτένια, καὶ ἔτοιμον διὰ νῆμα.
"Ὅλα αὐτὰ τὰ Κτένια κατασκευάζονται εἰς τὸν τόπον, καὶ εἰς τὸ ἐξωτερικὸν Ἐμπόριον δὲν ἐμβαίνουσι.

Εἰς τὰ ἐργοχειρεῖα τῆς Εὐρώπης κτενίζουσι καὶ τὸ βαμβάκι διὰ νὰ κάμωσι τὰ ψιλὰ μουσελίνια· αὕτη εἶναι ἐργασία τῶν γυναικῶν, καθὼς καὶ τῶν εἰρημένων μαλλίων, καὶ λιναρίων· χρειάζεται ὅμως περισσοτέραν ἐπιτηδειότητα διὰ νὰ μὴ ἦναι ἄλλαι μακραι, καὶ ἄλλαι κονταί, ἀλλὰ σχεδὸν ἰσομήκεις αἱ τρίχες τῆς βαμβακίου.

ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΕΪΟΝ, ὀνομάσαμεν εἰς τὴν λέξιν Ἴπποτροφεῖον τὴν ἀγέλην, καὶ τὸν πολλαπλασιασμὸν τῶν ἐπισαγματικῶν ἀμαξητικῶν ζώων, ὡς βοῶν, ἵππων καὶ ἡμιόνων.

Ἐπαινῶνται οἱ Ἀραβες διὰ τὴν ἀρχαίαν ἐπιμέλειάν των εἰς τὸ νὰ τρέφουσι ἵππους, νὰ τοὺς πολλαπλασιάζωσι, καὶ νὰ παρατηρῶσι τὸ καλὸν γένος· ὥστε κατὰ τὴν μαρτυρίαν τῶν περιηγητῶν, εὐρίσκονται εἰς αὐτὰς κατάλογοι γενεαλογικοὶ τῶν ἵππων ἀπὸ χιλιάδας ἐτῶν, καὶ οἱ μεγαλύτεροι Ἡγεμόνες ἔχουσι τοιαῦτα Ἴπποτροφεῖα. Οἱ Αἰγύπτιοι μετὰ τὴν ὑποδελωσίν των εἰς τοὺς Ἀραβας ἔλαβον αὐτὸ τὸ μάθημα, διὰ τοῦτο ἀμφότερα τὰ γένη ἐγκρίνονται εἰς τοῦτο· ὁμοίως οἱ Ἴσπανοὶ κυριευθέντες παρὰ τῶν Ἀράβων, ἀπέκτησαν ἐξαιρέτα Ἴπποτροφεῖα. Οἱ Ἀγγλοὶ μιμηθέντες τοὺς εἰρημένους, εὐδοκίμησαν εἰς τὸ νὰ ἀποκτήσωσι γένη ἵππων παντοίων, καὶ καλῶν· τῆτες σπεδάζουσι νὰ μιμηθῶσι οἱ Γάλλοι, ἀλλὰ δὲν τῆς φθάνουσι.

Ἡ Οὐγκαρία ἔχει Ἴπποτροφεῖα ἀμαξητικῶν μεγάλων ἵππων, καὶ ἡ Δακία διὰ τὰ πολλὰ τῆς χόρτα ἐνασχολεῖται

λεῖ μερικῶς ἐμπόρους εἰς αὐτὸ τὸ ἐπάγγελμα. Ἐννοητέον δ' ἐνταῦθα τὴν Μολδαβίαν.

Διὰ τὴν ἀποκτήσῃ ὁ Κτηνοτρόφος καλὰς ἵππους, πρέπει νὰ ἐκλέξῃ τόπον διὰ τὴν ἵππαγέλην, λοφώδη, καὶ πλησίον εἰς ποταμὸν, ἢ ρύακα, μὲ χόρτα ἀρκετά. β. νὰ ἐκλέξῃ ἀναβάτην ἵππον ἀνδρείον, ὀλομελῆ, καὶ εὐτραφῆ εἰς τὰ καλλίτερα χρώματα, περὶ τῶν ὁποίων ἰδὲ ἸΠΠΟΣ· καὶ εἰς 300 φοράδας νὰ ἔχη 10, ἢ 12 ἀναβάτας ἵππους, ἀπὸ 4 ἕως 14 ἐτῶν ἡλικίας, καὶ νὰ τὰς τρέφῃ μὲ ἐπιμέλειαν εἰς σταύλους ξηρὰς, καὶ μὲ καλὸν ἀέρα, καὶ ὄχι μὲ πολὺ φῶς, καὶ νὰ τοὺς ποτίζει δις τῆς ἡμέρας νερὸν ποτάμιον, καὶ εἰς ἔλλειψιν τὰς ἀπὸ βρύσιν, ἢ πηγᾶδι, πλὴν νὰ μὴ ἦναι πολὺ κρύον. γ. νὰ ἔχη φοράδας πλατείας, ὄχι πολλὰ παχείας, καὶ μετὰ τὴν τετραετίαν νὰ τὰς δώσῃ εἰς τὸν ἀναβάτην ἵππον τὸν καιρὸν τῆς ἀνοιξέως. δ. ἡ συνουσία μετὰ τῆ ἀναβάτου νὰ γίνῃ πρῶτῃ, ἢ πρὸς ἑσπέραν, καὶ σημεῖον τῆ ἐγκαστρώματός της εἶναι τὸ νὰ μὴ δέχεται πλέον τὸν ἵππον λακτίζουσα αὐτόν· μετὰ ἑνδεκα μῆνας τῆς συλλήψεως γεννᾷ ἢ φοράδα, καὶ βυζάνει τὸ πωλᾶρι ἕως 1 $\frac{1}{2}$ ἔτος.

Ἡ μιονοτροφεῖον ἄς ὀνομασθῇ τὸ Κτηνοτροφεῖον τῶν Ἡμίονων· αἱ περισσότεραι παρατηρήσεις εἰς τῆτο εἶναι αἱ αὐταὶ μὲ τὰς ἀνω ρηθείσας· ἰδιαιτέρον δὲ ἔχουσι τὴν σύμμειξιν ἑτερογενῶς ὄνου μὲ τὴν φοράδαν.

Ὁ ὄνος πρέπει νὰ ἦναι καλοθρεμμένος, καὶ μετὰ τριετίαν νὰ ἀναβῆ τὴν φοράδαν παρατηρημένην ὡς ἀνωτέρω διὰ νὰ ἦναι καλὴ εἰς τοῦτο.

Ἐπειδὴ ὁ ὄνος γίνεται ὀρμητικώτατος ἀφ' οὗ ἰδῆ τὴν φοράδαν, καὶ ἐνδέχεται νὰ δακώσῃ καὶ αὐτήν, καὶ τὸν Κτηνοτρόφον, καλὸν εἶναι νὰ χαλιναθῇ μὲ κημὸν σφικτὸν διὰ νὰ μὴ ἡμπορῇ νὰ ἀνοίξῃ τὰς σιαγόνους τε.

Ἡ φοράδα βαστᾷ ἔγκυος τὸν ἡμίονον ὀλοκληρὸν ἔτος, καὶ τὸν βυζάνει μόνον ἕξ μῆνας, διότι δάκει τὰ βυζία της· καὶ ἂν τὸ πωλᾶρι ἔχη ἀνάγκην ἀπὸ γάλα ἀκόμη, καλὸν εἶναι νὰ βυζάξῃ ἄλλην φοράδαν.

Ἡ ἀγέλη τῶν βοῶν ἔχει τὰς αὐτὰς παρατηρήσεις, καὶ

καὶ εἶπαμεν ἄρκετὰ (ὅσον διὰ τὸν περίεργον ἀναγνώστην) εἰς τὴν λέξιν Βουῖς.

ΚΥ'ΑΜΟΣ. Κοκκί, ἢ Κεκκί γνωστὸν ὄσπριον μεγαλύτερον ἀπὸ τὰ λοιπὰ, καὶ χρήσιμον διὰ φαγί, καὶ μάλιστα τὰς νηστείας, ἢ ὀλάκαιρον, ἢ καὶ βρασμένον μέχρις ἀλευρώσεως, καὶ μετὰ τὸ ρίψιμον τῆς ἐπίδερμίδος του, ἢ κοινὴ γλῶσσα παραλαβῆσα τὴν Ἰταλικὴν λέξιν, τὸ ὠνόμασε Φάβαν· τὸ ὁποῖον δὲν σημαίνει τι περισσότερον ἀπὸ Κύαμον, ὥστε Κυαμάλευρον, ἢ Κεκκάλευρον ἠθέλεν ἦναι ἐμφαντικώτερον.

Τὸ ἀλευρίτων χρησιμεύει διὰ ξήραμα τῶν τριχῶν καὶ μαλλίων, καὶ εἰς τὴν Ἰατρικὴν διὰ καταπλάσματα, καὶ ἄλλα.

ΚΥ'ΑΜΟΣ τῆ ἈΓΙΟΥ ἸΓΝΑΤΙΟΥ (Fève de S. Ignace) καρπὸς δένδρου τῶν Φιλιππίνων Νήσων περισπένδαστος εἰς τοὺς Σίνας, καὶ διὰ τοῦτο ἀποτελῶν μέγα ἐμπόριον. Εἶναι δὲ σκληρὸς, σχήματος ἀνωμάλε, μέγας ὡς ἀμύγδαλον ἀκαθάριστον, ἢ ἐρμοδάκτυλον· τὸ ἐξωτερικόν του χρῶμα μελανωπὸν ἢ καὶ στακτηρὸν, τὸ δὲ ἐσωτερικόν τε καστανὸν, καὶ τὸ σῶμά τε σκληρὸν, ὡς κέρατον. Ριιζόμενον τὸν μεταχειρίζονται εἰς τὴν Ἰατρικὴν εἰς τὰς Ἰνδίας, καὶ τὴν Σίναν μὲ ὄφελος μέγα, διὰ τοῦτο καὶ παρὰ τῶν Ἰησουϊτῶν μαθητῶν τοῦ Ἰγνατίου ἀνεγράφη μὲ αὐτὸ τὸ ὄνομα. Οἱ ἐντόπιοι τὸν ἐνομαζοῦν Σιαβαλόγγα.

Δυνάμεις ἰατρικαὶ αὐτῆ τῆ Κυάμου εἶναι, τὸ νὰ ὠφελῇ εἰς τὰ νευρικὰ πάθη, καὶ τὴν ἐπιληψίαν· εἰς τὰς πόνους τοῦ στομάχου, καὶ τὸν κώλικαν, πινόμενος μὲ κρύον νερόν· καὶ εἰς ὅλα σχεδὸν τὰ πάθη, κατὰ τοὺς Ἰνδούς· εἰς τὰς Εὐρωπαϊκὰς ὅμως Φαρμακοποιίας ὀλίγον ἐμβαίνει διὰ τὴν ἀνεμπειρίαν τῶν ἰατρῶν· ἀλλ' ὁ καιρὸς θέλει μᾶς διδάξῃ ἂν εἰς αὐτὸν τὸν κύαμον συνίσταται ἢ πανάκεια, ἢ ὄχι· ἀλλ' ἐπειδὴ πλησιάζουν σχεδὸν ἑκατὸν ἔτη ἀφ' ἧ ἐγνωρίσθη, καὶ ἀκόμη δὲν ἐφημίσθη τόσον, ὀλίγον μένει νὰ ἐλπίσωμεν ἀπὸ τὸν ἀγιάνυμον τοῦτον Κύαμον. Βαβαί! πόσα μεγάλα ὀνόματα ἔχουν μικρὰς ἐνεργείας!

ΚΥ-

ΚΥΚΙΪΔΑ (1) Galle d'Alepo, ἢ ἀπλῶς Galle, τὸ δὲ προστιθέμενον Noix, ἢτοι καρύδι εἶναι πολλὰ περιττόν· εἶδος παρασαρκώσεως εὐρισκομένης εἰς τὴν Μελάνδρυν, καὶ γινομένης ἀπὸ τὸ κέντραμα ζωῦφίου εἰς τὰ τρυφερά κλονάρια, τὰ ὁποῖα μὲ τὸν χυμόντων ἀποτελοῦν κατ' ὀλίγον αὐτὸ τὸ στρογγύλον παρασάρκωμα, καὶ μὲ τὸν καιρὸν ζωντανεύει τὸ ἐγκλειόμενον μέσα ὡδὸν τῆ ζωῦφίε, τρυπᾷ τὴν κυκίδα, καὶ ἐκβαίνοντας ἔξω, πετᾷ. Ἴδου ἕως τῶρα ἡ Κοκκινιλία, τὸ Πρινοκόκκι, καὶ ἡ Κηκίς τῆ αὐτοῦ γένους.

Ἡ Συρία, καὶ ἡ Ἀσία συναΐζει πολλὴν κυκίδα, καὶ κατὰ τὰ τρία χρώματάτης πρασινωπὸν, μαῦρον, καὶ λευκὸν, βάφονται ἀδιαφόρως μὲ αὐτήν· τοῦ Χαλεπίου εἶναι καλιτέρα, καὶ γνωρίζεται ἀπὸ τὰ μακρὰ, καὶ στενὰ σακκίατης, μεταφερομένη ἐκεῖ ἀπὸ τὸ Μουσοῦλι παρὰ τὸν Τίγριτα· μετὰ ταύτην ἀκολουθεῖ ἡ τῆς Τριπόλεως, καὶ Σμύρνης εἰς μικρὰ ἀραδωτὰ σακκία.

Μὲ αὐτὴν τὴν μαῦρην, καὶ πρασινωπὴν διπλαδὴ, γίνεται καὶ τὸ γραφικὸν μελάνι, καὶ ἡ βαφὴ τῶν μαύρων τομαρίων, καὶ ἄλλων πολλῶν· μὲ τὴν λευκὴν βάφονται τὰ μεταξωτὰ μαῦρα. Στέλλεται μεγάλη ποσότης διὰ τὴν Εὐρώπην, καὶ ἰδὲ εἰς τὰς Λέξεις Σμύρνη, Χαλεπίον, καὶ ἄλλας.

ΚΥΚΝΟΣ. Πτηνὸν ἀμφίβιον μεγαλήτερον, καὶ δυνατότερον ἀπὸ τὸν ἡμερον χῆνα, ἀλλὰ πολλὰ ὅμοιον μὲ αὐτὸν κατὰ τὸ σῶμα· ὁ μικρὸς εἶναι στακτηρὸς, ἀλλ' ὁ μεγαλήτερος ὀλόλευκος, καὶ λαμπρὸς. Δίδει εἰς τὸ ἐμπόριον τὰ λεπτὰ πτερά τε διὰ γέμισμα προσκεφαλαίων, καὶ στρωμάτων· τὰ μεγάλα τῶν πτερύγων διὰ τὴν γραφὴν, καὶ τὸ δέρματου ἐργασμένον παρὰ τῶν διφθερουγῶν μὲ τὰ μικράτου πτερά γίνεται διφθέρα θερμοτάτη, καὶ ὠφέλιμος εἰς τὰς ρευματισμὰς, φορουμένη κατάσαρκα εἰς τὸ πονεμένον μέλος. Ἡ Δακία, καὶ ἡ Ῥωσσία,

ὡς

(1) Κηκίς μοι φαίνεται ὀρθότερον διὰ τοῦ ἡ.

ὡς ποταμότοποι, καὶ κυκνοτρόφοι μᾶς δίδουν αὐτὰ τὰ προϊόντα. Τὸ φημιζόμενον ἄσμα τῆς μελωδίας τῶν Κύκνων τῆς Αἰγύπτου μᾶς εἶναι ἄγνωστον, καὶ οὔτε εἰς τὸ ἐμπόριον εἶναι δυνατόν νὰ ἔμβη διὰ νὰ ἐρευνήσωμεν ἂν ἀληθεύῃ.

ΚΥΨΕΡΟΣ. Εἶδος παπύρου ὀνομαζόμενος Galanga παρὰ τῶν Ἰταλῶν, καὶ διαιρεῖται εἰς μακρὺν, καὶ στρογγύλον· ἀμφοτέρων δὲ αἱ ρίζαι χρησιμεύουν εἰς τὴν Ἰατρικὴν· οἱ Γάλλοι τὸ ὀνομάζουν Souchet.

ΚΥΠΑΡΙΣΣΟΣ. Δένδρον γνωστὸν ἀειθαλές αὐξάνον κωνοειδῶς, καὶ χρησιμεῖον διὰ σανίδια, καὶ μακρὰς δοκῆς· τὰ Κηπαρισσόμηλα ἐμβαίνουν εἰς τὴν Ἰατρικὴν, καθὼς καὶ ἡ ἀποστάζουσα ρητίνη ἀπὸ αὐτὸν εἰς τὰ θερμὰ κλίματα.

Τὰ κατασκευαζόμενα κιβώτια ἀπὸ τὰς σανίδας του φυλάττουν τὰ ρούχα ἀπὸ τὴν βοτρίδα, καὶ ὁ καπνὸς τοῦ ξύλου του διώκει τοὺς κώνοπας.

ΚΩΔΩΝΕΣ. Ὅργανα ἀπὸ μέταλλον χυτὰ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, εἰς σχῆμα κώνου κοιλοβαθοῦς, μὲ γλῶσσαν κρεμασμένην ἐσωθεν ὁμοίως μεταλλικὴν, καὶ χρησιμεύουσιν ἀντὶ σφύρας, ὥστε κινέμενον τὸν κώδωνα νὰ κτυπᾷ, καὶ νὰ ἠχολογῇ.

Μεγαλύτεροι κώδωνες εἶναι οἱ τῶν Ἐκκλησιῶν, ἐμβάντες εἰς χρῆσιν μετὰ τὴν ὀγδόην Ἐκατοταετηρίδα, ἀντὶ τῶν σημάτων· εἰς τὴν Τουρκίαν δὲν εἶναι συγχωρημένοι, ὅπου συγκατοικοῦν Τούρκοι μὲ Χριστιανῆς, καὶ διὰ τῆτο δὲν κατασκευάζονται εἰς τὸν τόπον, ἀλλὰ μεταφέρονται ἀπὸ τὴν Δακίαν, καὶ Εὐρώπην διὰ τὰ Μοναστήρια, καὶ Ἐκκλησίας τῶν Χριστιανικῶν Χωρίων.

Μικρότεροι εἶναι οἱ μεταχειριζόμενοι εἰς τὰ Χριστιανικὰ καράβια, καὶ παλάτια· καὶ ἐπομένως οἱ κρεμώμενοι εἰς τὰς καμήλους, καὶ ἡμίονους, τῆς ὁποίας ἡ κοινὴ γλῶσσα καλῶς ὀνομάζει Κυπρία· διότι Κύπρος ὁ χαλκὸς εἰς τὴν εὐγενῆμας γλῶσσαν· οὗτοι δὲ καὶ ὅλα τὰ κωδωνίδια στρογγύλα, καὶ ἀντὶ γλώσσης ἔχοντα μικρὸν ἀπόλυτον κομμάτι μῆσα διὰ νὰ κτυπᾷ, κατασκευάζον-

ζονται εἰς τὸν τόπον, καὶ εἰς μερικὰς χρήσεις γίνονται ἀπὸ ἄργυρον, καθὼς διὰ τοὺς Ἀρχιερατικούς Σάκκους, καὶ διὰ τὰς ὑδροφόρους (σακάδες) τῶν στρατιωτικῶν τῆς Τουρκίας Ταγμάτων.

Οἱ λοιποὶ κώδωνες κατασκευάζονται ἀπὸ χυτὸν ὀρείχαλκον, καὶ μερικοὶ μικροὶ διὰ πρόβατα ἀπὸ σίδηρον λεπτὸν, καὶ σφυρήλατον κοῖλον, καὶ στενότερον πρὸς τὸ στόμα· διὰ τῆτο καὶ εἶναι βαρυφωνότεροι.

ΚΩΝΟΠΙΔΙ. Εἶδος κράμβης, παρὰ τῶν Ἰταλῶν Cavolo Fiore, καὶ παρὰ τῶν Γάλλων Chou fleur, ἢτοι ἀνδροκράμβη ὀνομαζόμενον, καὶ ἐπειδὴ αὐτὰ τὰ ἀνθητου ἔχεν μικρὸν, καὶ κωνοποιεῖδῃ σπόρον, δὲν εἶναι ἀνάρμοστος ἢ κοινὴ αὐτῆ ὀνομασίᾳ τοῦ Κωνοπιδίου.

Ἡ Κύπρος ἔχει αὐτόχθονον τὸ λάχανον τῆτο, τὸ ὁποῖον ἐγκρίνεται εἰς τὰς τραπέζας τῶν ἀνθρώπων, καὶ ἐπειδὴ εἰς τὰς Εὐρωπαϊκὰς κήπους, ὅπερ φυτεύονται πλήθῃ πολλὰ μεταβάλλεται, καὶ χαλᾷ ὁ σπόρος, ἀνάγκη εἶναι νὰ μετακομίσουν ἐτησίως ἀπὸ τὴν Κύπρον μεγάλας ποσότητας, καὶ ἀποτελοῦν ἐμπόριον μὲ τῆτον τὸν σπόρον, ὁ ὁποῖος πρέπει νὰ ἦναι τοῦ αὐτοῦ ἔτους, καὶ καθαρὸς, καὶ θρεμμένος.

**ΤΕΛΟΣ ΤΟΥ Κ, ΣΤΟΙΧΕΙΟΥ
ΚΑΙ ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΥ ΤΟΜΟΥ.**

